Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
1. szám. 2007 január
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Európai „reggel” – keresztény töretlenség

Történelmi pillanatot éltünk át az újév reggelén. Magunk mögött hagytuk nem csak az elmúlt évet, de közösségi és nemzeti létünk történelmének egy darabját is, amely tele volt tragédiával, világháborúk vérzivatarával, egy embertelen diktatúra megpróbáltatásaival, egyének, családok százezreinek kinszenvedésével. És amikor átléptünk az új esztendőbe, előttünk szélesre tárta kapuit Európa s mindaz a szellem, kultúra és érték, amit ez a kontinens jelképez és képvisel. Tagjaivá lettünk annak a közösségnek, amelyről tizennégy éve álmodtunk, amelyben reménykedtünk, bízva egy emberhez méltó egyéni és közösségi élet megvalósulásában.

Az Európai Unió a békéért és jólétért együttműködő európai demokratikus országok családja. Történelmi gyökerei a második világháborúig nyúlnak vissza. Az európai integráció gondolata abból a vágyból fakadt, hogy soha ne fordulhasson elő még egyszer hasonló vérontás és pusztítás.

Európa olyan kontinens, amely nagyon sok különféle hagyománynak és nyelvnek ad otthont, ugyanakkor azonban létezik egy, a demokrácián, a szabadságon és a társadalmi igazságosságon alapuló közös értékrend is. Az Európai Unió ezeket az értékeket védelmezi. Ápolja az együttműködést Európa népei között, elősegíti a sokféleség megőrzése mellett létrejövő egységet. A 21. században, amikor a világ az egymástól való kölcsönös függést egyre fokozódó jelenségként éli meg, fontosabb, mint bármikor, hogy az európai népek az érdeklődés, a tolerancia és szolidaritás jegyében közösen munkálkodjanak.

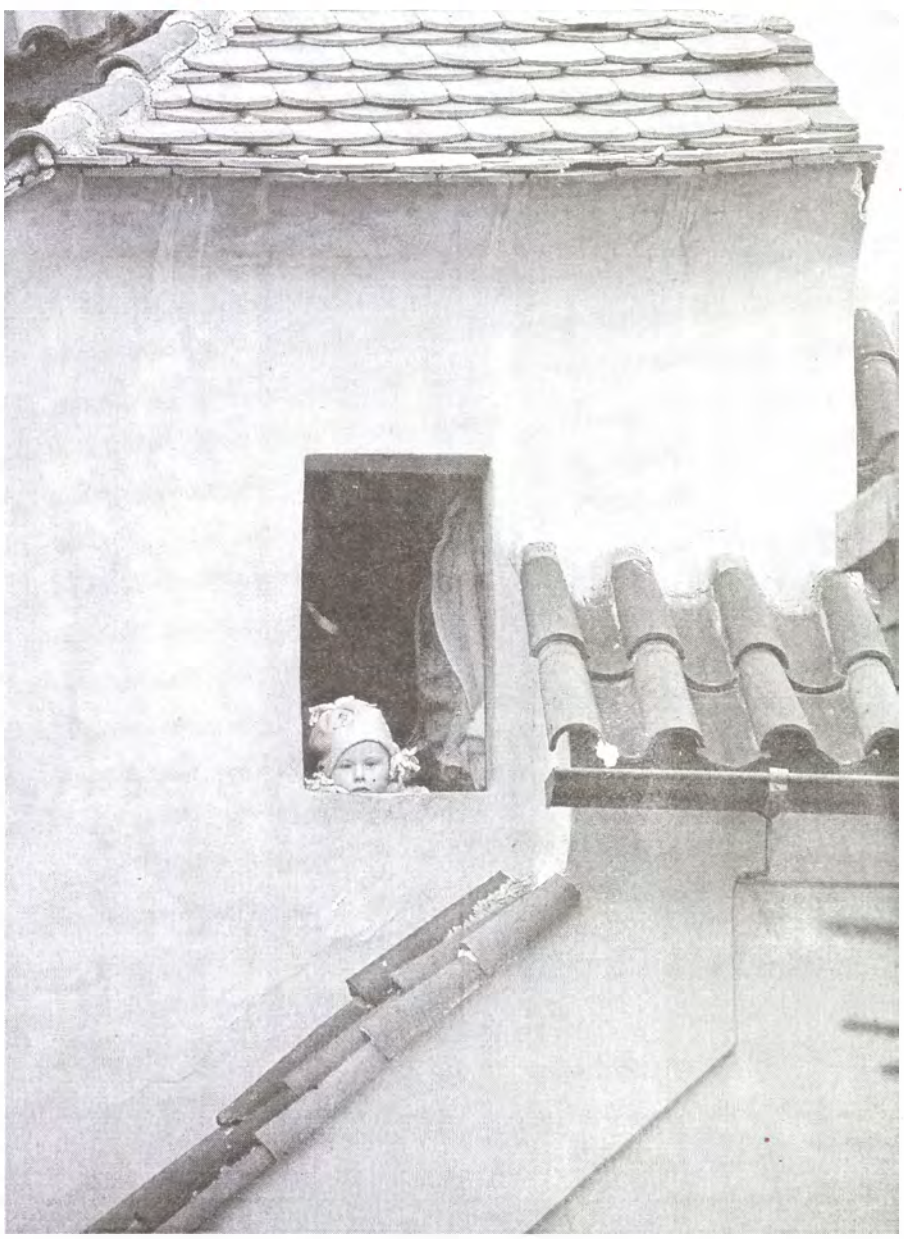

Ezért választottam a Jelenések könyve prófétájának látomását, mint amely kifejezi elvárásainkat és reményeinket.

„És láttam új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmúlt... Hallottam, hogy egy hatalmas hang szól a trónus felől: íme, az Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, ők pedig népei lesznek, és maga az Isten lesz velük. És letöröl minden könnyet a szemükről, és halál sem lesz többé, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.” (Jel 21,1.3–4).

A látomás új képe „új eget és új földet” mutat. A prófétáknál szólal meg a

folytatás a 4. oldalon

dr. Szabó Árpád

Mindennapi Miatyánk

Mt 6,9–13

Minden nap kizárólag a Miatyánkot kellene imádkozzuk, vagy a názáreti Jézus által mintaként tanított ima szellemében lenne jó fohászkodni? Mindennapjaid testi-lelki kenyérgondjában ugye nem ez a kérdések kérdése? Azt mondod, hogy először a Miatyánkot szeretnéd közelebbről megismerni, utána majd nem lesz nehéz imádkozni? Legyen kívánságod szerint. Tudod, hogy minden teremtmények közül egyedül az ember tud Istennel személyes kapcsolatba kerülni. Istenképűségünk velejárója az, hogy imádkozhatunk. Az imádkozó feltárja lelkét személyes Istene előtt.

Fogyasszuk együtt most a lélek tápláló kenyereként a mindennapi Miatyánkot.

„Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy."

E megszólítás vallomás: Isten számunkra élő Személy. Ismeri életünket és célja van minden gyermekével. Hozzá fordulunk, és Ő megérezteti közelségét. Kívülről szemlélve mindössze kezünket kulcsoljuk össze, fejünket hajtjuk meg, de lelkünk mélyén Istennel találkozunk.

„Szenteltessék meg a Te neved."

Isten „neves" szellemi valóság, nevének szentsége számunkra ajándék, akárcsak a hit. E drága ajándékkal ne éljünk vissza, ne használjuk könnyelműen, hanem tartsuk becsben.

„Jöjjön el a Te országod."

Isten országát nem egy jól körülhatárolható földi területként látjuk, hanem Isten uralmának megvalósulásaként. Szeretnénk földi életünkben Isten országa eljöveteléért munkálkodni. Isten megtiszteli gyermekeit, amikor a mi munkánkat igénybe veszi az Ő országa megvalósulásáért. Kiáradó szeretetének tudható be, hogy az Ő országa a mi érte végzett tetteinkben is jön, épül és megvalósul. Azt szeretnénk, hogy Isten országa áldásaiban az egész teremtett világ részesüljön. Hiszszük, hogy Isten országa eljövetele folyamatos, hogy ma közelebb vagyunk hozzá mint tegnap, és holnap közelebb leszünk hozzá mint ma.

„Legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is."

Isten akaratának teljesítése alapja az Ő országa építésének. Próbatétel, mert sokszor egyéni, gyarló, önző akaratunkat kell alárendelnünk az Ő akaratának. Mi sokszor megpróbálunk kibújni a felelősség alól. Pedig Isten akaratának forrása nem zsarnokság, hanem szeretet (még a próbatételeken keresztül is) mennyben és földön, „odafent" és „idelent" egyaránt. Sokszori földhözragadtságunkban keserűen mondjuk: „legyen meg a Te akaratod", akkor, amikor emberileg nem tudunk változtatni történéseken és fájlaljuk, hogy nem a mi akaratunk szerint alakulnak dolgok. Mégis mennyivel jobb lelki örömmel és békességgel mondani ki e kérést, azzal a hittel, hogy Isten akarata jobb, mint a miénk.

„Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma."

A mindennapi Miatyánkban ott van a mindennapi kenyerünkért való kérés. A Jézus tanította imádság felöleli a legnagyobb és a legkisebb dolgokat: Isten országa eljövetelének kérését és a mindennapi kenyeret. Lelkiek és anyagiak fonódnak össze. Jézus rámutat arra, hogy Isten törődik mindennapi betevő falatunk ügyével is. A mindennapi kenyér összefügg Isten országával, földi dolgainkat csakis Istennel összekapcsolva láthatjuk helyesen. Istent komolyan venni azt is jelenti, hogy komolyan vesszük a mindennapi kenyeret. A kenyérgond, a testi éhezés nem Isten akarata. Oka az emberi kapzsiság. Ha összekapcsolnánk Istent a kenyérrel, akkor nem lenne egyik oldalon többlet, fölösleg, a másik oldalon pedig hiány, nélkülözés. E kérésben benne van az, hogy húsvér emberek vagyunk, ennünk kell ahhoz, hogy éljünk. A mindennapi kenyér nem hull „csak úgy" az ölünkbe, dolgoznunk kell annak megszerzéséért. Azt a kenyeret kérjük, amely életünk fenntartásához kell, annyit amennyire szükségünk van ma. Csak a friss kenyér a jó, lelki síkon úgyszintén. A kenyeret mindenki számára kérjük.

„És bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek."

Hitvallásunkban megvalljuk, hogy hiszünk a bűnbocsánatban. Káténkból úgy tanultuk, hogy van bűnbocsánat, hogy bűneink bocsánatát egyedül Istentől várhatjuk és hogy mi emberek Isten törvényei ellen azért vétkezünk, mert gyarlók vagyunk. Amikor vétkeink megbocsátását kérjük, akkor Isten szeretetéből kérjük azt. Jézus tanítása szerint e megbocsátást nekünk is gyakorolnunk kell. Ha ezt elmulasztjuk, akkor kizárjuk magunkat az imából. A mi részünkről történő megbocsátás hitünk próbatétele.

„És ne vigy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól"

Isten próbára teszi életünket, ami által formálni akar minket. Mi szeretnénk elkerülni azokat a helyzeteket, amikor is emberi gyarlóságunk miatt kísértésbe jutunk. Ehhez Istentől kérünk erőt.

Pálffy Tamás Szabolcs

Családoknál járva

„Taníts úgy számlálni napjainkat, hogy bölcs szívhez jussunk!" (Zsolt 90,12)

Szeretetünk örök Kútforrása! Istenünk, édes Atyánk!

Pár évvel ezelőtt új évezred nyitotta meg előttünk kapuját, és mi akkor arra gondoltunk, hogy ezzel sok minden változni fog! Talán változnak az életkörülmények, talán másabb lesz az emberek egymás közötti kapcsolata, talán végre megérti Isten teremtett világa, hogy hasznosabb a lelki megújulás útjára lépni, mintsem rombolni. Bár reményeink ugyanazok annyi év távlatából is, tapasztalataink azt mutatják, hogy valóban szükségünk van a zsoltáros üzenetében foglaltakra. Különösen most, amikor újabb kapu nyílott meg milliók előtt.

Kérdéseink és kétségeink jogosak! Vajon Isten országa jelentkezik-e új távlatokban? Vajon a szeretet hódít-e meg egyre nagyobb területeket? Térben és időben mennyivel kerül közelebb Hozzád, ó Isten, ebben a megnyílni látszó új világban az ember?

Kétségeinket Te oszlasd el, szerető Atyánk!

Maradj a mi gondviselőnk, amint eddig voltál! Ne hagyj magunkra sem itthon, sem idegenben! Légy oltalmazója közelben és távolban élőknek egyaránt. Adj Boldog Új Esztendőt nekünk! Ámen

Benedek Jakab

335 éve halt meg Thordai János

Az Epiktétosz- és zsoltárfordító Thordai János 1597-ben született Tordán. Alaptanulmányait a kolozsvári unitárius kollégiumban végezte, majd Frankfurt a. d. Oder (Németország) neves egyetemén tanult tovább. Nagyobb körű ismertségre 1626-tól az epiktétoszi bölcselet „ismerd meg önmagad"-maximájának kifejtése nyomán tett szert. Kolozsvári tanári működésének ideje egybeesett a város polgáriasodásának folyamatával, a városi polgárok gazdagodásával, művelődési igényével.

Thordainak ma két jelentősebb munkájáról tudunk: Epiktétosz- és zsoltárfordításairól. Mindkettő az 1627-es évszámhoz köthető.

Epiktétosz azoknak a görög filozófusoknak a típuspéldája, akik nem elsősorban gondolataik eredetiségével, mint inkább eszméik széles elterjedtségével váltak ismertté. Epiktétosz maga nem volt író filozófus, hanem gyakorlati nevelő. Csupán egyetlen munkája maradt fenn, Arriánosz összegyűjtött tanításai és beszélgetései. Epiktétosz a középkori kereszténység előtt jószerével ismeretlen volt. A keresztény kultúra csak a 16. században fedezte föl, és ekkor próbálta az antik bölcselő eszméit a maga hitrendszere és ideológiája szerint „hasznosítani". Az Arriánosz összeállításában megjelent *Kézikönyvecské*t egy latin nyelvű változat nyomán ismerték meg az európai nemzetek. 1534-ben jelent meg az első német, tíz évvel később az első francia kiadás, majd a század végén a holland és az angol kiadás is napvilágot látott. A munka első magyar fordítója 1825-ben Mokry Benjámin volt, de szövegrészletek már jelennek meg Bornemisza Péter és Rimay János munkáiban is. A teljes „kézikönyvecskét" azonban Thordai János szólaltatta meg magyarul.

Az irodalomtörténész Keserü Bálint Thordai Epiktétosz-fordító tevékenységét a polgáriasodás útját járó Kolozsvárral hozta összefüggésbe. Kifejtette, hogy az anyagiakban egyre gyarapodó kolozsvári unitárius polgárság életében ekkor következett be a világnézeti „gerincbe törés". A Dávid Ferenc radikális tanainak háttérbe szorítására való törekvés idején ugyanis Thordai azért szólaltatta meg Epiktétoszt, hogy annak a „külső bilincs" okozta gyötrelmét a „belső szabadság" eszméjével helyettesítő nézetét a kor embere magára is alkalmazza. Keserü Bálint szerint a fordítás a 16. század eszményeinek folytatásaként tartható számon. Törvényszerűnek ítélte a kolozsvári antitrinitarizmusnak a polgári racionalizmushoz közeledő lépéseit, amelyhez segítségül szolgált az epiktétoszi filozófia is.

Thordai a kolozsvári iskola tanáraként fordította le az ótestamentumi idők talán legszebb vallásos szöveggyűjteményét, a Zsoltárok könyvét. Maguk a zsoltárok Dávid királynak tulajdonított vallásos versek, amelyek az Isten és az ember együvétartozásának gondolatát fejezik ki. Hangot adnak a reménységnek, hogy a hatalmas Isten törődik a gyöngének bizonyuló ember sorsával. A 17. század végén élt színműíró, az unitárius Felvinczi György szerint „a zsoltárokat magyar nyelven Thordainál szebben nem énekelte senki".

A zsoltároknak a 17. század elején volt még egy, a megelőző századból átnyúló értelmezése. Ahhoz a küzdelemhez való erő-nyerést szolgálta ez a zsoltár-

folytatás a 4. oldalon

Az élet és a magány

Egy „pap bácsi" naplójából

Délután látogatni indultam a szomszéd településre egy rég nem látott, beteg hívemhez, akit legutóbb a kórházban kerestem fel a nőszövetség tagjaival.

Út közben azon gondolkoztam, milyen szomorú lehet számára az élete vége. Hiszen valamikor tanító néni volt, szép kertes házzal, autóval, férje pedig iskolaigazgató is volt egy kis faluban. Idős korukra albérletbe jutottak, mindenüket eladták, a gyerekük pedig. akit „kitaníttattak" és mérnökként él valahol Kolozsváron, már több mint tíz éve nem látogatta meg beteg, idős szüleit... És még azon is gondolkodtam, hogy az ágyhoz kötött, beteg tanító néninek sokszor az is elég, ha meglát. Nem is kell sokat beszélnem, mert szívesen beszél nekem ő, amikor találkozhatunk... De sokszor a lelkem sajog bele, amint fiára panaszkodik, aki elhagyta, alkoholista férjére, aki időnként megveri – és az egész elhibázott életére... Mit is lehetne mondani?! Vigasztalni még a múlt szépségeivel sem igen lehet...

A településre érvén beléptem a kapun, ahol albérletben lakik. Az ajtó azonban be volt zárva.

A házigazdája hátul a kertben kaszálja a burjánt.

– Isten áldja! – köszöntöttem.

– Szia! – jött a válasz. No jó, eddig még nem találkozott velem, máskor meg nem volt otthon, amikor látogatóban voltam a szegény tanító néninél.

– Hogy van a tanító néni? – folytattam a beszélgetést.

– Ezelőtt egy órával halt meg – jött a válasz, majd ő kérdezett: – miért keresed?

– Én vagyok a papja.

– Jaj, elnézést kérek, tisztelete úr, nem tudtam, kicsoda maga...

– Semmi baj... – válaszoltam. – Tudják a hozzátartozók, hogy a tanító néni meghalt?

– Hát... Épp indultam, hogy értesítsem őket...

Még egy pár szót váltottunk, aztán eljöttem, hátrahagyva a telefonszámom, ha esetleg még valaki keresne a temetés ügyében.

A temetésre eljött a fia és a távoli rokonságból is néhányan. Közben utánakérdeztem kissé a dolognak. Többeket meghallgatva úgy tűnik, a tények nem annyira egyszerűek s egyértelműek, mint ahogy az elején látszott.

A következő vásárnap megemlékeztünk az elhunyt tanító néniről. Amikor egy perc csöndes felállás közben rá gondoltunk, a gyülekezet tagjai között nem láttam a rokonságából senkit. Még a fiát sem.

A történet, meglehet, más konkrét esetekre is hasonlíthat. Kis falvak, beteg, elhagyott „tanító nénik" mindenütt vannak. A történetet nem azért osztottam meg az olvasókkal, hogy azt találgassák, vajon hol történhetett meg ez a szomorú esemény, s vajon ki volt a krónikás. Az egyetlen cél az volt, hogy felhívjam a figyelmet az idős, elhagyott betegekre, s hogy ezzel lelkes szeretetszolgálatra buzdítsam azokat, akiknek fülük van a hallásra és szívük a szeretetre.

egy „pap bácsi"

Európai „reggel"...

folytatás az 1. oldalról

reménység, hogy Isten teremtő akaratával új eget és új földet hoz létre, amelyből hiányzik mostani világunknak a mulandósággal, gyarlósággal és bűnnel összefüggő minden baja és nyomorúsága. Eszerint ebben az új teremtésben az ember tiszta örömben és boldogságban él, és csak Istennek szolgál. Az „új világban" Isten ott lakik majd népe között, nem csupán a templomok neki szentelt elzárt terében, hanem velük és náluk lesz, ők pedig teljesen, fenntartás nélkül „népei" lesznek. Az új életben a hangsúly nem népe elkötelezettségén van, hanem Isten szeretetének ajándékán, amely eltörli az emberi nyomorúság legjellemzőbb megnyilvánulásait, mint a halált és könnyhullatást, gyászt és jajkiáltást, valamint a hiábavaló munkából származó megkeserítő fáradtságot és a mulandóságnak alávetett emberi igyekezet sikereit is megsemmisítő tehetetlenséget.

Ezért az új év küszöbén Isten felé fordulunk, aki „hajlékunk volt nemzedékről nemzedékre" és kérjük Őt, hogy indítson el és vezessen az új ég és új föld útjain. Bátran és félelem nélkül nézünk a jövőbe, még ha az ismeretlen is számunkra, mert bízunk Isten ígéretében. Így tekintünk most is bizakodással a jövő felé, mert tudjuk, hogy azt boldoggá tenni, magunknak boldogságot, jólétet teremteni, elsősorban rajtunk múlik, a mi közös feladatunk. A várt új világ előfeltétele az új ember. így válik az új világ születése a hívő ember személyes ügyévé és életprogramjává. Mi vagyunk az új világ lehetősége, de akadálya is. Aki békésebb világ után vágyik, először maga béküljön meg haragosaival. Aki testvéribb világot akar, először maga legyen testvére felebarátjának. Aki szabad világ után törekszik, először maga szabaduljon fel a rossz rabszolgaságából. Aki pedig azt akarja, hogy szeressék, először maga ajánlja fel szeretetét másoknak.

Az ember önmagában kicsi és erőtlen. Nagy eszmékre és igazságra van szüksége, hogy azok szolgálatában kiteljesedhessék, és embersége mások számára is éltető erővé váljék. A tervezés az élethez tartozik. Számot kell vetnünk a lehetőségekkel, hogy mire készüljünk fel. Ezért hisszük és valljuk, hogy azért vagyunk és élünk a világban, hogy a hit és cselekedetek egységében bizonyságot tegyünk Istenről, az ember lényegbeli jóságáról és Isten országa megvalósíthatóságáról.

Ennek érdekében az új évben is folytatnunk kell küzdelmünket a belső megújulásért, a minőségi élet megerősítéséért. Tovább kell mélyítenünk valláserkölcsi életünket, fokoznunk a templomlátogatást, tudatosítanunk kell az unitárius hit- és életfelfogást minél szélesebb körben. Nagyobb gondot kell fordítanunk gyermekeink valláserkölcsi nevelésére, a konfirmációra. Fejlesztenünk kell gyülekezeteink belterjes életét a bibliaórák és szeretetvendégségek által. Fokozzuk a családlátogatást híveink lelkigondozása érdekében, hidat építeni a család, a templom és egyház között.

Az új év küszöbén kegyelettel emlékezünk elhunyt testvéreinkre. Adjon a jó Isten csendes nyugalmat a hazatérteknek, gyógyítsa meg betegeinket, vigasztalja a szenvedőket, emelje fel az elesetteket, és segítse elő hazatérésüket a tőlünk elmenteknek.

Azért imádkozunk, hogy Isten adjon erőt és jó egészséget gyermekeinknek, ifjainknak, nőknek és férfiaknak és öregeknek. Áldása nyugodjék meg templomainkon és otthonainkon, falvainkon és városainkon, teremjenek bőséggel földjeink, s a szellem gazdagítsa és édesítse életünket ízes gyümölcseivel. Legyen béke a szívben, az emberek között és az egész világon.

Ezekkel a gondolatokkal kívánok híveinknek, lelkésztársaimnak, az egyházközségek, egyházkörök és az egyetemes egyház vezetőinek, és minden jóakaratú embernek, Isten áldásában gazdag, boldog és békés új esztendőt!

---

335 éve...

folytatás a 3. oldalról

interpretáció, amelyet a reformáció vívott a katolikus egyházzal, szűkebben: a defenzívára késztetett unitarizmus a trinitárius felekezetekkel. Ennek az időszaknak a központi vallási témája (még mindig) Jézus Isten vagy ember voltának kérdése. Az állásfoglalások e korban jószerével az elfogultság és türelmetlenség nyomait mutatták. Feledésbe merült a megelőző század közepén munkálkodott Sommer János prófétai jövőbe-látása, aki nemcsak a vallási türelem igényével lépett föl, hanem kifejezésre juttatta azt a meglátását is, hogy az egyházak előbb-utóbb együtt fognak működni Isten országának eljövetelén. Thordai zsoltárfordítása is ezt a célt kívánta elérhetőbbé tenni. Stoll Béla mondja: Thordai zsoltárfordítása egyfelől az egyházi szükséglet kielégítését szolgálta, másfelől viszont az unitáriusoknak a szombatosoktól való elhatárolódását kívánta segíteni.

Keserü Bálint fölemlítette, hogy az elfeledett Thordai-féle zsoltárok szépségét csak a 19. században ismerte fel Kriza János és Tholdy Ferenc. Thordai újabbkori fölfedezői közt találjuk Kanyaró Ferencet, aki a „pszaltériumot" Bogáti Fazekas Miklós zsoltárfordítása fölé emelte. Zentai Mária a fordításban jelentkező sztoikus világszemléletre hívta fel a figyelmet. Szerinte Thordai fordításával változatosan mutatta be az ember bűnös voltát, bűntudatát és szenvedését. Ráirányította a figyelmet a rágalomtól és a hazugságtól való félelemre és Isten hatalmára, nagyságára a gyarló emberi létezéssel szemben.

Thordai zsoltárfordításának népszerűségére jellemző volt, hogy azt sokan lemásolták, így az kéziratos formában terjedt. Liturgikus használatban meglehetősen ritkán fordultak elő a zsoltárok Thordai-fordításai. Pedig érdemes volna azokat minél több helyen és több alkalommal használni. Keserü Bálint felhívta rá a figyelmet, hogy ezekben felismerhető az antik kultúra alapos – és felhasználásában úttörő jelentőségű – ismerete. Ha ehhez hozzátesszük, hogy a zsoltárfordítással Thordai nemcsak egyházának tett szolgálatot, hanem az európai reneszánsz költészet eszméjének megvalósítását is elősegítette, akkor csak csodálhatjuk, hogy Thordai e jeles magyarítást *három és fél századdal ezelőtt* végezte.

forrás: panteon.unitarius-halo.net/pantheon

Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen,
Sepsiszentgyörgyön
és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)
a következő telefonszámokon
bejelenteni:

Török Áron, Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,
Katona Dénes, Székelyudvarhely,
0266-213100.
Ferenczi Enikő, Kolozsvár,
0740-063767.

Mindenkire vigyázni akarunk.

Gyulai Ferenccel és családjával 1971-ben találkoztam először Kolozsváron, amikor édesapámmal együtt ünnepelték 25. érettségi találkozójukat. Ma az Unitárius Kollégium 1946-ban érettségizett 18 diákjából öten élnek, közülük ketten találkoztak újra: Gyulai Ferenc és édesapám, Nagy Zoltán.

Szeretni Erdélyt – odakintről

Dr. Gyulai Ferenc orvossal
Ferenczi Mária Magdolna beszélgetett

Kérem, beszéljen gyermek- és ifjúkoráról!

1928. január 16-án Budapesten születtem. Szüleim egy évvel később Szegedre költöztek. Édesapám a kolozsvári egyetemen volt tanársegéd, amikor a háború kitörésekor bevonult katonának, s ezt az állását fenntartották a Szegedre költöztetett egyetemen is, míg hat évi szibériai hadifogság után hazatérhetett. Öcsém 1929 tavaszán már Szegeden született. Az elemi iskola két első osztályát ott jártam. Mivel édesapámat 1936-ban kinevezték egyetemi tanárnak a debreceni egyetemre, odaköltöztünk s az elemi két utolsó osztályát, valamint a gimnázium első két osztályát ott végeztem. Debrecenben volt unitárius templom; egyetlen unitárius vallású tanulóként az osztályban, vallásórákra oda jártam „Derzsi bácsihoz". 1940-ben a bécsi döntés Észak-Erdélyt visszacsatolta Magyarországhoz; édesapám kérte áthelyezését a kolozsvári egyetemre, ahol 34 évvel korábban tanulmányait kezdte. (Az ő testvérei és azok gyermekei – vagyis az unokatestvéreim – 1920 után is Erdélyben laktak.)

A gimnázium harmadik évét már az Unitárius Kollégiumban kezdtem. Itt szinte az egész osztály unitárius volt. Minden reggel zsoltáréneklással kezdtük a napot. Szép egyházi énekeink azután egész életemben megmaradtak bennem, énekelve vagy zongorázva visszaidézhettem az iskola és a templom hangulatát. Minden vasárnap részt vettünk az istentiszteleten; az ifjúság legkedvesebb papja akkoriban Simén Dániel volt. A konfirmációra alaposan fel voltunk készülve, a feleltetés a templomban történt. Vallásunk az emberséget, az egymás iránti szeretetet, a munka becsülését, a szabad gondolkodás lehetőségét és fontosságát oltotta belénk. Ez a szellem hatotta át az egész iskolát és határozta meg azután egész életünket. Az osztályunkban jó szellem uralkodott, stréberek nem voltak, segítettük egymást. Tanáraink jellemes, komoly emberek voltak: Péterffy István teljesítményét csak később, érett fejjel tudtam igazán értékelni: páratlan energiával és kitartással tanított be komoly énekkari műveket – például az *Allelujá*t Händel Messiásából. Tóth István, a neves festő volt a rajztanárunk, egy ideig osztályfőnökünk is. Szentmártoni Kálmán élő, tartalmas előadásai megszerettették a történelmet. Bodor András volt a latintanárunk, felkeltette érdeklődésemet a latin iránt, aminek azután nagy jelentősége lett életemben. Szerettük a magyar nyelv és irodalom tanárait: Vörös Istvánt, Gálffy Mózest, majd nyolcadikban a fiatal Létay Lajost, aki Ady Endre költészetébe vezetett be.

És az osztálytársak?

Szabó Dezső volt az egyik legjobb tanuló, olyan, hogyha ránéztél, világosan láttad: „e fiúból pap lesz". Úgy is volt, Nagyajtán szolgált. A nacionálkommunista állam az 1956-os magyar forradalom után tömegesen tartóztatta le a magyar értelmiség tagjait, különösen papokat; Dezső is hat évig volt börtönben, megjárta Szamosújvárt és a Duna-csatornát is. Székely Ferenc kitűnő pedagógus, a mai Báthori Líceum szeretett igazgatója lett, amíg koholt vádakkal el nem távolították onnan. A vargyasi születésű Soós András az 1956-os forradalom leverése után Nyugatra menekült, kitűnő kézügyessége folytán kiemelkedő színvonalú bőrdíszmű-üzemet hozott létre Angliában (pénztárcákat, női táskákat stb. gyártott krokodil- meg struccbőrből is), évtizedeken keresztül minden ősszel új kollekcióval állt elő, termékei keresett cikkek voltak Londonban, Párizsban, New Yorkban...

Hogy élte át a háborút az egykori osztály?

A háború a gimnázium utolsó előtti évét zavarta meg; két barátom is életét vesztette: Csúcsi Győző torockószentgyörgyi, tehetséges fiú, katonának jelentkezett 1944 nyarán és az ősz folyamán a szovjet csapatok elleni harcban hősi halált halt. Érettségi tablónkon ott van a fényképe, de jellemes személyiségét emlékeimben is őrzöm. Legjobb barátomat, Nagy Lórándot, akivel 1944 viharos nyarán együtt dolgoztunk Kispulyonban a gázfúrásnál, 1945 január végén egy légitámadás bombaszilánkja ölte meg egy budapesti utcán. Nagy Zoltán is a háború miatt maradt ki egy évet, így érettségiztünk együtt.

Mit hozott az életébe a békeidő?

Érettségi után, 1946-ban a Bolyai Tudományegyetem Filológiai Karára iratkoztam be. A következő őszön azonban édesapámat meghívták a budapesti Műegyetem fizika-professzorának. Ott végeztem további egy évet a Bölcsészettudományi Karon, de a következő őszön átmentem az Orvosi Karra; Debrecenben jutottam be. Nehéz volt beleszokni ebbe a nekem egészen

Kétfős érettségi találkozó: Nagy Zoltán (balra) és dr. Gyulai Ferenc

új szakmába, de az első két-három év után már a helyzet ura lettem – ami magát a tanulást illeti. Az általános légkör viszont éppen ellenkező volt: a Rákosi-féle kommunista uralom legsötétebb időszaka. Amire itt, Svédországban orvos-kollégáim mint életük legszebb szakaszára emlékeznek, az nekünk állandó küzdelem volt (azért, hogy valami politikai okból ne dobjanak ki, vagy hogy az ÁVH karmai közé ne kerüljünk). Itt találkoztam első feleségemmel, az utánunk következő évfolyamhoz tartozó Tóth Ilonával. 1954-ben megszereztem az orvosi diplomát, s 1955-ben összeházasodtunk. Ebben az évben engedtek először Erdélybe utazni, s ezt a lehetőséget kihasználtam a következő nyáron is. Ekkor már a debreceni gyermekklinikán dolgoztam alorvosként.

Hogyan emlékezik vissza az 1956-os eseményekre?

1956. október 23-án este nagy tömeggel együtt kinn voltam Debrecen központjában, tüntettünk a kommunista uralom ellen. Az ÁVH emberei könnygáz-bombákkal szorították vissza a tömeget. A következő napok egy sem azelőtt, sem azután át nem élt, megismételhetetlen élet-élmény volt. Az utcán ismeretlen emberek úgy beszélgettek egymással, mintha édes testvérek vagy régi barátok lettek volna. Kérdeztük és mondtuk

folytatás a 6. oldalon

Szeretni Erdélyt...

folytatás az 5. oldalról

a híreket, ki mit hallott vagy látott. Fantasztikus volt hallani, hogy Budapesten ledöntötték a Sztálin-szobrot, a kommunizmus, a szovjet uralom jelképét! Mintha egy kő esett volna le az emberről – megdőlt a kommunista rendszer! A forradalom győzött, megalakult az új kormány. E napok emléke ma, az 50. évfordulón is úgy él bennem, mintha mindez csak tegnap történt volna. Hallgattuk a rádiót is. De már kb. három nappal később végtelen sorokban vonultak át a városon szovjet teherautók, tankok, keletről jövet nyugat felé. Ezek foglalták el az országot november 4-én. A régi urak – pontosabban elvtársak – visszajöttek és kegyetlen bosszúállást ígértek. November 28-án feleségemmel együtt átléptem az osztrák határt, és alig két héttel később svéd autóbuszon megérkeztünk Svédországba.

Sok svéd a rádióból követte az októberi magyarországi eseményeket, izgulva a forradalom sikeréért; ők nagyon kedvesen fogadtak minket. A következő év elején Bo Vahlquist gyermekgyógyász professzor jóvoltából az uppsalai egyetem gyermekklinikáján járhattam, és a nyár elején már dolgozhattam is.

És hogyan alakult a családi élete?

Feleségemtől 1960-ban elváltam, a következő évben megesküdtem második feleségemmel, aztán az évek során három fiunk született. 1961-ben, miután letettem a vizsgát tizennégy klinikai tárgyból, svéd orvosi diplomát szereztem. Mint alorvos abban az időben igen sokat kellett dolgozni, hetenként 60 órát vagy még többet. A stockholmi Karolinska Sjukhuset gyermekklinikáján dolgoztam 1965 és 1969 között. Innen mentem a gävlei megyei kórház gyermekosztályára, ahol általános gyermekgyógyászat, gyermekkardiológia, valamint a gyermekek részére működő tanácsadás, oltás, betegségszűrés-szolgálat főorvosaként dolgoztam. Innen mentem nyugdíjba 1993 januárjában, miután betöltöttem 65. évemet.

Fiaim közül kettő az informatika területén dolgozik, a harmadik informatika- és matematika-tanár. Nyolc unokám van.

Bencédi epizódok

Angyaljárás

„Jó hírt hozó", „küldött" – ezt jelenti az angyal szó, s mi úgy éreztük, valóban angyalseregként érkezett gyülekezetünkbe a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium kórusa és két kísérője, Lukács Éva magyar szakos tanárnő és Nemes Annamária zenetanárnő, kórusvezető.

Meleg szívvel és meleg templommal fogadtuk az érkezőket, akik dalos örömhírt hoztak e sokszor néma, öreg „bölcsőbe", mégis új szívvel dobogó, nemrégiben önállósult Bencédi Unitárius Egyházközségbe.

„Dicsőség a magasságban Istennek, békesség a földön az embernek..." énekelték egykor az angyalok Betlehem város legelőin a nyájukat őrző pásztoroknak – dicsőség Istennek, mert gyermek született! De a koncert estéjén nem csak a szívünkben hallottuk e dallamokat, valóban mellénk szegődtek az adventi úton, és hívtak megérkezni oda, ahova szívünk vágyik. Megérkezni a bölcsőhöz, ahonnan kiindult az élet, az életünk, és az élet a bölcsőből indult. Otthonaink, bölcsőhelyeink felé vezettek e dallamok, régi dallamos gyermekéveink, emlékeink felé, de vezettek az újabb békés ünnep, a megnyugvás felé is.

Az 1990-es évek elején újraindult Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium működésének része volt a kórus megszervezése, beindítása. Jelen felállásban, lánykarként másfél éve működik a kórus Nemes Annamária zenetanárnő vezetésével. Fellépéseik sorában szerepel az Unitárius Kórustalálkozó, a Bárdos Lajos – Palló Imre Kórustalálkozó, ugyanakkor gyakran fellépnek iskolai és egyházi rendezvényeken. Az előadott művek sorában világi és egyházi munkák, népi feldolgozások szerepelnek.

Nemes Annamária tanárnővel, volt kolleganőmmel, barátnőmmel mertünk álmodni, amikor felröppent a közös gondolat: ha mi meghívnánk a kórust gyülekezetünkbe, ők szívesen eljönnének. De persze nem csak a jóakaraton múlott. Ezért hála illeti mindazokat, akik ennek az álomnak a megvalósulásában segédkeztek. A kórus fiatal tagjai nem „csak úgy" jöttek – szívük szeretetével, boldog örömmel érkeztek hozzánk, így váltak számunkra örömküldöttekké. És persze köszönettel tartozunk a tanárnőknek, akik e gyönyörű műsor fölött őrködtek, és versek, dallamok erejével lelkünk épülésére hatottak.

Gyülekezetünk tagjai is nagy érdeklődéssel készültek a találkozásra, nagyon sokan eljöttek. Volt, kit „kézen fognia" a karácsonyi dallamoknak, volt kit vezetniük a boldog ünnep, a ígéretesebb jövendő felé. A hívó szó azonban Bencéd határán is túljutott, és a szomszéd gyülekezetekben is meghallották. Meleglelkű nők segítettek a koncertet követő szeretetvendégség szervezésében és lebonyolításában.

Gyülekezetem és magam nevében azt kívánom a kórusnak, hogy minél többször énekeljenek, minél több fellépést éljenek meg, hogy vigyék az örömhírt – de ne csak színes városok pódiumaira és templomaiba, hanem falucskák szívébe is. Mert talán nekünk, a falvakban élőknek van igazán szükségünk az örömhírre, és nem csupán karácsony táján: gyermek született, örülj, örvendezz!

Karácsonyi készület, kántálás

Mint minden gyülekezetben, Bencédben is komoly előkészület előzte meg a karácsonyi ünneplést. Rendszeres találkozásokat szerveztünk, amelyek során gyermekeinkkel alaposan felkészültünk az ünnepi műsorra. Örültem, hisz amikor kiadtam a betlehemes játék szövegét, nem bizonyult elégnek a gyerekek számára, mellé még verset is kértek. Ki Máriává, ki pásztorrá, ki napkeleti királlyá, ki angyallá, mesélővé vált, így sietett „Betlehembe". December 24-én este mi is hasonló vágyakozással indultunk templomunk felé. Meg akartunk érkezni, be akartunk lépni a betlehemi istálló ajtóján, megpillantani az újszülöttet. Úgy érzem, gyermekeink segítettek ebben igazán, közelebb vittek játékukkal Betlehemhez, a hit valóságához és a kisgyermek-

hez. Betlehemes játékunkat követően karácsonyi verseket és énekeket adtunk elő. Nagy öröm volt először hallani gyülekezetünk legkisebb, óvodás tagjait, akik félelem nélkül, lendületesen mondták el versüket. Ezt követően Mózes Emőkével és Szász Tündével karácsonyi dalokat adtunk elő furulyakísérettel, majd két karácsonyi éneket énekeltünk el a fiatalokkal.

Nálunk nem ért véget harmadnapján az ünnep, hisz december 28–29-én fiataljainkkal egy régi szokást léptettünk életbe (ismét) gyülekezetünkben. Elindultunk kántálni, házról házra vinni karácsony örömüzenetét. Számunkra valóban öröm volt végigjárni a csendesedő, esti órákban a falut, kopogtatni, és szüntelenül énekelni, és láttuk, hogy sokaknak ugyanolyan öröm volt hallgatni a régi emlékeket idéző dallamokat. Január elsején Felsőbencéd kis utcáit jártuk végig, és kis késéssel, de örömhozó szándékkal énekeltük karácsony örömhírét.

Makkai-Ilkei Ildikó

Távoli hittestvérek szívélyessége, nagykövetségi „szeszély", „házi áldás" többezer kilométerre otthonról, összetartozás-érzés az elválás dacára is – ezt kínálja az Olvasónak a homoródszentpéteri Máté Ildikó és Máté Ilonka beszámolója az Egyesült Államokban tett útjukról.

Meglepetések

A Homoródszentpéteri Unitárius Egyházközségnek van két élő testvérkapcsolata. Egyik testvérünk a Saint Paul-i Unity Church Unitarian (Minnesota, Egyesült Államok), a másik a Wouldcuple egyházközség (Bilthoven, Hollandia). Az elmúlt években az egyházközségek tagjai között egyre szorosabb barátságok alakultak ki. Már voltak – és lesznek is – olyan találkozók, amelyeken mindhárom „testvér" részt vett/vesz.

Ez év tavaszán két házaspár, Máté Zoltán és Ilonka, illetve Máté Levente és Ildikó (csak névrokonok) meghívást kapott Saint Paul-i barátainktól a november 19-én tartandó testvérkapcsolati vasárnapra.

Megkezdődtek a tervezgetések. Örvendeztünk, mert ez lett volna mindkét pár első közös nagy vakációja és gyermekkori álmaink valóra válása.

Az útlevelek beszerzése után az első vízumkérelmünket interneten küldtük el. Október 2-ára hívtak Bukarestbe. Megindult a hajsza egy kölcsönautóért, amellyel majd lemehetünk a fővárosba, a nagykövetségre. Bár a székelyek körében közismert, hogy „asszonyt, lovat s autót még kölcsön se adj", mégis volt olyan jóindulatú ismerősünk, aki megszánt szorult helyzetünkben!

Egy fél éjszakát átutazva, karikás szemmel és remegő inakkal vártuk, hogy szólítsanak. Kezünkben barátaink meghívóleveleivel, bizonylatokkal fiatalkorú gyermekeinkről, házainkról, földjeinkről, állatainkról, reménykedve léptük át a nagykövetség küszöbét. A hivatalnok pár kérdés után elutasította mindnégyünk kérelmét. Azt mondta, nincs elég meggyőző bizonyítékunk arra, hogy hazajövünk.

Barátaink biztatására még egyszer nekirugaszkodtunk: megint elmentünk a bankba, töltögettük az internetes oldalakat, telefonálgattunk, sürgősségi meghallgatást kértünk, mert már igen szorított az idő. Kezdődött elölről minden. Autó, gyermekek mellé pesztra, állatok mellé gazda...

Azt gondoltuk: vagy mind a négyen, vagy senki. Aztán meg azt: bárhogy legyen is, az esélyt nem lehet kihagyni, bármelyikünknek engedélyezik is az Államokra való belépést.

Ezek után olyasmi következett, amire igazán nem számítottunk: a két férfi marad itthon, s mi nők – mehetünk. Nem tudtunk tiszta szívvel örülni a hírnek. (Végső soron, ha belegondolunk, az is megtörténhetett volna, hogy elengedik az egyik asszonyt a másik férjével.)

Volt szűk két hét, hogy felkészüljünk a nagy útra. A férjek biztattak nagyon!

A Nagy Családi Búcsúzkodás után november 13-án Bukarestben búcsút vettünk a férjektől is, és beszálltunk a repülőbe – életünkben először.

Az óceán túlpartján, megérkezésükkor tizennégyen (!) virágcsokrokkal és *Isten hozott!* feliratokkal, szemükben örömkönnyel fogadtak! Találkoztunk barátainkkal, akik szinte családtagokká váltak a hosszas táv-előkészítés során. Elvittek magukhoz, és olyan szeretettel vettek körül, hogy mi is úgy éreztük, mintha tényleg hazaértünk volna.

Barátaink már előre megszervezték minden napra a programot: kivel, mikor és hova fogunk ellátogatni. Voltak múzeumok, farmok, állatkert, botanikus kert, fotókiállítás, sajtgyárlátogatás, városnézés, séta a Missisippi partján, állófogadások, közös vacsorák, éneklések, kézimunkázások, megbeszélések... Kézről kézre adtak, autóból autóba szálltunk át.

A legszívszorongatóbb a november 19-i, „testvérkapcsolati" vasárnap volt. Amikor a templomba megérkeztünk, a több mint ötszáz ember névtábláján egy-egy aranybetűs *Isten hozott!* szalag lógott, és egy öttagú zenekar Bartókot és lassúcsárdást zenélt a ceremónia mellett. A záróének a mi Házi áldásunk volt. Nem lehet leírni, milyen érzés fogott el, amikor otthonainktól 10 000 km-re felcsendült a magyar nóta, csak a mi tiszteletünkre, és az a Házi áldás, amely a legtöbb családnál ki van függesztve a falra!

Egymás másságát, kultúráját megismerve és elfogadva arra jutottunk, hogy bármennyire is különbözünk egymástól, a hitünk egy!

Két hét után, az utolsó közös nagy vacsorán, ahol összegyűltünk régi és új barátokkal, búcsúztunk egymástól. Az elválás pillanatában eszünkbe jutott a mondás: „a búcsú akkor fáj a leginkább, amikor olyan közösségtől válunk el, ahol mindenki testvér, és ahová a legszebb álmok fűznek..."

Olyan volt számunkra a nagy utazás és a két hét, mint egy szép álom. De tudjuk, valóság volt! És az is valóság, hogyha a jó Isten megsegít, jövőre újra találkozunk amerikai barátainkkal itt, Homoródszentpéteren!

Máté Ildikó és Máté Ilonka

Régi művek új kötetben

Könyvbemutatót tartott az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa december 15-én az Unitárius Egyház Dávid Ferenc dísztermében. *Heltai Gáspár imádságos könyvét (1570–1571)* Gábor Csilla egyetemi tanár, Balázs Mihály *Felekezetiség és fikció (Tanulmányok a 16–17. századi irodalmunkról)* című kötetét pedig Kovács Sándor teológiai tanár ismertette.

Bevezetőként dr. Szabó Árpád unitárius püspök tartott beszédet, köszönetet mondva azoknak, akik segítségével létrejöhettek ezek a kiadványok, amelyek igényes kutatómunkákról tanúskodnak, és a múlt értékeit hozzák elérhető távolságba.

A rendezvény Gábor Csilla könyvismertetőjével folytatódott, aki Heltai újonnan kiadott *Imádságos könyvét* mutatta be. Elöljáróban arról a sorozatról beszélt, amelynek az *Imádságos könyv* az ötödik darabja, majd a megszokottól eltérően a könyv közepétől visszafele kezdte az ismertetést. A mai helyesírás szerint megírt kötetben érdekességként jelennek meg az eredeti könyvből kifényképezett oldalak másolatai, amelyek összehasonlítási lehetőséget adnak az olvasónak. Lényegesen eltér a megszokott imakönyvektől, hiszen nem pusztán imádságokat tartalmaz, hanem olyan prédikációkat is, amelyek a templomi viselkedésre adnak példát – ezekből olvasott fel részleteket az ismertető.

Felépítését nézve egyszerű, a hét minden napjához és napszakához imákat társít. Ami mégis jellegzetesen megkülönbözteti a század más imakönyveitől az az, hogy az imák magukba foglalják a hitvallást is – zárta gondolatait Gábor Csilla.

Balázs Mihály *Felekezetiség és fikció* című munkáját Kovács Sándor méltatta. Mint mondta, úgy véli: a szerző egy „járatlan, vagy alig kitaposott ösvényen indult el", de sikeresen végigvitte vállalását. A több tanulmányból álló kötet leginkább unitáriusokkal foglalkozik, de bemutat szembenálló unitárius és jezsuita álláspontokat is. A méltató többek között Pázmány Péter öt leveléről beszélt, amelyeket finom irodalmiság jellemez. Az író, Balázs Mihály megköszönte az elismerő szavakat és kifejtette: ha azt akarjuk, hogy a fiatalok is megismerjék és elolvassák ezeket a régi szövegeket, akkor szükség van ilyen jellegű kiadványokra.

Végezetül a könyvvásárlásról esett szó, ennek kapcsán a püspök elmondta, hogy az eladott könyvek bevételét egy újabb unitárius egyháztörténeti kötet megjelentetésére fordítják majd.

Dénes Emese
(Forrás: Szabadság)

România Parlamentje a 2006. év végén elfogadta az egyházak jogállásáról és a vallásszabadságról szóló 489/2006-os számú törvényt. Az új vallásügyi törvény fél évszázados várakozás után az 1948-as évben a kommunista államhatalom által kiadott előző törvényt váltja fel.

A törvény szövege a Hivatalos Közlöny 2007. január 8-i 11-es számában olvasható, vagy szabadon letölthető, román nyelven, a http://www.culte.ro/ClientSide/lege_libertate_rel.aspx honlapról.

Az újév az egyházi központi hivatal szervezetében új munkatársat köszöntött: az egyházunk társadalmi felelősségvállalásának kiépítését szakmailag előkészítő szociális koordinátort. Főbb feladatkörei között szerepel az egyház szociális szerepére vonatkozó stratégiai tervezet előkészítése, a rövid távú és távlati stratégiai célok és feladatok kivitelezésének megtervezése, átfogó adattár létrehozása és folyamatos karbantartása az unitárius egyházközségekben élő hátrányos helyzetűekről (magányos öregek, árvák, nagycsaládosok, betegek, munkanélküliek, szórványban élők, halmozottan hátrányos helyzetűek stb.), valamint egyházi szociális háló kiépítése a főhatóságok / központi hivatal, az egyházközségek, egyházkörök és egyháztársadalmi szervezetek közreműködésével, és mások.

A hagyományos újévi püspöki fogadás január 1-jén volt Kolozsváron a püspöki rezidencián. Itt egyházunk püspökének meghívására Kolozsvár unitáriusai, egyházi tisztségviselőink, lelkészeink, az egyházi központi hivatal munkatársai és más vendégek együtt köszöntötték az Újesztendőt. Dr. Szabó Árpád püspök, valamint dr. Máthé Dénes főgondnok beszédében a 2007. év kihívásait körvonalazta, mindenekelőtt az ország Európai Unióhoz való csatlakozásának társadalmi és gazdasági próbáit.

2006 decemberi lapszámunkban adtunk hírt a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium „iskolahét" rendezvénysorozatáról, amelynek kiemelkedő eseménye volt a Múzsák és erények című képkiállítás. Ennek megnyitóbeszédét Sándor Zsigmond Ibolya muzeológus tartotta, méltatva az iskola múltját. A kiállításon találkozik a múlt a jelennel, azonos feladatokkal ruházva fel a mindenkori iskola tanárait és diákjait. Alább a kiállítás megnyitó beszédét ajánljuk Olvasóink szíves figyelmébe.

Musis et virtutibus

Egy kiállítás mindig valaminek az emlékeztetője, valamire felhívja a figyelmet, elgondolkodtat és gyönyörködtet. Most is hasonló dolognak vagyunk a részesei, amikor képeken láthatjuk a régi és új iskolát, a két világ találkozását.

A képeket nézegetve megérint a múlt, az eltelt évszázadok történelmi levegője, és szerencsések vagyunk, mert tudós-tanárok, iskolatörténet-írók tollából ismerhetjük a kiállított képek hátterét, a mögöttük húzódó nehéz, de felemelően szép történetet, amely történetet tanítani kellene. Azt a történetet, amely elmondja: elődeinknek mekkora utat kellett bejárniuk, amíg az a faluszéli, szamártövist és bojtorjánt termő borjúlegelő virágokat kezdett teremni.

„Ősi schola", „Keresztúri Paedagogium", „Tanoda" – milyen fennkölten hangzottak a szavak, amelyekkel illették a keresztúri iskolát. Elődeink értékrendjét és gondolatvilágát kiválóan példázzák. Az 1793-ban épült első iskola a már meglévő elemi iskolához ragasztott, néhány, sárral tapasztott szoba volt. A vizes, lapályos helyen hamar megsüllyedt, mennyezete hasadozott, és máris újabb, erősebb kőépületről kellett gondoskodni.

Szabó Sámuel, az első igazgató, akit megkínálnak a keresztúri igazgatósággal, többéves külföldi tanulmányútról tér haza, és nagy tudása mellett hozza magával azt az 1791-ben Göttingában szerzett egyetemi diplomát, amelyet levéltárunk ma is őriz. És jönnek tanárok, kik mindannyian külföldön képesítik magukat azért, hogy a keresztúri diákoknak a legtöbbet és legjobbat nyújthassák, hogy még véletlenül se süllyedjenek a provincializmus kisszerűségébe, hogy tarthassák a lépést a nagynevű iskolákkal, a tordai és kolozsvári gimnáziumokkal. Hogy bizonyítsák: itt is lehet eredményes munkát folytatni, melynek nyomán virágokká válnak a bojtorjánok. Áldozatvállalásuk példaértékű. A Tanítás szent hivatása mellett az iskola szüntelen építésén is kellett valamennyiüknek fáradozni, sőt az ehhez szükséges anyagi eszközöket is előteremteni. Milyen sokatmondó Szabó Sámuel finoman ironikus megjegyzése, amikor azt nyilatkozza: „ha a Generalis Consistoriumnak kedve lészen más professorral boldogítani a keresztúri léendő gymnasiumot, nem leszek szerencséjének irigylője."

Talán azért is, hogy súlyt adjanak a felelősségnek, majd 150 éven keresztül tartotta magát az a protestáns iskolákban hajdan dívott szokás is, hogy az ideérkezőt ünnepélyes beiktatással, püspöki áldással avatták a keresztúri gimnázium tanárává, aki tudományos igényű székfoglaló beszéddel nyerte el állását.

A székelykeresztúri unitárius gimnázium mai nemzedékének tudnia kell, kiknek a nyomdokain jár:

Az alapítványt tevő báró Orbán Balázsén, aki nagy művét éppen Székelykeresztúrral indítja, és elkészíti 1864-ben az első székelykeresztúri fényképet az unitáriusok keresztúri tanodájáról, és ajándékképpen egyet itt hagy az őt vendégül látó fiatfalvi lelkésznél.

A már emlegetett első igazgató Szabó Sámuelén, aki számára Szeben, Segesvár, a jobban fizető szászok földje is munkalehetőségként merül fel, de inkább itt marad. Száz évet élt, Gagyban halt meg, és ott is temették el. Töredékes, kézzel írott önéletrajzát őrizzük.

Marosi Gergelyén, akinek érdeme a gimnázium épületének megnagyobbítása, akiről tudjuk, nagyhatású szónok, jó tollú közíró és fordító, haladó pedagógus és népnevelő volt, kinek egész munkássága összeforrt Székelykeresztúrral, amelyről azt írta: „Keresztúron kívül nem tudnék élni, s ha más helyen kellene is laknom, de legalább egy pár hónapot minden évben itt töltenék." Pedig közben a kecsegtetőbb Kolozsváron is tanárkodik és dolgozik Kriza Jánossal a *Vadrózsák* szerkesztésén. Visszatér Keresztúrra, amikor mindenki más elkívánkozik innen, és magát nem kímélő sok munkától aláásott egészséggel itt hal meg 42 éves korában, 1874-ben. 1868 és 1872 között vezetett építkezési számadásait ma is kézírásában olvashatjuk.

Sorolhatjuk azok nevét, akik kapcsolatba kerültek ezzel az iskolával, és rangját, hírnevét ezáltal is emelték. 1872-ben Arany János, mint akadémiai főtitkár értesíti a gimnáziumot, hogy az Akadémia kiadványait rendszeresen megküldik az iskola már gyarapodó és gazdag könyvtára számára. 1877-ben több mint 15 000, 1934-ben majdnem 30 000 darab könyv található a könyvtárban.

Berde Mózes, a jól ismert cipó-alapítvány mellett könyvtáralapot is ajándékoz, az abból vásárolt könyvek külön bélyegzővel ellátva kerülnek a könyvtár polcaira.

Kincseket rejt a könyvtár, ritkaságokat és az értékes levéltárt. Ajtaját 1916-ban Pap Mózes igazgató olyan elszánt és szembeszegülő arccal állja el, hogy az iskolában pusztító, rabló és randalírozó betolakodók meghátrálnak. Pap Mózes hősies tettét később 1000 koronával jutalmazzák.

1876-ban dr. Brassai Sámuel sajátkezű levélben tudatja az igazgatósággal vargyasi Daniel Gábor, Udvarhely vármegye főispánjának unitárius főgondnokká való kinevezését.

Érkezik levele Jakab Eleknek, a híres történettudósnak és országos levéltári igazgatonak, aki 2000 korona értékű könyvtárát

folytatás a 10. oldalon

Sándor Zsigmond Ibolya

Unitárius rádióműsorok

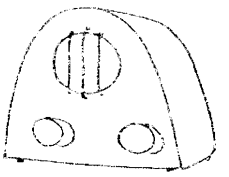

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
január 31.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
február 18.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer.
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között.
Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.
január 27., február 3., 17.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Musis et virtutibus

folytatás a 9. oldalról

egynegyedrészt ajándékképpen felajánlja a gimnáziumnak. Az összefogás, áldozatvállalás ez alkalommal is meghozza az eredményt, az értékes, mintegy 1500 könyvet számláló gyűjteményt sikerül megszerezni az iskola javára. 1875-ben azt írja Kozma Ferenc tanárnak, az állami tanítóképző második igazgatójának, akadémiai pályadíjnyertes írónak, egykori keresztúri diáknak: „Keresztúri gimnáziumunk külső kiszépítésén repes szívem örömében. De a külső díszhez belső felépítés is kell, mert a szép test, csak szép lélekkel lesz Isten képévé."

A hajdani keresztúri diák, Kriza János püspök az iskolának címzett valamennyi hivatalos értesítést aláírja.

Benedek Elek 1906-ban felkéri az iskola igazgatóságát, hogy a Székely Egyesület által felajánlott díjak elnyerésére javasolt székelykeresztúri tanulók neveit tudassa, de olvashatjuk az Erdélyi Helikon levelein Áprily Lajos, Kós Károly, Kuncz Aladár aláírásait, és a levelek arról szólnak, hogy a gimnáziumi tanulók bekapcsolódtak az Erdélyi Helikon által meghirdetett irodalmi pályázatokba, és azokon szép eredményeket értek el. 1944-ben Nyírő József katolikus pap és író – akkor épp országgyűlési képviselő – személyesen tudatja a jó hírt, hogy a főgimnázium megkapta a 120 000 pengő építési segélyt és berendezésre további 18 000-et.

És sorolhatjuk a tanárok neveit, akiknek a tanítás mellett tudományos munkásságuk is kiemelkedő. Sándor János, az iskola nagybetűs történetírója, Szentmártoni Kálmán, kinek kezdeményezésére emléktáblával jelölik meg a Gyárfás-kúriát, amelyben Petőfi Sándor utolsó estjét töltötte, kihallgatja a még élő Petőfi-szemtanúkat, és a Pásztortűzben közli a lejegyzetteket. Szentmártoni Kálmán ezirányú munkássága a Petőfi-kutatás mindmáig értékes és meg nem cáfolt része. Dr. Szolga Ferenc természetrajz- és földrajztanár 1903-ban sajátkezűleg ülteti azt a mára hatalmasra nőtt gesztenyefát, amelynek júniusi lombjai alól jövőre már a 31. nemzedék indul majd útra. Szentmártoni Kálmán és Nagy Lajos rajztanár a 20. század elején iskolamúzeumot hoznak létre, amely hamarosan kinövi az iskola kereteit, minek folytán dr. Molnár István – állíthatjuk: az utolsó keresztúri tudós – 1946-ban városi intézménnyé fejleszti a korábban didaktikai célokra egybehordott gyűjteményt.

És rövid földi életéből, 1928-30 között, két évet itt tölt Balázs Ferenc, aki Oxfordban és Amerikában tanult, majd bejárta Japánt, Kínát, Indiát, Palesztinát és hazatérve, régi erdélyi teológusnövendékek módjára, a peregrinusok kései utódaként csodálatosan szép magyarsággal, hatalmas kultúrával megírta a „Bejárom a kerek világot" című útikönyvét, amely éppen keresztúri tartózkodása idején, 1929-ben jelent meg először. Balázs Ferenc fiatalon, 36 évesen, gazdag munkásságot hagyva maga után, halt meg.

Dacára minden nehézségnek, a fennmaradásért folytatott küzdelemben is maradtak ezen az Istentől nekik rendelt helyen, és szüntelenül dolgoztak azért, hogy itt iskola legyen, hogy ez az iskola a lehető legjobb legyen, és hogy megmaradjon.

Nehéz örökséget róttak a mára.

Az útról, amelyet ők jelöltek meg több mint két évszázaddal ezelőtt, nem szabad letérni.

„...fiúk, viháncoló csitkók a vad szelekben,
ha netán az űrig nem sikerül szállnunk,
s e rögös földre mégis visszatérnénk,
csak lábujjhegyen, halkan!
apáink hűlő, drága arcán járunk".
(Farkas Árpád: *Apáink arcán*)

Lelkész-beiktatás Tordán

A Kiss László tragikus halálával megüresedett tordai lelkészi állásra 2006. november 26-án ünnepélyesen beiktatták Józsa István Lajos volt kökösi lelkészt. A gyülekezetet és a meghívottakat Farkas Dénes a Kolozs-Tordai Egyházkör esperese köszöntötte majd Bálint Benczédi Ferenc egyházköri jegyző felolvasta a kinevező okiratot. Ezután Józsa István Lajos és dr. Szabó Árpád püspök szószéki szolgálatát hallgathattuk meg. A püspök áldását követően Farkas Dénes esperes az úrasztala mellett az új lelkésznek átadta a templom kulcsát, a Bibliát, a kelyhet és az egyházközség pecsétjét (*képünkön*). A lelkész és családja köszöntésének sorát Fodor Béla egyházközségi gondok nyitotta meg, a Kolozs-Tordai Egyházkör részéről Bálint Benczédi Ferenc beszélt, az Unitárius Nők Országos Szövetség nevében pedig dr. Szabó Árpádné elnök asszony kívánt kitartást, elkötelezettséget és sikeres éveket. A tordai Unitárius Nőszövetség részéről Székely Jolán elnökasszony nyújtotta át az egyházközség ajándékát. A köszöntéseket Benedek Sándor nyugalmazott esperes és dr. Rezi Elek egyházi főjegyző, a Protestáns Teológiai Intézet rektora folytatta. Ezt követően a testvérfelekezetek részéről Nagy Albert ótordai református lelkipásztor és György Ferenc katolikus plébános mondott köszöntőbeszédet. A felemelő templomi együttlétet egy szavalat, majd a magyar himnusz eléneklése zárta. Ezután a gyülekezet és a meghívottak egy közös estebéden vettek részt. (*Molnár B. Lehel*)

Molnár István emlékezete – halálának 10. évfordulóján (I.)

„Élmény volt vele dolgozni. Köszönöm a sorsnak, hogy összehozott vele, s olyan, a szakmában ismert tekintélyekkel ismerkedhettem meg őáltala, mint Kurt Horet, dr. Székely Zoltán és mások. Valahányszor találkoztam Kolozsváron a híres etnográfussal, Butură professzorral, mindig azt kérdezte: mit csinál Pista bácsi? Egész lényéből sugárzott a jóság, kellemes meleg hangja lenyűgöző volt. Az egyszerű emberekkel is éppúgy szót értett, akár tudós társaival. Személyes varázsának tulajdonítható, hogy ingyér is felajánlották neki a régiségeket, amelyeket aztán az általa alapított városi múzeumban rendszerezett. Ástunk együtt Nagymedesén, Kisgalambfalván, mindig tanultam valami érdekeset tőle. Mindenki megsüvegelte a városban a jóságos öregurat." – Így emlékezett dr. Molnár Istvánról, a tudósról, az emberről Székely Attila székelykeresztúri muzeológus. Magam a hetvenes évek elején történész-főiskolásként tapasztaltam hasonlót, amikor egy bukaresti muzeográfus érdeklődött felőle, és akkortájt tudtam meg, hogy a iași-i egyetemen is számon tartották Molnár István munkásságát.

A múzeumalapító tudós tanár elmúlt évszázadunkból közel kilenc évtizedet (1910–1997) élt meg, és a kisváros nagymúltú középiskoláiban – az unitárius gimnáziumban, az állami tanítóképzőben – előtte járó tudós, alkotó tanárok, Sándor János, Kozma Ferenc, Barabás Endre, dr. Szolga Ferenc, Szentmártoni Kálmán, Nagy Lajos nyomdokain járt. A Maros megyei Ravában kijárt öt elemi osztály után 1922. szeptember 4-én érkezett Székelykeresztúrra, emlékezete szerint „szekérre pakolt szalmazsákkal, a minden szükségest tartalmazó diákládával". Még nagyapja mellett szorongott a szekérülésen, amikor találkoztak Nagy Lajos tanár úrral, aki rövidesen atyai és szakmai mentorává vált.

Hét év alatt elvégezte a főgimnáziumot, és párhuzamosan három év inaskodás nyomán asztalos szaktudást is szerzett, aminek később múzeumszervezőként nagy hasznát vette. Egy évig az Unitárius Teológián tanult, majd a nehezen megszerezhető „baccalaureatus" után, 1930-ban a kolozsvári egyetem földrajz–történelem szakára iratkozott, ahol harmadik szaknak a néprajzot is felvette. Egyetemi tanulmányai után tanárként tért vissza Alma Materéhez, s bevallása szerint „ezáltal a keresztúri gimnázium útnak indításom után megtartó iskolámmá vált."

Az atyai tanártárssal, Nagy Lajossal együtt tervezték egy iskolai múzeum létesítését, de ez még egy évtizedig – elsősorban a háború miatt – csak terv maradt.

1946: a Székelykeresztúri Múzeum alapítási éve. Az alapítást szentesítő dokumentumban – az Unitárius Egyházi Képviselő Tanács levelében – többek között ezt írták: „...Örömmel vesszük tudomásul, hogy Keresztúr vidéke néprajzi értékeinek elhelyezésére és szakszerű

megőrzésére a gimnázium kebelében egy szép néprajzi múzeumot létesítenek Molnár István tanár atyánkfia vezetésével, [...] engedélyezzük, hogy a néprajzi múzeum elhelyezésére a tornaterem karzata és a hozzá vezető folyosórész alakíttassék át. [...] Tudomásul vesszük azt is, hogy az átalakítási és berendezési költségek fedezésére Molnár István atyánkfia gyűjtést indít és tanulók segítségével a szükséges összeget előteremti."

Ezek szerint Molnár tudta, hogy egyetlen út vezethet a múzeum létrehozásához, ugyanaz, amely egykor, 1793-ban elvezetett a gimnázium létrehozásához is: a népi adakozások és a gyűjtések. Ez pedig valóságos „forgatókönyvként" tűnik ki a tanár emlékiratából. „Előzetes híradás nyomán – gyalogosan – sorra vettük vidékünk falvait, s este kötetlen belépti díjat szívesen adakozó közönség előtt népünk dalaiból, balladáiból, táncaiból összeállított műsor keretében ismertettük jövetelünk kettős célját: a múzeumszervezés anyagi támogatását és a pusztulni kezdő népi alkotások megmentését önazonosságunk megőrzéséért. A műsor után egy-két órás közös tánc aztán alkalmat adott a vendéglátó ifjak és diákjaink közti barátság elmélyítésére.

Vasárnap délelőtt egy diákunk által végzett istentisztelet és szerény ebéd után utcánként megszervezve elindultak a jól felkészített gyűjtőcsoportok, s késő délutánra a kijelölt helyre összegyűlt az ajándékként adott néprajzi »termés«. A vendéglátóktól aztán elbúcsúzva, a gyűjtött tárgyakat szívességből adott szekérre felpakolva, estefelére fáradtan, de a jól végzett munka örömével az Alma Materhez hazatért a lelkes kicsiny sereg. Így ment ez heteken, hónapokon át: gyűlt a múzeumi anyag, folyt az átalakítási munka."

Szabó Gyula, a homoródalmási író a „kicsiny sereg" hajdani „katonája" is visszaemlékezett a múzeumalapító falujárásokra: „...a vidék szószékein prédikáltunk, míg forradalmi hitünk el nem törölte a másik hitünket, jótékonysági előadásokon táncoltunk, szavaltunk, énekeltünk, adtuk elő magunkszánatóan a *Hét krajcárt*, hogy annál meghatottabban nyíljanak a bukszák..."

A székelykeresztúri Orbán Balázs Főgimnázium keblén született iskolai néprajzi múzeum 1946 októberének közepén nyílt meg, de már hetekkel korábban a sajtó – a *Szabad Nép* – valóságos szenzációként reagált rá: „egy lelkes tanár vezetésével a diákság szervez egy egészen nagyszabású intézményt, a néprajzi és régiségkutató múzeumot [...] Székelykeresztúron, ahol a legtöbb erdélyi könyvet olvassák, ahol az 50 éve nem tapasztalt aszály idején a legnagyobb gond a néprajzi értékek megmentése."

Miközben Molnár megalapította a Keresztúri Tájmúzeumot, betetőzte néprajzi tanulmányait, s 1948-ban a Kolozsvári Tudományegyetemen Gunda Béla professzor irányításával *Az Alsó-Nyikó mente nép/mezőgazdálkodásának fejlődése* című disszertációjával doktorált. Ez évtől tanári tevékenységét az állami tanítóképzőben folytatta, egészen 1955-ig.

Fodor S. Sándor

„Karácsonyfa, karácsonyfa...”

Az idén is, akárcsak minden évben, a mi szép templomunkba is eljött az angyal. Gyerekeink versekkel, énekekkel, betlehemes játékokkal készültek erre az ünnepi alkalomra mint minden évben.

A készülődés és az ünnep is más, mint volt az előző években, mert a gyerekek által is nagyon szeretett és tisztelt Józsa Lajos pap bácsi és Emese pap néni már nem velünk várta az angyal érkezését, hanem a tordai gyerekekkel. Nagyon hiányoztak. Ezt az érzésünket igyekeztünk palástolni és az ünnephez méltóan előkészülni .

Minden jónak ígérkezett. A tavalyi betlehemest az iskolás gyerekekkel felújítottuk, a kicsik verset kaptak, énekeltünk és közben a díszletre, kellékekre is gondoltunk. Minden hiába, mégis úgy éreztük, hiányzik valami, valaki.

Ez az érzés bennünk volt szombaton is, amikor az utolsó próbát tartottuk a templomban. Már majdnem be is fejeztük, amikor gondnok úr telefonon szólt : maradjatok, mert megérkezett a légátus úr, jövünk a templomba. A hír hallatán lendületesebbre sikeredett a betlehemes játékunk utolsó jelenete. Mint egy végszóra, megérkezett a várva várt legátusunk. A gyerekek elcsendesedtek, várták, mi történik. A szokásos bemutatkozás után megkérdeztem a legátus urat, hogy tanítana-e egy hangulatos kis karácsonyi dalt, ami bevezetné a műsorunkat. Válaszként elővette a gitárját, és máris, a gyerekeket buzdítva pengetni kezdte hangszerét közben felcsendült a címben is szereplő *Karácsonyfa, karácsonyfa...* című dal. A gyerekek arcán megjelent a mosoly és a szemük csillogott, boldogan énekelni kezdtek. Számomra a várakozás és feszült napok után igazi örömöt, talán egy csodával határost jelentett így látni a gyerekeket. Boldogan távoztunk a próbáról.

Nagyszombaton este rendezett sorokban ülve, mosolyogva várták gyerekeink a karácsonyi esti áhítatot, műsort és azt, hogy az újonnan tanult éneket énekelhessék.

A légátus jelenlétével és segítségével műsorunk szebbé, áhítatosabbá, egyszóval igazi karácsonyossá sikeredett. Kicsik és nagyok lelkében egyaránt boldogság , szeretet és öröm költözött.

Ezzel a rövid beszámolóval is szeretném megköszönni Biró Attila legátusnak ezt a szép ünnepet, ami számunkra, a kökösi unitárius híveknek, gyerekeknek és felnőtteknek egyaránt, megadatott az ő szolgálata által. Köszönjük ezt a szép ünneplést és szolgálatot.

Bokor Ágnes

Hihetetlen, de megtörtént

Méghozzá az UNOSZ házatáján.

Az országos választmány december 9-én kolozsvári székhelyén IV. évnegyedi rendes gyűlését tartotta, amelynek fő témája a 2007. évi munkaterv megbeszélése volt. A gyűlés pár percnyi késéssel meg is kezdődött, de rövid idő után váratlan esemény szakította félbe az elnöknő bevezetőjét.

Furcsa öltözetű idős nénike jelent meg az ajtóban, piros sapkával a fején, nagy zsákot cipelve a hátán. Hát ez ki lehet? – kaptuk fel a fejünket. Csak nem valami álruhás provokátor? Jó lesz óvatosnak lenni. Hiába, a legtöbben sokat megélt generáció tagjai vagyunk, a régi reflexek nem szunnyadnak. A magnó épp vételezett, így a technikának köszönhetően most szóról szóra hitelesen megismételhető az ott lejátszódott esemény. Íme:

– Jó napot, ez itt az UNOSZ, az unitárius nők szövetsége?

– Jó napot, nénike, igen, ez itt az UNOSZ választmánya. De mit óhajt? Mi most gyűlést tartunk.

– Én éppen Önöket keresem. Mindjárt elmondom, mi járatban vagyok, de előbb leülök, ha megengedik, mert nagyon messziről jövök. Lappföldről.

A nevem Mikulásanyó, a Mikulásapó felesége vagyok. Bizonyára érdekli Önöket, hogyan kerültem ide. Hát az úgy volt, kérem szépen, hogy mi már egy hónapja elkezdtük – szokás szerint – sütni a mézespogácsát, készíteni a csomagokat mikulásra.

Munka közben felötlött bennem, miért van az, hogy én mindig otthon ülök, és dolgozom éjjel-nappal, hogy a csomagok idejében elkészüljenek, azután apó elviszi a gyermekeknek és felnőtteknek, akik már türelmetlenül várják, és amikor megkapják, apónak mondanak köszönetet érte. Miért csak férfi lehet a Mikulás? Hát kérem, én nézem a tévét, navigálok az interneten, és mindenütt ott vannak a nők, kiállnak az egyenjogúságukért, emancipálódnak, diszkrimináció-ellenes tanácsok alakulnak, meg miegymás. Épp itt az ideje, hogy mi is változtassunk – gondoltam. – Mondom is az uramnak: Apó, nem jól van ez így, hogy mindig csak te járod a világot a csomagokkal, én meg ülök itthon és sütöm a pogácsát. Meg kellene cserélni a szerepeket!

– Ne bomolj, Anyó – mondja az uram, ne nevettesd ki magad! Ki fogadna szívesen egy Mikulásanyót?

– De én bizony megpróbálom – mondtam én elszántan.•

– Ugyan ne butáskodj, nem tudod milyen a világ? Férfiközpontú az már több mint kétezer éve.

– Ide figyelj, Apó – mondtam –, én böngésztem a honlapokat és találtam egy olyan intézményt, amely nagyon nyitottnak, szabadelvűnek és toleránsnak tartja magát. Unitárius Egyháznak nevezik. Gondoltam, először náluk próbálkozom.

Mire apó: ja, én is olvastam róla, de azt is hallottam, hogy ott sem mindenki nézi jó szemmel a nők előretörését az egyházban, úgyhogy vigyázz, Anyó, nehogy pórul járj!

Mondom én:

– Tudod mit, Apó, van az unitáriusoknak egy nőszövetsége, sokan járnak oda, ott kellene először próbálkoznom. Ha elfogadnak, nyert ügyem van, ha nem, akkor megváltozik a véleményem a híresnagy nyitottságukról.

– Jól van; ha te mindenképpen meg akarod próbálni, ám legyen, de figyelmeztetlek, hogy vidd magaddal a mobilodat, aztán ha valami baj van, csöngess meg, hogy repüljek gyorsan utánad.

Hát kérem szépen, így jöttem én Lappföldről egyenesen Önökhöz. Elfogadják a Mikulásanyó látogatását, kedves unitárius asszonyok?

– Igen, igen, persze!

– Köszönöm szépen. Tudtam, hogy ha mi, nők összefogunk, akkor nagy dolgokat tudunk megvalósítani! Így hát feljegyezheti majd a történelemírás, hogy először a világon 2006 decemberében az unitárius nőket látogatta meg a Mikulásanyó.

De persze nem jöttem egészen üres kézzel, igaz, szerény ajándékot hoztam – mert, tetszenek tudni, megszigorították a csomagellenőrzést a repülőtéren, és mind elvették az üvegeimet, azt hitték robbanószer van bennük, pedig csak egy kis meggylikőrt akartam hozni Önöknek. Az aranyalmákról azt hitték, kézigránátok, a csokoládébombonokról pedig azt, hogy miniágyúgolyók, a diót, mogyorót petárdáknak képzelték, s mind elvették. Hát csak ennyi maradt. Hova jutott ez a világ!!!

Mielőtt azonban átadnám maradék ajándékaimat, felolvasom a nagykönyv bejegyzéseit, mert mindenkiről tudok ám valami jót mondani, vagy legalábbis jó tanácsot adni a jövőre.

A többi már csak a választmány tagjaira tartozik. Így volt, igaz volt. Aki nem hiszi, járjon utána.

egy megbízható szemtanú

Otthonos karácsony, új évszám

Hát igen, vége! Egyelőre vége a csillogó-villogó fényárnak, a zsivajgó bevásárlásnak, a hangos vagy csendes jókívánságoknak, és következnek a megszokott, bajokkal, nehézségekkel, néha örömökkel, meglepetésekkel fűszerezett mindennapok.

Vajon a gyertyafényes, a betlehemi csillag jelképével feldíszített karácsonyfa, amelyet a család apraja-nagyja körülállt és elbűvölve énekelte az évszázados énekeket, fel tudott-e vértezni minket, be tudott-e férkőzni a szívünk mélyére, hogy legalább az elkövetkező 365 napra elegendő legyen.

Életünk legnagyobb, Istentől kapott ajándéka, a szeretet, amelyet másoknak át tudunk adni, s mégis mindig telítődik, soha ki nem apad, amint azt az apostoltól tanultuk: „a szeretet soha el nem fogy." Karácsony ünnepén újra és újra telítődünk a szeretettel, mert a szent estén érezzük, hogy a karácsonyfa mellett mind velünk vannak szeretteink, azok, akik már csak lélekben vannak közöttünk; ott állnak a más országba áttelepültek, akikkel valamikor együtt énekeltük az örömhírt, hogy „Kis Jézuska megszületett, örvendjünk", és ott fogják kezünket gyermekeink és unokáink, akikkel közösen zengedezzük, hogy „Mennyből az angyal, eljött hozzátok", és csillogó szemükből erőt nyerünk a folytatáshoz.

De karácsony megajándékoz a csendes idővel, amikor lehetőség kínálkozik a befelefordulóshoz, elsősorban önmagunkkal, rendet teremthetünk zavaros, háborgó bensőnkben, s megpróbáljuk másként látni környezetünket, ellentmondásos világunkat, s békében élni embertársainkkal.

Hiszem, hogy ez a mostani karácsony annyi szeretettel ajándékozott meg, hogy mindenkinek jutni fog belőle, és ezáltal remélhetjük, hogy családunknak, egyházunknak – de minden embernek külön-külön is – nagyon szép, boldog és békés új esztendőt ajándékoz a mi egy igaz Istenünk, szerető Atyánk.

Szabó Magdolna

Nem érzed magad „kakukktojásnak"?

Nemrég kedves barátnőmmel futottam össze. Arca csillogott az örömtől, a boldogság megszépítette, még a kora sem látszott rajta, pedig ismerem nagy fiait.

Finoman az egészségéről szerettem volna érdeklődni, hisz tudtam, nagy beteg volt. A kérdést azonban megelőzte egy örömhírrel:

– Tanulok – mondta mosolyogva.

Először azt gondoltam, viccnek szánja. De azután folytatta, kicsit bővítve egyszavas bejelentését:

– Igen, Nagyváradon tanulok újságírói szakon, levelezés útján.

Hogy további részleteket is meséljen még erről, ha akar, meghívtam egy kávéra. Tudtam, két embernek, akik rég nem találkoztak, egy kis asztalon gőzölgő kávé mellett jobban kitárul a lelke, a közlékenység csapjai megnyílnak, és esetleg csodálatos társalgás alakulhat ki.

A barátnőm nem is váratott sokáig: elmesélte váradi tanulmányi útját, az első komoly negyedév benyomásait. Közben ősi, nagy igazságok és velük kapcsolatosan néhány közhely is eszembe jutott. Az évek lassan-lassan mindenki felett elszállnak, senki sem tudja megállítani az időt. Hirtelen azt kérdeztem:

– És mondd, nem érzed magad kakukktojásnak?

– Egyáltalán nem – válaszolta határozottan, és hátát még egyenesebben tartotta. – Igaz, korban igen változatosak vagyunk, többnyire fiatalok vagy még annál is fiatalabbak, de jól érzem magam köztük. Különleges érzés volt az első nap: hosszasan ülni, jegyzetelni és figyelni. Bevallom, a hét végére kissé elfáradtam a koncentrálástól, de hazafele már a sebtében összeszedett szakkönyveket tanulmányoztam.

Hagytam, hogy a megnyílt szívből tovább buzogjon a mesélhetnék. Jó érzés

folytatás a 14. oldalon

Adorjáni Gyöngyvér

Nem érzed magad...

folytatás a 13. oldalról

volt hallgatni és figyelni egy ötven éves nő lelkesedését, közelről szemügyre venni tanulási vágyát.

Visszapillantott a két évvel ezelőtti betegségére:

– A kórházban sokat írtam – mondta, miközben a könnyeivel küszködött, – írtam egyre, és cikkeimet hazaküldtem. S boldog voltam, hisz megjelentek és olvasták. Úgy éreztem, az írás meghozza a gyümölcsét, nem estem depresszióba, amikor az orvosok megállapították súlyos betegségemet.

Tavaly ősszel Nagyváradon kitárult az újságírói szak kapuja. Valami varázst, vonzást éreztem, jelentkeztem hát én is a felvételizők között... Az ember élete végéig tanul... Meg a jó pap... Tovább ismered a közmondást – tette hozzá végül.

Csodáltam elszántságát. Élete célját, értelmét látta a tanulásban, az írásban.

Sok sikert kívántam neki az üres kávéscsészék fölött, és örültem, hogy a „kakukktojásért" nem sértődött meg.

Arra viszont megkért, hogy kiléte maradjon köztünk.

ifjúsági oldal

Egylettalálkozó Sepsiszentgyörgyön

Mitől szép a karácsony? – erre és az ehhez hasonló kérdésekre kereste a választ az a néhány fiatal, aki rövidebb-hosszabb utat megtéve – Barótról, Bölönből, Csíkszeredából és Székelykeresztúrról – érkezett a sepsiszentgyörgyi egyházközség tanácstermébe még 2006. december 15-én. Advent és a karácsonyra való készülődés volt a témája az itt tartott két és fél napos egylettalálkozónak.

A változatos program mellett mindenki számára jutott idő feltenni kérdéseit, hogy azokat közösen megbeszélhessük. Így derült ki az is, hogy a hó hiánya sokakat bosszant, de attól a karácsony lényege nem változott. Megtartotta eddigi jellegét, és a szeretet, az egymásra figyelés ünnepe maradt. Megfogalmazódott az is, hogy jó, hogy bár egyszer van egy évben, így legalább mindenki szakít időt a családjára, a barátaira. Nem ártana, ha a szeretet lángja ugyanúgy égne egész évben, mint karácsonykor. Az egyletesek sajnálják, hogy rohanó világunkban nem jut elég idő felkészülni az ünnepre. Gyakran külsőségekbe kapaszkodunk, és innen várjuk az ünnepi hangulatot, elfelejtve, hogy lelkünkbe kellene adventet, karácsonyt teremteni. A kiscsoportos beszélgetésen elhangzott, hogy karácsonykor nem a külső környezeten kell hogy legyen a hangsúly, nem az ajándékok anyagi értéke a fontos (ezt bizonyította az is, hogy a kézműves tevékenységen nagy lelkesedéssel készültek saját készítésű ajándékok barátoknak, családnak, egymásnak), hanem hogy a családok egyesüljenek, s mi mindannyian képesek legyünk figyelni egymásra és önmagunkra.

A közösen eltöltött hétvégét adventi istentisztelet zárta, amely a megszokottól eltérően, az alkalomhoz igazodva „ifjúsági hangvételű" volt.

Ezt követően a fiatalok hátizsákba tették mindazokat az érzéseket, hangulatokat, amelyek a három nap alatt annyira a csoportéi voltak, abban a reményben, hogy segítségükkel olyan karácsonyuk lehet, amelyet a szeretet és a közösségbe-, családba-tartozás érzése leng körül.

A Sepsiszentgyörgyi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (SDFIE)

Jön a tizedik!

A *X. ODFIE Versmondó- és népdaléneklő verseny* országos döntőjét 2007. február 23–25. között, Nyárádszeredában tartjuk. Az országos döntőre minden egyletből két személyt várunk: egy versmondót és egy népdaléneklőt.

A szavalók két, szabadon választott verssel jelentkezhetnek. Az egyletet képviselő másik versenyzőnek két népdalt kell elénekelnie: az egyiket teljesen szabadon választja, a másikat a bírálóbizottság jelöli ki, a fellépő által kötelező módon benyújtott 5 népdalcím közül. A tavalyi versenyzők felé az a kérésünk, hogy az idei fellépéshez új népdal-listával jelentkezzenek.

Az előző évek gyakorlatához hasonlóan az is lehetséges, hogy egyleteteket mindkét műfajban ugyanazon versenyző képviselje, de ezt csak nagyfokú létszám- vagy tehetséghiány esetében javasoljuk.

Az egyházközségi egyletek képviselőinek (jobb esetben a helyi elődöntők nyerteseinek) személyi alapadatait (név, születési időpont) és elérhetőségét, valamint a döntőre szabadon kiválasztott két vers, illetve az 1+5 népdal címét február 5-i határidővel kérjük elküldeni a székhelyi iroda hagyományos vagy elektronikus postacímére (400105 Kolozsvár, 1989. December 21. u. 9. sz.; odfie@unitarian.cj.edu.ro). A bejelentkezőket február derekán külön körlevélben tájékoztatjuk a rendezvény részleteiről. A versenyzők szállás- és étkezési költségeit természetesen biztosítjuk, az útiköltség fedezése a helyi egylet vagy egyházközség vállait nyomja.

Bár nem tesszük kötelezővé a népviseletet, minden versenyzőt arra kérünk, hogy lehetőségei szerint a fellépéséhez öltözzön abba. A versenyzés méltányossága azt kívánja, hogy a versmondás és népdaléneklés területén szakosodott vagy a szakosodás folyamatában levő, ún. profi előadók versenyzői jelleggel a döntőn ne lépjenek fel. Tekintettel arra, hogy az egylettagságnak alsó korhatára van, csak a 13. életévüket betöltött ifjak versenyezhetnek. Amennyiben valamely egylet mégis fiatalabb képviselőt küld, akkor ő versenyen kívül, a gálaműsor keretében szerepelhet. A versenyre természetesen várjuk a versmondó- és népdaléneklő verseny elmúlt háromévi kiírásának dobogósait (I–III. helyezettek) is, anélkül, hogy a helyi elődöntőn részt kellene venniük.

A rendezvényhelyszín szálláslehetőségeinek korlátozottsága miatt a versenyzőkön és a választmányi tagokon kívüli érdeklődőknek (kísérők, műélvezők stb.) sajnos nem tudunk szállást és étkezést biztosítani. Így részvételük csak akkor válik lehetővé, ha az előbbiekről magánúton gondoskodnak.

Viszlát Nyárádszeredában!

Sándor Krisztina

Néhány szó a körutakról

Bizonyára alig van olyan unitárius fiatal Erdély-szerte, aki ne ismerné az *egyletes körút* fogalmát. Azt az egy-másfél órát, amikor egy gépkocsinyi ember megérkezik az egyházközségbe, belép az egyletterembe, és széles mosollyal az arcán elkezd játszani, beszélgetni és poénkodni az összegyűlt fiatalokkal. Ezek a pillanatok különböznek a többi egyleti találkozástól, már csak azért is, mert nemcsak megszokott arcok, hanem „idegenek" is részt vesznek rajtuk.

A körutak lényege az, hogy segítséget nyújtsanak az egyleteknek mindazokban a kérdésekben, amelyekre maguk nem tudtak válaszolni. Ha például az adott egylet már kifogyott a jó játékokból, s már nem szórakoztatják őket a régiek, semmi gond, hisz jönnek a körutasok egy sor új és izgalmas játékkal! Ha az adott egylet már nem talál olyan témákat, amelyeket megbeszélhet, a körutasok majd segítenek ebben is. Általában véve: ha valami gond van, akkor a körút során ezt meg lehet beszélni, s talán megoldást is lehet találni a különböző gondokra. A körút azonban nemcsak amolyan „doki-szerepet" tölt be, hogy mindig csak a gondokkal foglalkozzék, hanem nagyon sok esetben biztatást nyújt a csüggedő egyleteseknek, s hírt visz az ország egyik végéből a másikba. Ilyen jellegű tevékenységek idestova már tíz éve gazdagítják egyleti életünket. Olyan tevékenység ez, amely majdnem egyedi az erdélyi civil szervezetek életében. Éppen ezért erre a tevékenységre joggal vagyunk büszkék.

Az ifjúsági lelkészség létrejöttével viszont egy egészen újfajta körutazás kezdi „felütni a fejét". Ez a fajta körutazás egy kicsit másabb lesz, mint a hagyományosak, és célja is módosul egy kissé. A „hagyományos" körutak természetesen megmaradnak a továbbiakban is, hiszen rájuk is ugyanannyira szükség van, de mellettük beindul egy újfajta munkamódszer is. Eddig körútjaink kb. másfél órásak lehettek, hiszen egy hétvége alatt egy teljes egyházkört kellett meglátogatni, és sajnos nem jutott több idő egy-egy egyletre. Ez nyilván kissé kellemetlen volt, hiszen jóval többet kellett volna ott maradni, beszélgetni, játszani. Az új körutazás pontosan ezt célozza! Ezentúl nem lesz olyan alkalom, amely időhiány miatt félkészre sikerüljön vagy elfuseráljuk a tevékenységet, mert amúgy is késésben vagyunk. Az ifjúsági lelkészi körutak hosszabb ideig tartanak majd, s egyfajta vezetőképzős hangulatot hordoznak magukban, azaz megpróbáljuk majd közösen megállapítani, hol van szükség segítségre, s mivel lehet az adott gondot orvosolni, illetve új tevékenységi lehetőségeket keresünk majd. Az új körutazási formának az lesz a lényege, hogy segítsünk egymásnak abban, hogy egyleteink működése minél gazdagabb és teljesebb legyen.

Így hát, kedves Fiatalok, akik körutat fogadtok, egy új és – reményeink szerint – hatékony módszerrel bővítjük az eddigieket, amely talán segít egyleti életünk gazdagításában. Isten adjon ehhez nekünk erőt!

Rácz Norbert

Kedves Felfedező Barátaink!

Szeretettel küldjük újabb kérdés-csomagunkat. Túlságosan komoly kérdések lennének? Megtörténhet. De annál tanulságosabbak, hiszen bátor cselekedetekről, elkötelezett emberek példájáról olvashattok, vagy különös, nem mindennapi látogatásokról, meg arról, hogy ki is számunkra a titokzatos Isten.

Legyetek kíváncsiak és kitartóak, hiszen igaz, hogy a tudás anyja az ismétlés, de az is igaz, hogy az édesapja az érdeklődés. Biztatásként hadd elevenítsek fel egy régi állatkerti történetet. A székely gyerek elment a budapesti állatkertbe az édesapjával, és kitartóan faggatta őt a sokféle állattal kapcsolatban. Megállnak a „róka-részleg" előtt, kérdi Pistike: „Édesapám, ez mi?" „Ez, fiam, róka. Ez viszi el a tyúkokat". Mennek tovább, megállanak a borz előtt. „Ez mi, Édesapám?" – kérdi Pistike. „Ez, fiam, a borz. Ez dúlja fel a kukoricást. Egyébbként mindenevő, mint a kutya." Mennek tovább, megállank a lajhár előtt. „Ez meg micsoda, Édesapám?" „Hát tudod, édes fiam – vakarja a fejét tanácstalanul a székely –, ilyen állat nincs es."

Karikázzátok be a helyes válaszok betűjét. Vigyázzatok: csak a helyes feleletek pontszámait értékeljük – s ez nem feltétlenül a legmagasabb pontérték! Ne hagyjátok „félrevezetni" magatokat!

Izgalommal várjuk válaszaitokat. Legyetek ügyesek! Várnak a nyári táborok – e vetélkedő díjai. Kívánunk mindannyiótoknak sikerekben, örömökben és egészségben gazdag, boldog 2007-et! Isten Áldjon!

A válaszok beküldési határideje: **2007. március 1-je.**

Forgószél

1. Melyik évben alapították a Székelykeresztúri Múzeumot?
   - A. 1946-ban – 5 pont
   - B. 1936-ban – 10 pont
   - C. 1926-ban – 15 pont

2. Ki védte meg 1916-ban a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium értékes könyvtárát és levéltárát?
   - A. Berde Mózes – 5 pont
   - B. Pap Mózes – 10 pont
   - C. Brassai Sámuel – 15 pont

3. Melyik a helyes kijelentés?
   - A. Isten számunkra távoli személy. – 5 pont
   - B. Isten számunkra megtapasztalhatatlan személy. – 10 pont
   - C. Isten számunkra élő személy. – 15 pont

Tükör

Írjatok imádságot szüleitekért – nagyszüleitekért.

Leveleiteket az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Ürmös), **Benedek Jakab** lelkész (Segesvár), **Bokor Ágnes** mérnök, grafológus (Kökös), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fodor S. Sándor** tanár, tanfelügyelő (Székelykeresztúr), **Makkai-Ilkei Ildikó** gy. segédlelkész (Bencéd), **Máté Ildikó** (Homoródszentpéter), **Máté Ilonka** (Homoródszentpéter), **Molnár B. Lehel** levéltáros (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész, ODFIE-alelnök (Kolozsvár), **Sándor Zsigmond Ibolya** muzeológus (Székelykeresztúr), **Szabó Magdolna** könyvelő, UNOSZ-elnök, főtisztelendő asszony (Kolozsvár)

Szántó György (1893–1961)

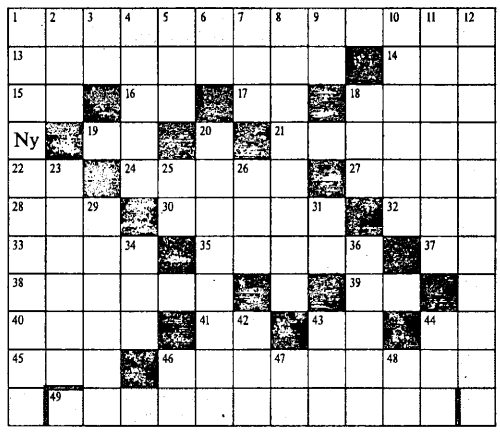

Vízszintes: **1. Szántó elbeszélése.** 13. Raktári berendezés. 14. Alumínium és bór vegyjele. 15. Arrafele! 16. Kicsinyítő képző. 17. Indok. 18. Takarmánytároló. 19. Paripa. 21. Hazai magyar zeneszerző volt. 22. Hamis. 24. Hazudik. 27. Tömegközlekedési eszköz. 28. Nagy felhajtás. 30. Víztartó edény. 32. Mondat eleme. 33. Kafka-regény. 35. Manó. 37. Üres tár! 38. Olaszországi város, Szicíliában. 39. Alkotás. 40. Látószerv. 41. Puskát használ. 43. Szintén ne. 44. Tetejére. 45. Tyúkanyó mondja. 46. Lignit. **49. Szántó önéletrajzi regénye.**

Függőleges: **1. Szántó-regény.** 2. Kopasz. 3. Igerag. 4. Szépeket mond. 5. Szigligeti személyneve. 6. Állóvíz. 7. Magyar színésznő (Éva). 8. Háború utáni elgondolás. 9. Olasz és portugál autójel. 10. Nem szakértő. 11. Pontosan mellétesz. **12. Szántó regénye.** 18. Sérülés. 20. Erre a helyre farol. 23. Könyvet forgató. 25. Véd. 26. Múlását óra méri. 29. Magányosan élő ember. 31. Recept, röviden. 34. Verssorok összecsengése. 36. Magyar női név. 42. Svéd váltópénz. 43. Maró anyag. 44. Ijesztő alak. 46. A szobába. 47. Asszonynévképző. 48. Szív belseje!

Baleset

Helyezze el a következő szavakat, négy kivételével, a mellékelt hálóban, egyet könnyítésül előre beírtunk. A megmaradt szavakból a következő vicc poénját állíthatja össze:

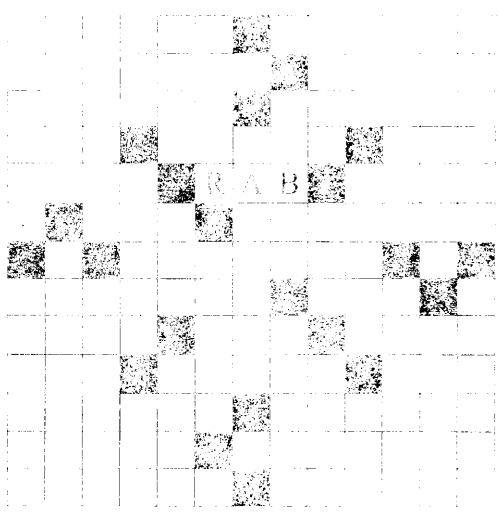

Bemegy egy több sebből vérző férfi a sürgősségre, hogy kötözzék be. Ott a nővér beírja az adatait:
– Neve?
– Kovács Péter.
– Nős?
– ...!

3 betűsek: BOT, CID, CON, JÖN, LAK, LEG, LES, MÓD, NEM, NIL, **RAB**, RAN, SÍR, TEN, ZÚZ
4 betűsek: CSAK, IGÁS, IHAR, IVOR, ORAN, RÁRÁ, SILÓ, TITO, VÁRI
5 betűsek: GÁBOR, GÁTŐR, LÁBAS, LERÚG, RÁJÁR, ROLÓS, SIMON, TATÁR, TELEL, TOTEM, VITAT, VIZIT
6 betűsek: ÁRADAT, ÁRAZÁS, ATÓNIA, BICSKA, ELÁMÍT, ELÁZIK, FOGOLY KILOPÓ, KOCOGÓ, LÓDÍTÓ, MOSOLY, OLAJÁR, OSONÁS, SZITÁL, TANA TÓ
7 betűsek: ELESTEM, JAVASOL, KAROLÁS, KATONÁS, KELEPEL, KITERÍT, LEROHAN, MAGASÍT, NÖVÉRKE, TILOLÓ, VANÍLIA

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **március 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét márciusi lapszámunkban közöljük.

Novemberi rejtvényeink megfejtése: *Két anyósvicc*: „Ha leszakad, annál is jobb"; „Ezt bizonyítsa be, mama!". *Vendégszeretet*: „Akkor érezze magát otthon!"

Könyvjutalmat nyert **Halmágyi Adél** tordai olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-595927,
tel.: (0)364-405558
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
2. szám. 2007 február
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Mindennek megvolt az ideje

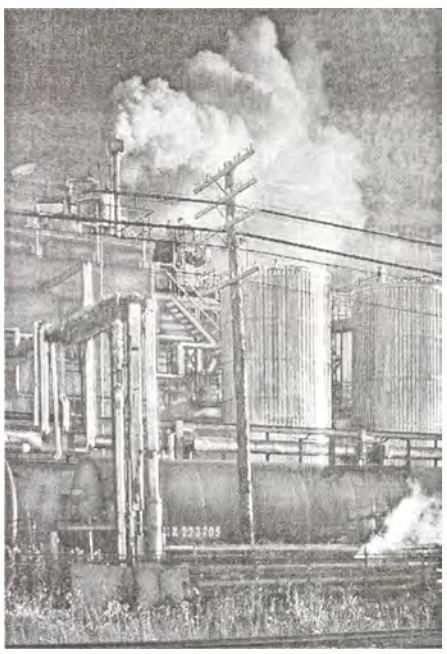

Közhelynek számít, ha azt mondom: régebb mindennek megvolt a maga ideje. Elődeink mindennapi életében volt valami állandóság és a természeti változások által kialakított rend és rendszeresség. Megvolt az ideje a mezei munkák különböző szakaszainak, így tavasszal a szántásnak, nyár elején a kapálásnak, aztán jött a kaszálások júliusa, aratás augusztusban stb. Aki rendszeresen figyelte az éghajlatot, tudott következtetni a várható időjárásra, s eszerint igazítani mindennapjait. Aki nem élt annyira szoros kapcsolatban az őt körülvevő természettel, még az is megtanulta figyelni az égboltot, s a felhők járása szerint tervezni városi teendőit, szabadidejét, vakációját stb.

Mára, úgy tűnik, minden megváltozott. Még az éghajlat is. A téma nem újdonság, manapság egyre gyakrabban hallani a különböző hírcsatornákon, hogy a globális felmelegedés visszafordíthatatlan változásokat okoz környezetünkben. Sajnos, azt is tudjuk, hogy mindezt mi, az emberiség okoztuk. A Föld energiakészlete véges, napjainkban pedig hatalmas méreteket öltött a fogyasztás. Az általunk használt eszközök, termékek és szolgáltatások tekintélyes részével nem gazdálkodunk megfelelőképpen. Hozzászoktunk ahhoz, ami adott, és nem gondolkodunk el azon, hogy egy-egy termék előállítása önmagában káros-e vagy sem, illetve hogy mi lesz azzal a szeméttel, amely *nem bomlik le* a természetben. Bárki könnyedén válaszolhatja: az ipari termelésben használt vegyi anyagok és a nagyvállalatok szennyezik leginkább a levegőt, és általuk vékonyodik az ózonréteg. Mindez már korábban tudatosult bennünk, ám ez az érv napjainkban már nem elegendő válasz arra, ami körülöttünk és velünk történik.

Szemléletváltásra van szükség, s minél hamarabb, annál jobb. A világ vezető éghajlat-kutatói sürgős lépésekre kérnek. Nemcsak a nagyvállalatokat, hanem mindenkit. Több nemzetközi szervezet – köztük nemcsak a környezetvédők – dolgozik jelenleg is azon, hogy az elkövetkező évtizedek katasztrófát ígérő változásain enyhítsenek. Ám ez nem lesz elég. Ha egyénenként nem látjuk be saját felelősségünket, akkor nem remélhetünk változást. Való igaz, hogy itt, Erdélyben hál'Istennek még nem tartunk olyan szinten, mint a sokáig vágyott Nyugaton. Európának azon a felén egy-két nagyvárosban már a Nap sem látszik – nem az éghajlat „borult be", hanem a füstköd képez áthatolhatatlan réteget a város felett. Az elmúlt évek egyre sűrűsödő természeti katasztrófái hallatán és láttán viszont nekünk is el kell gondolkodni. A 2005-ben történt udvarhelyi és Nyikó menti árvíz sohasem látott katasztrófát okozott a térségben. Emberi felelőtlenség és a globális változások egyaránt okozói voltak e jelenségnek. Ehhez kapcsolódnak azok a jelzések, amelyek szintén arra utalnak, hogy komoly éghajlati változások vannak folyamatban. Az utóbbi években egyre rövidebb a tavasz és az ősz, gyakran pedig átmenet nélkül váltunk egyik évszakról a másikra. A tél már nem az igazi, és sokan vágyunk a gyermekkorunkban megtapasztalt, csikorgó havas tájra. Nem természetes, hogy január végén kinyílik a hóvirág, és rügyeit bontja a gyümölcsfa. A medve előjöhet február elején a barlangjából, de „jósolni" már biztosan nem tud nekünk.

A globális felmelegedés tehát nálunk is érezteti hatását. A Föld sarkain olvadnak a jéghegyek, a jegesmedvék eltűnőben. Már nem elég a környezetvédők munkája, mindannyian azzá kell hogy váljunk – saját és gyermekeink érdekében. Hosszasan lehetne sorolni a káros hatást kiváltó eszközöket, a fogyasztás felelőtlen módszereit, ám ez a cikk elsősorban figyelemfelkeltő célzattal született. Tudatosítanunk kell, hogy mindannyiunkra vonatkozik a felelősségvállalás. Apróságnak tűnhet, de ha többen is figyelünk arra, hogy ne égjen hiába a villany, a gáz, ne vásároljunk fölösleges műanyagot (pl. a temetőinkben is egyre gyakrabban látható műanyag-koszorút, virágot), akkor már megtettük az első lépést. A következő a tisztelet. A természet és környezetünk tisztelete. Itt nemcsak a tisztán tartásra gondolok, hanem ennél sokkal többre. Ügyelni kell a fákra, a virágokra, azokra a vidékekre, ahol még érintetlen a természet, illetve ahol még együtt lehet és kell élni azzal. Gyönyörű tájak ékesítik a Kárpát-medencét, de törékennyé váltak az emberiség keze alatt. Nekünk kell változtatni, míg nem késő. A turizmus fejlesztését sok település kitűzte már célként. Fontos hozzátenni mindenkinek: ez csakis a természettel összhangban történhet!

A nevelés mindenkor a felnőttekre tartozott. Ma már tanítanak környezetvédelmet az iskolákban, de ne feledjük: a minta mindig a szülő marad. Nekünk kell példát mutatni, és arra nevelni gyermekeinket, hogy ők majd másképpen bánjanak környezetükkel. Igyekezzünk, hogy ne legyen késő...

Sándor Krisztina

A hit embere

Magunk mögött hagytunk ismét egy esztendőt, de annak gondjai és megoldásra váró feladatai velünk maradtak, sötét árnyként kísérnek bennünket. Úgy tűnik, hogy meg kell tanulnunk átugrani „saját árnyékunkat" is! Bevallom, hogy ez roppant nehéz tornagyakorlatnak ígérkezik. Meggyőződésem, hogy továbbra is a hit marad legjobb útitársunk, mert csak ez adhat elég erőt a mindennapi küzdelmeinkhez.

Addig is hangsúlyozni szeretném, hogy a keresztény ember a hit embere, ezért minden élethelyzetben bizakodó életszemléletű kell hogy maradjon, hinnie kell a dolgok kedvező alakulásában és jóra fordulásában. Nem lehet folyton panaszkodó, zsörtölődő, békétlenkedő, avagy éppen zúgolódó. Élete középpontjában Istennek kell állnia, nem a megbénító félelemnek és szorongásnak. A keresztény ember lelkébe nem fészkelheti be magát az életből való keserű kiábrándulás, a csüggedés, avagy éppen a lemondás.

Szeretném, ha nyitott lélekre találna a bibliai buzdítás: „Az én igaz emberem pedig hitből fog élni..." Vajon miért lényeges figyelmeztetés ez? Meggyőződésem szerint azért, mert a hitnek és az igazságosságnak egy úton kell járnia. Az igaz embernek hitből kell élnie, és a hit emberének az igazságosság követelményéhez kell igazodnia és ragaszkodnia. Az igaz ember nem pártolhat el Istentől, mert az igazság megismeréséhez elsősorban Isten törvénye vezet.

A Zsidókhoz írt levél szerzője tudatában volt annak, hogy a mózesi törvények értelmében igaz embernek az bizonyult, aki betöltötte a törvényt. Mégsem a törvényre hívta fel a figyelmet, hanem a hitre. Vajon miért? Azért, mert a mózesi törvények egyedül üdvözítő erejét valló zsidók életébe befészkelte magát a törvény betöltéséből fakadó önelégültség és önteltség. Sőt ami ennél is rosszabb volt, a farizeizmus, amely a vallási törvények látszólagos, formális megtartásában nyilvánult meg. Istennel pedig összeegyeztethetetlen mind a felfuvalkodott lélek, mind a tettetett vallásosság. Jézus a legkíméletlenebbül bírálta ezeket. Az őszinte hit nem engedi, hogy befészkelje magát életünkbe a hivalkodó és tüntető vagy akár a megjátszott, színlelt vallásosság.

Milyennek kell lennie annak a hitnek, amely életünket erősíti?

Mindenekelőtt Istenből táplálkozónak és élőnek kell lennie!

Az igaz ember tudja, hogy a nála nagyobb valóságnak – Isten valóságának – elfogadása, és az övénél különb igazságnak – Isten igazságának – elfogadása nem kisebbé, hanem ellenkezőleg: nagyobbá teszi őt!

Szüntelenül jobbra és többre ösztönzőnek kell lennie, mert alacsony követelményekhez nem lehet felnőni!

Meg kell hogy tanítson önmagunkban is bízni, hogy magunkat olyanoknak tekintsük, amilyenek képességeink alapján lehetnénk, mert sokkal többre vagyunk képesek, mint gondolnánk!

Soha nem lehet fanatizmustól fűtött, bigott, türelmetlenségtől sistergő a hit, hanem türelmes, mások hitére is tekintettel lévő, a másságot elfogadónak kell lennie.

Milyen szomorú, hogy a legtöbb ember hite csupán a másik felekezet gyűlöletére elég, de szeretetére már kevés! A felekezetieskedő hit nem szolgálja Isten országát. Józanítsanak ki minden felekezetieskedőt az alábbi gondolatok: „Sokan vannak lelkes és harcos katolikusok, protestánsok, izraeliták, kik Istent csak félig-meddig hiszik, és vallásuk dogmáiban egyáltalán nem tudnak hinni, mindamellett ökölre mennek felekezetükért. A mozdonyból csak a kazánt vállalják, mely robbanékony, de a kerekeket nem, melyekkel járni lehet." (Weöres Sándor).

A valódi hitnek nemcsak Istenre kell tekintettel lennie, hanem Isten gyermekére, az emberre, a felebarátra is! Meg kell hogy tanítson mindenekelőtt szeretni, mert Isten szeretete nem kizárja embertársunk szeretetét, hanem egyenesen kötelezővé teszi számunkra! Hamisnak tűnik minden önigazoló és önáltató istenszeretet, amely kirekeszti a felebarátot!

A hiteles hit nem a gondolkodásról leszoktató, elcsépelt teológiai fogalmakat szajkózó, sematizáló, egy kaptafára húzó, mindenkire kötelező módon érvényes hit kell hogy legyen, hanem gondolkodásra ösztökélő, az egyéni állásfoglalásnak is helyet adó. Meg kell hogy tanítson embertársainkban is bízni, mert a hit és a bizalom egy „anyaméhben" fogant ikertestvérek, amelyek egymás nélkül értelmetlenek.

A valódi hit nemcsak földi életünk irányítója kell hogy legyen, hanem túl kell mutasson ezen, és meg kell ajándékoznia minket az örökélet hitével is. Meg kell hogy szabadítson végességünk nyomasztó érzésétől, és hozzá kell járuljon egy földi életünkön túlmutató reménység kialakításához. Tompa Mihály megfogalmazásában: „Pálmánkért a hit menny felé utalva / Nem lenne csak sírunkig kalauz? / A vágy jobbat lel, mert jobbat keres!" (*Halottak emlékezete*)

Az idézett bibliai versek arra is ráirányítják figyelmünket, hogy a hit emberének nem szabad meghátrálnia, mert Isten nem gyönyörködik a meghátráló vagy visszakozó magatartásban. Tudjuk, hogy az élet nem kényeztet el bennünket. De bármit hozzon is a jövő, szembe kell néznünk vele, és a hit emberéhez méltó elszántsággal és bátorsággal kell küzdenünk.

„Az én emberem [...] hitből fog élni,
és ha meghátrál, nem gyönyörködik benne a lelkem.
De mi nem a meghátrálás emberei vagyunk,
hogy elvesszünk, hanem a hitei, hogy életet nyerjünk."

(Zsid 10,38–39)

Julius Caesar, a nagy hadvezér rendíthetetlen elszántságára van szükségünk ma is. Isten az övéhez hasonló, bátor kiállást és elszántságot vár tőlünk is. A történet szerint a nagy hadvezér egy alkalommal áthajózott légiójával a La Manche csatornán, és megérkezett Galliából a mai Anglia területére. Miután partra szálltak, katonái szeme láttára felgyújtotta azokat a hajókat, amelyeken átszelték a csatornát. Az ellenség földjén, a szárazföldtől végképp elszakítva, a meghátrálás utolsó lehetőségétől is megfosztva egyetlen választásuk maradt: az előrenyomulás, a hódítás. És pontosan ezt tették. Ebben a szellemben cselekedett a halhatatlan Caesar. (Dale Carnegie)

folytatás a 6. oldalon

Józsa István Lajos

A legnemesebb „hangszer"

Szerda, nemrég múlt dél. A folyosón nagy a nyüzsgés, nagyobb, mint egy átlagos szünetben. Látszik: mindenki mozgásban van, táskás-kabátos gyerekek hurcolkodnak a Dávid Ferenc imaterembe, az első emeletre. Odabenn marcona szemöldökű Nagy Unitáriusok nézdelnek le a falról. Aligha tűnhet úgy, hogy *körüllengi* őket a múlt – mert ez a múlt annyira súlyos, hogy képtelen a lengedezésre. Nem a szobrászon múlott.

Egészen más a helyzet *alant*. Az ima- és gyűlésterem lépcsőzetes padsorait kitöltik a gyerekek, hátizsákok és kabátok. Csevegés, vihogás, lazázás. Gyűrűsmappák kerülnek elő, minden mozdulatban készület. Aztán indul a munka. Az imaterem próbateremmé változik, ahol serénykedők és lagymatagok, jó hangúak és morcogók egyaránt „csinálnak valamit". Középen a karvezető, Majó Julianna, akinek mondatain és mozdulatain egyfelől sok év zenepedagógusi tapasztalata, amolyan pozitív rutin látszik meg, másfelől viszont érezni: minden erejét, figyelmét ide összpontosítja, fenntartja az energiaszintet, mert ha egy kicsit is alábbhagy: értékes percek lesznek oda, csorbul a hatékonyság.

Szerda van: a Péterffy Gyula kórus összpróba-napja. Nemrég hívják így, a 2004. évi kollégiumi napok óta viseli az egykorvolt kolozsvári zenetanár nevét, bár a kórus 1993-ban alakult. Akkor még sok mindent kellett (újra)indítani. Egész életünk is olyan „újraszerveződős" volt. A legsürgősebbek már megtörténtek, a nem-legsürgősebbek pedig szépen sorban. Majó tanárnőt már akkor, a kórus indulásakor megbízták a vezetéssel, ő maga viszont kerüli, hogy alapítóként tűnjék fel.

Nem is csoda, hogy 2007-re már minden olyan „bejáratott". Mindenki tudja a dolgát, nincs helykeresés. A kórus mintegy száz gyerekből áll, de elhamarkodott volna minden tagját egyforma kötődésűnek látnunk. Vannak „szólamvezetők", van „mag", akik minden körülmények között húzóemberek, vannak, akiknek a lendületét aligha lehetne magasabbra srófolni (nincs is miért), és persze olyanok is, akik szívesen ott vannak a többivel, csinálják, amit kérnek tőlük. Akik – vagy mert nincs

módjuk rá, vagy mert nem fűlik annyira a foguk hozzá – lazában kapcsolódnak a kórushoz, vagyis a „tartalékosok".

Azt persze, hogy ki mennyire szervesen kötődik a Nagy Egészbe, nem csak az énekelni-tudás, a jellem vagy az elkötelezettség határozza meg. Azok között, akik a János Zsigmond Unitárius Kollégiumba iratkoznak, de amúgy „feljönnek" Kolozsvárra – vagyis vidékiek –, néha olyan is akad, nem is kevés, akinek *azelőtt* egyáltalán nem volt zeneórája. Ha a kollégiumi zenetanárnő utánakérdez, kiderül, hogy „hát... akkor mindig elengedtek focizni .. vagy hazamehettünk". Nem csoda, hogy ilyen háttér mellett a tanárnak az az első dolga, hogy zenéhez szelidítse ezeket a gyerekeket. Ilyenkor jószerével nem is a kóruséneklés az érdekes, hanem egyszerűen az, hogy a gyermek beleláthasson a kottaolvasás „misztériumába", hogy előbb-utóbb helyesen tudjon intonálni, hogy a hallás és a hang egymásra találjon, szétterüljön a szívben a bátorság, s hogy a palánta vállalja a maga hangját, amely túlmutat a prózán, és valahol az égben – de legalábbis nagyon messze – nyeri el igazi értelmét.

„A kórusmunka nagyon nehéz, hosszadalmas és bonyolult dolog – mondja Majó Julianna. – Ezek között a gyerekek között egy csomó nagyon tehetséges van. Feljönnek IX.-esnek, de csak XI.-től kezdenek tudni szerepelni. Belőlük lesz, körülbelül két évnyi következetes munka árán, a »törzsgárda«. Kezdetben mindenki ott van a kórusban, IX.-től mindenkinek kötelező kórusra járni. Közben kiderül, kire lehet számítani, kik az igéretesek. Akik nagyon nem tudnak hallani vagy énekelni, azért azok is mindenképpen részt vesznek – az egyházi énekben. Köztudo-

mású, hogy Kodály szerint nincs botfülű ember, én tanúsítom: ez így is van. A gyerekeink között viszont van egy »természetes szelekció«: akik a kórus munkájában nem tudnak túl avatottan részt venni, azok is énekelnek – nyilván a nekik megfelelő módon –, de a kóruspróbák alól mentesülnek."

A szerda persze nem elég. Ahhoz, hogy a kórus „szóljon", minden hangfekvés-csoportnak ismernie kell az éneklendőket, kinek-kinek meg kell barátkoznia a szólamával, össze kell csiszolódnia a többiekkel. Erre való a szombati próba. Ilyenkor Majó tanárnő – váltakozó módon – behívja a fiúkat, a tenort és basszust, vagy csak a szopránt-altot, vagy akár csak egyetlen szólamot, ha épp úgy indokolja a munkamenet. A szombat a szó legszorosabb értelmében vett aprómunka, műhely. És ez a műhelyelés egyúttal „kiválasztja" azokat, akikre építeni lehet. Egy szó mint száz: a kórust azok a gyerekek alkotják, akik bejönnek a szombati szólampróbára. Olykor persze gondot okoz a gyakorlott „kórusisták", de egyszersmind érettségi előtt álló XII.-esek megsűrűsödött élete. Nekik – érthető! – gyakran nem az éneklés a legfontosabb. A karnagy és a kórus tagjai között ezért van egy egyezség: amikor a gyerekeknek nagyon torlódik a programja az érettségi küszöbén, akkor rájuk a kóruspróbákból csak a legszükségesebb tennivalók hárulnak.

„Egyházi éneket a kórusnak is, meg az iskolai zeneórákon is tanítok – folytatja a tanárnő. – Mindenhol tanítom az egyházi éneket. És persze a kottaolvasás meg az intonáció mellett minden olyan dologra, aminek a gyerekek halálukig hasznát veszik.

folytatás a 4. oldalon

Jakabffy Tamás

A legnemesebb „hangszer"

folytatás a 3. oldalról

Addig kell őket tanítani, amíg képesek lesznek rá, hogy majd annak rendjén a maguk gyermekeinek tisztán, szépen elénekelhessenek valamit – de legyen is mit!"

Az utolsóként gyorsan hozzátett mondatból nyilván az következik, hogy a kórusnak – és minden gyereknek – sok népdalt kell ismernie. Ez pedig, mint Majó Julianna vallja, szerencsésen egybeesik a gyerekek hajlamával. A kórus is nagyon szereti a népdalfeldolgozásokat, talán a legjobban, az áll hozzájuk a legközelebb. De persze nagyon kedvelik a 20. századi, amerikai zenét, a ritmikus, szinkópás-swinges gospelek vagy spirituálék világát. Az tehát, hogy a Péterffy Gyula kórus gyakran énekel ilyeneket, „az igények kielégítéseként" is számon tartható. És persze mindig vannak tematikus tennivalók. Így tavaly, évforduló lévén, nyilván sok Bartók-darabot tanultak. Az idén meg – milyen szép kronológiai következetesség! – Kodály-évforduló lesz.

Akik rendszeresen tájékozódnak az erdélyi közművelődési események naptárában, azokban joggal merülhet fel a kérdés: mennyire bírja munkával egy ilyen gyakran fellépő kórus a nyilvános szereplések ellátását *minőséggel*. A dolog nyitja: a kórustábor. „A kórustábor a legfontosabb alkalom és hely, ahol intenzíven dolgozunk – mondja Majó Julianna. – Azalatt előkészítem jóformán az egész tanévet. 1998 óta minden évben szervezünk kórustábort, az utóbbiakra Tordatúron, Kiskapuson, Válaszúton, Kolozsváron került sor. Természetesen az évközi próbákon is van »új-tanulás«, mert a gyerekek mindig cserélődnek. Iskolai kórus lévén ez vég nélküli munka! És persze mindig »finomítunk« is."

„Én a zenét szolgáltam, amióta vagyok" – válaszolt a karvezető arra a kérdésemre, nem okozott-e felekezeti súrlódásokat az, hogy a Péterffy Gyula kórusba a katolikus líceum énekkarából is rendszeresen átjárnak – és fordítva, hiszen Majó Julianna mindkét kórust vezeti. – „Nekem csak zenei szempontjaim vannak. Ha zeneileg jót tesz a gyerekeknek, akkor az egyértelműen helyes." Így nem csoda, hogy „szatellit-gyerekek", külső emberek, visszajárók is szép számmal akadnak a Péterffy Gyula kórus vonzáskörében. Sokuk egyetemista; olykor 12–16 fiatal is visszajön énekelni, ha idejében kezdik a készülést egy nagyobb fellépésre.

Vajon könnyebb-e kórust szervezni és vezetni felekezeti iskolában, mint államiban? Mennyire *készíti elő* a világnézeti elkötelezettségű nevelés a kórusmunkát. Azt gondolnánk, egyértelműen kedvezőbb a helyzet a felekezeti iskolákban. Majó Julianna azonban másként látja: „Nem jellemző a felekezetiség.

Természetesen nem mindenhol élvez egyforma támogatottságot a kórusvezető az iskola részéről. De valójában a kórust sehol sem könnyű megszervezni. Engem mindig támogattak – nem is tudom, miért –, állami iskolákban is. Általános iskolában is tudtam kórust vezetni. Ha három iskolában tanítottam, három kórusom volt."

„Lélek – lélek, de miből élek?!" Mert nyilván egy iskolai kórus működtetéséhez, felszereléséhez, program-szervezéséhez, utaztatásához stb. is pénzre van szükség, olykor nem is csekélykére. A Péterffy Gyula kórus manapság főként pályázati források mellé kucorodik le, hogy ki ne száradjon. A kórusban „demokrácia" van – mondják, s ez azzal is járt, hogy mára maguk a gyerekek – persze a *hozzáértők* – tervezik a „projekteket", írják a pályázatokat. Kezdetben ez nyilván a karvezető dolga volt – nem sikerült megtudnom, szívesen végezte-e –, de tavalytól már a gyermekek feladata. A kórust a János Zsigmond Szövetség, a Communitas Alapítvány, nem sokkal ezelőttig a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és az Illyés Közalapítvány, a Pro Renovanda Cultura Hungariae jótékony támogatása segítette.

Mig a zenemű előkészítésének, előadásának tervezése és levezetése „egyszemélyes" feladat, a demokrácia a pályázáson túl további számtalan módon mutatkozhat meg. Sokszor adódik alkalom arra, hogy a kórus „kiszáll" a kollégiumi meleg fészekből. Szárnyuk nem lévén azonban buszra fanyalodnak, s ez többnyire nem nagyobb ötven személyesnél. Nem mehet tehát mindenki, „válogatni" kell a gyermekek között. A nagyobbak és tapasztaltabbak – közöttük is elsősorban a szólamvezetők –

válogatják a résztvevőket: ki érdemes arra, hogy szerepelhessen a következő alkalommal. Majd a listát a karvezető a plénum előtt felolvassa, ekkor tisztázódik, ki tudja vállalni a „turnét" s ki nem. Mindig van tartalék, ezért soha nincs baj.

A kórusnak – amelyet akkoriban még nem Péterffy Gyuláról neveztek – 2003-ban volt az emlékezetes amerikai útja. Lehetett is róla olvasni a hazai lapokban. „Az számomra csak egy munka volt – summázza a karnagy. – Volt egy konkrét feladatom, amire a gyerekeket fel kellett készíteni. Ez volt életem legnagyobb munkája. Nagyon felelősségteljes, nagyon nehéz volt, de hősiesen végigcsináltuk, s minél nehezebb volt, annál jobban. Az Államokban nap közben utaztunk, délután megérkeztünk a célállomásra, próbáltunk, este meg már énekelni kellett, mégpedig művelt, zeneszerető emberek előtt, olyan gyülekezetekben, amelyeknek templomi kórusuk volt, nem is akármilyen."

Kétségkívül sokak számára felejthetetlen élmény volt az a „hajsza". De ki vitatná, hogy az „egyszerűbb" fellépések, megmérettetések és helytállások épp annyira hasznosak, edzők és kovácsolók, mint az az egykori „ámerikás". Tavaly októberben például a sepsiszentgyörgyi Unitárius Kórustalálkozón, novemberben az '56-os kolozsvári megemlékezés alkalmával, ugyancsak novemberben – meghívásra – Besztercén, majd a kolozsvári kollégiumi napokon, az ökumenikus karácsonyi kórusfesztiválon, az iskolai karácsonyi ünnepélyen énekeltek. Az idén jön a Kodály-művek előadása, de a stabil programok sem maradnak el: a nagypénteki passió, március 15-e, anyák napja.

„Soha nem élek vissza a gyerekek idejével vagy energiájával – folytatja Majó tanárnő. – Ez a próbákra épp úgy vonatkozik, mint a fellépésekre. Soha nem voltam formalista, nem szeretem azokat a programokat, ahova »csak úgy« el kell menni. Viszont ha egy megjelenés, egy fellépés a gyerekek számára valóban jelent valamit, akkor abba belevágunk. Nem lehet a gyerekeket kihasználni."

De nem is úgy néznek ki. A próba vége felé persze már mindenki mozdulna, a kezek-lábak mintha maguktól kelnének életre. Fészkelődés van. De elégedetlenkedés ritkán. Az ének viszont beépül... ütemről ütemre, frázisról frázisra – mint téglácskák egy hatalmas, örökké változó-fejlődő palotába. Akik éveken át együtt dalltak, akik jóban és rosszban közösséget vállaltak egy énekkarral, megismertek egy zeneműveltségi alapkészletet és annyival gazdagabban ballagtak ki, azok előbb-utóbb nagyon jól fogják érezni, mennyire igaz a vándormondás, amelyet Menuhinnak éppúgy szokás tulajdonítani, mint Bárdos Lajosnak: „Természetesen lehet zene nélkül élni. De nem érdemes."

Kétszáz éve született Batthyány Lajos

Magyarország első miniszterelnöke Pozsonyban született 1807. február 14-én grófi családban. 1848 előtt a Magyar Országgyűlésben a főúri ellenzék vezéralakja, az ellenzéki párt elnöke volt. Birtokán mintagazdaságot vezetett. 1848. március 15-én a küldöttség tagjaként ő is Bécsbe ment, ahol átadták a reformkövetéseket. 1848. március 17-én V. Ferdinánd miniszterelnökké nevezte ki. Ebben a minőségében megalakította a nemzetőrséget és tíz honvédzászlóaljat hozott létre. Mivel a bécsi udvarral nem tudott megegyezni, kinevezési évének októberében lemondott miniszterelnöki tisztségéről. Néhány hónappal később Windischgraetz tábornok elfogatta, letartóztatta, majd kivégzéséig öt különböző városban is fogva tartotta, míg végül 1849. október 6-án kivégezték, ugyanazon a napon, amikor a tizenhárom aradi vértanút is.

Batthyány utolsó pillanatáig remélt szabadulásában, annyira tudatában volt ártatlanságának. Csak akkor döbbent meg, amikor október 5-én a haditörvényszék kihirdette előtte az ítéletet: a kötél általi halált. Amikor felesége és sógornője, gróf Károlyi Györgyné nagy utánajárás árán elérte, hogy búcsúlátogatásra bemehessenek hozzá, az elítélt nagy keserűséggel beszélt a kivégzésről, szégyenletes módjáról,

a kötélről. A porkoláb megvesztegetésével gróf Károlyinénak egy selyemvánkosban sikerült egy tőrt becsempésznie a cellába, hogy Batthyány a megszégyenítő haláltól megválthassa magát.

Este megjelent cellájában Bourges francia káplán, a Károlyi család házi lelkésze, hogy utolsó vigasztalásban részesítse az elítéltet. Miután buzgón imádkoztak, Batthyány meggyónt és áldozott. Este asztalához ült és megírta a búcsúlevelet feleségéhez, amelyet így fejezett be: „A gyalázattól, melyet nekem szántak, menekülni remélek. E végre nálam van egy szabadító." Nyilván a Károlyi grófnő által becsempészett tőrre gondolt. Levele végeztével ágyába feküdt, magára húzta a takarót s nem is adott többet életjelet magáról. A terv szerint reggel 7 órakor az akkori Fapiacon akasztották volna fel. A katonaság már hat órakor körülzárta a teret. A porkoláb is hatkor lépett be Batthyány cellájába, hogy a szomorú útra előkészítse. Miután így szólt hozzá: „Tessék felkelni, gróf úr, hat óra", semmi feleletet nem kapott. A porkoláb félrevonta a takarót s a meglepetéstől visszatántorodott.

A gróf ott feküdt sápadtan, lehunyt szemmel, vérébe fagyva. A nyakán, a szíve

folytatás a 6. oldalon

Gálfalvi Gábor

Lelkünk „kosara"

Valaki egyszer elmondta, hogy évente négy alkalommal – úrvacsoraosztásos egyházi ünnep alkalmával – eljön a templomba, és részt vesz az ünnepi istentiszteleten. Az őszi hálaadás ünnepekor csendben, magában ő is végigimádkozta a Miatyánkot, átéléssel kérte, hogy „és ne vigy minket a kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól", a karácsony előtti időszakban mégis úgy érezte, feleslegesen imádkozta végig a Miatyánkot szeptember végén, mert december derekán újból kísértésbe esett, és azt cselekedte, amely rossz szokás elhagyásáért szeptember végén imádkozott.

„Őszi Hálaadás és Karácsony között egyáltalán nem imádkozott, nem imádkozta naponta a Miatyánkot?" – kérdeztem. „Nem, de hát nem elég évente négyszer, amikor eljövök a templomba?" – hangzott a válasz.

A lelkigondozói beszélgetésben ott kellett hogy legyen a következő, a sajátos helyzetre alkalmazott történet:

Volt egyszer egy fiatalember, aki hébe-hóba eljárt a templomba, végigimádkozta a Miatyánkot, majd hónapokra elfelejtette az imádkozást. Bosszankodott, hogy bár valamikor imádkozott, hogy a kísértések közepette el ne bukjon, mégsem úgy alakultak a dolgok, ahogyan azt ő hónapokkal azelőtt imádságban kérte. Azon töprengett, egyáltalán érdemes volt-e imádkoznia, hogyha a kísértések idején elbukott.

Élt az erdőben egy öreg, bölcs ember, elhatározta, hogy elmegy hozzá megkérdezni. A kérdésre az öreg ezt válaszolta: mindjárt megmondom neked, csak előbb légy szíves, szaladj le a patakra, és hozz egy kosár vizet. A mi emberünk szégyellte azt mondani, hogy nem tesz eleget a kérésnek, hát lement, megmerítette a vesszőkosarat, és visszajött vele. „Kifolyt a víz" – mondta. „Nem baj, próbáld meg még egyszer!" Ismét ugyanaz volt az eredmény. Az öreg még vagy tízszer elküldte vízért. A mi emberünk végül elveszítette a türelmét, és így fakadt ki:

„Miért tetszik engem folyton visszaküldeni, hát nem tetszik látni, hogy kifolyik a víz a kosárból?" Az öreg így felelt: „Igen, a kosárból valóban kifolyt a víz, de nézd csak meg, milyen tiszta lett a kosár!"

Ezért kell mindennap imádkozni, ezért kell naponta erőért fohászkodni. A názáreti Jézus által tanított imádság, a Miatyánk átfolyik lelkünk kosarán, és valahányszor imádkozzuk, újra és újra megtisztítja és megerősíti lelkünket.

„Ne vigy minket kísértésbe, de szabadíts meg a gonosztól."

Isten próbára teszi életünket, ami által formálni akar minket. Mi szeretnénk elkerülni azokat a helyzeteket, amikor emberi gyarlóságunk miatt kísértésbe juthatunk. A Miatyánk kérései között a leginkább töprengésre késztető kérés ez! Isten valóban *kísértené*-e gyermekeit? A bibliaolvasás során e kérdéskört vizsgálva figyelembe kell vennünk Pál és Jakab apostolok mondatait a kísértésre vonatkozólag: „Emberi erőt meghaladó kísértés még nem ért titeket. Isten pedig hűséges, és nem hagy titeket erőtökön felül kísérteni; sőt a kísértéssel együtt el fogja készíteni a szabadulás útját is, hogy el bírjátok azt viselni." (1Kor 10,13)

„Boldog ember az, aki a kísértés idején kitart, mert miután kiállta a próbát, elnyeri az élet koronáját, amelyet az Úr megígért az őt szeretőknek. Senki se mondja, amikor kísértésbe jut: az Isten kísért engem, mert az Isten a gonosztól nem kísérthető, és ő maga sem kísért

A hit embere

folytatás a 2. oldalról

A hit emberének is tűzbe kell vetnie a pesszimizmus legapróbb morzsáját is, és fel kell égetnie minden „hidat" maga mögött, amely a meghátráláshoz avagy a megfutamodáshoz utat teremthet.

A hit embere számára azonban nem csak a győzelem fontos, hanem annak miként je is! Nem folytathatunk nemtelen harcot. Nem folyamodhatunk tisztességtelen eszközökhöz csak azért, hogy mindenáron győzhessünk, mert a győzelemhez való görcsös ragaszkodás gátlástalanokká, lelketlenekké és csörtetőkké tehet. A győzelem keveset ér, ha nem az igazságosság követelménye szerint történik.

Nem bolyonghatunk céltalanul. Nem rögtönözhetjük napról napra életünket. Nem bízhatjuk életünk alakulását a vak véletlenekre. Ne felejtsük el, hogy csak „az a hajós talál kedvező szelet, aki tudja, milyen irányba tart". Mi kell hogy irányt szabjunk életünknek. Legtöbbször rajtunk múlik minden. A környezet állandó vádolása, az önfelmentő okok keresése szolgálhat ideig-óráig mentségünkre, de nem életre szólóan! Nem hibáztathatunk mindig másokat, avagy a „rendszert" életünk vakvágányra jutásáért. Lássuk be, hogy legtöbbször mi hibázunk. Mi voltunk könnyelműek, belőlünk hiányzott az önfegyelem, az akaraterő, az elszántság és a kitartás. Vessünk számot önmagunkkal minél előbb. „Az önismeret akkor is nagy áldás, ha csupán korlátainkra tanít meg." (Németh László) De azt is tudnunk kell, hogy „aki belép a ringbe, az ne csodálkozzék, hogy néha állon is vágják. A vereség azonban átmeneti dolog." (Steinbeck) Vállalnunk kell ezeket is, ha kell. Néhány kudarc miatt azonban nem kell végképp lemondani a sikerről. Aki hittel küzd, az előbb vagy utóbb győzni is fog. „Ne legyünk a meghátrálás emberei, hogy elvesszünk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk."

200 éve született...

folytatás az 5. oldalról

körül meg a bal karján nyitott sebek tátongtak, jobb kezében görcsösen szorongatta a tőrt. Miután Haynauval közölték a történteket, dührohamot kapott, mivel le kellett mondania a „gyönyörről". Amikor megtudta, hogy a miniszterelnök még életben van, és az orvosok véleménye szerint még egy-két órája lehet hátra, megparancsolta, hogy „izgatószerekkel" mindenáron tartsák életben. Ajzószereket fecskendeztek Batthyány bőre alá, amelyektől a miniszterelnök magához tért.

Délután négykor vasas katonák és két század vadász fogta körül az „Újépület" V. pavilonja körüli térséget (az Újépület osztrák laktanya volt). Pontosan öt órakor egy őrnagy vezetése alatt két század gránátos között hozták gróf Batthyány Lajost. Vele jött Bourges francia apát, akinek karjába kapaszkodott.

A vesztőhelyen felolvasták az ítéletet. Öt vadász előrelépett és alig két lépésnyire megálltak Batthyánytól, aki féltérdre ereszkedett és hangosan kiáltotta: „Allez, Jäger!" (Rajta, vadászok!)

Az utolsó szavára öt puska dördült, és Magyarország volt miniszterelnöke holtan dőlt a földre. A holttestet egy parasztszekérre dobva a Rókus kórház halottas kamrájába szállították, ahol Szántóffy Antal belvárosi plébános a holttestet beszentelte, és éjjel 12 órakor titokban átszállíttatta a ferencrendiek kriptájába, ahol Dank házfőnök még az éj folyamán a kripta belsejének bal oldalán levő sírboltjába helyezte.

1870-ben, június 4-én Pest városa százezerre menő tömeg kíséretében a Kerepesi temető mauzóleumába helyezte át a megdicsőült hamvait.

Kivégzésének helyén 1926-ban a hálás utókor emlékművet emeltetett, ahol a Batthyány-örökmécses soha nem alszik ki, hirdetve az első felelős magyar miniszterelnök példátlan nagyságát, halhatatlanságát a magyarság szívében.

senkit a gonosszal. Mert mindenki saját kívánságától vonzva és csalogatva esik kísértésbe." (Jak 1,12–14)

Ki-ki a maga hosszabb vagy rövidebb élettapasztalata alapján is látja, hogy gyakorta nehéz próbatételekkel találja magát szemben. E próbatételek által Isten szeretettel kíván nevelni minket. Ehhez kapcsolódóan olvassuk Jakab apostol gondolatát: „Teljes örömnek tartsátok, testvéreim, amikor különféle kísértésekbe estek, tudván, hogy hitetek próbája állhatatosságot eredményez." (Jak 1,2–3)

Isten a mi erősségünk a kísértések idején, Tőle kérünk erőt ahhoz, hogy a kísértések közepette el ne essünk. Üdvös dolog a kísértések alkalmával Isten kétségektől is megszabadító szeretetében reménykedni. A kísértések idején valósággal harcolunk, tusakodunk önmagunkkal, de hinnünk kell abban, hogy maga Isten segít bennünket ebben a harcban, és legjobb gyermeke, a názáreti Jézus példaadására gondolva lelki fegyverekkel győzni tudunk.

„Mert tied az ország, a hatalom és a dicsőség mindörökké. Ámen."

Imánk záradéka vallástétel: minden Isten kezében van. Övé az ország, övé az uralom. Övé a teremtett világ, Ő a tulajdonos. Mindent Tőle kaptunk, az Ő országának vagyunk polgárai. A mindenkori istentisztelet valójában Isten uralmának hirdetése, annak megvallása, hogy Isten országa itt formálódik közöttünk, folyamatosan épül, és Isten akarata szerint meg is valósul. Az „Ámen" zárszó azt jelenti, hogy ez valóban és bizonyosan így lesz.

Legyen Jézus tanítása szerint a mindennapi Miatyánk minta, valahányszor imádkozunk. Használjuk jól a Miatyánkot istentiszteleteinken és egyéni imádságainkban! Ne hadarjuk, ne mondjuk gépiesen, felületesen! Hiszen annyi kincs, annyi mélység van benne! Egy emberi életen át imádkozhatjuk a Miatyánkot.

Adjon Isten jó étvágyat a mindennapi lelki kenyérhez!

Pálffy Tamás Szabolcs

Molnár István, a székelykeresztúri múzeumalapító tanár elmúlt évszázadunkból közel kilenc évtizedet (1910–1997) élt meg, és a kisváros nagymúltú középiskoláiban – az unitárius gimnáziumban, az állami tanítóképzőben – előtte járó tudós tanárok nyomdokain járt. A székelykeresztúri Orbán Balázs Főgimnázium keblén született Keresztúri Tájmúzeum 1946 októberében nyílt meg. Januári lapszámunkban tettük közzé Molnár István portréjának első részét Fodor S. Sándor tollából. Íme alább a folytatás.

Molnár István emlékezete – halálának 10. évfordulóján (II.)

Az ötvenes években járunk. A Molnár István alapította iskolai múzeum kinőtte a gimnázium nyújtotta életteret, és a helyi Népi Athenaeum támogatásával a mai, főtéri helyiségbe költözött. Itt az 1951-től önálló állami költségvetést is felhasználó intézményt Molnár 1955-től nyugdíjazásáig, 1977-ig igazgatta, miközben szinte hétről hétre – mint egykor, a kezdeti gyűjtések idején – tovább fejlesztette. Ehhez továbbra is hozzájárult az önkéntes támogatás a helyi értelmiség, az iparosok és földművesek részéről.

A negyedszázadát 1971-ben jubiláló, széles körben ismert és értékelt tájmúzeum néprajzi-népművészeti, természetrajzi és régészeti-történeti állományai megközelítették a 28 000 tárgyat.

A székelykeresztúri múzeum hírnevét állandóan növelte az intézmény kutató-alkotó műhely jellege és szerepe. A sepsiszentgyörgyi múzeummal közösen végzett régészeti ásatásokat Benkő Elek „középkoros" képzettségű régész értékelte: „... Molnár István kezdeti terepbejárásait és kisebb mentőásatásait a Székely Zoltán sepsiszentgyörgyi régész-igazgatóval folytatott közös, nagyobb mérvű ásatások követték, egészen 1977-ig, Molnár István nyugalomba vonulásáig. Egy-egy jelentősebb lelőhely felfedezése általában rövid időn belül kisebb-nagyobb ásatást eredményezett. Az ásató páros arra törekedett, hogy valamennyi régészeti korszakból (a széles spektrumból csak a fejlett és késő középkor maradt ki) értékelhető (és kiállítható) leleteket gyűjtsenek."

A múzeum és a maga hírnevét Molnár elsősorban néprajzi kutatásaival és közléseivel juttatta a szakma magas szintű elismeréséig és értékeléséig. E tevékenységét utóda, a tájmúzeum jelenlegi igazgatója, Fülöp Lajos összegezte. „A hagyományos foglalkozások eszközei, festett és faragott bútorok, népi ipari szerkezetek, a kismesterségek szerszámkészlete, textília, porszaruk és népi kerámia a tervszerű munka eredményeként váltak tudományos gyűjteménnyé. A kutatóterület határait kiterjesztette az egykori Udvarhelyszék távoli falvaira, ahonnan egyedülálló népi ipari szerkezeteket gyűjtött be, amelyek az erre a célra épített csarnokba kerültek, s a szabadtéri részleggel együtt (1853-ban épült kecseti ház, gazdasági épületek, székelykapuk) a múzeum legértékesebb látványosságai közé tartoznak.

A gyűjtőmunka, a szakszerű raktározás és nyilvántartás tovább tágították a tudományos munkálkodás kereteit. Már a negyvenes évek végétől folyamatosan közölt a hazai és a magyarországi szakkiadványokban, s a kötetnyi néprajzi dolgozat, módszertani jegyzet és művelődéstörténeti cikk érdeklődésének változatosságáról tanúskodik. Tárgyukat tekintve a következő területeket ölelik fel: gyűjtögetés, hagyományos földművelés és állattartás, szerszámkészítés, népi vadfogás, kismesterségek (szitaszövés), népi gyógyászat, népszokások stb."

Molnár István a múzeum fennállásának 25. évfordulójára (1971) szervezett tudományos ülésszak anyagából emlékkönyvet szerkesztett, s időközben néhány tanulmánya is önálló kötetté érett. Két gyakorlati célt is szolgáló albumáról van szó. Az első 1971-ben jelent meg a *Sóvidéki keresztszemesek*, a második pedig 1975-ben *Csontkarcolatok, porszaruk rajzai* címmel.

Több mint hetven közleménye közül némelyik hely- és egyháztörténettel foglalkozik. Az előbbiek sorában Keresztúr-fiúszék falu- és várostörténetével kapcsolatosan közölt értékes adalékokat. Ezekben a források szakszerű értelmezése kapcsán az olvasó képzeletét mesterien kormányozta a letűnt századokba: „Most pedig néhány percre képzeljük magunkat a régi városkocsma melletti zsindelyes, boronafalú, tornácos, kicsi ablakú városházának nagyházába. Az ablak melletti asztalnál ülésezik a város nemes törvényes széke. Az asztal végén notárius uram nagy gonddal faragja lúdtollait, hiszen 1772. szeptember 30-án, az elmúlt fél év alatti kihágások feleltetési napján igen sok eset kerül tárgyalásra. Előttük szorong a tanúk serege. A lúdtollak meghegyezése után notárius uram felüti a vastag lapú protokollumot, s illő torokköszörülés után a megidézett tanúk előtt felolvassa a szokásos öt pontból álló kérdőformulát."

folytatás a 8. oldalon

Fodor S. Sándor

Molnár István emlékezete

folytatás a 7. oldalról

Székelykeresztúr az elismerés, a köszönet és a tisztelet jeléül a tudós öregurat 1995-ben első díszpolgárává avatta. Molnár István felekezeténél, az Unitárius Egyháznál elöljárói tisztséget is viselt: a székelykeresztúr-székelyudvarhelyi, majd a székelykeresztúri egyházkör felügyelő gondnoka volt. A *Keresztény Magvető*ben helytörténeti adalékokat közölt egyházköre ekléziáinak történetéből. Lektorálta *A székelykeresztúri Orbán Balázs – volt unitárius – gimnázium 200 éves történetét* (1993).

Dr. Molnár Istvánt a néprajzkutatásban szerzett érdemeiért 1990 májusában a Magyar Néprajzi Társaság tiszteletbeli tagjának választotta. Tagja volt a Magyar Filológiai Társaságnak, az Erdélyi Múzeum-Egyesületnek és a Kriza János Néprajzi Társaságnak. Életének 87. évében, 1997. január 10-én halt meg. Székelykeresztúron a ma már nevét viselő múzeumból a timafalvi – a helyi „Házsongárdi" – temetőben helyezték örök nyugalomra. Halálakor a csíkszeredai költőt Pista bácsi jósága és lovagalakos kályhacsempéi ihlették versre:

„ásatag csempék tikkadt mezején
dúl vitézi torna szép holdas estén
a Keresztúrfiszékről csak úgy átballag
az öröklétbe egy ünnepelt lovag."

(Kristó Tibor: A jóság lovagja)

Jubiláltunk

1998 „A lélek is segítségére van a mi erőtlenségünknek" (olvasmány: Róm 8,13–27)
1999 „És ő velök lakózik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök" (olvasmány: Jel 21,1–7)
2000 „Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja, a ki megáldott minket" (olvasmány: Ef 1,3–14)
2001 „Én vagyok az út, az igazság és az élet" (olvasmány: Jn 14,1–6)
2002 „Mert nálad van az életnek forrása" (olvasmány: Zsolt 36,6–10)
2003 „Ez a kincsünk pedig cserépedényekben van" (2Kor 4,7)
2004 „Békességet hagyok néktek" (Jn 14,27)
2005 „Krisztus az egyház egyetlen fundamentuma" (olvasmány: 1Kor 3,1–23)/
2006 „Mert ahol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük" (Mt 18,20)
2007 „A süketeket is hallóvá teszi, a némákat is beszélőkké" (Márk 7,37)

2007: a 10. Segesvári Ökumenikus Imahét éve. A kezdő istentiszteletre az evangélikus kolostortemplomban január 22-én délután került sor, hat történelmi felekezet egyházfői szolgáltak. És ahogy az évi bibliai üzenet is mondja, még a süketek is hallották és a némák is erről beszéltek városszerte. És az emberek nemcsak hallottak és beszéltek, hanem jöttek is. Volt, aki merő kíváncsiságból, volt aki megszokásból, volt aki igaz szívvel és lélekkel, volt, aki a gyógyulás reményével foglalt helyet a templompadokban. Hallani! Látni! Beszélni! – ezeket a szavakat ismételgetve ültem be magam is – most már 55. alkalommal – a nekünk, papnéknak fenntartott helyen. Alig vártam a bevonulás pillanatát. A templomban feszült csend. Mindenki várt. Aztán megszólalt a kezdő orgonajáték. És az ajtóban megjelent Hans Bruno Fröhlich helybeli szász- evangélikus espere, az ökumenikus imahetek fő szervezője, a délután házigazdája. Aztán jöttek a történelmi egyházak helybéli lelkészei és a kísérők, az ortodox és református egyház főpásztorainak küldöttei, Csalóka Zoltán, a Küküllői Református Egyházmegye esperese, Ovidiu Dan, a segesvári Ortodox Esperesség elöljárója. Legvégül pedig jöttek a négy vallásfelekezet főméltóságai: Lucian Mureşan érsek, a görög katolikus egyház metropolitája Balázsfalváról, dr. Jakubini György érsek, a gyulafehérvári római katolikus főegyházmegye elöljárója, dr. Szabó Árpád, az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke Kolozsvárról és Ddr. Chris-

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán február 2–3-án rendezték meg a teológiai hallgatók lelki elmélyülését célzó csendesnapokat. Az első napon Czire Szabolcs teológiai tanár tartott áhítatot és bibliamagyarázatot, majd Szász Ferenc brassó-újvárosi lelkész adott elő *Az alkohol, mint kísértés és veszélyforrás a lelkészi szolgálatban* címmel. Délután az unitárius hallgatók a református kar előadásán vettek részt, Eörsi Anikó sárospataki teológiai tanár *A lelkigondozó lelki válságai* címmel tartott előadást. A napot Solymosi Alpár firtosváraljai gyakorló segédlelkész áhítata és bibliamagyarázata zárta. Másnap a reggeli áhítatot és bibliamagyarázatot Szász Ferenc lelkész tartotta, majd Solymosi Alpár gyakorló segédlelkész előadása következett *A fiatal lelkész beilleszkedése a gyülekezet életébe* címmel.

Az Egyházi Képviselő Tanács február 9-én rendkívüli ülést tartott Kolozsváron. Napirenden az éves ülésezési terv és eseménynaptár megállapítása, a kiadói terv véglegesítése, az angliai teológiai ösztöndíj odaítélése, valamint az egyházi központi költségvetés elfogadása szerepelt. A tanács ugyanakkor elfogadta a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium kérését a Berde Mózes Unitárius Gimnázium név felvételéről.

Sólyom László, a Magyar Köztársaság elnöke romániai hivatalos látogatása során február 13-án Kolozsváron fogadta a romániai magyar történelmi egyházak elöljáróit, köztük dr. Szabó Árpád unitárius püspököt is.

2007. január 27-én, 81 éves korában elhunyt Szász Balázs, a dicsőszentmártoni egyházközség volt énekvezére. 1982-től 2001 augusztusáig – közel 20 éven át – töltötte be az énekvezéri tisztséget. Temetése január 29-én volt a családi háztól. A temetési szertartást Nagy Endre esperes végezte, majd Fazakas Endre nyugalmazott esperes búcsúzott a volt szolgatárstól. Földi maradványait a dicsőszentmártoni unitárius temetőben helyezték örök nyugalomra. A sírnál a küküllődombói egyházközség gondnoka mondott búcsúbeszédet. Emléke legyen áldott!

toph Klein, az Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház püspöke Nagyszebenből.

A németül, románul és magyarul elhangzott köszöntés után az *Itt van Isten köztünk* kezdetű egyházi ének következett, majd az előfohász. A szolgálatot a helybéli esperes-lelkész végezte. A Bibliából szintén három nyelven hangzott fel a kiválasztott részlet – akárcsak a gyülekezeti kórus énekszámai. A délután fénypontja az egyházfők szolgálata volt. Büszke és boldog voltam:

Balról jobbra: dr. Szabó Árpád unitárius püspök, dr. Jakubinyi György gyulafehérvári érsek (r. kat.), Lucian Mureşan balázsfalvi érsek-metropolita (g. kat.) és dr. Christoph Klein ágostai hitvallású evangélikus püspök (Nagyszeben)

nézzétek unitáriusok, itt van a mi főpásztorunk is! Nézzétek, görögkeletiek, római és görög katolikusok, szász-evangélikusok és reformátusok, hogy itt van az unitáriusok püspöke is! Nézzétek, itt vagyunk mi is! Kimondhatatlanul sokat jelentett ez nekünk itt, Segesváron, hogy eljött a főpásztorunk. A prédikációk után *Az Egyháznak csak Jézus* kezdetű záróének következett, majd ima, Miatyánk és áldás. Orgonajáték kíséretében vonultunk ki a templomból. Körülbelül kétszázan, lélekben megerősödött hívők fogtunk kezet a huszonhárom jelen levő egyházi méltósággal. A szeretetvendégség a Szarvas-házban volt.

Az ökumenikus imahét további napjai a már megbeszélt program szerint zajlottak. Kedden a görög katolikus templomban Biró István református lelkész végezte a szolgálatot, szerdán az ortodox templomban római katolikus részről Tófalvi Géza plébános-pap szolgált. Csütörtökön a református templomban Cosmin Boian ortodox pap prédikált, majd pénteken a mi templomunkban Helga Rudolf szász-evangélikus lelkésznő mondott egyházi beszédet. Az imahetet a római katolikus templomban Benedek Jakab unitárius lelkész prédikációja zárta.

Említésre méltó, hogy Segesvár polgármestere, Dorin Danesan mindvégig részt vett ezeken az istentiszteleteken, és mindig volt hozzánk néhány biztató szava. Ím, egy csendes kisváros, mint Segesvár, ahol ha megkérdezed az embereket hogy, „jöhet-e Segesvárról valami jó?" – az emberek büszkén és hittel telve bátran válaszolhatnak: igen, Isten megmutatta, hogy fakadhat igaz, őszinte ökuménia!

Benedek Enikő

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
március 28.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
február 18., március 1.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer.
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között.
Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.
február 17., március 3., 17.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

olvastató

Müller Péter: Boldogság

„Elsősorban és mindenekelőtt boldogok akarunk lenni" – fogalmazza meg Müller Péter *Boldogság* című könyvében. „Ahány ember, annyiféle boldogság. Ha meg akarod ismerni az embert – írja továbbá a szerző –, ne azt nézd, mit mond, mit szeretne, mi után sóvárog, hanem mi az a konkrét lépés, amit megtesz, mert ez mindig az az irány, ahol boldogságát sejti."

A boldogságvágy vezeti tehát minden ember életét. És mindenkinek van is valamilyen boldogságélménye, amelyet lelkében őriz és kivételes „pillanatnak" tart.

Müller nagy kalandra hívja az olvasót, felfedezőútra, hogy együtt keressük, kutassuk és találjuk meg a Boldogságot. Két iránytűt kell magunkkal vinnünk: az „érzést" és az „értelmet". Ő előremegy, hangosan gondolkodik és érez, „hogy a sötétben ne veszítsük el egymás kezét."

De, miért mennénk vele, miért bíznánk útmutatásában a boldogság keresésekor? – kérdezheti az olvasó. „Én már tudom, mi *nekem* a boldogság. Tudom, mit kell tennem, hogy boldog legyek. Tudom, mikor voltam a legboldogabb" –gondolhatják sokan.

Müller Péter hiteles ember. Megjárta a halált, és visszatért, hogy az ajándékba kapott második életlehetőségével megtanuljon élni és boldognak lenni. Azt írja Müller: „az az élmény, hogy *nincs halál*!... hogy tényleg igaz, amit a könyvekben olvastam, hogy nincs halál, és nem kell félni már... valami lebegő, felszabadult érzéssel töltött el." Egy író, aki színműveket – életről, halálról és halhatatlanságról szóló drámákat – írt, az utóbbi években pedig könyveket az önmegismerésről, a sorsról, a Lélek világáról, Istenről, Jézusról.

A könyv első oldalán mottóként Jézus boldogságmondásait idézi, s ez az „aranyszál", amely összetartja a könyvet. Újra és

folytatás a 10. oldalon

Moldován Szeredai Noémi

Müller Péter: Boldogság

folytatás a 9. oldalról

újra visszatér Jézushoz, új fénybe állítva egy-egy kijelentését.

A könyv különös szellemi kalandot kínál. Az együttgondolkodás és a közös rátalálások élményét. A felfedezőút a hétköznapi örömökből indul. Ha a boldogságra gondol az ember, akkor felhőtlen élményeit kezdi először mesélni, de amikor valaki továbbkérdez, mi is volt élete csúcsélménye, csak akkor derül ki, hogy nem is olyan „egyszerű" és idilli boldogságot nevez meg. Édesanyák rendszerint gyermekük születését tartják ilyen pillanatnak. Amikor a legnagyobb kín és fájdalom után hirtelen ott tartják kezükben az új életet, minden fájdalom elmúlik, csak a lebegésszerű boldogság marad. Az ilyen és hasonló élménnyel az ember eljut a megtisztulás, a katarzis állapotához: az ünnepi boldogsághoz.

Az embert mozgató Őserő „nem a Hatalomra, hanem a Boldogságra való törekvés" – mondja Müller. *A boldogság akarása* című fejezetben arról ír, mit tesz az ember annak érdekében, hogy boldog legyen. Csak akkor érhetjük el az önfeledt boldogságot, ha kilépünk énünk páncélzatából. Mindenki arra tart, amerre boldogságát sejti.

„Csak úgy lehetsz boldog, ha sorsodat éled" – vezeti tovább az életösvényen az olvasót Müller. De a sorsot csak úgy lehet élni, ha az élet útján nem csak *hátra* és *előre* néz az ember, hanem *fölfele* is. Ha a lélek centrumából, a szívre hallgatva, húz egy merőleges vonalat, és soha nem felejti el, hol van az igazi haza, honnan jött és hova megy. Egyre feljebb vezeti az olvasót ez a lelki utazás, és ugyanakkor beljebb is, a lélek mélye, tiszta tükre felé, Isten és igazi isteni énünk felé. Ahogy Isten egyszerre kint és bent is van a lelkünk mélyén, úgy a boldogságot is csak akkor találjuk meg, ha először bent fedezzük fel, majd kint, életünkben.

Müller a boldogságról írt könyvet, mégis sokat beszél a szenvedésről és halálról. Ez korántsem paradoxon, hiszen a szenvedéstől és a haláltól való félelem beárnyékolja létünk egészét. Legtöbbször attól félünk, hogy boldogságainkat elveszítjük a szenvedés és halál által.

S mit mond erre Müller? „A halál a legnagyobb ünnep, amikor nem a semmibe vész, hanem hazatér a lélek". Ennek a kijelentésnek a magyarázata is lehet e könyv, amelyet mindenkinek ajánlok, aki nem feltétlenül könnyű, kedves olvasmányra, de olvastató, őszinte, szembenézésre késztető kalandra vágyik.

– Mester, mi az a boldogság?
– A harcban született nyugalom.
– Ez mit jelent?
– Azt, hogy először van a harc... s utána a szavakkal leírhatatlan, minden emberi örömnél gyönyörűségesebb beteljesedés.

Az első szó, amit Jézus kimond, amikor tanítani kezdi az embereket: a boldogság. Ez életünk főszava. Mindennél mélyebb vágyunk, hogy boldogok akarunk lenni – mégis boldogtalanok vagyunk manapság.

„Boldogság az, ami életem minden percéből hiányzik!" – ezzel a mondattal indul el felfedező útjára Müller Péter. „Keressük együtt az elveszett boldogságot" – mondja olvasójának. „Én előremegyek, s igyekszem hangosan érezni és gondolkodni, hogy a sötétben ne veszítsük el egymás kezét." Könyve különös szellemi kalandot kínál: az együtt gondolkodás és a közös rátalálások élményét. A felfedező út a hétköznapi örömökből indul. Szó van benne az önfeledtségről, a beteljesülésről, az élet céljáról, a szenvedések értelméről, az újjászületésről, s ahogy a boldogság szó mélyebb értelmet kap: a Teremtés titkairól és Istenről is. Az író ebben a könyvében tárja először olvasói elé világképét, amelyet a sok évtizedes keresés, a magas szellemvilág inspirációja, a sivatag homokjába elrejtett – s csak néhány évtizede fölbukkant – őskeresztény írások megérleltek benne. Ez a boldog ember világképe.

(forrás: www.betufutar.hu)

nők világa

Keresztúron jártunk

Székelykeresztúron a tél (végre) „kimutatta foga fehérjét". A paplakon mégis az istenhozott, a vendégvárás és az újra-látás öröme, melege fogadott február 3-án.

Az UNOSZ ez évi első kihelyezett közgyűlését Asztalos Klára elnök asszony évi tevékenységi beszámolója indította, ezt követte a pénzügyi beszámoló. Fontos fejlemény – mondta Asztalos Klára –, hogy a személyi jövedelemadó 2%-át egyre többen irányítják az UNOSZ számlájára. Köszönjük, és reméljük, hogy ez a bevételi forrásunk a jövőben is gyarapodni fog.

Amint az *Unitárius Közlöny* hasábjain is több ízben szó volt róla, a dévai imaház egyik szobájának kézimunkával történő díszítése a nőszövetség feladata. Ennek megszervezésében segíthet a Zsakó Erzsébet által elkészített útmutató, amelyet találkozónkon a köri nőszövetségek elnökei vettek át. Határidős feladat áll előttünk: június 30-áig a szoba kézimunka-díszítésének készen kell állnia.

A következő napirendi pont az éves rendezvények megszervezése volt. Az évi konferencia hagyományosan szeptember 1-jén lesz, ez alkalommal Torockószentgyörgyön. Az idén választásra is sor kerül. A tavalyi konferenciát záró beszédében Szabó Árpád püspök felhívta a figyelmünket a szociális munka fontosságára. Ezért az ez évi konferencia témája: az egyház szociális szerepvállalása.

Sikerült egyeztetni a köri közgyűlések helyszíneit és időpontjait is.

Pálffy Anna-Mária marosszentgyörgyi lelkésznő átadta a Keresztyén Nők 2007. évi Világimanapjának liturgia-füzetét, amelyet ez évben a paraguayi asszonyok állítottak össze. Azoktól a nőszövetségektől, ahol a világimanapot megszervezik, beszámolót várunk – figyelmeztetett Pálffy Anna-Mária –, amelyeket Sós Noémi református lelkésznőnek, illetve Pálffy Anna-Máriának vagy Asztalos Klárának kell eljuttatni.

A találkozónk második része a „médiatalálkozó" volt. Erre Simon Virág nyárádtői református lelkész-feleséget hívták meg

a szervezők. Ő a *Népújság*, a marosvásárhelyi napilap újságírónője és a *Mária és Márta Magazin* szerkesztője. Simon Virág bemutatta nekünk a lapot, amely a Marosvásárhely köri református nőkhöz szól, és évente négyszer jelenik meg. Öten szerkesztik – önkéntesen.

A lapban helyet kap az „igei rész", amelyet a szerkesztő nagyon fontosnak tart: szerinte ez az, ami A *Mária és Mártát* a többi, nőknek szóló magazinoktól megkülönbözteti. Más anyagcsoportjaik: a nőszövetségeket bemutató rovat, könyvajánló, híroldal, szépirodalmi rész, gyermekoldal, a családi témák sorozata – és minden számban megjelenik egy-egy imádság is.

Kérdésünkre Simon Virág elmondta, hogy a *Nők Világa* című időszaki füzetünk hiányosságaként látja a fényképek mellőzését és a rossz tördelést.

Ötletekkel gazdagon, békés, havas utakon indultunk újra otthonaik felé.

Simó Melinda

Köszönet

Az Unitárius Nők Országos Szövetségének vezetősége hálás köszönetet mond mindazoknak, akik 2005. évi személyi jövedelemadójuk 2%-át országos szervezetünk bankszámlájára irányították. A begyűlt összeget, 508 lejt a szervezet működési költségeire fordítjuk.

Kérjük továbbra is, éljenek a törvény adta lehetőséggel, és támogassák szervezetünket.

az elnökség

Újra: almási öntudat

A Sepsiszentgyörgy és Homoródalmás közti távolság 0 km – ezzel az érzéssel vehettünk részt az Almásról a szentgyörgyi egyházközségbe elszármazottak szervezésében sorra került januári szeretetvendégségen. A tanácsterem ez alkalommal is kicsinek bizonyult a több mint nyolcvan személy összeseregléseskor. A Bölönből, majd a Felsőrákosról elszármazottak sikeres szeretetvendégsége által nyitott sort most a Homoródalmásról bevagy kiköltözöttek tették felemelővé, felejthetetlenné. Még az ökumenikus tized istenszolgálata sem vonhatta el unitáriusainkat e rendezvényünkről.

Nőszövetségünk lelkes elnöknője, Váncsa Csilla és háziasszonyaink – Demeter Irén, Fazakas Ibolya és Szabó Ilona – fáradtságot nem ismerő munkája meghozta gyümölcsét, lelket tápláló ünnepséggé kerekedvén e találkozó. Ünneppé változott e találkozás Bencző Dénes ny. almási meghívott lelkész beszéde, Demeter Irén négy és hat éves unokái révén, de hozzájárult ehhez a kilencvennégy éves Sándor Rebeka néni, Zsakó Erzsébet UNOSZ-alelnök, dr. Albert Éva, a sepsiszentgyörgyi nőszövetség tb. elnöknője, Szász Dénes ny. esperes-lelkész, Kovács István lelkész és családja, gondnokunk, Kató Sámuel, segédlelkészünk Székely Mónika, az Ütő család – és nem utolsósorban a soksok Homoródalmásról elszármazott, dr. Szabó Vilmos ny. orvos, a Sándor, Máthé és sok más család jelenléte is.

A *Teremtő nagy Isten* kezdetű énekünk eléneklése után Kovács István helybeli lelkész imája, majd köszöntése következett. Mint ahogy az emigrációban összetartanak az emberek, így tartoznak össze a homoródalmásiak is, itt Sepsiszentgyörgyön. Mert a homoródalmásiak egy fejjel nagyobbak – idézte Bencző Dénest –, kiemelve, hogy e mondás elsősorban a felelősségtudat ébresztésére utal. A szájam szélesedik – kezdte kissé elérzékenyülten a korát meghazudtoló nyugalmazott tiszteletes a köszöntését. Ha valahányszor boldogak voltunk, azt gyermekkorunkban Almáson érezhettük – folytatta. Nagy hely, nagy múlt: Almást az 1332–1333. évi pápai tized jegyezte fel a nagyobb adót fizető Udvarhely és Parajd után.

Nem sok hija volt, hogy Almás jelentős várossá fejlődjék az újkor hajnalán. Hiszen csak az 1696-os almási zsinat döntése nyomán épült Keresztúron – nem pedig Almáson – az unitárius Gimnázium. Bencző elszoruló torokkal emlegette: mennyivel jobb lett volna az almásiaknak, ha oda épülhetett volna az iskola!

Bencző Gizella felidézte az 1940-ben egy püspöki fogadáson (hét évesen) a mintegy akkori 400 unitárius gyermek nevében elmondott köszöntését.

A találkozónak még egy érdekes mozzanata volt: Máthé Sámuelné Józsa Anna áruba bocsátotta a férje által készített festményt, felajánlva az összeget nőszövetségünk megsegítésére.

F. M. M.

Visszatekintő

Idén februárban van tíz éve annak, hogy az UNOSZ törvényesen bejegyzett civil („nemkormányzati") szervezetként működik az Egyház keretén belül. Tíz év elegendő távlat az akkori elhatározás sikerének megítélésére és az eltelt időszak tapasztalatainak összefoglalására. Erről kérdezte Asztalos Klára jelenlegi elnök Zsakó Erzsébetet, az akkori elnököt.

A. K.: Az országos szövetség, az UNOSZ 1992 szeptemberében alakult meg Kolozsváron, megválasztotta vezetőségét, és azóta minden szeptemberben évi közgyűlést tart. Mi vezetett ahhoz, hogy az akkori vezetőség elhatározta a szervezet hivatalos bejegyzését?

Zs. E.: Amikor az Egyházi Képviselő Tanács 1990-ben elhatározta régi egyháztársadalmi szervezeteinek újraindítását, úgy éreztük – az eltelt 42 év keserves tapasztalatai alapján –, hogy fontos a törvényes háttér biztosítása, a nyílt kiállás és fellépés. Így került sor régi alapszabályzatunk átdolgozására, korszerűsítésére és a minisztériumi jóváhagyás után a szervezet bejegyzésére.

A. K.: Visszatekintve az eltelt tíz évre, és mérlegelve a szervezet tevékenységét, miben jelentett előnyt a hivatalosan bejegyzett státus? Megvalósultak-e a hozzá fűzött elvárások?

Zs. E.: Céljaink megvalósításához anyagi alapokat is kellett teremteni, s ehhez legbiztosabbnak a saját gazdasági tevékenység beindítását láttuk, hiszen a régi szervezetet támogató módos polgári társadalom már nem létezik, hogy adományaival

folytatás a 12. oldalon

Visszatekintés

folytatás a 11. oldalról

segíthessen. Ezt az anyagi bázist pedig csak egy hivatalosan bejegyzett, jogi személyiséggel rendelkező szervezet hozhatta létre.

A. K.: Bizonyára voltak elképzelések, lehetőségek, amelyek nem válhattak valóra az eltelt időszakban – előre nem látható okokból. Mit említenél ezek között?

Zs. E.: Elsősorban épp az önálló gazdasági tevékenység megszervezését említhetem. Sikertelenségünk oka naivitásunk és hozzá-nem-értésünk volt. Mi karitatív beállítottságúak voltunk és vagyunk, az önkéntességre alapoztunk, de az üzleti életben „dzsungel-törvények" uralkodnak. Akik erre tehetséget éreztek, azok a maguk hasznára igyekeztek boldogulni. Üzletünk nem hozott annyi hasznot, hogy bár egy alkalmazottat tudjunk fizetni, ehhez akkora forgalom kellett volna, amelyhez nem tudtunk megfelelő árumennyiséget előállítani. Így cégünket kénytelenek voltunk eladni.

A. K.: Tudom, rendszeresen részt vettél az Erdélyi Magyar Civil Szervezetekért Alapítvány által évente megrendezett Civil

Fórumokon, megismerhettél sok más civil szervezetet. Hogyan látod, hol van jelenleg az UNOSZ-nak a helye az erdélyi magyar civil szervezetek között ?

Zs. E.: Nehéz a kérdés, mert a szervezetek céljai, feladatvállalásai, munkamódszerei nagyon széles palettán vehetők számba, a tudomány vagy művészet egy-egy szeletkéjének művelése mellett ott vannak a kisebb csoportok – például sérültek, betegek – létét, beilleszkedését megkönnyítő szervezetek, illetve az egy-egy közösség, kistérség fejlesztését vagy hagyományainak ápolását célul tűző szervezetek. Vannak profi módon szervezettek, egy jól körülhatárolt objektum megvalósítására koncentrálók, sikeres pályázók... és vannak egy-egy témakörben, „hobbi-szinten" egyesültek, önkéntesen dolgozók. Mi a céljainkat úgy fogalmaztuk meg, hogy minden kisközösségünk tudjon belőle válogatni konkrét célt, ami aktuális az illető helységben. Mi csak az önkéntességre építettünk.

A. K.: Szerinted melyek azok a tényezők, amelyek meghatározzák korlátainkat, tevékenységünk határait, és látsz-e lehetőséget ezeken túllépni?

Zs. E.: A Nőszövetség e formájában sokak szerint elavult, nincs már aktualitása. Mások szerint nagy segítség a magukra maradt öreg, beteg testvéreinkkel való törődés megszervezésében. Nagyon szükségesnek látom, hogy szembenézzünk ezekkel a kihívásokkal, és ha kell, fogalmazzuk újra feladatainkat. De ez már nem a mi nemzedékünk dolga, ezt az ifjabbaknak kell megtenniük, akik már megismerhették az ODFIE keretében az egyleti élet szépségét, és új utakat tudnak találni, hogy a mai fiatalokat a Nőszövetség mellé állítsák – mert a család és a munkahely mellett mindig szükség van még más közösségre is.

A. K.: Mit tartasz az UNOSZ legfontosabb megvalósításának? Egykor kitűzött céljai közül melyikhez jutott a legközelebb ?

Zs. E.: Közösséget tudott kiépíteni. Eredményei közül négy dolgot emelnék ki: először a lókodi öregotthon rendszeres támogatását, másodszor a köri közgyűlések és találkozók megszervezését, harmadszor az évi közgyűlések és konferenciák tartását, végül – negyedikként – a *Nők Világa* kiadását.

A. K.: Ebben az évben tisztújítás lesz az UNOSZ vezetőségében. Mit kellene tenni, hogy az új vezetőség jobban együttműködjék a jövőben?

Zs. E.: Meg kellene értetni a választott tagokkal, hogy a beléjük helyezett bizalmat szervezett munkával kell honorálniuk; egy szervezet vezetői csak akkor eredményesek, ha ismerik feladataikat s a szerzett jogaikért cserében kötelezettségeket kell teljesíteniük. Nagyon fontos volna a vezetőség fiatalítása, mert jelenleg kiöregedőben vagyunk – főleg Kolozsváron, ahol nem sikerült a „középnemzedéket" bevonni a munkába. Az új vezetőségnek pedig szembe kell néznie azzal a feladattal, hogy megtalálja a Nőszövetség helyét az állandóan változó világban és a további fejlődés útját. Ehhez jó volna egy vezetőképző tanfolyamot tartani a választások után.

Hagyományőrzés Küküllődombón

„A farsangi napokban legyünk mi is vígabban"

Ne csak azon siránkozzunk, milyen szépek voltak a régmúlt idők farsangjai, hanem tegyünk is azért, hogy ez a szép hagyomány tovább éljen! Mi magunk szervezzünk olyan tevékenységeket, amelyek éltetik ezt a népszokást, vonjuk be az idős asszonytársainkat, akik „a régi szép időkben" aktív résztvevői voltak ezeknek a vidám mulatságoknak, meséljék el, milyen volt, hogy zajlott le. – Így beszélgettünk az év eleji számadó nőszövetségi teadélutánunkon. De nem is maradtunk meg csak a beszélgetésnél. Rövid műsort állítottunk össze, amely tréfás jeleneteket, szórakoztató irodalmi alkotásokat és természetesen farsangi énekeket, víg rigmusokat tartalmaz.

Miután elkészültünk a műsorral, hogy ne csak magunkban szórakozzunk, meghívtuk farsangi összejövetelünkre *szomszédasszonyainkat*, a dicsőszentmártoni nőszövetséget. Úgyis „adósok" voltunk nekik múlt évi véndéglátogatásunkért.

Lelkesen készülődtünk, amint az farsang idején szokás, sok finom sütemény készült, nem maradt el a farsangi kürtőskalács sem. Az áhítat, amelyet a helybéli lelkész, Péterfi Sándor tartott, és a közösen elénekelt egyházi énekek erősítették bennünk az együvé tartozás érzését, megerősítettek hitünkben.

A vendégeket Nagy Mária titkár és Péterfi Erika elnök köszöntötte. A köszöntéseket Nagy Rozália, a dicsőszentmártoni nőszövetség elnöke fogadta. A beszédek után bemutattuk az előkészített műsort.

Az összejövetel sikeres volt, igazi farsangi hangulatot teremtettük a küküllődombói tanácsteremben. Illesse elismerés asszonytársaimat a program sikeres lebonyolításáért. Erőt, egészséget kívánunk nekik!

Péterfi Erika

„Február – ide már!"

Nemhiába adtuk ezt a címet a műsorunknak, amellyel a fiatfalvi nőszövetség tagjait szerettük volna „aktivizálni". Amikor ugyanis elindultunk, csak sejtettük, hogy február „ide már", de arra nem számítottunk, hogy késni fogunk a nehéz, síkos útviszonyok miatt. Délelőtt még tavasz volt, de amikor a déli harangszó megkondult, az első hópelyhek már szállingóztak. Fiatfalván huszonöt főnyi izgatott, türelmetlen hölgykoszorú várt ránk. Mi is három, ők is három férfival „dicsekedhettünk". Volt papjuk, kántoruk, gondnokuk. Tőlünk a három autóvezető, akik közül kettő keblitanácsos, a harmadik pedig a lelkész. A gyülekezeti teremben ismerős arcok és jó meleg fogadott. A tiszteletes asszonnyal, Mártával hirtelen véglegesítettük a „napirendi pontokat". Elsőnek Bartha Alpár helybéli lelkész köszöntött, majd a segesvári lelkész, Benedek Jakab áhítata után egyházi éneket énekeltük. „Magunkra maradva" most már mi, nők bensőségesebben is üdvözölhettük egymást. Műsorunkat a helybéli asszonyok hasonlóval viszonozták. Márta kívánsága percek alatt teljesült: mindenki óriási kíváncsisággal bontogatta ki az összehajtogatott és megszaggatott papírocskákat: „Jé, még véletlenül sincs két egyforma közöttük" – ámuldoztak az asszonyok. Aztán nem győztük hallgatni a szebbnél szebb vallomásokat. Hogyan is indultunk erre a találkozóra? Milyen érzések hatották át? Fergeteges jókedv és felszabadultság uralta el aszszonyainkat, akik apró kedvességekkel lepték meg a vendégfogadókat – ajándékcsomagokkal, tulipánnal –, külön kiemelve a Juliannákat. Mi is kaptunk aztán cserébe egy gyönyörűen megterített asztalt, amit nem is sajnáltunk „megostromolni". Volt farsangi fánk, csöröge, főtt kukorica, szendvics, forralt bor és egy hatalmas puncstorta, a tetején piros virággal. A végkifejlet elképzelhető. Na de nemcsak rengeteg mosatlan edényt, hanem rengeteg ruhát és tombolatárgyat is hagytunk magunk után.

Csak másnap reggel vettem észre, hogy a gyönyörű liliomcsokrot, amelyet ajándékba kaptunk, ott felejtettük. De Isten, úgy látszik, mégis nekünk szánta, mert estére fiatal zarándokok jóvoltából már a segesvári templom úrasztalát díszítette.

B. E.

Megszületett a bencédi unitárius nőszövetség

Sokak számára talán ismeretlen, semmitmondó ez a településnév: Bencéd. Nekünk, itt élőknek azonban természetesen nagyon sokat jelent. Piciny, 130 lelket számláló falu Bencéd a Nyikó mentén, a Szalom-patak partján. A bencédi unitárius egyházközség 2006 szeptemberétől működik önálló egyházközségként, addig a székelyszentmihályi unitárius egyházközség társgyülekezete volt. Sok-sok vita, végül szilárd és jól megfontolt elhatározás után összefogva közösen sikerült „világra segítenünk". Isten áldását kérjük mindazokra, akik mellénk álltak az önállósodásban, és akik adományaikkal, munkájukkal hozzájárultak a lelkészi lakás felújításához!

Külön is köszöntet mondunk dr. Szabó Árpád püspöknek, aki támogatta elhatározásunkat, és hogy Makkai-Ilkei Ildikó segédlelkészt helyezte a gyülekezet élére. A lelkésznőnk nagyon aktív, megtalálja a hangot a gyülekezet tagjaival, segítőkész öreggel, fiatallal. Neki köszönhető, hogy megalakult a Bencédi unitárius nőszövetség, és a bencédi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet is.

Nőszövetségi találkozóinkat csütörtökönként 17 órától tartjuk. Bibliamagyarázattal kezdjük ezeket az esteket, majd verseket olvasunk, beszélgetünk, énekelünk, teázunk-tésztázunk. Megválasztottuk tisztségviselőinket: Mózes Irén elnököt, Pap Enikő pénztárost, Pap-Benczédi Rozália jegyzőt.

Meghívottunk volt László Laura székelykeresztúri pszichológus-tanárnő, aki a női szerepekről tartott előadást. Erre az estre harmincöt nő gyűlt össze, és nagyon jó hangulatban, hosszasan együtt voltunk.

Tervezzük a templomi énekeskönyvek és az egyházközségi naplók beborítását, illetve azoknak kivarrását.

Már hagyománynak számítható, hogy minden év február harmadik szombatján kosaras bált szervezünk – idén négy rövid vígjátékot mutattunk be.

Nagy öröm számunkra az is, hogy a lelkésznő *A bencédi unitárius egyházközség története* címmel írja vizsgadolgozatát. Isten áldását kérjük a leikésznő és férje életére, hogy tudják elérni kitűzött céljaikat.

Mózes Irén

ifjúsági oldal

Budapesti kiszállás

– Honnan jönnek? – kérdezték a határnál visszafelé jövet.

– A fővárosból – mondta Szabó Laci, mert olyan egyértelmű, hogy minden magyarok egyetlen fővárosa csakis Budapest lehet.

Januárban ötfős erdélyi csapat indult a MADFIE-sek, vagyis a budapesti ifjúsági egylet meglátogatására és egyéb egyleti ügyek intézésére. Az ottani csoport múlt év végi indulása és két magyarországi fiatalnak a hitértelmező hétvégénken való részvétele után ez volt a harmadik találkozás. Célja új ismeretségek kiépítése, a meglevő kapcsolatok megerősítése és a tapasztalat (eddig még többnyire egyirányú) megosztása volt. Nagy megelégedésünkre szolgált egy még kezdő, de jó irányban haladó csapatot látni, akik hozzánk hasonló módon fontosnak tartják a fiatalság összefogását, az unitárius öntudat megerősítését és a közösségi létet általában. Igyekeztünk megerősíteni őket, ők pedig új lendületet adtak munkánk folytatásához.

Külön élmény volt számunkra a szombati program, amikor az előző nap megjelent hét fiatal majdnem mindenikével újra találkozhattunk a pestszentlőrinci unitárius egyházközség gyülekezeti termében. Együtt mintegy 35 kg krumpliból, 20 kg kolbászból és egyéb hozzávalókból hatalmas gulyást főztünk, mellé hasonló mennyiségű forralt bort készítettünk, majd mindezzel kimentünk a helyi piachoz, és meleg ételt osztottunk az ott gyülekező hajléktalanoknak. Tanulságos volt a különböző élettörténeteket végighallgatni, és átérezni azt, hogy jelenlegi jólétünk milyen könnyen semmivé válhat, ha nem vigyázunk eléggé magunkra és egymásra. Természetesen megfogalmazódott bennünk hasonló erdélyi akciók megszervezésének lehetősége és fontossága is.

Várjuk az újabb találkozást Erdélyben és Magyarországon!

Kovács Mária

Így kezdődött...

Diákok a marosvásárhelyi ifi-életről

Elfordult a kulcs. Azon a verőfényes nyári délutánon indult a busz a kisváros, Szováta felé... vitt az Outward Bound telelepre, az ODFIE Vezetőképző színhelyére. Ezen a vezetőképzőn sok fiatalt ismertem meg, és itt tudtam meg valójában, mit is fed az ODFIE név. Sokat tapasztaltam, tanultam e pár nap alatt, és el is határoztam, hogy a tapasztalataimat átadom az itthoni, marosvásárhelyi egylet tagjainak is.

A nyári vakáció után a marosi kör egyik képviselőjével, Adorjáni Csillával és Nagy Adél segédlelkésszel összehívtuk a fiatalokat, és megbeszéltük, hogy minden pénteken találkozunk. Hamarosan megfogalmazódott egy program is: játék, beszélgetés, zenés est, filmnézés, kézműves tevékenység. Szerre mindeniket kipróbáltuk: beszélgettünk olyan tém.. .ról, amelyek érdekelnek, játszottunk is, filmet is néztünk. Nemrég meghívtuk Kovács Tímeát, a Sapientia – Erdélyi Magyar Tudományegyetem tanárát, aki a generációs különbségekről tartott előadást. Vannak olyan egylettagok, akik egyetlen alkalmat sem mulasztanak el, és vannak, akik csak néha ugranak be, megnézni, mi történik a régi barátokkal. Általában 15–18-an vagyunk. Nyitottak vagyunk az új dolgokra és az új tagok befogadására. Készülődünk a Versmondó- és Népdaléneklő versenyre Nyárádszeredába. Izgatottan várjuk a tavaszt, hogy kimehessünk a szabadba kirándulni, túrázgatni. Jó volna kapcsolatot teremteni más egyletekkel is.

Kedei Orsolya

Az elmúlt tanévben minden szerdán délután, szeptembertől pedig minden pénteken délután öt órától vallásóráink voltak a tanácsteremben. Ezeken az órákon 7–8 diák jelent meg. Már régóta megfogalmazódott bennünk, hogy szeretnénk egy jó közösséget létrehozni, de nem volt elegendő ember hozzá. Aztán lassan a péntek délutáni alkalmakon részt vevő fiatalok száma egyre nőtt. Nagy Adél segédlelkész, vallástanár Kocsis Tünde volt egyletvezetővel együtt összeállított egy programot, s ennek alapján zajlik az ifjúsági egylet péntek esti élete. Mostanra egyre jobban alakul a csapat, mivel minden pénteken többen és többen leszünk. Függetlenül attól, milyen vallású, minden fiatalt szívesen várunk. Jó dolog valahová tartozni, és minél többen vagyunk, annál több mindent megvalósíthatunk. A pénteki ifis foglalkozásokon lehetőségünk nyílik bármire, ami szép, jó és érdekes, az egyházközség támogat és segít abban, hogy az unitáriusoknak is legyen egy komoly ifjúsági csoportja Marosvásárhelyen.

Nagy Csilla

...és így folytatódott

Temetőtakarítás

Október 27-én összegyűltünk a templom előtt – seprűvel, gereblyével, kapával felszerelkezve. Útközben vidáman beszélgetve indultunk a református temetőbe.

Hogy tulajdonképpen mit kerestünk mi ott? Egyházunk egykori jótevőjének sírját akartuk rendbehozni. Derzsi János halála után vagyonát az Unitárius Egyházra hagyta, ennek segítségével épülhetett fel a Bolyai téren álló templomunk.

Eltakarítottuk a síron levő gyomot, és elvittük az ott talált szemetet is. Elhatároztuk, hogy tavasszal ültetünk egy pár futónövényt a sírra.

Veres Réka

Dávid Ferenc-emlékünnepély

Néhányan a hajdani konfirmálók közül összegyűltünk pár héttel Dávid Ferenc halálának évfordulója előtt, hogy vallásunk megalapítójának tiszteletére összeállítsunk egy rövid műsort.

Összeállításunkban Dávid Ferenc életét meséltük el, szerepekre osztva. A műsor Reményik Sándor *Az óriás* című versével kezdődött, és Áprily Lajos *A kor falára* című versével zárult. Közben elhangzott a *Fellegekbe nyúló magas Déva vára* kezdetű ének gitárkísérettel, majd a szereplők meséltek Dávid Ferenc életének fontosabb mozzanatairól.

A műsort két helyen adtuk elő: november 19-én a Bolyai téri templomban, november 26-án pedig a nemrég felszentelt kövesdombi templomban.

Mindkét szereplés jól sikerült, ennek örömére az egyházközségek egy kis finomsággal is megleptek bennünket.

Ferenc Réka

Turulmadár Ifjúsági Iroda Sepsiszentgyörgyön

2007-ben elgondolkoztató e név – turulmadár. Az ősi magyar mondavilágban, az ismert *Emese álma* mondában fordul elő, amelyet először Anonymus jegyzett le, de máshol is találkozunk a magyarok ősi mitológiai madarával, a turullal. Komoly szerepet játszott őseink életében. Mondáink szerint honfoglaló őseinknek az útmutató turulmadarat kellett követniük nyugat felé mindaddig, amíg csak látták – s az a Kárpát-medencében tűnt el végleg szemeik elől.

A honfoglalás-legenda szerint a magyarok fejedelme még a levédiai tartózkodás idején azt álmodta, hogy hatalmas sasok támadták meg, és kezdték széttépni állataikat. Az emberek megkísérelték elűzni őket, de nem sikerült, mert mindig máshol támadtak. Ekkor megjelent egy gyors, bátor turul és a magasból támadva megölte az egyik sast. Ezt látva a többi sas elmenekült. Ezért a magyarok elhatározták, hogy máshová mennek lakni. Elindultak Attila földjére, amelyet örökül hagyott rájuk, de az utat nem ismerték. Ekkor ismét megjelent a turul, s a fejedelem fölé szállva lekiáltott neki, hogy kövessék őt, míg el nem tűnik a szemük elől. Az álom után nem sokkal dögvész ütött ki az állatok között, s a mindenfelé fekvő tetemeken lakmározó keselyűk közül az egyiket egy arra repülő turul a magasból „lerúgta". A magyarok – felismervę e jelenetben az álmot – felkerekedtek, és követték a turult. Ahol a madár eltűnt a szemük elől, ott tábort vertek, majd amikor ismét előtűnt, újra követték. Így jutottak el Pannóniába, Attila egykori földjére. Itt a madár végleg eltűnt szemük elől, ezért itt maradtak. Ennek a mondának a valóságalapja az, hogy a magyarok – anélkül, hogy tudták volna – valóban addig vándoroltak Európában nyugat felé, amíg a kerecsensólyom – a „turul" – fészkelni szokott. A történelem igazolta, hogy a turul-mítosz eltűnése – értsd: az Árpád-ház kihalása – indította meg a magyar önállóság megszűnését. László Gyula történész nagy szakértelemmel és rajzaival gazdagította elképzelésünket a jurtákban lakó, vadászó-halászó ősmagyarok életéről, viseletéről.

A sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközségben Gödri Judit tanárnő, a Bölöni Farkas Sándor cserkészcsapat vezetője és Lakatos Sándor segédlelkész hozták létre a Turulmadár csapatot, az Erdélyi Magyar Ifjak sepsiszentgyörgyi szervezetével közösen. A Kovászna Megyei Művelődési Központ által szervezett

Háromszék legfiatalabb települése című ifjúsági vetélkedő fődíját e Turulmadár csapat nyerte.

A Turulmadár ifjúsági iroda ünnepélyes megnyitója 2007. január 27-én az unitárius templomban alkalmi áhítattal kezdődött, amelyet Rácz Norbert ifjúsági lelkész tartott. Ezt követően bemutatkoztak az irodát létrehozó csapatok. Köszöntő beszédet mondott Kovács István lelkész, az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet részéről pedig Sándor Krisztina, aki gratulált a három csapatnak és ajándékot adott át az irodának. Elmondta, hogy az ODFIE régi álma is megvalósult egyben, hiszen az új iroda Háromszéken az egyletek területi irodájaként is működhet. Szalagvágás következett rövid imával, majd a tanácsteremben a verseny szervezője, Péter Orsolya levetítette a vetélkedőről készült rövidfilmet. A templom szomszédságában, az Unitárius Egyház régi épületében helyet kapó iroda felszerelését, a többfunkciós számítástechnikai berendezést – két számítógép –, a bútorzatot a vetélkedő nyereményeként kapta a csapat. Az elkövetkező tizennyolc hónapban az iroda költségeit a Kovászna Megyei Művelődési Központ vállalta, amely idő letelte után az irodának önfenntartóvá kell válnia.

Az avatóünnepségen Kovács István lelkész kiemelte, hogy ez az esemény több egyszerű avatásnál. Valami szentséges van benne, történelmi fontosságú pillanat, hiszen intézmény létesült, amely programokat szervez, és célja a fiatalok szolgálata, hogy jól és itthon érezhessék magukat. Az avató után Márk Attila előadóművész saját szerzeményeiből énekelt-játszott.

A három ifjúsági szervezet vezetői a Turul Egyesület bejegyzését tervezik. Az újonnan nyílt iroda szórólapjának mottója: *Előre együtt, előre mind...* A három csoport összefogással, reményekkel indul a sok lehetőséget rejtő holnap felé.

Ferenczi Mária Magdolna

Kedves Felfedezők!

Bizonyára találkoztatok már olvasmányaitokban vele, és filmet is láttatok arról, miként vándoroltak egykor az emberek, hogy megfelelő lakóhelyet találjanak maguknak. Ezért úttalan utakon haladtak, számtalan akadályon küzdötték át magukat. Mi, magyarok is így értünk ide Ázsiából több mint ezer éve. Erről is olvashattok e lapszámban, megismerve sok izgalmas, csodálatos honfoglaláskori történést. De megtudhatjátok, hogy gyönyörű templomaink is csak hittel és áldozatkészséggel épülhetnek fel. És ha szeretitek a kalandos történeteket, megtudhatjátok, miként próbáltak megmenteni a szégyenteljes haláltól egy ártatlan embert. Nos, mindezek megismerése, megfejtése rátok vár. Karikázzátok be a helyes válaszok betűjét. Vigyázzatok: csak a helyes feleletek pontszámait értékeljük – s ez nem feltétlenül a legmagasabb pontérték! Ne hagyjátok „félrevezetni" magatokat!

Kedves Barátaink! ne feledjétek, ajándékpontot kap az a versenyző, aki új „versenytársakat" szervez be. Fontos az ajándékpont-szerzéshez: a frissen beszervezett játékosnak legalább három fordulóban játszania kell, és természetesen fel kell tüntetnie az őt játékba bevonó társának a nevét. A játék komolyságára való tekintettel már most figyelmeztetünk: aki a kérdésektől eltérő tárgyú, komolytalan válaszokat ad, automatikusan kiesik a játékból.

Kíváncsian várjuk küldeményeteket a kiváló megfejtésekkel. Isten áldjon!

A válaszok beküldési határideje: **2007. április 1-je.** (De tényleg!)

Forgószél

1. A honfoglalás-legenda szerint mi vezette a magyarokat Attila földjére?
   - A. tűzoszlop — 5 pont
   - B. turul — 10 pont
   - C. réti farkas — 15 pont

2. Gróf Károlyi Györgyné miben csempészett tört a börtönben sínylődő Batthyány Lajosnak?
   - A. kenyérben — 5 pont
   - B. ruhában — 10 pont
   - C. vánkosban — 15 pont

3. Kinek a vagyonából épült fel Marosvásárhelyen a Bolyai téri unitárius templom:
   - A. Brassai Sámuel — 5 pont
   - B. Berde Mózes — 10 pont
   - C. Derzsi János — 15 pont

Tükör

Írj egy tanulságos elbeszélést kedvenc állatodról!

Leveleiteket az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Lapszámunk szerzői: **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök (Segesvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fodor S. Sándor** tanár, tanfelügyelő (Székelykeresztúr), **Gálfalvi Gábor** nyugalmazott iskolaigazgató, tanító (Alsóboldogfalva), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kovács Mária** teológiai hallgató (Kolozsvár-Székelyudvarhely), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Mózes Irén** kereskedelmi alkalmazott, nőszövetségi elnök (Bencéd), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péterfi Erika** tiszteletes asszony (Küküllődombó), **Simó Melinda** pszichológus (Homorodjánosfalva)

Nyelvi totó

Mit jelentenek a következő szavak? Írja be a szelvénybe a helyes számokat, és küldje be a megfejtéseket!

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	+1.

1. bakacsin
1. cipőkenőcs
2. fekete posztó
X. régi női viselet

2. csajvadék
1. csőcselék
2. juhtej savója
X. nem épeszű ember

3. dagonya
1. pocsolya
2. verekedés
X. gyomnövény

4. eszterág
1. gólya
2. esőcsatorna
X. juhok szállása

5. gelencsér
1. vízimadár
2. fazakas
X. vizesedény-féle

6. jezsámen
1. templomi ének
2. fehér virágú díszcserje
X. mohamedán ima

7. kacabajka
1. orosz népi hangszer
2. régi ruhadísz
X. női ruhadarab

8. lábtyű
1. lábujjakra húzható ujjas zokni
2. pedál a varrógépen
X. lábbeli

9. nyaktekercs
1. magas gallér
2. sál
X. harkállyal rokon madár

10. omboly
1. hínár
2. vakondtúrás
X. bársonyos virágű dísznövény

11. pagony
1. régi fegyverféle
2. fiatal erdő
X. halfogó eszköz

12. seprence
1. törkölypálinka
2. erdei, vízparti növény
X. kéményseprő munkaeszköze

13. talpalló
1. pánt a nadrág szárának alsó részén
2. futár
X. a lószerszám része

+1
varádics
1. gyíkféle állat
2. gyógynövény
X. padlásra vezető létra

Anyósviccek

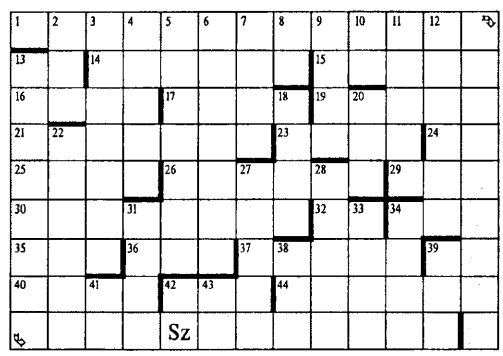

1.

– Képzeld, mióta megházasodtam, anyósom csak egyszer jött el hozzánk! – mondja Kovács a barátjának.

– Ez igen, ez már nagy szerencse! – mondja irigyen a barát.

– ...! – folytatja savanyú képpel Kovács. *(Lásd vízszintes 1.)*

2.

– Tegnap megütöttem a főnyereményt a lottón! – dicsekszik Kovács.

– És mit szólt hozzá a család? – kérdezi a barátja

– Anyósomat azonnal megütötte a guta mérgében!

– ...! – nyugtázza az eseményt a haver. *(Lásd függőleges 13.)*

Vízszintes: **1. Az első vicc poénja.** 13. Biztató szó. 14. Lila virágú, örökzöld félcserje. 15. Földet forgat. 16. A magyar kártya egyik lapja. 17. Női név. 19. Hegyi kecske. 21. Továbbmenni nem tudó. 23. A magyar főváros egyik fele. 24. Tova. 25. Idegen női név. 26. Férfi név. 29. Csíkszereda folyója. 30. Haláltusát vív. 32. Lakrész! 34. Csapadék. 35. Morajlik. 36. Könyvek végén álló szó. 37. A Kis-Szunda-szigetek legnagyobbika. 39. Kutya. 40. Segéd. 42. Kerti szerszám. 44. Népi hangszer.

Függőleges: 2. Széllhárfa. 3. Nagyon mérgesen beszél valamiről, fogát csikorgatja. 4. Becézett Erzsébet. 5. Sepreget. 6. Lelkesen beszélő. 7. Katonai tömb. 8. Nota bene, röviden. 9. ... Tamás, kuruc vezér volt. 10. Motorkerékpár márka. 11. Vízbe érintő. 12. Marx társa. **13. A második vicc poénja.** 18. Német autómárka. 20. Napszak. 22. Velencei csatorna. 27. Merész. 28. Spanyol férfinév. 31. Anna, kiskorában. 33. Gatyamadzag van benne. 34. ... Ramazotti, olasz énekes. 38. Erre a helyre. 39. Ama párja. 41. Távolra mutató névmás. 42. Nagy kártyalap. 43. Szintén ne.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **április 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét áprilisi lapszámunkban közöljük.

Decemberi rejtvényünk megfejtése: *Ismertetőjel*: „Biztosan megismeri, mert sapka van rajta." Könyvjutalmat nyert **Varga Zsuzsánna** vargyasi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-595927,
tel.: (0)364-405558
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
3. szám. 2007 március
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

A szabadság törvénye

Március: tavaszi ébredezés. Március 15-e: nemzetünk ünnepnapja. A fiókokból előkerülnek a „poros, régi, kicsi…" szalagok, s lelkünkből a régi, poros, helyenként széllelbélelt nemzeti érzületünk. Magunkra öltjük ezt az érzést – vagy annak hamis maskaráját –, s elindulunk „ünnepelni", illetve az ünnep külső jegyeit megélni, olykor különösebb belső ráhangolódás, átélés, magunkba-szállás nélkül. meggyőződéssel és hittel? Tíz év: talán sok, talán kevés. Fiatal vagyok, ennyiről tudok beszámolni. Tíz évvel ezelőtt forró fejjel és zsenge lélekkel szinte éreztem, ahogy áttüzesedik a bőröm, ahogy a Lélek már-már kiárad belőlem, éreztem az ünnepet, a büszkeséget, hogy magyar vagyok, s tettem a nagy fogadalmakat, hogy tényleg más leszek, mint a körülöttem élők, hogy minőségileg próbálok majd hogy ünneplésünk egyre inkább külsőségek sorjázása, hogy az elhangzó versek csupán szavalatok (azaz művészien elmondott szövegek, elbújtatva a profizmus leple alá, de különösebb komolyan gondolás nélkül), hogy a közülünk kiemelkedő személyiségek annak függvényében váltogatják az elmondandó beszédüket, hogy épp milyen közönség előtt állnak: ha kell, jobb zsebükre csapnak, és „szélsőségesebb" hangnemet ütnek meg, de ha a helyzet úgy hozza, hát mindig ott a bal zsebben is a megfelelő (mérsékelt) szöveg. Hát ez az ünneplés, emberek? Ez a kokárdamutogatás, hangos éneklés, pillanatnyi felhevült magyarkodás? Ilyen körülmények között nem kell jósnak lenni

Egy tizenötös szám. És március:
Az első tavasz-hónap közepe.
Kimondottam így egyszerűn,
Ne féljetek, ne féljen senki se.
Ne féljetek: nem tüzesednek át
Halk hangolás után a verssorok,
Nem temetni és nem lázítani,
Csupán figyelmeztetni akarok.
Oly csendben nő a versem, mint a fű,
Úgy duzzad, mint a rügy duzzad a fán:
Nem szavalok, – szavaltunk eleget,
– Nagyon sokat – március idusán…

(Reményik Sándor: *Erdélyi március*)

1848 márciusi események Pesten. Kikerül a nyomdából a Nemzeti dal és a *Tizenkét pont*

Úgy tíz éve ünnepelem ezt a napot többé-kevésbé tudatosan, de évről évre érzem, ahogy fogy belőlem a tűz, és ahogy helyébe gyűl az irónia meg – amennyire büszkeségem megengedi – az önirónia. Ugyanakkor látom, ahogy a „nagy ünneplés" évről évre veszíti a súlyát, értékét és értelmét. Mert hát mit is ünneplünk? Helyesebben: hogyan is ünnepeljük nemzeti forradalmunkat? Milyen lélekkel, milyen felemelkedni – ha már a száraz számok ellenünk szólnak. Mondtam a *Nemzeti dal*t (mondtam és nem szavaltam!), énekeltem a *Himnusz*t, és éreztem a forradalmat. Csodálattal és tisztelettel hallgattam a beszédeket, ujjongva és nagyon büszkén lépkedtem az utcán, hittem a lehetőségben. Aztán ahogy teltek az évek, bennem is fogyott a láz. Fogyott a hit, és helyette gyülekezett a hiány. Mert kezdtem látni, ahhoz, hogy megállapítsuk: ha nemzeti ünnepünk így él tovább, minden súlyát és jelentőségét elveszíti, s eltűnik, mint a szappanbuborék. De közben nem szabad elfelejtenünk, hogy vele együtt könnyebbedik nemzetünk, és – amint tudjuk – „a langyosat kiköpi az Isten".

folytatás a 2. oldalon

Rácz Norbert

Életünk rendje

A Bibliában A prédikátor könyve írójának megfogalmazása szerint „mindennek rendelt ideje van". Rend és idő! Időrend, beosztás és fontossági sorrend... Ez utóbbi már az értékrendre mutat.

Ha elgondolkozunk e két fogalmon: rend és idő – életünk minden vonatkozásában, pillanatában felfedezhetjük, megtalálhatjuk őket. A rend hiánya, a rendetlenség, a káosz, felfordulás, pontatlanság, szétszórtság, amelyekhez szorosan kapcsolódik a megbízhatatlanság – mert benne rejlik a kapkodás, felületesség is –, mindig ellenérzést vált(ott) ki.

Nagyanyáink otthonában díszes kézimunkák, faliterítők figyelmeztettek az eleink által is régen felismert igazságra, hogy tudniillik „rend a lelke mindennek." S ebben a tömör megfogalmazásban a rendet a dolgok lelkének nevezte. Más szóval: a lélek az, ami összhangot, rendet, nyugalmat teremt, s a zavartság, kapkodás, nyugtalanság a lélek hiányát jelzi.

De térjünk vissza A prédikátor könyvéhez. Az idézett részben a fő hangsúly az *időn* van, s értelemszerűen *valaki*n, aki ezt az időt mindenek számára elrendeli. Rendeletet adni, rendet teremteni értékrendet felmutatni, időt biztosítani csak az tud, aki mindezeknek birtokában is van. A teremtő és mindenható Isten az, az Örök Lélek.

Életünk rendje Istennél van. Más szóval: ráfigyelésünk, benne való bizalmunk, rendeléseinek követése az, ami rendet teremthet életünkben. Az a biztos tudat – s ennek megélése –, hogy Isten gyermekei vagyunk. Elfogadni, hogy akiket Isten lelke vezérel, azok Istennek lányai és fiai.

Valamikor a teremtés hajnalán az ember érezte, tudta függőségét és Istenben való erejét. A görög monda szerint Antheosz a földtől kapta erejét, s Achilles csak úgy tudta legyőzni, hogy felemelte, elszakította a földtől. Az ember pedig akkor bukik el, ha a földtől, annak kincseitől várja, reméli erejét, boldogságát – és elszakad Istenétől, Atyjától.

Sajnos egyre több betegség támadja és pusztítja az emberi életet. Talán nem is a fertőző betegségek, járványok, a rák vagy az AIDS a legveszedelmesebb, legsúlyosabb. Hanem az amnézia. A részleges, hézagos vagy teljes emlékezetvesztés, a „kihagyás". Amikor elfelejtjük, hogy Isten gyermekei vagyunk... S az emberiség nagyrésze épp emlékezetvesztésben szenved. Súlyosan beteg.

A társadalmakban, az államszervezetekben az egészségügy feladata a betegségek figyelemmel kísérése és a gyógyítás biztosítása. Országunkban és a környező országokban folyamatosan átszervezik, reformálják az egészségügyet. A kórházakat magánbefektetőknek adják át, hasznot hozó intézményekké alakítják, s megmagyarázzák, hogy ez a mi, fizikai vagy pszichikai betegségben szenvedők érdekében történik. Eközben ugyanakkor pillantásra sem méltatják a lelki betegségeket. Vélhetőleg nem is hiszik, hogy van ilyen.

Remélve, bízva abban, hogy még nem teljes az emberiség emlékezetvesztése, fel-felvillanhat az a felismerés, hogy valaha járt valaki ezen a földön, aki azért jött, hogy gyógyítsa a betegeket. Nem pénzért és nem drága gyógyszerekkel, de odahajlón, simogatva, megkeresve, megtalálva és felmutatva azt a valamikori hitet, bizalmat, kapcsolódást, amely Istenéhez, Atyjához kötötte. S hogy az ő segítségével – Jézus segítségével – ma is meggyógyulhat, Istenére és magára találhat az emberiség.

Vagyis életünk rendje helyreállhat.

Kiss Károly

A szabadság törvénye

folytatás az 1. oldalról

E sötét, komor színekkel megrajzolt kép célja nem az, hogy (utólag is) elrontsa ünneplésünket, hogy még a megmaradt hevületet is eltüntesse, csupán – és itt megint Reményikkel szólok – „figyelmeztetni akarok". Azt szeretném, hogy egy kicsit gondolkozzunk együtt e mai nap jelentőségéről, s arról, hogyan hat ki az év többi napjára is.

A zsidó népet bonyolult történelme folyamán az őrizte meg a semmibe-zuhanástól, hogy folyamatosan egyféle szakrális térben élt. A tiszta és a tisztátalan, a bűn és a szent között a határmezsgye igen tünékeny volt. A zsidónak folyamatosan arra kellett figyelnie, hogy a „vonal" innenső oldalán maradjon, és ne vesse bele magát a tisztátalanság csábító, de alattomos mocsarába. Ez a folyamatos készenléti állapot megedzette a zsidók lelkét és tisztánlátását, tudatosította velük azt a küldetést, amelyet kiválasztott népként és nemzetként a magukénak érezhettek. Hitték, hiszik, hogy Istennek célja van velük, s hogy ők maguk szereplői, *cselekvő* személyei a nagy történelemnek, melyet Isten Lelke itat át. Ők az Úr kiválasztott nemzete, s bármit mondana is a jelen politikai állapota, bárhogy el lennének is nyomva, tudják, hogy mindez csak próbatétel, átmeneti állapot. A dicsőséges jövő kárpótolja majd a múltat.

Megvallom, e tisztánlátás és készültségi állapot mindig is csodálattal töltött el. Ez a próféták üzenete, a nagy vízió, amelyet megpróbálnak a gyakran tévutakon bóklászó népnek elmondani. Mennyire távol áll e próféták világszemlélete a mi mai magyar társadalmi helyzetünktől, ahol, amelyben az egyéni és a csoport- vagy pártérdek a nemzeti érdek fölé tolakszik! Ahol, amelyben nem az a fontos, hogy a nemzet, hanem hogy a családi ház vagy az üzlet épüljön és a bankszámla gyarapodjék. Pedig nekünk is voltak – és hiszem, hogy vannak is – prófétáink! Olyanok, akik felülemelkednek az önös részérdekeken, és látják a nemzet küldetését, látják a magasabb eszmét. Mintha magas csúcsokon állnának, és onnan szemlélnék a tájat, mutatva a helyes irányt mindazoknak, akik nem mernek felemelkedni oda, mert ijeszti őket – ijeszt minket – a sziklafal. Számtalan példát lehetne felsorolni ilyen magyar prófétákra, de hadd maradjunk annyiban, hogy a '48-as forradalom álmodói mind ilyenek voltak. Ilyen magas röptű emberek, akik álmodták a szabadságot, és megrészegedtek az isteni Lélektől, amely szétáradt bennük. Meggyőződésem: Isten Lelke vezérelte őket.

És mi? – tehetjük fel tehát a kérdést. – Velünk mi lesz? Velünk, kokárdamutogató, örvendő és fanyalgó, megosztott, becsapott és becsapó mai magyarokkal? Vajon mi a mi hivatásunk ezen a földön? Mi a mi küldetésünk e világban?

A magyar nemzet – sajátos társadalmi, történelmi helyzete miatt is – különösen előnyös helyzetben van. Nyilvánvaló színfoltot jelentünk Európa palettáján. Egészen más nyelvet beszélünk és nagyban különböznek szokásaink is, így természetes, hogy küldetésünk is könnyebben kimutatható. Nekünk talán az a feladatunk,

hogy minőségi másságot mutassunk fel. Magyarán: teljes mértékben prófétákból álló népnek kellene lennünk. Olyanoknak kell lennünk, akik közül bárki tisztán látja és őszintén akarja azt, hogy a Lélek magával ragadja, s a magasságba vigye. Meg kell mutatnunk a szellemi értékektől elszokó földrésznek, hogy a régi eszmék nem puszta szavak, amelyeket laposra csépeltek képmutató, népszerűség-hajhász álszónokok, hanem valós lehetőségek, amelyeket mindenki megvalósíthat a maga életében. Talán – Jakab apostollal szólva – bele kellene immár tekintenünk a szabadság törvényébe, és annak cselekvői kellene hogy legyünk.

Nagy szavak ezek egy olyan fiatal embertől, mint amilyen én vagyok, és bizonyára többen is vannak az Olvasók között, akik fitymálva legyintenek, pedig nem én, hanem március idusának ünnepe szól hozzájuk ilyenképp. 1848. március 15-e megmutatta, hogy az álom megélése lehetséges, hogy egy egész nemzet fel tud sorakozni a közös cél érdekében, és mindenki – kicsitől nagyig – látja a végcélt. A szabadság törvénye tanít minket. Megmondja, hogyan kell élni, és példákat is felmutat, csupán állhatatosan mellette kell maradni, és ebben a szellemben cselekedni. Érvényes ez társadalmi és egyházi viszonylatban egyaránt – hogyan is lehetne másképp?! A társadalom szintjén ez azt jelenti, hogy értékeink ténylegesen tükröződnek hétköznapjaink tetteiben. Nem elszálló szavakra, hanem önmagukban is jelentőséggel bíró tettekre van szükség. Míg vallásos kontextusban nem jelent mást, mint Istent látni mindenhol és mindenkiben. A kettőt „összesítve": prófétákká válunk mindannyian, Isten embereivé, népek vezetőivé, lángoszlopokká.

Ilyen feltételek mellett e márciusi emléknap is visszanyerheti a maga sajátos szerepét, ünnepi lényegét: a figyelmeztetést és megerősítést. Ilyen körülmények között a vers már nem „szavalat", hanem a múltból jelenné váló tett, a kokárda pedig nem magyarkodó, egynapos használatú kis bigyó, hanem külső kifejeződése egy célnak, egy álomnak. A szavalásból elegünk van, most már tettekre van szükségünk, akárcsak a márciusi fiataloknak, akik tisztán tudják: ők Isten gyermekei, akiknek minden tettét a Lélek forrósága itatja át.

Emlékezés Mikó Imrére, Egyházunk főgondnokára

(1911. március 27. – 1977. március 21.)

Hatvanhat évet élt, de ennek az időnek az egyharmadát csak beletörődéssel lehet életnek nevezni.

Nem volt katona, mégis hadifogságba esett. A Kolozsvárt elfoglaló szovjet hadsereg a polgári lakosságból töltötte fel fogolycsapatát, és irányította munkaszolgálatra Kelet felé. Mikó Imre is megjárta ezt a poklot, ahonnan világháborúnyi idő után térhetett haza 1948 nyarán. Demokratikus gondolkodású jogász, jog- és államtudományi író volt, itthon mégis kiparancsolták a szakmájából: nem jogászként, hanem az orosz nyelv és irodalom tanáraként alkalmazták. Ám az 1956-os forradalmat követő hatalmi önkény – a hamis demokrácia újabb jeleként – ennek is véget vetett. 1958 tavaszán felbontották tanári munkaszerződését, s álláskereső kérésére a kolozsvári könyvelosztásban alkalmazták, ahol – „ügykezelői" beosztásban – egy évtizeden át hordta kerékpáron, tolókocsin a könyveket, és közben arra kényszerült, hogy álnéven közölje műfordításait.

Keserűen mondhatjuk: az emberben eszközt látó sztálinizmus korlátoltságának és cinizmusának volt az áldozata. Néhány nappal halála után erre célozva írhatta szókimondó méltatója: „A mosoly többé nem az orcáján lakozik. Szüksége nincs rá, mivelhogy az élet kockázatának elviselésén már túl van. [...] Ez a mosoly idő és tér gyötrelmeiben és kietlenségében nemegyszer az egyetlen lehetséges emberi magatartást sugalmazta. Soha nem a megalkuvókét, hanem a megegyezőkét" (Benkő Samu: *Mikó Imre testamentuma. Utunk*, 1977. március 25. 2).

Az *Unitárius Közlöny* olvasói – főként az idősebbek – tudhatják, hogy Mikó Imre egyike volt Egyházunk főgondnokainak. Balázs Sándor történész néhány évvel ezelőtt megjelent könyvében aprólékosan számba veszi életpályáját – azt is, hogy diák- és ifjúsági vezetőként hogyan viszonyult iskolájához, a kolozsvári Unitárius Főgimnáziumhoz. Egy emberöltővel későbbi főgondnoki tevékenységével azonban a szerző nem foglalkozik. De könyve függelékében közli Mikó Imrének 1968 végén kelt, Kolozs megye első emberéhez címzett, magyar nyelvű munkakereső folyamodványát is, amelyben a kérelmező – miközben tudásához és teljesítményéhez méltó munkahelyet kér a könyvhordás és árusítás helyett – a következő sorokat írja: „Az Unitárius Egyház főkurátora vagyok, ez tiszteletbeli megbízatás. A Vallásügyi Főosztály alkalmasnak talált arra, hogy a Kolozsváron 1968. augusztus 17–19. között az egyház megalakításának 400. évfordulóján tartott szinódusnak az elnöke legyek, ezen 300 külföldi, köztük 155 Amerikai Egyesült Államok-beli unitárius vett részt" (Balázs Sándor: *Mikó Imre. Élet- és pályakép*. Kolozsvár 2003. 360). Ebből a szemelvényből egyrészt fény derül Egyházunk és a korabeli politikai hatalom viszonyára, nevezetesen arra, hogy egy ilyen nemzetközi nyitású egyházi ünnepség megtartásához a Vallásügyi Főosztály jóváhagyására volt szükség. De e nyilvánvaló alárendeltséggel párhuzamosan azt is észrevételezhetjük, hogy az (ortodox) államhatalom tudomásul vette és tiszteletben tartotta – legalábbis az 1960-as évek végén – a protestáns egyházak s köztük az Unitárius Egyház belső szerkezetét, s ezen belül a főgondnoki szerepkört is. Ezt ismétli/erősíti meg a következő megállapítás is: Mikó Imre „az unitárius egyház főgondnokaként 1968-ban megszervezte az egyházalapítás 400. évfordulójának nemzetközi megünneplését Kolozsvárt" (*Romániai Magyar Irodalmi Lexikon*, 3. Bu-

folytatás a 4. oldalon

Máthé Dénes

Emlékezés Mikó Imrére...

folytatás a 3. oldalról

karest 1994. 588). Feltételezhető azonban, hogy ez a tolerancia a rendszer utolsó évtizedében a közélet más összetevőihez hasonlóan az egyház irányában is alapvetően megfogyatkozott.

Mikó Imre főgondnokkal teológiai hallgatóként és fiatal lelkészként találkoztam személyesen. Most is látom egyenes, szigorú tartását, villanó tekintetét. Akkor távolságtartónak tűnt, de később, tapasztalataim alapján beláttam: a megalázottak bölcsessége tette tartózkodóvá.

Az elmúlt hetekben ismét kezembe vettem könyveit, kéziratait, folytattam a róla szóló írások összegyűjtését. Életművének jelentőségéhez mérten meglepően kevés az őt méltató, ismertető közlemény, s ez akkor is így van, ha figyelembe vesszük az említett monográfiát. És így van ez Egyházunkon belül is. Jóformán csak azt tudjuk róla, hogy főgondnokként része volt az 1968-as egyházalapítási évforduló megszervezésében. De arról, hogy világi vezetői tisztségében vagy Egyházunk jogügyi bizottságának elnökeként valójában mit tett az adott politikai helyzetben, kevés fogalmunk van. Azt, hogy Bölöni Farkas Sándorról és Brassai Sámuelről is könyvet írt, és közben a legtermészetesebb hangon beszélt ezeknek az unitárius személyiségeknek az erdélyi magyar közművelődésben vállalt szerepéről, épp csak emlékezetünk felszínén tartjuk. Azt pedig, hogy a *csendes Petőfi utcáról* írt könyve a személyesség elevenségével számol be unitárius jelenlétünkről hazai és tágabb vonatkozásban, talán még kevesebben tartják számon.

Elévült volna az a tudás, amelyet könyveiben felhalmozott, megfogalmazott? Eltűntek volna azok az eszmények és célok, amelyekről irodalmi műveiben, esszéiben szép magyarsággal, derűsen és szabatosan írt? E kétségek ellenében nyugodtan megállapítható: emberi, kisebbségi és unitárius létünk egyik legmarkánsabb és legfelkészültebb 20. századi személyisége volt Mikó Imre. Időben előttünk járt – tudásban, szakszerűségben, erkölcsben előttünk jár ma is.

Kettős névadás Marosvásárhelyen

Február 15-én, vasárnap a vásárhelyi Főtérről elindultam a kövesdombi unitárius templomba.

Ez a távoltság nagyjából fél órát vesz fel kényelmes menetempóban. A gyalogló elfelejt magára figyelni, egyenes vagy kérdőjeles hátára, félrecsúszott sáljára; a lábak beállnak a kívánt lépéshosszra. Ilyenkor az ember minél távolabb néz, mert át szeretné fogni az előtte kiterülő életteret. Tekintetével átfutja az épületeket, az út menti fákat, mozgó személyeket követ csak pillanatig, és szembenéz az előrenézőkkel, talán mert a lélek tükre céltalanul is szép...

Az új unitárius templom új időt szül a találkozások terében – gondoltam, miközben beléptem a találkozni akaró emberekkel teli, felszentelt falak közé.

„Kiben bízzunk, ha benned meg nem állunk, erős kősziklánk örök igazságunk..." – kérdeztük és válaszoltuk a zsoltár szavaival, majd figyelmesen hallgattuk Kecskés Csaba tiszteletest, amint a Jelenések könyvéből idéz: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az életnek koronáját." A prédikáció a hetven éve elhunyt Balázs Ferenc életét és munkásságát elevenítette fel, annak a Balázs Ferencnek a pályáját, „aki bejárta, körbejárta a világot, és mégis az erdélyi falu gazdasági és szellemi felemelkedését tűzte ki célul." Balázs Ferenc e világ székelyföldi állampolgáraként vallotta az *omnia semper reformanda* (mindenek szüntelen megújulása) elvét. Hol vagyunk mi ettől – gondoltam –, hisz foggal-körömmel ragaszkodunk a leszögezettekhez, sőt biztonság utáni vágyunk képes értékké magasztosítani az értéktelent is. Tudtam, nem véletlen, hogy a tiszteletes úr éppen Balázs Ferencről beszél, hiszen egy, a terem-névadó ünnepségre is sor kerül: a még munkálatok alatt lévő ifjúsági termet fogják e lendületes és tevékeny hittel rendelkező, fiatal lelkészről elnevezni. Eszembe jutott a Nagy László esperessel folytatott beszélgetésünk, amelyben megosztotta dilemmáját: elég méltó-e Balázs Ferenc nevéhez, hogy az alagsorban levő ifjúsági terem kapja e nevet, nem pedig a templommal egy szinten levő tanácsterem? Most is azt mondom: igen, méltó. Mert a fiataloknak talán szükségük is van a föld melegére, biztonságára, hogy forradami lépéseiket „megtervezzék". Gondoljunk csak „a föld öle" kifejezésre, de akár a rosszemlékű, ám sokak életét megvédő óvóhelyekre, vagy gondoljunk az alagsori kiskocsmák népszerűségére, ahol olykor irodalmi estek, koncertek zajlanak, és ahonnan gejzírként törnek fel a lelkesülés tervei. A föld alatti „fekete" jelenségektől pedig nincs mit tartanunk pár lépésre a templom bejáratától, mert ahogy a név kötelez, úgy a tér is...

A prédikáció után – ugyancsak az istentisztelet keretében – Kuti Márta tanárnő Balázs Ferenc *A szépség és a mélység* című meséjét olvasta fel, majd a *Látó* főszerkesztője, Gálfalvi György ragadta magához a szót. Ő az 1913. március 19-én Jakab György néven, Bözödön született íróra, barátjára emlékezett (az író csak később vette fel a Bözödi nevet). Véleménye szerint Bözödi György nemcsak az unitarizmusban állt közel Balázs Ferenchez, hanem a hűségben is, az elkötelezettség, a szerető aggodalom, a valóságérzékelés terén is. Érdeklődése a székely nép történelme felé fordult, arra kereste a választ, mi az az átok, amely a székelységet évszázadok óta sújtja és mit lehet tenni, hogy ez az átok megtörjön? A regények mellett novellákat és verseket is hátrahagyó Bözödi György kedvenc történelmi alakja Gábor Áron volt, nem a romantikus hős, hanem az áldozatkész, példamutató ember. A történelmet, „a hagyományt azért őrizzük, mert szembe akarunk szegülni azzal a természetes pusztulással, amelyet az idő múlása okoz" – mondta Gálfalvi György, aki egyéni meggyőződéseként azt is vallja, hogy ami a halottakat az élőkkel összeköti, az sokkal fontosabb, mint ami szétválasztja őket. Kuti Márta egy Balázs Ferenc-verssel

díszítette tovább a találkozásunkat. Majd nagy meglepetésben volt részünk: a templomhajóból kinyílt egy majdnem kör alakú terem, színes képekkel a falakon.

Akkor hát ez a most Bözödi György névre keresztelendő tanácsterem, és íme első „termése": Marton Ágota Márta képzőművész képkiállítása. A kiállítást Kedei Zoltán festőművész nyitotta meg, lírai gondolatokkal gazdagítva az amúgy is színes alkalmat. „A művészet lélektükör, amely napsugárként versenyt fut a hétköznapokat összekötő álommal." „A képek gondokból születtek és álmok táplálják." De mi is a művészet? Csillagos égbolt, akarat, vállalkozás, elegancia, szeszélyes szenvedély, a jelen hűsége, angyalok tánca, harmónia, az elárult éj fanyar emléke, a hűség tébolydája ez – próbálta szavakkal megragadni Kedei Zoltán a megfoghatatlant.

A festő a tökéletest szeretné megfesteni, talán ezért is jó, hogy a templomi környezet hatással van a műalkotásokra – mert szakralitását kiterjeszti rájuk. Ez az a gondolat, amely leginkább megragadott: kiállítani alkotásokat egy, a templomtesttel szerves kapcsolatban levő tanácsteremben valóban megtiszteltetés lehet, áldásos lehet. *Kölcsönös* áldás, hiszen a puritán fehér falak „kiéheztetik" a templomba járót a színekre, az istentiszteleten elhangzó gondolatok, eszmék pedig kézzelfogható, gyakorlati alkotások hatásaival teljesedhetnek ki. A szokásos templomi hallgatást szégyen nélkül feloldhatja a hangzók lelkesedést, bánatot felszabadító ereje. Ha minden új templomunk egy ilyen szent térből nyíló tanácsteremmel egészülne ki, talán megközelítenők a „semper reformanda" elvét – Balázs Ferenc emlékére és a magunk örömére.

Keresztelőn vehettem tehát részt: két üres tér molekuláit látták el névvel, örök tartalommal, hűséggel, felelősséggel és kötelességgel. A megterített asztal bort és süteményt kínált az örömteljes eseményhez, és én a teljesség megtapasztalásával indultam hazafelé. A kinti világ most kevésbé vonta el figyelmemet. Mozogni, élni hagytam magamban a megtörténteket.

Kocsis Tünde

Tájékoztató unitárius jelentkezők számára a 2007. júliusában tartandó teológiai felvételi vizsgára

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet ötéves teológiai képzésének I. évére sikeres felvételi versenyvizsga után lehet beiratkozni.

Felvételre jelentkezhetnek a Protestáns Teológiai Intézetet fenntartó Erdélyi Unitárius Egyház megkeresztelt és konfirmált tagjai, akik érettségi oklevéllel, orvosi bizonyítvánnyal, a lakhelyük szerint illetékes lelkészi hivatal ajánlásával rendelkeznek (a lelkész és a gondnok aláírása egyaránt szükséges).

Felvételire jelentkezhetnek olyan egyháztagok is, akik a teológiai tanulmányokat második egyetemi képzésként óhajtják folytatni.

A Protestáns Teológiai Intézet bentlakást és étkezést biztosít a felvételiző jelöltek számára. Ezek díját a beiratkozáskor közöljük.

Beiratkozás: 2007. július 16, hétfő, 9–15 óra között.

A beiratkozás helye és címe: Protestáns Teológiai Intézet (Institutul Teologic Protestant) Titkári Hivatala, 400124 Kolozsvár/Cluj, Piaţa Avram Iancu (Bocskai tér) nr., 13. C. P. 230.

A felvételi vizsga időpontja: 2007. július 17.

A felvételi programja: 2007. július 17-én délelőtt 9 órától alkalmassági beszélgetés, délután 16 órától írásbeli. Másnap délután eredményhirdetés.

A felvételi vizsgára való jelentkezés kérését a jelölteknek *személyesen* kell benyújtaniuk.

Az **ajánlóleveleket** hivatali úton kell megküldeni az Erdélyi Unitárius Egyház Püspöki Hivatalának, megerősítés és továbbterjesztés végett (unitárius kollégiumban végzettek esetében a középiskolai vallástanártól is, az igazgató láttamozásával). **Felterjesztésük határideje:** legkésőbb 2007. július 1-je.

A beiratkozáskor a jelentkezők iratcsomójának a következőket kell tartalmaznia:

a) születési bizonyítvány közjegyző által hitelesített másolata;

b) keresztelési és konfirmációi bizonyítvány a lakhely szerinti lelkészi hivataltól; áttért jelentkezők esetében az ajánlást külön is meg kell indokolni;

c) eredeti érettségi oklevél (vagy igazoló irat);

d) kézírásos önéletrajz (1 példány);

e) négy darab 3×4 cm méretű fénykép (hátsó oldalán a jelentkező nevével és személyazonossági igazolvány-számával);

f) a beiratkozási díj befizetését igazoló nyugta (a díjat az Intézet Gazdasági Hivatalában kell kifizetni);

g) orvosi bizonyítvány a lelkészi szolgálatra való alkalmasságról.

Felvételi kritériumok

A felvételin 100 pont szerezhető, a következők szerint:

Hozott pontok (iratcsomó): 50 pont. Ebből a középiskolai évek tanulmányi átlaga 25 pont; az érettségi magyar jegye 15 pont; az idegen nyelv négy évi átlagának és érettségi jegyének hányadosa 10 pont.

Többlet-pontok nyerhetők vallásolimpián vagy szavaló- és népdalversenyen elért „dobogós" helyezésért, legfeljebb 10 pont, de csak az 50 pontos határig. Amennyiben valaki nem tett magyar érettségit, a teszt anyanyelvi készségre kapott pontszáma megduplázódik.

Szerzett pontok (alkalmassági beszélgetés és összetett teszt): 50 pont.

Az alkalmassági beszélgetés kizáró jellegű, amelyen 25 pont szerezhető. Tartalma: *személyi jellegű kérdések* (család, iskolák, szülőföld, egyházi beágyazottság, hivatás), *felolvasás, szavalás, éneklés* (egy népdal, két egyházi ének a kijelölt 20-ból).

Ugyancsak legtöbb 25 pont szerezhető az összetett írásbeli teszten, amely a következőkből tevődik össze: anyanyelvi készséget vizsgáló feladatok; bibliai tesztkérdések a kijelölt anyag alapján; kátékérdések (szöveghű visszaadás).

A versenyben maradáshoz a teszten legkevesebb 15 pont (60%) elérése kötelező.

A felvételi vizsga kijelölt anyagát lásd az interneten:
http://proteo.cj.edu.ro/index.php?oldal=felveteli

(PTI – *Unitárius Kar*)

Farsangolás Homoródjánosfalván és Homoródarócon

Valamikor, nem is olyan régen, farsang idején Homoródjánosfalván még szokás volt a mókázás, a tréfálkozás, az önfeledt szórakozás. Gyerekkori emlékeim között még mindig élnek kis falum gazdag, színes székely népszokásai: a „rázottas" készítése a szomszéd csűrjében, a „batyukázás", a lármás szánkóhúzások az utcán. A szomszéd faluban, Darócon, ahol ma lakom és dolgozom, a szászok nagy mulatságokat rendeztek, valódi „felfordulásokat".

Ahogy ezeket az élményeket, eseményeket gyermekeinknek meséljük, valóságos időutazáson veszünk részt. Ma egyre gyakrabban hallom az iős néniktől, bácsiktól, hogy „biza, szép idők voltak azok". Vajon a nosztalgia érzése szólal meg belőlük, vagy egyszerű, igaz kijelentések ezek?

A farsangban egyszerre van jelen a meghaló és újra feltámadó természet, a felnőtté válás, a szerelem, a termékenység, a házasság motívuma, a káosz és a

rend párharca, valamint a szerencse és a szerencsétlenség viadalma. A pogány időkre visszavezethető kötődések és nagyon mély emberi tartalmat feltáró jelrendszerek ezek. Érdemes újraéleszteni, fenntartani és ápolni őket. A mai gyerekek a farsangolást többnyire a tévéadásokból ismerik. Nagyobb hatással vannak rájuk a médiából ismert farsangi látványok, a színes Rio de Janeiro-i karnevál, a velencei álarcosbál, mint helyi közösségformáló hagyományaink valamelyike.

Ez a gondolat vezérelt, amikor néhány unitárius diákommal eldöntöttük, hogy újra „beöltözünk", farsangi jelmezeket készítünk és elindítjuk a falujárást. A felöltözés már nagy élményt jelentett, törökök, madárijesztők, cigányasszonyok lettünk. Felgyalogoltunk Homoródjánosfalvára, bekopogtunk a „régi öregekhez", hogy újra felidézzük bennük a régmúlt emlékeit. Nagy örömmel fogadtak és boldogság sugárzott le az arcukról. Meglátogattuk az osztálytársakat is, és még a lelkészt is „ megtáncoltattuk".

Sötétedés előtt visszatértünk Homoródarócra s itthon is „megszórakoztattunk" néhány ismerőst. Olyan gyerek is volt, aki kezdetben nem akart maskarába bújni, mert idegenkedett tőle. A végén kiderült, nagy élmény volt mindannyiuk számára, s megígértük egymásnak, hogy egy év múlva együtt újra felöltözünk.

Bár elmaradtak a régi ostorcsapások, a muzsikás kíséret, a lovas szánok, mégis megérte együtt lenni és örömet szerezni a a közösségnek.

György Izabella

Árkosiak dicsérete

A Bölönből, Rákosról, Homorodalmásról elszármazottak által szervezett, nagyszerűen sikerült, felemelő szeretvendégségek után feburárban az Árkosról elszármazottak jeleskedtek a sepsiszentgyörgyi egyházközség tanácstermében. A meghivott előadó, Székely János lelkész tette magasztossá e falutalálkozónak is beillő vendégséget.

Az idősebbek ma is úgy tudjak, hogy Árkos négy falu lakóiból alakult: a „régi" Árkos, Oroszfalu, Pincehely és a tatárok által elpusztított Bedeháza egyesüléséből.

Írásos dokumentumban – az 1332-es pápai tizedjegyzékben – szerepel először, *Arkus* néven, 32 kapuval. Az 1602-ből származó Basta-féle összeíras szerint Árkoson tizenegy „lófő" élt. A 20. század elején a faluban 1558 lelket számláltak, ebből 860 volt unitárius.

Mai, várfallal körülvett – ötszögű bástyás – templomát 1830–31-ben emelték, feltehetően egy korai gótikus templom helyébe.

Az unitárius egyház anyakönyvei 1765-tól maradtak fenn, de a lelkészek névsora 1598-tól ismert. A lelkészek közül történetileg kiemelkedő fontosságú Jánosfalvi Sándor István (1837–1841), Kiss Mihály (1841–1889), Csifó Salamon (1891–1900), Végh Benjámin esperes (1903–1944), az árkosi kúltúrház építője, Kökössy Kálmán esperes, illetve 1992-től Székely János.

Az 1876-os árkosi zsinaton választotta püspökké az egyház Ferencz Józsefet. Nevezetes főgondnokok voltak: Benkő Rafael, Benkő Ferenc, majd Ferenczy Géza és dr. Gelei József, híres iskolamesterek: Árkosi Bihari Mózes, Lőrinczi Elek, Régeni Áron, Imreh Domokos. A helyi egyháznak olyan kiváló énekvezérei voltak, mint Fábián Károly, Boga László tanító, Beör Kálmán, Kökössy Kálmánné dalárda-vezető és a több mint 57 éve (!) szolgaló Kisgyörgy Mihály.

A 2006. év – hosszú idő óta – az első olyan esztendő volt, hogy több gyermek született, mint ahány temetés volt.

F. M. M.

Böjtös nagyböjt

Ma úrvacsoraosztás közben egy idős asszony a templomban hangosan felzokogott. Erre a leplezetlen, valószínűleg mély fájdalomra válasz fakadt a lelkemből a szentség erőterében, s az együttérzés könnyein át csak homályosan láttam, amint az asszonyt kivezették a templomból. A viselkedni tudó, elegáns lutheránus gyülekezet nem tudott mit kezdeni ezzel a „primitív botránnyal". Mindenki feszengett a helyén, szemforgatás és hüledezés. Na de ilyet! Ennyire nyersen nyilvánítani ki az érzelmeket, egy egész gyülekezet előtt! S ráadásul, amikor már úgyis elhúzódott a szertartás – még kihűlhet a kávé! „Biztos mexikói", gondolhatták sokan – mert ha az embernek akcentusa van, ha beszélgetésben az illető eltér a sekélyes csevegésformulától, ezt a konklúziót húzzák rá. „Biztos kelet-európai, vagy valamely másik emberszabású kultúra neveltje" – gondoltam hozzá. Egy amerikainak nem illik meghatódni, elérzékenyülni, sőt mosolyogni illik még a halott fölött is. Még az anyának is mosolyognia kell a tévé nyilvánossága előtt, amikor Irakból koporsóban hozzák haza egyetlen fiát.

Szívemet hála töltötte el, hogy az Istennel, a felebaráttal, a lelkiismeretünkkel való szent találkozás pillanata legalább még egy embert megrendített, könnyekig, zokogásig. Hiszen miért járulunk az úr asztalához, ha nem ezért?

De mit keresek én a lutheránusoknál? Nos, úrvacsorát! Böjt ideje van, és szükségem van az Istennel való találkozás

szent, közösségi megélésére. Hogy mennyire „közösségi", arról lehetne vitatkozni egy olyan gyülekezetben, ahol az egy padban ülők se néznek egymásra, s a ridegségtől szikrázik a levegő. De viselkedni, azt tudnak! Egyszer én is majdnem botrányt keltettem, amikor az ostyát azonnyomban lenyeltem, és az úrvacsorai kehely után nyúltam. Majdnem tenyerest kaptam a szigorú lelkészasszonytól. Kezembe nyomtak még egy ostyát, utasítva, hogy mártsam a borba! Még jó, hogy nem fedezték fel, hogy unitárius lelkész vagyok, s az ő úrvacsorájukat „bitorlom"! Azóta igyekszem beleolvadni a tömegbe, énekhangom mégis figyelmet kelt, s én restellkedve hagyom figyelem nélkül a felém forduló fejeket.

Akármilyen szigorú is a lutheránus környezet, itt legalább Isten imádásáról szól az istentisztelet. Mert innen aztán az unitárius templomunkba megyünk a „programot" meghallgatni – amelyben a derék hittestvéreink kínos öncenzúrát gyakorolva vigyáznak, nehogy „Isten" vagy „Jézus" neve véletlenül is belekerüljön a mondandóba – ez legalább olyan botrányos volna, mint a lutheránus asszony elérzékenyült csendháborítása. Imáról szó sincs – *meditálunk* helyette, 17 másodpercig, két csengettyűszó közé préselve. Gyertya, az persze bőségben ég: ha a gyermeknek új biciklit vettek a héten, „örömgyertyát" gyújtanak a megünneplésére. Az unitárius egyházi énekeinket is szisztematikusan „jézustalanították", még az erdélyi eredetű szövegeket is. Isten helyett mindent mondunk: csendet, jelenlétet, univerzumot, apát-anyát.

Hát így csipegetek össze böjt alatt böjtös lelki feltöltődést, amit egyébként egy becsületes *istentiszteletnek* elvárhatóan nyújtania kellene. Vajon hány felekezet templomába kell majd a húsvét alkalmával – és idejében – elmennem?

Húsvétkor én otthon leszek, noha csak lélekben. Behúnyt szemem mögött Apám emeli magasra a kenyeret, és az ő kérges kezéből veszem át az áldott kelyhet. Az otthoni kenyér és bor jó íze lesz a számban, s a szülőföld idáig érő áldása a lelkemben. Hálát pedig azért adok ezen a húsvéton, hogy a mi erdélyi unitárius templomainkban még mindig Istent imádjuk – és nem önmagunkat. S ha valaki felzokog úrvacsoravétel után, mindnyájunknak könny szökik a szemébe. Mert értjük az úrvacsora nyelvét.

Dr. Gellérd Judit

A tordai gyülekezet negyvenöt tagja tisztelettel adózott egykori lelkésze, Kiss László emléke előtt halálának első évfordulóján, február 28-án a dicsőszentmártoni temetőben. Virágot és koszorút helyeztek a sírra, és az új tordai lelkész emlékbeszédet mondott.

Egy éve halt meg Kiss László

„Aki meg akarja menteni az életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét énértem és az evangéliumért, megmenti azt." (Mk 8,35)

Nagyon nehéz megszólalni, mert még a legszebb szavak is fájdalmas emlékeket ébresztenek. Jelenlétünk célja a kegyeletes emlékezés, a tiszteletnyilvánítás és őszinte főhajtás egy nagyszerű lelkész és ember előtt. Nem akarunk sebeket felszaggatni, lelkileg felzaklatni – ellenkezőleg: azért vagyunk itt, mert tisztelettel emlékezünk Kiss László tordai lelkészre, akit szerettünk, tiszteltünk, becsültünk emberségéért, őszinteségéért, meleg lelkéért, hithűségéért, buzgó szolgálatáért, felkészültségéért.

Kegyelettel emlékezünk halálának első évfordulóján arra a lelkészre, aki köztiszteletben és megbecsülésben állt minden igaz keresztény ember előtt, függetlenül attól, hogy az milyen felekezethez vagy nemzethez tartozott.

Néhai Kiss László Isten és ember szolgálatára vállalkozott, és ezt a szolgálatot jó lelkiismerettel, nagy odaadással és hűséggel végezte. Ő nem akart takaréklángon égni, élni; nem fukarkodott erejével és tehetségével; nem kímélte, nem féltette magát a nép- és nemzet-szolgálatban, hanem mások, a bátortalanabbak helyett is kiállt, szólt és tett. Nemcsak prédikálta, hanem életével példázta is az evangéliumot.

Már kezdő lelkészként a legnehezebb szolgálati helyet vállalta a Zsil völgyében. Amikor minden kezdő lelkész kereste a közelebbi, könnyebb szolgálati helyet, ő félelmet nem ismerve indult a Zsil völgyébe szolgálni az ottani unitáriusokat, ottani népünket. Tudatosan végezte lelkészi szolgálatát, mert abban gyermekkori nagy álma valósult meg. *Istent szolgálni, népünket tanítani, a jó, igaz, tiszta úton megtartani: a legszebb élethivatás, a legmagasztosabb életfeladat.* A nemzet „napszámosává" lenni nehéz, de gyönyörűséges.

Kiss László minden bizonnyal megértette a jézusi intelmet: aki meg akarja menteni életét, az elveszti, aki pedig elveszti az életét Jézus evangéliumáért, az örök életre menti meg azt!

Kiss László „elvesztette" életét, de nem úgy, mint sokan, akik felelőtlen, léha, könnyelmű élettel eltékozolják értékeiket, „gyöngyeiket", hanem áldozatul odaszánta a legnemesebb, legmagasztosabb szolgálatra, hogy örök életre megőrizze, megtartsa azt. Hogy mi is megtartsuk és megőrizzük őt örökre a mi szívünkben és emlékeinkben!

Egy dal szövegével szeretném zárni e rövid emlékezést, mert tudom, hogy László barátom szerette a zenét, a szép, lélekhez szóló énekeket. A dal szövege szomorú, de úgy érzem, igen találó:

„Óh, már majdnem alszom, és ebből ébredek, / az eszmélés első fokán találkozom veled, / egy régi társat látok szembejönni, / a nevét egy fejfáról olvasom. // Az ablakon át, ha a csillagokra nézel, / ő is ott van köztük, valahol, / kérte az időt, de az meg nem áll, / hitvány győzelmed ez, ostoba vagy, Halál! // Milliókat szórnak őrültségekre, / hol vannak az okos doktorok? / S ha egyszer később a kislánya megkérdez, / válaszképpen mit is mondhatok? // Hogy milyen volt? Különb, mint a többi, / százszor is, és meg ezerszer is, / és mennyi jót tudott volna tenni, / az Ég is csak az ilyet szereti, / az ilyet szereti..." (Edda: *Emlékezni*).

Pihenj békében, Testvérem, adjon Isten lelkednek üdvösséget, szeretteidnek fájdalmukra gyógyírt!

Józsa István Lajos

Egészséges találkozók zsinati helyeken

Juvenalis, a római költő egyik megszívlelendő intelme így hangzik: „Imádkozzunk azért, hogy ép lélek legyen ép testben." Ennek alapján szoktuk pontatlanul idézni e mondást ekképp: „Ép testben ép lélek."

Na és az erdélyi unitárius lelkész? Ő ugyanbiza mennyit tud tenni – sokrétű (értékelt?) munkája közepette – testelelke-szelleme karbantartásáért? Össze tud-e gyűlni paptársaival egy-egy csapatjáték erejéig, hogy a találkozás, a játék, az asztaltársaság örömét magával tudja vinni munkás mindennapjaiba? Félre lehet-e tenni néhány órára „csapot-papot (-lapot)"?

Igen, lehet. Egy-két ötlet, tervezés, szervezés, levelezés, értesítés, utazás, találkozás, bemelegítés, futás, izzadás, mérkőzés, fényképkészítés – és máris elhangzanak ilyenszerű vélemények: „Hogyhogy eddig nem jutott eszünkbe összegyűlni és focizni?" „Fiúk-lányok, ezt folytatni kell, ez tiszta jó!"

De vágjunk a dolgok közepébe! A marosi és székelykeresztúri egyházkörök lelkészei közül többen is „egészséges találkozókon" vettünk részt, zsinati helyeken.

Január 19-én délután egy órát Székelykeresztúron, a Petőfi Sándor iskola melletti, Lukács András testnevelő tanárról elnevezett, korszerű sportcsarnokban találkoztunk és fociztunk. Némely játékos egész háza-népével együtt érkezett, ezzel is emelve a bensőséges, családias légkört. A marosiak már pályára lépés előtt meghatározták arculatukat, hiszen piros alapszínű mezben léptek pályára úgy, hogy egy – a mérkőzésen részt venni nem tudó – köri paptárs Piros-Maros (a rím kedvéért) csapatindulóját már ismerhették, sőt szurkolós verset is kaptak. A mérkőzésről tömören annyit, hogy nem kevesebb, mint 13 gól született – valóságos gólzápor. A Székelykeresztúr-köriek esperesi erősítéssel játszhattak. A gólszerzésben a legeredményesebbnek id. Szombatfalvi József esperes-lelkész bizonyult. A Székelykeresztúr-köri lelkészek egybegyűjtése Berei István kissolymosi lelkésztárs játékos toborzó munkájának eredménye, igaz, egy gimnáziumi tanár „légiós" is helyet kapott a keretben. Köszönjük Szombatfalvi József esperesnek a teremdíj rendezését és a sportszerűséget szavatoló bíráskodás biztosítását.

Február 7-én Erdőszentgyörgyön iskolai sportteremben két órán át kergették a labdát a piros-marosiak és a fehérfekete-szürke mezes székelykeresztúriak. Ha a januári mérkőzés után gólzáport említettünk, akkor februárban egyenesen gólözönt hoztunk létre, összesen 25 alkalommal rezegtek a hálók. A gólkirály a marosiak közül került ki: Kecskés Csaba marosvásárhelyi-kövesdombi paptársunk volt a „leggólerősebb". A 120 perces mérkőzés bizony igénybe vette a tiszteleteseket, de amikor a fáradtság jelei kezdtek mutatkozni, ott volt a cserejátékos-lehetőség – no meg a hitvestársak, gyermekek lelkes biztatása. Érdekességként említhetjük, hogy a székelykeresztúriak Erdőszentgyörgyön egy kissolymosi tanár és egy egyesült-államokbeli testvéregyházközségi képviselő „erősítésével" játszottak.

Köszönet illeti Lázár Levente csokfalvai-szovátai lelkésztársat a teremdíj rendezéséért, Demeter Erika erdőszentgyörgyi-bözödújfalusi lelkésznőt pedig a házigazdaságért.

Jó lenne folytatni e papi labdarúgó mérkőzéseket a baráti, jó hangulatú találkozások jegyében! A márciusi viszontlátásra!

Pálffy Tamás Szabolcs

József Attila

A számokról

Tanultátok-e a számokat?
Bizony számok az emberek is,
mintha sok 1-es volna az irkában.
Hanem ezek maguk számolódnak
és csodálkozik módfelett az irka,
hogy mindegyik csak magára gondol,
különb akar lenni a többinél
s oktalan külön hatványozódik,
pedig csinálhatja a végtelenségig,
az 1 ilyformán mindig 1 marad
és nem szoroz az 1 és nem is oszt.

Vegyetek erőt magatokon
és legelőször is
a legegyszerűbb dologhoz lássatok
adódjatok össze,
hogy roppant módon felnövekedvén,
az istent is, aki végtelenség
valahogyan megközelítsétek.

(*1924. első fele*)

Az egyházunk és a hollandiai remonstráns egyház közötti együttműködés március 1-je és 6-a között újabb formát öltött: a hollandiai Schoorlban teológiai konferenciára került sor az úrvacsora kérdésében. Az erdélyi unitárius tanokat megszólaltató küldöttség tagja volt Czire Szabolcs teológiai tanár, Pap Mária esperes, Moldován Szeredai Noémi, Tódor Csaba, Jakabházi Béla Botond és Rácz Norber lelkészek. A konferenciának ökumenikus jellege is volt, hiszen mind a hollandiai, mind az erdélyi református egyház lelkészi küldöttség által képviseltette nézeteit.

Az I. évnegyedi lelkészi értekezleteket március elején tartották: a kolozs-tordai egyházkörben 5-én Magyarszováton, a marosi egyházkörben 8-án Iklandon, a küküllői egyházkörben 7-én Bethlenszentmiklóson, a székelykeresztúri egyházkörben 6-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben 13-án Székelyudvarhelyen és a háromszék-felsőfehéri egyházkörben 14-én Sepsiszentgyörgyön. Az értekezletek fő előadását a lelkészi javadalmazási rendszer lehetséges megújítási elképzelései alkották, dr. Szabó Árpád püspök felvezetésében; Király Tünde, a Nyugdíjintézet főkönyvelője pedig a nyugdíjjárulékok befizetésével és általában a nyugdíjazással kapcsolatos tudnivalókat osztott meg.

A gondnok-presbiteri értekezleteket március második felében rendezték meg egyházköreinkben. A kolozs-tordai egyházkörben az értekezlet március 17-én volt Kolozson, a marosi egyházkörben március 22-én Marosszentgyörgyön, a küküllői egyházkörben március 21-én Segesváron, a székelykeresztúri egyházkörben március 23-án Székelykeresztúron, a székelyudvarhelyi egyházkörben március 26-án Székelyudvarhelyen, a háromszék-felsőfehéri egyházkörben pedig március 24-én Bölönben. Az egyházközségek általános gazdasági állapotát felmérni hivatott összejöveteleken egyetemes egyházunk részéről dr. Szabó Árpád püspök, valamint a főgondnokok: dr. Máthé Dénes, illetve Kolumbán Gábor volt jelen.

A lelkész-foci előtt. Harold Babcock felvétele

Az „Eccla ládájának" aljáról

A kolozsi egyházközség egyik szekrényében van egy kétkulcsos rejtekhely, ahol őseink – amíg volt nekik – az egyházközség értékeit őrizgették. Itt főleg készpénzre gondolok, amelynek ilyetén történő tárolása már régesrég merő emlék.

Ez a „rejtekhely" ma más célt szolgál. Itt tartjuk régi, használaton kívüli klenódiumainkat, ezek között keresztelő poharunkat, amely sajnos igencsak a „használaton-kívüliség" sorsát vesztegeli.

A közelmúltban – itt hadd ne részletezzem, milyen küszködés és utánajárás nyomán – visszakaptuk már hatvan éve elkobzott iskolánkat, amelynek állaga – rendhagyó módon! – igen jó. Iskolának már nem használhatjuk, pontosan abból az okból, amiért a keresztelő poharunk is a ládafiában porosodik. Az épület viszont tanácsterem és vendégszobák részére kifogástalan. Miután a visszaszolgáltatást protokolumban szentesítettük, tüstént nekiláttunk a ház berendezéséhez, díszítéséhez. Keresgélve a régi ereklyék között kinyitottam az „Eccla ládáját", emlékezvén arra, hogy valamikor láttam benne valami henger alakú üvegedényt, melyet spanyolviaszos dugó zárt hermetikusan. A henger alakú edényben egy fénykép és egy feljegyzésszerű okmány sejtette magát a poros falú üvegen át.

Az *Unitárius Közlöny* szerkesztőjének ösztönzésére az alábbiakban közkinccsé teszem a szóban forgó iratot, Petres Gyula énekvezér *Emlékezésül* című feljegyzését és annak tartozékát, az 1938. november 25-én készített fényképet, amelyen a kolozsi „öregek" segítségével sikerült azonosítani a személyeket.

Tekintettel arra, hogy az ezredfordulóra minden egyházközség feladatul kapta a monográfiák elkészítését, alulírott egy rövidke írással tettem eleget e kötelezettségemnek. Az anyagot azonban évek óta gyűjtögetem, és bízvást állíthatom: rendkívül érdekes-értékes dokumentációt találtam nagymúltú egyházközségünkről. A közeljövőben – ha a szerkesztőség teret enged – szeretném a 17. századi sírköveinkre, a hajdani, Árpád-kori templom adataira vonatkozó, valamint a 15–17. századi kelyheink fenntartásával kapcsolatos írásaimat közzétenni.

E sorok zárásaként ismétlem Petres Gyula 1938. december 4-én fogalmazott írását, amely imának is megfelel, fohászkodván ekképpen: „Zengj, te harang, az Egy Isten dicsőségére! Hatoljon zengésed a csüggedő kisebbségi magyar szivekbe, hogy hite legyen egy szebb, egy boldogabb magyar életben". Magam pedig közreadóként hadd tegyem hozzá: Ámen!

Farkas Dénes

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
március 28., április 18.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
május 6.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer.
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között.
Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.
március 17., április 7., 21.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

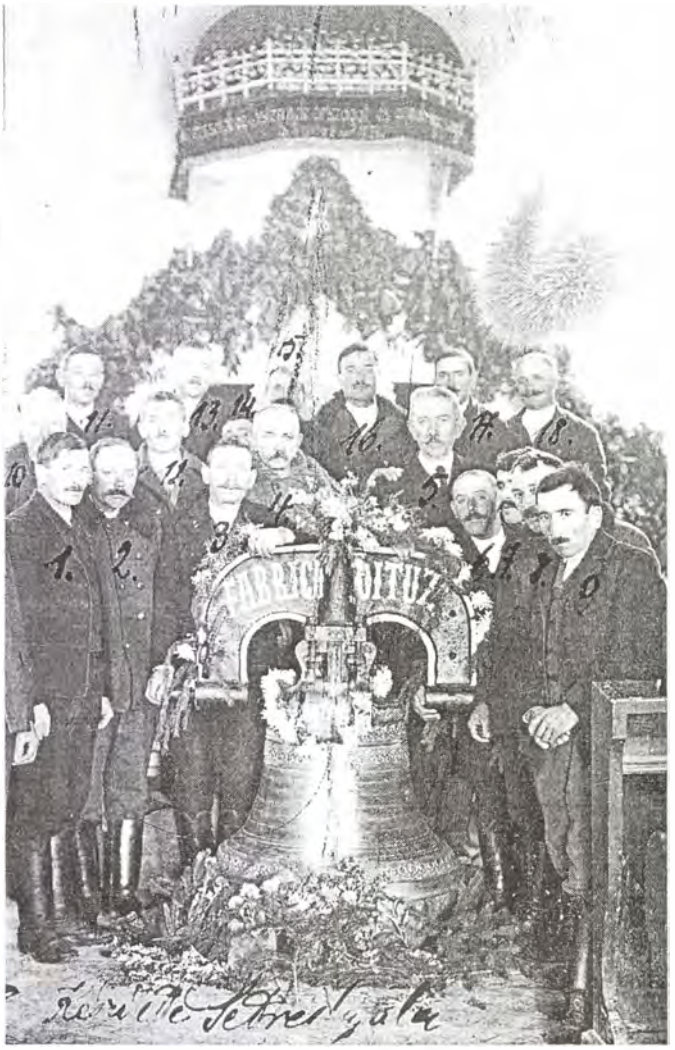

DOKUMENTUM

Emlékezésül.

1938 őszén a kolozsi unitarius egyház közgyülése elhatározta, hogy az 1914-18-as háboru alkalmával elvitt nagy harang helyébe hasonló harangot szerez be.

A kolozsvári Schieb-cég utján a bucuresti „Fabrica Oituz" ontódétől lett megrendelve a meglevő „kétvonásos D" hangu haranghoz megfelelő „egyvonásos A" hangu nagyharang.

Sulya 353 klgr. A koronája külön 164 klgr. A harang klgr.-ja 135 Lei, összesen 47.655 Lei. A korona klgr.-ja 25 Lei, összesen 4100 Lei. Összesen 51.755 Lei.

A harang felírata: „Egy az Isten" „Ezen harang öntetett a kolozsi unitárius egyház hiveinek adományából 1938 évben."

Ekkor az egyház vezetői voltak: Bölöni Vilmos lelkész, Petres Gyula énekvezér (volt kath. kántor) Kun Sándor Bál. Sán.-é gondnok Kozma Pál pénztárnok, Kun Pál Ad-é örökös – Kun Adám Csete Pál, Dezső Mihály, Deák Miklós, Csete Imre és Fazakas József presbiterek.

A mellékelt képen vannak: 1. Kozma István dékán, 2. Fazakas József pr., 3. Kun Sándor gondnok, 4. Kun Ádám pr., 5. Bölöni Vilmos lelkész, 6. Csete Pál pr., 7. Csete György segédénekvezér, 8. Deák József Cerjék, 9. Csete Pál, 10. Pilbák István id., 11. Csete József L2 Kozma Pál, 13. Fazakas Pál, 14. Suba József harangozó (alig látszik.) 15. Kerekes Sándor volt harang. 16. Dezső György, 17. Csete Imre pr., 18. Dezső Mihály pr.

A képet készítette Petres Gyula és ezt az irást 1938 November 25.-én.

Kedves olvasó! Ha ezen irást olvasod, emlékezz a porladó ősökre, kik véres verejtékök díját rakták össze, hogy ez a harang Isten imádására hívjon téged úgy, mint minden hívő embert.

Azért lett ide helyezve ez az irás, mert ezen padlat fölbontása helyén lett fölhúzva a harang e kórusba. Onnan be a toronyba és ott föl az őt megillető helyre. A munkát végezték Csete István Imr. kovács-mester és Kutas József kerekes-ács-mester, többen a hivek segítségével. A harangot Kolozsvárról haza hozta Kun Sándor gondnok november 24.-én, miután Petres Gyula énekvezér Kun Sándor gondnok és Kozma Pál pénztárnok, mint kiküldött bizottság, úgy a megjelölt hang, mint a minőség szempontjából azt fölülvizsgálták és átvették.

Zengj te harang az Egy Isten dicsőségére. Hatoljon zengésed a csüggedő kisebbségi magyar szivekbe, hogy hite legyen egy szebb, egy bóldogabb magyar életben.

Kolozs 1938 december 4.én.

A kolozsi Polgári Dalkör közreműködésével tartott istentiszteleten lett fölavatva.

Mint vendég pap jelen volt Bencédi Pál gimnaziumi hittanár.

Petres Gy.

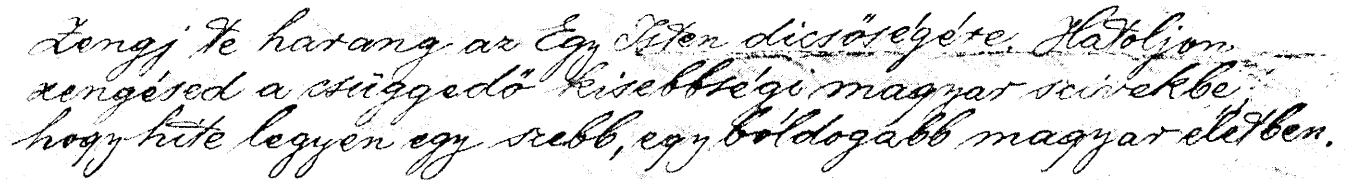

olvastató

Bencző Dénes: Két világ határán

Homoródalmás nyugalmazott unitárius esperese új könyvével – mint az előszóban írja: „életem munkájának egy töredékével" – ajándékozott meg nemrégiben. A gyűjtemény folytatása az elmúlt években megjelent kötetnek, amelyben temetési beszédek is olvashatók. Azóta megtapasztaltam, hogy évtizedek múltán mekkora érdeklődés övezi ezeket az „elszállt" beszédeket, hisz a gyászoló gyülekezet, a hozzátartozók később a leírtak olvastán nem csupán felidézhetik az elhunytak emlékét, hanem összefoglalást, eligazítást kaphatnak azok személyiségéről, életéről. Benczó Dénes úgy vélte és véli, hogy minden ember megérdemel egy méltatást, egy szócikket egy könyvben. Neves, híres emberek lexikonokban jutnak hozzá rövidebb-hosszabb szócikkekhez, igaz, manapság a *Ki kicsoda?* címmel megjelenő kiadványokba mindenki besorolható, ha neve belefér az ábécébe... Lévén, hogy egy sajátos település világába is elvezet ez a könyv, a több évtizedet felölelő és sokszor névre szóló írások a néprajzos, a népéletet megismerni akaró személyek számára is izgalmas olvasmány. Nem csupán az „atyafiságnak", az elhunytat ismerőknek beszél a beszély, hanem az idegennek is, aki felüti a könyvet és így szól: Lássuk, ki volt Kenyeres Mózes vagy Sándor Rebeka? Mikor éltek és életükről mit tartott fontosnak elmondani, megörökíteni a pap? Persze az atyafiságon kívül sokakat „megkap" a könyv vége felé lévő gyászbeszéd, amely Szabó Gyula író temetésén hangzott el, s amely szintén elszállt volna, ha nem kap helyet leírva a „falustársak" temetési beszédeinek sorában. Mert a jeles író nem csupán az almási temetőkertben kapott szállást, hanem ebben a könyvben is... Nem kivétel, csupán kivételes, mert: „Ő elvitte hírét a szülőföldnek szerte az országba, szét a nagyvilágba. Megtanította olvasóit eligazodni a faluban, a határban. Felvitt a hegyek tetejére, elvitt a Vargyas völgyébe, Kajmácába, és egy világhírű falut teremtett Homoródalmásból... Szabó Gyula a mienk volt, közöttünk élt, és nem tudom, megbecsültük-e úgy, ahogy megérdemelte volna..." – idézek a búcsúztatóból.

A *Két világ határán* című könyv szertartási beszédei, az imák, a keresztelési beszédek, a házassági megáldások, úrvacsorai, egyházi és a már említett temetési beszédek dokumentumértékűek, hisz egy olyan területről kapunk szövegeket, amely területről ritkán marad fenn „írásbeliség". Ha valaki arra kíváncsi, hogy az eltelt fél évszázad során milyen volt a kortárs beszéd a homoródmenti unitárius nagyközségben, az egyház házatáján, és mi hangzott el a temetéseken, a síroknál stb. – Benczó Dénes könyveit ajánlhatom a figyelmébe. Egy papi pálya ívét, amely a nagy gyülekezetben Szabó Gyulát is mindig maga mellett tudta, érezte: „Barát, gyermekkori játszótárs. E nagy gyülekezetben – azt hiszem – én vagyok az egyik, a kevesek között, aki legrégebbről ismerem. Akik nálam idősebbek, azok csak egy gyermeket láttak benne, mikor számomra már barát, játszótárs volt."

A napokban új könyvével ajándékozott meg a szerkesztőségben Benczó Dénes esperes, aki indult aztán haza Homoródalmásra. Szabó Gyula özvegyének temetésére szólította a baráti és a papi kötelesség...

Ferencz Imre (Forrás: *Hargita Népe)*

Üzenet a múltból a jelenen át a jövőnek

Rendkívüli és érdekes kiadvánnyal lepett meg dr. Keszeg Vilmos egyetemi tanár, néprajzkutató. A marosvásárhelyi Mentor kiadó gondozásában nemrég jelent meg *Egy híradás a késő maradékhoz. 17–20. századi erdélyi toronygombiratok* című kötete. E címet az aranyosszéki Kercsed falu toronygombjában 1829-ben elhelyezett irat címétől kölcsönözte, amelyet az akkori lelkipásztor, Egei Kováts Sámuel fogalmazott meg, s amely az 1974. október 6. és november 10. közötti toronygombjavításkor került elő.

A kötet 128 lap terjedelmű bevezető után 59 gombiratot tartalmaz, amelyek közül kilenc unitárius templom tornyában van elhelyezve. E kilenc unitárius templom a következő: Abrudbánya, Alsóboldogfalva, Karácsonyfalva, Kálnok, Kolozsvár, Küküllődombó, Magyarandrásfalva, Szentmihály és Torockó.

Ezeken kívül a kötetben szerepelnek más felekezetek templomainak toronygombiratai is: Alsósófalva, Aranyosgerend Bálványosváralja, Bikafalva, Csernátfalu, Érkörös, Felvinc, Fintaháza, Gidófalva, Gyerővásárhely, Káposztásszentmiklós, Kercsed, Kraszna, Lécfalva, Makfalva, Máramarossziget, Marosvásárhely, Nagyajta, Nagysármás, Oltszem, Piskolt, Sepsibodok, Szárazajta, Székelydája, Szilágypanit, Torda, Vidombák, Zabola.

E gombiratok mindenike – vallásfelekezettől függetlenül – a hitéleten, az egykori világi és helyi egyházi vezetőkön kívül elénk tárja az erdélyi nép gazdasági, kulturális, társadalmi helyzetét; talán a leghitelesebben, mert a gombiratokban közölt hiteles adatok általában 100 évente kerültek napvilágra, s így a toronygombiratok szerkesztőinek nem kellett a legzordabb politikai elnyomások ideje alatt sem megtorlástól tartaniuk.

Sajnos nem minden egyház tartotta kötelességének – voltaképpen „csak" erkölcsi kötelessége lenne –, hogy üzenetet hagyjon a jövőnek.

Most, a publikálás szabadságának idején méltó és kívánatos, hogy egyházi és gazdasági-társadalmi életünk mikéntjéről, múltjáról és tanulságairól szakszerűen is számot vessünk, hogy ne feledkezzünk meg arról, hogy „nagyapámnak unokája vagyok, unokámnak pedig a nagyapja". Úgy gondolom, kötelességünk a múltból a jelenen át a jövőnek üzennünk. Erre pedig manapság is igen alkalmas „csatornák" a toronygombiratok.

A kötet külön érdekessége, hogy 130 lap terjedelemben közli a gombiratokban előforduló neveket is.

Gálfalvi Gábor

A szerző Aranyosszék írott populáris kultúrájának szerkezetét vizsgálva lelt rá néhány toronygombiratra, és ezt követően kezdeményezett szélesebb körű feltáró munkát. Kutatást végzett a kolozsvári református és unitárius püspöki levéltárban, a nagyenyedi református gyűjtőlevéltárban, a kolozsvári akadémiai és egyetemi könyvtár, a marosvásárhelyi Teleki Téka unitárius és református kézirattárában, valamint számos parókia levéltárában. Ezzel egy időben került sor az egyházi sajtó valamint az 1990 után fellendült helytörténeti és templomtörténeti irodalom áttekintésére. A szerző több száz levélben szólította meg az egyházközségek lelkipásztorait, egylapos kérdőívben kérdezve rá mind a toronygombiratok létezésére, mind azok elhelyezésével kapcsolatos szertartásokra, a toronygomb készítésének és elhelyezésének élettörténetére. A beérkezett válaszok alapján pedig több személlyel interjút készített.

Vajda András (*forrás*: **Szabadság**)

nők világa

Együtt – Isten sátora alatt

Kedves Nőtestvérem! Amikor ezeket a sorokat olvasod, valószínűleg túlvagyunk már március derekán, és a friss hírek, események feledtetik a március-eleji napokat. Mire is célzok? Március elején több olyan nap van, amely a nőkkel kapcsolatos, a figyelem egy-egy napra nemzetközi szinten is a nők felé irányul.

Ha azt mondom: március és nők, mi jut eszedbe, milyen élményedre gondolsz vissza. Talán március 8-ára, a nemzetközi nőnapra, vagy a „márciuska-osztogatós" tavaszköszöntésre. Igaz, ez is megvolt. Megszoktuk, gyermekeink, unokáink, ismerőseink, kollégáink virággal köszöntenek. A kisiskolások a tanító néni irányításával rajzokat készítenek nekünk, és valóban jól esik a szeretet-nyilvánításuk. Most is őrzök néhányat belőlük. Igaz, az idén, mióta „időjárás kisasszony" és „naptár úrfi" összevesztek és külön utakon járnak, tisztelőink akár már januárban is megvehették volna a nekünk szánt hóvirágot.

Ezeknek a március-eleji napoknak minden évben változatlanul ugyanaz a mondanivalójuk: egy napig figyeljünk oda jobban nőtársainkra és köszöntsük őket!

A nemzetközi nőnap előtt azonban minden évben – március első péntekén – szerte a világon a Keresztény Nők Világimanapját tartják, és ebben az az érdekes, hogy minden évben más és más ország asszonyai készítik elő a liturgiát, és a világ mintegy 200 országában számos helységben – így nálunk is – ökumenikus összejöveteleken együtt imádkoznak az illető ország asszonyaiért, leányaiért.

Az idén egy nagyon távoli ország, Paraguay asszonyaiért imádkoztak a keresztény nők. Ez alkalom volt arra, hogy figyelmünket feléjük irányítsuk, megismerjük történelmüket, jelenlegi életkörülményeiket, kultúrájukat. Az imanap elmúlt, de úgy érzem, éppen mert erről az országról, asszonyairól oly ritkán hallhatunk, érdemes még egyszer visszapillantani, fölidézni mondanivalójukat, mielőtt feledésbe merülne.

Paraguay igazi „zárt föld", színes ország a dél-amerikai kontinens belsejében. Szubtropikus ország nagyon gazdag növény- és madárvilággal. Háromszáz éven át a spanyol gyarmatbirodalomhoz tartozott, 1811-ben vált függetlenné, de a legújabb korig diktátorok uralkodtak. Az utolsó diktatúra 1989-ben dőlt meg, és az ország elindult a múlt terhével a demokratizálódás

folytatás a 12. oldalon

Asztalos Klára

Együtt – Isten sátora alatt

folytatás a 11. oldalról

nehéz útján, de politikai és gazdasági válságok és mérhetetlen korrupció mocsarában vergődik. A lakosság nagy része szegénységben él, deszkából, kartonból épített viskókban.

A paraguayi nők részt vesznek a társadalmi és politikai viszonyok alakításában: küzdenek a földreform megvalósulásáért, az oktatás és az egészségügy terén a jobb képzésért. Fontosnak tartják a fiatal nemzedék érdekében a nemek közötti kapcsolat újragondolását, a nők jogainak védelmét.

A paraguayi lakosság 87%-a római katolikus, az ökumenikus munka még a kezdeténél tart, de a női világimanap mozgalma közelebb hozta a különböző felekezetek asszonyait. Az imanap mottója: „Együtt Isten sátora alatt." A paraguayi asszonyok az ország egyik hivatalos nyelvén, guaranin nyelven köszöntenek (fonetikusan olvasva): „Nandejára tanderovasá!", ami magyarul azt jelenti: „Isten áldjon meg!" Milyen ismerős a mi unitárius köszönéshez szokott fülünknek! A liturgia Isten dicsőítésével kezdődik: „Szerető mennyei Atyánk, Te teremtettél minket és oltalmazol mindannyiunkat, Te feszíted ki az eget sátorként felettünk. Szépen egymáshoz illesztesz minket, mint

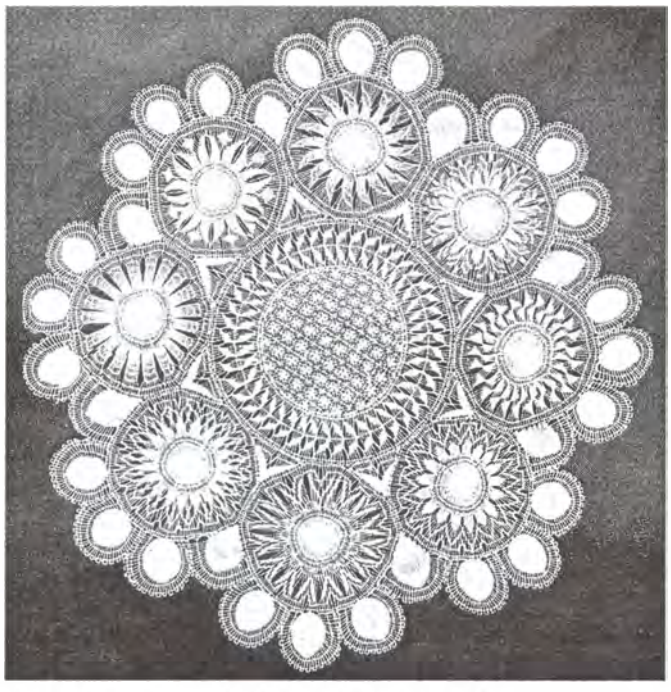

Ñanduti – a paraguayi María Victoria Servin munkája

egy nagy nanduti-terítő hímzésrészeit." Az idei világimanap e jelképének a megalkotója a sokféleségben megvalósuló egységet kívánta ábrázolni. – Máris a mi nőszövetségünk „vándorabrosza" jut eszembe.

Az ajánlott olvasmány: 1Móz 18,1–15, Ábrahám és Sára jól ismert története. Isten ugyanúgy érti a paraguayi asszonyok vágyát és kérését, meghallgatja közös imádságunkat – értük.

A második olvasmány: Ef 4,1–16. „Az igazsághoz ragaszkodva növekedjünk fel szeretetben mindenestől őhozzá, aki a fej, a Krisztus. [...] És minden egyes rész saját adottságainak megfelelően működve gondoskodik önmaga növekedéséről, hogy épüljön a szeretetben."

A szeretet egyesítheti az embereket a világ minden részéről, a szeretet, amely mint a háló összefog, amely finom szálú, de elszakíthatatlan, átlátszó és mégis teherbíró, mint egy nanduti terítő, a paraguayi asszonyok imanapi ajándéka az egész világnak.

A sepsiszentgyörgyi református „vártemplomi" lányok-asszonyok meghívásának eleget téve a nők világimanapjának alkalmából Egyházunkat Székely Mónika segédlelkésznő, Váncsa Csilla nőszövetségi elnöknő és alulírott képviseltük, valamint a meghívott előadó: Horváth Piroska földrajzszakos tanárnő. Igét hirdetett Nagy Adél evangélikus lelkésznő, aki az egységről, alázatról, szelídségről szólt az Ef 4,1–9 alapján:

„Kérlek tehát titeket én, aki fogoly vagyok, az Úrért éljetek méltóan ahhoz az elhívatáshoz, amellyel elhívattatok, teljes alázatossággal, szelídséggel és türelemmel, viseljétek el egymást szeretettel, igyekezzetek megtartani a Lélek egységét a békesség kötelékével. Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség, egy az Istene és Atyja mindeneknek, ő van mindenek felett, és mindenek által, és mindenekben."

Unitáriusok, evangélikusok, katolikusok és reformátusok együtt imádkoztunk, ünnepeltünk – paraguayi nő-testvéreinkre gondolva.

Dezső András tiszteletes úr meleg hangon köszöntötte Horváth Piroska tanárnőt, aki évek óta „az első hívó szóra" vállalja az előadásokat.

Szerény bevételünket Horváth Piroska kettős állampolgárságú beteg fia gyógyítására ajánlottuk fel. Ezúton is kérjük a jóakaratú emberek segítségét e cél elérésében. A támogatási vagy kapcsolatfelvételi szándékot az alábbi címen jelezhetik: fmmagdolna@gmail.com.

Ferenczi Mária Magdolna

Korondon a „Kosár"

Február 4-én a korondi egyházközség fogadta a Duna televízió Kívánságkosár című műsorának szerkesztőit. A zsúfolásig megtelt templomban Banner Géza szerkesztő köszönte meg a fogadtatást és az ajándékokat – köztük egy olyan kerámiavázát is, amelyet ősi unitárius címerünk díszít.

A gyülekezet részéről sok vélemény hangzott el a műsorral kapcsolatban, és szép számban üzentek szeretteiknek a világ minden tájára. Eddig is közkedvelt műsor volt a Kívánságkosár, de most nap mint nap nyomon követjük és várjuk a felvett üzeneteket is.

Igazi farsangi öröm volt e találkozás nemcsak a gyülekezet számára, de az újjászervezett és számában is megnövekedett nőszövetség részére is, hiszen a Duna tévések elutazásuk előtt még részt vettek az aznap esti próbánkon is, és megajándékoztak minket és gyermekeinket DVD-kkel és könyvekkel. Mi énekekkel és versekkel viszonoztuk figyelmességüket – mintegy útravalóul.

Lőrincz Márta

Hibaigazítás: Februári lapszámunkban a *Keresztúron jártunk* című cikkben (10–11. oldal) tévesen jelent meg Pálffy Anna-Mária lelkésznő szolgálati helye. Pálffy Anna-Mária ugyanis *iklandi-nagyernyei* lelkésznő, illetve marosszentgyörgyi tiszteletes asszony. Az Érintett és Olvasóink elnézését kérjük.

Farsangi találkozó Dicsőszentmártonban

Február 18-án a dicsőszentmártoni nőszövetség szeretetotthonában látta vendégül a bethlenszentmiklósi nőszövetség küldötteit. A tavaly elindított „vendéglátás" folytatása volt ez, amikor a küküllődombói nőszövetséget hívtuk meg a farsangi időszakban, hogy ismerkedjünk, közös dolgainkat megbeszéljük, tanuljunk egymástól – és nem utolsó sorban, hogy örvendezzünk együtt, idézzük fel a farsangi hagyományt.

Ezekkel a gondolatokkal nyitotta meg Nagy Endre esperes az áhítat során összejövetelünket. Nagy Rozália esperesné asszony, nőszövetségi elnök üdvözölte a vendégeket, Veress Tímea tiszteletes asszony köszöntő szavai pedig megteremtették a lelki együtt-rezgést köztünk. Hajdani farsangi szokások felidézése volt a téma, versikékkel, mondókákkal fűszerezve, nosztalgiával emlékezve a helyi szokásokra is, amelyeket jóparán még megéltünk. A szeretetvendégséget dalolás kísérte. Közben beesteledett, és vonatfütty vetett véget összejövetelünknek. Vendégeink előtt hosszú út állt még. Ők magukkal vitték, mi pedig szívünkben őrizzük az együttlét örömét.

Álljon itt végezetül a vendégek köszöntőjének mottója, amely az elkövetkező találkozók „jelszava" is lehetne: „Egy fát festettél, szívek fáját, / Fát, amely szíveket terem. / Toborzó szívvel összehívtál / Mindenkit, aki egy velem." (Reményik Sándor: *Szívek hajnala*)

Szabó Rozália

Segesvári farsangtemetés

Nőszövetségünk idén immár hatodik alkalommal rendezett farsangbúcsúztatót. Igaz, nem tudjuk elmondani, hogy a régi hagyományokhoz híven, de ha megmarad a jókedv, a mókázásra való hajlam, akkor lehetséges, hogy pár év múlva már nekünk is lesz hagyományos forgatókönyvünk, jellegzetes szokásaink. A „Krónikák krónikája" leírása nyomán s a fényképeket nézegetve: az első mulatozáson mindössze haton voltunk. Aztán ahogy teltek az évek, a létszám egyre növekedett. 2007 húshagyókeddjének délutánján már harmincan farsangoltunk. Amint már említettem, nincsenek hagyományos alakoskodók, de mindig akad egy-egy különleges figura. Az idén óriási sikert aratott az Amerikából „hazaérkező" dúsgazdag nagybácsi, aki bőkezűen csak amúgy osztogatta a kánkánt táncoló lányoknak a dollárokat. A maskarák bemutatkozása után volt zene, tánc, énekszó, jókedv, derű, tombola, étel-ital és egyéb apró huncutságok. Találja ki, aki tudja!

Benedek Enikő

„Elmúlott a rövid farsang, mi azt ne sirassuk,
Sirassák a lányok otthonmaradásuk,
Kiknek a sok méreg miatt ráncos a pofájuk."
(Cikolasziget, Moson megye)

ifjúsági oldal

A vers és népdal tizedik ünnepe

Mikor ezeket írom, már egy hete annak, hogy lejárt a X. ODFIE Versmondó- és Népdaléneklő Vetélkedő, s még mindig furcsának tűnik a csend, ami körülvesz. A tízéves hagyományra visszatekintő rendezvényre idén Nyárádszeredában került sor. Egyletünk történetében a tavalyi és az idei év, úgy tűnik, a rendhagyó rendezvények ideje. Ez a vetélkedő nemcsak azért volt rendhagyó, mert tizedik kiírását ünnepeltük, hanem azért is, mert ennyi versenyző még sohasem lépett színpadra. Sokan kerestük erre a magyarázatot, aztán arra a következtetésre jutottunk, hogy két oka is lehet a „csodának". Az egyik talán az, hogy csendben bár, de a vers és a népdal szeretete visszalopta magát ennek a generációnak a szívébe. A másik vélhetőleg az, hogy egyre inkább szükségét érezzük egy ilyenfajta közösségnek; a mindennapjainkból hiányzik valami, amit viszont ez a közösség – úgy tűnik – megad. Hogy mi ez a „valami", arra mindenkinek saját válasza van.

Február 23-án mintegy százötven helybeli és „idegenből" érkezett fiatal lepte el Nyárádszeredа – amúgy kicsi, általában csendes mezőváros – főterének környékét. Jól összeszokott csoportként indultunk a tér meghódítására: uralmunk alá vettük a bentlakást, az iskola egyes termeit, majd az irodalmi teaháznak kinevezett termet. Ott Zsigmond Emesével, a magyar vers (és – miért ne: – a népdal) egyik kiváló ismerőjével beszélgettünk a vers szeretetéről. Arra próbáltunk közösen választ keresni, miért keresik, és találják meg magukat a mai fiatalok igencsak komor hangvételű versekben. Ezután alakulatonként folytatódott a „nagy harcra" való ráhangolódás. A népdaléneklőknek Nagy Ferenc nyugalmazott zenetanár és Fejős Gabriella – akit elsősorban a Fűszál együttes hegedűseként ismerünk –, a versmondóknak pedig Kocsis Tünde, az amatőr színjátszás amazonja, és Rácz Norbert ifjúsági lelkész tartottak műhelymunkát. Este a hangulat és a feszültség feloldását a Klausen Blues Band segítette. A *finom blues muzsika*, ahogy azt néhányan emlegetni szokták, jókedvet teremtett, és táncra perdített, de a mulatság

folytatás a 14. oldalon

Fülöp Júlia

A vers és a népdal...

folytatás a 13. oldalról

sokáig nem tarthatott, hisz versenyzők és szervezők előtt egy nehéz, izgalmas nap állt.

Másnap, szombat reggel nehéz ébredés és kevésbé nehéz reggeli után Vass Károly, az egyetlen jelenlegi elsőéves unitárius teológiai hallgató tartott nyitó áhítatot, amelyet a rendezvény hivatalos megnyitója és köszöntő beszédek követtek. Aztán jött a délelőtti, majd a délutáni versenyrész, a siker-, avagy a kudarcélmények, az egymást biztató taps és fogadalmak, hogy „jövőre még hamarabb nekifogok, és még többet készülök majd". Mi pedig elmondhattuk, amint azt a versmondó is tette: *Gyönyörködni fogok bennük, mert virágozni fognak bizonnyal.* A délután fényét emelte a helybeli Bocskai István Középiskola diákjainak verses-zenés-táncos összeállítása.

Ami ezután következett, az már a bírálóbiztosok feladata volt: a döntés. Igaz, egy ilyen versenyen nem vihet mindenki díjat haza, de mi hiszünk abban, hogy a versenyzők nemcsak azért voltak ott, hogy nyerjenek, hanem azért is, hogy együtt legyenek, hogy jókedvvel, erővel és kedves emlékekkel töltekezzenek.

Vasárnap olyan két napot hagytunk magunk mögött, ami versek, népdalok lüktetésében, a jókedv és a barátság jegyében, az együttlét örömével telt el. Tudjuk, ha majd sok év múlva unokánk ölünkbe ül, mi biztos nem fogyunk ki a mesélnivalóból.

A „bónusz" az ünnepélyes megnyitó után: a legfiatalabb

A díjazottak

Vers-kategória

I. díj: **Szabó Csengele** (Sepsiszentgyörgy), II. díj: **Fóris-Ferenczi Gábor** (Kolozsvár), III. díj: **Gyarmati Emese** (Fiatfalva) és **Kozma Hanna** (Budapest).

Különdíjak: *Napsugár*-különdíjak: **Kedei Orsolya** (Marosvásárhely), **Szén Sándor** (Siménfalva), **Molnár Sándor** (Sepsikőröspatak); a Bocskai Alapítvány különdíja: **Bíró Zsigmond Sándor** (Nyárádszereda); a Corvinus Egyetem nyárádszeredai tagozatának különdíja: **Kálmán Gergely** (Budapest), **Fodor Szilvia** (Homoródszentpál) és **Almási Gyopár Tímea** (Nagymedesér)

Népdal-kategória

I. díj: **Virág Tímea Helga** (Barót), II. díj: **Miklós Csilla** (Székelykeresztúr) és **Sebestyén Mária-Magdolna** (Fiatfalva), III. díj: **Gagyi Andrea** (Székelykeresztúr) és **Jártó-Kocsis Emőke** (Sepsiszentgyörgy).

Különdíjak: „Legtalálóbb repertoár és örömmel énekelni" díj: **Ács Orsolya** (Alsóboldogfalva); a Corvinus Egyetem nyárádszeredai tagozatának különdíja: **Benedekfi Hortenzia** (Siménfalva) és **Fodor Szilvia** (Homoródszentpál)

Mamut körút

Avagy „nem vagyunk hülyék" – négy nap indulás és érkezés

A már jól ismert két barát – a piros és a kék kocsi – útnak indult február 7-én. Akkor még csupán sejtették, hogy mi vár rájuk. Vidáman gurultak – természetesen korlátozott sebességgel – Sepsiszentgyörgy felé, s gyűjtötték össze rövid történetünk szereplőit. Név szerint: Cicát, Rékulát, Mónikát, Taknyoskát, Csincsillát, Coryt, Pocahontast, Gyulát, Ludmillát, Dokit, Gyurexet, Sipikét, az óriás törpét, Vadangyalt, Gazsit és Rányit. A gyengébb idegzetűekkel közölni szeretnénk, hogy ez nem a negyven rabló egy frakciója, hanem az ODFIE tizenkét köri képviselője. Heltai szellemét idézve: mesét mondok nektek a munkáról és barátságról, a néhol előforduló kódolt nyelvezetért pedig bocsánatot kérek.

Az *alpinista mókusok* név alatt futó mozgalom első, többszörösen végiggondolt és leszögezett nyilatkozata az volt, hogy ők nem hülyék. Ezzel a gondolattal ültek le már szerda este – ami aztán az éjszakába futott –, hogy a haditervet kidolgozzák. Párokba oszoltak – a tisztelt köri képviselőinkről beszélek –, és megtervezték két, igencsak érdekfeszítő tevékenységet. Ez volt az, amit majd másnaptól a meglátogatott egyleteknek adtak át. Közben pakoltak mellé jó adag vidámságot, kitartást. És készen is volt az ajándékcsomag.

A következő négy nap történéseit nehéz időben és térben meghatározni. Gyenge próbálkozás ez a térbeli behatárolásra: Sepsiszentgyörgy, Nagyajta, Vargyas, Homoródalmás, Székelyudvarhely, Bölön, Keresztúr, Fiatfalva, Siménfalva, Segesvár, Magyarsáros, Dicsőszentmárton, Marosvásárhely, Nyárádszereda, Nyárádszentmárton, Torda, Alsófelsőszentmihály. Azért mondtam, hogy gyenge, hiszen az utazást e helyek között még csak nem is említettem, pedig barangolásunk igencsak szerves része volt ez is. Ezt főleg az értheti igazán, akire ráordított egy kék kisbuszból kihajoló alak. Az időbeli behatárolás is nehézkes, hisz gyakran folyt egybe az alkonyat a virradattal, a helyze-

tek és egyleti csapatok sokszínűsége pedig kifeszítette az idő határait.

Közben észrevétlenül szőtte hálóját az a pók, amit barátságnak neveznek. Szinte észrevétlenül lopózott közénk, de aztán képtelenek voltunk szabadulni tőle. Ez adott erőt ahhoz, hogy a napi öt-hat „egyletezés" ne váljék rutinossá, hogy az, amit magunkkal viszünk, legyen mindig friss és üde.

Most pedig következzék a *pityóka*, azaz a végkövetkeztetés. Úgy érezzük, ez volt az ODFIE legsikeresebb körútja, hisz még nem volt olyan e földkerekségen, hogy az összes köri képviselő egyszerre indult volna útnak. A négy nap alatt természetesen nem csupán adtak, hanem kaptak is. Nyertek önbizalmat, volt sikerélményük, szakosodtak a „szívatás" művészetében (talán itt az ideje, Kedveseim, hogy köztudottá tegyük: a dicsői templom alá *nem* épül medence), és nem utolsó sorban, faragtak ismeretségből barátságot.

Ám lett volna bárhogyan is, a lényeg: *megette a tyúk a meggyet, az édes, a drága.*

Rácz Norbert

ODFIE-események márciusban

mindazoknak, akik egyleti eseményekben számolják az idő múlását

március 15., délután – unitárius istentisztelet a nemzeti ünnep alkalmával a Duna Televízióban (ünnepi szónok: Rácz Norbert)

március 15–18. – műsoros fellépések a nemzeti ünnep alkalmából és egyleti körút

március 22–25. – Unitárius Ifjúsági Napok Székelyudvarhelyen

március 30. – április 1. – Táborvezető-képző az unitárius ifjúsági és gyermektáborok ez évi vezetőinek felkészítésére (táborvezetői feladatokra már most lehet jelentkezni Rácz Norbertnél (0740-974060, rnorbi@yahoo.com) vagy Kovács Máriánál (0744-779952, komaresz@yahoo.com).

Állandó programok

Minden kedden este 20 órától *Szabad szemmel* – az unitárius teológiai hallgatók műsora az Erdélyi Unitárius Webrádióban (www.unitarianradio.ro)

Szerdánként este 19 órától *Kavalkád*, az ODFIE műsora ugyanott – hallgassátok, hisz elsősorban rólunk és nekünk szól!

Minden csütörtökön este 20 órától várja az unitárius egyetemisták és főiskolások köre a Marosvásárhelyen, illetve Kolozsváron tanuló fiatalokat.

Az ifjúsági lelkész (Rácz Norbert) hétvégenként folytatja egyletlátogató körútjait (amikor nincs mással elfoglalva, vagy valamilyen kulcsfontosságú rendezvény miatt marad el a körút). Tehát ne lepődjetek meg, ha néha hozzátok is megérkezik!

Kedves Felfedező Barátaink!

Szeretetettel köszöntünk mindannyiótokat tavaszi hangulatban. Fogadjátok üdvözlésképpen ezt a kis tavaszi verset.

Zümmögő

Illatos rügyben, nyíló kehelyben / Zümm-zümm, zümmögő. / Sziromról sziromra / lengő ágra, / rétről rétre / virágról virágra / zimm-zümm, rebbenő.

Otthona békés, / zsong és mily édes! / Napfényt őriz, surranó. / Millió cseppben alszik a rét / és alszik az erdő. / Millió cseppből mosolyog rájuk a Teremtő.

(F. L.)

Igen, ha gondosan kutakodtok e lapszámban írásról írásra – mint a méhecskék –, összegyűjthetitek a helyes válaszokat, hogy gazdagabbak lehessetek ismeretben szállóigék, történelmi nagyjaink életének megismerése és a Biblia üzenete által. Ehhez kívánunk sok sikert, és egyben a felfedezés örömét. Gondosan összegyűjtött pontszámaitok izgalmas és egyedülálló élményt nyújtó nyári táborokat eredményezhetnek.

Karikázzátok be a helyes válaszok betűjét. Vigyázzatok: csak a helyes feleletek pontszámait értékeljük – s ez nem feltétlenül a legmagasabb pontérték! Legyetek figyelmesek! Szeretettel várjuk válaszaitokat a megadott címen. Isten áldjon!

A válaszok beküldési határideje: **2007. május 1-je**.

Forgószél

1. Egészítsd ki: „Légy hű mindhalálig, és neked adom az ..... koronáját."
   - A. erő — 5 pont
   - B. élet — 10 pont
   - C. hatalom — 15 pont

2. Mi a pontos címe Mikó Imre egyik könyvének?
   - A. A lármás Petőfi utca — 5 pont
   - B. A csendes Petőfi utca — 10 pont
   - C. A változó Petőfi utca — 15 pont

3. Melyik a helyes?
   - A. „Ép testben épp hogy élek." — 5 pont
   - B. „Ép testben jól megélek." — 10 pont
   - C. „Ép testben ép lélek." — 15 pont

Tükör

Írd le, számodra miért fontos március 15-e?

Leveleiteket az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Lapszámunk szerzői: **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök (Segesvár), **Farkas Dénes** esperes-lelkész (Kolozs), **Ferencz Imre** újságíró (Csíkszereda) **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Gálfalvi Gábor** nyugalmazott iskolaigazgató, tanító (Alsóboldogfalva), dr. **Gellérd Judit** lelkész (Amerikai Egyesült Államok), **György Izabella** tanárnő (Homoródaróc), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kiss Károly** ny. lelkész (Hármasfalu), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Lőrincz Márta** iskolai titkárnő, nőszövetségi jegyző (Korond), **Máthé Dénes** egyetemi előadó, főgondnok (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Szabó Rozália** vegyészmérnök (Dicsőszentmárton)

Kazinczy gondolata (I.)

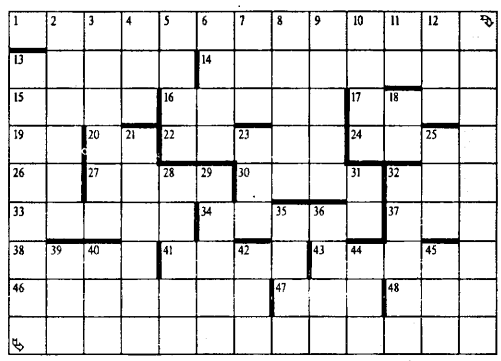

Vízszintes: **1. Kazinczy gondolatának első része.** 13. Sárgarépa. 14. Fűszeres, édes szeszes ital.15. Vajféle. 16. Régi pengetős hangszer. 17. Német mérnök volt, gépjárműveket készített Daimlerrel együtt (Carl Friedrich). 19. Angol tagadás. 20. Félzsák! 22. Olasz hegedűkészítő volt. 24. Akinek nem ... , ne vegye magára. (szólás).26. Talp két vége! 27. Tíz a köbön. 30. Fénymáz. 32. Ereinkben folyik. 33. Afrikai dögevő állat. 34. Keresztülbukó. 37. Északi férfinév. 38. Nemes itóka. 41. Ritmus. 43. Csillagászati tetőpont. 46. A bicepsz is ez. 47. Angol férfinév. 48. Angol Anna.

Függőleges: 2. Földrészünk. 3. Lengyel drámaíró (Slawomir), ismert darabja a Tangó. 4. Vátesz. 5. Régi török súlymérték. 6. Halogén elem. 7. Kormányos sportszánkó. 8. Ettől az időtől fogva. 9. Táplálkozik. 10. Nagy ázsiai sivatag. 11. Nagylak része! 12. Egy, németül. **13. A gondolat befejező része.** 18. Spanyol és norvég autójel. 21. Aszal. 23. Női hangnem. 25. Kocsonyás anyag. 28. Elkergető. 29. Tetejére taszít. 31. Szikladarab. 32. Vasúti szerelvény. 35. Férfinév. 36. Illat. 39. Csillagkép. 40. Időmérő. 42. Ez a másik, röviden. 44. Veterán román labdarúgó (ENE). 45. Innsbruck folyója.

Ravatalon

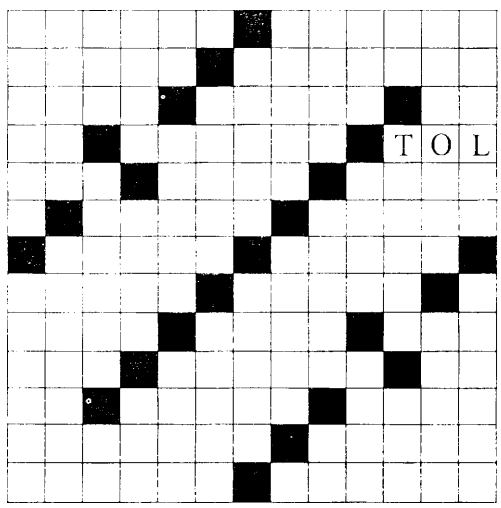

Helyezze el a következő szavakat a mellékelt hálóban, egyet előre könnyítésül beírtunk. Ha jól dolgozott, akkor a megmaradt 7 szóból a következő vicc poénját állíthatja össze:

Haldoklik az öreg székely, végrendelkezik:

– Ha meghalok, a ház legyen az Ábel fiamé.

– De Mózsi, nem lenne jobb, ha a ház a Julié lenne?

– Hallgass asszony! A földek legyenek a Juli leányomé.

– De Mózsi! Nem lenne jobb, ha a földeket az Áronra hagynád!

– Továbbá, ami pénz van a ládában, az legyen az Ároné!

– De Mózsi! A pénz az Ároné? Nem inkább Ábelre kéne hagyd!

– Kuss Ámáli, a csillagodat! – gurul méregbe az öreg. – ... ?

(a folytatást lásd a rejtvényben!)

2 betűsek: AP, ÁS, ÉN, HA, HT, ÍM, KI, OZ, RÁ, TE, ZZ.
3 betűsek: ALÁ, BOR, DAL, FAR, HAL, IMA, ITT, MEG, OKA, ÓRA, TOL
4 betűsek: ALOM, APÓS, BÓRA, IZOM, KILÓ, MALI, MURA, OROM, OROZ, ÓVÁR, VAGY, VONÓ, ZITA
5 betűsek: BAGÓS, DOBÁS, FÓRUM, HATOL, HOMÁR, KAPÁS, KAPOR, KARÁM, KAROS, KATÓD, KITÁR, KULÁK, LOPÁS, MALOM, MARÁS, NATAL, NÍLUS, PÁLOS, RABOL, ZÁVÁR
6 betűsek: ADATOL, ARAGÁZ, HADARÓ, KAMARA, LOBOGÓ, OSTROM, OSZLIK, SPÓROL, SZABÁS, TALÁLÓ, TAMARA, VALÓDI
7 betűsek: BOROZÁS, GÁZOLÁS, KALAPOS, ROHANÁS

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **május 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét májusi lapszámunkban közöljük.

Januári rejtvényeink megfejtése: *Szántó György*: A tibeti Biblia, Fekete éveim, Aranyágacska, A boszorkány; Baleset: *Nem, csak elestem, nővérke!*

Könyvjutalmat nyert **Borbély József** kissolymosi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-595927,
tel.: (0)364-405558
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
4. szám. 2007 április
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Húsvét visszhangjai

A kereszténység örömére ebben az esztendőben egybeesett a nyugati és a keleti kereszténység húsvéti ünneplése. Az *Unitárius Közlöny* lapzártája ez időpont körül mozgott, és amíg a kedves Olvasóink kezükbe veszik a jelenlegi lapszámot, tovasuhan életünkből az áldott ünnep. Ezért van az, hogy lapunkban a húsvéttal kapcsolatos írások hol jelen, hol múlt időben fogalmazódtak meg.

Tovasuhant az ünnep, de csak a naptári év szigorú szabályainak megfelelően, mert megnyugtató, felemelő, biztató, bátorító evangéliumi üzenete visszhangzik lelkünkben, és merem remélni: mindennapi életünkben, a lassan-lassan pünkösd ünnepére hangolódó gondolat- és érzésvilágunkban.

Visszhangzanak lelkünkben a szószékekről, az úrasztala mellől felolvasott bibliai versek ünnepi üzenetei. Ugye még emlékezünk rájuk?

Visszhangzik az élet győzelme az elmúlás, az örök élet reménysége a halál felett. Felismertük és megértettük, hogy a halál az emberi élet része (Zsid 9,27/a), de azt is, hogy Valami – idegenkedéseink ellenére is – túlmutat a halálon. Ez a Valami az, amely földi életünknek is lényeget és tartalmat ad, amelyet nem szereztünk, hanem kaptunk, amelyet nem vásároltunk, hanem adták, amelyet más nem vehet el tőlünk, csak mi magunk dobhatjuk el. Ez a Valami nem más, mint az Istennel való rokonságunk bélyege, az isteni szikra, a láthatatlan lélek. Ezzel a lélekkel vagyunk igazán Isten gyermekei, képmásai (1Móz 1,27), teológiai latinsággal *imago Dei*, vagy lelki-szellemi ember, görögül *antroposz pneümatikosz*.

Vissszhangzik bennünk az a meggyőződés, hogy az örök élet reménységét Jézus adta a mindenkori ember számára (1Jn 2,25), felmutatva azt, hogy az az Isten, aki szerető Atya földi életünkben, szerető Atya marad halálunk után is (Mt 22,32/a).

Az örök élet nem más, mint az Istennel való lét- és szeretetközösség. Ezért fontos az istenismeretben való gyarapodás, a jézusi tanításra és életpéldára való figyelés (Jn 14,21) úgy, ahogy ezt a János evangéliumának az írója is megfogalmazta: „Az örök élet pedig az, hogy megismerjenek, az egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust" (Jn 17,3). Ezáltal világossá válik előttünk, hogy elnyerése már itt a földön elkezdődik, „ezért arra törekszünk, hogy akár itt lakunk még, akár elköltözünk, kedvesek legyünk neki" (2Kor 5,9).

folytatás a 4. oldalon

dr. Rezi Elek

Megújuló életet remélünk, az örök életben hiszünk

Az asszonyok gyorsan eltávoztak a sírtól, félelemmel és nagy örömmel futottak, hogy megvigyék a hírt a tanítványoknak.
(Mt 28,8)

A húsvéti örömüzenet oszlassa el lelkünk „barna gyászát", a létünk alapjait fenyegető félelmet, űzze ki szívünkből a bizalmunkat és szeretetünket kikezdő gyanakvást és irigységet, az egyéni és közösségi életünket gyengítő széthúzást, ajándékozzon meg a tavasz megújító életerőivel, s az ebből fakadó reménységgel,

hogy örömmel futhassuk meg utunkat, akárcsak a jeruzsálemi asszonyok, amely a golgotai szenvedéstől és haláltól a diadalmas új életre, húsvéthoz vezet,

hogy lehessünk bizonyságtevő hírnökei és cselekvő megélői a húsvéti evangéliumnak, hűséges tanítványai az örökké élő Jézusnak, akik a tanítványság ismertetőjegyeként a szeretet jelét hordozzák.

Ezzel a reménységgel és bizonyossággal kívánok minden Olvasónak örömben és áldásban gazdag szép húsvétot, kellemes ünnepet,

testvéri szeretettel
dr. Szabó Árpád püspök

A húsvét: lehetőség!

A tavasszal évről évre együtt jár a húsvét, illetve – ünnep közeledtén – az arra való lelki és mindennapi felkészülés. Ez így önmagában még nem jelent semmit, hiszen „forog az esztendő kereke" és – velünk vagy nélkülünk – az események úgyis bekövetkeznek. Az életuntak, a mindennapokba és az esztendőkbe beletörődöttek számára csak a naptár „eseményeinek" számlálásával telik az idő. A lelki élet szempontjából viszont nem mindegy, lejátszódik-e bennünk valamilyen változás, vagy marad minden a régiben, és csak egy újabb ünnep elé nézünk, amelynek valahogy csak el kell telnie. Ezt a fásultságot és belső ürességet a „Szamárháton... Jézus is bedöcögött a főkapun" (Ady Endre) hangulatával társítanám: kívülállóként, kapufélfa vagy függöny mögül szemléljük nemcsak a virágvasárnap és a húsvét „bedöcögését", hanem az ünneplő világot is.

Ennek ellenére ma már mégsem divat imádkozni, templomi áhítatban lelki békét és harmóniát keresni. Legjobb esetben megmosolyognak naivságunk miatt! Az 1989-es változások után hamarosan kiderült, hogy az elmúlt rendszerben történt „agymosás" kitűnő talajt biztosít a teljesítményről, karrierről, versenyről vagy a megélhetés biztosításával magyarázott önhajszolásról szóló életcélnak és életmódnak. Névsorolvasáskor, számvetéskor nagyjából ez derül ki... Az emberiségnek mégis jelentős hányada képes megfogalmazni, sőt *szüksége* is van arra, hogy hangot adjon életszemléletbeli másságának, lelki igényének. Az ilyen emberek – felekezeti hovatartozástól függetlenül – biztosítják az ünnepi közösség és hangulat kialakulását. Ettől sugárzik belső mosollyal az arc, ettől mindig-új az ünnepi jókívánság, emiatt különbözik az ünnepi asztal meghittsége a hétköznapitól. Mert a bennünk kibontakozó újabb húsvét képes feloldani a feszültségeket, és mert az örömüzenet képes könnyíteni szíven-lelken.

A húsvéti örömüzenet is csak a kommunikáció révén működhet: benne van az üres sírról szárnyra kelő hír, és benne vagyunk mi is, nem pusztán megszólítottakként, hanem a tartalom, az új remény lehetőségének befogadóiként is. Ezt nem lehet csupán alkalmilag, lüktető jelleggel megtapasztalni – hogy csak és kimondottan az ünnepek alatt vagyunk „nyitottak", mert az állandó „készenléti állapot" ellenére is sok körülmény igyekszik elvonni a készségünket, éberségünket. Ha az életünket az isteni teremtő gondolat részeként fogjuk fel, akkor folyamatként élhetünk meg minden eseményt és élettel járó gondot. Előbb vagy utóbb felismerjük: nem a sors szeszélyének vagyunk kiszolgáltatva, mert benne vagyunk Isten tervében, gondviselésében, egy magasabb erkölcsi cél folyamatában.

Az ünnepre való készülés idején vagy éppen a böjti időszakban kinek-kinek fontos lenne foglalkozni a következő kérdésekkel: mi az, amit életünkben és a világban járva érzékelni tudunk? Mi az, ami képességeinket és erőnket meghaladja? Mik azok a dolgok, amelyek tőlünk függenek, és mik azok, amelyeket Istenre kell bíznunk? Rendelkezünk-e elegendő belátással annak megértésére, hogy létezésünk részét képezi múltnak és jövőnek is egyben?

Személy szerint nem tudom elszigetelni az egyházi ünnepeket egymástól, még ha azok jellegüknél fogva különböznek is, ha más és más jelentőséggel bírnak. Ahogyan a jézusi életút eseményeire ráépülnek, úgy válhat folyamattá bennünk is a keresztény életmód. Jézus követése, általa az Isten jobb megismerése érleli meg bennünk azt a lelki folyamatot is, amelyet egyházi nyelven tökéletesedésnek szoktunk nevezni. A történeti Jézus testi és lelki növekedésen túl ott van az evangéliumokban számtalan élethelyzet és érzés, amelyeket hozzánk hasonló bajokkal küzdő emberek osztanak meg vele. A válaszokban az emberiség megismerheti a jézusi mértékletességet, higgadtságát, de főleg az Istenbe vetett, feltételeket nem ismerő bizalmat. Ez a tartalom pedig nem elvont módon jut el hozzánk, hanem természetes, tiszta emberi jellemvonásban, emberarcúan – és éppen emiatt átérezhető. Ha ez az üzenet nem érik is meg külső viselkedésünket megváltoztató cselekedet-sorozattá, legalább foglalkoztat bennünket, gyakrabban eszünkbe jut, talán még nagyritkán lelki megnyugvást és eligazítást is ad, s akkor már elkezdődött valami bennünk, már közelebb vagyunk a lelkiségünkért való tenniakaráshoz.

Születésében, karácsonykor lenyűgöz a világra jött gyermek körüli meghittség, nyugalom és békesség. A még gyermekit, a felhőtlen, biztonságos csecsemő- és gyermekkor ígéretét idézzük fel, és állítjuk párhuzamba a magunk hajdani gyermekkora és otthonunk hangulatával. Amikor pedig tizenkét évesen a jeruzsálemi templomban látjuk, már értelemkereső lelkületével állunk szemben. Érezhető ebben a helyzetben az Isten felé fordulása, Isten és a világ megismerésének nem titkolt szándéka. Már tapasztalt egyet s mást, de még előítéletektől mentesen tud kérdezni, tanulni, gyűjteni, „magába szívni" nemcsak életet, hanem eszmét, tudást is. Megkeresztelésének leírásában az evangélistáknak jól ismert célja áll: Isten Fiaként, a próféciákat betöltő megígért megváltóként való igazolása. Mégis felfedezni vélek benne egy félre nem érthető szándékot: Isten országában való hitének kifejezését, az Isten által gondviselt folyamat elismerését. Jézus határozottan üzeni ezzel Isten felé való elkötelezettségét és hivatástudatát. A legrégebbi evangéliumban, a Márk szerintiben így fogalmaz: „Betelt az idő, és elközelített már az Isten országa: térjetek meg, és higgyetek az evangéliumban." (1,15) A negyvennapos böjt és az ehhez csatolt kísértéstörténet csak megerősítése az előbbieknek. Végső döntés, tudatosulása annak, hogy képességeit, tudását az emberekért, a világért kapta Istentől, feladata az ezekkel való szolgálás. Ettől kezdve minden történés egyetlen egységes folyamat része, amelyből nem lehet kiszakítani valamely mozzanatot, tanítást, gyógyítást, különböző településeken történő tevékenységét sem. Ismeri a saját helyét, célját a világban. Fontos tehát folyamatként tekinteni Jézus életét: tanítások, gyógyítások, vándorlás, virágvasárnap, Jeruzsálem, nagycsütörtök, nagypéntek, húsvét. Ha pedig itt nem állunk meg, és a pünkösddel az egyház kialakulását is a történetsor részeként tekintjük, akkor azzá a folyamattá kerekedik, amely Jézust és Istent igazolja. Az események átérzése – elhivatás, szolgálat, az ezzel járó hatások: megalázás, gúny, meghallgatás, érdeklődés, elutasítás – közel hozzák a mi életünkhöz.

Jelen esetben, a húsvéti ünnep, az úrvacsoravétel nemcsak egy élmény, amelynek következtében lelkileg megkönnyebbülhetünk, feltöltődünk. Nemcsak istentiszteleti esemény, amely azért van, hogy megkapjuk a lélek kenyerét. Hivatást, feladatot ruház ránk: mindig törekedni egy jobb, magasabb cél felé. Arra is kötelez bennünket, hogy az ünnepléssel szolgáljunk. Az unitárius káté azt írja: az úrasztalához lehetőleg tisztán felöltözve járuljunk. És a lélek? A tiszta lélek?! Azzal, hogy elrugasz-

folytatás a 4. oldalon

Pitó Attila

Azok a régi húsvétok

„Az időben, mikor elközelgett volna Húsvétnak ünnepe…"

Nagypénteken reggel, nannyó mindig a fekete gúnyát vette elő. Naftalinszag terjengett a nagyházban. A bárányok bégettek az udvaron, s a tyúkok piros nyomokat hagytak a sárban. Készültünk a templomba.

Harangoztak ismét. A másodikat is elhúzták, indultunk. Tudtam, hogy nagy dolog lesz a fehér falak között – a pap bácsi énekelni fog, Mihály bácsi is énekel, s még sokan: a jobb hangú férfiak. Mihály bácsi lesz Jézus, mert neki olyan kellemes, lágy hangja van.

A kar alatt ültünk, ott feszítették meg minden nagypénteken a fejünk fölött Jézust, az orgonánál. Nem láttam, kik, csak a hangokat hallottam. Volt, akit felismertem a hangjáról, hogy ő is ott van. Elvégezték a szolgálatot. Minden nagypéntek délután Jézus nélkül telt el. Lassan a piros lábnyomok maradtak meg otthon az udvaron, a sár is felszáradt, nyár lett, tavasz és ismét telek jöttek nagypéntek után. Az elvesztés szentsége ismétlődik minden nagypénteken.

Miután konfirmáltam, már úrvacsorát szabadott venni. Mehettem a szüleimmel a templomba. A zakó új volt, a nadrág is, és a keményített fehér ingben úgy feszítettem a karban, a passió eléneklésének helyén, mint aki a szakrális veszteség helyére üdvkeresés dolgában visszajár. És itt mindig az a nyári üdeség, tiszta fehér falak, az ész által fehérre mosott fekete nagypéntek. Ágnes asszonyok ültek a padokban, úrvacsorát vevő lágy hangú, ünnepi énekesek. Akik szintén végzik a szolgálatot, hisz az örök élet ünnepén méltóságteljesen öleli meg a zsoltár hangja a kérges emberi kezet, a piros nyomravezetőt, amint énekeskönyvet simogat, s mint fehér márvány, az örök élet képének darabja adná a fényt. Vagy mintha Jézus nélkül épülne fel a húsvéti templom.

Én mindig várom, hogy miután „lelkét kilehelé", a pap mondja csak meg a szószékről, mi lett Jézussal! Mert még sokan vannak ott, ahová ő ment, ha nem halt meg. Mert az élet örök…

Aztán hazamentünk. A templom fehér levegője őrzi még mindig azt a titkot, amelyet magához vett az első passió. Az ég és föld emberi passiója.

(*Tódor Csaba*)

A húsvéttal kapcsolatos első emlékem, mint olyan sok más, édesanyámhoz fűződik. Édesanyám eldugta a kertünkben az általa gyönyörűre festett piros tojásokat, és utána olyan boldog-csalogatóan újsá-

golta, hogy erre járt a „nyuszi"! Mert mi már a nyuszis világba születtünk bele. Ma is magam előtt látom épp zöldülésnek induló kertünket, ahogy nővéremmel keressük a tojásokat. Ma is látom, évről évre hova rejtette el tojásait a rejtélyes nyuszi. Annak a helynek még ma is van valami különleges varázsa számomra.

A nagypénteki böjt kapcsán nagymamám alakja tűnik elő emlékeimből. Zsírosat egyáltalán nem evett, egyebet is keveset. Böjtje az esthajnalcsillag feljöveteléig tartott, úgy mondta, eddig kell betartani a böjtöt. Így szoktatott minket is…

És ahogy felcseperedtünk, a nyuszis házból leányos ház lett. Ünnepi előkészületeink között szerepelt a sütés, takarítás, tojásfestés. Míg kisebbek voltunk, édesanyánk festette a tojásokat, legtöbbször a régi, jól bevált hagymahéjas módszerrel, aztán megszállt minket is az életet jelképező, ősi tojásfestési rituálé, és mi örömmel vettük át a „megbízatást".

Az ünnep első napján persze templomba mentünk. Talán soha nem jön vissza az az idő, amikor mind együtt voltunk, együtt imádkoztunk, ünnepeltünk. Másodnapján vártuk a locsolókat, igazi lázzal, és kínáltuk a tojásokat büszkén, cserébe egy kis életet adó „illatért".

És elmúlt, aztán újra visszajött az ünnep. Legyen így idén is!

(*Makkai-Ilkei Ildikó*)

Lelkészcsaládba született gyermek számára az ünnephez való viszonyulást, úgy érzem, mindenképpen meghatározza a lelkész házaspár hivatása.

Gyermekkorom egyik kedves emléke a nagypéntekkel kapcsolatos. Szüleim, lelkész édesapám és énekvezér édesanyám otthon, a papilakon gyakorolták a passiót, amelyet ketten adtak elő nagypénteken; délelőtt az első, délután a második részét. Azóta is megmaradtak bennem ezek a dallamok, és nagypéntek közeledtével magamban dúdolom őket.

Ugyanilyen kedves emlék a pattogatott kukorica, a „kakassütés" alkalma. A kakast kezdetben a szomszéd néni készítette, majd felcseperedve én magam, esztendőről esztendőre.

Konfirmációig ritkán vettem részt az ünnepi istentiszteleteken, de a papilak ablakából mindig rácsodálkoztam a templomba igyekvő, ünneplőbe öltözött emberekre. A húsvétra levágott báránykát nagyon sajnáltam, főként azért, mert a szemem láttára születtek, és vígan ugrándoztak heteken át. Azóta is nehezen tudom a bárányhúst elfogyasztani.

Húsvét másodnapján kisebb legényke koromban édesapámmal locsoltuk meg a szomszéd néniket, kislányokat. Nagyobbacska koromban már büszkén társultunk, a szabédi Templom utcában lakó öt egykorú fiú, és ahogyan teltek az évek, a falu mind több utcájában kerestük fel a kislányokat. Emlékszem, milyen büszkén viseltük öltönykabátunk gallérján az ibolya- és egyéb bokrétákat, amelyeket a lányos házaknál tűztek rá. Boldogok voltunk, ha festett tojást kaptunk, de nagyon örültünk a locsolással kiérdemelt pénzérméknek is – vagy néha egyenesen a bankóknak.

A gyermekkorból felém szálló kedves illatemlék a másnap készült rakottkrumplié, amely az előző nap szerzett festett tojásokból készült.

(*Kecskés Csaba*)

A húsvéti tojást közösen festettük a családban. Meghegyeztük a lúdtollat, forró olajba mártottuk (többnyire nem hagyott megfelelő nyomot a pirosra festett tojáson). Aztán megvártuk, hogy megszáradjon a tojás, és fekete dukkó festékkel rajzoltuk meg a madár-figurákat. Nagyon keskenyre kellett hegyezni a lúd-

folytatás a 4. oldalon

Azok a régi...

folytatás a 3. oldalról

tollat, mert a széles hegy nem festett szépen.

– A kereszt fekete lesz – mondta Édesapám.

– A piros, az meg az élet jele – egészítette ki Édesanyám.

Családilag így egyeztünk meg.

Aztán a tojásokat kifúrtuk. Külön művészet volt kifújni a belsejét. Színes krepp-papírra fűztük fel, és a fenyőágakat díszítettük fel vele. Amikor besötétedett, elhordoztam a lányokhoz a tojásokat, és felszegeztem a kapura. Édesapám segített. Közben, amíg odavoltuk, a kapunkat ellopták. Ez a szokás a lányos házaknál: ellopták a kaput... Húsvét után ott találtuk meg a Pap utcában, a kertek alatt a sáncban. Hazavittük, és a sarkába illesztettük. Lemostuk a sarat, és amíg új, faragott székelykapu került a helyére, addig azt használtuk. Húsvét: kinyitott kapu, feldíszített fenyőág... És voltak virágoskertek, ahol len virított a sok szép rózsa mellett, mert a lányok virágoskertjét behintették len-, kender- vagy más magvakkal... hogy „legyen mit nyűni".

A templomban pedig a lelkész arról beszélt, hogy húsvét az öröm ünnepe. Nem utolsósorban annak örültünk, hogy sokan voltunk a templomban.

(*Sándor Szilárd*)

Most, hogy a húsvéttal kapcsolatos emlékeket és érzéseket kezdtem keresgélni, a tavaszi virágok, a tavasz friss illata és a fény, a világosság ötlött az eszembe.

Gyermekkoromban otthon mindenkinek megvolt a jól meghatározott szerepe az ünnepi készülődésben. Az én feladatom volt a kertünkben nyíló virágokból csokrok készítése és elhelyezése a ház különböző részein. Én gondoskodtam a lapikról, amelyeket a tojásokra szorítottunk, s úgy festettük meg őket. A tojásfestés mozzanatai nagyon élénken élnek bennem. Érdekes módon a húsvéthétfői locsolás nem hagyott ilyen mély nyomot.

Az ünnep valamelyik napján mindig látogatóba mentünk Marosvásárhelyről Régenbe, ahol édesapám nővére élt családjával. A Régen felé vezető úton, több faluban is – Gernyeszegen, Körtvélyfáján – megcsodáltam a kapukra rögzített, díszes zöldágakat. Azon a vidéken az a szokás, hogy a lányoknak zöldágat állítanak húsvét hétfőjén a fiúk. Ez a kapudísz tulajdonképpen fenyőágból készített koszorú, amelyet élő virágokkal, de újabban inkább papírvirágokkal díszítenek. A zöld ágakat a kapukra előre felrögzített fa kerethez szegezik. Voltak olyan kapuk is, ahol 25–30 vagy még több zöldágat szá-

Húsvét visszhangjai

folytatás az 1. oldalról

Visszhangzik, hogy üdvözülésünket nem az örök bűntől való szabadulásban, hanem a lélek gyümölcseivel való gyarapodásban kell keresnünk (Gal 5,22). Az ünnep alkalmával elhangzott evangéliumi üzenetek arra tanítottak, hogy olyan élettervet dolgozzunk ki, és törekedjünk annak megvalósítására, amelyből ugyan nem hagyható ki a halál, de annak tudomásulvétele nem azt jelenti, hogy „örökre elvégeztetett".

Szeretnénk a sírokon túl is látni, de elég nekünk, ha földi életünkben megtapasztaljuk egymás és az Atya szeretetét. Bizonyára ezzel az intuitív érzéssel áll meg mindenki szerettei sírhantja mellett az elválás pillanataiban. Amikor ez év első napjaiban édesanyám sírhantja mellett állva pillanatnyi búcsút vettem tőle, éreztem, hogy elég válasz megfogalmazódó miértjeimre az életemben megtapasztalt jóságos szeretete, amely „soha el nem múlik", és arra a gazdagságra tekintve hittem és hiszem, hogy nem halt meg, *csak előrement!*

Húsvét lényegét, az örök élet reménységét kivittük a mindennapok világába. Tápláljuk ezt a reményt, mert vele többek, gazdagabbak, nélküle szegényebbek vagyunk.

Pünkösd felé tartó életünkben visszhangozzék a húsvétkor megtapasztalt jézusi üzenet: „Mondom nektek: aki hisz, annak örök élete van" (Jn 6,47). Mondom nektek: aki hittel él, az boldog ember, az elnyeri az „élet koronáját" (Jel 2,10/b). Bíznunk kell, „mivel nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra, mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók. Tudjuk pedig, hogy ha földi sátorunk összeomlik, van Istentől készített hajlékunk, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló mennyei házunk" (2Kor 4,17–5,1).

A húsvét: lehetőség!

folytatás a 2. oldalról

kodunk a hétköznapitól, a közönségestől, a kicsinyességtől, a középszerűségtől, és valami „mást" teszünk, olyant, ami közelebb visz más emberekhez, lelki és tőlünk független folyamatok megértéséhez, ez már a tiszta ruha „lelki megfelelője". Ez nemcsak előrevisz a jézusi úton, az élet folyamatában, hanem már Isten és országa szolgálata is. Mert leküzdöttünk valamit: indulatot, önsajnálatot, talán egy rossz szokást. Nemcsak kapunk valamit az ünneptől, hanem már adunk is abból, amiben részesültünk. A lelki semmittevés, az életcéltalanság, a vegetálás, az állásfoglalás-nélküliség ha bűnössé nem is, de sok esetben cinkossá tehet, mert nem adunk semmit a világnak, csak önmagunkért – vagy még azért sem – élünk.

Ilyen egyszerű és ilyen nehéz is egy időben! A lehetőség néha elérhetetlen, máskor meg kavicshoz hasonlóan az úton hever. Jézus kínszenvedése, legocsmányabb megalázása, a júdási emberárulás, a nagytanács önérdekű politikája, Pilátus önigazoló magatartása sajnálatot és felháborodást keltenek. A legnagyobb tragédia mégsem a halál, hanem a jobbat, emberhez méltóbbat akaró megsemmisítése, „kiiktatása" – gazemberek által. Mindezek mennyire felismerhetőek a passióban is! A mindennél hatalmasabb isteni akarat és gondviselés azonban közbelép. Harmadnapon valami elkezdődik: a jó győzelme, a feltámadás, egy újabb világ teremtése, a rossz veszteségként való elhallgatása. Kezdetben esetlenül, botladozva, de sokan feleszmélnek: Jézust nem lehetett megölni.

A húsvétkor feléledő világnak most már csak erősödésre, kibontakozásra van szüksége. Kell hozzá az áldozócsütörtök és pünkösdkor az isteni lélek segítsége. A rossz pillanatnyi győzelme után következik az igazság, a bizonyosság. Ezt pedig nemcsak hinni kell. Szolgálói, kezdeményezői kell hogy legyünk ennek a folyamatnak, amelynek nincs vége soha. Nincs vége, mert a húsvétban ott rejlik a Jézustól kapott lehetőség: „A lélek az, aki életre kelt, a test nem használ semmit: azok a beszédek, amelyeket én mondtam nektek: lélek és élet" (Jn 6,63).

A húsvét pünkösddé válásában, Isten országának egyházzá, emberi szeretetközösséggé alakulásában a mi életünknek és szolgálatunknak az egyik legfontosabb szerep jut. Ezt szolgálja az első pünkösd óta a Jézus nyomdokán járó keresztény világ, ezt építették be templomainkba, egyházunkba őseink, erre szólít bennünket a lélek. Ez biztosítja a történet folytonosságát, ebben is ott van az örök élet üzenete, mely mindenkihez szól.

moltam meg. Ahol a legszebb és legügyesebb vagy legtöbb lány lakott, természetesen ott volt a legtöbb zöldág. Ezért a feledhetetlen látványért mindig nagyon vártam a húsvéti régeni látogatást.

(*Moldován Szeredai Noémi*)

Mint minden gyermeket, engem is mélyen érintett az ünnep bűvölete.

A Tilalmas alatt kinyíltak az első hóvirágok, és a mamának átnyújtott üde csokor sejtette mindnyájunkkal: húsvét közeledik. A tyúkokat lestem, melyik ajándékoz meg friss tojással, mert kisebbik nővéremnek számlálgattam és gyűjtögettem a tojásokat a hátsó szoba egyik sarkába tett régi fazékba.

Délutánonként a barátommal egymásnak mondtuk fel a locsolóverset, s tervezgettük, mekkora zacskó kell a várható piros tojásoknak. A hosszú délutáni beszélgetések végét a hazatérő nyáj bégetése jelezte.

Nagypénteken templomba küldtek, este pedig az aszaltszilva s a „fatej" csemege jelezte: vége van a böjtnek. Szombaton a miénk volt a kisült somodi cseréptálja, és a kemence előtt lekuporodva mutatóujjunkkal osztozkodtunk testvéremmel a cserépben maradt cukormázon. Este anyótól sarvalt káposztát hoztam, s három lej ünnepi zsebpénzt is kaptam.

És ránk köszöntött az ünnep. A háziszőttessel megterített asztalunkon ötvöződött a múlt és az akkori jelen egyszerűsége és nagyszerűsége. Habos tejeskávé és somodi kalács, ünnepi bor és „hamuszsák-sütemény" sorakozott az ünnepi asztalunkon. Édesanyánk hálát mondott, s mi éreztük az igazi ünnep beteljesülésének örömét.

Felnőttként is magamban hordozom ezt a dédelgetett gyermekkori emléket. Boldog vagyok, ha a gyermekeim húsvéti tervezgetéseibe beleszövök valamit a minden gyermek húsvétját megszépítő igazi örömből.

(*Bartha Alpár*)

Nálunk általában a húsvét előtti héten szervezték meg a hiterősítő istentiszteletsorozatot. Anyai nagyanyám nagyon vallásos asszony volt, minden alkalommal magával vitt a templomba. Az istentiszteletek után mindig kikerestük a Bibliából azt a részt, amelyet Kovács Sándor, akkori lelkészünk alapgondolatként felhasznált.

Nekünk, gyermekeknek a böjt nem volt annyira szigorú, mint a felnőtteknek. De arra kimondottan emlékszem, hogy nagypénteken csak „kakast" (pattogatott kukoricát) ettünk. Minden évben meghallgattuk a templomban a passiót; legtöbbször a kántor énekelte, majd később egy jó hanggal és hallással rendelkező asszony, Sánta Ida néném.

Pénteken nem dolgoztunk, de a szombat annál több munkát adott nekünk. Udvart, kertet kellett takarítani, és estefelé a ház előtt levő utat megseperni.

Vasárnap reggel mindig bárányhús volt a reggeli, amit édesanyám nagyon finoman tudott elkészíteni. Még ma is a számban érzem azokat az egyedi ízeket.

Váltig ez a gondolat járt a fejemben: Jézust azok feszítették a keresztre, akik irigyek voltak rá. Ezenfelül nem nagyon gondolkodtam rajta, mi is történt húsvétkor. Még konfirmálásom után sem értettem a feltámadás kérdését, s különösebben nem is foglalkoztatott.

Szomszédunkban van a katolikus templom, és osztálytársaimmal, barátaimmal sokszor elmentem a nagypénteki szertartásra. A szomszédság okán a mindenkori plébánosok nagyon szerettek engem. A keresztútjárások sem voltak számomra idegenek.

A húsvét középpontjában számomra a locsolás állt. Az volt a szokás nálunk, hogy a velünk egykorú kislányokat az ünnep másodnapjának délutánján megöntöztük. Locsolóverset tanultam minden alkalomra, ezzel mentem az első években. Később már barátaimmal látogattuk végig és öntöztük meg szerre a lányokat. A locsolásért süteményt, tojást, néha pénzt kaptunk. A tojásokkal „tükröztünk", s versenyeztünk: kié a legerősebb tojás. (Persze nem csak a lányokhoz mentem el öntözni. Minden alkalommal meglátogattam a keresztanyáimat is, meglocsoltam őket, és mindig *két* tojást kaptam tőlük. Nyolc keresztanyám lévén így már fél zacskó tojással dicsekedhettem.)

Öntözés után mindig megszámoltuk a tojásainkat, hogy ki kapta a legtöbb és legszebb tojást.

A legszebb és legerősebb tojásokat mindig meg akartam őrizni. De hát csak pár napig lehetett, hiszen mind elromlottak. Húsvét harmadnapján a lányok is viszont-locsoltak, de ők vízzel. Egy alkalommal nem vettem észre a mesterkedésüket, és jó nyugodtam mentem az utcán. Többen is rámrontottak a kapuk aljából, és veder vizekkel a kezükben úgy megöntöztek, hogy csurom lucsok lettem. Azután már minden harmadnapján figyelmes voltam: többé ne fordulhasson elő, ami már egyszer megesett. A lányok ugyanis az iskolában nagy garral, bőségesen kiszínezve ecsetelték ezt az esetet.

(*Simó Sándor*)

Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen, Sepsiszentgyörgyön és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Török Áron, Sepsiszentgyörgy, **0267-316201**,

Katona Dénes, Székelyudvarhely, **0266-213100**.

Ferenczi Enikő, Kolozsvár, **0740-063767**.

Mindenkire vigyázni akarunk.

Árnyék és cseresznyevirág

Amikor az ember térben elindul valahová, időben is úton van. Mindenki átélt már olyan helyzeteket, amikor *ott* volt, mégsem volt *jelen*. Gondolatai egészen más helyre és időbe kalauzolták el. Ilyenek az emlékek is. Ezen a tavaszi délelőttön eszembe jut egy ilyen hasonló, mégis más világ.

Egy napos, kellemesen meleg órában padon üldögélek. Körülöttem halvány rózsaszínben virágzó fák, talán cseresznyefák, amelyeknek illatát játékos szellő repíti felém. Körülöttem sétáló párok, görkorcsolyázó, biciklizó gyerekek, egymást vagy kutyát sétáltató öregek váltják egymást különböző színekben, formákban. Vidám hangok mindenütt. Talán megéltem ezt már egyszer, hogy ilyen világosan van előttem a kép, s ezen a tavaszon újra át szeretném élni... No de kevés időm van az efféle ábrándozásra. Napi teendőim lekötnek, szigorúan kiszabottak a cselekedeteim, figyelmem, s most a húsvét hajnalán még több tennivalóm akad. Ezzel nem vagyok egyedül. A földművesek valószínűleg megfeszített erővel dolgoznak a mezőkön, hogy majd az ünnepet még a mezőgazdasági munkákra alkalmas időben is nyugodt lelkiismerettel élvezhessék. A kereskedők, a boltosok az ünnep előtti nagy vásárlási kedvet kihasználandó mindent beleadnak ebbe az „annyiszor" utolsó száz méterbe. Az anyák fáradtságot nem ismerve takarítanak, mosnak, főznek, nevelnek, zsörtölődnek. Az apák sem restek, mert tudják, hogy jó-jó ünnep, de azt „hátulról" pénzelni is kell! A gyerekek felhőtlenül várják a tojásgyűjtést, a locsolást, a műveltebbje talán éppen most tanulgat locsolóversikét. A diákoknak ezzel szemben még nehéz ez az időszak, mert a tanárok most kaptak észbe, hogy a megtanulandó anyagból bizony még sok pótolnivaló van, és hát ennek egy részét a tavaszi szünetre is le kell osztani. Az egyetemisták várják a hazautazást – kevésbé a szegény teológus hallgatók, akiknek talán épp most húzták ki nevük mellé azokat az egyházközségeket, ahol az ünnep alatt legátusként bizonyítaniuk kell Isten s ember előtt; semmi hazautazás, kinőttek már a szülők markából, jobb esetben az Isten markába kerülve – mondhatja, csupán a humor kedvéért, a magamfajta nagyszájú. Az újságírók is gondban vannak, nem szeretnének közhelyesen írni a húsvétról, de hát mintha minden esemény és szó olyan megszokott és általános lenne. Hasonlóképpen érezheti magát a lelkész, akinek nagy feladat jut az ünnep szentté tételében: ugyanazt kell mondania minden évben, mégis mindig máshogy. Nem kis dolog ez! Betegek és árvák is jönnek majd a templomba, ők is ünnepelni szeretnének. Mindenkinek kell egy kis húsvéti üzenet. Kell a szent élmény, amely megtisztít és megbocsát, és az ezt kiegészítő szent szokás, ősi jog a találkozások dínom-dánomára.

Olyan jó távolról belenézni az emberekbe, helyzetekbe, miközben magam is nyakig benne vagyok, és kénytelenül hol ebből, hol abból a szerepemből kiindulva viszonyulok a húsvéthoz. Néprajzosként nem ártana feláldozni egy-két napot, és elutazni egy jó népszokás megtapasztalásához. Tudomásomra jutott például, hogy Szászfenesen húsvét vasárnapjának hajnalán a katolikus fiatalok kimennek a rétre, és énekelve virágot – például kakasmandikót – gyűjtenek. Koszorúba fonják, majd onnan indulnak a szentmisére. Ki tudja, milyen titokzatos és varázslatos dolgok történnek ott? Ki tudja, milyen érdekes háttere van e cselekedetüknek?

Aztán hazatérve nem ártana lefújni a rokoni és baráti kapcsolatokról a port. Szép és jó tervek ezek mind, de addig még futkározás és készülődés a program.

Minap az anyai utasításnak engedelmeskedve kénytelen voltam rendet rakni irataim között. Kezembe került egy szállingó lapocska, még kolozsvári egyetemista éveimből. A lapon akkori napi teendőim sorakoztak, „haptákba állva" jelezték a napi utat, de a lap alján egy *nem közönséges* mondatra lettem figyelmes. „Üldögélni Istennel." – És akkor ott, a feltúrt szobám közepén újra megcsapott az a szellő, szívtam a cseresznyevirágos illatot, és jöttek a párok, a gyerekek, az öregek...

Kocsis Tünde

Szól az unitárius webrádió

Solymosi Zsolt lelkész-vallástanárral, a rádió alapítójával Sándor Krisztina beszélget

S. K.: *Kezdjük az elején. Honnan az ötlet? Hogyan született meg a webrádió gondolata?*

S. Zs.: Engem mindig is érdekelt és vonzott az elektronikus sajtó. Hatévi lelkészség után, ahol többnyire fiatalokkal voltam körülvéve, azt kerestem, hogyan lehet a fiatalokat hitelesen és unitáriusul megszólítani. Lelkész-vallástanár vagyok, és ifjúsági munkát is végeztem éveken át. Látok egy nagy szakadékot a fiatalság és az egyház között, évekre visszamenőleg. Manapság nagyon meg kell keresnünk azt a formát, amely által fel tudjuk mutatni az amúgy értelmes és nyitott fiataloknak, hogy a vallásuk egy olyan vallás, amely teljes mértékben rájuk és 21. századi gondolkodásmódjukra szabott. Ehhez ki kell lépni az egyházi formák lezárt kereteiből. Hol vannak manapság legtöbbet a fiatalok? A számítógép előtt, a média vonzáskörében, és hogyha nem jönnek be a templomba, akkor nekünk kell a templomból kimenni feléjük.

S. K.: *A webrádió létrehozását megelőzte egy célirányos felkészülés is az Amerikai Egyesült Államokban.*

S. Zs.: Egy évig tanultam a californiai Berkeley-ben, a Starr King School for the Ministry nevű, unitárius alapítású egyetemen. Már az ösztöndíj elnyerése után lehetőségem volt arra, hogy médiára szakosodjam. Egy évig kerestem a lehetőségeket az Amerikai Egyesült Államokban, hogy szó szerint minél többet megtanuljak a szakmából. A humoros oldala ennek az egésznek az, hogy rendkívül merev keresztények tanítottak (az amerikai szóhasználat szerint *fundamentalist christians*). Ők nyolcmillió dolláros rádióadóval rendelkeztek a San Franciscói-öböl környékén, s mindent, amit szakmailag el lehetett sajátítani tőlük, azt sikeresen megtanultam. Amikor az egyik tanáromnak a stúdiójába beléptem, megkérdezte, milyen nyelven beszélünk az országunkban; s miután mondtam, hogy magyarul, ő erre egy kb. 150 rekeszes polcról kiemelte a magyar szórólapot, amelyen 10 lehetőség állt arra, hogy megszabaduljak a sátántól. Ezt közvetlenül beolvassák a rádióba a világ 150 nyelvén, tehát rendkívül komoly a missziós szolgálatuk. Kerestem a formát, a lehetőségeket, s közben arra gondoltam, mi marad meg bennem egy év után, miután megtanultam és beleláttam a szakmába?! Megfordultam több rádióstúdióban is. Egy olyan műsorban is volt lehetőségem részt venni, amelyet több millió amerikai hallgat szombat reggelente, több területi stúdiónak voltam

meghívottja, ahol Erdélyről, az unitarizmusról beszéltem.

S. K.: *Mi történt hazajöveteled után? Hogyan indult be a webrádió?*

S. Zs.: Miután hazajöttem, úgy láttam, hogy a legegyszerűbb lehetőség egy webrádió indítása lenne. Ez a 21. századi jelenséghez igazodik, amely szerint az ember ül a számítógép előtt, és valamit hallgat, ha nem zenét, akkor rádiót, olyat, ami a számítógépén is működik. Tudjuk, hogy a frekvenciás rádióknak is van egy számítógépes honlapja, és onnan is hallgathatók. Én évek óta így hallgatom a Kossuth Rádiót, a Petőfit, a Bartókot. (Ajánlom különben az olvasók figyelmébe is, hogyha számítógéppel rendelkeznek, így csatlakozzanak a rádiókhoz.) Arra gondoltam, kellene egy unitárius identitású, alapítású rádiót indítani, nem túl nagy költséggel. Igyekeztem erre támogatókat toborozni. Az Egyesült Államokban az ehhez szükséges felszerelést már szinte teljességében megvásároltam és hazahoztam. Néhány hónapig, amíg a püspökségen el tudtam mondani, hogy miért van ez, miről szól, addig a rádió a lakásomból, egy sarokból indult be. A szomszédasszony fentről már nem egyszer rám szólt, hogy most már aztán legyen elég a rádiózásból, este 22 óra után. Beindult a rádió, aztán december végén, karácsony környékén találtam egy olyan fészket az Egyházi Központ épületében, amelyet engedélyeztek átalakításra. 30–40 diákommal építettünk belőle egy korszerű stúdiót. Jelen pillanatban a rádió teljes felszereltségével készen áll arra, hogy most már a következő lépésre térjen át: a hallgatók toborzására.

S. K.: *Hogyan indultatok el ezen az úton? Melyek az elsődleges visszajelzések, eredmények?*

S. Zs.: Megteremtettük az alapot. Jelenleg átlagban 25 hallgatója van az adásoknak. A következő lépés nyilván az, hogy minél szélesebb körben ismertté váljon a rádió. Egyre több cikk, riport, tévéinterjú készül róla, most ezt a szakaszt éljük. Megvan már a háttér, megvolt az ötlet, és úgy érzem, hogy rögtön bevált. Azok, akik eddig *valamit* hallgattak, most már nem *valamit* hallgatnak, hanem tudják, hogy létezik egy www.unitarianradio.ro honlap is. Mondok egy friss adatot a honlap látogatottságáról: egy hónapja készült el a rádió hivatalos honlapja, és eddig 6036 látogatója volt. Ez már egy komoly jelzés, hogy itt vannak a hallgatók, az érdeklődők.

S. K.: *Kiket céloz meg a rádió? Kikhez szól?*

S. Zs.: A rádió elsősorban magyar nyelven, fiatalokhoz szól, ugyanakkor bárkihez, aki kíváncsi arra, hogy mit is fed az unitárius identitás, vallásosság és életszemlélet. A célok közt van az, hogy az amerikai unitárius-univerzalistákhoz is szóljon, ráadásul innen, Erdélyből. Amerikában meglepődtem azon, hogy egy ilyen úgymond progresszív, nyitott, mondhatni „pénzes" egyháznak – ne értsük félre, van pénzük az ottani unitáriusoknak, nem egy szegény, hanem egy egészséges felső középrétegből származnak – nincs jól működő webrádiója. Van kb. 800 gyülekezet Amerika-szerte, és 1–2 webrádiót tartanak nyilván, de ezek működése is elég szegényes. Addig, amíg a fundamentalista keresztények több millió dolláros adókat működtetnek, és rengeteg pénzt költenek templomaik megvilágítására és hangtechnikájára, addig mi – erdélyi és amerikai unitáriusok – tipikusan ugyanazt tesszük: nem vagyunk jelen sehol, úgyszólván bujkálunk az üzenetünkkel. Az amerikai unitáriusok az erdő közepébe építik a templomaikat, ahová azok jutnak el, akiknek van kocsijuk, az erdélyi unitáriusok pedig megelégszenek a több mint 400 éves hagyományukkal, és azt remélik, hogy a templomot mégis megkeresik a fiatalok. Hangsúlyozom, hogy a rádió román és angol nyelven is fog sugározni, az előítéleteket szeretném lebontani.

S. K.: *Hogy néz ki jelenleg a műsorrács, a műsorok szerkezete?*

S. Zs.: A műsor szerkezete webrádió jellegű, mert rájöttem, hogy számítógép előtt többnyire akkor vannak az emberek, amikor hazaérnek. Esti órákban kezdődnek az adások, többnyire 19–20 órától, és ezek másnap de. 10 órától ismétlődnek azok számára, akik a munkahelyükön hallgatják a rádiót. Az ún. üres részekben jó, minőségi válogatott zene szól.

A műsorok le vannak bontva különböző érdeklődési körökre. Hétfőn van egy hétindító, többnyire beszélgetős műsor. Ez egy olyan témát indít el, mely elgondolkodtat, s melyen rágódhat az ember. Ilyen témák voltak az értékek, az, ami idegesíti az embert, az emlékek stb., tehát olyan kérdések, melyek az emberben élnek, mocorognak. A keddi est a teológushallgatóké, nyitottam feléjük, és örömmel látom, hogy kaptam visszajelzést. Van állandó szerkesztője a műsoroknak, jönnek, érdekli őket. A szerdai nap az ODFIE műsora. Az ODFIE-nek is lehetősége van megszólítani bárkit az országban és a nagyvilágban. Ez egy nagyszerű webrádiós lehetőség, hiszen egyből a világ fele sugárzunk, nem csupán egy 10–20 kilométeres hatáskörzetben. Ezt a lehetőséget még sokan nem ismerték fel. Csütörtökön egy *Ritka vendég* című műsor van betervezve. Ez még nem működik. Szükség van arra, hogy a rádió ismertté váljon ahhoz, hogy hetente egyszer vendégeket tudjak meghívni. Többnyire lelki, szellemi gazdagságot sugárzó és nyújtó vendégeket szeretnék hívni.

folytatás a 8. oldalon

„Magasabbra a tetőt, ácsok"

Akár Salinger regényének jól ismert címe is jelmondata lehetett volna annak a közel harminc unitárius férfinak, akik a virágvasárnap előtti szombaton a homoródaróci imaház udvarán gyűltek össze.

Imaházunk tetőszerkezete megromlott. Rövid tanácskozás után úgy döntöttünk, „önerőből" fogunk neki a kijavításához. Bár a daróci leányegyház kevés lelket számlál, annál elszántabbak és *keresztényebbek* hívei! Mondhatni, minden család férfitagjai jelen voltak a közmunkán. Idősek, fiatalok egyaránt besegítettek a födésnél. Simó Sándor lelkész gerendákat, léceket szállított. A nőszövetség tagjai is jelen voltak: a kávéról, üdítőről természetesen ők gondoskodtak a munkálkodók számára, és persze besegítettek a törmelékek eltakarításánál.

Napnyugtára az imaház elavult cserepei kicserélődtek. A másnapi istentiszteleten újra a kedves, meleg otthon fogadta a híveket – a szombati munkálatoknak nyoma sem látszott.

Illesse dicséret mindazokat, akik munkájukat áldozták közös otthonunkért!

György Izabella

Szól az unitárius webrádió

folytatás a 7. oldalról

Pénteken, havonta egyszer jelentkezik egy nagyon bevált, népszerű műsor, ami az *Udvartér* nevet viseli. Ez egy élő ifjúsági műsor, Erdélyben jelenleg az egyetlen, közönséggel készített, élő ifjúsági rádióműsor. Ennek partnere a Kolozsvári Rádió, Csatári Melindával közösen szerkesztjük e tematikus műsorokat, meghívott vendégekkel, zenekarokkal. A szombat és a vasárnap a kollégista diákoké. Szeretném, ha a keresztúri kollégium is mielőbb bekapcsolódna. Elsősorban a diákok vezetik ezeket a műsorokat. Vasárnap természetesen istentiszteletet sugárzunk, különböző gyülekezetekben felvett hangfelvételekből. Ezek a műsorrácsunk jelenlegi részei. Mindez hamarosan gazdagodni fog különböző erdélyi falvak hangképes beszámolóival. Ez hasonló lesz az ODFIE által szerkesztett falufüzet-sorozathoz, ám rádióműsor formájában. Küküllődombó anyaga már el is készült. *Erdély földjén* címet viseli majd a műsor, és azt szeretném, ha nemcsak az unitárius vidékekről, hanem távlatban minden egyes erdélyi magyar településről készülhetne egy egyórás anyag, amely idővel betűrendben elérhető lenne majd a rádió honlapján. 300 diákom van kb. 200 településről, így, ha mindenki a maga helységéből elhozza a műsort, akkor egy tekintélyes része már meg is lenne.

S. K.: *Kik dolgoznak veled a rádiónál?*

S. Zs.: Amikor a rádiót elindítottam, az elképzelésem megvolt hozzá, a technikai rálátásom kevésbé. Így olyan diákokat kerestem a kollégiumból, akikről tudtam, hogy számítógép-zsenik vagy nagyon értenek a hasonló technikai dolgokhoz. Egy volt diákommal kezdtem, ő volt a technikusa a rádiónak, de közben munkahelyre talált, és most nagyon elfoglalt. Így hát új segítségek után néztem: Van két XI-es diákom, akik a rádiónak a technikai oldalával foglalkoznak, a honlap adatbázisának a feltöltésével és egyéb részletekkel, mint a keverőpult, mikrofonok stb.

A szerkesztők a teológusok, az ODFIE-sek, illetve a diákjaim. Az Udvarteret a Kolozsvári Rádióval készítem. Mindezek mellett van egy sajátossága is a rádiónak: a stúdió úgy van megépítve, hogy bármikor élőzenét tud sugározni, zenekarokat hívhatok meg, élőzenét lehet bejátszani. Több fiatal diákzenekart sikerült már népszerűsíteni a rádió keretében, Besztercétől Kolozsvárig. A zenészcsapat is sokszor besegít a technikai dolgokba. Tehát a csapat változó, fiatalos. Ha az unitárius webrádiót be kellene sorolnom a rádiók valamelyik „kategóriájába", akkor azt mondhatnám, hogy ez egy közösségi rádió, tehát bárki bejöhet, leülhet, és adást készíthet. Amerikában ez úgy működött, hogy beültettek a mikrofon elé, erre én mondtam, hogy hát ez nem épp így működik. Dehogynem – mondták, a tegnap a postás is itt járt, s beültettük, hogy mondja el, milyen leveleket hordani. Nahát, mondtam, ha ez így megy, akkor rendben van.

S. K.: *A kollégiumi tanárság, a lelkészség mellett hogyan fér meg a rádió?*

S. Zs.: Nekem súlyos hibáim vannak, ami a testi-lelki felépítésemet illeti, erről meg vagyok győződve. Minden egyes munkakör, amit betöltök, az egy vagy két és fél embert igényelne külön-külön, úgymint tanárság, besztercei szórványlelkészség és rádiózás. Valahogy mindez elfér még bennem. Azért teszem, mert rendkívül szeretem. Egyikről sem tudnék lemondani, a rádió pedig nyilván újdonság. Amíg nem volt rádió, addig volt egyéb: biciklitúrák, szavalóversenyek, programok az iskolában stb. Ám a rádióról most már úgy érzem, hogy nem egy belső körben mozog. Számtalan visszajelzés jött a rádió üzenőfalára, ami arról tanúskodik, hogy más kontinensen élő magyar és nem magyar emberek visszajeleztek, tetszik nekik, felfedezték magukat és gondolkodásmódjukat benne. Így a rádió egyre hangsúlyosabb szerepet kap. Arra kérem a jó Istent, adjon erőt, hogy tudjam ezt folytatni, vagy legyen olyan biztos alapokra helyezve a rádió, hogy nélkülem is továbbmehessen, ugyanis nagy szükség van rá. Jelenleg Erdélyben ez az egyetlen vallásos webrádió, amely igyekszik hamarosan biztos lábakra állni és minőséget nyújtani.

S. K.: *Az Erdélyi Unitárius Egyház részéről lehet-e folyamatos támogatást igényelni? Elképzelhető, hogy egy-két év múlva önálló alkalmazottakkal működjön a rádió?*

S. Zs.: Ez elsősorban a mindenkori egyházi stratégiától, annak gazdasági politikájától függ. Én ebbe nem tudok beleszólni, csupán figyelmükbe ajánlom ezt a lehetőséget. Számtalanszor elmondtam, hogy miről szól a webrádió, kész dvd-anyagokat adtam át az egyházi vezetőségnek a rádió munkájáról, meghívtam őket az *Udvartér* című élő műsorba. Mindezek mellett, gondolom, mások is jeleznek he-

---

Az Egyházi Képviselő Tanács március 30-án tartotta I. évnegyedi rendes ülését Kolozsváron. Napirenden többek közt a teológiai intézet, valamint az unitárius középiskolák I. félévi jelentése, az egyház központi szociális munkájának 2007. évi terve, a lelkészi és gondnok-presbiteri értekezletek kiértékelése, valamint az egyházközségek építési-javítási segélyeinek véglegesítése szerepelt.

Húsvét ünnepén unitárius teológiai hallgatóink legációs szolgálatokat végeztek, az alábbi egyházközségekben: Barót, Bölön, Brassó, Dicsőszentmárton, Homoródalmás, Homoródszentpál, Homoródszentpéter-Homoródjánosfalva, Kökös, Küküllődombó, Magyarsáros, Nagyajta, Sepsiszentgyörgy, Székelyderzs, Székelykeresztúr, Székelyudvarhely 2, Torda, Torockószentgyörgy, Ürmös és Várfalva. A létszámcsökkenés, továbbá a választás szabadsága következtében hagyományosan legátust fogadó egyházközségeink közül Alsórákos, Árkos, Magyarszovát, Nyárádszentmárton, Olthévíz, Segesvár, Torockó és Vargyas is legátus nélkül maradt ez ünnepen.

A nagy-britanniai Unitárius és Szabadelvű Egyház április 10-e és 13-a között szervezte meg ez évi rendes közgyűlését a London melletti Hartfordshire-ben. Egyházunk üdvözletét dr. Szabó Árpád püspök személyesen tolmácsolta az angol hittestvéreknek, aki feleségével együtt a főtanácsi ünnepségek vendége volt. A főtanácsi ülésen ünnepélyes keretek között búcsúztatták el a szervezet központi hivatalát az utóbbi két évtizedben irányító Jeffrey Teagle-t, aki nyugdíjba vonult. Utóda a korábban lelkészi munkakörben dolgozó Steve Dick lett.

Az egyesült államokbeli Unitárius Univerzalista Egyház Bostonban székelő központi hivatala nemzetközi ügyeinek irányítására új igazgatót keres, 2007 nyarától. Az állás fő küldetése kapcsolatokat teremteni és fenntartani a világ unitárius univerzalista közösségeinek képviselőivel. E munkakört az utóbbi másfél évben ideiglenesen betöltő Cathy Cordes a nyártól visszatér a Testvéregyházközségi Tanács igazgatói állásába.

lyettem arról, hogy milyen a rádió. Én teljes mértékben rájuk bízom ezt a kérdést. Az első jelzés részükről az volt, hogy helyszínt biztosítottak, és a János Zsigmond Unitárius Kollégium évi költségvetésében is szerepel egy összeg, amely segíti a rádiót. Az, hogy alkalmazottak lesznek-e, illetve egyféle belső intézményként fogják-e tekinteni, ez teljes mértékben az egyháznak a belső politikájától függ.

S. K.: *Most miből tartja fenn magát a rádió?*

S. Zs.: Jelenleg a rádió anyagi háttere nulla. Eddig amerikai támogatók segítségével épült ki minden. Szerencsére a rádió jelen pillanatban olyan önfenntartó helyzetben van, hogy nincsenek működtetési költségei. Az egyházi épületben mentesül az áram- és világháló-költségek alól. Én rengeteg támogatót igyekszem odavonzani a különböző műsorokhoz, ahhoz, hogy anyagilag ezeket fenn tudjam tartani. Komoly utánajárást igényel, hogy az ember előteremtse azt a pénzt, amivel például az *Udvartér* havonta létrejöhet, vagy alkalmi jelleggel koncertet szervezhetünk.

S. K.: *Kívülállónak úgy látszik, hogy van egy kis csapat, amelyik nagy-nagy lelkesedéssel és hatékonysággal működteti a rádiót. Legutóbb, az Ismerős Arcok koncert után 3–4 nappal meg is jelent a rádió készítésében a koncert anyaga DVD-lemezen, szerkesztett borítóval, piacképesen.*

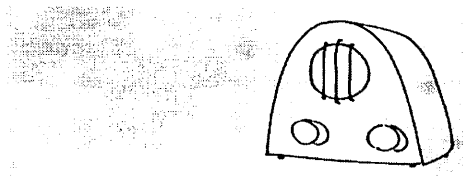

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió
szerdai napokon, 9.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
április 18.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
május 6.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
április 21., május 5., 26.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban,
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

S. Zs.: Hát, igen... Tanultam valamit Amerikában. Telik-múlik az idő, és ha nem állsz elő tartós dolgokkal, akkor egyszerűen elhúz melletted a vonat. Ha egyszer valamit elvégeztél, az teljesen kész kell hogy legyen. Az elérhetőségek, beszámolók fenn kell hogy legyenek a honlapon, ott kell lennie a kész anyagnak az emberek kezében. Kezdtem tanulni az eddigi hibáimból. Elvégzek valamit, és az elszáll, semmi nyoma nem marad. Éveken át nem maradt nyoma az egyletben, az első időszakban az iskolában, és akkor kezdtem tanulni belőle. Muszáj nyomokat hagyni magunk után. Ennek súlya kell legyen. Ezt a munkát egy technikai stáb végzi, amelyet én koordinálok. Eljönnek, lefilmezik és másnapra kész az anyag. Egy teljes sorozat van már a polcon, bárki jöhet, vásárolhat belőle. A honlapról már több mint százan töltötték le az *Udvartér* és az angol nyelvű műsorokat. Tehát időben meg kell lennie mindennek, mert hogyha nem, akkor mást vesznek a kezükbe az emberek, és elfelejtik azt, amin ott voltak.

Zárszóként: ajánlom mindenki figyelmébe a www.unitarianradio.ro honlapot és az ezen keresztül elérhető unitárius webrádiót!

Országzászló-állítások Háromszéken

Márciusi szeretetvendégség Sepsiszentgyörgyön

A Sepsiszentgyörgyi Unitárius Nőszövetség legutóbbi meghívott vendégtanára József Álmos volt, aki *Országzászló-állítások Háromszéken* című könyve alapján tartott meghitt vetítettképes előadást.

Az országzászló állításának háttere az ország megcsonkítása – vezette be előadását József Álmos. A maroshévízi születésű Urmánczy Nándor földbirtokos, a Védő Ligák Szövetsége elnöke által 1925-ben meghirdetett „Országzászló mozgalom" a revíziós zászlókultusz félhivatalos megnyilvánulása volt.

A budapesti Szabadság téren már 1921-ben irredenta szoborcsoportot állítottak fel az elszakításra ítélt országrészeket jelképező négy alakkal. Ezek központi tagjaként 1928. augusztus 28-án avatták fel az „Ereklyés Országzászlót". Ennek helyén ma is a szovjet hősök (!) emlékműve áll.

Háromszéken a tények mai ismerete szerint két országzászló maradt fenn, az egyik Magyarhermányban, a másik az uzoni református templomban.

Észak-Erdély magyarságát az 1940. augusztus 30-i második bécsi döntés a nemzeti lét kiteljesedésének reményével töltötte el. Az országzászlóval kapcsolatos hivatalos teendők intézésére 1935-ben Budapesten alakult meg az Ereklyés Országzászló Nagybizottság. Irányítója a háromszéki származású Losonczy Ferenc országbiztos volt, székelyföldi megbízottja pedig dr. Kelemen Zoltán papolci ügyvéd.

Háromszéken 1940 és 1943 között a mintegy száz település nagy többsége eleget tett a közóhajnak, és országzászló-emlékművet állított. Csonka-Magyarországon mintegy 350 ilyen országzászló-emlékművet avattak fel.

Az avatási műsor főbb mozzanatai – sorolta József Álmos – az országzászló ünnepélyes átadása, megszentelése, felvonása és megkoszorúzása leventék és székely, illetve magyar népviseletbe öltözött lányok díszőrsége mellett, esetenként a történelmi vármegyék rögeit tartalmazó urnák elhelyezése. A küldöttség fogadása, a résztvevők felvonulása, a magyar, illetve a székely himnusz eléneklése, szavalatok elhangzása tette felemelővé, változatossá az ünnepélyt.

A kommunizmus éveiben ezeket az országzászló-emlékműveket megsemmisítették, vagy sajátos „metamorfózis" áldozataivá váltak.

Templomunk egyik dísze a nőszövetség szeretett tagjától, néhai Szakács Zoltánné Bartha Ilikétől a templomszenteléskor kapott, egykor Nagyajtán elrejtett magyar országzászló.

József Álmos az apadó emlékezet feleleventését tűzte ki célul, amikor a fennmaradt írásos és képi dokumentumok összegyűjtésére vállalkozott, a megőrzött világi és egyházi feljegyzésekből tallózott,

folytatás a 10. oldalon

Ferenczi Mária Magdolna

Országzászló-állítások...

folytatás a 9. oldalról

rendszerezte a fiókok mélyéről előszedett, féltve őrzött fényképeket, rögzítette az emlékművek avatásán résztvevő, még élő személyek emlékeit. Ennek nyomán született meg újabb könyve, az *Országzászló-állítások Háromszéken* (T3 kiadó, Sepsiszentgyörgy, 1996).

„Az emlékművek vagy egykori helyük jelenlegi állapotának felmérésével, bemutatásával buzdítani szeretnénk azok helyreállítására, környezetük rendbetételére, ápolására, örök becsben tartására – mondta az előadó. – Ezzel is bővíthetnénk azt a szimbólumrendszert, amely hitet és erőt ad ahhoz, hogy felemelt fővel kiálljunk magyarságunkért, és felszínen tartsuk ősi székely önrendelkezésünk iránti igényünket, elkötelezettségünket."

Néhány országzászló-emlék Háromszékről:

Árkoson a világháborús emlékmű eredetileg 1942. október 6-ra tervezett avatásának (egyúttal pedig országzászló-avatásnak) az időpontja megváltozott: a községháza előtt, 1943. június 18-án került sor az eseményre. Az emlékmű faragott terméskőből készült, a történelmi Magyarország címerével, és az „Így volt! Így lesz" felirattal. Az emlékmű a Pest megyei MOVE Testedző egyesületének ajándéka, amelyet dr. Pálházi Endre Pest megyei főjegyző és Losonczy Ferenc országzászlóbiztos által vezetett küldöttség hozott.

1945 után a zászlórúd magyar nemzeti színű spirálvonalát piros-sárga-kékre festették át, a térképet és feliratokat kivésték. 1962-ben az emlékművet lebontották.

2000-ben millenniumi emlékművet, 2002-ben a szabadságharcban és a világháborúkban elesettek emlékművét avatták fel.

A *kökösi* községháza bejáratánál 1942. május 25-én balról az országzászlót, jobbról a világháborús emlékművet állították fel.

A talapzaton a történelmi Magyarország címere és az „Így volt, Így lesz" és „1942" felirat volt látható.

Az avatóünnepélynek a Györbíró István református és Benedek Gábor unitárius lelkészek vezette istentisztelet is szerves része volt. (Részlet Benedek Gábor beszédéből: „Huszonkét év nehéz megpróbáltatásaiból az erős lélek emelte ki a nemzetet és vezette el a feltámadás útjára, amelynek végső célja a szentistváni Magyarország, az ezeréves birodalom visszaállítása.") A szotyori levente-zenekar akkordjai mellett Sigmond Sándor átadta, Vajna Gábor jegyző átvette a zászlót.

A *bölöni* unitárius vártemplom előtti téren 1941. november 9-én, az avatóünnepélyen elhangzott Uzoni Imre országzászló-elnök megnyitóbeszéde. Ezután dr. Domokos Károly árvaszéki elnök üdvözlő beszédet mondott, majd Balla Gyula, Imre Lajos unitárius lelkész, Nagy Áron, a Székely Hadosztály képviselője és a budapesti Bölöni Farkas Sándor Egyesület képviselője emlékedett szólásra. Végül Pál Tivadar az elszármazott bölönieket üdvözölte.

Székely és magyar népviseletbe öltözött asszonyok és leányok vonultak fel a bölöni fúvószenekar akkordjai mellett. Bölöni Farkas Sándor szülőházán emléktáblát lepleztek le. A talapzat ma is áll, a világháborús hősök emléktábláját az unitárius templomban őrzik.

Kovásznán az ünnepélyes zászlóavatásra a Főtéren 1943. szeptember 26-án került sor. A zászló Mohács város ajándéka volt, amelyet egy 31 tagú küldöttség hozott Szőnyi Lajos polgármester és a kovásznai származású dr. Bartók Lajos főjegyző vezetésével.

Havadtőy Sándor református lelkész hálaadó istentisztelete után Szőnyi Lajos átadó, Budaváry László, az EONB küldöttének avató- és Szent-Iványi Gábor ünnepi beszéde következett.

Az országzászló helyére később szovjet emlékmű került.

Nagyajtán az avatóünnepély 1941. szeptember 13-án volt – a bevonulás első évfordulóján.

A zászlórúd talapzatán itt is az „Így volt, így lesz" felirat díszelgett. Egy mondat Tarr Géza unitárius lelkész beszédéből: „húsz évig azok kormányoztak, akik közöttünk felburjánzottak."

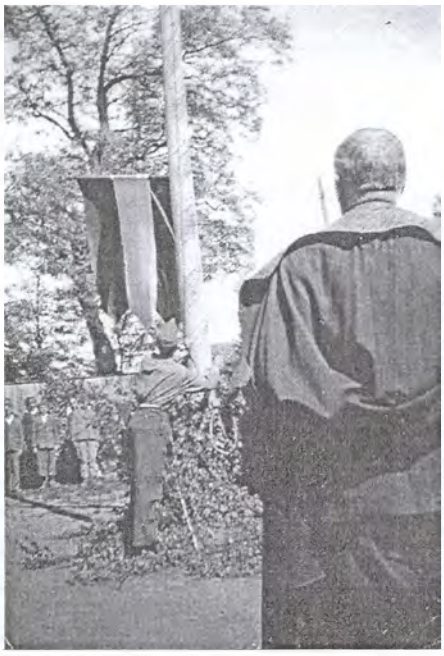

Sepsikőröspatakon az 1942 márciusában sorra került zászlóállításon a zászlót Székely Kelemen unitárius lelkész áldotta meg. Az emlékmű fennmaradt, jelenleg az 1848–49-es szabadságharc és a II. világháború áldozatainak névsora olvasható a talapzaton.

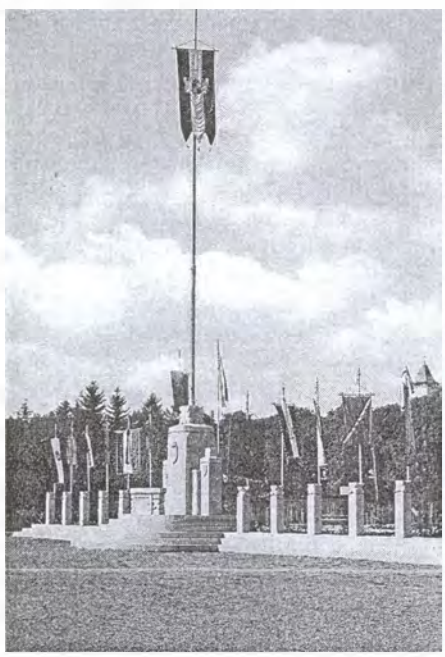

A *sepsiszentgyörgyi* zászlóállítás helye a központi park Székely Mikó Kollégiummal szembeni része volt, időpontja: 1942. november 13.

A kommunista hatalom 1949-ben az országzászló mögé tervezett szovjet hősi emlékműbe építette be az országzászló kőanyagát.

Az 1944 végén leszerelt zászlórúd csúcsán levő Horthy-kezet a park kavicsáról szedte fel és őrizte meg egy szentgyörgyi polgár.

A „2%-os törvényről"

Ez év februárjában a *Hivatalos Közlöny* 115. számában megjelent a „2%-os törvény" idei jogszabályozása: a Pénzügyminisztérium 185/2007. számú rendelete. Ennek értelmében lehetőségünk van a 2006. évi személyi jövedelemadónk 2%-át valamely törvényesen bejegyzett civil szervezet támogatására irányítani.

A jogszabály két esetet különböztet meg:

1. Azoknak, akik csak fizetésük után adóznak és szeretnének személyi jövedelemadójuk 2%-a felett rendelkezni, a 230. számú űrlapot kell kitölteniük (kód: 14.13.04.13.) Ennek címe: kérés a személyi jövedelemadó 2%-ának rendeltetésére vonatkozóan. (Formular 230: Cerere privind destinaţia sumei reprezentând până la 2% din impozitul anual). Az űrlap A. pontja tartalmazza az adózó személyi adatait, a B. pontba kell beírni a kiválasztott civil szervezet azonosító adatait. Az összeget nem kell beírni, azt az adóhivatal tölti ki. Minden adózó csupán egy civil szervezetet jelölhet meg. Ebben az évben nem kell mellékelni a munkáltató által kiállított adólapot. A két példányban kitöltött űrlap egyik példányát le kell adni az adóhivatal iktatójában vagy ajánlott levélben el kell küldeni a lakhely szerinti adóhivatal címére. A másik példány az adózónál marad.

2. Azoknak, akiknek jövedelme több forrásból származik, a 200. jövedelem-bevallási űrlapot kell kitölteniük (kód: 14.13.01.13, Declaraţie specială privind veniturile realizate). Az űrlap III.2. pontja vonatkozik az adó 2%-ának felhasználására. Ezt kell be x-elni és idé kell beírni a kiválasztott civil szervezet azonosító adatait. Akik tavaly már ilyen űrlapot kitöltöttek, azok postán az idén is megkapják az űrlapot. A kitöltött űrlap egy példányát a lakhely szerinti adóhivatal iktatójában kell leadni, vagy postán ajánlott levélben elküldeni. A másodpéldány az adózónál marad.

Harang-villamosítás!

» elektromágneses húzás,
» elektronikus vezérlés
» nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
» többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
» harang és torony számára a legkíméletesebb mozgatás
» 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFŰTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

• DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
• e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

Az űrlapok letölthetők az internetről (www.mfinante.ro), illetve bérmentesen az adóhivatalokban, és sokszorosíthatók.

Az UNOSZ azonosító adatai a következők:

Denumire entitate nonprofit: **Asociaţia Femeilor Unitariene din România**

Cod de identificare fiscală: **9343746**

Cont bancar (IBAN): **RO47BTRL01301205921439XX**

Az űrlapok leadási határideje: **2007. május 15-e.**

Kedves Asszonyok, nőszövetségi Munkatársak, továbbítsátok felhívásunkat családtagjaitoknak, ismerősöknek, kollegáknak: ne hagyjuk ki ezt a lehetőséget!

Támogassuk minél többen az UNOSZ közösségépítő és jótékonysági munkáját!

Asztalos Klára

Köri nőszövetségi találkozó Aranyosrákoson

„Kövessétek a szeretetet, kívánjátok a lelki ajándékokat!" – ezzel a mottóval kezdték meg beszámolójukat a torockószentgyörgyi nőszövetség tagjai, és én is ezt „veszem kölcsön" tőlük, szíves engedelmükkel, mert úgy érzem, hogy a március 24-én Aranyosrákoson megtartott köri találkozó a szeretet jegyében és a szép lelki ajándékok átadásában és gyűjtésében telt el.

A gyülekezés és az örömteli üdvözlések után rövid áhítat következett, Buzogány Csoma Csilla marosvásárhelyi segédlelkésznő vezetésével. A köszöntések elhangzása után meghallgattuk a megjelent tizenhárom nőszövetség beszámolóját, valamint azokét, akik elküldték jelentéseiket. Úgy érzem, ezek mind-mind egyfajta „sikertörténetek", hiszen a kitartásról, az önzetlen segítő szándékról, az egymás iránt érzett szeretetről és felelősségről szólnak. Ahol segítségre van szükség, az asszonyok mindenütt ott vannak: ha kell, a papilakok, kántori lakások, tanácstermek és visszaadott iskolák javításánál szorgoskodnak. Ha vendégek jönnek vagy teadélután, szeretetvendégség van, ők sütnek-főznek. Betegeket látogatnak, kézimunkáznak és szőnek, segélycsomagokkal és gyógyszerekkel segítik a rászorulókat. Kolozsváron még keresztelőcsomagot is készítenek. Karácsonykor ők „angyalkodnak" a csomagok körül, és persze Lókodra is eljutnak, teli zsákokkal megpakolva, apró ajándékokkal kedveskedve az ott lakóknak. A honvéd-sírokat is ők ápolják, virágokkal díszítik. De nemcsak dolgoznak; ünnepelnek is: egymás születésnapját, a nőnapot, imanapot és az idősek napját is együtt töltik. Ahogy a kolozsi nőszövetség küldötte fogalmazott: „Kevesen vagyunk, de élni akarunk!" Minden tevékenységünkkel ezt az élni-akarást bizonyítjuk, túl minden nehézségen és akadályon!

Bensőséges istentisztelet következett, a prédikáció súlypontjában a szelídség állt: „Boldogok a szelídek, mert ők öröklik a földet." A szelídség gyakorlásához több lelkierőre van szükség, mint az erőszakhoz. Hiszen nagyon sok házasság bomlik fel, mert hiányzik a szeretetből fakadó szelídség, ahol háttérbe kell hogy szoruljon az „enyém", hogy helyet tudjon adni a „miénknek".

Asztalos Klára nőszövetségi elnökünkkel adminisztratív problémákról beszélgettünk. Mindannyiunkat felkért, hogy küldjünk egy-egy rövid beszámo-

folytatás a 12. oldalon

Dimény Csilla Júlia

Köri nőszövetségi...

folytatás a 11. oldalról

lót az évközi eseményekről a *Nők Világa* számára. Szóba került a dévai központnak felajánlott kézimunkák sorsa: csak egy fényképet és a méretét kell eljuttatni az érdekeltekhez, nem magát a kézimunkát, június 30-ig.

Az idei találkozón került sor az új köri vezetőség megválasztására: Dimén Csilla elnök, Balázs Katalin alelnök, Józsa Emese titkár, Pálfi Ildikó jegyző. A jövő évi köri találkozó megszervezését a tordai nőszövetség vállalta el.

Kiemelten hasznos és érdekes előadásban is részünk volt. Ferenczi Enikő tartotta *Kommunikáció – minden szinten* címmel. Kifejezési eszközökről és használatukról hallottunk, komoly biztatás kaptunk arra, hogy mindig legyünk őszinték magunkhoz és másokhoz, mert lelkiállapotunkat úgysem tudjuk szavakkal elpalástolni. Közösen beszéltük meg azt is, amiről nem kommunikálunk: érzelmeinkről, konfliktusokról, sérelmekről, lelki és anyagi gondjainkról, a generációk közti feszültségekről, az elmúlásról, a titkokról. Nagyon fontos életünkben a dicséret is, függetlenül attól, hogy minket dicsérnek-e vagy mi dicsérjük meg gyermekünket, házastársunkat, szüleinket stb. De üzeneteket küldünk magunkról nemverbálisan is: öltözetünkkel, frizuránkkal, kéztartásunkkal. Lényeges érteni ezt is, sokatmondóak lehetnek számunkra. Az előadás tanulságát önmagunk felvállalásában látom: merjünk nőknek lenni – mert nőnek lenni jó!

Nőszövetségi munkaértekezlet Székelyudvarhelyen

Azt hiszem, a tavasz sohasem jön túl korán. Március 10-én igazi kikeleti reggelen indultunk a már hagyományosnak számító munkaértekezletre Székelyudvarhelyre.

György Izabella és Mezei Irénke fánkkal és kürtőskaláccsal tele kosarakkal érkeztek.

Duka Jolán és Mihály Melinda házigazdák az utolsó simításokat végezték, hogy minket, vendégeket terített asztal fogadjon.

A találkozót Tódor Éva alelnök köszöntője indította. Mint mondta, ennek az összejövetelnek az egyik célja az egymással való ismerkedés, a kapcsolattartás és a tapasztalatok megosztása.

A tizenegy egyházközség képviselői bemutatkoztak, és beszámoltak röviden helyi nőszövetségük életéről is. Ennek kapcsán kiderült, hogy még mindig hiányzik a fiatalabb nemzedék aktív jelenléte a nőszövetségekből, amit a felgyorsult élet kihívásainak való megfelelés vágya is indokolhat – s ez bizony idő- és energiaigényes tevékenykedéseket követel meg.

Ötleteket is kaptunk néhány vállalásunkhoz. A székelyudvarhelyiek és a szentegyháziak elmondták, hogy nagyon sikeresen szervezték meg az idén is a nők világimanapjának helyi rendezvényét.

Manapság a távolság már nem akadály, ezért igény lenne tematikus előadásokra, amelyekre több szomszéd falu asszonyai kapnának meghívást.

A bemutatkozások után kisebb csoportokba szerveződtünk, hogy a következő témákat boncolgassuk: *Mivel lehet a nőszövetségi életet aktívabbá tenni? Melyek a köri nőszövetséggel szembeni elvárások? Mi motiválja azokat az asszonyokat, akik rendszeres, önzetlen munkát végeznek?*

A megbeszélés során új feladatok, kihívások körvonalazódtak, ezek pontosítására a köri konferencián kerül majd sor.

A következő napirendi pont épp e konferencia megszervezése volt, amely április 28-án lesz Homoródalmáson. A munkaértekezlet résztvevői úgy döntöttek, hogy erre az alkalomra igyekeznek a köri vándorabroszt elkészíteni.

A dévai imaház díszítésével kapcsolatos feladatok megbeszélésére is sor került.

Ezután a találkozó hangulata még oldottabbá vált: Barabás Edit és Blénessy Jolán húsvéti asztaldísz-készítést, illetve tojásfestési technikákat tanított nekünk.

Zárásként Tódor Éva a *Hálát adok, Uram* című éneket tanította a jelen levő nőknek, majd „nőnapi ajándékként" egy-egy szál virággal búcsúztunk egymástól.

Simó Melinda

Márciusi imanapunk Szentegyházán

Első tavaszi hónapunk napjait éljük. A föld fagya kezdett felengedni. Az érzelem, az erő, a szeretet karácsonykor elvetett magja már kezdett szárba szökkenni. A napfény melengeti szívünket, és elülteti bennünk a kikelet reménységét.

„Elment a hó – zúgó dühével
Elhallgatott a téli vész;
A föld meleg, nyitó sugárért
Az égre oly esengve néz."
(Tompa Mihály)

A föld illata érződik már itt is, Szentegyházán – a hófoltos Hargita lábánál. Március vége a húsvétra való készülés jegyében telt. Értékes idő arra, hogy hathatósabbá tegyük az imádságot, és megnyissuk szívünket Isten igéjének befogadására. Ilyenkor lelki útmutatót kapunk, amely előkészít bennünket a húsvéti öröm befogadására. A nagyböjt időszakában több időt fordítanak a hívők az imádságra.

Március első péntekje a Keresztény Nők Ökumenikus Világimanapja. Ez a nap imalánccként köti össze a földkerekség asszonyait. Már hagyományossá vált, hogy városunkban az unitárius nőszövetség szervezi meg az imanapot. Ebben az évben megkésve, március 22-én délután gyűltünk össze imádkozni a református templomban. Az újonnan épült, modern vonalú templom új idők új szavát is hirdette a technika csodái által, mert az internetről letöltött képkockák a falra vetítve közel hozták a távoli Paraguayt, amelynek asszonyaiért a „nemzetközi" ima szólt. Paraguay lakosságának 90%-a római katolikus, 10% protestáns és egyéb vallású.

Kelemen Szabolcs unitárius lelkész és Nagy Sándor református lelkész mondott imát, s tartott bibliai magyarázatot. Az ökumenikus imaláncban hálaima, bűnvallás és bocsánatért mondott könyörgés hangzott el.

Tamás István tanár *Paraguay és a nők* címmel tartott vetítéssel egybekötött előadást. Így megismerhettük az ország gazdasági életét, történelmét és az ottani nők életkörülményeit. Szép kézimunkáik, csipkéik sok színben pompáznak, jelezve azt, hogy alkotóik épp olyan álmodozók, szépre és jóra vágyók, mint mi – európai nők. Reményik Sándor *A te akaratod, Pilátus*, valamint Áprily Lajos *Imádkozom, legyek vidám* című verseinek elhangzása még bensőségesebbé tette imanapunk hangulatát. A város Canticum Novum kórusa egyházi énekeket adott elő.

A közös imádkozás és éneklés áldásossá tette ezt a napot. Együtt hallhattuk Isten szavát, hogy hinni tudjunk a szeretet, a megbocsátás és a kegyelem erejében.

Péter Irma

Békés forradalom Székelyudvarhelyen

A forradalmak akkor robbannak ki, amikor egy nagyobb csoport, egy közösség úgy érzi, hogy elnyomják, hogy jogaitól megfosztják, hogy nem kap meg valamit, ami jár neki, és ami elengedhetetlenül szükséges életében. Így harcoltak szabadságért Petőfiék, így álltak szembe a harckocsikkal az '56-osok, és így emelték fel hangjukat az udvarhelyi fiatalok is 2007. március 22-e és 25-e között.

Békés forradalom címmel-jelszóval rendezte meg az ODFIE, a székelyudvarhelyi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet és a két székelyudvarhelyi egyházközség az I. Székelyudvarhelyi Unitárius Ifjúsági Napokat. Békésen, fegyverek és vérontás nélkül akartunk lázadni a közömbösség, a fásultság, az egyedüllét ellen, hogy helyettük kivívjuk a lelkesedést, a frissességet és a közösség éltető erejét.

Csütörtök délután ifjúsági istentisztelettel kezdtünk, majd ezt követően betekintést nyertünk a forradalmak történetébe, s kerestük *a mi forradalmunk* helyét e nagy, világrengető események sorában. Arra a következtetésre jutottunk, hogy számunkra is maradtak még forradalmak.

Pénteken délután három helyszínen lángolt tovább forradalmunk. Egy csoport kézműves tevékenységeket folytatott, amelynek keretében nem fegyvereket gyártott, hanem húsvéti asztalt, kosarat díszítő kellékeket. A tevékenységet Bencze Ilona, a játszóházas tapasztalattal rendelkező vallástanárnő tartotta. A második csoport elsősorban a szemét használta: Szabó Károly, a városi könyvtár kép- és hanganyagtárának vezetője nagyszerű érzékkel választott ki néhány filmet, amelyeken néha önfeledten nevettünk, máskor viszont magunk elé révedve elgondolkoztunk. A maratoni filmnézés a hajnali órákban ért véget. A harmadik csoport a Csellengők csapata volt. Ők a városban lézengtek, s különböző humoros vagy tanulságos helyzeteket alakítottak ki a járókelők közreműködésével: például megkérdeztek valakit arról, hogy meg van-e elégedve az életével, vagy megkértek valakit, hogy esernyőjével kísérje el őket hazáig stb.

Szombat délelőtt a legkisebbeké volt a tér. A Mesevárba váratlanul nagy számban jelentkeztek az önkéntes katonák, s ezért a gyermek-istentisztelet után folyamatosan két csoportban tevékenykedtünk: míg az emeleten festegetés folyt, addig az alsó teremben játékos kedvünket elégítettük ki.

Délután az újra összetoborzott ifjú forradalmárokat választható tevékenységek fogadták: lehetett önmagunkkal ismerkedni Nagyelek Kinga pszichológusnő vezetésével, a Biblia légkörét ízlelgetni Lakatos Sándor vallástanárral, és beszélgethettünk környezetvédelemről, természetről Ambrus Lászlóval, az Agora alapítvány munkatársával. Ezután újból csapatok alakultak, tagjaik egy vetélkedő keretében bebarangolták – helyesebben szólva végigrohanták – az egész várost.

Este elérkeztünk rendezvényünk fénypontjához: fáklyás menetben vonultunk végig a város utcáin, s közben énekeltünk, a kíváncsiskodóknak pedig arról beszéltünk: mit is akarunk. A menet az Udvarhelyi Fiatal Fórumnál ért véget, ahol éjszakába nyúló buli, „forradalmi bál" vette kezdetét.

Vasárnap cselekvően vettünk részt a két egyházközség istentiszteletén: a rendezvény során velünk együtt „forrongó" Rácz Norbert ifjúsági lelkész és Kovács Mária teológiai hallgató hirdette a forradalmi igét, közösen mondtuk az imát és szavalatokkal is tarkítottuk a napot. Délután áhítattal zártuk rendezvényünket, melyen Rüsz Domokos lelkész mondott imát.

A forradalmak eredményeit csak évek múltával lehet értékelni. Így van ez a mi forradalmunkkal is: ha valamit adni tudtunk annak a körülbelül száz fiatalnak, aki velünk tartott, ha valami elindult bennük, ha ezután többször jönnek körünkbe, ha néhányuk rájött arra, hogy templom és vallás mondhat nekik valami érdekeset, olyat, amilyent máshol nem hallanak – akkor győzött a forradalom, elérte célját, s akkor talán van értelme a folytatásnak is. Köszönet – nevek nélkül – mindenkinek, aki hozzájárult e rendezvény sikeréhez.

Szabó Előd

Tájékoztató

a felvételiről a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumba

Iskolánk állami intézmény. Felekezetedtől függetlenül beiratkozhatsz hozzánk.

A 2007–2008-as tanévben a következő osztályok indulnak: *humán – intenzív angol* (28 hely); *matematika – informatika – intenzív angol* (28 hely).

A humán osztályba való beiratkozást vallásos témájú beszélgetés előzi meg május 26-án 10 órától. Amennyiben sikerül a képességvizsgád, július 2-án 9 órától délután 6-ig beiratkozhatsz a kollégium titkárságán (a humán osztályba) – de csak akkor, ha részt veszel a május 26-i beszélgetésen.

A *matematika – informatika – intenzív angol* osztálynak kódja van, ezért ide csak számítógépes elosztás útján lehet bejutni. Ha matematika – informatika – angol intenzív osztályba jelentkezel, nem kell részt venned a vallásos témájú beszélgetésen, de megkérünk, hogyha első opcióként írod be iskolánkat a kódlapra, július 2-án 9 és 18 óra között jelezd szándékodat iskolánkban is. Ekkor jegyezzük fel a választható tantárgyakkal kapcsolatos igényeket, tájékoztatunk minden fontos tudnivalóról, s feljegyezzük a bentlakással kapcsolatos igényeidet is. A bentlakás-hely pályázat útján nyerhető el.

Az angol nyelv oktatása kezdő és haladó csoportokban történik.

Iskolánkban nemzetközileg elismert nyelvvizsga tehető le angolból és németből, illetve európai szinten elismert számító-

folytatás a 14. oldalon

Tájékoztató...

folytatás a 13. oldalról

gépkezelő jogosítványt lehet szerezni. A XII. osztály végén állami bizonylatot (*atestat*) lehet kapni informatikából és angolból.

Május 11-én, 12-én és 13-án felkészítő hétvégét tartunk. Ekkor betekintést nyerhetsz iskolánk életébe, megismerheted iskolatársaidat, tanáraidat, meglátogathatod a laboratóriumokat.

Program:

május 11, péntek: érkezés, ismerkedés, a kollégium anyáknapi programja

május 12, szombat: 9^{00}–10^{30} matematika; 10^{30}–10^{45} iskolánkkal kapcsolatos információk; 10^{50}–12 magyar nyelv felkészítő; 12^{00}–13^{15} román nyelv felkészítő; 13^{20}-tól vallás felkészítő – vallásos témájú beszélgetés a humán osztály iránt érdeklődők számára; 15^{00}–17^{00} szabad program; 16^{30}-tól a vallásos témájú beszélgetés eredményéről kapott bizonylatok kiosztása; 17^{00}-től nagykorúsítás + buli.

A más városokból érkező diákok vasárnap reggel hazautaznak.

Ha kolozsvári diák vagy és nem a bentlakásban szállásoltak el, választhatsz a felajánlott programok közül.

Ha a felkészítő hétvégére bentlakást igényelsz, kérlek, jelezd május 7-e és május 9-e között az iskola titkárságán a 0264-598043 telefonszámon (délelőtt) vagy a 0743-218208 mobiltelefonon (délután).

A vallásteszt témái:

I. Bibliaismeret: 1. A világ és az ember teremtése, 2. Mózes születése és elhívatása, 3. A tízparancsolat, 4. Ézsaiás és Jeremiás próféták elhívatása, 5. Jézus születése és gyermekkora, 6. A magvető, 7. A tékozló fiú, 8. A könyörülő szamaritánus, 9. A tálentumok, 10. A szőlőmunkások példázata.

II. Imádságok: reggel, este, étkezés előtt és után, Miatyánk, Hitvallás (mindenki a sajat felekezete szerint)

Eseménynaptár:

Felkészítő hétvége: május 11–12–13
Érdeklődés, beiratkozás a vallásteszre: május 21–23
Vallásteszt: május 26. 10 óra

honlap: www.janoszsigmond.ro;
telefon: 0264-598043

A 2007-es év unitárius gyermek- és szórványtáborainak programjai

Egyházunk berkeiben már nem cseng idegenként, ha a nyári gyermektáborokról esik szó. Lassacskán mindenki megszokta már, hogy a nyár eleje a szórvány-, gyermek-, újabban pedig az angoltáborról szól. Gyerekek egész serege indul meg minden egyházkörből, hogy egy hétig egészen más világban éljen. Egy mesés világban, ahol minden más színben jelenik meg. A 2007. év sem kivétel ez alól, hiszen idén is megszervezzük táborainkat. Ebben az évben július 2–8., valamint 16–22. között zajlanak táborok Homoródalmáson, Lókodon, Székelyderzsen és Várfalván.

A táborok programjának kidolgozása után felvetődött, talán jó ötlet lenne, ha pár mondatban összefoglalnánk az idei témát, illetve azt, hogy mit kívánunk ez által elérni. Így hát íme a „termés", ami reményeink szerint sokak tetszését elnyeri, és így egyre többen választják majd az unitárius táborokat.

Az idei táborok központi témája a *béke* lesz. Ezt a 2007. március 30-a és április 1-je között Tordatúron szervezett II. Unitárius táborvezető-képzőn döntötte el mintegy húsz fiatal, a majdani táborvezetők. A témaválasztást több érvvel is alá tudjuk támasztani. Először is az ODFIE idei központi témájaként ezt a kérdést választotta mint kulcsfontosságú eszmét, amelyet tudatosítani kíván a fiatalokban. A tábori téma igen hosszas, de gyümölcsöző „ötletvihar" nyomán született, ennek során több olyan kérdés is felmerült, amelyek a jövő évi táborok tematikáját határozhatják meg. A résztvevők többsége viszont úgy látta, hogy a felmerült javaslatok közül idén ez lehetne a legáltalánosabb, ugyanakkor a legkönnyebben megfogalmazható és láthatóvá tehető. A tábor célja, hogy tudatosítsa a béke fogalmának fontosságát, illetve olyan területeket mutasson fel, amelyeken ezt a kérdést érvényesíteni lehet. Elsősorban a belső, lelki békesség fontosságát kell kiemelni, hiszen a külső megnyilatkozás csupán akkor várható el, ha belsőleg már létezik egyfajta egyensúly.

Témaértékelésünket a béke fogalmának tisztázásával kezdtük. Elsőként leszögeztük, hogy a béke nem föltétlenül etikai fogalom, hanem ontológiai értelemmel is rendelkezik. Ugyanakkor a béke ellentéte nem a háború, hanem a békétlenség, azaz egy olyan állapot, amelyben egyfajta belső harmónia szűnik meg. A béke lényegében az emberi világban megtapasztalható az egyensúly. Nyilvánvaló, hogy ez az egyensúly nem föltétlenül konfliktus-, vagy feszültségmentes, de hát ez hozzátartozik a világ rendjéhez. A világban – észlelésünk szerint – mindén erre az egyensúlyra törekszik, illetve ezt kívánja megőrizni (például az atomok is akkor a legstabilabbak, ha semleges állapotban vannak, a valamelyik oldalra való elmozdulás mindig az egyensúly elvesztését jelenti, de az így keletkezett ion mindig vissza kíván térni eredeti stabil állapotába). Ugyanígy az emberben is ez a törekvés játszódik le, amikor belsőleg kíván egyfajta harmóniát létrehozni önmagában. Ennek a kivetülése a külső béke, amiért minden egyén felel. Táborainkban tehát az egyéni felelősség kérdése is kulcsfontosságú szerepet kap majd.

A témát az érthetőség kedvéért a következő keretbe helyeztük: A megérkezés utáni első napon, azaz kedden, országépítéssel foglalkozunk. Délelőtt két csoportban beszélgetünk a honfoglalásról, valamint az ország fogalmáról, illetve azokról az intézményekről, amelyek az ország működését lehetővé teszik. Délután előkészítjük a mi országunk kellékeit: térkép, öltözet, történelem, szokások, alkotmány (egyben tábori szabályzat), szerepek, címek, katonaság stb. Ezzel megalkotjuk a keretet, valamint kialakítunk egy hovatartozási érzést. A gyermek érezze sajátjának országát, és érezzen felelősséget érte. A következő napon a békét a művészetekben keressük. Délelőtt ugyancsak két csoportban próbálunk betekintést nyerni a különböző művészeti ágak által felmutatott alkotásokba, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoznak. Természetesen a bemutatás során sok szemléltető eszközt alkalmazunk. Közben megjelenik a színen az „ellenség". Erre az elemre azért van szükség, mert a béke fogalmát – bár leszögeztük, hogy nem szoros ellentéte amannak – mégiscsak a háborúval, he-

lyesebben a forradalommal tudjuk megfelelő módon szemléltetni. Ehhez pedig szükség van „ellenségre", aki kellemetlenségeket okoz, illetve az orwelli Nagy Testvér érzését kelti a táborozókban. Ez az ellenség szintén rendelkezik jelképekkel, és megkeseríti az életünket. Hadüzenetet küld nekünk, illetve elkezdi dolgaink elrablását. Közös alkotásainkat vagy akár néhány kevésbé fontos tárgyunkat elveszi. Jelenlétét a táborvezetők gyakori megbeszélése, félig-komoly értékelője is kiemeli. Ezt a tevékenységet az ellenség egész nap folytatja. Délutáni tevékenységként saját művészi kibontakozásunkat céloztuk meg. Több csoportban különböző művészeti ágakban keressük azt, hogyan tudnánk a magunk személyes békéjét megfogalmazni.

A harmadik nap már-már „tragikus" fordulattal kezdődik, ugyanis a reggeli alatt az egyik táborvezetőt az ellenség elrabolja. Erre következik válaszként az a hadjárat, amelyet a tábor folytat az ellenség ellen. A helyzetet nem lehet tovább elfogadni, tenni kell valamit, hogy a rend visszaálljon. Elindulunk hát egyet kirándulni. Közben az éjszaka leple alatt a táborvezetők elkészítik az ellenség várát, illetve akadályokat gördítenek a táborozók elé. Lényegében a vár megostromlását azáltal tesszük meg, hogy közben próbákat állunk ki. Természetesen a várban ott van az elrabolt táborvezető, illetve ott vannak a tárgyaink is. A nagy örömben aztán hamarjában tartunk egy kis elméleti felvezetőt a forradalmakról, azok történetéről stb. Az est leszálltával akár vissza is térhetünk az elfoglalt várhoz, amit alaposan kidíszítünk majd, fáklyákkal megvilágítunk stb. Rossz idő esetén a vár elfoglalása bent is megtörténhet. Az élmény kisebb, de azért érzékelhető.

A következő nap a békeszerződésről, a kompromisszumról, illetve a megbocsátásról szól. Itt térünk át a személyes béke fogalmára, illetve a keresztény értelemben felfogott békesség-fogalomra, majd pedig a vallások közötti béke gondolatára. Délutánra különböző csoportos tevékenységeket, játékokat tervezünk, amelyek a közösség szerepét emelik ki, illetve a kommunikáció fontosságát mutatják fel.

A szombat délelőtt kimondottan az egyéni békéről szól. Ennek fontosságát és értékét helyezzük beszélgetésünk központjába, illetve összesítjük az előző napok tapasztalatait. Végső soron ez a tábor utolsó tematikus napja. Délután a hagyományos vetélkedő következik, majd a másnapi műsorra való készülés. Az estét a táborzárás hangulata határozza meg.

Vasárnap, istentisztelet után ebéd, majd csomagolás, takarítás és eltávozás zárja a tábort. A táborvezetők még néhány órát, akár a teljes délutánt és estét töltsék el a tábor részletes kiértékelésével, egy összegzés megfogalmazásával, saját és egymás tevékenységének kiértékelésével, illetve közös pihenéssel.

A gyerekek közben szépen hazamennek, és áradoznak a szülőknek arról, milyen jó volt a táborban, míg a meglepett szülők azt sem tudják, mit tegyenek, hiszen gyakran a csemetéik csak általuk ismert nyelven, félszavakkal beszélgetnek. Ám ezt meg kell szokni, hiszen a tábor külön világ, és a visszazökkenés a hétköznapokba mindig nagyon nehéz.

Rácz Norbert

Kedves Felfedező Barátaink!

Elmúlt a húsvét, előttünk áll a pünkösd, de ünnepel maga a természet is – mint minden tavasszal.

Bizonyára vannak közöttetek olyanok, akik a rövid húsvéti szünet „zamatát" megérezve már az *igazi* vakációra, a nagy nyári szünidőre várnak. Addig azonban még jópár munkás hét, s ezzel együtt jónéhány felelés, rögtönzés, félévi dolgozat áll előttetek. Ne csüggedjetek!

Mint az utóbbi években mindig, az idén nyárra is több helyszínen – Homoródalmáson, Lókodon, Székelyderzsen és Várfalván – szerveznek unitárius gyermek- és ifjúsági táborozásokat az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tevékeny tagjai. Részvételi jogot nyerhettek valamelyikre, ha ismét gondosan körülkémleltek a kezetekben levő lapszám írásai között, és alábbi kérdéseinkre összegyűjtitek a helyes válaszokat, illetve talpraesett egyéni munkával – ezúttal jól vagy kevésbé ismert csapatjátékok leírásával – „megdolgoztok" érte.

A *Forgószél*ben karikázzátok be a helyes válaszok betűjét. Vigyázzatok: csak a helyes feleletek pontszámait értékeljük – s ez nem feltétlenül a legmagasabb pontérték! Legyetek figyelmesek! Kíváncsian várjuk válaszaitokat a lenn megadott címen. Isten áldjon!

A válaszok beküldési határideje: **2007. június 1-je.**

Leveleiteket az alábbi címre várjuk:

Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Forgószél

1. Mi a húsvéti „zöldág"?
   A. a rügyeit bontogató fűzfaág **5 pont**
   B. fenyőágból készített, virágdísszel ellátott koszorú **10 pont**
   C. virágvasárnapi faág (Jézus jeruzsálemi bevonulásának emlékére) **15 pont**

2. Mi a béke ellentéte az idei unitárius táborok szervezői szerint?
   A. a közömbösség **5 pont**
   B. a békétlenség **10 pont**
   C. a háború **15 pont**

3. Körülbelül hány unitárius gyülekezet van az Amerikai Egyesült Államokban?
   A. 800 **5 pont**
   B. 650 **10 pont**
   C. 900 **15 pont**

Tükör

Írd le minél világosabban két gyermek-csapatjáték szabályait, és készíts mindkettőhöz illusztrációt!

Lapszámunk szerzői: **Bartha Alpár** lelkész (Fiatfalva), **Dimény Csilla Júlia** képzőművész, tiszteletes asszony (Alsófelsőszentmihály), **Ferenczi Mária Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **György Izabella** tanárnő, gondnok (Homoródaróc), **Kecskés Csaba** lelkész (Marosvásárhely), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Makkai-Ilkei Ildikó** gy. segédlelkész (Bencéd), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Péter Irma** ny. tisztviselő (Szentegyháza), **Pitó Attila** lelkész (Tarcsafalva), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Sándor Szilárd** lelkész (Jobbágyfalva–Nyárádszereda), **Simó Melinda** pszichológus, tiszteletes asszony (Homorodjánosfalva), **Simó Sándor** lelkész (Homorodjánosfalva), **Szabó Előd** segédlelkész (Székelyudvarhely), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál)

Kazinczy gondolata (I.)

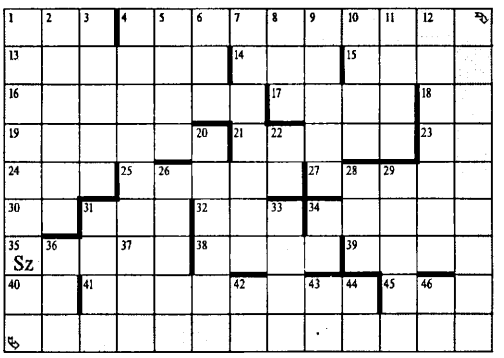

Vízszintes: 1. Borul. **4. Kazinczy gondolatának első része.** 13. Márványmintázat. 14. Szántóeszköz. 15. Családnév. 16. Masírozik. 17. Betűvetés. 18. Ellenben. 19. Bűvölet. 21. Csorgó. 23. Udvarias megszólítás. 24. ... Taylor, filmsztár. 25. Odanyújtó. 27. Japán rizsbor. 30. Vendéglői lap. 31. Az a másik. 32. Alkalom. 34. Kiborul. 35. Szó része. 38. Szalonnát főz. 39. Mocsári madár. 40. Bosszús szócska. 41. Fúvós hangszer. 45. Völgyzáró építmény.

Függőleges: **1. A gondolat befejező része.** 2. Idősebbnek mutat. 3. Lebecsül. 4. Ali baba gabonája. 5. Régi magyar férfinév. 6. Atomtömegegység. 7. A vízbe hajít. 8. Amely személy. 9. Ősz hajú. 10. Az egyik szülőhöz húzó. 11. Esküvő. 12. Rendre legyilkol. 20. Idegen női név. 22. Görög betű. 26. Nem ismer be. 28. Orosz teherautó márka. 29. Verona folyója. 31. Kis élősködő állatka. 33. Hazai magyar író (Tibor). 34. Kiloliter. 36. Az elektromos ellenállás mértékegysége. 37. Szoknya. 42. Görbe része. 43. Lángol. 44.Tűz szélei! 46. Keresztül.

Erdélyi fejedelmek

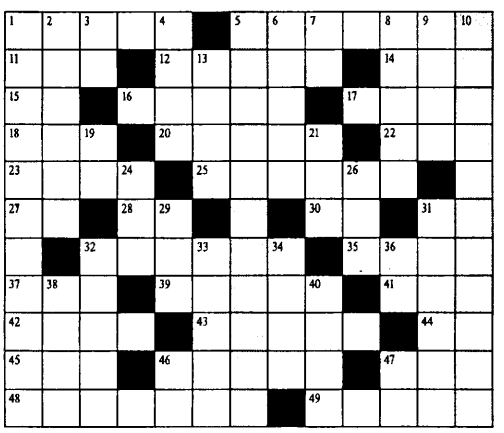

Vízszintes: 1. Nem sok. 5. Drámai szerepeket játszó színésznő. 11. Van ilyen szoba is. 12. Nehezen lélegzik. 14. Very Important Person, röviden. 15. E napon. 16. Mohamedán nép. 17. Német énekesnő. 18. Médi és Hédi testvére. 20. Hozzátartozó. 22. Lantán és fluor vegyjele. 23. Van ilyen hegedű is. 25. Házasító. 27. ... királya, Lalo opera. 28. Keleti táblajáték. 30. Téli sport. 31. Szatmár megyei autójel. 32. Határvonal a szántóföldön. 35. Becézett Rozália. 37. Magyarországi település. 39. Kitáruló. 41. Iráni uralkodói cím. 42. Ibsen színműve. 43. Mikroszkópikus élőlény. 44. Éneklő szócska. 45. Országos Rendező Iroda, rövidítve. 46. Ez a kefe padlómosásra jó. 47. Kémiai mértékegység. 48. Magyar politikus volt 49. Nemesfém.

Függőleges: **1. Erdélyi fejedelem volt 1661–1662 között.** 2. Áruba bocsájtás. 3. Lányunk férje. 4. Állat testét borítja. **5. 1690-ben volt Erdély fejedelme.** 6. Gyógyíthatatlan beteg. 7. Rangjelző. 8. Merészen emelkedő. 9. A világ legnépesebb országa. **10. Ez a fejedelem 1690–1713 között volt Erdély ura.** 13. Ceruza, régiesen. 19. Korjelző rövidítés. 21. Szerb város. 24. Szófaj. 26. Teherautó felirat. 29. Ozmium és nitrogén vegyjele. 31. Társalgó. 32. Francia női név. 33. A nem muzulmánok török elnevezése. 34. Az élen. 36. A csont rendszertani neve. 38. Alaktalan. 40. Fafúvós hangszer. 46. Szintén ne. 47. Éjfélig.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **június 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét júniusi lapszámunkban közöljük.

Februári rejtvényeink megfejtése: *Nyelvi totó*: 2, 1, 1, 1, 2, 2, x, x, 2, 1, 2, 2, 1, 2; *Anyósviccek*: De aztán nem ment el többé!, Na, ez az igazi szerencse.

Könyvjutalmat nyert **Izsák Ferenc** sepsiszentgyörgyi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-595927,
tel.: (0)364-405558
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990: 17..(77.) évf.
5. szám. 2007 május
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

A lélek és az egyház diadala (?)

Pünkösd meghatározását az unitárius káté szűkre szabja: „a lélek diadalának és az egyház megalakulásának ünnepe." Az ünnep bibliai hátterét most nem ecsetelem, megtették és megteszik azt a szolgálatvégző lelkészek úrvacsoraosztás előtt.

Figyelmem előbb a szentlélekre irányul. A szentlélek Isten jelenléte életünkben. Gyakran megérint és erőt ad a folytatásra, változásra. Van úgy, hogy sodró erejével magával ragad, mint az első kereszténveket pünkösdkor. Ám leginkább csendben érint meg, hogy észre sem vesszük. Kilátástalan helyzetben, kínzó gondolataink hálójában vergődve egyszer csak békesség költözik a szívbe. Az érzés sokunk számára ismerős, bár kevésbé tudatos. A szentlélek munkája, hogy a sérelmeket feldolgozzuk, elfelejtjük, és ott folytatjuk a barátságot, a közös munkát, ahol félbeszakadt. Gyakran maguktól megoldódnak a kilátástalannak tűnő helyzetek, megbékélünk önmagunkkal és a helyzettel.

Napjainkban egyre több lelki sérülttel találkozunk. Az életünket ebben a térségben nem keserítik véres háborúk, gyógyíthatatlan járványok, nincs parancsuralmi rendszer, nem éhezünk, nem szomjazunk – és mégis: egyre több elkeseredett, a világtól megcsömörlött embert látunk. Mai világunk elképzelhetetlen jólétet jelenthetett dédapáink, dédanyáink számára. Ám mindezek mellett, sajnos, háttérbe szorult a lélekkel való foglalkozás. Ma már önálló szakmaként dolgozik a pszichológia, látványos eredmények azonban nincsenek. Isten szentlelkének jelenlétéről keveset beszélünk, holott ennek ereje segít át a holtpontokon. Emberi lelkünk együtt dolgozik a szentlélekkel. Közös munkájuktól helyreáll bennünk az élet elevensége. Az ebben való hitet is ünnepeljük pünkösdkor. Figyeljünk a lélek dolgaira, foglalkozzunk vele! A szentlélek mindenkor velünk van, és pünkösdkor újfent megerősíthet bennünket ez a tudat.

Figyelmem most az egyházra fordítom. Pünkösd az egyház megalakulásának ünnepe is. Vajon tényleg ünnep ez a nap? Érezzük-e pünkösdkor, milyen jó érzés ahhoz az egyházhoz tartozni, ahol nyilvántartják adatainkat? Érezzük-e azt, hogy egy lelki közösség tagjai vagyunk? Ha ezekre a kérdésekre igennel válaszol valaki, kétféle következtetést fogalmazhatunk meg: egyfelől az egyház rendeltetése szerint létezik, másfelől az illető személy életében fontos szerepet tölt be az egyház, és ő maga ehhez felelősen viszonyul. Ám a válaszadás ennél bonyolultabb, és sajnos sokan vannak, akik a fenti kérdésekre nemmel válaszolnának. Bizonyítják ezt az Erdély-szerte üres templomi padsorok, az ún. hívek elterjedt közönye mindenféle egyházi jellegű rendezvény iránt stb.

Többórás beszélgetéseket, nagy konferenciákat lehetne szervezni arról, hogy mindezt mi okozta a múltban, miért van így a jelenben, és mit vetít elő a jövőre nézve ez az állapot. Itt most csupán egy gondolat erejéig villan fel a kérdés: szeretek-e az egyházhoz tartozni? Pünkösdkor ez a kérdés is előttünk áll. Ilyenkor kell mindenkinek elgondolkodnia az egyház és közte való viszonyon. Ilyenkor kell újraértelmezzék a hívek a hozzáállást, a lelkészek munkájuk eredményét, az egyházvezetők pedig a rendszer lényegi működését.

Az egyház egyben intézményt is jelent. Ilyenként saját vezetősége, működési rendszere van. Az egyházkormányzás óhatatlanul is különböző nézőpontok ütköztetését váltja ki, és ez így van jól. Az egyház fenntartása, működtetése okán nem ritka, hogy a hívek a lelkésszel vagy a lelkészek egymás közt nem értenek egyet. Nincs olyan intézmény, ahol ez másképp lenne. Ám az egyház mindezek felett a *hívek* lelki közössége is. Létezése a gyülekezetektől függ. Éppen ezért mindenkinek azon kell munkálkodnia, hogy minél többen érezzék jól magukat az egyházi keretek közt. A nézetkülönbségeket lehet egészségesen kezelni, és mindenkor a közösségi célokra kell fektetni a hangsúlyt. Az egyházvezetési rendszert a gyülekezetek minél hatékonyabb szolgálatába kell állítani. Ezek a gondolatok is a pünkösdi üzenet részei, hiszen az egyház megalakulásának ünnepe csak akkor teljes, ha az egyház életünkben játszott szerepét meghatározzuk.

A májusi napsütésben, pünkösd táján szakítsunk több időt lelkünk dolgaira! Figyeljük a szentlélek jelenlétét! Gondolkodjunk el a magunk egyházközségének életén! Tetszik, ahogyan működik? Mit kellene javítani? Hogyan tehetnék én is valamit ahhoz, hogy jobb legyen?

Áldott pünkösdi ünnepet!

Sándor Krisztina

Neveink

Nomen est omen.

Azonosítást és elkülönítést biztosít a név a személy számára. Megszemélyesít, információt tartalmaz nemre, nemzetiségre vonatkozóan: Sajátos anyanyelvelvi formát hordoz: a Ion az román, a János magyar és a Jean francia.

Lapoztam a keresztelési anyakönyvet, és olvastam a neveket: Roxana, Alexandra, Christian, Sidonia, Beatrice, Sebastian, Iulean-Manox, Evelin, Norbert, Henriett, Anita, Sabrina, Denisa... Hirtelen azt sem tudtam, hol vagyok, mit is olvasok. Valóban egy történelmi magyar egyház, egy unitárius egyházközség anyakönyvét látom, lapozgatom?

Hát hova lettek a szép, ízes, hovatartozást is kifejező magyar neveink, azok, amelyeken édesanyáink, nagyanyáink szólították gyermekeiket? Amiből első hallásra kitűnt, hogy milyen néphez, nemzethez tartoznak. Mert még a 150 évig tartó török világban is tudni való volt, hogy Ali az török gyerek, a Pali meg magyar.

Miféle divat, utánzás, elferdülés lett úrrá rajtunk? Miért kell pocsolyából innia annak, akinek poharában ott a hegyek tiszta forrásának vize? Hát már a nevünket is eladjuk, vagy eldobjuk?

Milyen különös, hogy kutyáink és macskáink nevét több gonddal, odafigyeléssel választjuk meg, mint gyermekeinkét. Például egy japán pincsinek nem adjuk azt a nevet: Behemót, sem játékos kiscicánknak hogy Buddha. S ha elgondoljuk, mennyi kedves, szép nevünk van: Boglárka, Csilla, Hajnalka, Tünde, Győző, Levente, Szilárd... Beszélő nevek, értelmes és kedvező jelentést hordozóak. S neveink zeneiségének, komolyságának vagy játékosságának, kellemes csengésének, hangzásának anyanyelvünk biztosít alapot. És milyen kimeríthetetlenül gazdag a kedveskedőn, közvetlenül formált becenév-tárházunk!

Az emberi magatartás, viszonyulás alakítja az életminőséget. Ez a viszonyulás nemcsak a minket körülvevő világ irányában, hanem elsősorban önmagunk, örökségünk, hagyományaink, sajátos és egyedi értékeinkhez való hozzáállásunkban nyer jelentőséget, megtartó, alakító erőt. Kultúránk, anyanyelvünk, Istenbe vetett sajátos hitünk mellett ott van a nevünk is. Valamikor erőszakkal átírták neveinket, a József Iosif, a Lajos Ludovic, az István Ştefan lett. Nem mi tettük, nem akartuk, ránk kényszerítették. És most mit csinálunk, és miért? Többek, másabbak leszünk a nyakatekert, üresség hordozó nevekkel? Azokkal, amik számunkra semmit sem jelentenek? S azok számára, akiknek adtuk, vajon mit fog jelenteni: név – előjel, nomen – omen!

„Baljóslatú jel!" Igen, baljóslatú, ha már a neveinket is odahagyjuk, elcseréljük. Mert vele szép csendesen elveszítjük sajátos egyéni és közösségi, személyes és nemzeti voltunkat is.

Kiss Károly

Anyák napja volt, van, lesz

Aligha van olyan település Erdélyben, ahol ne peregtek volna meghatott ünnepi könnyek május első vasárnapján az anyák tiszteletére. Így van ez rendjén: évről évre a „legígéretesebb hónap" elejére kinevezett hála-nap ad alkalmat arra, hogy a mindenkori gyermekek élő vagy meghalt anyáknak mondjanak köszönetet a születésért, a nevelésért, a szeretetért – magáért az életért.

Az anyák napja azonban arra is alkalmat ad, hogy eltöprengjünk az anya-lét mint szerep becsületének értékváltozásai fölött. Azt nyilván mindenki tisztelettel elismeri, hogy anyának lenni *hivatás*. De hogy ez a hivatás első avagy második, harmadik vonalban tölti-e ki egy nő életét, az már igen változó. Mi sem beszél nyilvánvalóbban erről, mint maga a gyermekvállalás. Míg az anyáknapi virágokat simogató szavak, mosolyok, emlékek körítik, addig a gyermekvállalást kopogósan objektív számokkal lehet kifejezni. S ekkor a legkevésbé sincs okunk a meghatódottságtól könnybe lábadni.

Románia a gyermekvállalás terén nem sokkal ezelőttig hasonló képet mutatott, mint a közismerten „negatív pólus" Szerbia és Ukrajna, jóllehet az utóbbi években mintha kissé javult volna a helyzet. Ma már nyilvánvalónak hangzik, hogy a gyermekvállalási kedv akkor csappant meg jelentősen Romániában, amikor az államhatalom „kivonult a hálószobákból": 1989 decemberében. A rendszerváltás első két évében több mint 40%-os volt a visszaesés, és ez a tendencia sokkal lassabban, de folytatódott 2001–2002-ig. Azóta gyakorlatilag a termékenységi mutatók nem változtak.

Románia a '90-es évek elején átváltott egy új népesedéspolitikai szemléletre, s ehhez hozzáadódott egyfelől a nyugat-európai individualizációs folyamat, másfelől a rendszerváltás okozta gazdasági sokk kudarcélménye is. A munkanélküliség, az alacsony életszínvonal következtében a házaspárok jó része a gyermekvállalást kitolja, későbbi életszakaszra halasztja – vagy egyáltalán nem vállal gyermeket.

A magyar lakosság körében általában alacsonyabb a termékenység, mint román viszonylatban – bár lassan a kiegyenlítődés felé haladunk. A magyarok körében ráadásul nagyon nagy regionális különbségek vannak a termékenység tekintetében: a Partium, a Székelyföld, Szilágy–Szatmár–Máramaros régió áll szemben a délebbi bánsági területekkel. Ez a különbség azonban Erdélyben már a 19. századtól fennáll!

És mi a helyzet a nők karrierjével? Mennyi az igazság abban, hogy a jelenkor nőjének tudatában a karrier és a gyermekvállalás *vagy-vagy* kérdés? És ha ez igaz, vajon miként befolyásolja ezt az EU-ba való integráció?

Az EU-tagországokban ma már alig érvényes szemlélet, hogy az otthoni munkát „főállásként" megélő nő több gyermeket vállal. Inkább az az igaz, hogy ott születik a sok gyerek, ahol a nők számára a munkaerőpiaci, jogi és egyéb garanciák adottak. A szülés végső soron mindenhol jövedelemvesztéssel jár együtt, s a hátrányok az újrakezdett karrierévekben is fennmaradnak. Minthogy Romániában mind ezidáig egyáltalán nem merültek fel keresetösztönző intézkedések azért, hogy a kismamák érdekeltek legyenek a munkavállalásban (részmunkaidő a korábbi jogosultságok

folytatás a 4. oldalon

Jakabffy Tamás

„Az az ember volt, aki köztünk és értünk élt, Egyházunkért, népünkért, s előre ment, hogy nekünk utat mutasson. Élete és tanítása mint eszmény és érték itt maradt, módszernek Isten igaz ismeretére, járható életútnak Jézus méltó követésére, és az unitárius vallás gyakorlatának az ember őszinte tiszteletére és szeretetére." (dr. Szabó Árpád)

Emlékezés Erdő Jánosra – születésnapján

Az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa április 28-án megemlékező ünnepélyt rendezett Kolozsváron néhai Erdő János unitárius püspök tiszteletére. A rendezvényt eredetileg tavalyra, Erdő János halálának tizedik évfordulójára tervezték, ám az ünnepélyen bemutatandó emlékkötet (*Isten és ember szolgálatában*) csak az idén készült el.

Molnár B. Lehel

Nagyszámú Erdő-tanítvány töltötte meg a Dávid Ferenc imatermet, de nem hiányoztak a teológiai hallgatók sem, akik – bár többségük csak a hálás utódok elbeszéléseiből ismeri Erdő Jánost – látható tisztelettel adóztak a neves teológiai tanár, egyháztörténész és püspök emléke előtt.

Személyes tanúságtételek Erdő Jánosról

Az emlékező ünnepség első mozzanataként Molnár B. Lehel ismertette Erdő életpályáját. Erdő János 1930-ban került a kolozsvári Unitárius Teológiai Akadémiára, ennek elvégzése után Budapesten, majd Angliában folytatta tanulmányait. Kolozsváron lett teológiai tanár. A Protestáns Teológiai Intézetnek mindvégig hűséges munkatársa, többször dékánja, illetve rektora is volt. Az 1956-os magyar forradalommal való rokonszenvezése miatt perbe fogták, elítélték. 1963 februárjában szabadult. A börtönidő, bár kétségkívül megviselte, sohasem volt beszédtéma számára. Viszonylag hosszú, szövevényes kérelmezési-jóváhagyatási folyamat nyomán került vissza a teológiai intézetbe. 1982-es nyugdíjazása után is folytatta oktatói tevékenységét. 1990 után meghatározó alakja volt az Unitárius Egyház identitása újraértelmezésének, a „szervezet" működésbe-lendítésének. Kovács Lajost követően, 1994-től megrendítő haláláig, 1996-ig töltötte be a püspöki tisztséget. „Teológiai és egyháztörténeti munkássága jelentős, és mégis egykötetes alkotóként halt

Erdő László, az egykori püspök fia

meg – mondta róla Molnár B. Lehel. – Elítélésével derékba tört az az életpálya, amelyre Angliában kitűzött fő célja, nevezetesen az Unitárius Egyház történetének megírása tehette volna fel a koronát. Helyette tanító lett."

Az emlékünnepség folytatásaként dr. Szabó Árpád az egyházépítő Erdő Jánosról készített szellemi portrét, különleges nyomatékot adva az unitárius egyháztörténet tanulságaira alapozó jövőbe-látás „erdőjánosi" motívumának. Dr. Rezi Elek főjegyző Erdő János írásainak tükrében reprodukálta ugyanezt az arcképet. Gyerő Dávid az unitárius ifjúsági mozgalom 1948-ban

folytatás a 4. oldalon

U. K.

Köszönet és mulasztás

Márciusban „jubiláltam" a kétéves hallgatást-elnémulást az *Unitárius Közlöny* olvasójaként. Hogy miért? Ez egy külön „tudósítás" anyaga lenne. De két év alatt is rendszeres olvasója maradtam az információs havi lapnak.

Az idei januári szám *Az élet és a magány* című cikkének tartalmisága motivál az újra-szólásra. Elsősorban köszönöm a krónikásnak, aki személyesen jó ismerősöm, túlmenően a saját énjének bemutatására utalva – „a pap bácsi" megnevezéssel mint embert, mint lelkészt egészen véleményformálóan ismerem.

Ezért kérem, engedje meg egy-két meglátásom közzétételét a cikk alanyával kapcsolatban. Az említett „tanító néni" nyárádgálfalvi születésű. Nagyapja, Keresztesi Albert (1866) Nyárádgálfalva harmadik legtekintélyesebb embere volt. A falu bírója, majd az unitárius egyházközség kimagasló anyagi és erkölcsi támogatója lett. Édesapja, Keresztesi János nevéhez fűződik a falu urbanizálása, s a ma is csodálatosan fénylő művelődési otthon (1942) építésének munkálataiban is tevőlegesen részt vett.

Tóth Mártonné született Keresztesi Zsuzsánna „tanító nénit" 1970-ben ismertem meg, kezdő tanítónő koromban, aki szakmai területemen segítő kezet nyújtott. Ezekben a visszaemlékező sorokban mulasztásomat szeretném leróni a tragikus elmúlására emlékezve.

Másodsorban köszönöm az *Unitárius Közlöny* szerkesztőségének, hogy szakmai és az általános ismeretek közlése mellett helyet kap az ember mint biológiai és szellemi lény – s ennek révén az emberi magatartások tükrözése is. A 21. század embere joggal igényli az emberközpontú társadalmat, amelyben megjelennek a humán szervezetek is. A humanizáció mintái sokfélék az újító és kísérletező oktatási-művelődési-egészségügyi és vallási szervezetekben. Egy humán szervezet akkor lehet sikeres, ha önálló értékvilágot képvisel. A saját értékvilágának tükröznie kell a legapróbb részletekben is a szervezet tagjainak viselkedéskultúráján és légkörén át a célt, amelyet követ és amiért élni akar. A humán szervezet tagjai között szeretetkapcsolatnak kell lennie. A szeretetkapcsolat a másik ember létének föltétlen elfogadását és a hozzá való pozitív odafordulást jelenti.

Jelenleg előtérbe került ugyan a vallás kulturális, közösségi és személyes dimenziója, ám a helyzet eléggé felemás. A szellemi tőke, amelyet elit értelmiségünk képvisel, egyszerre társadalmi és szakmai területen kell hogy működjék. S ebben a működésben az egyetemesség kell hogy meghatározó legyen.

Az egyházi iskolák, könyvkiadók, lapok és folyóiratok, a különböző szeretetszolgálatok egészen szorosan kell kapcsolódjanak a hivatalos-intézményes egyházhoz, de ugyanakkor önrendelkezéssel, szakmai felelősséggel kell hogy működjenek saját területükön. Mert minél mélyebb a szeretetszolgálat, annál távolabb hat térben és időben. Sajnos a „tanító néni" példája a szeretet hiányát jelzi a saját élete – és a családja és környezete életében is. Amikor elveszítjük embertársunkat, csak akkor figyelünk fel mulasztásunkra.

A rohanó és elöregedő társadalmunkban figyeljünk oda öregjeinkre! Megértést kíván az öregekkel való bánásmód is. Az igazi műveltség egyik fokmérője ugyanis az: hogyan bánunk az öregekkel.

Török Jolán

Emlékezés Erdő Jánosra...

folytatás a 3. oldalról

megszakított, majd 1990 elején „felélesztett" történetében értelmezte Erdő János szerepét. Összefoglalójából egyértelműen kiderült, hogy Erdő nem csupán szimpatizánsa volt a mindenkori unitárius ifjúsági mozgalomnak, hanem spiritus rectora, gondoskodó kezdeményezője és támogatója is.

A jeles alkalomra megjelent, szép kivitelű könyvet Kovács Sándor mutatta be az érdeklődőknek. A kétnyelvű (magyar és angol) tanulmányokat tartalmazó kötet az emlékkönyv és az élő (!) professzorok köszöntését vállaló „Festschrift" közötti átmenet: magának Erdő Jánosnak az alakját és életművét csupán egyetlen nagyobb tanulmány, a Molnár B. Lehelé vizsgálja, a kötet nyitó szövege. Ezen túl – a reprezentativitás igényével – a hittudomány szakcsoportjai szerint biblikus-teológiai (Kozma Zsolt, Czire Szabolcs, Gálfy Zoltán, Szabó Árpád, Szász Ferenc), rendszeres-teológiai (Rezi Elek, John A. Buehrens, Paul Rasor), egyháztörténeti (Balázs Mihály, Gaal György, Kovács Sándor), majd vallástörténeti/-fenomenológiai (George M. Williams) tanulmányok sorjáznak a kötetben. Ezt egészíti ki a 2006-ban elhunyt Simén Domokos nagyon szubjektív portréja Báthori Zsigmondról, illetve Adorjáni Rudolf Károly mikrodemográfiai/névtani felmérése a pipei és szászndadasi unitárius egyházközségek keresztelési anyakönyvei alapján.

A kötetet Erdő János nyomtatásban megjelent munkáinak listája egészíti ki (összeállította: Rezi Elek), illetőleg személynév-mutató segíti az olvasót a kötetben való könnyebb tájékozódásban.

Az emlékünnepség második részében tanítványok, közeli ismerősök, tisztelők személyes vallomásai hangzottak el. Szót kapott ekként Nagy Ferenc, Zsakó Erzsébet, Benedek Sándor, Farkas Dénes, Szász Ferenc, Bartha Alpár, Józsa István Lajos és Szabó László.

A meghitt esemény zárásaként állófogadásra került sor, amelynek elején dr. Szabó Árpád püspök ünnepélyesen adott át egy példányt az emlékkönyvből a néhai Erdő János fiának, Erdő Lászlónak.

Anyák napja volt...

folytatás a 2. oldalról

fenntartásával, jogi garanciákkal, a gyerekfelügyelet formáinak fejlesztésével), aligha várható, hogy a *vagy–vagy* kérdése rövid távon elsimul.

Mi tagadás, a gyermekvállalási hullámvölgy jelenségének és okainak megállapítása hovatovább „lerágott csont". A statisztikák és a szociológusok által kimutatott trendek elemzése természetesen nem ad receptet arra, mitől is lehetne több anya, vagy miként vállalnának több gyermeket az anyák. Ezekre a kérdésekre csak olyan fórum adhatna *valamelyest* kielégítő választ, amelynek eszközkészlete benyúl az emberek lelkébe. És itt már nemigen van kiút: rögtön az egyházakra gondolunk, olyan egyházakra, amelyek nem hivatalokból állnak, hanem személyességre törekszenek.

De máris sajnálkozva tárjuk szét a két karunkat a tehetetlenség újabb esete fölött. Tetszik – nem tetszik: a köszöntőversek „túloldalán" egyre kevesebb kislány és kisfiú áll sorba.

Kovács István Sándor unitárius lelkész, teológiai tanár f. év április 24-én életének 60. évében nehéz betegség után elhunyt. 1947. december 15-én született Kolozsváron, a Protestáns Teológiai Intézetben 1971-ben szerzett unitárius lelkészi oklevelet. Ugyanazon évben kinevezést nyert az Iszlói Egyházközség gyakorló segédlelkészének, a következő évben pedig a Bözödi Egyházközség lelkésze lett. 1976-ban szentelték unitárius lelkésszé a marosvásárhelyi zsinaton. 1979 és 1991 között a Homoródújfalusi Egyházközség lelkésze volt. 1991 és 2000, valamint 2003 és 2007 között a Protestáns Teológiai Intézet unitárius gyakorlati tanszékének tanára volt; időközben, 2000 és 2003 között az unitárius egyházi kiadványok szerkesztőjeként dolgozott. Az 1994-95-ös tanévet az Egyesült Államokban töltötte, a chicagói Meadville Lombard Teológiai Intézet ösztöndíjasaként. Temetési szertartása 2007. április 27-én volt a kolozsvári Házsongárdi temetőben. A gyászbeszédet Csete Árpád homoródalmási lelkész mondta, a Protestáns Teológiai Intézet nevében dr. Rezi Elek rektor búcsúzott tőle. Továbbá a sírnál búcsúbeszédet mondott Ilkei Árpád lelkész a Homoródújfalusi Egyházközség nevében, és Józsa Lajos tordai lelkész a tanítványok nevében. A szertartást Bálint Benczédi Ferenc kolozsvári lelkész zárta be.

Egy találkozás, amely örökre megmarad

In memoriam Kovács István Sándor

Íróasztalom mellett ülök, s emlékeim közt kutatok. Megpróbálom felidézni egykori kedvenc lelkészem, teológiai tanárom szellemi, lelki arcát, s közben szomorúan azon tépelődöm, miért kellett ily korán, viszonylag fiatalon elmennie „azon az úton, amelyen minden földi ember elmegy". S midőn ezen töprengek, tekintetem megpihen az íróasztalomon álló fényképén, amelyet Amerikából küldött nekünk, akkori ötödéves hallgatóknak, s hallani vélem vigasztaló, megnyugtató válaszát: „Lajoska, Isten útjai kifürkészhetetlenek, de különben is: miként a színpadon, úgy az életben sem az a fontos, hogy milyen soká, hanem hogy miként szerepeltél!"

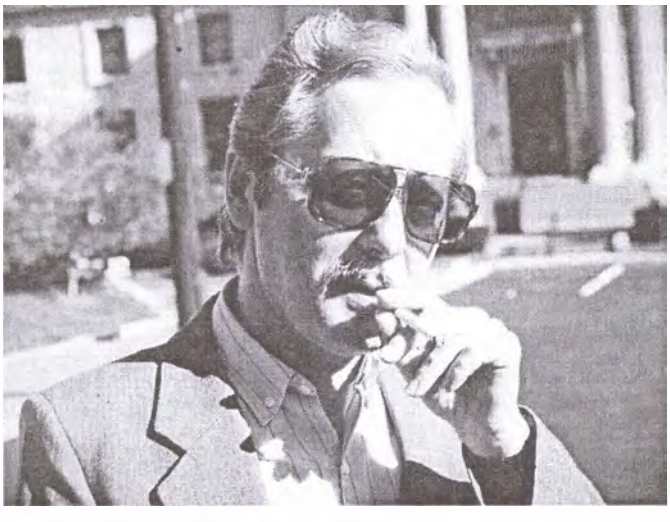

Maradandó, életre szóló emlékként őrzöm azt az első nagy találkozást, amikor istentisztelet után behívott a lelkészi lakásra, és közölte velem, hogy szeretné, ha az esperesi vizsgálószék alkalmával elszavalnék egy verset – és már nyújtotta is felém a tizenöt szakaszos, *Jézus tekintete* című, megindítóan szép költeményt. Szorongással keveredett büszkeség töltött el. Boldog voltam, hogy éppen engem tartott érdemesnek erre a „nagy feladatra". Ma is emlékszem e vers majdnem minden sorára. Hadd idézzem kezdő sorait: „Elfogyasztották az utolsó vacsorát. / Az Olajfák hegyén alkonypír ragyog át. / Búcsúzik a sugár a Getsemánétól, / nemsokára mindent már az éj árnyékol. / A tanítványok is érzik a nagy búcsút: / Jézus nélkül vajon mire vezet útjuk? / Kiért úgy rajongtak éveken keresztül, / szava most közöttük utoljára csendül..." A szépen, helyesen és hibátlanul gépelt kéziratot ma is féltett „ereklyeként", majdnem talizmánként őrzöm, és nagy becsben tartom.

De felejthetetlen, drága emlékként őrzöm az elbűvölően szép karácsonyi ünnepeket. Ma is látni vélem szemének időnként meg-megvillanó fehérjét; szinte hallom hullámzó, baritonos hangján a karácsonyi örömüzenetet: „Ne féljetek, mert íme hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában..." Minden szavában, mozdulatában igazi pátosz volt. S magam előtt látom, ahogy belelendül a prédikálásba: szónoki hév, meggyőződéssel teli, szenvedélyes lelkesedés, emelkedettség, ünnepélyesség áradt egész lényéből. Fenséges, felejthetetlen pillanatok, percek, órák voltak ezek!

Kovács István lelkész gyermek- és ifjúkorom semmivel nem pótolható drága ajándéka volt. Akkor küldte Isten az életembe a lánglelkű szónokot, amikor gyermekértelmem épp hogy nyiladozni kezdett s eszményképek után kutatott. S a szikrázó, izzó, kiváló szónok megigézte, elbűvölte, valósággal lenyűgözte gyermeki lelkemet, s megejtett, mint lepkét a fény! Így kerültem már gyermekként lelkiségének, szellemiségének hatása alá.

Mint a legtöbb serdülőkorú ifjú, én is szégyenlős, félénk voltam. Valahányszor a lelkészem magához hivatott, szorongással mentem fel a lelkészi lakás ajtajához felvezető lépcsőkön, s úgy dobogott a szívem, hogy magam is hallottam. Bentről a szokásos zajt, írógép-kattogást hallottam. Tudtam, hogy gépel, valamin dolgozik, mint mindig. Halkan, félénken kopogtattam, és kis idő múlva kinyílt az ajtó, de mire köszönthettem volna, ő már megelőzött: „Isten hozott Lajoska, gyere be!" S bátorításképpen férfiasan megszorította kezem. Ezek a kézfogások mindig eszembe juttatják azt a néhány sort, amelyet egy tőle kapott jutalomkönyvbe írt számomra: „és érezzék egy kézfogásból rólad, hogy jót akarsz és te is tiszta, jó vagy, s egy tekintetük elhitesse véled: Szép dolgokért élsz és érdemes élned" (Váci Mihály).

Mindig derűs arccal, természetes, tiszta mosollyal fogadott. Kedves, meleg lelkéből fakadó szavaira éreztem, hogy egyszerre minden félelmem elpárolog, s felszabadultan, szorongásoktól mentesen tudok társalogni vele. Egyetlen tanítónak, pedagógusnak sem sikerült olyan közel férkőznie lelkemhez, mint neki! S boldogan vállaltam a rám bízott feladatot, amely a többre-bízatást, a személyem iránti bizalmat, tiszteletet és rokonszenvet jelentette.

Figyelemmel kísérte ifjúkorom alakulását, és amikor érettségiztem, és közöltem vele, hogy a lelkészi pályát szeretném élethivatásul választani, örömtől sugárzó arccal – mintha sejtette

folytatás a 6. oldalon

Józsa István Lajos

Egy találkozás...

folytatás az 5. oldalról

volna, hogy elképzelése szerint fog történni minden – csak ennyit mondott: „Nagyon vártam ezt a pillanatot!" Jó pedagógusként nem siettetett, hanem várta, hogy a rám fordított munka meghozza gyümölcsét. Bizonyára tudta, hogy az emberi lélek is olyan, mint a virág kelyhe, amelyet nem lehet erőszakkal, idő előtt kinyitni. Így indított el, kiváló pedagógusi érzékkel, szeretettel és türelemmel a lelkészi pálya felé. Pedagógusi hitvallása, ars poeticája így hangzott: „Jót *s* jól! Ebben áll a nagy titok. Ezt ha nem érted, / Szánts és vess, s hagyjad másnak az áldozatot." (Kazinczy: *A nagy titok*).

Értelmiségi típusú lelkész volt, szellemi ember. Éjszakákon át dolgozott, amikor termékeny csend vette körül. Gazdálkodó nagybátyám mesélte, aki szemben lakott a lelkészi lakással, hogy amikor ő hajnalban kelt, a lelkészi lakás irodájának ablakán fény szűrődött ki, mert a lelkész még gépelt, nem tért pihenőre.

Vasárnapról vasárnapra bizonyította, hogy hatalmat adott nekünk az Isten, a beszéd, a szavak hatalmát. S tudta, hogy ezt a drága ajándékot értéke szerint meg kell becsülni. Tudta, amit hivatásos szónokok közül sokan nem tudnak, hogy „aki könnyelműen játszik a szavakkal, az valójában az eszméket alázza meg. Gondolatok kelyhének lenni – ez a szó gyönyörű feladata!" (Gagyi László)

Igényes volt prédikációi, tanulmányai megírásában. Fércmunkát sosem adott ki a kezéből. Babits írta Kosztolányiról a következőket: „tökéletes műremekké emelt egy-egy röpke cikket, levelet, riportot. Ő valóban megtörte a paripát, keményen kilovagolva, hogy minden lépése tánc lett" (Babits Mihály: *Kosztolányi*). Kovács Istvánról is elmondható ez. Prédikációi, tanulmányai, írásai egytől egyig kimunkált szellemi alkotások. Úgy lovagolta – ő maga is – a stílus paripáját, hogy annak minden lépése tánc lett!

Emellett kiváló szónok is volt. Szellemi rokona Péterfi Dénesnek, a híres unitárius hitszónoknak, akit a formai tökéletességre való törekvés jellemzett. A következő sorok nemcsak Péterfire, de reá is illenek: „hol megjelent, mindig egész és tökéletes ember volt. A kolozsvári unitárius templom szószékén fegyelmezettebb ész, mélyebb gondolkozó, s az élő szónak gondosabb iskolázottságú stílusművésze nem hirdette Istennek igéjét. Nem a deklamáló papok közül való volt, hanem azon elegáns rétorok közül való, kiknél a szónoki beszéd mindig ünnepi cselekedet. Nem volt demagóg és nem használt frázisokat. De amit a stílus mesteri művészetével ki lehetett fejezni, amiben a szó nem akadálya, hanem engedelmes eszköze volt a gondolatnak és érzelemnek, az beszédeiben mind benne volt." (Borbély István: *Péterfi Dénes emlékezete*).

Szinte egyszerre kerültünk fel Kolozsvárra, a teológiára: ő tanárnak, én diáknak. A köztünk lévő barátság, lelki közelség, szellemi rokonság megmaradt. Egy addig nem ismert, nem tapasztalt, közvetlen diák–tanár kapcsolatot honosított meg a teológián. Évfolyamunkat különösen kedvelte. Lakásának, szívének ajtaja mindig nyitva volt előttünk. Nyugodt lélekkel mondhatom, az *ember*, az éppen előtte álló, hozzá betérő ember volt a legfontosabb. Megélte azt, amiről sokan csak beszélnek: „hogy a legfontosabb óra mindig a jelen; a legjelentősebb ember mindig az, aki éppen előttünk áll; s a legszükségesebb tett mindig a szeretet."

Neki mondtuk el minden bánatunkat, sérelmünket, és vele osztottuk meg sikereink örömét.

Tőle „ragadt át" reám is a könyvgyűjtés szenvedélye. Mindig sóvárgó szemmel pásztáztam végig dolgozószobája egész falát takaró könyveit. Ilyenkor megnyugtató szavakkal fordult felém: „Lajoska, azt hiszed, én egy év alatt vásároltam ezeket? Évtizedek szenvedélyes gyűjtésének eredménye, amit itt látsz! De neked is lehet ennyi, sőt akár több is, csak ne sajnáld könyvre költeni pénzed." Ma is fülembe csengnek figyelemre méltó megjegyzései: „Timeo hominem unius libri!" (Félek az egykönyvű – azaz félművelt – embertől!) Illetve, hogy „olyan a szoba könyv nélkül, mint a test lélek nélkül!" Tőle tanultam meg, hogy *szellemileg építkezni* nem lehet néhány nap alatt. Ahhoz egy élet kitartó, áldozatos munkája kell, és sokszor még az is kevésnek bizonyul!

Gyakorló lelkészi munkájával ellentétben tizenöt évi tanári tevékenységét számos hátráltató, gátló tényező keserítette. De mindezek ellenére – vallomása szerint – sohasem bánta meg, hogy ezt az utat választotta. Valahogy így fogalmazott: „Elvégre azt végezhettem, amit szívemből szeretek, ami a szenvedélyem s ráadásul még fizettek is érte!"

Mint szüntelenül adni akaró, jó tanár, mindig tartogatott tarsolyában egy-egy gyönyörű verset, illusztrációt, novellát vagy éppen karcolatot. Nem emlékszem, pontosan hányadéves hallgató voltam – talán utolsó éves lehettem –, amikor a prédikáláshoz nélkülözhetetlen anyaggyűjtésről beszélgettünk egy kávé mellett a tanári lakásában, és elővett két hatalmas paksamétát, amit elmondása szerint gyakorló lelkész korában gyűjtött. Keresgélni kezdett a gyűjteményben, és néhány általam ismeretlen verset választott ki, majd felolvasta, aztán nekem ajándékozta. Két Illyés Gyula- (*Számadó*, *Félelmetes és varázslatos*), egy Király László- (*A hosszú úton*) és egy Sík Sándor-vers volt (*Mosolygó gyermek*). Aztán arról beszélt, milyen felejthetetlen emlékeket idéznek bénne. Ma is őrzöm e verseket, mert minden soruk őt idézi nekem. Hadd búcsúzzam tőle ezek egyikével:

„Láttam rendkivüli / lényeket: ember-alakban / isteni tennivalót végezve földi erővel / mennybeli harmónián / szorgoskodva közöttünk. / Mások, ugyancsak, akár mi: halandók, / jellemet és szépséget hordoztak rendkívülit, ilyen-mód / égbelit, itt lent. / Szólhattam, anyanyelvemen is, velük és, mert / férfiak és nők ugyanúgy rendeltettek e sorsra: / volt, aki ágyamban nyúlt el pihenőre, kitárván / testét, egyszerűen s feje vállamon ébredt, majd / éppoly köznapian konyakot töltött, megfőzte a kávét, / nem sejtvén maga sem bizonyára, / hogy ki, mi ő? Vagy / nem leplezhetvén le magát, ahogy ők sem: / Ábrahám angyalai... Félelmetes is, de / néha varázslatos is volt élni. (Illyés Gyula: *Félelmetes és varázslatos*).

Tiszteletes úr, Tanár úr, hiányozni fognak a meghitt beszélgetések. Hiányozni fog számunkra az a lelki nevelő, akinek sosem voltunk terhére.

Nyugodjék békében, emléke legyen áldott!

Nagyajtai dalos találkozó

A Benkő Enikő vezette sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Vegyes Dalárda április 14-én örömmel vett részt a nagyajtai Gazdag Miklós Polgári Daloskör által szervezett találkozón. (Az 1906-ban alakult Gazdag Miklós Polgári Daloskör alapítójának unokája, Gazdag Géza ma dalárdánk jegyzője, a dédunoka, Gazdag Lilla pedig szintén tagja kórusunknak.)

Lelkesen üdvözöltük a Magyarsárosról érkező Unitárius Egyházközség Vegyeskórusát – Iszlay László karnaggyal az élén – és a baróti Zathurecky Gyula Kórust, amelyet Lászlóné Varga Judit vezényel.

Zenés felvonulással haladtunk a főutcán a műemlékként számon tartott unitárius templomvárhoz, ahol ünnepi istentiszteleten vettünk részt. Kozma Albert bölöni lelkész beszédét a Jn 16,32–33 alapjára helyezte: „De eljön az az óra, sőt már el is jött, amikor elszéledtek, mindenki a maga otthonába, és engem egyedül hagytok: de én mégsem vagyok egyedül, mert az Atya velem van. Ezeket azért mondom nektek, hogy békességetek legyen énbennem. A világon nyomorúságotok van, de bízzatok: én legyőztem a világot."

Jókai Anna *Ima Magyarországért* című versét a tiszteletes a szószékről olvasta fel, hozzátéve, hogy e költeményt ő naponként elolvassa.

Az istentisztelet után rövid helytörténeti szemle következett. A vártemplomról hallottuk: egy egykori romantikus templomépület helyére a 15. században egyhajós, falusi templomot emeltek, amely számos átépítés ellenére is őriz gótikus részeket. Szabálytalan hosszanti négyszög alakú, 15. századi várfalának két ellentétes sarkán, valamint a bejárat felett olasz típusú bástyák állnak, melyeket a 16. század végén és a 17. század elején toldottak a várfalhoz. A falak tetején reneszánsz-kori pártázat található. A templomot enyhén rombusz alakú várfal övezi. Két hegyesebb szegletén egy-egy kiugró bástya alakú, északi oldalán pedig ötszög kiképzésű emeletes kapubástya van. A vár falain lappancsos lőrések, szuroköntők láthatók. Régen védőfolyosója is volt. A reneszánsz vonásokat őrző várat a szakemberek 16–17. századinak tartják. Kapubástyáját 1998-ban restaurálttatta az egyházközség. A felújított bástya múzeumi szerepet fog betölteni.

Az unitárius lelkészi lakás homlokzatán lévő emléktábláról olvashattuk, hogy: „KRIZA JÁNOS / unitárius püspök, királyi tanácsos / a Magyar Tudományos Akadémia levelező / s a Kisfaludi Társaság tagja, / költő s a székely népköltésnek / a Vadrózsákban halhatatlan gyűjtője / Szül. 1811. júl. 28. Megh. 1875. márcz. 26. Kolozsvárott. / Itt született, innen pattant ki a szellemi szikra, / Mely a Kriza nevet fénnyel övedzi körül, / Mint költő gyűjté Székelyföld elmevirágit... / Népdal a nép ajkán, dalban a dalnok is él."

(Az emléktáblát 1888-ban helyezték el a régi parókia falára. Az emlékbeszédet Jakab Elek tartotta, Kriza érdemeiről Benedek Elek beszélt. A négysoros idézet Nagy Lajos [1828–1910] unitárius főtanodai tanártól, Kriza munkatársától származik.)

Az Erdélyi Unitárius Egyház 22. püspöke tanulmányait a torockói algimnáziumban kezdte és Kolozsváron fejezte be. Közben tanult a székelykereszturi iskolában is. Elvégezte a kétéves jogi tanfolyamot. 1835-ben megválasztották Kolozsvárra lelkésznek és külföldi akadémitának jelölték. Két évet tanult Berlinben, 1857-ben megválasztották a kolozs-dobokai kör esperesi, majd 1861-ben az egyház püspöki tisztségére. Kiépítette az angol és amerikai kapcsolatokat és magyar nyelven szólaltatta meg Channing tiszta unitarizmusát. Alapító tagja volt az Erdélyi Múzeum-Egyletnek. Kriza fő műve, a *Vadrózsák* Mikó Imre gróf anyagi támogatásával jelent meg 1883-ban. De Kriza alapította a *Keresztény Magvető* című egyházi folyóiratunkat is. Irodalmi érdemeiért királyi tanácsosi címet kapott. A Magyar Tudományos Akadémia háromszor választotta tagjai közé. A *Vadrózsák*ért az Akadémia Sámuel-díjával jutalmazták.

A kórusok fellépése következett a kultúrotthonban. A zászlónkat büszkén tartotta id. Gazdag Géza az újabb szalaggal való gazdagodásra. Közös ebéd zárta ünnepi együttlétünket.

Ferenczi Mária-Magdolna

Megemészti-e a rozsda?

Néphagyományaink ápolása, őrzése, védelme erkölcsi és vallási-nemzeti kötelesség. Azt az alapot jelenti a néphagyomány, amelyre jelenünk fölépül – és hiszem, hogy jövendőnk is.

2006 karácsonya múltával égető hiányérzetet keltett bennem, hogy Nyárádgálfalván elmaradt az „angyali ének". S aztán közelgett 2007 húsvétja, és keserűen vettem tudomásul, hogy a sok évtizedre visszavezethető virágozás, a másodnapi csoportos öntözés is elmaradt. Ennek a két népszokásnak és a közösségi ünneplési „formának" a kikopása valamire feltétlenül felhívja a figyelmet – községi és hitközösségi szempontból egyaránt. Egy szóban így fogalmazhatnám meg: a felelősségre. Hogy minősítené ezt a nemzedéket Kriza János püspökünk, aki a „vadrózsák" gyűjtögetésében a maga idején jelesre vizsgázott?! Tragikus megállapítani, hogy bár újból és újból emlékeztetünk rá: vigyáznunk kell őseinktől örökölt javainkra, nyelvünkre éppúgy, mint hagyományainkra, lám, pusztába kiáltunk! Közösségeinkben a megtartó hagyománnyal kapcsolatos felelősségtudat mintha odalett volna.

A karácsonyi kántálást mindig az egyházközség rendezte, annak jövedelme az egyházközség anyagi előmenetelét szolgálta. A húsvéti virágozás – egészen az egyházellenes korszak beköszöntéig – szintén az egyházközség hagyománya volt. Később a falu fiatalsága szervezte, időnként egyházi vezetéssel, közreműködéssel. Az 1980-az évektől a „sportvezetőség" sajátította ki a virágozás szervezését – anyagi érdekeltségből.

Az 1980-as évektől a magyarországi *Vallási Néprajz* munkatársaival dolgoztam, erdélyi népszokások tudósítását vállalva. Lehetőségem nyílt arra, hogy 1991 nagyhetén a hagyomány szerint megszervezzük a húsvéti virágozást. Az „öregek" emlékezései alapján idéztük meg a régi szokásokat. A húsvéttal, virágozással kapcsolatos régi mondókák összegyűjtése, az események sorának felállítása, a szereplő személyek kiválasztása (király, pap, bíró, ítélőmester, csapó, hamubucskás, a kísérő tömeg tagjai), a helyszínek kijelölése sok körültekintést igényelt. A munka azonban meghozta gyümölcsét, megmozgatta a falu életét, az ekkor készült filmfelvételeket több alkalommal is bemutatta a Duna televízió. A határkerülés, a határhompok megújítása, a csutakhúzás (vénlegények megszégyenítése), a legényavatás a határhompoknál, a határ kútjainak megtisztítása mind része volt a húsvéti hangulatnak. Az ünneplés rántottázással és bállal fejeződött be. Ezek a történések, események futottak végig emlékezetemben az idei „elszegényedett" húsvét elmúltán. Magamba roskadva vettem tudomásul a 2007-es virágozás elmaradását, e szép tavaszi szokás hervadását. Ház ez is?

A magam részéről az elsők között érzek felelősséget a történtekért. A nyárádgálfalvi népszokások ébrentartója és gyakorlati megélője ugyanis 1963-tól 2007-ig – az egyházközség vezetőségével, a faluközösséggel együtt – jómagam voltam. Az említett évtizedekben voltak, akik valóban átérezték a felelősséget, és szükségesnek tartották a hagyományok ébren tartását. Ezek az emberek azok közé tartoztak, akik az iskola és templom közti úton jártak, és hűtötték forró homlokukat. Ahhoz a nemzedékhez tartoztak, akik Szentiváni Mihály szobrára gyűjtögettek, ünnepélyeket szerveztek. Akik akkor a faluban élő nevelőkként felelősséget éreztek a jövő nemzedékért, akik nem szaladtak az autobusz után, hogy minél előbb hazaérjenek, itt éltek a falu közösségében, biztosították a közösség „vérkeringését". A felelősség mirajtunk van, akik egy olyan nemzedéket neveltünk fel, amelynek tagjai már nem ismerik népdalainkat, a népi tánc idegen tőlük, akik a nagyszülőt csak János bácsinak és Margit néninek szólítják, akik a köszönést elintézik egy „csokolom"-mal, akik nagyobb áhítattal tudnak a kocsmaasztalnál ülni, mint az őseik helyén, a templom csendességében. Én és Te – Mi mindannyian felelősek vagyunk. Csakhogy a felelősség felvállalása nem elegendő – csupán kezdete a cselekvésnek a jobbuláshoz vezető úton.

Bízom benne, hogy az új nemzedék karácsonyi éneke a születés üzenetét „kunyhókba" és „palotákba" egyaránt elviszi még. S a húsvéti virágozás és öntözés új virágpalásba öltözteti az emberi lelkeket, hirdetve az örök feltámadás és újjászületés hitét.

Török Elek

Április 29-én a Korondi Egyházközségben hálaadó istentiszteletet tartottak a műemlékorgona felújítása alkalmából. A szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte.

A kolozsvári Unitárius Óvoda május 7-e és 12-e között rendezvénysorozattal ünnepelte meg fennállásának 5. évfordulóját. A programban többek között szabadtéri játék, fényképkiállítás, vásár, bábszínház, kézműves foglalkozás, táncház, mesedélután és kirándulás kapott helyet.

Május elején került sor egyházköreinkben a II. évnegyedi lelkészi értekezletre, amelyeket ezúttal is két-két egyházkörönként egybevonva szerveztek meg. A kolozs-tordai és a székelyudvarhelyi egyházkör lelkészeinek május 7-én Kolozson, a székelykeresztúri és háromszék-felsőfehéri egyházkör lelkészeinek 9-én Sepsikőröspatakon, míg a marosi és küküllői egyházkör lelkészeinek 10-én Dicsőszentmártonban volt az értekezlet. A fő előadást Czire Szabolcs teológiai tanár tartotta *Jézus gyógyításai és a gyógyító egyház* címmel, ugyanitt mutatkozott be Veress Enikő központi szociális koordinátor.

Május 14-én az Énekvezér-képesítő Bizottság vizsgát tartott Kolozsváron, amelyen Márk Attila sepsiszentgyörgyi, Dimén Csilla alsófelsőszentmihályi, Kurta Ákos sepsikőröspataki és Tóth Ildikó datki ideiglenes énekvezér állt énekvezér-képesítő vizsgára.

Május 19-én volt a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon új épületének avatási ünnepélye. A 2005–2006-ban németországi és svájci segítséggel felépült épületszárny további 24 hellyel növelte meg az intézmény befogadó-képességét. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök végezte.

Május 20-án istentisztelet keretében emlékeztek meg utolsó szolgálati helyén, Mészkőn a 70 éve elhunyt Balázs Ferencre. Az istentisztelet keretében Kolozsváron tanuló unitárius egyetemi és unitárius teológiai hallgatók zenés-verses összeállításban méltatták a 20. századi unitárius ifjúsági mozgalomra nagy hatást kifejtett lelkészt, vidékfejlesztőt, szövetkezet-alapítót és szociális reformert.

1. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2007. február 29-én tartott rendkívüli üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: dr. Szabó Árpád, dr. Máthé Dénes, dr. Rezi Elek. Szabó László, Farkas Dénes, Nagy Endre, Szombatfalvi József id., Kedei Mózes, Pap Mária, Kovács Sándor, Popa Márta, Varró Margit, Rüsz Fogarasi Tibor, Asztalos Klára, Sándor Krisztina, Andrási Benedek, Osváth Ilona, Kun Csaba, Székely Botond.

Választott tagok: Bálint B. Ferenc, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka, Balázs Sándor, Csete Árpád, Andorkó Ferenc, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Péterffy Miklós, Farkas Emőd.

Igazoltan hiányzik: Kolumbán Gábor.

Igazolatlanul hiányzik: Kovács István, Csáka József, Czimbalmos Kozma Csaba, László János.

Előadótanácsosok: Gyerő Dávid, Vörös Alpár, Dácz Tibor.

1. A 308. sz. egyházi ének eléneklése és dr. Szabó Árpád imája után dr. Máthé Dénes főgondnok-elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a 67/2007. sz. meghívóval, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozat elfogadását, az esetleges módosító javaslatokkal.
Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Péterffy Miklós, Pap Mária és Rüsz Tibor tagokat.

Az Egyházi Képviselő Tanács (EKT) a megnyitót tudomásul vette, a tárgysorozatot és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadta.

2. A 2007. évi ülésezési terv és eseménynaptár

Az EKT, miután maga is kiegészítő javaslatokat tett a tartalmára nézve, 4 tartózkodó szavazat mellett jóváhagyólag tudomásul vette a kibővített elnökségi ülésen összeállított 2007. évi ülésezési tervet és eseménynaptárt.

3. A lelkészi értekezletek témái 2007-re

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a lelkészi értekezletek témáit, a kibővített elnökségi ülésen megfogalmazottak szerint:

– A lelkészi javadalmazási rendszer sorsa – a Fizetési Bizottság felvezetésében, valamint a nyugdíjjárulékokkal kapcsolatos kérdések megbeszélése.

– Czire Szabolcs teológiai tanár: Jézus gyógyításai

– dr. Rezi Elek teológiai tanár: A hitvallások jelentősége

– Kovács István teológiai tanár: Dramatizált homiletika (a chicagói iskola, Martin Nicole) és/vagy

– Rácz Norbert gyakorló segédlelkész: Az ifjúsági lelkész munkája

4. A 2007. évi kiadói terv

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Kiadó- és Nyomdabizottság, valamint Médiabizottság által elkészített és a kibővített elnökségi ülésen véglegesített 2007. évi egyházi kiadói tervet.

Kedei Mózes *Az Erdélyi Unitárius Egyház rövid története* c. könyvének újra-kiadása kapcsán az EKT úgy határozott, hogy az elnökség útján a kiadás pénzügyi részleteinek ismeretében dönt majd az ügyben.

Az EKT a *Keresztény Magvető* állami elismertetését szorgalmazza.

5. Az Unitarian College Manchester teológiai ösztöndíjának odaítélése

Az EKT egyhangúan hozott határozatával jóváhagyta az elnökség előterjesztését az Unitarian College Manchester teológiai ösztöndíjának odaítéléséről.

Az EKT a 2007–2008-as tanév idejére az angliai teológiai ösztöndíj felhasználására Tódor Csaba homoródszentpáli lelkészt, doktorandust küldi ki.

6. A székelykeresztúri Unitárius Gimnázium kérése a Berde Mózes név felvételére

Az Egyházi Képviselő Tanács 5 tartózkodással hozott határozatában elfogadta a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium kérését a Berde Mózes Unitárius Gimnázium név felvételére.

7. Az egyházi központi hivatal 2007. évi költségvetése

Az EKT 5 tartózkodással hozott határozatával elfogadta az egyházi központi hivatal elnökség által előterjesztett költségvetését a 2007-es esztendőre.

A határozat keretében az EKT külön szavazással döntött négy részletkérdésben is.

1. Az EKT 5 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a Sfârlea Zoița által kiürített lakást a SORA épületben átadja Solymosi Zsolt kollégiumi vallástanárnak szolgálati lakásként.

2. Az EKT 1 ellenszavazattal és 4 tartózkodással kimondta, hogy a Tana Margit által felszabadított lakást a SORA épületében nem adja bérbe, hanem átalakítja vendégszobának.

3. Az EKT 14 támogató, 7 tartózkodó és 4 ellenszavazattal úgy döntött, hogy az építési-javítási segély rendeltetéssel az egyházközségeknek szánt tétel benne marad a 2007. év költségvetésében is. Az egyházközségektől e célra beküldött támogatási kéréseket az elnökség véleményezésre küldje vissza az egyházköri tanácsoknak. A pótköltségvetésbe kerülő segélyek összegéről az EKT márciusi ülésén hoz döntést.

4. Az EKT látható többségű szavazattal úgy határozott, hogy Ternei Ibolya javára nem hosszabbítja meg többé a lakásbérleti szerződést.

8. A pénzügyi ellenőr jelentése

Az EKT a pénzügyi ellenőr jelentése kapcsán a következőket foglalta határozatba:

– Az egyházközségek határidőn túlmenő naptártartozásait le kell vonni az állami fizetésből vagy a juttatásból.

– A fizetés-kiegészítések (juttatások) elszámolása terén hátralékba került lelkészek esetében fel

kell függeszteni a kiegészítések további folyósítását, a hátralékok rendezéséig.

– Az egyházközségek elszámolási hátralékai, valamint tartozásai hozassanak a gondnok-presbiteri értekezleteken résztvevők tudomására.

9. A csokfalvi egyházközség kérése földterület eladására

Az EKT 4 tartózkodással hozott határozatában jóváhagyta a csokfalvi egyházközség kérését 40 ár belterület és a rajta található egyházközségi ingatlan eladásáról, a Főtanács utólagos jóváhagyásával.

Különfélék

Az Egyházi Képviselő Tanács a „Különfélék" napirendi pont alatt az alábbi bejelentéseket hallgatta meg:

1. dr. Rezi Elek teológiai rektor bejelentette a Protestáns Teológiai Intézet I. évfolyamára kiírt felvételi vizsga új időpontját: 2007. július 16–17-ét.

2. dr. Máthé Dénes főgondnok tolmácsolta Sándor Gyula Mátyás győri unitárius lelkész kérését arra nézve, hogy az erdőbirtokkal rendelkező erdélyi egyházközségek fa-adománnyal járuljanak hozzá az épülő gyülekezeti otthon és vendégház alapjaihoz.

3. Szabó László közügyigazgató tolmácsolta Kovács István Sándor teológiai tanár köszönetét az EKT által kiutalt betegsegélyért.

K. m. f.

dr. Szabó Árpád	dr. Máthé Dénes	dr. Rezi Elek
püspök-elnök	*főgondnok-elnök*	*főjegyző*
	Hitelesítők:	
Péterffy Miklós	Pap Mária	Rüsz Fogarasi Tibor

2. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2007. március 30-án tartott rendes üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: dr. Szabó Árpád, dr. Máthé Dénes, Kolumbán Gábor, dr. Rezi Elek, Szabó László, Farkas Dénes, Nagy Endre, Pap Mária, Kovács Sándor, Popa Márta, Rüsz Fogarasi Tibor, Asztalos Klára, Sándor Krisztina, Kun Csaba, Székely Botond.

Választott tagok: Bálint B. Ferenc, Bartha Alpár, Kovács István, Csete Árpád, Csáka József, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Péterffy Miklós, Czimbalmos Kozma Csaba, László János.

Igazoltan hiányzik: Szombatfalvi József, Kedei Mózes, Varró Margit, Andrási Benedek, Osváth Ilona, Székely Kinga-Réka, Balázs Sándor, Andorkó Ferenc.

Igazolatlanul hiányzik: Farkas Emőd.

Előadótanácsosok: Gyerő Dávid, Vörös Alpár, Dácz Tibor.

10. A 202. sz. egyházi ének eléneklése és Kovács István imája után, Kolumbán Gábor főgondnok-elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a 213/2007. számú meghívóval, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozat elfogadását, az esetleges módosító javaslatokkal.

A különfélék tárgysorozati pontnál kívánnak szólni:

– Székely Botond, a 2%-os adóról,

– Csáka József a pályázati lehetőségekről,

– Kovács István, tájékoztatás az ULOSz részéről.

Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Kovács István, Nagy László, és Kun Csaba tagokat.

Az Egyházi Képviselő Tanács (EKT) a megnyitót tudomásul vette, a tárgysorozatot a kiegészítésekkel és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

11. Jelentés az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról: az elintézett ügyekről és az és egyházképviseletről.

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag, jóváhagyólag tudomásul vette az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról, az elintézett ügyekről és az egyházképviseletről előterjesztett jelentést.

12. A Misszió Bizottság március 29-i ülésének jegyzőkönyve.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a Misszió Bizottság f. év március 29-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

13. Lelkészképzéssel kapcsolatos ügyek a PTI Unitárius Karán.

Az Egyházi Képviselő Tanács a lelkészképzéssel kapcsolatos előterjesztés kapcsán az alábbi határozatokat hozta:

– az EKT felkéri a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karát: ezentúl úgy irányítsa a legációs helyek választását, hogy a nagy lélekszámú – ezért az ünnepeken többletmunkával szembesülő – egyházközségek hiánytalanul kapjanak legátust.

– az EKT a teológiai hallgatók vizsgaeredményeit számba véve azokat ezúttal is gyengéknek minősítette, és 3 ellenszavazat, 5 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy ezentúl a halasztott vizsgákkal bíró hallgatók sem kaphatnak tanulmányi ösztöndíjat.

14. Jelentés a Starr King-ösztöndíjra meghirdetett versenyvizsgáról.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a Starr King Teológiai Intézet ösztöndíjára meghirdetett versenyvizsgán felvett jegyzőkönyvet.

A versenyvizsga eredményeként az ösztöndíjat Jakabházi Béla-Botond nyomáti lelkész nyerte el, őt az EKT egyhangúlag megbízta az ösztöndíj felhasználásával, a szabályzatban rögzített megállapodás aláírása után.

Az EKT Nagy László esperes javaslatát figyelembe véve megbízza a Lelkészképesítő Bizottságot, hogy a versenyvizsgára készülő jelöltről kérjen szolgálati helye szerinti esperestől véleményezést.

Ugyanakkor az EKT felkérte Pap Mária esperest, hogy az utóbbi 17 évben külföldi teológiai ösztöndíjat élvezett akadémiták megkérdezése után terjesszen az EKT elé egy értékelést az eddigi tapasztalatokról, valamint egy javaslat-sort a jövőre esedékes változásokról, f. év szeptember 15-i határidővel.

15. Jelentés a VEN terén elnökileg elintézett fontosabb tevékenységekről.

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag, jóváhagyólag, tudomásul vette a VEN terén elnökileg elintézett fontosabb tevékenységekről szóló jelentést

16. Jelentés a János Zsigmond Unitárius Kollégium I. félévéről.

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag, jóváhagyólag tudomásul vette a János Zsigmond Unitárius Kollégium I. félévéről szóló jelentést.

17. Jelentés a Berde Mózsa Unitárius Gimnázium I. félévéről.

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag, jóváhagyólag tudomásul vette a Berde Mózsa Unitárius Gimnázium I. félévéről szóló jelentést.

18. A Nyugdíjintézet vezető tanácsának jegyzőkönyve.

Az Egyházi Képviselő Tanács 1 tartózkodás mellett jóváhagyólag tudomásul vette a Nyugdíjintézet vezető tanácsának március 30-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

19. Az egyház központi szociális munkájának terve 2007-re.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az egyház központi szociális munkájának 2007-es évre szóló tervét, és azzal kapcsolatban – Szabó László javaslatára – az alábbi határozatot hozta:

– a jelen ülésen elvi döntést hoz egy szociális jellegű jogi személyiség (egyesület vagy alapítvány) létrehozásáról, amelynek kivitelezési részletkérdéseit az elnökség hatáskörébe utalja.

20. Segélykérés a Kedei Delinka Alapból Kovács Sándor szőkefalvi lelkésznek.

Az Egyházi Képviselő Tanács a Kedei Delinka Segélyalapból 1500 lejt hagyott jóvá, Kovács Sándor szőkefalvi lelkésznek, magyarországi műtétje költségeihez való hozzájárulásként.

21. Segélykérés a Kedei Delinka Alapból Kisgyörgy Benjamin sepsiszentgyörgyi egyháztagnak.

Az Egyházi Képviselő Tanács a Kedei Delinka Segélyalapból 5000 lejt hagyott jóvá Kisgyörgy Benjamin sepsiszentgyörgyi egyháztagnak, kínai műtétje költségeihez való hozzájárulásként.

22. Az I. évnegyedi lelkészi értekezletek.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az I. évnegyedi lelkészi értekezleteken felvett jegyzőkönyveket.

23. A gondnok-presbiteri értekezletek Beszámoltak: Dr. Szabó Árpád és Kolumbán Gábor.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a gondnok-presbiteri értekezleteken felvett jegyzőkönyveket, illetve dr. Szabó Árpád püspök és Kolumbán Gábor főgondnok beszámolóját.

Az EKT az értekezleteket általában eredményesnek minősítette. Ugyanakkor a tanács sajnálattal elmarasztalja a székelyudvarhelyi egyházkör esperesét, Kedei Mózest, amiért az egyházkörében megszervezett találkozón az egyházközségek küldötteinek jelenléte szegényes volt, valamint amiért az értekezletre nem hívta meg László János felügyelő gondnokot.

Továbbá az EKT dr. Szabó Árpád püspök javaslatát elfogadva kimondta egy egyetemes egyházi gondnok-presbiteri értekezlet összehívását, késő őszre.

24. Javaslat a központi szórványalap felhasználására.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az elnökség előterjesztését a 2007-es központi szórványalap felhasználására vonatkozóan.

Az EKT ugyanakkor elfogadta Farkas Dénes esperes módosító javaslatát, hogy az észak-erdélyi szórvány-egyházközség a tervezetthez képest havonta 50 lejjel több költségtérítést kapjon.

25. A lelkészi javadalmazás átalakításának távlatai 2007-ben.

Az Egyházi Képviselő Tanács a lelkészi javadalmazás átalakításának tervezetével kapcsolatban az alábbi határozatokat hozta:

– Az EKT 2 tartózkodás mellett elfogadta a fizetési bizottság által javasolt és a lelkészi értekezleteken megpróbált tervezetet a lélekszám és az egyházfenntartói szám megkülönböztetéséről, és kettős nyilvántartásáról.

– Az EKT egyhangúlag kimondta az egyetemes érvényű minimális egyházfenntartói járulék bevezetését a mindenkori országos minimálbér (jelenleg 390 lej) összegében, 2008. január 1-jétől való érvényességgel, valamint azt, hogy a 18. életévüket betöltött fiatalok is kötelesek egyházfenntartói járulékot fizetni.

26. Jelentés az elnökileg elintézett gazdasági ügyekről.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette az elnökség előterjesztését az elintézett gazdasági ügyekről.

Az EKT ugyanakkor határozatban kimondta, hogy visszatér az előző ülésén hozott döntésre a felszabadult Sora-beli lakás vendégszobai rendeltetéssel való megtartását illetően, és elrendeli az ingatlan bérbeadás útján való hasznosítását azzal a meghagyással, hogy ezzel egyidejűleg a belvárosban biztosítani kell az egyházi testületek tagjainak elszállásolását.

Továbbá az EKT úgy határozott, hogy következő ülésére az elnökség útján kimutatást kér a magánszemélyek által bérelt lakfelületek helyzetéről, valamint javaslatot rendel meg ezen lakások gazdaságosabb felhasználtságára.

27. Építési-javítási segélyek 2007-re.

Az Egyházi Képviselő Tanács elfogadta az egyházközségeknek folyósítandó építési-javítási támogatások összegét, az elnökség által előterjesztett formában.

28. A Tarcsafalvi Egyházközség kérése új templom építésének jóváhagyására.

Az Egyházi Képviselő Tanács egyhangúlag hozott határozatával jóváhagyta a Tarcsafalvi Egyházközség kérését új templom építésére vonatkozóan.

29. A Számvevőség jelentése.

Az Egyházi Képviselő Tanács tudomásul vette Dácz Tibor gazdasági tanácsos előterjesztését, amely szerint a számvevőség a 2006. évre vonatkozó zárszámadással az EKT jelen ülésére nem készült el.

Az EKT ugyanakkor megbízta a számvevőséget a mulasztás pótlására, az EKT soron következő ülésére.

30. A pénzügyi ellenőr jelentése.

Az Egyházi Képviselő Tanács jóváhagyólag tudomásul vette a pénzügyi ellenőr jelentését.

Emellett a jelentés kapcsán az EKT elhatározta, hogy a 2007. év lelkészi továbbképzései rendjén az ősz folyamán a pénzügyi ellenőr részvételével továbbképzést szervez a költségvetés és zárszámadás elkészítéséről, valamint más pénzügyi tudnivalók elsajátításáról.

31. Különfélék.

Az Egyházi Képviselő Tanács a Különfélék tárgysorozati pont alatt az alábbi határozatokat hozta:

– az EKT tudomásul vette Kovács István ULOSZ-elnök bejelentését, amely szerint a tavaszi lelkészi munkaértekezletet ez évben Vácon szervezik meg, közösen a magyarországi unitárius lelkészekkel, közeledés és kapcsolat-ápolás céljából.

– Székely Botond kérdésére dr. Szabó Árpád püspök rövid ismertetőt tartott a 2%-os adófelajánlásról, az EKT pedig határozatot hozott a tudnivalók körlevélben való népszerűsítésére, valamint a lelkészek felkérésére: maguk készítsék elő az űrlapokat, hogy a híveknek csak alá kelljen írniuk és kiegészíteniük saját adataikkal.

K. m. f.

Dr. Szabó Árpád	Kolumbán Gábor	Dr. Rezi Elek
püspök-elnök	*főgondnok-elnök*	*főjegyző*

Hitelesítők:

Kovács István	Nagy László	Kun Csaba

Egyházközségi kirándulás Ópusztaszerre

A húsvét utáni „csonka héten" az alsófelsőszentmihályi unitárius egyházközség szervezésében 45 fős csoport indult el egy háromnapos „élmény-kirándulásra". 2007. április 12-én csütörtökön reggel indultunk, Gyulafehérvár, Déva irányába. Első megállónk Aradon volt. A Szabadság-szobrot kissé nehezen találtunk meg, de annál nagyobb szeretettel csodáltuk és jártuk körül. Utunkat Nagylak, Makó, Szeged irányába folytattuk.

A Tisza-parton már vártak ránk idegenvezetőink: Tóthné Szabó Mária és barátnője, Magyarné Rozi. Kissé „megráztuk magunkat" az utazás után, és már indultunk is az óváros felfedezésére. Az árvízi emlékmű, Dankó Pista és Erzsébet királyné (Sziszi) szobrai után a belváros nevezetesebb épületeit néztük meg, Rozi mindenikről tudott valami érdekeset. A sétálóutcából az egyetem előtti térre értünk. Juhász Gyula versét elolvasva a szőkőkút körül József Attila szobrát láttuk, aki – köztudottan – nem volt végzős hallgatója e híres egyetemnek. Majd a Dóm tér és a templom következett. Csoportvezetőnk igyekezett másfél órában minden fontosat elmondani nekünk, úgy beszélt, hogy közben szinte levegőt venni is elfelejtett. Sok szép élmény után búcsút intettünk Szegednek és továbbmentünk Mórahalmára. E gyönyörű kertváros mindannyiunkat csodálattal töltött el. Elsőnek a volt gazdaköri székházat, az Aranyszöm rendezvényházat tekintettük meg, gyönyörűen felújított kiállító-, esketö- és színháztermeivel. Szálláshelyünk a tanyasi kollégiumban volt, ahol gulyás-vacsorával fogadtak. Ezen az estén több meglepetésben is részünk volt. Üdvözölt bennünket Nógrádi Zoltán polgármester, aki elmondta, hogy 25 évesen lett Magyarország egyik legfiatalabb polgármestere. Neki és lelkes csapatának köszönhető, hogy Mórahalmán sok jó dolog történik. A másik nagy meglepetés: köszöntésünkre átjöttek a Vajdaságból a csókai Rákóczi Ferenc Férfikar tagjai. Gyönyörű hangjukkal mindannyiunkat elkápráztattak. A helyi asszonykórus éneke után közös nótázás következett, a fáradtság ellenére vidám hangulat jellemezte az estét.

Másnap reggel a fáradalmakat kipihenve, a filegóriában elfogyasztott tartalmas reggeli után még egy kicsit gyönyörködtünk a város tisztaságában és szépségében. Megnéztük a római katolikus templomot, a Móra Ferenc Általános Iskolát, fényképezkedtünk a gyönyörűen kivirágzott díszfák alatt. Ezután két órát tölthettünk az Erzsébet gyógyfürdő különböző medencéiben.

Bár szívesen maradtunk volna még, tovább kellett indulni Ópusztaszerre. A rendelkezésünkre álló idő szűk volt arra, hogy megtekintse az 55 hektáron fekvő Nemzeti Park összes látványosságát. Ízelítőül megnéztük a jurtákat, az Erdők templomát, az „Élet fája" kiállítást, az Árpád-emlékművet, a Történelmi panoptikumot, végül a Feszty-körképet. A magyarok bejövetelét ábrázoló műalkotás felejthetetlen élményt nyújtott számunkra. Megegyeztünk abban, hogy ezt minden magyar embernek egyszer látnia kell!

Ópusztaszert elhagyva megköszöntük Rozi asszonynak a nem mindennapi idegenvezetést, és Biharnagybajom felé vettük utunkat. Itt újabb meglepetés várt bennünket. Az általános iskola konviktusában az igazgatónőn kívül jelen volt a testvérfalu, Sárrétudvari polgármestere, Bodó Sándor, Domahidi Péter helyi református lelkész és még néhány lelkes ember, akik létrehozták a „Kézenfogva testvéreinkkel" Alapítványt, amelynek fő célja a határokon átnyúló testvérkapcsolatok ápolása. Fogadásunkra és az alapítvány nyilvános bemutatkozására a Vadvirág tánccsoport adott elő műsort. Éreztük, hogy csupa szeretet meg gondoskodás vesz körül. A közös vacsora után az iskola bentlakása adott szállást éjszakára.

Szombaton reggeli után a nemrég felújított református templomot néztük meg, majd indultunk Debrecenbe. Tóth Zoltán és Szabó Marika voltak az idegenvezetőink. Megmutatták a város nevezetesebb épületeit, Kossuth Lajos szobrát és a főtéri templomot. Kis pihenő után a Déri Múzeum következett, ahol sok érdekes látnivaló mellett megtekinthettük a három nagy Munkácsy-képet. A teremőr elmondása szerint nagyon szerencsésnek érezhettük magunkat, mert nekünk megadatott, ami az alkotónak nem: egymás mellett láthattuk a három gigantikus képet. De szerencsések azok is, akik e lapszám megjelenésekor Csíkszeredában láthatják a Munkácsy-remekeket!

Ismét csodálatos élménnyel gazdagodtunk! Jó volt látni az emberek arcán a megelégedettséget. Ez a kirándulás megérttette néhány emberrel, hogy érdemes elindulni „világot látni", mert számtalan olyan hely van, amelyet érdemes megnézni. Hogy nem csak én éreztem így, mi sem bizonyítja jobban: hazafele már azt terveztük, hová megyünk legközelebb.

Dimény József

Unitárius rádióműsorok

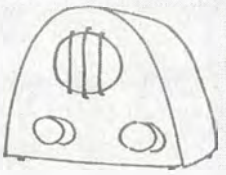

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
június 13.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor. Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
május 6.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer.
Kolozsvári Rádió, szombaton reggel 9.15–9.30 között.
Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.
május 26., június 9., 23.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Prima Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

150 éve hunyt el Pálffy János

Pálffy János Udvarhelyszék egyik kis falujában, Tarcsafalván született 1804. január 10-én (Pálmay József *Udvarhely vármegye nemes családjai* című monográfiájában 1804. június 10-ét jelöli születési időpontként). Az 1848-as forradalom egyik fontos alakjává lett. Országgyűlési beszédben sürgette az erdélyi tudományos akadémia létrehozását, támogatta a megalapítandó Erdélyi Múzeum ügyét is. Haladó nézetekkel társult ismereteinek, józan ítélőképességének tulajdonítható vezető szerepet töltött be a forradalomban: pénzügyi államtitkár volt, a képviselőház erdélyi részről első alelnökül választotta. A „honvédelmi bizottmányba" (forradalmi kormányba) őt is beválasztották.

Régi székely primor családja a tarcsafalvi nemesi előnevet viselte. Apja, Elek Udvarhelyszék pénztárnoka, majd alkirálybirája volt; édesanyja magyarandrásfalvi és gagyi Pálffy Anna.

A testvérek közül a legnagyobb, Elek, több hivatalt viselt, udvarhelyszéki főjegyző, alkirálybíró, a szabadságharcban való részvételéért börtönben is ült. Jánoshoz hasonlóan, Elek sem alapított családot. Anna Hegyessy Elek felesége lett. Dénest határozott, de erőszakos úrként ismerték. Antal, a huszárőrnagy lovaglás közben szörnyethalt. János Székelykeresztúrra került iskolába az elemi osztályok elvégzése után, 1816-tól pedig a kolozsvári unitárius kollégiumban tanult. 1825 körül katonának állt be a József nádor huszárezredbe. Főhadnagyként szerelt le 1835-ben – az utókor szerint a különböző hírlapokban közölt cikkei miatt –, s hazajött küsmödi birtokára gazdálkodni. Elbeszélései jelentek meg; reménytelen szerelme, Hegyesi Zsuzsanna (Anna testvérének mostohalánya és öccse, Dénes felesége) iránt, közrejátszhatott abban, hogy szépirodalommal is foglalkozott.

Pálffy Jánost 1841-ben Küküllő vármegye országgyűlési követté választotta. Jelleme, gondolkodása eleve meghatározta helyét a politikai életben. Udvarhelyszék a Wesselényi Miklós által szorgalmazott börtönépítési ügy bizottságába választotta be 1842-ben, az országgyűlés pedig az úrbér, az adó és a katonatartás osztályába. 1842 márciusában tagja volt annak a küldöttségnek, amely gróf Teleki Józsefet, az új erdélyi kormányzót és József főherceget, Magyarország nádorát üdvözölte Pesten, itt ismerkedett meg kora jelentősebb személyiségeivel. Országgyűlési beszédben sürgette az erdélyi tudományos akadémia létrehozását, támogatta a megalapítandó Erdélyi Múzeum ügyét is (végrendeletében a még meg nem alapított intézményre hagyta vagyonát; bár ezt rokonsága elperelte). 1848 márciusában az udvarhelyszéki események vezetőjévé lett. A firtosmartonosi Gálfi Mihály újságíró így számol be erről: „Végre a tömegből felkelt Pálffy János, arcán a férfias lelkesültség komoly vonásai s azon őszinte bizalom, melyet tőlünk mindig érdemelt és bírt, mély és várakozó csendet varázsolt elő." Az összegyűlt tömeg előtt, miután elsorolta a lapokban már ismertetett eseményeket, megjelölte a célt is: „unió a testvérhonnal s békés útoni reform." Az országgyűlés május 30-ai ülésén indítványozta Pálffy, hogy az országgyűlés nemzetgyűléssé alakuljon az unió kimondásáért. A pesti („népképviseleti") országgyűlésen

is Udvarhelyszéket képviselte. Kossuth pénzügyminiszter és Deák Ferenc igazságügyminiszter is hivatalt ajánlott fel neki; Pálffy a pénzügyi államtitkárságot fogadta el. A képviselőház erdélyi részről első alelnökül választotta. A Batthyány-kormány lemondása után Kossuth a forradalmi kormányba Pálffyt is meghívta, egyetlen erdélyiként, ő azonban nem vállalta ezt. Az interpellációnális választmány „honvédelmi bizottmány" néven forradalmi kormánnyá alakult, a hattagú bizottságba őt is beválasztották. Emlékezéseiben (*Magyarországi és erdélyi urak. Pálffy János emlékezései.* Erdélyi Szépmíves Céh, 1939) könnyelmű, felelőtlen politikusnak tartja Kossuthot, aki valósággal belerángatta az országot a reménytelennek tűnő hadakozásba. 1849 elején lemondott honvédelmi bizottmányi tagságáról és képviselőházi alelnökségéről. Nem is egészségi állapotára, súlyosbodó tüdőbajára hivatkozott – a „materiális" gondolkodású Pálffy számára nyilvánvaló lehetett, hogy a széthúzás és a külső erők rövid idő múlva összeroppantják az ellenállás fogyó erejét is. Mégse menekült külföldre, bár azt tervezte. A forradalom leverése után, augusztus közepétől Akliba menekült, három és fél hónap múlva Haynaunál jelentkezett. Nyolc hónapi vizsgálati fogság után halálra ítélték, majd Haynau megkegyelmezett neki. Kb. két évig élt Pesten. 1851 októberében költözött vidékre, egy ideig Tarcalon, Sátoraljaújhelyen lakott, azelőtt több hónapig valahol máshol.

Politikai értekezést (*Eszmetöredék a keleti ügy körül*), gazdasági tanulmányokat írt – és szépirodalmat. *A Zsadányi család* című regény nyolc fejezete kéziratban maradt.

1856 végén jöhetett haza Erdélybe.

Befejezetlen emlékezéseit Erdélyi Jánosnak adta át megőrzésre, ebben célja volt megörökíteni mindazt, minek részese, szemtanúja volt. 1857. április 13-án hunyt el Tarcsafalván „az erdélyi szellemek ez egyik legnagyobbika" – Szabó T. Attila szavaival; emlékezéseit „pazar szellemi örökségnek" nevezte. Mindenképpen szegényesebb lenne ismeretünk a korról, a forradalom és szabadságharc eseményeiről, ha nem tudnánk róla és a nekünk szánt munkájáról.

Forrás: *Udvarhelyi Híradó*

P. Buzogány Árpád

Megfejtés-zápor a kalendáriumban

Az *Unitárius kalendárium 2007* rejtvénypályázata az idén is várakozáson felül megmozgatta az olvasóközönséget: 64 helyes megfejtés érkezett hozzánk. „Házi rejtvényszerkesztőnk", Forrai Tibor kalendáriumunk számára tizenkétkeresztrejtvénytkészített,amelyeknek egy közös végmegoldását – az egyházalapító Dávid Ferenc elgondolkodtató idézetét – lehetett beküldeni a Kalendárium szerkesztőihez. A helyes megfejtés a következő volt: „Ismerj, és légy az, aki vagy. Alábbadnod még nem szabad, és ez talán már valami."

A helyes megfejtéseket tartalmazó borítékok halmából előbb egyet (fődíj), majd további hármat húztunk ki.

A sorshúzás ez alkalommal elsősorban **Bartha Sándor** dicsőszentmártoni olvasónknak kedvezett. Rejtvénypályázatunk fődíját, a 18-funkciós *Moulinex Masterchef Delicio* konyhai robotot ő nyerte el.

Könyvjutalmat nyert továbbá **Mărginean Magdolna** kolozsvári, **Kenyeres Ibolya** csíkszeredai és **Szilágyi Júlia** ádámosi olvasónk. Mindannyiuknak szívből gratulálunk! Nyereményüket postán küldjük.

Köri közgyűlések

A **marosi egyházkörben** a húsvétot minden szépségével és „megpóbáltatásával" magunk mögött hagyva április 13-án Szabédon találkoztunk az UNOSZ elnöknőjével, alelnöknőjével és titkárával, valamint egyházközségeink hölgy-képviseletével.

A találkozó programja áhítattal kezdődött, amit a helyi lelkész, Jenei Sándor Levente tartott a templomban, és az egyházközség kórusának lélekemelő műsorával folytatódott. Ezt követően vendéglátóink átkísértek az óvoda épületébe, ahol már elő volt készítve a találkozóhoz szükséges terem. Itt gyönyörködhettünk a helyi nőszövetség kézműves munkáiban. Láthattunk nádból készült fonott tárgyakat, különböző technikákkal festett tojásokat és színpompás gyöngyfüzéreket.

A program dr. Fekete Tünde főgyógyszerész előadásával folytatódott a gyógynövények alkalmazásáról az egészségvédelemben és a gyógyításban. Az előadó nem kimondottan tudományos megközelítéssel beszélt a gyógynövények szerepéről, inkább hasznos életmódbeli tanácsokat adott, „titkokat" árult el a különféle hasznos növényekről.

A találkozó központi eseménye a köri nőszövetségek munkájának ismertetése volt, továbbá a tisztújítás és a tájékoztatás az UNOSZ-szal kapcsolatos tevékenységekről és tudnivalókról. A találkozó egyetlen hiányossága az volt, hogy a nőszövetségek viszonylag kis arányban képviseltették magukat. Beszámolt a szövetségek életéről a böződi, a jobbágyfalvi, a marosszentgyörgyi, a marosvásárhely-Bolyai téri, a Vásárhely-kövesdombi és a szabédi nőszövetség képviselője.

Szeretetben és szívélyes fogadtatásban volt részünk mindannyiunknak, akik ezen a nyugodt, a napsugár és az asszonyi szívek melegétől áthatott áprilisi napon elmentünk a találkozóra azzal az igénnyel, hogy egymással megosszuk közel egyéves élményeinket és tapasztalatainknak.

Sándor Éva

Sok asszonytársammal együtt szép, napsütéses reggelen érkeztünk Fehéregyházára, ahol az új Petőfi Ifjúsági Ház kapuja nyitva állt a **küküllő-köri** nőszövetségi közgyűlés résztvevőinek fogadására. A helybeli nőszövetségi tagok szeretettel, gazdagon terített asztallal fogadták az érkezőket, és kitűzőket adtak át. Örvendtünk a felragyogó szempároknak, amikor ismerősöket üdvözölhettünk.

Közgyűlésünk helyszíne felé haladva a szép millenniumi templom ékesedett előttünk. Nagyon örvendtünk, hogy április 21-e, a küküllői egyházkör nőszövetségeinek találkozója adott lehetőséget sokunknak arra, hogy belülről is megcsodálhassuk a templomot. Az áhítatot Benedek Jakab segesvári lelkész végezte, majd ismertette az egyházközség rövid történetét. Megnyitó beszédében Jakabházi Vera szeretettel köszöntötte a közgyűlési tagokat és vendégeinket. Közölte, hogy tíz nőszövetség képviselői vannak jelen, közel százan. Az UNOSZ részéről jelen volt Szabó Magdolna főtisztelendő asszony és Asztalos Klára elnökök, Ferenczi Enikő titkár és Zsakó Erzsébet.

Az üdvözlő beszédek elhangzása után Nagy Rozália köri elnök felkérte a nőszövetségek képviselőit, hogy röviden számoljanak be az elmúlt évi tevékenységükről. Egyben bejelentette, hogy e közgyűlésen sor kerül az új köri vezetőség megválasztására.

Kitartó, eredményes munkáról szóltak a beszámolók. Asszonyaink az egyházközségek életében fontos feladatot vállalnak. Egymás és az időseink megsegítésére sietnek, ünnepi műsorokban vesznek részt. A templomaikat virággal és új kézimunkákkal díszítik. A farsangi időszakban időt szakítanak a közös ünneplésre, tapasztalatcserére. A köri elnök beszámolt a vezetőség munkájáról. A vállalt feladatokat igyekeztek lehetőségük szerint a legjobban elvégezni. Megköszönte mindazoknak a munkáját, akik a *Nők Világá*ba írásaikat eljuttatták, és még több írás beküldésére kérte az asszonyokat.

Asztalos Klára UNOSZ-elnök elismerően beszélt az összefoglalt tevékenységekről, amelyek a szeretet és segítségadás jegyében történtek. Figyelmükbe ajánlotta a dolgozó személyeknek, hogy adójuk 2%-val támogathatják az UNOSZ-t.

A közgyűlés az új vezetőség megválasztásával folytatódott. A jelölések még február 24-én, a Segesváron tartott munkaértekezleten megtörténtek. A jelenlévők nyílt szavazással, ellenszavazat és tartózkodás nélkül megszavazták a jelölteket a következők szerint: Nagy Rozália elnök, Jakabházi Vera társelnök, Szabó Rozália, Veress Timea alelnök, Udvari Margit titkár, Csíki Klára pénztáros. Tagok: Gergely Margit, Ferenczi Irénke és Lukácsi Tóth Ildikó. Az UNOSZ-választmányba Nagy Rozáliát és Jakabházi Verát javasolták, a közgyűlés megszavazta.

A dévai imaháznak szánt kézimunkák is összegyűltek, azokat Zsakó Erzsébet és a köri felelősök átvették, kiválogatták, azokról fénykép készül a mérettel együtt.

Az istentiszteleten a szolgálatot Varró Amália V. éves teológiai hallgató végezte, az emberi lélek csodálatos kincstárát tárva elénk. Az énekvezéri teendőket Jenei Ildikó vállalta.

Az ünnepi műsorban Benedek Enikő segesvári tiszteletes asszony *Léleksimogató* című előadását hallhattuk. Egyedi előadásában nő szólt a nőknek, akik átélik az életének különböző szakaszait, szépségeit és aggodalmait. Ezután Sándor János székelyszentistváni faragómester előadása következett, aki meghívásunkra a faragásban használt jelképrendszerről beszélt, és mindezt a kiállított munkáival nagyszerűen bemutatta. Elkészítette a Nőszövetség jelvényét, amelyet a kör nőszövetségei közösen az UNOSZ-székház díszítésére ajándékoztak.

A kosaras ebéd, beszélgetések, búcsúzkodások meghitté tették a hangulatot, ami arra biztatott, hogy jövőben is együtt lehessünk nőtársainkkal.

Udvari Margit

folytatás a 12. oldalon

Harang-villamosítás!

» elektromágneses húzás,
» elektronikus vezérlés
» nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
» többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
» harang és torony számára a legkíméletesebb mozgatás
» 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFŰTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

• DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
• e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

Köri közgyűlések

folytatás a 11. oldalról

Fontos nap volt gyülekezetünk életében április 28-a, amikor a **székelyudvarhelyi egyházkör** nőszövetségeinek évi közgyűlését tartottuk Homoródalmáson. Az egyházkör tizennyolc nőszövetségének küldöttei mellett a találkozón részt vett Szabó Magdolna főtisztelendő asszony és Asztalos Klára UNOSZ-elnök. A köri nőszövetségi vezetőkkel együttműködve 30–40 homoródalmási asszony tevékenykedett a szervezésben.

A találkozó ünnepélyes mozzanattal indult: a zászlóanyák nőszövetségi zászlóikkal vonultak be a templomba. Azután Csete Árpád helyi lelkész áhítatát és köszöntését hallgattuk meg. A házigazda nőszövetség nevében Sorbán Erzsébet helyi elnök köszöntötte a megjelenteket. Beszédében hangsúlyozta: a köri találkozó megszervezése lehetőséget adott arra, hogy bebizonyítsák: képesek az összefogásra. További köszöntések hangzottak el Szabó Magdolna, valamint Rüsz Éva köri elnök részéről. A köszöntők után a közgyűlés megkezdte munkálatait a kiadott napirend szerint. Beszámolót hallgattunk meg a köri vezetőség munkájáról és összefoglalót a helyi nőszövetségek jelentéseiből, amely kiemelte a legsikeresebb, legötletesebb, követésre érdemes akciókat.

A kör nőszövetségei összetartozásuk jeléül köri vándorabroszt terveztek egyforma nagyságú négyszögletű kézimunkákból. Erre az alkalomra elhozták a darabokat, és összeillesztették egyetlen abrosszá.

A dévai imaháznak felajánlott kézimunkák elbírálására bizottság alakult.

A közgyűlés második részében tisztújításra került sor a kör vezetőségében. Ennek érdekében a választási bizottság ismertette a jelöltek névsorát, amely előzetes egyeztetések alapján vált véglegessé. A munkálatok szünetében a résztvevők megtekintették az énekvezéri lakásban kiállított, különböző nőszövetségek által küldött kézimunkákat.

A templomba visszatérve meghallgattuk Újvárosi Katalin székelyderzsi lelkésznő léleképítő prédikációját. Hálásak vagyunk a fiatal lelkésznőnek a szolgálatért, de épp úgy köszönetet mondunk Sorbán Enikő énekvezérünknek is, akinek munkáját a gyerekek műsora is dicsérte (ének, furulya, néptánc).

Az istentisztelet után a kézimunka-bizottság ismertette a dévai imaház díszítésére kiválasztott kézimunkákat, valamint a választási bizottság kihirdette az új köri vezetőség választásának eredményét: Simó Melinda elnök, Tódor Éva alelnök, György Izabella titkár és Blénessy Jolán pénztáros.

Mindezeket Bencze Edith szociálpedagógus előadása követte, amelynek címe: *Szeretet a 21. században.* Felvezetésében az előadó kísérletet tett a szeretet meghatározására. Szüksége van-e rá korunk emberének? Kell-e ma beszélnünk róla? A szeretetről számtalan szép gondolat született, sokan próbálták meghatározni, körülírni. Végső következtetésként megállapítja: „A szeretetre nem nagyon marad idő a mai rohanó világunkban. Pedig a szeretethez idő kell, bizalom kell, őszinteség kell, tisztelet kell, felelősségérzet kell. Aki mindezek birtokában képes szeretni a mai világban, az nagyon bátor ember, hite van Istenben, önmagában és embertársaiban. Ha találkozunk ilyen emberekkel, tárjuk ki mi is szívünket, fogadjuk be őszintén szeretetüket, és engedjük felfakadni szeretetforrásainkat."

A találkozót közös ebéddel zártuk, majd a búcsú következett, elköszöntünk vendégeinktől: a jövő évi viszontlátásig Homoródszentmártonban!

Reméljük, hogy a közgyűlés lendületet és ötleteket adott minden asszonynak a folytatáshoz.

Mindenért Istené a hálánk. Várjuk az újabb találkozás lehetőségét!

Sorbán Erzsébet, Rigó Ildikó, Bencze Edith

Többéves hagyományunk folytatásaként ez évben is sor kerül a Szejkefürdői Unitárius Világtalálkozóra, augusztus 11-én. Az előző évek tapasztalata azt mutatja, hogy a résztvevők igényelnék a különböző vidékek sajátos népművészeti termékeinek bemutatását és árusítását. Ennek érdekében az idén a szervezők úgy döntöttek, felhívást intéznek minden egyházközséghez, ahol ilyen jellegű tevékenység folyik: hozzák el és árusítsák ezeket a termékeket. Kifejezett kérésünk, hogy csak népművészeti termékeket hozzanak!

A szervezők kiállító standokat biztosítanak, amelyekre ki lesz írva az illető egyházközség vagy vidék neve. Kérjük, részvételi szándékukat jelezzék június 1-jéig a székelyudvarhelyi 1. sz. egyházközség gondnokánál, Kacsó Évánál. Elérhetőségek: telefon: 0266-213188, mobil: 0744-158969, e-mail: evakacso@freemail.hu. A jelentkezéskor kérjük közölni a kiállító egyházközség vagy nőszövetség nevét és a termékek megnevezését (pl. varrottas, fafaragás, kerámia stb.). A bejelentkező egyházközségekkel a részleteket időben pontosítjuk.

Örömmel értesítjük minden Olvasónkat, hogy az Unitárius Nők Országos Szövetségének időszaki füzete, a *Nők Világa* immár a világhálón is elérhető. Az Erdélyi Unitárius Egyház központi honlapján (www.unitarius.com) mindig a legújabb lapszám olvasható.

Lókodi pillanatok

Régi ismerősök és eltávozottak

Április 17-én szép napra ébredtünk: lázas készülődés után Lókod felé vettük utunkat. A sepsiszentgyörgyi és sepsikőröspataki asszonyok tizenhat küldötte látogatta meg az öregotthon lakóit, akiknek elvittük a két hónapja gyűjtött tartós élelmiszer- és édességcsomagjainkat.

Akik két évvel ezelőtt is meglátogatták az öregotthont, kíváncsian várták/vártuk, mi változott azóta. A lázas munka, az építkezés javában folyt, hogy gondozásra szoruló öregjeinknek még tágasabb életterük legyen.

Drága időseink szeretettel vártak, nagyon készültek erre a napra!

Mi is bemutatkoztunk; köszöntő versel, majd segédlelkésznőnk, Székely Mónika Rebeka áhítatával és imájával, illetve unitárius énekünk, a *Sorsod hagyd az Úrra* megszólaltatásával tettük ünnepélyesebbé ezt a pár órát.

Meglepetésünkre a kedves idős bácsik szebbnél szebb versekkel köszöntöttek viszont, és Rebeka néni tiszta szívből jött, régi népdallal tette felejthetetlenné a találkozást.

Ilyenkor döbbenünk rá: hány meg hány szenvedő embertársunk van, akik már megjárták az élet útjait, fáradt testüket, lelküket csak az emlékek táplálják, de hitüket, hovatartozásuk tudatát még most is féltve őrzik, mindennapi életükben a legkisebb örömet is Istentől adott drága ajándéknak tartják, és reményük, ragaszkodásuk az élethez talán a legerősebb. S ez figyelmeztető jel mindnyájunk számára, akik még nem számítunk időseknek.

Jó volt látni az ismerős arcokat, de elszorult a szívünk, amikor régi lakók után érdeklődve halálhírüket hallottunk. Bár a búcsú is szomorkásra sikeredett, lelkünk mélyén tán egy parányi megnyugvás is

felparázslott, hogy nem volt hiábavaló fáradozásunk: áldozatos adományozóink ajándékával próbáltunk egy kevés segítséget nyújtani a drága öregeinknek. *(Váncsa Csilla)*

Egy botra támaszkodó asszony búcsúszavai

Egyházunk lelkes nőszövetségi tagját hagyta ott lelkészünk, két napra rá, hogy ott járt küldöttségünk.

Darvas Ilonka néni elköltözését az öregotthonba vasárnapi istentisztelet alatt jelentette be Kovács István helybeli lelkész. Nekünk, nőszövetségi tagoknak – de másoknak is az egyházközségünkből – könny gyűlt a szemünkbe. Ismertük őt, ott volt a nőszövetségi összejöveteleinken, régi aktív tagként. Szerettük őt. A világtalálkozókra az utóbbi években botjára támaszkodva, unokája segítségével jött. Örvendett, hogy velünk tarthat. Emlékszem, még nem is olyan régen a nőszövetségi találkozásunk alkalmával Ilona néni szerényen kért, „legyenek szívesek énekeljék el: Gondviselő jó Atyám vagy, / Óh, én édes Istenem, / Látom én, hogy minden elhagy / E világon, csak te nem, / Hozzád vágyom, benned élek, / Üdvöt mástól nem remélek. // Mint az alélt bús virágra / Megújuló harmatot, / Vérző szívem fájdalmára / Csak te hintesz balzsamot, / Könnyül sorsom terhe rajtam, / Ha imára nyílik ajkam."

Csak néhány napja, hogy meglátogattuk a lókodi öregotthon lakóit. Még friss az élmény. Ilona néni hangját hallom, „Gondviselő jó Atyám vagy..." Ő is hiányozni fog összejöveteleinkről, az istentiszteletekről, mint ahogy azok is, akik valami másért hiányoznak, legyen „igazolt" vagy „igazolatlan" a hiányzásuk.

Tudom, hogy Ilona nénit ott, az öregotthonban is szeretni fogják. *(Ferenczi Mária-Magdolna)*

Édesanyámért

Csodálatos dolog életet adni! Olyan pillanat ez, amelyet nehéz „elmesélni", csak az érti igazán, aki újszülött gyermekét karjában tarthatta. Ezt az érzést nem pótolhatja sem pénz, sem karrier. Ez áldás minden édesanyának.

Ez az áldás nemcsak a szeretetet, a gondoskodást hordozza magában, hanem az aggódást és a félelmet is. Hiszen ha sír a csecsemő, az édesanya összerezzen: csak nincs valami baja? Mit tehetnék érte?

A gyermekért való aggódás elkíséri élete végéig. Az anyának húsz, harminc, negyven éves gyermeke is „kicsi fia", „kicsi lánya" marad. Félti, óvja, együtt örül vagy sír vele. Gyermeke fájdalma sokkal jobban fáj a magáénál.

Anyák napján szenteljünk egy pillanatot rájuk, gondoljunk szeretetteljes mosolyukra, szerető simogatásukra, és mondjunk köszönetet még akkor is, ha azt nem várja tőlünk. Nekik az lesz az igazi hála, ha felnőtt korunkban becsületes, boldog, családszerető emberré válunk.

Emlékezzünk meg róluk anyák napján, köszöntsük, amíg közöttünk vannak és megsimogathatjuk őket.

„Áldd meg édesanyám járását-kelését, / Áldd meg könnyhullatását, áldd meg szenvedését. / Halld meg jó Istenem legbuzgóbb imámat: / Köszönöm, köszönöm az édesanyámat!" (Dsida Jenő: *Hálaadás*)

Udvari Margit

ifjúsági oldal

Szemét-eltakarítás a Nagyhomoród mentén

Szégyenérzetünk két forrásból is táplálkozott, amikor április 14-én nekiláttunk a Nagyhomoród mentén összeszedni a szemetet. Hetvenhatan fogtunk neki az emelyítő munkának. Szégyenkeztünk. Egyfelől azért, mert azt a rengeteg szemetet, amit az út melletti szakaszokon összeszedtünk, s ami végül 120 hatalmas zsákban találta meg ideiglenes helyét, azt a mi népünk, székely testvéreink dobálták széjjel. Szégyenkeztünk azért is, mert az autóval elhaladók olyanokat kérdeztek fiataljainktól, hogy: *Szociális munkások vagytok?*

Egy ilyen önkéntes közmunka talán egy felemelő, vidám beszámolót kívánna meg, de szánkban keserű a szó. Megtettük, mert úgy éreztük, hogy meg kell tenni, mert egyszerűen elviselhetetlen volt naponta elmenni mellette, és úgy tenni, mintha nem lenne ott. De a fájdalom belénk hasított: mennyi felelőtlen ember, mennyi árnyékszékely, mennyi képmutató keresztény!

Hogy mi mindent találtunk az út mellett, azt szinte lehetetlen felsorolni: zsákszámra használt pelenkák, lejárt termékreklámok, összetört műanyagvödrök, tálak, ezernyi pillepalack és cigarettásdoboz, gumikerék, összetört üvegek vagy félig kiürítettek, szakadt kabátok és egy érdekes egérfogó: egy vékonynyakú üvegben 16 döglött egér. Képzelheti a kedves ol-

folytatás a 14. oldalon

Székely Kinga Réka

Homoródaróctól a kénosi kanyarig kellett megtisztítanunk a tájat. Mindenki kapott egy-egy pár kesztyűt – és máris kezdhettük az akciót.

Hatalmas szemeteszsákokkal indultunk el az utcák mindkét oldalán. Hamar teltek a zsákok. Nem lehet leírni és elmondani, hogy mi mindent láttunk. Közben a helybeli lakosok ki-ki jöttek házaikból, és biztató szavakkal buzdítottak. A faluban még aránylag tűrhető volt a látvány, de amint a kénosi kanyarba értünk, elszorult a torkunk. Hatalmas rakásokban állt a szemét. Sok zsákot megraktunk, de lehetetlennek bizonyult teljesen megtakarítani azt a részt.

Amikor elfáradtunk és megéheztünk, jött a „felmentő csapat", hozták az ebédet. Kimentünk a domboldalra, tüzet raktunk, majd elő a szalonnával, hagymával! Rüsz Ákos elővette a gitárját és a *Daloskönyvet*, majd énekelni kezdtünk. Aztán megjött Rácz Norbert is, és mondott egy szép beszédet. A búcsúzás perceiben új ismerőseinkkel telefonszámot cseréltünk. Visszatérvén, Homoródszentpéteren a tiszteletes asszony teát főzött, majd hazaindultunk... *(Antonya Ilona)*

Szemét-eltakarítás...

folytatás a 13. oldalról

vasó, micsoda rémkiáltásoktól hangzott a Nagyhomoród mente, amikor lelkesen takarító ifjaink ilyen tárgyakkal találkoztak!

Kedves Olvasó! Valahányszor arra vinné a lelkiismeretlenség, hogy a szemetet az út mellé dobja, gondoljon ránk, és inkább keressen egy szeméttárolót a közelben!

Köszönő szavak illetik a hetvenhat szorgalmas takarítót, a helyieket: Homoródaróc, Homoródjánosfalva, Városfalva, Homoródszentpéter, Recsenyéd, Kénos fiataljait, lelkészeit és tanítóit. Meg az „idegenlégiósokat": a székelyudvarhelyi, a vargyasi és fiatfalvi fiatalokat, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet képviselőit. De köszönetet mondunk segítségéért a Homoródszentmártoni Polgármesteri Hivatalnak is. Támogatókra is találtunk, akik némileg enyhítették émelygésünket. Hálával gondolunk a csíkszeredai Hockey Clubra, Kriza Dánielre a pólókért, valamint a homoródszentpéteri Székely Zsoltra és Székely Csabára anyagi hozzájárulásukért.

Hálát adunk a gondviselésnek, hogy az akciót jó eredménnyel vihettük véghez. A megtakarított útszakaszon megkönnyebbülés volt végighaladni, érezni, gyönyörködni a tisztaságban. Jó volt érezni a felnőttek, ifjak és gyermekek összefogását, kézmosás után megsütni a szalonnát, hallgatni Rüsz Ákos gitárjátékát, és teli torokból énekelni: „Sötét kapuk, magas házak, fényes udvarok, nyíljatok meg lábam előtt, ha arra indulok. Erdő közepében járok, egyszer majd rád találok. Csillagom vezess, én utánad megyek."

A gondviselés csillaga vezet mindannyiunkat. Valahányszor a gondviselés ellen cselekszünk – például bemocskoljuk a természetet, lakóhelyünket, életünket –, ez a csillag egyre homályosodik. Isten mindenkinek szabad akaratot adott és mindenkit jóra teremtett. Tudni kell dönteni, választani e teremtett világ sok ajándéka és kísértése között. A döntés után pedig vállalni kell a felelősséget. Adjon az Isten mindenkinek hitet és értelmet, hogy döntései, tettei és szavai ne szakítsák el a gondviseléstől!

Szombat délután van... Szürkülödik. Kissé megilletődve állok meg egy-egy percre, és gondolok vissza a mai nap történéseire.

Néhány nappal ezelőtt felhívtak telefonon. Tudomásomra hozták, hogy április 14-én takarítást szerveznek, és ha időm lesz, néhány egyletes társammal együtt minket is várnak. Örömmel mondtam igent, bár nem tudtam, mire számíthatok.

Ahogy telt az idő, kis csapatunk létszáma egyre nőtt. Hozzávetőleg 70 személy vett részt az akción, amelynek jeligéje ez volt: *Tiszta Lelkiség! Tiszta Táj! Tiszta Székelyföld!* Kicsik és nagyok egyaránt kivették részüket a munkából. A régi barátaink mellé újakat szereztünk.

Nemsokára megint sötét lesz. A sötétség elrejt minden szennyet, de ez nem tart örökké! Pár óra, és kisüt a nap, mindent, amit az éj rejtélyes sötétje eltakart, azt a maga valóságában látjuk ismét. Látni és érezni fogjuk, hogy ami körülvesz, az nem mindig kellemes, szép, tiszta és rendezett. Ezért kérek mindenkit, hogy tartsuk tisztán környezetünket, mert – a közismert bölcsmondás szerint – a Földet unokáinktól kaptuk kölcsön! *(Kertész Ágnes)*

Egyleti helyzetkép Háromszék-Felsőfehérről

A háromszék-felsőfehéri egyházkörben tevékenykedő egyletek képviselői április 11-én Baróton találkoztak. A következő helységek egyletei képviseltették magukat: Barót, Bölön, Brassó, Kálnok, Kökös, Nagyajta, Sepsiszentgyörgy, Ürmös és Vargyas.

A találkozó során a megjelent egyletek beszámoltak helyzetükről, majd részletesen beszéltek a következő időszak tennivalóiról. Szóba kerültek a köri találkozók, a frissen konfirmáltak beavatása, unitárius ifjúsági napok, a MIT cipősdoboz-akciója stb.

Az alábbiakban helységek szerint tallózok a helyzetjelentésekből:

Baróton rendszeres találkozók vannak, ezekre az alkalmakra általában 5–8 ember gyűl össze. Szándékukban áll a színjátszó találkozóra színdarabbal érkezni. A bölöniek nagy örömmel jelentették be, hogy náluk is van egylet. Kisebb szünet után azon dolgoznak, hogy a konfirmandusokat bevonják az egyletezésbe. Terveik közt szerepel a színjátszón való részvétel.

A brassói egyletet Gyerő Attila képviselte, szerinte a helyzet nem változott az elmúlt 10 évben, a találkozókra „nincs idő". Kálnokon az ifjúsági egylet a helyi református ifjúsággal együtt működik. A találkozók rendszeresek, ahol különböző témákról beszélgetnek, és hangsúlyt fektetnek a vallásos jellegű tevékenységekre is. Március 15-i műsort szerveztek a templomban, volt munkatársképző tanfolyam, sportnapok, és rendszeresek a gitárórák is.

A nagyajtai egylet 10–15 tagot számlál. A legnagyobb probléma, hogy az egyleti találkozón nincs semmiféle tevékenység. A színjátszóra, remélik, sikerül eljutniuk. Az ürmösi egylet cserkészjelleget öltött, jelenleg kb. 18 személy van a csapatban. A cserkészcsapat megalakulásától, valamint az elkövetkező közös kirándulásoktól remélik az egyleti élet fellendülését is. Kökösben nincsenek rendszeres találkozók, ha valami történik, általában 5–6 személyre lehet számítani.

A vargyasi egyletben 18–20 fiatal van. A találkozók heti rendszerességgel zajlanak. Pályáztak anyagi támogatásért a polgármesteri hivatalhoz, ahol kedvezően bírálták el kérésüket, ugyanakkor a közbirtokossági hivatal is támogatja működésüket.

Sepsiszentgyörgyön generációváltás zajlik, és ennek tudható be az, hogy bár megjelennek a fiatalok az egyleti alkalmakon, egyre kevesebb az érdeklődés, és a találkozások kissé nosztalgia-jelleget öltöttek. Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet színjátszó találkozóján szeretnének részt venni Székelyderzsen, de nem biztos, hogy színdarabbal. Az idén is szerveznek biciklitúrát, már megvan az útvonal, és elkezdődött a támogatáskeresés is.

A nap folyamán felmértük, hol, hányan konfirmálnak, illetve mivel lehetne bevonni a konfirmandusokat az egyleti életbe. Ennél a témakörnél volt, aki az eddig is bevált módszernél maradt – beavató, közös étkezés stb. –, és volt olyan csapat, amely már sikeresen elkezdte az újak bevonását (Bölön). Egyházköri találkozót több egylet is szeretne szervezni, úgy mint Barót, Bölön, Kálnok, Ürmös és Brassó.

Andorkó Éva

Betekintés a versek szent világába

VII. Atlantisz harangoz versmondó verseny

Hetedik alkalommal került sor az *Atlantisz harangoz* országos versmondó versenyre a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, a líceum és a Phoenix Könyvház szervezésében. Az ünnepi megnyitóra az Erdélyi Unitárius Webrádió és a Kolozsvári Rádió közös ifjúsági műsora keretében került sor, ennek révén egy kicsit mindenki részt vehetett a versünnepen, nem csak azok, akik a kollégium Dávid Ferenc imatermének padjaiban ültek.

Szabó Árpád unitárius püspök minden évben köszönti a szavalóversenyre érkező fiatalokat, de első alkalommal vett részt az ifjúsági műsorban, így az idei rendezvény még különlegesebb volt számára. Elmondta: a versek segítenek az önmagunkra találásban. Atlantisz azért „harangoz", hogy évente legalább egyszer figyelmünket a versre fordítsa – jegyezte meg a püspök, sok sikert kívánva a versenyre érkező fiataloknak.

A kétórás rádióműsor a vers, a költészet rejtelmes világába próbált elkalauzolni, különböző kérdésekre adva választ. Mi is kell ahhoz, hogy valaki költő lehessen? Milyennek is képzelünk egy költőt? Miért van szükség a versekre? Hogyan szólnak hozzánk ezek a különleges alkotások? A műsorban megszólaltak a versenyre érkezett diákok és kísérőik, valamint a zsűri tagjai, akik elmondták véleményüket a vers titokzatos világáról, illetve arról, miért szeretnek felállni a színpadra, és megosztani a „csodát" hallgatóságukkal. És hogy teljes legyen a kép: Visky Zsolt költő is felolvasta alkotásait a műsorban. Magyari Eszter, a Phoenix Könyvház tulajdonosa elárulta: a szeretet indítja minden évben, hogy Solymosi Zsolttal közösen évente szavalóversenyt szervezzen. A Fűszál együttes előadásában megzenésített versfeldolgozásokat is hallgathattak a résztvevők és rádióhallgatók, majd műsor után koncert zárta az első napot.

A másnap délelőtti megmérettetésen Jancsó Miklós és Rekita Rozália színművészek, László György költő és Nagy Réka néprajzos zsűrizett. A IX–X. osztályos kategóriában első díjat nyert Rostás Kriszta a Brassai Sámuel Elméleti Líceumból, második lett Csomós Éva Zsuzsanna a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumból, harmadik pedig Győri Orsolya, a Kolozsvári Református Kollégium diákja. A XI–XII. osztályosok közül első díjban részesült Kófity Annamária a Vajdahunyadi Líceumból, második lett Lehőcz Zsuzsa a temesvári Bartók Béla Elméleti Líceumból, harmadik díjat pedig Gurka-Balla Ilona kapott a Kolozsvári Református Kollégiumból.

Gergely István szobrászművész különdíját Orosz Klára, a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákja kapta, a Reményik Sándor Művész Stúdió különdíjában részesült Szász Réka a csíkszeredai Márton Áron Gimnáziumból, a Phoenix Könyvház különdíját pedig Flórián Zsókának ítélték oda.

Forrás: *Szabadság*

Dézsi Ildikó

Zarándoklás (kirándulás?) Firtosváraljába

Húsvét harmadnapján egyletünk tagjai kirándulni indultak a lelkésznővel együtt. A vezető egyletünk egyik tagja, Benczédi D. Zalán volt, akinek a nagyszülei Firtosváraljában laknak. Az úton hozzánk csatlakozott Tófalvi Sándor bácsi Szikra nevű kutyája, aki végigkísért kirándulásunkon. Az utunk másfél óráig tartott. Nagyon sokat beszélgettünk, nevettünk, és persze a fiúk folyton medvével ijesztgettek.

Aztán megérkeztünk Benczédi Zalán nagyszüleihez, akik nagyon kedvesen fogadtak. Majd Solymosi Alpár firtosváraljai lelkész megmutatta a templomot, elénekeltünk néhány egyházi éneket, és egy kis ismertetőt tartott a templom és torony építéséről, amit figyelmesen hallgattunk végig. Aztán a hússütéshez szükséges tárcsalappal felszerelkezve kimentünk a Firtos alatti kilátóhoz, aminek a „Szelesdomb" nevet adtuk, mert nagyon fújt a szél. Itt elkészült a flekken, a sült szalonna. Jóízűt falatoztunk.

Az idő kissé ránk ijesztett, sietve pakoltunk. (Közben valahol elmaradt a kölcsönkért tárcsalap néhány lába, de megkerestük.) Benéztünk a lelkészi családhoz, ahol nemrég járt a gólya, és született egy gyönyörű kislányuk: Boglárka. Majd elköszöntünk Benczédi Zalán nagyszüleitől is, és továbbindultunk. Hazaérve kissé fáradtnak éreztünk magunkat, de megérte. Reméljük, jövőre is el tudunk menni valamelyik hasonlóan értékes helyre.

a Bencédi
Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet

Lapszámunk szerzői: **Andorkó Éva** szociális munkás (Sepsiszentgyörgy), **Antonya Ilona** diák, **Bencze Edith** szociálpedagógus (Homoródalmás), **Dimény József** lelkész (Alsófelsőszentmihály), **Dézsi Ildikó** újságíró (Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kertész Ágnes** diák, **Kiss Károly** ny. lelkész (Hármasfalu), **P. Buzogány Árpád** közművelődési szakreferens (Székelyudvarhely), **Rigó Ildikó** tanítónő (Homoródalmás), **Sándor Éva** tanárnő (Jobbágyfalva), **Sorbán Erzsébet** óvónő (Homoródalmás), **Székely Kinga-Réka** lelkész (Homoródszentpéter), **Török Elek** lelkész (Nyárádgálfalva), **Török Jolán** tanítónő (Nyárádgálfalva), **Udvari Margit** ny. óvónő (Magyarsáros), **Váncsa Csilla** magángazdálkodó (Sepsikőröspatak)

Kimaradós székely

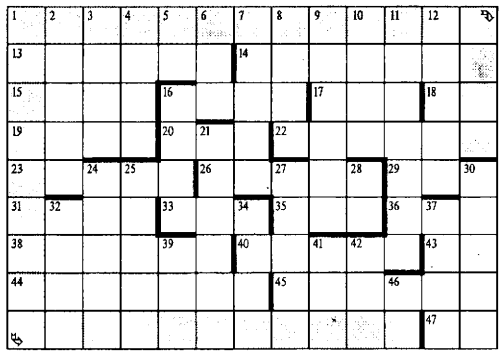

Éjjel a székely későn megy haza, amikor vetkőzik, az asszony megébred és megszólal:

– Hova a súlyba akar menni maga János! Hiszen már éjfél is elmúlt!

– ...! – felel János bá megkönnyebbülve. *(Lásd a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Kis tapsifüles. 14. Erőnléti edzést végző. 15. Katekizmus. 16. ... Lajos, magyar író, költő, szerkesztő volt. 17. Kettő alkotja. 18. Puha fém. 19. Tamási személyneve. 20. Bizonyos ideje. 22. Megfontolt. 23. Lilás szín, festékét egy csigafajtából nyerik. 26. Csörte. 29. Függ. 31. Halogénelem. 33. Izzó. 35. A panasz szava. 36. Fekvő bútor. 38. XIX. századi hosszú női felsőruha. 40. Rossz út jelzője. 43. Nyom belseje! 44. A bicepszben is ez van. 45. Vegyi elem, a ritkaföldfémek közé tartozik. 47. Rag, a -re párja.

Függőleges: **1. A poén befejező része.** 2. Nagyüzemben előállított termék jelzője. 3. Gépkocsi. 4. Feszélyezettség. 5. Növelő. 6. Csonthéjas gyümölcs. 7. Budapesti, angyalföldi sportklub. 8. Forma. 9. Barnuló. 10. Tanár az én ..., Kosztolányi Dezső verse. 11. Egymás után mondás. 12. Magánszám. 16. Hagymaféle. 21. Nobel-díjas indiai költő volt. 24. Csomót köt. 25. Nagymama, németesen. 27. Bundakabát készítő iparos. 28. Indok. 30. Magyarországi település, itt volt a híres Kner nyomda. 32. A kínaiak alapétele. 34. Mindig tartó. 37. Tésztát készít. 39. Svájci sízőnő (Sonja). 41. Kötözőanyag. 42. Svéd váltópénz. 46. Lám.

József Attila

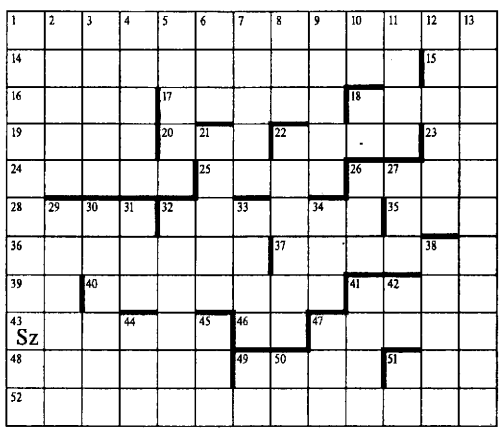

A fősorokban a költő négy versének címét rejtettük el.

Vízszintes: 14. Kellemetlen helyzet. 15. Kicsinyítő képző. 16. Magyarországi megye és folyó. 17. Börtön, régiesen. 18. Tüskés, fehér virágú fa. 19. Lendület. 20. Lenti helyre. 22. A román férfi kézilabda válogatott kapusa volt (Cornel). 23. Radír végei! 24. Viszketést enyhít. 25. Ilyen az öregek keze. 26. Német város lakója. 28. Díszes. 32. Tartalmától megfoszt. 35. Idegen olaj. 36. Ilyen tál a Davis Kupa. 37. Becézett Edit. 39. Félig szab! 40. Idősebbnek mutató. 41. Falba verik. 43. Hentesárú. 46. Macska farok! 47. Göndör hajtincs. 48. Származás. 49. Korai gyümölcs. 54. Tromf.

Függőleges: 2. Idegen női név. 3. Teniszpálya-borítás lehet. 4. Nagymama, németesen. 5. Szenegál fővárosa. 6. Nehéz, mint ... (szólás). 7. Filmcsillag. 8. Zalaegerszegi focicsapat. 9. Buenos ..., az argentin főváros. 10. Parkrészlet! 11. Villanófény. 12. Bármilyen tárgy. 18. Antonov. 21. Csontról húst leeszik. 22. Spanyol pénz. 26. Ilyen könyv a bedekker. 27. Bibliai alak. 29. Vidám műsor. 30. Előre kifizetett összeg. 31. Latyak. 32. Ritmusos. 33. Hull. 34. Múlását óra méri. 38. Az ősmagyar törzsszövetség feje az Etelközben. 41. Életút. 42. Deszka darab! 44. Becézett Ádám. 45. ... missa est. 47. Farmer márka. 49. Tova. 50. Portugália és Vatikán autójele. 51. Nevelő.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **július 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét júliusi lapszámunkban közöljük.

Márciusi rejtvényeink megfejtése: Kazinczy gondolata: „Nem jobb-e egyet szeretni, mint sokakat ölelgetni?"; Ravatalon: Ki hal meg itt, én vagy te?

Könyvjutalmat nyert **Nagy Ilona** kissolymosi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-595927,
tel.: (0)364-405558
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.

15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
6. szám. 2007 június
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

A szeretet otthona

Ballagás – 2007

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne" – szoktuk idézni Tamási Áron szép gondolatát. De hogy valahol otthon legyünk, azt a helyet *otthonunkká kell tennünk*. Nektek, kedves Ballagók, az iskola volt a második otthonotok, ahol az Alma Mater biztonságot adó ölelésében tanítottak és neveltek. Az elsajátított ismeretek, a tudás hatalma, az erkölcsi értékek életpéldája, az iskola szellemisége és történelmi öröksége, mind ezt a gondolatot sugallta és erősítette meg bennetek.

És ti most mégis azt éneklitek – amint azt maturandus elődeitek tették, s az utánatok jövők is énekelni fogják –, hogy „mi búcsúzunk és elmegyünk, a mi időnk lejárt s itt hagyjuk Alma Materünk". Ez a ballagási ének egy másik gondolatot juttat eszembe, amelyet a Bibliában olvasunk: „Nincs nekünk itt maradandó városunk, hanem a jövőt keressük." Íme, kiderült, hogy ez az iskola nem végleges, állandó otthonotok volt, hanem csak egy átmenet, amely kész volt mindent megadni, hogy ez a négy év örökre emlékezetes maradjon számotokra. A két gondolat nincs ellentétben egymással, sőt kiegészíti egymást, mert azt az üzenetet tartalmazzák, hogy életünk állandó változás, s nekünk ebben meg kell találnunk a helyes irányt és egyensúlyt. Ezt éppen a ti életetek is példázza. Négy évvel ezelőtti önmagatokra alig ismernétek rá, mert íme az akkori kisgyermekek maturandusokká, érett fiatalokká nőttek.

Ezért én most útravalóként, irányt jelző eszményként szeretném az egyetlen maradandót, a sohasem változót a szívetekre helyezni, s ez nem más, mint a szeretet. De erről beszélni Pál apostolt hívom segítségül. Általa a szeretetről elmondottak himnikus magasságba emelkednek, s azt mutatják, hogy nála szebben és mélyebben a szeretetről senki sem beszélt. A szeretet azonban Pál számára sokkal inkább magatartási forma és életgyakorlat, mintsem elmélet.

Ezért teszi az apostol a szeretetet az emberek közti kapcsolat és érintkezés meghatározó alkotóelemévé. Szeretet nélkül nem lehetséges Isten megismerése, aki maga a szeretet, így tehát az emberek sem tudják megérteni egymást szeretet nélkül Istennel és a világgal való kapcsolatukban. Pál szerint az egyedüli adottsága, az embernek, amely a kapcsolatot lehetővé teszi, a szeretet, amelynek magában kell foglalnia a másik ember elfogadását, mint akinek saját joga van az élethez; a hajlandóságot a másik meghallgatására; a készséget, hogy olyan nyelven beszéljen, amit a másik megért; és a jóakarat nyitottságát, amelynek célja a másik ember jóléte.

A szeretet soha el nem múlik. Más szóval: a szeretet nem szűnik meg munkálkodni, soha nem gyengül meg, és nem lesz beteg. Azért, mert ez Isten célja és természete. A szeretet az egyedüli kapcsolat, amelyben az emberek képesek együtt élni. A szeretet a nem változtatható ajándék. Itt az apostol három más ajándékot említ, amelyek fontosak voltak az akkori keresztény közösségben: a prófétálást, a nyelveken szólást és az ismeretet vagy tudást. Mind a három el fogja veszíteni funkcióját. Az a körülmény, amelyben most működnek, egy nap meg fog szűnni, és egy olyan helyzet áll elő, amelyben ezek már szükségteleneк lesznek. A szeretet azonban örökkévaló, és nem lehet félretenni.

Mindenik lelki ajándékot – a szeretet kivételével – úgy lehet jellemezni, hogy töredékes vagy részleges. Pálnak a jövőbe vetett hite még inkább hangsúlyozza ezt, mert „eljön a tökéletes" – hirdeti. Nem beszél erről részletesen, nem magyarázza meg, mit ért ezen. Végül is a tökéletes elfoglalja annak a helyét, ami töredékes.

Olyan tapasztalat ez, mint amikor valaki a gyermekkorból átlép a felnőttkorba. A gyermeknek megvan a sajátos élete, ez megmutatkozik a beszédben, a gondolkodásban, az érvelésben. Amikor belép a felnőttkorba, ezek a jellegzetességek fokozatosan átalakulnak, mert eddigi formájukban már nem életképesek, s csakhamar elmaradnak.

De mind a gyermekkor, mind a felnőttkor önkifejezése és megvalósításai részlegesek, töredékesek. A *jövő*, amelyet még

folytatás a 4. oldalon

dr. Szabó Árpád

Útravaló

Kedves Olvasó! Szeretettel köszöntelek – ismerve vagy ismeretlenül – a betű, a szó erejével. Beszélgetni szeretnék veled: életérzésekről, hitről, kötődésről, személyes és közösségi kapcsolatokról. Tudom, mindnyájan szomjasak vagyunk a szóra, hisz változó életünkben a szavak, gondolatok kimondására egyre kevesebb idő marad. A falusi kapuk előtti padokról is lassan odalesznek beszélgető öregjeink. A buszon, villamoson, vonaton vagy metróban maguk elé meredve szótlanul állnak egymás mellett az emberek. Mintha magunkat akarnánk megfosztani az élő szavak világától, s helyette a szótlanság magányába menekülünk.

Beszélgessünk hát! Most te szólíts meg engem. Így pünkösd után például megkérdezheted, milyen volt az ünnep, mivel marad utána a hívő ember?

Minden ünnep megérint, segít, irányt ad. Pünkösdkor lelki bölcsővé minősül a mindig-újrakezdés, az újjászületés lehetősége, valósággá válik a pünkösdi beteljesülés, amelyben Isten személyesen szólít meg, érint szent lelkével, és küld a világba, mint egykor a tanítványokat. De nem az idegenbe, az ismeretlenbe, hanem egyszerűen mindennapi életünkhöz, tennivalónkhoz. Azt kívánja, hogy a jelenben találjuk meg új formákban azt, ami örökérvényű, egyszeri és megismételhetetlen életünkben. Találóan írja Ady Endre: „Szabad-e Dévénynél betörnöm / Új időknek, új dalaival?" Nemcsak szabad – kötelező is! Szekularizált, gazdasági, anyagi súlypontokra figyelő világunkban nekünk kell megtalálnunk lelki és szellemi életünket újjászülő gondolatokkal, tettekkel: hogyan lehet és kell egyensúlyba hoznunk életünket. Itt és most, az előttünk kopogtató hetekben, hónapokban.

Mondják, pünkösd után az ünnepteljen fél év következik. Talán helyesbítve így is fogalmazhatunk: a *gyakorlati* fél év következik. Megszólalnak az iskolai csengők, kisiskolások, véndiákok, egyetemisták ballagnak ki az alma materekből. Szabadságra, nyári rendezvényekre készülődnek gyermekek, fiatalok, felnőttek egyaránt. Megszokott életritmusunk megváltozik. Útra indulunk. Elindulunk a hajdani szülőfaluk felé, a hegyek hűsítő ormai felé, tengerpartokra, nyári rendezvényekre, más országokba vagy az óceánon túli földrészekre. A megnyílt lehetőségek vonzanak. Mindenki csomagolni kezd: útiokmánytól hálózsákig, sátortól napszemüvegig, pénztárcától útikalauzig mindenre kiterjed figyelmünk. Semmi se hiányozzék, az útra indulás fontos kellékei mind ott legyenek!

Megengeded hogy váltsunk szerepet? Hadd kérdezzelek most én téged: valóban minden fontos kelléket magaddal viszel, *mindent*, ami fontos, becsomagoltál? Ha egy kis útravalót elfogadsz tőlem, szívesen ajándékozlak meg. Egy kis lelki útravalót, néhány „receptet", és szépségként egy pár virágszálat is adok. Cserében arra kérlek, fölösleges dolgokkal ne terheld csomagjaidat, így például hagyd otthon előítéleteidet, túlzott önbizalmadat, mint ahogy gátlásaidat, félelmeidet is.

Első „receptem": kellékként szükség van a szülőkre, a gyermekekre, egy kedves szobára, és legalább egy heti együttlétre. Igen, mert minden évben meg kell tapasztalni a család összetartozásának fontosságát. Ez csodálatos alkalom újra-felfedezni, megélni azt a mély kötődést, szülő-gyermeki viszonyt, amelyre az év más, sűrűbb időszakaiban sokszor képtelen vagy. Gondolj arra, miért is mennek az emberek szabadságra! Neki adjuk időnket, a megtakarított pénzünket is. Ezért szükséges megfogalmazni tudni, miért is akarok szabadságra menni. A sok felelet közül az egyik, amely biztosan fontos: azért, hogy együtt legyek családommal. Leegyszerűsítve: vissza kell adni a tőle elrabolt időt, energiát, figyelmet – és leginkább a szeretetet. Az eltávozás, a szabadság életünk egyik nagy alkalma, hogy újra felfedezzük családunkat.

Második „receptem": *önmagadat* vidd, felfogásoddal, világnézeteddel, hiteddel, hagyományaiddal együtt. Tudod, Isten szemében egy-egy gyöngyszem vagyunk. A gyöngyszem mélyen a tengerfenéken nemesül, szépül kagyló-kelyhének védelmében. Szépségével, igazi nemes vonásaival foglalja el helyét a természet sokszínűségében.

Kilépésed a nagyvilágba egy időben belépést jelent a „nagy családba" is. Emberekkel, népekkel, kultúrákkal, tarka-vidám sokasággal fogsz találkozni. Fogadd el ezt a nagy családot! Légy te is részese! Megtapasztalhatod ebben az egységben az örömet. Ha elfogadod ezt a nagy családot, egyben belső harmóniádat osztod meg, s tapasztalni fogod az ebből fakadó szépségben az emberiséghez kötődő belső békédet. S egyszerre elfelejted a hétköznapok egyszínűségét, feltalálod magad, észrevétlenül is feloldódsz. Mutasd meg önmagadat is ebben a nagy családban! Végül is gyakorlati hitedet éled meg. Elfogadod a másikat, toleráns leszel, de ugyanakkor megtartod azonosságodat is. Ugye, milyen sokszínű az Isten? Önnön képmására hány részből, színből, gondolatból teremtette az embert!

És végül még egy „recept": ha elutazol, szabadságon vagy rendezvényen leszel, ajándékozd meg magadat a csenddel. Emlékszel a dalszövegre?: „ha a csend beszélni tudna". A csendben hallgasd majd a tenger hullámainak hangját, és figyeld a horizontot! Gondolataid kelnek szárnyra, a végtelenség érzése tölt el. A vágy az alkotás ízével keveredik. A „vízből" felkelő vagy oda lebukó Nap a teremtés mélyéből hoz üzenetet.

A csendben szólítson meg hajdani szülőházad, szülőfalud, -városod! Kapuzábék árnyékából csendben figyeld az ablakából kitekintő idős néni életben eltöltött méltóságát. Nyári sátortáborok hajnalra elhalkuló csendjében tapasztald meg barátaidhoz való kötődésedet, titkos szerelmek vallomását.

Ígértem néhány virágszálat is. Hármat választottam: a fehér liliomot, a rózsát és az őszirózsát. A fehér liliomot azoknak, akik az idén konfirmálnak, ballagnak, vagy életük nagy eseményeit a templomban is megünneplik. Méltósága, illata magát a szépséget, a lelki magaslatot sugározza. A rózsát azért választottam, mert ahová mész, mindenütt ott lesz, mindenhová elkísér. Az őszirózsa pedig emlékeztessen arra, amikor nyár és ősz fordulóján kinyílik, hogy tovább forog életkereked a feltöltődés, a lelki és testi pihenés után is. A hazatéréskor várni fog rád, hogy ismét tovább indulj, folytasd mindennapi munkádat.

A virág mindig a szépség, a tökéletesség és a harmónia megtestesítője. A harmónia megtalálásához viszont megfelelő készülés kell.

Készülj, csomagolj, legapróbb kellékeidből se hagyj itthon semmit! A lelki útravalót sem!

Nevezheted előtted álló hónapjaidat szabadságnak, kikapcsolódásnak, nyári rendezvények megélésének, ne feledd, hogy *ott is* úton leszel. Úton, amely mindig fénnyel van tele: az előt-

folytatás a 4. oldalon

Bartha Alpár

Avatási ünnepség a lókodi öregotthonban

Rég nem volt akkora forgalom a Lókodba vezető bekötőúton, mint május 19-én. Ünnepelni érkeztek Egyházunk vezetői, egyházközségeink képviselői, külföldi és belföldi vendégek. Elkészült a lókodi öregotthon új épülete: ennek avatására gyűlt össze az ünneplő vendégsereg.

A lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon története – legalábbis egyházi köreinkben – közismert. Alapítója, megálmodója Kiss Rózsika, az egykori kénosi, lókodi beszolgáló lelkész felesége, aki az akkor üresen levő papilak épületét rendbehozva otthont teremtett tizenkét rászoruló idős ember részére. A szerény körülmények ellenére nagy visszhangja volt a kezdeményezésnek, és csakhamar nyilvánvaló lett, hogy sokkal több férőhelyre van szükség. Így épült fel küföldi segítséggel a háromszintes otthon, amelynek avatása 2000. június 1-jén, áldozócsütörtökön volt. A régi lakók és az újak hamarosan birtokba vették az új épületet, amelynek folyamatosan 24 lakója volt, és igen hosszú volt azok várakozási listája, akik helyet szerettek volna kapni benne.

Öregotthont persze nemcsak építeni kell, szükséges gondoskodni annak folyamatos fenntartásáról is. A felügyeletet az Unitárius Egyház kereteiben működő Jakab Lajos Alapítvány megújult kuratóriuma gyakorolja, a tényleges vezetés Zakariás Klára ügyvezető kezében összpontosul.

Ötéves fennállása alatt bebizonyosodott, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház máig egyetlen szociális létesítménye nagyon nagy hiányt pótol, és hogy a jelenlegi keretek között feltétlenül bővítéséről kell gondoskodni. Mint az előző épületnél is, a Svájcban élő Gyarmathy házaspár: Catherine és György – mindketten az alapítvány kuratóriumi tagjai – voltak a közvetítők az anyagi alapok megteremtésének érdekében. Segítségükkel a Johannita Lovagrend vállalta a beruházás teljes költségének fedezését.

Így 2005 tavaszán elkészültek a kivitelezési-engedélyeztetési tervek. A tervező, Albert Márton csíkszeredai építész a kötelező építésrendészeti, egészségügyi és szociális normák biztosítása

Nyáron lombokba burkolózik a lókodi öregotthon, így tavasszal érdemes méreteit, arányait szemlélni. Fotók: Paskucz-Szathmáry Viola

mellett figyelembe vette azokat az igényeket is, amelyek a régebbi épület üzemeltetése közben felmerültek.

A tényleges építkezés 2005 augusztusában kezdődött... és nem volt zökkenőmentes. A kivitelezési versenytárgyalás nyertese nem volt méltó a bizalomra: nem tartotta be sem a terv előírásait, sem a kötelező minőségi szabványokat, sem a szerződött ütemtervet. Ezek miatt az első szint falainak elkészülte után fel kellett bontani a szerződést, új versenytárgyalást kellett kiírni. Így 2006 márciusában új kivitelező: a Sigarpress és alvállalkozója, az Inszer szakemberei folytatták – most már megfelelő körülmények között és minőségben – a munkálatokat. A kivitelezés során felmerült nehézségeket sikerült elhárítani, így az épület tényleges átvétele már 2005 decemberében megtörtént, és az új lakók fokozatosan használatba vehették az épületet, tavaszra már csak a külső területrendezés és a két épület közötti átjáró kivitelezése maradt.

Az öregotthon új szárnya 24 férőhelyes, három szinten 4-4 szobával. A világos, kényelmes szobákhoz saját fürdőszoba

Az öregotthon lakóinak verses-énekes műsora az avatóünnepségen

csatlakozik, amelyeknek biztosított a természetes szellőzése. Az ajtók 1 méter szélesek, az esetleges tolókocsi-használatnak sincs akadálya. A földszinten tágas ebédlő áll mindkét szárny lakóinak rendelkezésére, az első emeleten a kert felé néző nagy teraszra mehetnek ki jó időben az otthon lakói. Fontos, hogy a szintek közötti közlekedést korszerű személyfelvonó teszi lehetővé, nem kell tehát a sokak számára fárasztó lépcsőkön járni.

folytatás a 4. oldalon

Paskucz-Szathmáry Viola

Harang-villamosítás!

» elektromágneses húzás,
» elektronikus vezérlés
» nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
» többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
» harang és torony számára a legkíméletesebb mozgatás
» 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFŰTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

• DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
• e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

Avatási ünnepség...

folytatás a 3. oldalról

A megható avatási ünnepség a templomban kezdődött Csáky Levente beszolgáló lelkész imájával, majd dr. Szabó Árpád püspök mondott ünnepi beszédet. A református gyülekezet lelkipásztora és a római katolikus plébános köszöntésének elhangzása után az új épület mellett a szabadban folytatódott az avatás.

Gyarmathy György ismertette az öregotthon történetét, megköszönve minden közreműködőnek a hozzáállását. Dr. Szabó Árpád püspök pedig a Gyarmathy házaspárnak mondott köszönetet a sok személyes és általuk közvetített segítségért.

A földszinti terem falán leleplezték azt a magyar és német nyelvű emléktáblát, amely az építés tényét és az anyagi támogatók iránti hála kifejezését örökíti meg, és egyben az alapító emlékét is, hiszen a létesítmény neve ezután hivatalosan is Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthon. A bejárati teremben megcsodálhattuk azt a két életnagyságú szobrot – idős nő és férfi alakját –, amelyeket két homoródszentmártoni művész faragott diófából, és ajándékozott az otthonnak.

A gazdag ünnepi műsorban a homoródszentpáli énekkar és a homoródszentmártoni ifjúsági tánccsoport szerepelt. Nagyon megható volt az öregotthon lakóinak saját összeállítású műsora, versekkel, énekekkel, amelyeknek üzenete mindannyiunkhoz szólt: „szeressétek az öregeket"... Reméljük, az ismeretlen költő verse, amelyet Sanyi bácsi mondott el, sok jelenlevőt megríkatva, nemcsak gyönyörködtetett, hanem el is gondolkoztatott: mennyi megbántás, sérelem éri az idős embereket, amikor úgy érzik, hogy értelmetlen volt az életük, és milyen kevés kell ahhoz – egy szál virág, egy sugárzó tekintet, egy jó szó –, hogy mégis úgy érezzék: minden nehézség, megpróbáltatás ellenére „érdemes élni".

Az ízletes és bőséges ebéd után a jelenlevők végigjárták az épületet, a külföldi támogatókkal együtt meggyőződhettek arról, hogy a befektetés hasznos volt, a lókodi Kiss Rozália Öregotthon valóban otthona lesz azoknak az idős embereknek, akik egy munkában letöltött élet után megérdemlik a nyugalmat, gondozást, odafigyelést.

Az avatási ünnepség templomi része:
Csáky Levente imája és dr. Szabó Árpád püspök ünnepi beszéde

A szeretet otthona

folytatás az 1. oldalról

nem értünk el, a jövő az egyedüli tökéletes. Pál itt a tükör hasonlatát alkalmazza. Az emberek és a dolgok tükrözhetik Isten természetét, de ez sohasem a teljes és közvetlen látás. A legnagyobb emberi elmék is képtelenek voltak behatolni a lét, az anyag, az élet és a világ belső értelmébe és jelentésébe. Amikor ezt a töredékes látást az isteni világba emeljük, „szemtől szemben" fogunk látni. A valóságnak ez a szemlélete bizonyos, éppen annak a szeretetnek az alapján, amellyel Isten teljesen ismer minket.

Pál azzal fejezi be „himnuszát", hogy felsorolásban emeli ki a három állandó ajándékot: a hitet, reménységet és a szeretetet. De mindaz, amit eddig elmondott, azt bizonyítja, hogy a legnagyobb ezek között is – a szeretet. Ez Isten természetének a *szíve*, amelyet Jézus hozott közel hozzánk. Ezért ez kell hogy legyen minden törekvésünk, egész életünk célja, a mi igazi és maradandó otthonunk.

Ezért így módosíthatjuk Tamási Áron gondolatát: azért vagyunk a világon, hogy a szeretetben találjuk meg otthonunkat. Ha ezt megértitek és elfogadjátok, kiderül, hogy a búcsúzás ellenére mégsem hagyjátok itt az iskolát, mert az Alma Mater folytatta a léleképítésnek azt a munkáját, amelyet a családi otthon, a szülői ház elkezdett és megalapozott. A szeretetben együtt marad család, a templom és az iskola, és ebben az egységben ti folytathatjátok a gyermekként megkezdett, s most már maturandusként megértett és elfogadott hivatást és szolgálatot.

Induljatok hittel és reménységgel, bátor bizakodással, mert az iskola, és mi mindannyian elbocsátunk, de nem feledünk. A mieink maradtok, Isten szeretetében egyek. Mert „Isten szeretet, s aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és Isten is őbenne."

Az Ő áldása kísérjen!

Útravaló

folytatás a 2. oldalról

tünk járók fénye világítja meg. Úton vagy, azon az úton, amelyen ismerőseid, embertársaid járnak és keresnek valamit – a boldogságból. Hogy ezt a boldogságot megtaláld, átéld és jól értelmezd, arra figyelmeztetnek a következő sorok: „A boldogságot csak az bírja el, aki elosztja, a fény csak abban válik áldássá, aki másnak is ad belőle. Mert amikor bennünket elküldtek, az útra bocsátó Hatalom így szólt: rád bízok minden embert, kivétel nélkül mindenkit... Mindenkire vigyázz úgy, mint magadra. Amit szerzel, amit elérsz, amit tudsz, amit átélsz, oszd meg. Az egész világ a tiéd. Szabad vagy a következő az éterig. Ismerd meg, hódítsd meg, senki sem tiltja... Elbocsátlak téged is, mint mindenkit: felelős vagy minden emberért, aki veled él, s el kell számolnod minden fillérrel, amit magadra költesz, minden örömmel, amit magadba zártál és minden boldog pillanattal, amit magadnak tartottál meg. Most eredj és élj, mert a világ a tiéd." (Hamvas Béla)

Ne felejtsd el tehát, boldogságodhoz szükség lesz szeretteidre, önazonosságodra, szíved csendjére s a virágokra. Lelki útravalód így válik életformáló erővé. Nem az a fontos, hogy csak néhány kilométerre vagy az óceánon túl találod meg úticélodat, nem is azzal válik tartalmassá szabadságod, pénztárcád mennyire fogja „osztani" a földi javakat. A lényeg, hogy haladhassunk igazi célunk felé. Ismertesd meg magad a világgal, az öröm sugározzék arcodról, találd meg ismét önmagadat és a rád bízottakat, boldogságodat a nyári hónapokban.

Szent-Iványi Sándor útravalójának záró gondolatával most így búcsúzom: „térjetek haza egészségben, Isten áldásával."

Balázs Ferenc emlék-istentisztelet Mészkőn

„Pedig nem félek a haláltól,
Eleget éltem, sokat éltem.
Eleget láttam, végeztem; magam
Sohasem kíméltem."

(Balázs Ferenc: Mégsem szeretném)

Talán ebben az idézetben köszönt ránk legrövidebben Balázs Ferenc hitvallása – nem csupán mészkői tevékenysége kapcsán.

Május 20-án, halálának 70. évfordulóján Egyházunk Balázs Ferencre emlékezett. A mészkői templomban igen szép számban jelen levők is tanúsítják: emléke még ma is élő, nemcsak a mészkői közösségben, amelynek cselekvő papja volt, hanem az erdélyi társadalomban is; ezt bizonyítja, hogy az Egyház lelkészi képviselői mellett világiak is szép számban részt vettek az emlék-istentiszteleten. A helyi unitárius lelkész, Bálint Róbert rövid köszöntőjét Gyerő Dávid előadótanácsos emlékező prédikációja követte, amelyben bemutatta Balázs Ferenc hitvallását, részletesen kifejtve, hogy Balázs a teológiai intézeti tanulóévektől egészen haláláig azon munkálkodott, hogy önzetlenül és célratörően építse Isten országát, áldozatos munkával – amelynek csak korai halála vetett gátat. Gyerő Dávid arra is részletesen kitért, milyen szerepet játszott Balázs Ferenc a modern unitarizmus alakításában. Hiszen azt vallotta: a modern unitarizmusban csökkenteni kell a mitológiát, és több természetességre kell törekedni. Isten országa építését, a világban élő isteni valósággal való teljes egybekapcsolódást pedig hittel és cselekedettel kell megvalósítani. A szónok külön is utalt Balázs Ferenc életének arra az időszakára, amelyet a mészkői egyházközség lelkészeként töltött el. Balázs vallomása szerint 1930-tól haláláig erre a kis falura szűkítette le „világmegváltó tevékenységét", és lelkészi működése mellett igazi közösségépítőként próbálta a falu népét, különböző csoportjait, „kategóriáit" összefogni.

Dr. Szabó Árpád püspök a templomban és Balázs Ferenc sírjánál is arra mutatott rá, hogy az egykorvolt lelkész Egyházunk életében kimagasló szerepet játszott – így méltó példaként él ma is, holnap is emlékezetünkben.

Novák György, a mészkői egyházközség gondnoka emlékbeszédében mintegy megkövette Balázs Ferencet azért a sok szenvedésért, amelyet az egyházközség okozott azáltal, hogy nem tudott (teljesen) azonosulni cselekvő papja úttörő munkájával, és csak halála után hetven évvel döbbent rá, milyen jelentősége volt azokban a nehéz időkben közösségépítő tevékenységének.

A mészkői templomban a Protestáns Teológiai Intézet unitárius diákjai személyes hangú, vetítéssel gazdagított vers- és prózaválogatással tisztelegtek Balázs Ferenc, a nagy elöd szelleme előtt.

Az emlékezés a mészkői temetőben, Balázs Ferenc sírjánál folytatódott. A koszorúzást követően Farkas Dénes, a kolozs-tordai egyházkör esperese méltatta Balázs Ferencet, akinek írásaiból fel is olvasott, és személyes hangú beszédében méltatta példamutató tevékenységét. Dr. Máthé Dénes főgondnok részletesen értékelte Balázs Ferencnek a szövetkezeti mozgalom Mészkőn való meghonosítása terén tett sikeres kísérletét. A főgondnok beszélt a szövetkezeti mozgalom gyökereiről, amelyek Erdélyben a 19. századig nyúlnak vissza.

Megható pillanat következett: az emlékezők a sírnál elénekelték Balázs Ferenc kedvenc nótáját, a *Kék nefelejcs*et. Végül a résztvevők megtekinthették a tanácsteremben a helyi lelkész, Bálint Róbert által szerkesztett emlékkiállítást, amelynek révén – kéziratok és fényképek útján – érdemi betekintést kaphattunk Balázs Ferenc életének fontosabb eseményeibe (a dokumentumok egy részét Balázs Ferencnek az Egyesült Államokban élő leánya bocsátotta a mészkői egyházközség rendelkezésére).

Az emlékezés a lelkészi hivatal udvarán megtartott szeretetvendégséggel zárult. Itt a résztvevők közvetlen hangú beszélgetése is azt tanúsította, hogy Balázs Ferenc emléke most is élénken él Erdélyszerte. A helybeliek pedig – halála után hetven évvel – igazán rádöbbentek, milyen úttörő (és meg nem értett!) valódi közösségépítő személyisége volt Balázs Ferenc a falunak. Bátran mondhatjuk: akik részt vettünk ezen a csodálatos emlékezésen, szellemileg és érzelmileg feltöltődve távoztunk Mészkőről.

Veress Enikő

Fent: Bálint Róbert mészkői lelkész köszöntője
Balra lent: Farkas Dénes esperes méltató emlékezése Balázs Ferenc sírjánál

Fotók: Bálint-Benczédi Ferenc

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)
a következő
telefonszámokon
bejelenteni:
Török Áron,
Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,
Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100.
Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767.

Az eltűnt téglalap

Május 15–22-e eseménydús hét volt Homoródjánosfalva életében. Bert és Truke hetedszer, Nettie másodjára járt nálunk a wassenaari testvérgyülekezetből.

Öregeink szerint (jó értelemben) úgy történt most is, mint régen, amikor a csehszlovák focicsapat megverte a magyar válogatottat, s ennek nyomán a magyar anyák „jönnek a csehek!" kiáltását rakoncátlan gyerekeik körében félelem és rend követte. Mi is így vagyunk, amikor a lelkész a szószékről kijelenti, hogy „jönnek a hollandok". Megindulunk és szervezkedünk, noha cselekedeteinket nem a félelem irányítja, inkább a szeretet és egy más kultúra iránti nyitottság.

Tíz nappal az érkezésük előtt, egy pénteki délelőtt Irénke néni meg jómagam kikoskodtuk, mi is legyen az ajándék: egy 60 téglalapból álló abrosz, minden téglalapba egy-egy jánosfalvi család tagjainak nevét varrják bele.

Gyors telefon fiatalabb Izabellának – és estére már elő is került az anyag.

Irénke néni és lelkészünk másnap felszabták az anyagot, Aranka néni és Annus néni sebtiben megjárta a falut és kiosztották a családoknak a téglalapokat. (Volt olyan asszony, aki már másnap beküldte a kivarrt téglalapját.)

Közben a hetven év feletti öregek elhatározták, hogy közebédet szerveznek a hollandok tiszteletére. A keblitanács szinténi, Borcsa néni és Annus néni rizst tisztít, Irénke néni friss salátát készít, az öregfiúk meg – Mózes és Béla bácsi – a húst pácolják, elősütik (közben kóstolgatják a kontyalávalót, hogy vidámabb legyen a hangulat). Erzsi néni és Margit néni kávét főz.

Végre megérkeznek. Nagy a viszontlátás öröme, ki hollandul, ki magyarul néha egymásnak angolul beszélünk.

A szerdai ebéd végre velük és nekünk újabb alkalom az együttlétre. Több mint negyvenen vagyunk. Ezen a napon egyházközségünk legidősebb férfitagja, Dénes bácsi kilencven éves. Az ebédet a meglepetés-torta és a holland „Boldog szülinapot!" ének zárja.

Áldozócsütörtök és a homoródaróci leányegyházközségben anyák napja most „egybeesik". A gyerekek csillogó szemmel mutatják be műsorukat, idősebb Izabella a betanító.

Utána a házigazdánk szintén idősebb Izabella. Bár egyházi ünnep, a tanügyben nagy a hajsza, most íródnak az országos tesztek, háziasszonyunknak mindenütt helyt kell állnia, és ezt mosolyogva teszi.

Vendégeink kicsit fáradtak, de a délutáni keblitanácsi ülés egyik témája a partnerkapcsolat, és ebben most ők a főszereplők. Sorra átbeszéljük a közös „projekteket": öszöndijakat, öregek segítését, partnerkapcsolati vasárnap szervezését. Hosszú, ám hasznos órák.

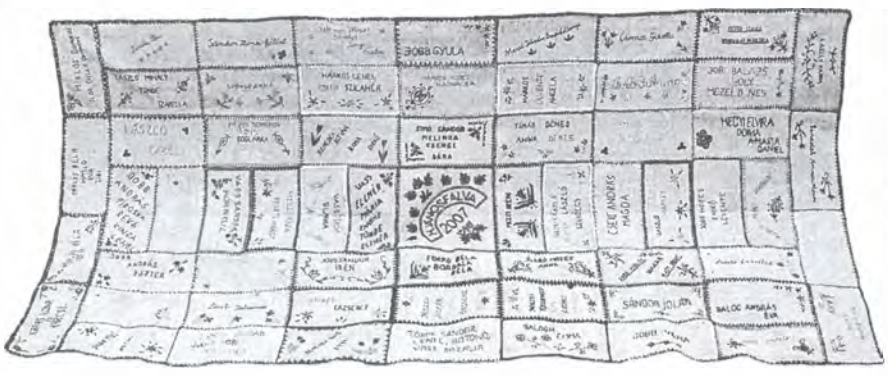

tén így döntött – tehát szerdán és vasárnap közebéd.

Angi, Piroska, Enikő és Timi egy délutánon át frissítették fel a „vendéglaktanyát". Dénes bácsi és Zoli virágot hozott a vázába, mert a hollandok köztudottan virágkedvelők, és mert a magyarok vendégszeretők.

Kedd van, a férjem már hazafele tart a vendégekkel az Otopeni repülőtérről. Én az öregek előkészületeit figyelem: Peszti

Közben készül az ajándékabrosz... és bár eleget számoltunk jobbra és balra, egy téglalap hibádzik – a mesterek elszámolták... És akkor az asszonyok rájönnek, hogy van egy egyházközségi tagunk, aki egészségi okokból már nem itt lakik, és hát az ő neve is rajta kell hogy legyen az ajándékon.

Úgy gondolom, az egyházakban ilyen közösségekre van szükség, ahol „ha valakinek közületek száz juha van, és elveszít közülük egyet, vajon nem hagyja-e ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy-e addig az elveszett után, amíg meg nem találja?" (Mt 18,12)

Pénteken reggel újabb eszmecsere következik az öregek bizottságával, sok a kacagás, nagy a jókedv és eredményes a munka.

Bert örvend, hogy végre ez a „bizottság-dolog", amely az ő egyházukban működik, itt is visszhangra talált. Truke empátiával hallgatja, hogy itt a nyugdíjas élet, az nem a pihenés, hanem a munka meghosszabbított időszaka.

Délután angolóra-látogatás következik, Doina, a tanárnő ügyesen dolgozik a különböző korú gyerekekkel. Majd Éva, a szentpáli tiszteletesasszony, érkezik, és végre a közös nyelv: a zene kap teret. Furulyáznak a nebulók. Mindkét tanulási lehetőség – az angol és a furulya – a wassenaariak segítségével valósult meg.

Truke Steinmetz az NPB Wassenaar templomban bemutatja a gyülekezetnek a homoródjánosfalviak ajándékát

Szombaton a lókodi öregotthon új szárnyának felavató-ünnepségén veszünk részt. Délutánra pedig a fiatal ösztöndíjasokkal szerveznek találkozót.

Ezalatt Domokos és Iluska Brassóban jár, hogy vasárnap ne csak a lelket hanem a testet is tápláljuk. Ilonka, a „közedények" főnökasszonya szigorú „vigyázz, el ne törjön" tanáccsal látja el fiatalabb asszonyainkat.

Vasárnap tele a templom, a gyerekek gyönyörű műsort adnak elő: szavalatokat, énekeket, amelyeket Éva gitárral kísér – és a furulyadarabok. Köszöntők, ajándékátadások követik ezt.

A közebéden a falu apraja-nagyja részt vesz. Levente, Alpár, Tibi, majd Árpi és a helyi zenekar gondoskodik róla, hogy a hangulat még jobb legyen.

Összetartoztunk ezen a héten. Fontos, hogy vannak ilyen hetek, jó, hogy vannak testvérgyülekezeteink, amelyek tagjai valóban az együttlét kovászai. És jó, hogy van alap, amiből a szeretet kenyere készül.

Simó Melinda

Pünkösd Bencédben

Székelykeresztúri egyéves segédlelkészségem idején egyszer érdeklődtem tanítványaimtól, ki honnan érkezett. Egyik diákom így felelt: Bencédből. Csodálkozva kérdeztem: hol van az a Bencéd?

Nekem is sokan felteszik a kérdést: hol ez a falu.

És én mindenkinek boldogan újságolom, hogyan lehet eljutni Bencédbe.

Érdemes eljutni, szép táj, régi székely tornácos házak, kedves, segítőkész emberek fogadnak.

Érdemes ebbe a sokaknak ismeretlen faluba eljutni, színmagyar, nagyrészt unitárius, katolikus; áldozatra kész, templomba járó.

Nem nekem kellett volna pünkösdről beszélnem, hanem e gyülekezet szólhatott volna hozzám és a Nyikó mentéhez, az egész magyarsághoz és a világ kereszténységéhez: hogyan kell egy szívvel és egy lélekkel együtt lenni és imádkozni egy közösségért – mint ahogy az első tanítványok is tették.

Úgy jöttünk pünkösd első napján a mi Jeruzsálemünkbe, mint egykor a tanítványok. Mert minket is melengetett a lélek tüze az igaz ügy megvalósítása iránt. Odaálltunk Péter és a többiek után, mert „vannak vidékek, mert van ez a táj, ahol a keserű is édes, ahol vérünkkel rokon a patak, szívünkben csörgedez, csobog, vannak vidékek meggyötörten is gyönyörű tájak", ahol templomok épültek, közös otthonok. Ahol nekünk is olyan élő a nótázgató édesapák emléke – ahogy a halál felé meneteltek! –, és ahol olyan sokszor megérezzük annak a jó meleg kezét, aki az élet útján elindított, aki e fehér templomban annyi könnyes, fehér imát mondott értünk.

Köszönöm Istennek a lélek ünnepén e lelkes gyülekezetet! Kitöltetett itt a lélek, és gyülekezet született. Add Istenünk, hogy vigyázni tudjunk rá! Engedd, hogy tudjunk lehajolni és felemelkedni Hozzád és egymáshoz, engedd, hogy könnyeket tudjunk letörölni, hogy kinyújtott kezeket tudjunk bátorítva megfogni, mert „vannak vidékek legbelül", vannak féltett tájaink: anyaföldünk, szülőföldünk, és mi még dalolni, örülni, tervezni, imádkozni akarunk ezen a vidéken, közösséget, emlékeket megtartani. Bölcsőt is akarunk ringatni, s szeretnénk, ha hallana a gyermekünk a szabadságharcban Bem apó mellett harcoló, s a vesztes forradalom után templomépítéshez fogó gondnokról, Pap Mózesről.

És szeretnénk, ha tudnák évszázadok múlva is: az Úr 2007. esztendejében Isten ismét, továbbra is itt járt közöttünk, és elhozta lelkét, a gyülekezet (újjá)születéséért.

Így imádkoztunk Bencédben Isten házában, kilencvenheten, pünkösd első napján köszönve Istennek gyülekezetünket. De a pünkösdöt megelőző pénteken is mintegy hetvenen köszöntöttük templomunkban Szombatfalvi József esperest és az Esperesi Vizsgálószék tagjait, megköszönve ugyanakkor Istennek, hogy május első vasárnapja az édesanyáké és a hálás gyermekeké lehetett.

„Pünkösdi gyülekezet" vagyunk – mondhatjuk boldogan, büszkén, könnyes szemmel, szerető szívvel. A közösség él, átölel, növel, megsimogat. Vigyázzunk rá mindannyian!

Makkai-Ilkei Ildikó

Nyolcéves a sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Vegyes Dalárda

Születésnapunkat, május 19-ét magyarországi hangversenykörúttal ünnepeltük meg. „Legyen a zene mindenkié!" – e Kodály-idézet állt a hangversenykörutunk programját bemutató füzetke címoldalán. Ami pedig előttünk állt: kirándulás Visegrádra, Fótra, hangverseny a Láng Művelődési Házban, istentisztelet utáni hangverseny a budapesti Nagy Ignác utcai unitárius templomban, városnézés. Meghívónk a Fóti Zenebarátok Kamarakórusa volt, akik – meghívásunkra – énekeltek már szentgyörgyi templomunkban.

„Bemelegítésként" a Duna-kanyarban kirándultunk. Természeti és kulturális értékekben egyaránt gazdag ez a Szentendre és Esztergom közötti Duna-szakasz, évezredek óta kiemelt szerepet játszik történelmünkben. A fótiak kedvességét tetézte, hogy szakavatott idegenvezető „elevenítette meg" történelmünk eseményeit. Visegrádon található a Magyarország egyik legszebb panorámáját kínáló várrom, amely a világörökség-lista városmányos helyszínei között szerepel. A Sibrik-dombon állt az az egykori római erődítmény, amelynek romjain István király parancsára épült fel az ispánsági vár (maradványait régészetileg föltárták). A visegrádi kettős erőd egyike a tatárjárás tanulságait felismerő IV. Béla által épített váraknak. Jelentőségét egészen a török korig megőrizte. Egy időben több fontos funkciót is betöltött: védte a Duna völgyét, ellenőrizte a Buda–Esztergom kereskedelmi útvonalat – és egyúttal vámhely is volt. A vár két részből áll: a Duna melletti kisebb dombra tervezett vár építését IV. Béla rendelte el 1247 körül; a meredek hegytetőn pedig a „fellegvár" magasodik. A kettőt tornyokkal megerősített zárófal kötötte össze. A falak védelmében épült föl távolabb, a Duna partján a 14. században a királyi palota, amely fénykorát Mátyás király uralkodása alatt élte.

A vár jelentősége igazán csak az Anjou-korban nőtt meg. Miután Károly Ró-

folytatás a 8. oldalon

Ferenczy Mária-Magdolna

Nyolcéves...

folytatás a 7. oldalról

bert megszerezte a várat Csák Mátétól, 1323-ban ide helyezte át a királyi udvart. 1335-ben itt tartották a híres visegrádi királytalálkozót. A várban őrizték a magyar koronát, majd 1370-ben Nagy Lajos lengyel királlyá választása után a lengyel koronát is. Az Anjou-korban bővítették a palotaszárnyakat, és egy újabb, külső várfalat emeltek. Luxemburgi Zsigmond a várhoz egy harmadik falgyűrűt építtetett, és több reprezentatív építkezést kezdeményezett.

Visegrádot Buda 1686-ban a török uralom alól történt felszabadítása után ötnapi ostrommal foglalták el a Habsburgok. A végvár-rendszer megszűnésével a vár „fölöslegessé" vált, ezért pusztulni hagyták. A napjainkig is tartó feltárási és rekonstrukciós folyamat 1871-ben indult el.

A vár falairól pompás kilátás nyílik a Duna-kanyarra. Itt rögtönzött előadásként elénekeltük műsorunkból „Szent István dicséretének" Birtalan-feldolgozást.

A visegrádi alsó vár lakótornya – az úgynevezett Salamon-torony – alaprajza Európában is egyedülálló, falainak vastagsága néhol a 8 métert is eléri, a torony magassága 31 méter. Román stílusú ablakai közül több is megmaradt mind a mai napig. A toronyban ma múzeum működik Visegrád történelmét és a királyi palota gazdagságát bemutató tárlattal. A múzeum megtekintéséhez (megrendelés szerint) középkori lovagi bemutató is tartozik.

A visegrádi történelmi zarándoklat után élményekkel megrakottan utaztunk tovább Esztergomba, ahol a Bazilika falai „visszaénekelték" dalunkat (Isten lelke). Itt, a bazilikában vezényelte Liszt Ferenc 1856. augusztus 31-én az érseki széktemplom felszentelésére írt Esztergomi Misét. Magyarország rangban első és egyben legnagyobb templomában, a klasszicista stílusú bazilikában köszönő szavakat rebegtünk Istenünkhöz, hogy megsegített eljutnunk erre a szent helyre.

Harmadnap a Budapesttől 17 kilométerre levő Fót város múltjának és jelenének megismerésével gazdagodhattunk. Fót, a gazdag múlttal rendelkező Árpád-kori település számos műemlékkel és természeti értékkel rendelkezik. Vendéglátóink jóvoltából meglátogathattuk a Német Kálmán fafaragó emlékházat, az 50 hektáros parkkal övezett klasszicista Károlyi-kastélyt és az impozáns katolikus templomot. A „Szeplőtlen fogantatás" templomát Ybl Miklós tervezte gróf Károlyi István felkérésére. 1845 és 1855 között épült fel. Festményeit, szobrait osztrák és olasz művészek készítették. A templom 18 mázsás Szent István harangját Hilzer István öntötte. A templom orgonáján a Károlyi családnál vendégeskedő Liszt is játszott. Természetesen a mi dalunk is zengett a hatalmas templomban: „Mindig velem, Uram, Mindig velem..." (L. Mason).

Este a budapesti Láng Művelődési Házban a Stella Koncertkórus Egyesülettel (35 éves fennállását ünnepelte éppen) és a Fóti Zenebarátok Kamarakórusával együtt hangversenyeztünk és ünnepeltünk. Baráz József, Tóth Etelka és Benkő Enikő vezényelt ezen az estén.

Másnap Isten igazi ajándékaként köszöntük meg, hogy e vasárnap a budapesti Nagy Ignác utcai unitárius templomban imádkozhattunk, énekelhettünk.

A templom építéséhez 1889 áprilisában fogtak hozzá Pecz Samu terve alapján, és 1890. október 26-ára a templom felszentelését is kitűzhették. A templomhoz a feljárás a nyílt előterű, Nagy Ignác utcai bejáraton át történik. A bejárattal szemben, bent a falon márványtábla örökíti meg Dávid Ferenc emlékét. A táblát Iván László kezdeményezésére 1929-ben, Dávid Ferenc halálának 350. évfordulója alkalmából helyezték el. Innen jobbra és balra kétkarú lépcsőház vezet az emeletekre. A jobb oldali lépcsőház 2. félemeleti fordulójában Dávid Ferenc vallásalapító, első püspök mellszobra Szamosi Soós Vilmos szobrász műve.

Visegrádi séta

A hatalmas épület mintha intett volna: gyertek, énekeljetek együtt elszakadt testvéreinkkel. Kászoni József tiszteletes az összetartozásra, a barátságra szólított fel. A szószék előtt ismert mintájú, nagy perzsaszőnyeget láthattunk viszont – amelynek hasonmása a mi tanácstermünkben díszeleg. Teplomavatásunkkor kaptuk ajándékba ettől az egyházközségtől.

A templomban nagy meghatódottsággal szólaltathattuk meg Dávid Ferenc

Június ez évben is az egyházköri közgyűlések hónapja volt egyházunkban. Az egyházkörök a 2006. évi tevékeny ségről számot adó közgyűléseket a következők szerint szervezték meg: június 2-án a küküllői egyházkör Szászndason, illetve a székelyudvarhelyi egyházkör Kénoson, 9-én kolozs-tordai egyházkör Magyarszováton, a marosi egyházkör Nyárádszeredában, illetve a székelykeresztúri egyházkör Fiatfalván, 16-án pedig a háromszék-felsőfehéri egyházkör Felsőrákoson.

Június másik nagy egyházi és iskolai eseménye a ballagás volt. A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban június 9-én, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumban pedig június 14-én szervezték meg az eseményt.

A kolozsvári Bethlen Kata Diakóniai Központban június 1-8. között nemzetközi papnő konferenciát szerveztek Nők a lelkészségben: életünk és munkánk (Women in Ministry: Our Lives and Work) címmel, amelyen erdélyi unitárius egyházunk lelkésznői is részt vettek.

Az Amerikai Egyesült Államok Unitárius Univerzalista Egyháza június 20-24. között az Oregon állambeli Portlandban szervezte meg évi főtanácsi ülését, a General Assembly-t. Ez évben az összejövetel témája a Választások, amelyek számítanak (Choices That Matter). A főtanácsi ülés egyik díszvendége dr. Szabó Árpád erdélyi unitárius püspök volt, aki a főtanács keretében a Harvest Hope Alapítvány és a Testvéregyházközségi Tanács rendezvényein előadást tartott.

énekét, Kozma Mátyás *Zengjen hálaének* című kórusművét és több más munkát. Az istentiszteleten jelenlevők, sok-sok ismerős, barát, barátnő, meghatódottsággal, olykor könnyes szemmel hallgatott bennünket. Szeretettel mosolyogtunk egymásra, ők egyenként gratuláltak és köszönték a lélekemelő találkozást.

A budavári Nagyboldogasszony (Mátyás) templom megtekintése után este a fóti Vörösmarty Mihály Művelődési Házban énekeltünk, majd közös ünnepi vacsorán vettünk részt. Dalos jókedvünk az autóbuszban is, hazáig megmaradt. Szívünkbe zártuk örökre e hangversenykörutunk minden mozzanatát. Jókedvünkben talán nem is tehetnénk egyebet, mint azt, hogy kölcsönvesszük/megidézzük Vörösmarty Mihály sorait:

„Fölfelé megy borban a gyöngy;
Jól teszi.
Tőle senki e jogát el
Nem veszi.
Törjön is mind ég felé az
Ami gyöngy;
Hadd maradjon gyáva földön
A göröngy."

(Fóti dal, 1842)

A szentgyörgyi kórus a Nagy Ignác utcai templomban. Fotók: Gazdag Géza
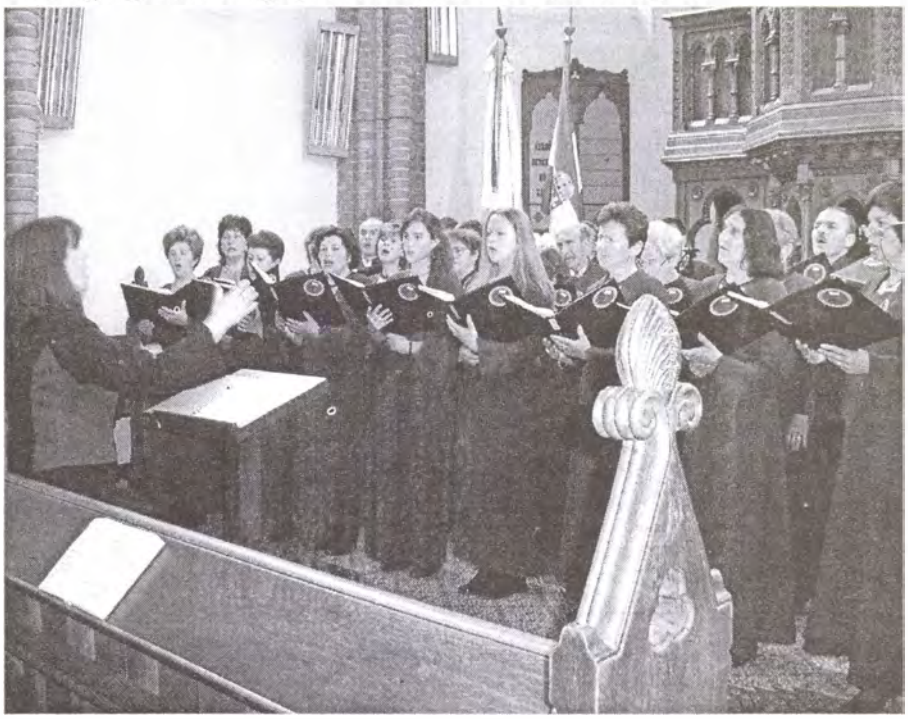
Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
június 13.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
július 1., 22.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
június 23., július 7., 21.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

olvastató

Wesselényi Polixéna: Olaszhoni és schweizi utazás, 1842

Úgy érzem, mulasztást követnénk el, ha nem tájékoztatnánk az *Unitárius Közlöny* olvasóit arról, hogy az elmúlt esztendőben megjelent Wesselényi Polixéna útleírást tartalmazó könyvének harmadik kiadása.

Az első kiadás 1842-ben látott napvilágot Kolozsváron, de a sajátos társadalmi-politikai viszonyok közepette nem tudott sikert aratni. Cs. Lingvay Klára a harmadik kiadás bevezető tanulmányában ennek okát így magyarázza: „A viharos történelmi események – 1848-as forradalom és szabadságharc, majd a két világháború – elfeledtették mind az írónőt, mind az útinaplót. 13 évnek kellett eltelnie, hogy végre Gál István felfedezze, és cikkében méltóképpen értékelje Wesselényi Polixéna emberi és írónői személyiségét".

A második kiadás jóval később, csak 1981-ben jelent meg Jékely Zoltán gondozásában (Magvető kiadó, Budapest, 1981), a harmadik pedig 25 évvel a második kiadás után, Cs. Lingvay Klára gondozásában, a Kriterion kiadónál.

A könyv értékes korabeli útirajz. Két kötete van: az elsőben a szerzőnő Róma és Nápoly, a második kötetben Firenze és a svájci, olasz és francia tájak nevezetességeit mutatja be „bájos közvetlenséggel". Az útirajz azt bizonyítja, hogy az írónő, bárhol fordult is meg, igen figyelmes volt a látottak és hallottak iránt, ezért műve nem csupán a nevezetességek puszta számbavétele, hanem pontos, érzékeny társadalomrajz is. Ugyanakkor – egyetértve Cs. Lingvay Klára megállapításával – Wesselényi Polixénának naplójával alkalma van bebizonyítani, hogy nemcsak látja, hanem művészi érzékkel az olvasók elé is varázsolja a látottakat.

folytatás a 10. oldalon

Dr. Rezi Elek

Olaszhoni...

folytatás a 9. oldalról

A könyv iránti érdeklődésünket az fokozhatja, hogy báró Wesselényi Polixéna annak az Angliából Erdélybe „szakadt" John Paget angol unitáriusnak a felesége, akit nemcsak az unitárius egyháztörténelem, hanem az erdélyi és a magyar, sőt, mondhatjuk, európai művelődéstörténet is számon tart.

Polixéna – akit Jékely Zoltán a „19. század Murányi Vénuszának" nevez – útirajzában megörökíti kettőjük találkozását. A művelt és előkelő magyar bárónő 1835-ben indult „külhoni útra", és olaszországi tartózkodása alatt kötött ismeretséget a normann fejedelmi családból származó, szintén „külhoni úton" tartózkodó angol unitáriussal. Az ismeretségből barátság, a barátságból – az olasz út végére – életre szóló közös kapcsolat, házasság lett. Polixéna naplójában mindvégig titokzatosan N. megnevezéssel illeti Pagetet, de érzelmeit nem tudja eltitkolni. Nápolyba való készülődése közben elárulja érzelmeit: „Éppen nagy tűnődésben valék úti készületeim között; legényem pár rozsdás pisztolyt megtöltött; én egy csinos kis klárisnyelű török tőrt forgattam kezemben, az egyedüli asszony fonák helyzetéről keservesen elmélkedve, midőn N. tőlem búcsúzni jött. »Tehát indul holnap?« »Bizonyosan igen.« »Hát ezen öldöklő fegyverekkel mit kíván tenni?« »Nincs mit nevetni; ily veszedelmes útnak fegyver nélkül nem lehet neki indulni.« Erre magát elkacagva en preux chevalier ajánlkozott, hogy testvérével együtt elkísérnek, mert ők is Nápolyba szándékoznak; s én ajánlatát nagyon örömest elfogadtam, igen mulatságos és gondtalan utazást ígérvén magamnak."

John Paget követte Polixénát, és Erdélybe telepedett vele, életük színterét Aranyosgyéresre tették át, ahol szép, angol stílusú kastélyt építtettek – amely ma is áll. Családi életük boldog és örömteli volt, de bővelkedett megpróbáltatásban, száműzetésben és fájdalmas gyászban is: két fiukat, Arthurt és Olivért egyaránt elvesztették.

Közismert, hogy Pagetné Wesselényi Polixéna 1878. szeptember 1-jén halt meg aranyosgyéresi otthonában. Férje 14 évi özvegység után követte nejét. Koporsóikat a kolozsvári Házsongárdi temetőben, családi sírboltjukban helyezték el, Olivér fiuk mellé.

Az olvasó számára igen értékesnek tartom.

A könyv értékét Cs. Lingvay Klára bevezető tanulmánya, a könyvészeti mutató, a szó- és kifejezésjegyzék, a jegyzetek, és a közölt képek egyaránt emelik.

Orgonaszentelés Korondon

Isten segítségével az 1822-ben épült orgonánkat ünnepélyes istentiszteleten szentelte fel dr. Szabó Árpád püspök.

A templom orgonáját a második világháborúban átvonuló orosz-kozák csapatok katonái megrongálták, amit az egyházközség 1945-46 fordulóján már működőképessé tett.

A hiányzó sípokat, regisztereket most sikerült pótolni, átépíteni, és a fújtatást is modernizálni. Most már vasárnapról vasárnapra híven, szépen dicséri az Istent a gyülekezet örömére.

A felszentelő ünnepélyen a korondi nőszövetség alkalomhoz illő műsorral szolgált, amit a művelődési otthonban egy meglepetés követett: a Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tánccsoportja sóvidéki néptáncokat adott elő, ami e szép nap igazi fénypontja lett.

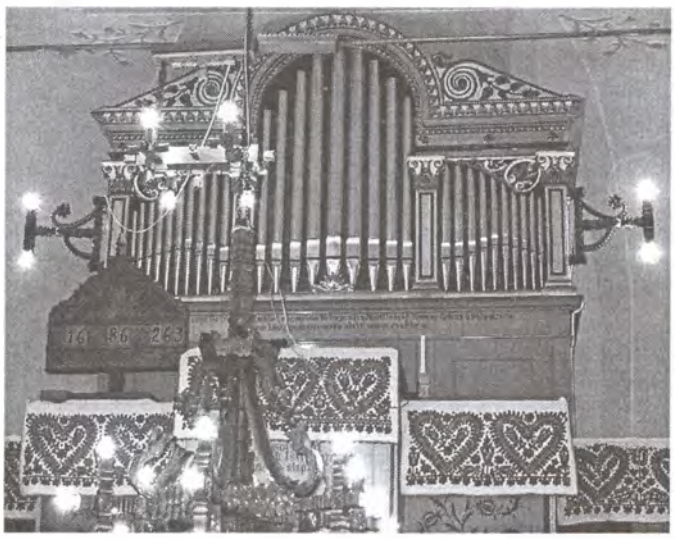

A táncosok nagy sikerét Lőrincz Lajos világhírű koreográfusnak köszönhetjük, aki nyugdíjas éveit szülőfalujában, Korondon tölti, és foglalkozik az ifjúsággal. Az orgonaszentelést, az istentiszteletet és az azt követő szeretetvendégséget megtisztelte jelenlétével Bunta Levente, Hargita megye Tanácsának elnöke, feleségével, és Korond község polgármestere is.

Az istentisztelet keretében Papp Zoltán orgonajavító, római katolikus kántor rövid orgonaművel mutatta be a hangszer megújult hangját.

Lőrincz Márta

Aranylakodalom Homoródújfaluban

„Az első – papírlakodalom, a második – szalmalakodalom, a harmadik – cukorlakodalom, a negyedik – bőrlakodalom, az ötödik – falakodalom, a hetedik – gyapjúlakodalom, a tizedik – ónlakodalom, a tizenkettedik – selyemlakodalom, a tizenötödik – kristálylakodalom, a huszadik – porcelánlakodalom, a huszonötödik – ezüstlakodalom, a harmincadik – gyöngyházlakodalom, a harmincötödik – korall-lakodalom, a negyvenedik rubinlakodalom, az ötvenedik – aranylakodalom, az ötvenötödik – gyémántlakodalom, a hatvanadik – briliánslakodalom, a hatvanötödik – vaslakodalom, a hetvenedik – bronzlakodalom, a nyolcvanadik – kőlakodalom."

Május 12-én ötvenediket „ültünk": Édesapám, Benedek Gábor és Édesanyám, született Gódra Ilona aranylakodalmát. 1957. május 11-én esküdtek örök hűséget egymásnak a homoródújfalvi unitárius templomban. A házassági jubileum alkalmi beszédét Ilkei Árpád helybéli lelkész mondta. Jelen volt a család minden tagja: a három gyermek, a vők, a meny, valamint a hat unoka. Ott voltak a közeli rokonok és a legjobb barátok is. A hálaadás szavait nem volt könnyű meghatódottság nélkül sem elmondani, sem meghallgatni. A záróének eléneklése előtt mi „lányok" és az unokák rövid műsorral kedveskedtünk a jubiláló párnak.

A templomból hazafelé jövet odasúgtam Édesapámnak: „Kár lett volna, igaz-e, kihagyni a templomi szertartást?" – „Kár bizony, fiam." felelte, pedig csak a húgom és én tudjuk, mennyire rámenősnek kellett lennünk az előkészítők alkalmával. Hiszen Homoródújfaluban házassági jubileum templomi megünneplésére még nem volt példa.

Ők most megmutatták.

Aki teheti, kövesse példájukat!

B. E.

Óvodaszülinap

Indulásának ötödik évfordulóján ünnepi nyílt napokra hívta meg az érdeklődőket a kolozsvári Unitárius Óvoda május 7-e és 12-e között. Az ünnepi programok elsődleges helyszíne maga az óvoda volt, de a városi sportpark, Kolozsvár közútjai, illetve Torockó központja is felzárkózott a rendezvénysorozat „díszletei" közé. A csaknem egyhetes programból kiemeljük az óvoda életét bemutató fotókiállítást, a gyermekmunkákat közreadó vásárt, az aszfaltrajzot, a Sétáló Bábszínház előadásait, Román Mónika gyermekpszichológus interaktív előadásait egyrészt a szülőknek, másrészt óvónőknek. A „Közlekedjünk szennyezésmentesen" program az óvoda számára fenntartott trolibuszon zajlott; „Mindmegesszük" fedőnév alatt gyümölcssalátát készítettek és habzsoltak a gyermekek; dr. Szőcs Ottó az egészséges táplálkozásról tartott előadást a szülőknek; mezőségi táncokat és hóstáti rendbéliket mutatott be a Hóstáti Virágos együttes. Kiemelkedően nagy sikert aratott a mesedélelőtt és a gyermekekkel együtt játszó-versmondó-éneklő Bálint Benczédi Ferenc belvárosi lelkész (*képünkön*). Az ünnepélyes zárszót dr. Szabó Árpád püspök mondta a Dávid Ferenc imateremben. Mintegy 80–100 résztvevője volt a torockói kirándulásnak – közöttük „régi" ovisok is. Csillogó szemek és harsogó kacagás volt a nyílt napok védjegye – és vajon kell-e ennél meggyőzőbb érv?! További jó munkát az Unitárius Óvodának!

nők világa

Kisebbségi képviselet

A Romániai Női Világimanapi Bizottság gyűlése, Kolozsvár, 2007. május 11–12.

Mielőtt a legutóbbi gyűlésről írnék, rövid történeti visszatekintőt kell tennem. Sigmond Júlia Kolozsváron 2002. június 13-án keltezett búcsú-beszámolójából idézek: „Nyugodt lelkiismerettel adom át a munkámat, amit az Imanapi Szervezőbizottságban végeztem, hiszen unitárius hitemnek köszönhetően igyekeztem példát mutatni más vallású társnőimnek, ami a toleranciát, a másokkal szembeni türelmet, megértést és szeretetet illeti."

A beszámoló-levél szerzője írja, hogy kezdetben unitáriusként azért kellett „közelharcot vívnia" más felekezetű nő-testvéreivel, hogy az unitáriusokat egyáltalán keresztényekként fogadják el és kezeljék a bizottságban.

Sigmond Júlia tevékenysége olyan bizalmat és megbecsülést eredményezett, hogy pénztárosnak választották meg, pontos munkájával, hiánytalan elszámolásaival minden bizottsági tag elégedett volt. A staféta átadása előtt így írt: „Szilágyi [később Pálffy – *szerk.*] Anna-Máriának szívemből kívánok erős lelket, hogy képes legyen az ökumenizmus szellemében tovább harcolni a megbékélés valódi és őszinte megvalósulásáért országunkban. Nem lesz könnyű feladata, de hiszem, hogy erre képes lesz, és nem utolsósorban bízom a fennvaló Úristen segítségében."

Sigmond Júlia az UNOSZ képviselőjeként 2002. május 4-ig tevékenykedett a Romániai Női Világimanapi Bizottságban.

Az UNOSZ elnökei, Szabó Magdolna és Asztalos Klára, Kolozsváron 2002. május 21-én keltezett levélben értesítettek, hogy Sigmond Júlia után 2002. június 1-jétől engem bíznak meg, hogy az UNOSZ-t képviseljem, e levélben kívánják, hogy „adjon a jó Isten erőt és egészséget új megbízatásod lelkiismeretes teljesítéséhez."

A legfrissebb hír e tekintetben: a legutóbbi gyűlésen az országos bizottság elnökét kellett megválasztani. Egy temesvári római katolikus vallású nő, Micle Ildikó jelölt engem elnöknek. Jelölésemet szorgalmazta a Dániából érkezett lutheránus lelkipásztor-feleség, Inge-Lise Lollike, aki az Európai Világimanapi Bizottság elnöke. A gyűlésen részt vevő magyar református, római katolikus, lutheránus-evangélikus, román ortodox és görög katolikus vallású nők kivétel nélkül teljes bizalmat szavaztak és elnöknek választottak meg. Az előző elnök a szebeni/kisdisznódi Gerhild Cosoroaba szász evangélikus lelkipásztor-feleség volt.

Az országos bizottság tagjai Kolozsváron 2007. május 12-én tehát erdélyi unitárius lelkésznőt választottak elnöknek! Nem az én tisztem véleményezni, hogy az UNOSZ életében egyháztörténelmi eseménynek számít-e ez vagy nem. Legfiatalabb tagként, kisebbségben kell végezzem az elnöki munkát csaknem két évi bizottsági munkaszünet után. A munkaszünet oka az, hogy a Romániai Női Világimanap Alaptörvényét még nem tudtuk egyetértőleg elfogadni a román ortodox képviselők részéről történő hátráltatási kísérletek miatt. A mozgalmat hivatalosan is be kell(ene) jegyeztetni az állami szerveknél.

Az elnöki tisztségről tudni kell, hogy az elnök szabadidejében önkéntes munkát végez.

Remélem, eleget tudok tenni e megbízásnak. Köszönöm Szabó Magdolna, Asztalos Klára és Sigmond Júlia 2002 májusa óta is töretlen bizalmát. Íme, öt év alatti tevékenység eredménye: kisebbségi képviselet; és – amint azt Erdélyben kétszeres kisebbségben élő unitáriusokként tudjuk – a kisebbség joga a vezetéshez az, hogy igyekszik jobban, lelkiismeretesebben, önfeláldozóbban dolgozni, mint a többség.

Pálffy Anna-Mária

Anyák napja Sepsiszentkirályon

„Május vasárnapján virágokkal kezünkbe' / Jöttünk Isten házába anyánk köszöntésére." Május 20-án így nyitotta meg Kiss Mónika az anyáknapi műsort Sepsiszentkirályon abban a kis gyülekezetben, ahova férjem, Adorjáni Levente május 1-jétől megkapta a lelkészi kinevezést.

A hegyen büszkélkedő templom újra népes lett ezen a vasárnapon. A harangzúgás kíséretében csodálatos bibliai textus elevenedett meg: „A rád bízott drága kincset őrizd meg!" Igen, a templomba igyekvő nagymamák, édesanyák – de persze a férfiak is – a szentkirályi unitárius egyház valóságos kincsei. Ezt a vasárnapot is a hit magvai tették ünnepélyessé, hisz a kis csapat odaadóan készült, hogy méltóvá tegye az ünnepet. Boldogan hallottam a próbákon a gyermekszót: „papnéni" – majd huncut mosoly lopózott arcukra, amint magam is megpróbáltam nevüket megjegyezni.

A papilak szobáiban még a mész illata terjengett, de mi a diófa árnyékában a lelkes gyerekekkel a fogadalmat tanultuk: „Fogadom, hogy mindig tisztelni és szeretni fogom az édesanyámat" – majd a verseket ismételtük.

Ezen a májusi vasárnapon virágokkal kezükben jöttek az apróságok, hogy nagymamákat, édesanyákat köszöntsenek.

Illesse dicséret a kis csapatot, amelynek tagjai magabiztosan mondták el versüket: Piroska, Dorka, Renáta, Kira, Mónika, Anikó, Kincső, Boglárka és Zsolt. De nem maradtak el az énekszámok sem, amelyeket Mihály Ildikó segítségével tanultak a gyerekek. A műsor után az úrasztalán levő kosárkából minden nagymamának és édesanyának virágot adtak a kis szereplők.

Isten éltesse a kicsiny sereget, hogy még sokszor ünnepelhessünk együtt! És Isten áldja a dolgos kezű édesanyákat, nagymamákat!

Adorjáni Gyöngyvér

Kihelyezett választmányi gyűlés Kiskapuson

Az immár hagyományossá vált választmányi gyűlés az idén május 11-én kezdődött Kiskapuson.

Számomra ez különleges esemény volt. Kolozsvárra menet számba vettem érzéseimet. Egyrészt nagyon vártam a találkozást, ismerkedést, de ugyanakkor izgatott is voltam, mert első alkalommal vettem részt efféle gyűlésen.

Az UNOSZ székhelyén volt a gyülekező, majd kisbusszal indultunk Kiskapusra. Itt „birtokba vettük" szobáinkat, majd vacsorához készülődtünk. Svédasztalt rögtönöztünk – „UNOSZ-módra" – az otthonról hozott étkekből. Ez jó kezdetnek bizonyult az ismerkedés, a közös hang megtalálása szempontjából is.

Másnap reggel ragyogó napsütésre ébredtünk. A zöldellő kertben jólesett a reggeli torna minden ébredni és mozogni vágyó hölgynek. Jöhetett a reggeli és a munka. Ezen a szép délelőttön igyekeztünk előkészíteni a szeptemberi közgyűlést és megbeszélni a már lezajlott köri gyűléseket is. Tanulságos volt az eredményekről – de a kudarcokról is – beszélni; tudatosítani, hogy mindezek tanulságosak és építő hatásúak lehetnek mindannyiunk számára.

Kiadványunkat, a *Nők Világát* is elemeztük tartalmi és kivitelezési szempontból egyaránt. Ötletek hangzottak el újabb rovatok indítására és a meglévők színesebbé tételére.

Tovább „szőttük-varrtuk" a dévai imaház kézimunkáinak felületét, majd javaslatokat tettünk az UNOSZ tisztségviselőire vonatkozólag – már a szeptemberi tisztújító közgyűlést előkészítendő.

Az ebédet és a délutáni szieszt követően Catherine Gyarmathy, a nőmozgalmakban és a szociális munkában elkötelezett svájci nővérünk igyekezett bőséges tapasztalatának azokat a „szeleteit" átadni, amelyek az UNOSZ keretén belül is hasznosíthatók. Előadásában vázolta, milyennek is kell lennie egy civil szervezet vezetőjének, kitért a szervezet zökkenőmentes működéséhez szükséges feltételekre is. Gyakorlati példákkal igyekezett érzékeltetni a bevezetőjében elmondottakat. Előadása lassanként átalakult egy olyan párbeszéddé, amelyben mindenki elmondhatta tapasztalatait, bizonyos esetekben szakmai tudását is latba vetve.

A vacsorát esti séta követte az elcsendesült falu utcáin. Séta közben vidám hangulatban beszéltük meg a nap eseményeit.

Szombat reggel úgy ébredtünk – „bagoly" és „pacsirta" egyaránt –, hogy „jaj, már szombat van!" Vidáman ismételtük a péntekről már ismert tornaprogramot. A reggeli és a jótékony kávék elfogyasztása után Veres Enikő szociális koordinátor elképzeléseit, terveit hallgattuk meg az unitárius egyház lehetséges szerepvállalásáról a szociális tennivalók terén. Együtt gondolkodtunk a közeljövőben előttünk álló feladatokról, az unitárius egyház és az UNOSZ helyéről és szerepéről e gondok megoldásában. Megpróbáltunk „térképtervezetet" készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi rétegekről, amely „térkép" majd segítségül fog szolgálni e gondok orvoslásában. Beszélgetésünk végén hallhattunk konkrét kezdeményezésekről is, amelyek a szociális problémák megoldására irányultak helyi szinten – bevonva nyugdíjas szakembereket is.

Egy közösen megtanult énekkel búcsúztunk egymástól. Úgy érzem, ezzel igyekeztünk – szavak nélkül is – elmondani, mennyire jó így együtt munkálkodni, békében, szeretetben. A jól végzett munka örömével és a viszontlátás reményével váltunk el egymától. Találkozunk szeptember 1-jén Torockószentgyörgyön!

Bokor Ágnes

„Örömet találj mindabban a jóban, amit ád néked az Úr"

2007. május 5-én az olthévizi nőszövetség volt a házigazdája a háromszék-felsőfehér-köri nőszövetségi közgyűlésnek.

Az országos nőszövetség részéről jelen volt Szabó Magdolna főtisztelendő asszony és Asztalos Klára elnök. A takaros, patinás templomban a programok a tervezett időben meg is kezdődhettek.

A helybeli lelkész köszöntötte a jelenlevőket, és Pap Mária esperesnő áhítata után Vas Máriát, a Kovászna megyei szociális igazgatóság vezetőjét kértük fel, tartsa meg előadását, amelyben a megye gyermekvédelmi, öreggondozói és fogyatékos felnőttekkel foglalkozó hálózatáról, a családon belüli erőszakról és hasonló társadalmi gondokról beszélt. Mivel nőegyleteink egyik célja a társadalmi munka, közösen kerestük az állami és egyházi szervezetek hatékony együttműködésének útját.

Ezután a közgyűlés tagjai a helybéli hívekkel együtt istentiszteleten vettek részt, amelyet szintén Pap Mária tartott. Az esperesnő Judit könyvéből, e kevésbé ismert bibliai szövegből vette az idézetet, és miután ismertette ennek az asszonynak a történetét, aktualizálta a témát, felszólítva minket arra, hogy közösségeinkben legyünk „Juditok", vagyis helytálló, bölcs asszonyok.

A program második felében előbb Szabó Magdolna köszöntötte a közgyűlés tagjait, majd Andorkó Rozália köri alelnök is-

mertette a napirendi pontokat: az egyletek beszámolóját az évi tevékenységükről, illetve a tisztújítást.

Az egyházkör húsz egyházközségéből tizenhárom egylet volt jelen: a felsőrákosi, árkosi, bölöni, fogaras-nagyszebeni, köhalmi, kökösi, nagyajtai, olthévízi, kőröspataki, sepsiszentgyörgyi, szentkirály-botfalui, szentiványlaborfalvi, vargyasi – összesen 82 személy. A brassóiak, bár bejelentkeztek, ismeretlen okok miatt hiányoztak. Alsórákoson, Baróton, Datkon – ahonnan két-két személy jelen volt –, Kálnokon nem működik szervezett nőegylet, azonban tudjuk, hogy ott is vannak közösséget szolgálni szerető asszonyok, és eljön az idő, amikor szervezett formában fognak tevékenykedni. Reméljük, hogy ezúton is eljut hozzájuk a felhívás, és ugyanolyan lelkesen fognak működni, mint az utóbbi években megalakult felsőrákosi vagy bölöni nőegylet.

A beszámolók révén változatos tevékenységekről szereztünk tudomást. Utána Asztalos Klára UNOSZ-elnök beszélt a *Nők Világa* terjesztéséről, a személyi jövedelemadó 2%-ának felajánlásáról, arról, hogy jelentést kell tenni a lókodi látogatásokról, a dévai kézimunkákkal kapcsolatos tudnivalókról.

A közgyűlés következő pontja a tisztújítás volt. A tagok kifejezték megelégedésüket a köri vezetőség munkájával, és visszaválasztották Fekete Juditot elnöknek, Andorkó Rozáliát alelnöknek; Bokor Ágnes lett a köri jegyző.

A jövő évi köri közgyűlés házigazda-szerepét a kökösi nőszövetség vállalta. Máris köszönet érte!

A helyi nőszövetség kiváló házigazdának bizonyult. A kultúrotthonban fejedelmi (!) közebéddel kedveskedtek a résztvevőknek.

Andorkó Rozália

ifjúsági oldal

Lángoló vasárnapok

A világba kiáltottunk újra néhány olyan kérdést, ami belül már rég „tombolt". Színes plakátokra róttuk annak a reményében, hogy lesznek olyan fiatalok, akiknél e kérdések visszhangra találnak, és lesznek olyanok is, akik szintén keresik e kérdésekre a választ. Talán együtt könnyebb lesz megtalálni – gondoltuk. Hogy miről is beszélek? A Láng Ól-ról, azaz az unitárius ifjúsági istentiszteletekről – nemcsak unitáriusoknak.

Az első *lángoló* estre 2003-ban került sor, s mi sem lett volna találóbb kezdésnek, mint ez a kijelentés és egyben cím is: *Ha már unitárius vagyok, aki vagyok...* Ezt követően egy darabig rendszeresen, majd rendszertelenül követték egymást a találkozások. Így hát idén megújult erővel eldöntöttük, hogy rendezettebben folytatjuk... Március 4-e óta hatszor találkoztunk. Czire Szabolcs teológiai tanár, illetve Rácz Norbert ifjúsági lelkész felváltva vállalták a szolgálatot. Minden második vasárnap az Unitárius Egyházi Központ Dávid Ferenc imatermében gyülekeztünk 18 órától, nem mindig sokan... néhányan. Olyanok voltunk ott, akiket talán érdekelt a plakátokon megjelent kérdés, olyanok, akik nyugalomra vágytunk, olyanok, akik már nagyon rég vártuk, hogy végre valaki a mi fiatalos nyelvünkön szólaljon meg. Értünk, nekünk, egy kicsit rólunk szóljon – meg Istenről és Istenhez... Így teremtettünk közösen világot szavakból, zenéből, fényből, képekből, gondolatainkból. A második istentisztelet alkalmával arra a kérdésre próbáltunk választ keresni: mire jó a vallás. A harmadik alkalommal, húsvétra készülődve, a ritka percek selyemszalagját bontottuk fel. Áprilisban a *Békesség néktek* címet adtuk a találkozásnak, majd ezt követően Istenről mint a sokarcúról beszélgettünk, énekeltünk. Az idei tanévet záró istentisztelet a *Szabadságra vagyunk elhíva* címet kapta.

Talán mindannyian menekültünk egy kicsit ilyenkor Kolozsvár zaja elől, menekültünk a csendbe, azok körébe, akik nemcsak korban, de sorsban is közel állunk egymáshoz. Mindannyian kerestünk valamit, még ha gyakran képtelenek voltunk is megfogalmazni, hogy mit.

A Nap alszik még néhányat, amíg – reméljük – újra találkozunk, októberben, a Láng Ól melegében, csendjében.

Fülöp Júlia

Apró bepillantás egyletes világunkba

A marosvásárhely-belvárosi unitárius egyházközség ifjúsági csoportja péntekenként különféle változatos programokat szervez az unitárius fiatalok számára. Ezeknek a tevékenységeknek az a célja, hogy összegyűjtsék a fiatalokat, akik néhány kellemes órát eltölthetnek az egyházközség tanácstermében, hogy híd legyenek az egyház és az ifjabb nemzedék között.

Egy májusi délutánon pillangózásra indultunk. A pillangózás egy olyan játék, amelynek lényege a csoportmunka. Három személyből álló csoportokat alakítottunk, és így vettük birtokba a város főterét. Előzőleg különböző útmutatások voltak elrejtve a központban és környékén. A csoportok ezeken az elrejtett cetliken találták meg a kiokoskodott feladványokat. Ezekből bemutatnék néhány példát: *Ez az épület a központ mellett fekszik. A múlt századokban ide menekültek az emberek vész idején. Itt található egy templom is. E templom bejáratánál hány nyelven olvasható a felirat? A következő helyszín a közelben található, a gyerekek kedvenc helye...* Egy másik: *Ezen a helyen egy színésztől kérjetek egy-két percet az idejéből, és készítsetek vele interjút...* Valóban, egy színésszel is elbeszélgettünk, és ez egyformán nagy élmény volt mindkét félnek.

Nagy volt a meglepetés, amikor visszaértünk a maroktelefonra rögzített interjúval, hiszen éppen egy híres színésszel sikerült beszélgetni – Kárp Györggyel, aki a marosvásárhelyi Nemzeti Színház ügyvezetője és a Tompa Miklós társulat művészeti igazgatója. Bármennyire törekedtek is a játék előkészítői, hogy furfangjukkal kicselezzék a csapatokat, mindenki nagyon jól teljesített. Végül, miután minden egyletes fiatal visszaért a város különböző pontjairól, leült a már jól ismert és kellemes emlékeket őrző asztal köré, ahol egy pohár üdítő és rágcsálnivaló társaságában beszámolt tapasztalatairól a pillangózás során. Minden egyletnek figyelmébe ajánljuk!

Szász Orsolya Zsuzsa

Jogunk van embernek lenni

Ha valaki egy gyerekcsereget lát, mondhatja-e vajon: valamelyikük nem érdemli meg a szabadságot vagy az életet? Lehet-e azt mondani, hogy az egyik többet ér, mint a másik? Melyikük nem érdemes emberhez méltó bánásmódra? Szabad-e hinnie valakinek abban, hogy van Mikulás, hogy az édesanyja a legjobb a világon, és hogy vannak tündérek? Jár-e mindenkinek az étel, a víz és a szállás? A képmutató, az arrogáns, a barátságos, a víg kedélyű ember egyforma elbírálásban részesülhet-e a törvény előtt? Lehet-e akadályozni valakit vallása gyakorlásában?

Ilyen és hasonló kérdésekről esett szó április 19-e és 23-a között a hollandiai Schoorlban tartott ifjúsági konferencián, amelynek a témája az emberi jogok problematikája volt. Angol, indiai, kanadai, a Fülöp-szigetekről jött, izraeli, holland, kínai, japán, jordániai és erdélyi fiatalok osztották meg egymással tapasztalataikat. Czimbalmos Réka sepsiszentgyörgyi társammal képviseltük az erdélyieket – és egyben az unitáriusokat – ezen a konferencián. A konferencia résztvevői nemcsak kultúrájuk egy részét osztották meg egymással, hanem vallásos nézeteiket és tapasztalataikat is. Érdekes és hasznos volt találkozni és elbeszélgetni olyan fiatalokkal, akiknek a vallásáról és kultúrájáról eddig csak tankönyvekből vagy a média révén szerezhettünk ismereteket.

A konferencia szervezői még inkább ismertté akarták tenni az ENSZ tagállamai által 1948-ban kiadott, jogilag nem kötelező érvényű Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, és azt, miképpen tiporják sárba egyes országokban még ma is azokat az alapvető emberi jogokat, amelyek minden embernek születésénél fogva sajátjai. Megtörtént eseményekkel illusztrálták a jogfosztásokat. A résztvevők elbeszélhették a saját országukban történt visszaéléseket. A mintegy 30 cikkelyből álló nyilatkozat széles körben ismerteti az egyén jogait a családban és a társadalomban. Ajánlom mindenki figyelmébe a nyilatkozatot. Magyar változata a legkönnyebben a www.fej.shp.hu világhálós oldalon érhető el. A nyilatkozatot olvasva szinte szembekiált az, hogy ha jogsértettségünket oly kényesen kezeljük, akkor figyelnünk kell arra is, hogy mi se korlátozzuk embertársainkat jogaikban, és úgy forduljunk feléjük, ahogy isteni törvény szerint embernek ember felé fordulnia kell.

Egy társadalom, egy ország csak akkor fejlődhet látványosan, ha törvény által is biztosítani tudja állampolgárai számára az alapvető jogokat. Számtalan ország van, ahol még mindig problémát jelent az alapvető jogok elismerése és biztosítása. Sok helyen korlátozzák az anyanyelv használatát, diszkrimináció sújtja a különböző vallásos irányzatok követőit, hátrányosan megkülönböztetik egyik vagy másik nemzetiséget vagy nemet. Az ENSZ nem kötelezheti egyetlen állam kormányát sem arra, hogy „törvényessé" tegye azt, ami *természetes*, de 1948-as nyilatkozatával hozzájárul ahhoz, hogy felismerjük, milyen jogainkban sértenek meg. Esetszerűen akár törvényes orvoslatot is kereshetünk az ország által biztosított lehetőségek között – vagy éppen az Európai Unió keretében.

Vass Károly

ODFIE Daloskönyv eladó!

Az *ODFIE Daloskönyv* negyedik, változatlan kiadása a múlt év végén jelent meg. A 292 oldalas *Daloskönyv* összesen 308 éneket tartalmaz a következő műfajokból: unitárius és más felekezetű vallásos énekek, régi magyar világi énekek, népdalok, gyermekdalok, megzenésített versek, könnyűzene.

Az előző kiadásokból elkelt több ezer példány sok-sok egyházközségi, ifjúsági egyleti, iskolai összejövetelen és a közös éneklés más jellegű alkalmain bizonyult hasznos kézikönyvnek. Ugyanakkor konfirmálási vagy kicsengetési ajándékként is ajánlható.

A *Daloskönyv*et székhelyi címünkön lehet megvásárolni vagy megrendelni. Egy példány ára 20 lej.

Címünk: 400105 Kolozsvár, 1989. December 21. u. 9.
odfie@unitarian.cj.edu.ro; 0264-450284
maroktelefon: 0742023220 (Sándor Krisztina)

III. unitárius vallásolimpia Kolozsváron

Az Erdélyi Unitárius Egyház kis számaránya ellenére is törekszik arra, hogy a vallásoktatás megfelelő helyet kapjon az iskolai nevelés keretében. Ennek szellemében szervezte meg az unitárius egyház a III. unitárius vallásolimpiát a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban május 18–20. között.

A vetélkedő helyi szakaszát márciusban tartották, összesen több mint 100 diák (IX., X. és XI. osztályosok) részvételével. A helyi szakaszról évfolyamonként 20-20 diák jutott tovább az országos szakaszra, közülük 57-en jöttek el a nemrég megszervezett versenyre. Az országos olimpia megnyitóján rövid áhítat után Szabó Árpád püspök köszöntötte a résztvevőket. Beszédében felhívta a figyelmet arra, hogy az olimpiák időszakát megelőzi a felkészülés, amikor a béke hírvivőjeként az olimpiai láng körbejárja a világot. A megnyitót a *Hosszú péntek* című, a holokausztról szóló színdarab megtekintése követte, amelynek etikai vonatkozásait másnap közösen beszélték meg.

Szombat délelőtt tartották az írásbeli próbákat, ahol a IX. osztály bibliaismeretből, a X. egyháztörténelemből, míg a XI. etikából kapott igényesen kidolgozott és kreativitást igénylő feladatokat. Amíg a tanárok a dolgozatok kijavításán fáradoztak, addig Kóródi Alpár történelemtanár a város nevezetességeit és kiemelten azok unitárius vonatkozásait mutatta be a diákoknak.

A délután folyamán csapatvetélkedő várt a résztvevőkre Solymosi Zsolt lelkész-vallástanár irányításával. A származási helyüktől és korosztályuktól függetlenül összekevert csapatoknak egy TV-műsort kellett összeállítaniuk fél óra leforgása alatt, különböző szempontok alapján. Így láthattuk egymás mellett például Dávid Ferencet, egy eutanázia-párti önkéntest, egy jézusi tanítványt és egy haldokló, gyógyíthatatlan beteget. Az ötletekben gazdag műsorok a diákok mindennapi problémáira, érdeklődési körére, tévézési szokásaira világítottak rá. Az igazi emberi értékek és a függőségek megítélése a diákok értelmezésében egészen sajátos jelleget kaptak, a modern társadalmi szokásoktól időnként teljesen eltérő módon.

A csapatvetélkedő kiértékelését az egyéni verseny díjkiosztása követte. A IX. osztályosok közül I. díjban részesült Kisgyörgy Réka a sepsiszentgyörgyi Mikó Kollégiumból, II. díjban Ambrus Mária a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumból, III. díjban Fazakas Noémi szintén Sepsiszentgyörgyről és Bálint Tünde a baróti Baróti Szabó Dávid Iskolaközpont diákja. Dicséretet érdemelt Nagy Csilla Zsuzsanna Marosvásárhelyről, Prózsa Lilla Zsuzsanna Kolozsvárról, Jakab István Barna Sepsiszentgyörgyről és Vári Timea Székelykeresztúrról. A X. osztályosok közül I díjat kapott Kónya Zita a János Zsigmond Unitárius Kollégiumból, II. díjat Miklós Csilla a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumból, III. díjban részesült Kerekes Éva és Pál Ferenc, a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai. Dicséretet kapott Moczás Zsuzsanna Székelykeresztúrról. A XI. osztályos diákok közül I. díjat érdemelt Bencze Zsuzsánna a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumból, II. díjat kapott Péterfi Dénes a János Zsigmond Unitárius Kollégiumból, III. díjat pedig Gergely Noémi a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnáziumból. Dicséretben részesült Hamudi Amneh és Becze Csilla Kolozsvárról, valamint Jakab Julianna Marosvásárhelyről.

Az olimpiát Nagy Adél marosvásárhelyi segédlelkész-vallástanár zárta ifjúsági istentisztelettel, kiemelve, hogy minden résztvevő pünkösd szellemiségében elmondhatja, hogy bizonyságot tett hitéről, vállalva az unitárius vallásolimpián való részvételt és az arra való felkészülést, annak ellenére, hogy esetleg egyes tanárok vagy diáktársak furcsán tekintenek erre. A rendezvényen résztvevők mindegyike nyertesnek tekintheti magát: barátságok szövődtek, új gondolatokkal, tudással gazdagodtak a diákok, hitükben megerősödtek.

Forrás: *Szabadság*

Vörös Alpár

Kedves Felfedező Barátaink!

Elhangzott az utolsó iskolai csengőszó a 2006–2007-es tanévben, és mi is a végére érünk felfedező utunknak. Elismerem, nem volt könnyű keresni, kutatni a helyes válaszok után olyan cikkekben, amelyek nem kimondottan gyermekeknek íródtak. Tudom, elkelt a nagyobbak látó, értő szemének segítsége, az irányító jó szándék, a bátorítás.

Talán később megértitek, miért kellett régi templomokról, harci eseményekről, kopott zászlókról vagy éppen vidám gyermektáborokról, dalos kedvű ifjúsági találkozókról, híres nagyjainkról olvassatok – vagy éppen pusztító árvizekről és az ezt követő építő és megtartó összefogásról –, és arról, hogy segítő szándékú, velünk együtt érző testvéreink vannak nemcsak itthon Erdélyben, hanem a távoli Amerikában is, akikre mindig lehet számítani. Hiszem, hogy mindezek által is idővel mélyebben megértitek, hogy egy nagy családnak, Unitárius Egyházunknak vagyunk mindannyian a tagjai, és így egymásnak társai; hogy társaink öröme a mi örömünk, bánatuk a mi bánatunk, bizalmuk, reménységük a mi bizalmunk és reménységünk is.

Játékunk *Tükör* része éppen ennek volt a felülete. Imádságaitok, őszinte vallomásaitok, verseitek, emlékezéseitek, egyéb írásaitok mind-mind érzéseiteknek igazi tükre volt. Minden leírt szó holnapi szép, igaz tetteteknek a csírája, és ezért örök erőforrás, mert egyben vallomás a ti személyes hitetekről. Köszönöm megtisztelő bizalmatokat.

Úgy gondolom, hogy amíg izgalommal vártátok a *Közlöny* friss számait, majd közösen kerestetek, közelebb kerültetek egymáshoz, gyermek a szülőhöz, unoka a türelmes nagyihoz, a kicsi testvér a nagyhoz, vagy éppen a diák a vallástanárához, pap bácsihoz – és természetesen hozzám is, hiszen mindig drukkoltam az érkező leveletekért, a helyes válaszokért. Drukkoltam tulajdonképpen *értetek*. Gratulálok az elért eredményekhez, amely nem kis fáradságot, komolyságot, kíváncsiságot, a „csak azért is nyerni fogok" őszinte kitartását igényelte.

Miként a Biblia is tanítja: „Méltó a munkás a maga bérére." Alább megismerhetitek, kikkel is voltatok versenyben a rátok váró csodálatos nyári gyermektáborokért. Örömmel közöljük annak a hat nyertes játékosnak a nevét, akik kitartó, komoly munkájuknak köszönhetően táborozásra jogosultak.

A *Felfedezők* társasjáték valamennyi munkatársának nevében kívánok nektek Istentől megáldott, erőben, egészségben, maradandó élményekben és örömökben teljes nyári vakációt – az őszi viszontlátásig!

Szeretettel és Isten áldását kérve rátok

Fekete Levente

1.	László Kunigunda Beáta	Városfalva	315 pont
2.	Fűrész Zsófia	Nagyajta	290
3.	Kósa Kázmér	Kökös	275
4.	Benkő Boglárka Melánia	Nagyajta	225
5.	Tófalvi Barna	Székelyudvarhely	170
6.	Zsombori Zsombor	Homoródszentmárton	165

Továbbá könyvjutalomban részesülnek mindazok, akik legalább 70 pontot értek el:

7.	Pap József	Székelyudvarhely	125
8.	Görtner Szilárd	Székelyudvarhely	120
9.	Gáll Levente	Székelyudvarhely	100
10.	Baróthi Brigitta	Nagyajta	90
10.	Gombos Levente	Székelyudvarhely	90
11.	Fekete Orsolya	Sepsiszentgyörgy	85
12.	Fekete Hunor	Nagyajta	85
13.	Szász Tikosi Zoltán	Székelyudvarhely	70

Dicséretben részesülnek a játékban való részvételért: Ilonka Csaba, Zsombori Klára, Somodi Attila, Kuti Szerénke Noémi, Bálint Tímea – Székelyudvarhely, Bényi Balázs és Bényi Amália Mária – Küküllődombó, Birtalan Adél – Kissolymos, valamint a *Tükör* feladataira beküldött értékes dolgozataikért Dudás Norbert, Raffai Edit, Szilágyi Edina, Szabó Rita, Nagy Csilla, Takács Eszter, Péter Anita, Bokor Kriszta Réka, Tuhárszky Tímea, Mezei Tímea gimnazisták Székelyudvarhelyről, amit külön köszönünk.

Külön köszönet és dicséret illeti az irányítókat: Bencze Ilona, Nagy Adél, Varga István vallástanárokat, Bokor Ágnes grafológust, Péterfi Sándor és Szombatfalvi József lelkészeket.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Andorkó Rozália** francia- és románnárnő, tiszteletes asszony (Vargyas), **Bartha Alpár** lelkész (Fiatfalva), **Bokor Ágnes** mérnök, grafológus (Kökös), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Lőrincz Márta** iskolai titkárnő (Korond), **Makkai-Ilkei Ildikó** gy. segédlelkész (Bencéd), **Paskucz-Szathmáry Viola** építőmérnök, EUE műszaki előadó (Kolozsvár), **Pálffy Anna-Mária** lelkész (Ikland-Nagyernye), **Simó Melinda** pszichológus, tiszteletes asszony (Homorodjánosfalva), **Szász Orsolya Zsuzsa** középiskolás diák (Marosvásárhely), **Vass Károly** teológiai hallgató (Kolozsvár), **Veress Enikő** szociológus, EUE szociális koordinátor (Kolozsvár), **Vörös Alpár** fizikatanár, VEN-előadótanácsos (Kolozsvár)

Ovidius aforizmája (I.)

Vízszintes: **1. Az aforizma.** 6. Más székre helyezkedő. 10. Juh hímje. 11. Zavar, piszkál. 13. Talál. 14. Talmi. 16. Dől a fal. 18. Rag, a -va párja. 19. Jó eredmény. 21. Vicces becsapás. 23. Taszít. 24. Épületszárny. 25. A szív oldala. 26. Híres énekesnő. 28. Női fejdísz. 30. A pincér lapja. 31. Becézett női név. 33. A múlt idő jele. 34. Nyakmelegítő. 36. Útszél. 38. Időmérő. 39. Mindent helyettesítő kő a römiben.

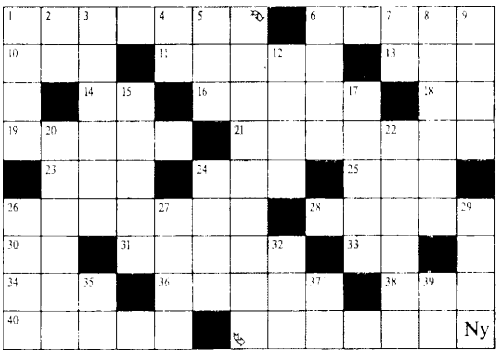

Függőleges: 1. Hordóféle. 2. Fűszer. 3. Magyar ..., erdélyi település. 4. 3,14. 5. Mondat eleme. 6. Zeneművet megváltoztat. 7. Helyet foglal. 8. Lecserél. 9. Nagyméretű. 12. Vízinövény. 15. Fáról almát titokban levesz. 17. Ruhadarab. 20. Vízzel való ellátás. 22. Kártyázás közben, licitáláskor használjuk ezt a szót, ha ugyanannyit mondunk, mint az előttünk szóló. 24. Juhász Gyula múzsája. 26. Építőanyag. 27. Van ilyan lap is. 29. Mondatrész. 32. Csernáton vára. 35. Paripa. 37. Juttat. 39. Tetejére.

Madách Imre

Vízszintes: **1. Madách Imre műve.** 12. Könnyezik. 13. Becsap. 14. Arra a helyre. 15. Kofa igéje. 17. Jelkulcs. 18. Ilona, falun. 19. Knock out. 20. Héber betű. 22. Balkáni nép volt az ókorban. 23. Anyós társa. 24. K-mezon. 26. Fukar nép. 27. Működésképtelenné tesz. 28. Határrag. 29. Megrázkodtatás. 30. Szalad. 21. Teremsport. 33. Hordómérték. 34. Ruhadísz. 36. Vándornép volt. **37. Madách másik műve.**

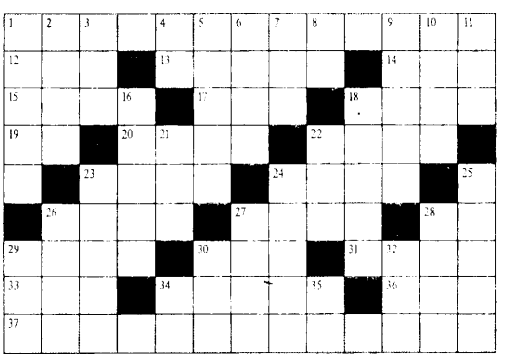

Függőleges: 1. Katonai fejfedő. 2. Zokogó. 3. Portéka. 4. Rag, a - vé párja. 5. Sokat szeret enni. 6. Főúri rang. 7. Mocsári növény. 8. Mutató névmás. 9. József Attila testvére. 10. ...-kapok, verekedés. 11. Angol férfinév. 16. Brassói ..., hetilap. 18. Az ilyen szó megmarad! 21. Bibliai alak. 22. Tudományos tétel. 23. Abban az időben. 24. Folyómedret tisztít. 25. Trappoló. 26. Később. 27. Rókanév a mesékben. 28. Keleti szentkép. 29. Uncle ..., amerikai jelkép. 30. Szögmértékegység. 32. Ész. 34. Lombos növény. 35. Tetejére.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **augusztus 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét augusztusi lapszámunkban közöljük.

Áprilisi rejtvényeink megfejtése:

Kazinczy gondolata (I.): „Szabad a nőtlen élete, de mi lészen majd a végzete?"
Erdélyi fejedelmek: Kemény János, Thököly Imre, Apafy Mihály

Könyvjutalmat nyert:

Sallay Sándor nagyenyedi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Kovács István Sándor
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
7. szám. 2007 július
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

A test kenyere

Ki tudná megmondani, meddig látott el a hullámzó gabonaföldeken vagy a duzzadt szőlőgerezdeket ígérő dombhátakon a zsoltáros szeme (vagy a lélek tájait fürkészte talán?), amikor Isten teremtő hatalmáról ekképpen énekelt: „Megöntözöd onnan fentről a hegyeket, alkotásaid gyümölcsével jól tartod a földet. Füvet sarjasztasz az állatoknak, növényeket a földművelő embernek, hogy kenyeret termeljen a földből, és bort, ami felvidítja az ember szívét, és ragyogóbbá teszi arcát az olajnál, a kenyér pedig erősíti az ember szívét. Jóllaknak az Úr fái is, a Libanon cédrusai, melyeket ő ültetett." (Zsolt 104,13–16)

Akiknek nem áldás, csak bolti áru a kenyér, és ellenőrizhetetlen vegyszerek mímelik bora zamatát, még azoknak is eláll a szavuk olykor, ha közvetlen közelükben látják azt a bőséget, amellyel a természet – és hívő emberek értékrendjében Isten maga – gondot visel táplálttatásunkra. Aki meg nap nap után látja, hogyan készül a betevő falat, miként *alakul át* eledellé földből, fűből, zöldségből, gyümölcsből, baromállatból vagy halból, az talán többet tud a kérésről és a hálaról is, mint aki vonalkódos zacskóban teszi bevásárlókosarába a betevőt. Tudomásul kell vennünk: aki közelebb van a természethez, talán még a gondviselésről is jobban „értesül".

Az ember, mert összefüggő szőrtakaró, tollruha vagy pikkelyek nem védik a természet viszontagságaitól, kultúrával vette körül magát. De kultúrájával együtt felismerése, hogy önmaga erejéből képtelen fenntartani ezt a jótékony „pajzsot"; (agri)kultúrájához is természetfölötti segítségre van szüksége. Amióta csak eszét használja, az ember belátja, hogy kedvében kell járnia annak a hatalomnak, amely magasan fölötte áll: áldozatokat mutat be, terménye, állata legjavát adja oda, hogy kieszközölje, kiesdje a kedvező időt, szelet, esőt, a csapások távolmaradását. Végső soron a vallásosság egyik „alapélménye", hogy a kérés és a megelőlegezett hála – összefoglaló néven a bizalom – a természetfölötti hatalommal kötött szövetség alapja.

A korai keresztények is hamar belátták, hogy a végidők beteljesülését nem lehet dologtalanul várni. Isten nevét segítségül híva készítgették boldogulásukat évszakról évszakra. A mezőgazdaságban különösen is gazdag „kommunikáció" alakult ki a napi munka és a vallásos magatartás között. A határkerülés, amely – kivált katolikus vidékeken – mindmáig élő hagyomány, a tavaszt, a sarjadást és a gazdag termés ígéretét a húsvéttal, vagyis az új életre ébredés üzenetével kapcsolja egybe. De a kedvező időjárásért bármikor, ünnepnaptól függetlenül is, Istenhez fohászkodnak.

A mezőgazdasági munkák „megszentelése" természetesen júliusban, az aratás hónapjában tetőzik. A kenyérgabona betakarítását számos vidékünkön ma is imával, kalapemeléssel kezdik. Az aratás kezdete, július 2-a egyházi ünnepnap is volt Magyarország-szerte: „Sarlós Boldogasszony" napján szokás volt az aratás kezdésének szertartásos körítése, hogy azután másnap ténylegesen is hozzáfogjanak a munkához. A kaszákat, villákat e napon a templom falához támasztották. E lelki-szellemi ráhangolódáson túl persze számos olyan népszokás is kialakult, amely annyira szimbolikus, hogy mármár a babona partját éri. Régebben az első kévéből a baromfinak adtak egészség- és termékenységvarázsló céllal. A legtöbb hagyomány az aratás végéhez kapcsolódik. Voltak vidékek, ahol egy kis darabon talpon hagyták a gabonát, hogy jövőre is biztosítva legyen a jó termés, illetve ezt a gabonát a madaraknak és a szegényeknek hagyták, ezzel is a jótékonyság, szolidaritás vallásilag megalapozott kívánalmának téve eleget.

Aratás a múlt század húszas éveiben. Magyar Néprajzi Múzeum

folytatás a 4. oldalon

Jakabffy Tamás

Honfoglalás a kövön

A „fészekrakás" minden ember számára nagy kihívás. Mert mondjuk ugyan, hogy családot alapítottunk, amikor férjhez megyünk vagy megnősülünk, csakhogy a családalapításnak olyan sok oldala van! – hosszú „munka" ez, amely két ember házasulásával csak elkezdődik. Milyen könnyű kimondani, hogy családot, államot *alapítottam*, hont *foglaltam*! – Mert e két fogalom tulajdonképpen igen közel áll egymáshoz.

A családalapításkor élet- és létközösséget vállalok egy másik emberrel, és megélem társas lény mivoltomat, annak minden intimitásával, személy- és testközelségével. Ezzel ugyanakkor az életben, a térben és időben körülhatároltam magamnak egy területet. Ami az én hazám, országom. S amikor ezek az országok egymás mellett felépülnek – a szűkebb vagy tágabb országok –, ebből alakul ki a falu, a város, a közösség, a társadalmak. És ebből alakul ki a szomszédság is.

Ugyanolyan „diplomáciai" viszonyok jönnek létre szomszédok között – akár az országok között. A családban is van „államfő", „elnök", „vezér", akire mindenki felnéz a családban. Nem feltétlenül erejével, tudásával tűnik ki. Valamiért vezető lesz, de nem lehet pontosan meghatározni, hogy egy családi közösség miért épp azt az embert tekinti vezetőnek. Saját magának „szenteli fel" a család, és fölsorakozik utána.

Elkezdődnek tehát az országépítések, és ez folytatódik nemzedékről nemzedékre. A fiatalok kéz a kézben elindulnak, mintha hont foglalni mennének – mint a szabad törzsek. Mert minden fiatal szárnyalásból és a képzelet magaslataiból *tér vissza* a földre. Milyen érdekes, hogy a szerelem különleges érzésén, állapotán keresztül kell visszatalálni a mindennapokhoz! Hiszen két lábbal kell megállnia a földön annak, aki hont foglal, családot alapít. Aki örök fiatal akar maradni, olyan, mintha pár centire a föld felett lebegne egy egész életen keresztül. De hát mindennek megvan a maga ideje...

(A nagyvárosokban még sincs honfoglalás, országalapítás. A városi ember elvész a tömegben. Sok a vezető és a hivatalnok, nagyfokú a bizalmatlanság. Jellegtelen-szürke tömegre emlékeztet a város, amely csapódik ide-oda divatok, kereskedők, sznobok után. Az igazi honfoglalás az, amikor valós, egészséges emberi kapcsolatok alakulnak ki a szomszédokkal. A honfoglaláshoz *gyepű* kell.)

Van, aki homokra építi a honát. A megfontolt ember azonban, aki először gondolkodik, s utána cselekszik, a honfoglalást lelkében már azelőtt elvégzi, mielőtt a látható világban határokat húzna. Előre elgondolja, hogyan indul el, hogy szervezi meg családját, hogyan vállal gyermeket, hogyan vesz részt Isten teremtő munkájában. Hiszen a gyermekvállalás tulajdonképpen emberi részvétel Isten gondviselő munkájában, a magunk módján és lehetőségeivel, örökölt tulajdonságaival. Amikor utódokat nemzünk s hozunk a világra, hogy majd ők is hont foglaljanak, s amikor ezt a belső honfoglalást kezdjük el, olyan sokfelé ágaznak lehetőségeink!

Feltörnek az érzések, és kérik a helyüket. A gondoskodás, a szeretet, az odafigyelés vagy éppenséggel a gyűlölet, a bizonytalanság-érzés. Jogom van az élethez – mondja a szorongás, a féltékenység. Utána még mélyebb érzések jönnek – közöttük a hit. És kéri a helyét az életben. Hol van a hit helye? Mi az én szerepem a te életedben – kérdi a hit? Az a te szereped, hogy jó ember legyek. Hogy családomért gondoskodó, társadalmam javát építő, jó ember legyek – válaszolom a hitnek. És hányszor megesik, hogy amikor törések következnek (mert nem úgy jönnek a dolgok, ahogy a honfoglaláskor elképzeltük), a hitet „félretesszük", mert úgymond' csődöt mondott. A hit azonban továbbindul, elmegy a tudáshoz, az agyunkhoz, s megkérdi: hogy tudunk mi ketten – hit és értelem – egyazon emberen belül élni, létezni? Az értelem a józan belátás, a logika, a természetismeret, a bölcselet nyelvén válaszol. Lehet, hogy a hit aztán innen is továbbáll, és folytatja kóbor útját. Istenem, mennyi kóbor hit van a világban... körülöttünk! A nagy hitek úgy szállnak, mint a visszajáró lelkek. Annyi emberből kiszálltak már, annyi melegágyat odahagytak, annyi megálmodott életet elhagytak a hitek, hogy csak szállnak az utcákon, a szabadban, az elfoglalt udvarokon, a „honfoglalt" életben, a megalapított családok felett. Szállnak szabadon, és keresik a gazdát, mint a visszajáró lelkek a kopjafákat, hogy megismerjék a valamikori életet, arcot, akiben egykor életre jöttek.

„Valaki azért hallja éntőlem
e beszédeket,
és megcselekszi azokat,
hasonlítom azt a bölcs emberhez,
aki a kősziklára építette
az ő házát."

(Mt 7,24)

Mit tud tenni akkor az ilyen hitehagyott ember? Életén belül várat kezd építeni magának, ahova bemenekül. Mert az életben megtapasztalt szorongásai elriasztják a világtól. Várat kezd építeni önnön bölcsességéből, és körülbástyázza magát önmagával. Fél ebből a várból kilépni, mert ez a képzet-vár biztonsággal kecsegteti. A bölcsesség vastag rácsokat épít, lakatot tesz az ajtókra, vérebeket enged szabadon, hogy senki ne tudjon közel menni ehhez az illúzióhoz, álomvárhoz. Pedig mit használnak a falak, a vasrácsok, a riasztóberendezések, ha valaki önmagában nem tud megbízni, és magát nem képes megvédeni?!

Bölcs ember, aki kősziklára építi házát. Nem homokra, illúzióra vagy úszó szigetekre, hanem kősziklára. Ez a kőszikla – bárminek nevezzük is – pontosan az, ami az embert végsőleg meghatározza létében, emberségében. Ha az életet választod, és arra építesz, ami életet és jövőt jelent, mint a honfoglalóknak, akkor életet és jövőt tudsz álmodni. Akkor még álmod is kőszikla lesz. Ha pedig olyan célokra, amelyeket úgysem tudsz elérni, olyan vágyakra, amelyek eluralnak téged, homok lesz, éhes kutya, beteljesületlenség.

Akik Istenben bíznak, és kősziklára építenek, azok élete megújul, és hont foglalt hitük kiterebélyesedik.

Tódor Csaba

Orbán Balázs, „a legnagyobb székely" (1)

Ha valakinek az életére vagy családtörténetére ráillik a regényes jelző, úgy az Orbán Balázséra ez hatványozottan érvényes. Vajon mivel magyarázható mégis, hogy regényíróink mind a mai napig adósak a legkalandosabb életű székely férfiú életrajzával – holott egyedül Kőrösi Csoma Sándor életútja mérhető az övéhez. Megtorpanás a feladat nagysága előtt? Vagy megmagyarázhatatlan feledékenység a székely-kuruc báróval szemben? Ez utóbbinak ellentmond, hogy monumentális műve, *A Székelyföld leírása* megjelenésétől fogva a helytörténetírás és a megyemonográfiák kiapadhatatlan forrása.

A „legnagyobb székely"-t ábrázoló bronzplakett Orbán Balázs szejkefürdői síremlékén

Akárhogy van is, gondolhatunk a páratlan életmű már közhasznú részére, vagy a még rejtőzködő értékeire és kincseire, meg kell állapítanunk, hogy Orbán Balázs nemzetének, a székely-magyarságnak minden ízében korszakalkotó képviselője.

Csodálatos megragadó erővel nyilatkozik meg benne a székelység természetes értelmessége, rendkívüli tudásszomja. Egyenesen példaadó benne a székely életrevalóság, amely igazi áldozatkészségbe fordulva jelen volt egész életében.

Orbán Balázs a szülőföld szerelmese volt.

A nyolcszázas évek nemzeti romantikája szinte megkövetelte, hogy hőseinek származása is regényes legyen. Így Orbán Balázs személyiségét is a korszellem elragadtatott nemzetszemlélete és a hihetetlen fordulatokban gazdag családtörténeti események határozzák meg.

A családtörténet fantasztikus folyama azzal indul, hogy Mohamed török szultán a 19. század kezdetén tizenkét bányamérnököt szerződtetett Selmecbányáról, a török kincstári bányák üzembe helyezése végett. Az önként jelentkezett ifjú szakemberek közül egy Knechtel János nevű vált be leginkább, aki később a törökországi kincstári bányák főfelügyelője lett.

Társaival együtt ő tárta fel a törökországi lelőhelyek tekintélyes részét.

A nagyreményű ifjú Konstantinápolyban feleségül vette egy Foresti nevű dúsgazdag nemes görög család egyetlen leányát, Foresti Eugenie-t. Ebből a családból született Knechtel Eugénia.

A szerződés lejárta után, bármilyen jól ment is dolguk, Knechtel mérnök úrban felébredt a hazatérés vágya.

Megkísérelte feleségét rávenni, hogy adják el ingatlanjaikat, és költözzenek Magyarországra. Az asszony azonban hallani sem akart róla. Itt jött a meglepő fordulat: az apa a kislányával titokban hajóra szállt, és szerencsésen haza is érkezett. Knechtel Kassán nevelőintézetbe adta gyermekét, ő maga Fiuméből visszaindult Konstantinápolyba, hogy feleségét is magával hozza.

Isten azonban másként döntött: a hajó elsüllyedt, Knechtel János a tengerben lelte halálát.

Az asszony eközben a követség útján nyomozott férje után. Így telt el három év. Mivel az apa három évre fizette ki lánya neveltetési költségeit, a gyermeknek végül is távoznia kellett a kassai intézetből.

S ekkor megjelent az „őrangyal" báró lengyelfalvi Orbán Pál őrnagy hitvese, gróf Dessewffy Klára személyében, akinek három lánya ugyanabban a kassai intézetben nevelkedett. A grófnő, értesülve az árván maradt kislány sorsáról, megszánta, magához vette, és lányaival együtt neveltette tovább.

A feltűnő szépségű magyar-görög lányka Székelyhonban már viruló hajadon volt, amikor újabb regényes fordulat következett életében, amelynek leírása ihletett író tollára kívánkozna. A napóleoni háborúból sebesülten hazatért az Orbán család délceg huszárkapitánya, János.

Szerelem, házasság – öt gyermek. Ezek közül a második a mi „hősünk", Orbán Balázs, aki 1829. február 3-án született az Udvarhely megyei Lengyelfalván.

A Konstantinápolyban élő édesanya – most már többszörös nagymama – évtizedek múlva hallott csak hírt lányáról, és viszontagságos utazás után megérkezett az ősi lengyelfalvi Orbán kúriába.

Tökéletes volt a boldogság, éveken át zavartalan örömben éltek együtt áldott családi körben, anya és leánya. Egyszer azonban ez is véget ért: most a görög asszonyban ébredt fel a legyűrhetetlen honvágy. Rábeszélte lányát, hogy családostól költözzék vissza Konstantinápolyba, ahol a Boszporusz ázsiai partján palotát építtetett számukra. Az anya előreutazott, az Orbán család 1846 tavaszán indult utána, Lengyelfalváról Konstantinápolyba.

A sors azonban másodszor is közbeszólt: Galacon értesültek egy hajóskapitánytól, hogy a gyermekeit repesve váró édesanya megérkezése után nemsokára beteg lett, és hirtelen meghalt, 1846. május 1-jén. A hír hallatán a szülők vissza akartak térni, de végül engedtek gyermekeik kívánságának, és továbbutaztak. A konstantinápolyi eseményeket Orbán Balázs így írta le: „Megérkezvén Konstantinápolyba, a Galacon hallott hírt igazolva találtuk. Nagyanyánk meg volt halva, házait a török papok tartották hatalmas körmeik között. De kit a haldokló anya végrendelete végrehajtójául s egyetlen leánya pártolásául, védőjéül nevezett ki (egy álnok görög), ellopván a fellelhetőket, ékszereket s pénzt, a török papokkal egyesült ellenünk, hogy a számadástól menekülhessen. Ezen hatalmas coalitioval elkezdtünk perelni. Ügyvédünk, kit felvettünk, hogy ellenük védjen, megveszttetvén, vélek egyesült. S így azon per, mely a jogosság

folytatás a 4. oldalon

Szabó László

Orbán Balázs...

folytatás a 3. oldalról

szempontjából tekintve (mivel anyám a boldogultnak egyetlen leánya volt) igen rövid ideig tarthatónak tetszett, elhúzódott s halasztódott. Ezen országban – hol semmi törvény nincs, hol a bírák magukat nyíltan megvesztegetni engedik, hol annak van jogos keresete, ki jobban tud fizetni – perelni igen bajos feladat. Mi naponta jártuk a törvényszékeket, mindenütt zörgettük az igazság ajtait, melyek nekünk fel nem nyittattak."

A család pert indított tehát, amely tizenkét évig tartott, és a sok kiadás ellenére is az örökségnek csak egy részét kapták vissza.

Az örökösödési per a szülőket Konstantinápolyhoz kötötte, de a 17–18 éves Orbán Balázs megragadta az alkalmat, hogy megvalósítsa gyermekkori ábrándjait, és bejárja az ókori „klaszszikus világot". Látta Konstantinápoly márványpalotáit, Jeruzsálem kegyhelyeit, a könyvtáráról nevezetes Alexandriát és a gizehi piramisokat. Kószált a görög szigetvilágban. Visszafojtott érzelmekkel járta Marathon mezejét, a Thermopülai-szorost és ismételten az Akropoliszt. Az itt készült feljegyzésekből írta később hatkötetes *Utazás Keleten* című munkáját.

Az 1848-as forradalom és szabadságharc hírére nagy becsvággyal készült haza: „Oh hazám! Szabadságodért örömest áldozom fel életemet, s neked szentelem magamat utolsó leheletemig" – írta naplójában. Szabadcsapatot szervezett, de útlevele késett, így százötven emberével csak Vidinig jutott el. Ott értesült a világosi fegyverletételről.

Visszatért Törökországba, hogy ott a magyar emigrációt támogassa. Kossuthot Kihutaiában kereste fel. Az angol konzul segítségével ártalmatlanná tette az emigráns politikus megmérgezésére felbújtott bérgyilkosokat.

Orbán Balázst az osztrák külügyi hatóságok – mint katonakötelest – kikérték Törökországtól. Ő azonban Londonba hajózott, s ott olasz és francia forradalmárokkal kötött ismeretséget. A British Museumban dolgozott, ott sajátította el a tudományos kutatás módszereit. Két évet töltött Londonban, rendezte, kiegészítette a keleti útjain feljegyzett adatait. Rengeteget tanult, bámulatos történelmi műveltségre tett szert.

Angliából Orbán Jersey, majd Guernessey szigetére költözött, ahol négy évet töltött Victor Hugo társaságában, akinek az volt a véleménye róla, hogy kétszáz Orbán Balázs meg tudná buktatni a császárságot. Belőle azonban csak egy volt, s négy évi távollét után ő is visszatért szüleihez, Konstantinápolyba.

Újabb öt évnek kellett eltelnie, amíg otthon, hőn szeretett Erdélyében lassan és nehezen enyhült annyira a légkör, hogy az Orbán család végre hazaindulhatott.

A „székely Odüsszeusz" 1859 novemberében Predealnál lépte át a határt. Amint *Utazás Keleten* című, későbbi munkájában írja: „a haza szent földjére borulva áhítatos muzulmánként csókoltam meg azt."

Az idő még mindig nem mutatkozott alkalmasnak arra, hogy Orbán Balázs a közélet színterére lépjen. Harminc éves volt ekkor. Meg kellett találnia helyét szűkebb hazájában, ahonnan szinte gyermekként szakadt el. Várt rá „a zöld fák bársonyába foglalt kis falu": Lengyelfalva. Rendbe kellett szednie a gazdaságot: nem nagy az egész. Osztoznia kellett a testvérekkel. Házasodnia is kellett volna – de ő megmaradt legényembernek.

Az Orbán Balázs-síremlékhez vezető székelykapu-sor Szejkefürdőn

Amíg a vele egyívásúak „a haza sorsának siratásában" találták meg az ürügyet a semmittevésre, Orbán nekifogott az *Utazás Keleten* megírásához, amit ki is adott hat kis kötetben. Ezidőben választották Udvarhelyszék főjegyzőjévé.

A hazai közvélemény máris felfigyelt rá!

Hogy képzelete se nyugodjék, s a hazai olvasót is megismertesse Kelet tündérvilágával, lefordította Szaif Züliázán szultán regéjét, amely *Kelet tündérvilága* címen jelent meg 1864-ben.

A test kenyere

folytatás az 1. oldalról

Az egyik legszebb, leglátványosabb népi-vallási szokás a református Kalotaszegen maradt fenn. Amikor az utolsó tábla búzába értek aratni, koszorút kötöttek a legszebb búzakalászokból. A legtöbb helyen harang alakú favázra erősítették a búzát, gyakran mezei virágokkal és szalagokkal is díszítették. Ezeket a koszorúkat, harangokat a templom mennyezetéről lógatják le, hogy egész évben a bőséges „áldásra" emlékeztessen, és hálára indítsa a templomozókat.

És persze az sem véletlen, hogy az első magyar király, István névünnepéhez (augusztus 20.) rendelték hozzá az új kenyér örömnapját, hiszen a szentként tisztelt királyra kezdettől fogva Magyarország „apostolaként" tekintettek.

Az unitáriusok leginkább az őszi hálaadás révén kötődnek a betakarítás szakrális szemléletéhez.

Látnunk kell azonban, hogy ezt a mérhetetlen lélekgazdagságot, amely mellett a gazdaemberek a termést begyűjtik és elraktározzák, sok más hagyománnyal együtt ugyancsak kikezdte az enyészet. Nem csupán azért, mert a nagyipari termelés kiszorítja a betakarítás munkájának kisközösségi/családi személyességét, hanem azért is, mert az elöregedő vidék egyre kevesebb alkalmat, módot, időt, teret hagy ahhoz, hogy e felemelő hagyományok fennmaradjanak. Ami akár csak évtizedekkel ezelőtt természetes látvány volt – mondjuk az, hogy déli harangszókor a kaszás, a marokszedő, a kévekötő felegyenesedik és kalapját levéve egy szusszanásnyit fohászkodik –, az ma megható egzotikum... mert ritka, mint a fehér holló.

Amikor megszegjük a kenyeret, kitöltjük a tejet vagy elgyönyörködünk a bor csillogásában, gondoljunk olykor a szántóvetőkre, a molnárokra, a szüretelőkre, a gazdasszonyokra, a juhászokra – és mindazokra, akik nemcsak testük munkájával, de talán lelkük felemelésével is hozzátettek egy keveset a boldoguláshoz. És azt se feledjük, hogy eljöhet még az a figyelmeztető kor, amikor ismét fontossá válhat az Istenhez-fordulás az elsivatagosodás elhárításáért, a bőséges esőért... az *áldásért*, amelyre – dölyfünktől, felületességünktől és korszerűségünktől függetlenül – mégis annyira rászorulunk.

Ibrahim Müteferrika, az első török nyomdász

„Én igénytelen, szegény szolga, Magyarországon, Kolozsvár városában születtem"

Vajon ki volt, akit a megismert források mindegyike székelyként említ, és akinek élete nagyrésze könyvek készítésével telt? Miért tartja számon az egyetemes művelődéstörténet, miként volt részese az európai diplomáciának, nem kevésbé a magyar történelemnek?! A magyarok közül nagyon kevesen tudják, pedig megérdemelné, hogy neve a lexikonokba, sőt a tankönyvekbe is bekerüljön. Ibrahim Müteferrika olyan kiváló férfiú volt, aki munkásságával nagy hírnevet, megbecsülést szerzett a magyar nemzetnek. Könyveinek mai értéke vetekszik az ugyanolyan súlyú arany árával.

Az általa alapított isztambuli nyomdából közel kétévi munka után, 1729 elején kerültek ki az első, maga által „gyártott" kötetek. Az első mű egy arab–török szótár volt, amelyet hamarosan több más sikeres kiadvány is követett. Ibrahim Müteferrika nemcsak az arab betűs törökországi könyvnyomtatás megalapítója volt, hanem az első jól képzett tipográfus is, hiszen megtanulta, és munkája során sikerrel alkalmazta a fa- és a rézmetszés tudományát.

A fennmaradt írásos emlékekből pontosan tudjuk, hogy a kis Ábrahám 1674-ben, a korabeli magyar kultúra erdélyi központjában, Kolozsvárott született, ahol protestáns szellemű oktatásban részesült, sőt lelkészi oklevelet is szerzett. Ma már teljesen egyértelmű, hogy Ibrahim az unitárius vallás követője volt. Ő maga számol be arról, hogy könnyű volt áttérnie az iszlám hitre, mert az otthon elsajátított antitrinitárius teológiai tanítás nagymértékben azonos volt új hazájának vallásával, az „Egy az Isten" címszó körül csoportosuló, Jézust embernek, profétának tekintő hitrendszerrel. Tudjuk, hogy titkon behatóan tanulmányozta az Ószövetséget, pontosabban Mózes könyveit és a zsoltárokat, ezért nem kizárt, hogy kapcsolatban állt a székely zsidózókkal, amiért – más tényezők mellett – távoznia kellett Erdélyből, írja Orlin Sabev *Ibrahim Müteferikka ya da Ilk Osmanli Matbaa Seruveni 1726-1746* című könyvében.

A fiatalember, miután részt vett a Thököly Imre-féle felkelésben, 1692-ben vagy 1693-ban Törökországba emigrált. Több európai nyelven is beszélt, és csakhamar megtanult törökül is. Közeli barátságba került Damat Ibrahim pasával, a szultán bizalmi emberével, a török felvilágosodási mozgalom vezetőjével. Támogatásával írnokként és titkársági hivatalnokként (ezt jelenti a *müteferrika* szó) alkalmazták a szultáni udvarban. A Porta hivatalnokaként bekapcsolódott a diplomáciai életbe. 1712-ben a szultán Savoyai Jenőnek írt levelét fordította le, és személyesen vitte el a hercegnek. 1716-ban kormánybiztosként tolmácsolt az akkor Nándorfehérvárott már nagyszámban gyülekező magyar menekültek javára, és később, amikor II. Rákóczi Ferenc emigránsként Törökországba érkezett társaival, Ibrahim Müteferrika hivatalosan melléjük kinevezett tolmácsként segítette őket. 1718-ban a pozserováci békekötés alkalmával tartózkodott a helyszínen a szultán képviseletében. 1720–1721-ben szintén II. Ahmet diplomáciai küldöttségének tagjaként hosszabb időt töltött Franciaországban, ahonnan visszatérve felhívta a szultán figyelmét arra, hogy szükséges és időszerű lenne az Oszmán Birodalom területén is létrehozni egy világi könyvnyomdát, amelyben a tudományos írásműveket nagyobb példányszámban lehetne előállítani.

Tulajdonképpen a diplomáciai szolgálat területén elért sikerei tették lehetővé, hogy a nyomdászmesterséggel is megpróbálkozzék. Az elképzelés megvalósítása nem volt bonyodalommentes, és később is adódtak nehézségek a nyomda működtetése kapcsán. Így például a nyomdászoknak maguknak kellett a könyvek készítéséhez szükséges papírt is előállítaniuk. Amikor 1730-ban felkelés tört ki, és a szultánt is száműzték, a zavargások idejére be kellett szüntetni a nyomda működtetését. A korabeli feljegyzések szerint 1735 és 1740 között Ibrahim Müteferrika ismét kénytelen volt a szultáni udvarban szolgálatot vállalni. Akkor ugyancsak Ibrahim nevű fia helyettesítette őt a nyomdában.

folytatás a 6. oldalon

Beder Tibor és **Krizbai Béla**

Ibrahim Müteferrika...

folytatás az 5. oldalról

A messziről indult, nagy tudású mestert, akit munkájáért kortársai *baszmadzsi*nak (nyomdásznak) neveztek, 1745-ben hirtelen ragadta el a halál. Élete utolsó éveiben még egy többnyelvű szótárhoz gyűjtött szócikkeket, de ezt a munkáját már nem tudta befejezni. Az általa alapított nyomdában fia dolgozott még néhány évig, de egy idő után – valamikor 1747 körül – be kellett fejeznie tevékenységét.

Ibrahim Müteferrika könyvnyomdájában többnyire személyesen írt vagy fordított, saját kezűleg nyomtatott könyvek készültek – a maga által metszett képekkel. 1729 és 1745 között tizenhét mű, huszonhárom kötetben, tizenkétezerötszáz oldalnyi terjedelemben: földrajzi, csillagászati térképek, atlaszok, természettudományos, hadászati, nyelvtani és egyéb tudományos kiadványok láttak napvilágot.

A kezdetben ezer–ezerötszáz, majd később ötszáz körüli példányban megjelenő művek ma már rendkívül jelentős könyvritkaságnak számítanak. Ugyanakkor a magyar nyomdászok is büszkék lehetnek erre a teljesítményre, hiszen, aki létrehozta ezeket a mára már igen értékesnek számító köteteket, az végső soron mégiscsak magyar volt – pontosabban unitárius székely.

Új hazájában, ahol hamvai nyugszanak, nem feledkeztek meg róla. Ibrahim Müteferrikát nagy tisztelettel őrizte meg emlékezetében a török nép, a török állam, hisz személyének köszönhetik az Oszmán Birodalom első arab betűs, világi könyveket kiadó könyvnyomdájának megalapítását. Munkáit török „ősnyomtatványokként" tartja számon a művelt világ, gyarapítva ezzel ugyanakkor a magyar nyomda- és könyvtörténeti hungarikagyűjteményt, öregbítve Magyarország hírnevét is. A törökországi könyvnyomtatás kétszázötvenedik évfordulójára rendezett tanácskozás is az ő méltatásával kezdődött. Munkái megtekinthetők az isztambuli Nyomdatörténeti Múzeumban, szobra pedig a fővárosban, Ankarában látható a kormányzósági negyed egyik parkjában. Ibrahim Müteferrika emlékét őrzi az a török és angol nyelvű tábla is, amely az egykori szultáni palotához közel, az Ishak pasa utcában levő nyomda falán, a bejárat mellett olvasható. A törökországi könyvtárak munkatársai a közelmúltban jelentettek meg egy szép kiállítású, illusztrált kötetet a kolozsvári születésű művész-mesterről mint a törökországi könyvnyomdászat megalapítójáról. Fájó hiány, hogy könyv- és nyomdászattörténészeink egyetlen idetartozó munkát sem tudnak felmutatni. Pedig a lehetőség megvolna rá, hiszen az Országos Széchényi Könyvtárban és a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára gyűjteményében együttesen Ibrahim Müteferrika nyomtatványainak teljes sorozata eredetiben is tanulmányozható.

Mindezek után érthető és indokolt, hogy a Magyarok Székelyföldi Társasága és a Háromszéki Mikes Kelemen Közművelődési Egyesület Ibrahim Müteferrikának szobrot kíván állítani Rodostóban, a Rákóczi Múzeum szomszédságában. Köpe Csaba csíki szobrász faragja Ibrahim Müteferrika szobrát. A fát Erdővidékről, Benedek Elek szülőföldjének tölgyeseiből választottuk ki. Ebbe faragja bele Köpe Csaba Székely Ábrahám (Ibrahim Mütteferikka) hosszú idő óta bolyongó lelkét.

A szoboravatási rendezvényt az Unitárius Egyház védnöksége alá helyeztük, a szobrot pedig a dr. Szabó Árpád püspök áldja meg augusztus 24-én Rodostó megye elöljárósága és a törökországi Kulturális és Turisztikai Minisztérium képviselőinek jelenlétében.

Várjuk az unitárius lelkészek avatóünnepségen való részvételét, és fölkérjük egyházközségeinket, hogy augusztus hónap egyik vasárnapjának perselypénzét ajánlják fel a szobor elkészítési költségeinek pótlására.

Banki kapcsolat:
Magyarok Székelyföldi Társasága
Banca Comercială Română
Miercurea Ciuc
Román Kereskedelmi Bank, Csíkszereda
530221 Miercurea Ciuc,
Str. Kossuth Lajos 2.
cod fiscal / adószám: 4465858

bankszámlák:
RON: RO25 RNCB 2900 0000 1950 0004
USD: RO41 RNCB 2900 0000 1950 0004
EUR: RO68 RNCB 2900 0000 1950 0003

jelige: **Ábrahám**

„Kezdetben volt a létezés, de a létezés nincs létező lény vagy létező dolog nélkül. Kezdetben volt a szó, a gondolat, de a tett még előbb volt. Kezdetben volt a tett, de a tett nincs cselekvő nélkül, nincs olyan tárgy nélkül, amelyre a tett irányul és olyan »te« nélkül, akivel a cselekvő találkozik. Kezdetben volt a találkozás." (J. L. Moreno)

Csipetnyi bibliodráma

Világunkban nyelvünket is elözönlik az ismeretlen, divatos jövevényszavak. Legtöbbször csupán hangzásuk alapján alakul ki bennünk (gyakran rosszalló) véleményünk, és ekkor máris áldozatává váltunk kényelemmel kecsegtető – de titkon butaságra kalauzoló – előítéletünknek. Bátran mondhatjuk: ember a talpán, aki tudatosan időt és energiát fektet önnön megrögzött előítéleteinek federítésére és lebontására.

A bibliodráma is ilyen újan, divatosan csengő, hangzatos szó, amellyel most megismerkedhetünk.

A bibliodráma története a pszichodráma történetével kezdődik.

A pszichodráma eredetileg Jacob Levi Moreno (1889–1974) bukaresti születésű, Bécsben, majd az Egyesült Államokban élt orvos által a múlt század első felében kidolgozott akcióelvű, cselekvésközpontú, tüneti és feltáró jellegű csoportpszichoterápiás módszer. Magyarországon az 1970-es évek elején, Romániában – magyar közvetítéssel – 1991-től honosodott meg.

A bibliodráma kifejezés előtagja könyvvel kapcsolatos fogalomra utal. A bibliodráma tehát elvileg bármilyen szöveg, könyv felhasználását jelenti annak érdekében, hogy személyes megközelítés útján kerüljünk közelebb a szöveg tartalmához. A bibliadráma, amely *bibliai* szövegek feldolgozásával, eljátszásával foglalkozik, része tehát a bibliodrámának. A magyarországi és a német nyelvterületi szóhasználat azonban a bibliadrámát is bibliodrámának nevezi, s bár ez utóbbi pontatlanabb, mi is most az elterjedtség kedvéért a bibliodráma kifejezést használjuk.

A bibliodráma első – a protestáns egyházak köreiből induló – kísérleteire a 60-as évek közepén került sor Németországban. Ezeken az alkalmakon a bibliai történetekkel való újszerű és befogadható találkozást tűzték ki célul. Magyarországon e „műfaj" a 90-es évek első felében gyökerezett meg, Romániában pedig 2005 nyarán indult az első magyar bibliodrámás csoport Sarkady Kamilla és Nyáry Péter vezetésével. A kiképzett bibliodrámásokat befogadta az 1995-ben alakult J. L. Moreno Pszichodráma Egyesület, és most, 2007-től Erdély-szerte indulnak már csoportok.

De mire is jó a bibliodráma?

„Találkozás egy bibliai szöveggel több különböző módszer segítségével úgy, hogy az teljes valónkat érintse. Ehhez a talál-

kozáshoz hozzátartozik a testi átélés, a szerepjáték és a visszajelzés. [...] A résztvevők tapasztalatuk szerint átélik a Bibliára épülő közösség szépségét, és a maguk módján elkezdik gyakorolni azt, amit [...] Pál »hétköznapi istentiszteletnek« nevez." (E. Kubitza – T. Schramm: *Bibliodráma élő istentisztelet*) A bibliodráma a személyiség fejlődési lehetősége, gazdagodása mára érvényes reflexiókkal a Biblia évezredes tapasztalatainak talaján, annak reményében, hogy öntudatos és felelős személyként éljük meg hitünket, életünket.

Miért épp a Biblia? – kérdezhetjük. A bibliai történetek szimbólumokban, archetípusokban gazdag kultúrkincsünk, és mély, megérlelt emberi problémákat, dilemmákat hordoznak. Mindenki önmagára találhat e történetekben, melyek ugyanakkor utat is kínálnak a transzcendens felé.

Pásztor Antal református lelkész szerint „kialakult, merev, elszürkült, kiüresedett, sokszor fundamentalista értelmezések jótékonyan »felpuhulhatnak«. És így út nyílhat újabb és újabb értelmezések felé. Ugyanakkor a saját szubjektív megközelítésemet összevethetem a bibliai szöveggel, korrigálhatom a felfogásomat. A szöveg és a játék termékeny dialógusba kerül. [...] Lehetőségünk nyílik arra, hogy a szöveg ún. »üres helyeit« a fantáziánkkal kitöltsük, eljátsszuk (egyébként ez történik a prédikációban is). A játékból sok mindent átvihetek a prédikációba, így az egy közösség együttes élményének a produktuma lehet." (http://www.bibliodrama.hu)

A bibliodráma ökumenikus jellegű. A biztonság légkörében történő személyes élmények, beszámolók által a másság elfogadása teljes természetességében van jelen.

A bibliodráma mindenki felé nyitott, élményekkel teli tanulási, fejlődési lehetőség, elsősorban azonban a segítő szakmákban dolgozóknak (lelkészeknek, tanároknak, szociális munkásoknak, orvosoknak stb.) ajánlott. Hangsúlyozni kell, hogy bár terápiás hatásokat is kiválthatnak ezek az alkalmak, a bibliodráma kimondottan *egészséges* emberek csoportos együttléte. „Csak a szó igazi jelentésében első-segély"; az érintett rálátást kap ugyan saját helyzetére, ám útját egyedül kell folytatnia (C.-W. Stangier: *Itt és most Bibliodráma a liturgia és pszichodráma vonzásában*).

A legfontosabb különbség a pszichodráma és a bibliodráma között talán az, hogy a pszichodráma önmagunk jobb megismerését és terápiát kínál, míg a bibliodráma az önismeret mellett a bibliai történeteken keresztül az isteni üzenet közvetítését tűzi ki célul. A pszichodrámában az egyén saját élettörténetéből kiindulva ér el általános igazságokig. A bibliodrámában egy többezer éves történetet aktualizálunk úgy, hogy a megírás során rögzített általánosságok válnak személyessé a játékban – írja Sarkady Kamilla és Nyáry Péter.

A két módszer tehát alapjaiban tér el egymástól. Magyarországon és Erdélyben ugyanakkor a bibliodráma-vezetők pszichodráma-kiképzésben is kötelezően részesülnek, hiszen a két módszer indokolt esetekben egymás átfedését is eredményezheti. Minderről Sarkady Kamilla így vall: „Számomra a pszichodráma és a bibliodráma egyformán élő és hangsúlyos. Mindkét módszer eszköztára sok hasonlóságot mutat, mégsem gondolom, hogy önmagában egy ószövetségi vagy újszövetségi történet eljátszása már bibliodráma lenne. [...] Bibliodrámává attól válik, hogy testben és lélekben felkészülünk arra, hogy Isten és ember szövetségének közös történetével találkozunk. A Biblia jelenetei ugyanis túlmutatnak önmagukon, és segítenek megválaszolni legfontosabb kérdéseinket: viszonyunkat önmagunkhoz, társainkhoz, világhoz, élethez, halálhoz, jóhoz és rosszhoz. [...] A bibliai szimbólumok valamiféle többletet sugároznak, áthallást engednek a világ Teremtőjétől. Hinni lehet abban, hogy a tudattalan tengerén túl Isten áll." (*Pszichodráma* c. folyóirat, 2001 tél)

A bibliodráma és a pszichodráma egyaránt „önismereti" szakasszal kezdődik, majd hivatalosan is elismert továbbképzőkön át vezet az út a csoportvezetői szintig – hivatásig.

A bibliodráma lényegét, szépségét leírni, összefoglalni nagyon nehéz, hiszen a bibliodráma élő, lüktető tanulás. Már-már tudjuk, hogy miről szól, még csak az íze és java van hátra.

Kocsis Tünde

Pályázati felhívás

A kolozsvári Egyetemi Fokú Protestáns Teológiai Intézet az Intézeti Tanács 2007. május 30-án tartott rendkívüli ülésének határozata alapján pályázatot hirdet az unitárius gyakorlati teológiai tanszék tanári (asszisztensi vagy adjunktusi/lektori) állásra.

Az állásra csak a Kolozsvári Protestáns Teológiai Intézet által kibocsátott teológiai oklevéllel rendelkező unitárius lelkészek/lelkésznők pályázhatnak.

Feltételek:

- legkevesebb 6 év gyülekezeti szolgálat
- eredményes gyülekezeti munka
- tudományos tevékenység

A pályázat beadásának határideje: 2007. szeptember 1.

A versenyvizsgára szeptemberben kerül sor. A versenyvizsga írásbeli és szóbeli vizsgából, valamint nyílt óra tartásából áll a szaktantárgy anyagából.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

a pályázati kérést; a teológiai tanulmányokat igazoló iratok hiteles másolatát; saját kezűleg írt önéletrajzot; a gyülekezeti munkáról és/vagy a tudományos tevékenységről készült jelentést; a Püspöki Hivatal által kiállított ajánlást.

Dr. Rezi Elek rektor

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Török Áron,
Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,
Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100.
Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767.

Évzáró Korondon

Ismét sikeres tanévet zártunk június 10-én Korondon, kedves műemlék-templomunkban.

Nem csupán azért mondhatjuk sikeresnek unitárius évzárónkat, mert újból nagyon sok diák kapott jutalomkönyvet és dicsérő oklevelet (nem kevesebb, mint 39!), hanem azért is, mert a tanév folyamán sikerült olyasfajta egészséges versenyszellemet kialakítani tanulóink között, amely mind komolyabb teljesítményekre buzdított minket, meg arra is ráhangolt – persze nem a „verseny" szellemében –, hogy rendszeresen járjunk istentiszteletre, és ezáltal egyre jobban megismerjük Isten hozzánk intézett üzeneteit. Példaként hadd idézzük meg e helyen Lőrincz Zsolt III. osztályos tanulót, aki a tanév folyamán 42 alkalommal vett részt istentiszteleten, és nem kevesen vannak, akik hozzá hasonló buzgalommal kapcsolódtak be az egyházközségi és istentiszteleti életbe.

Reméljük, a tanévzáró ünnepély – a sok jutalommal és dicsérettel – továbbra is ösztönözni fogja az elkövetkező tanév diákjait is a rendszeres teplomba-járásra. Lelkes kitartást kívánok hozzá! És jó vakációt mindenkinek, hasznos és élvezetes órákat azoknak a gyerekeknek, akik boldogan vették át a jutalomkönyveket!

Lőrincz Izabella

Enyészet – megújulás?

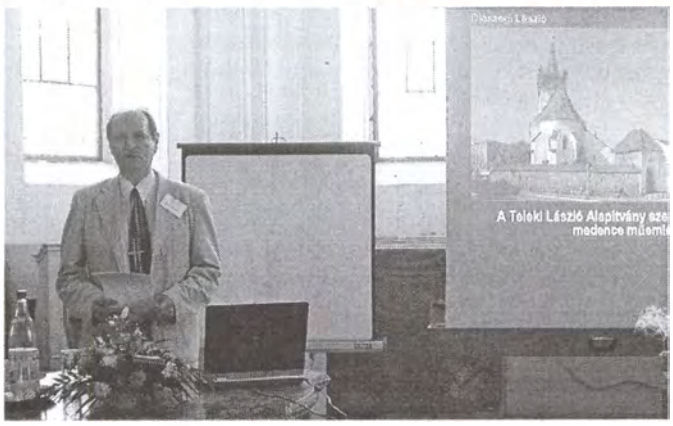

Diószegi László a műemlék-helyreállítások kritikus pontjait és az egyes régiók eredményeit foglalta össze

A Teleki László Alapítvány szervezésében ez évben is – június 8-a és 10-e között – nagy érdeklődés mellett zajlott a *Megújuló örökség. A határon túli magyar épített örökség kutatása és megóvása* című konferencia műemlékvédők, építészek, művészettörténészek számára. Az Erdélyi Unitárius Egyház képviseletében Paskucz Viola műszaki előadó és Ferenczi Sámuel, a kolozsvári Műszaki Egyetem végzős hallgatója vett részt a szakmai találkozáson. A konferencia színhelye ezúttal Erdélyben volt: az első napi előadásokat Magyarigenben, a református templomban tartották, majd környékbeli színhelyeken, református szórványban – főleg veszélyeztetett műemléktemplomok közelében – voltak a gyakorlati bemutatók és megbeszélések.

Az Egyházi Képviselő Tanács június végén megbízást adott az unitárius teológiai hallgatóknak a nyári gyakorlat elvégzésére. 2007 nyarán 13 teológiai hallgató állt e szolgálat rendelkezésére, Kolozs, Várfalva, Gagy, Székelyderzs, Recsenyéd, Ürmös, Budapest egyházközségében, valamint az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet keretében.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán június 24-én tartották az évzáró ünnepélyt. A kolozsvári belvárosi unitárius templomban tartott istentiszteleten Ferenczi Enikő kolozsvári kórházlelkész végezte a szószéki szolgálatot. Az évzáró keretében történt a hét végzős hallgató átadása és egyházi szolgálatra való átvétele is. Árkosi Emese, Bíró Attila, Kiss Sándor, Kovács Mária, Sipos László, Szabó Adél és Varró Amália gyakorló segédlelkészi kinevezését a Püspöki Hivatal szeptember 1-től eszközli.

A Lelkészképesítő Bizottság által bevett 2007. évi lelkészképesítő vizsgára július 2-3-án került sor Kolozsváron. A vizsgán a 2005-ben végzett gyakorló segédlelkészek sora: Barabás Zsolt (Rava), Buzogány Csoma István (Marosvásárhely), Gál Zoltán (Gyepes), Ilkei Ildikó (Bencéd), Nagy Adél (Marosvásárhely), Nagy Endre (Gyergyószentmiklós), Pál János (Székelykeresztúr), Solymosi Alpár (Firtosváralja), Szabó Előd (Székelyudvarhely I) és Tőkés Lóránt (Harangláb) szerzett unitárius lelkészi oklevelet.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán a 2007. évi szakvizsga június 29.-július 3. között volt. Vizsgára állt és sikeres teológiai szakvizsgát tett a 2006-2007-es tanévben az V. évfolyamot kijárt hat hallgató: Árkosi Emese, Bíró Attila, Kiss Sándor, Kovács Mária, Szabó Adél és Varró Amália.

A Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Doktori Tanácsa július 5-én tartotta Kovács Sándor teológiai tanár: Az angolszász-magyar unitárius érintkezések a 19. században című PhD-értekezésének nyilvános vitáját, amelyen Kovács Sándor teológiai tanár Summa cum laude minősítéssel doktori fokozatot szerzett. A jeles eseményen egyházunk vezetősége is részt vett.

Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete, az Egyházi Képviselő Tanács július 6-án tartotta II. évnegyedi rendes ülését Kolozsváron. Napirenden szerepelt többek közt az egyházi alkalmazottak nyugdíj-korhatárának lecsökkentése 70 évről 65 évre a férfiak, illetve 60 évre a nők esetében, valamint az úrvacsoraosztás kérdése a Szejkefürdői Unitárius Találkozó keretében.

A konferenciát dr. Diószegi László, a (már megszűnt) Teleki Alapítvány elnöke nyitotta meg, majd az Oktatási és Kulturális Minisztérium részéről Nagyné Varga Melinda üdvözölte a megjelenteket. A helyi szervezők részéről Gudor Botond magyarigeni lelkész köszöntötte a konferencia résztvevőit, majd bemutatta a magyarigeni református közösséget és barokk templomának történetét.

A szervezők az előadások folyamán ez alkalommal az erdélyi történelmi egyházak képviselőit szólaltatták meg, akik beszámoltak az utóbbi tíz év műemlékvédelmi tevékenységéről egyházuk keretében. Ilyen értelemben a konferenciák során először volt alkalmunk szót kapni; az általunk tartott előadást elismeréssel fogadták.

Horváth Ákos az Ágoston Sándor Alapítvány tevékenységéről számolt be. Az alapítványt magyarországi teológiai hallgatók hozták létre a magyar református közösség támogatása érdekében. Céljai között szerepel a történelmi tudat erősítése, a közösségteremtés, hit és cselekedet egységének gyakorlati megvalósítása, a civil szféra érdeklődésének és felelősségének erősítése. Ezeknek a céloknak megvalósítása szorosan összekapcsolódik a szórványközösségek műemléktemplomainak megmentésével. 2004 óta az erdélyi tevékenységüket főként a magyarigeni szórványkörzetben fejtik ki.

Diószegi László a Teleki László Alapítvány tevékenységét ismertette – a kezdetektől. A számba vett eredmények fényében szívszorító fejleménynek mondhatjuk, hogy 2006-os kormányrendelettel a térség legfontosabb alapítványát szüntették meg, amely a határon túli műemlékek felújításával és kutatásával foglalkozott.

Diószegi a határon túli műemlékek veszélyeztetettségének okait a következőkben jelölte meg: mindenekelőtt az anyagi források hiánya hátráltatja a hatékony műemlékvédelmet, de több helységben az épületeket tudatosan hagyják pusztulni – azok magyar vonatkozása miatt –, másfelől meg-megújuló kísérletek történnek a magyar emlékanyag kisajátítására is. A műemlékek megőrzése, megóvása – különös tekintettel a határon túli műemlékekre – nemzetpolitikai kérdés. A kulturális örökségről szóló 2001/LXIV sz. törvény állami feladatként ismerte el a határon túli magyar műemlékek védelmét. Ennek a támogatási rendszernek nemzetközi visszhangja is volt (2004-ben Lengyelországban a magyarhoz hasonló modellt alkalmaztak).

A határon túli építettörökség-védelemre fordított magyar állami támogatások alakulását az évek során (1999 és 2006 között) előbb felívelő, majd drasztikusan zuhanó görbével szemléltethetnők: míg 1999-ben 141 millió forint jutott e célra, 2002-ben már 256 millió, hogy aztán – a kormányváltás évétől – fokozatosan megcsappanjon a támogatás, eladdig, hogy 2006-ban a magyar költségvetésből már csak 45 millió forintot fordítottak a Magyarország határain kívüli műemlékek védelmére.

De még árnyaltabban látjuk a helyzetet, ha konkrétan számot vetünk az egyes régiók sajátos gondjaival. Ukrajnában például gyakorlatilag nem létezik szervezett állami műemlékvédelmi rendszer a magyar vonatkozású műemlékek esetében, és sokszor negatív a befogadó környezet is. Szlovákiában kiemelkedően kedvező a politikai környezet, jók az egyházi partnerek. Jól működik a műemlékvédelmi intézményrendszer, a szakmai kapcsolatok rendezettek. Romániában jelentős hagyományokkal rendelkezik a magyar műemlékvédelem, szervezett, de rendkívül forráshiányos a műemléki intézményrendszer.

Diószegi László a Teleki Alapítvány által adminisztrált támogatások problémái között megemlítette a folyamatosan késésben levő döntéshozatalt, a szerződéskötéseket és a támogatások késedelmes átutalását – így számos esetben a műemlékvédelmi munkálatok is megkéstek.

Mivel a határon túli magyar közösségek támogatását felvállaló intézmények

folytatás a 10. oldalon

Paskucz-Szathmáry Viola

A marosszentimrei templom a 13. század elején épült. Jelenleg a református egyházé

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
augusztus 8., 29.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
július 22.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
július 21., augusztus 4., 18.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Enyészet – megújulás?

folytatás a 9. oldalról

(Illyés Közalapítvány, Apáczai Közalapítvány, Határon Túli Magyarok Hivatala, NKOM Etnikai és Kisebbségi Főosztálya, NKOM kutatási programok) jószerével megszűntek, a jövőben a feladatok megoldását is új irányban kell keresni: nagyobb szerepet kell hogy kapjon a civil szféra, és felértékelődnek az önkormányzati kapcsolatok.

A továbbiakban a szakmai kirándulások során a Fehér és Hunyad megyei református szórvány templomait tekintettük meg: Magyarigent, Boroskrakkót, Marosszentimrét, Óraljaboldogfalvát, Nagypesténytt, Zeykfalvát (temploma most ortodox műemlék), Kéméndet, Nagyrápoltot, Algyógyot, Borbereket, Alvincet, Sárdot. Az elnéptelenedő egyházközségek az Erdélyi Református Egyházkerület vezetésével karöltve, külföldi támogatásokat is igénybe véve legalább a konzerváló állagmegóvást szeretnék elvégezni, de sokszor anyagi források híján ez sem sikerül.

Gyulafehérváron bemutatták a római katolikus székesegyház és a püspöki palota építéstörténetét, és ismertették a felújítás sokéves – sokszor buktatókkal teli – folyamatát.

A szakmai kirándulás folyamán megtekintettük a szomorúan romos állapotban levő Martinuzzi-kastélyt Alvincen. Végül pedig Marosillyén a Bethlen-kastélyhoz tartozó Veres-bástya történetét és sikeres felújítását, illetve a felújított épület használatát mutatták be a szakemberek.

Több mint elismerés

A pünkösd alkalmával egy rég nem látott tanítványommal találkoztam, aki – mint sok más fiatal – itthagyta szülőfaluját, szeretteit, akit rákényszerített a sors, hogy idegenben megélhetést teremtsen magának. Úgy érzem, találkozásunk mindkettőnk számára öröm volt. És alkalmat adott egy rövid beszélgetésre is. Sorsáról, munkájáról, sikereiről számolt be nagy lelkesedéssel. Éreztem, hogy különösebb gondjai nincsenek, csupán anynyi, mint minden hasonkorúnak – az is elég volt. Bevallotta, hogy nősülés előtt áll, de – ahogy kifejezte – ez „a mai világban gondot jelent". Nagy figyelemmel hallgatta a nősülésről, a családról, a jövőről elmondott véleményemet is. Hitéletéről csak annyit mondott, hogy ahol él, unitáriusok nincsenek, ünnepek alkalmával a református templomot látogatja. Beszélgetésünk számomra nagy meglepetéssel fejeződött be: „Pap bácsi – mondta –, hogy ember lettem, azt magának köszönhetem."

A történet 1996-ban kezdődött, amikor a következő évi konfirmációi előkészületekre került sor. A fiatalember hosszú ideig kórházi kezelésre szorult, míg lányikertestvére normálisan fejlődött. Járványos betegségek áldozata lett, többször a szülei is lemondtak már az életéről (ma jó megjelenésű, egészséges fiatalember). Mivel akkoriban konfirmációi előkészületre nem jelentkezett, fontosnak tartottam, hogy szóba álljak a szülőkkel. A szülők véleménye lesújtó volt: fiunk nem tud konfirmálni! Az az érvem, hogy a szülő nem különböztetheti meg ilyen módon gyermekeit, – hiszen bátyjai is konfirmáltak, az ikreket elválasztani nem szabad –, meggyőzőnek bizonyult. Magamra vállaltam, mindent megteszek, hogy szégyent ne hozzon a családra – ez volt ugyanis a szülők ellenérve. A csoporttársai is fenntartásokkal fogadták. Októbertől júniusig folyt az iskolai és egyházközségi oktatás. Mi ketten hetente egyszer-kétszer találkoztunk. Egy idő után versenytársa lett a többieknek, a hiperaktív gyermek, akivel az iskolában alig bírtak, megcsendesedett, lehiggadt. Énekhangjában – amiről azelőtt nem tudott – valósággal gyönyörködött, beleolvadt a társaságba.

Közeledve a konfirmáció napjához egyre fokozódott benne a feszültség. Az istentisztelet, a kikérdezés, az úrvacsora alatt magam is féltem a „rövidzárlattól". De váratlanul oldódott a stressz, s a szertartás végére valóságos élmény volt látni őt.

A konfirmációi ebéden, ahová a szülők meghívtak, egy felszabadult, boldog unitárius fiatalemberrel találkoztam, akivel addigi élete, az elvégzett iskolája a családon kívül nem éreztette meg a siker örömét. De tovább is figyeltem sorsát. Mesterséget tanult, munkatársai pozitívan ítélték meg.

Ha abban, amit megköszönt, tényleg részem volt, ez számomra öröm. Ezt az örömet szeretném megosztani lelkésztársaimmal, pedagógusokkal és az *Unitárius Közlöny* olvasóival is.

Török Elek

Bukaresti tapasztalatok

Történik úgy az ember életében, hogy sokszor elmegy egy-egy fontos dolog mellett anélkül, hogy felfigyelne rá, vagy érdeklődést tanúsítana iránta. Immár a 37. éve annak, hogy a sors engem is, mint talán sok mást, Bukarestbe sodort, de a mindennapi munka és elfoglaltság annyira lekötött, hogy nagyon kevés időm maradt magam körül tekinteni, megnézni azt, ami valóban létezik, és amit egy idegen talán jobban ismer, mint én. Így történt a metróval is, mert amikor évente hazajöttem Erdélybe, az ismerősök, rokonok sokszor megkérdezték, hogy na, milyen is az a földalatti, én nem tudtam válaszolni, mert még nem utaztam vele. És ugyanezt mondhatnám a Parlament épületéről is, amelyben a mai napig sem jártam, habár ott már nagyon sok vidéki megfordult, vagy ott van a Petőfi Művelődési Ház, ahova csak akkor látogattam el, amikor a magyar igazolványra volt szükségem.

Az évek során többen kérdeztek a bukaresti magyarságról, azt állítva, hogy talán a legnagyobb magyarlakta város az országban. Megvitattam ezt a kérdést Barabás István volt bolyais osztálytársammal, aki már régóta Bukarestben lakik, és újságírói tevékenysége alatt „sokat látott". Ő tízezer alattra becsüli a bukaresti magyarság lélekszámát. A telefonkönyvben egyszer próbáltam megszámolni a magyar neveket, azonban vagy kétszáz oldal után ráuntam – acélidegzet kell ahhoz! –, habár a pár ezret már jócskán meghaladtam. Az igazság az, hogy nagyon sok a nemzetiségi vegyesházasság, ugyanakkor (sajnos) sokan megtagadják nemzetiségüket.

Az is megtörtént, hogy ismerőseim érdeklődtek a bukaresti unitárius egyházi életről, én pedig csak azt mondhattam, amit hallomásból tudtam – s hivatkoztam arra, hogy én a ravai unitárius egyházhoz tartozom, és a világon nincsenek szebben szóló harangok, mint a miénk.

De elhatároztam, hogy bukaresti „irányú" ismereteimet bővíteni fogom. Az első utam a magyar/református temetőbe vezetett, mivel az többféle szempontból is érdekelt. Végigjártam talán kétszer is, még a feleségemet is elvittem. Mondhatom, megható volt látnom, kiváltképp ennek a régi részét, a magyar neveket, mert majdnem minden sírkőre odaírták a meghalt személy szülőföldi hovatartozását. Elgondoltam, hogy sodorja el a sors az embert, mert bár születése helye bizonyos értelemben meghatározott, sorsa, „végzete" bárhol beteljesülhet. Szomorú volt látni a több mint százéves, elhagyott és gondozatlan sírokat a megrozsdásodott, romba dőlt kerítések mögött, amelyeket ma már senki sem gondoz – mert nincsenek utódok.

Felkerestem a református egyházat és Zsold Béla medgyesi születésű lelkészt, akihez e temető tartozik, és akinek címét egy ott levő alkalmazottól tudtam meg. A tiszteletes úr kedvesen fogadott. Tőle tudtam meg, hogy a temető 1886 óta létezik, ezelőtt pedig volt egy másik is, az egykori Királyi Palota mellett, azonban az építkezések miatt az akkori városi tanács a város végére helyezte.

Hosszasan elbeszélgettem a tiszteletes úrral, tőle tudtam meg, hogy Bukarestben magyarok már a 17. században is éltek. Kérdésemre, hogy miért van olyan sok ortodox ide temetve, elmondta, hogy ez a vegyesházasságokkal magyarázható, mivel minden sírhely két generációnak szolgál. Azt is megtudtam, hogy a tiszteletes úr tartja a kapcsolatot az ottani unitáriusokkal is, tehát elkértem a gondnok telefonszámát, minthogy állandó lelkész nincs.

Az unitárius gondnok Vajda Gyula bácsi, egy nagyon szerény, 80 év körüli úr. Nem messze lakik tőlem, így csakhamar fölkerestem. Tájékoztatott arról, hogy a bukaresti unitáriusok csak leányegyházközségbe szerveződnek, 1970-ben lett újraszervezve a gyülekezet, beszolgáló lelkész gondoskodik az istentiszteletekről, a nyilvántartottak száma 39 család, de az adatok szerint a fővárosban talán 106 unitárius család létezne. Istentiszteletet havonta egyszer tartanak a lutheránus-evangélikus templomban, és ő alkalomról alkalomra telefonon mindenkit értesít a pontos dátumról, kezdési időpontról.

Családommal tehát én is részt vettem egy – számunkra első bukaresti unitárius – istentiszteleten. Meghatott az evangélikusok testvéri jóindulata, akik szívesen megengedik, hogy itt összegyűlhessünk. De meghatott a templom szépsége is, na meg az orgona hangja. A lelkem mélyén felsóhajtottam, és szemem könnybe lábadt: csodálom a jóindulatú, magyarszerető embereket, akik segítségüket minden esetben önzetlenül felajánlják.

Ami pedig engem illet, megfogadtam, hogy ezután jobban odafigyelek a körülöttem levő világra, mert nincs boldogabb pillanat, mint amikor idegenben egy földivel találkozunk, megtudjuk róla, hogy ő is unitárius, és együtt valljuk: Egy az Isten!

Demeter András

Kötődések

Az autóbusz ablakából szemlélem a Homoród menti falvak festői világát. Átutazóként is kötődöm ehhez a tájhoz, mert tágabb értelemben szülőföldem. A homoródmenti Jánosfalvi Sándor István másfél százados üzenete jut eszembe: „Hazádnak azon keskeny körét, amelyben születtél, igyekezz megismerni és ismertetni."

Talán az ő sugallatára is íródtak és rendeződtek kötetté a recsenyédi születésű Cseke Péter szociográfiai riportjai *Hazatérő szavak* címmel. Az író-olvasó találkozók által személyes ismerősömnek mondhatom a szerzőt – emlékezetbe véső gondolataival így még könnyebben azonosulni tudok: „Az anyaföld a legbölcsebb szülő, mert úgy szabadít fel kötöttségei alól, hogy egy életre érezteti velünk elszakíthatatlanságunkat. A szülőföld bennünk épül." Oldalunkra akasztja a vándortarisznyát, de közben vissza-visszahívogat, hogy újból megtölthesse minden földi jóval.

Kötődöm e földrajzi helyhez unitárius vallásomnál fogva is. Táj és nép kapcsolódik össze bennem. Itt a megkonduló harangok messze zúgják e vidék szépségét, lakóinak vendégszeretetét és a hit megtartó erejét.

Ahhoz, hogy valaki otthon érezze magát a szülőföldjén, nem elég csupán az érzelmi kötődés. Korszerű értékszemlélettel kell tudatossá tennünk ezt a viszonyulást. A falun maradottak vallomásaként íródtak ezek a sorok: „Magamnak hatalma vagyok, / hitemben bízó emberibb – / Őseim telkén szépítek, / ameddig erőmből telik."

Csak száz évre visszagondolva is mondhatjuk, hogy jó gazdálkodói voltak a Homoród menti falvaknak. Régi írások közt olvasom: „Szász Péter gazdálkodó, Gyepes sz. 1905. Székely gazdacsaládból ered. Atyja: Mózes, anyja: Demeter Lidia volt. A szülői házban atyja mellett tanult meg gazdálkodni, gazdasága mellett méhészettel is foglalkozik. Tekintélyes polgára a községnek, a gazdakör pénztárosa, egyházpresbiter és községi albíró. Neje: Kádár Julánna, fia: Mózes."

A felnőtté vált Mózest 27 éves korában feleségével együtt az iparosodó Szentkeresztbányára sodorta a kenyérkeresés gondja. Állami alkalmazottként élték életüket, de szülőfalujuktól nem szakadtak el, hazajártak gazdálkodni. A kihívások emberei voltak. A közösségi életbe is szívvel-lélekkel bekapcsolódtak. Alapító tagjai az unitárius egyházközségnek. Mózes gondnok, Vilma jegyző volt éveken át. Egyházi munkájuk mozgatóereje Jakab apostol kijelentése: „A hit tettek nélkül halott." Az egyházközség mindig számíthatott a segítségükre. A tízéves egyházközség 2003-ban munkájukat emléklappal jutalmazta.

Városi és homoródfürdői lakásuk nyitva áll a vendégfogadásra. Közismert emberek a vidéken. A rendezvényeken népviseletben jelennek meg – a fúrás-faragás, hímzés, rojtozás, varrás szabadidős elfoglaltságukhoz tartozik. Vilma tagja a városi dalárdának is.

Nyugdíjasként az év hat hónapját Homoródfürdőn töltik, mert méhészként is hasznossá tették magukat ott. Szorgalmas munkájuk mellett a vasárnapot templomlátogatással ünneplik. Szabadidejében mérnök fiuk is gazdálkodik. Városon élő lányuk sem felejtette el a szülőfalut, ahol a 95. évében levő Szász nagymama vigyázza a családi tűzhelyet. Egy élet teljesedett itt ki, mert a jó Isten áldásaként az unokák jelentik a folytatást és a reményt.

Az évek meg repülnek... Nemrég 75. születésnapját ünnepelte Vilma és Mózes. Még fiatalok ők ehhez az „évjárathoz".

Egyházközségünk köszönettel van munkájukért. Tisztelettel és szeretettel egy virágcsokornyi gondolattal köszöntjük most őket. A szülőföldhöz való hűségük tükrében születtek ezek a gondolatok, amelyeket Áprily Lajos szavaival zárhatunk legméltóbban:

„Csak akkor leszünk egész emberek, ha nem szakadunk el a természet kimeríthetetlen világától."

Péter Irma

Tízéves találkozó múzsák és erények hajlékában

E beszámoló azért született, mert a székelykeresztúri Orbán Balázs Unitárius Gimnáziumban 1997 nyarán érettségiző és ballagó XII. T. osztályos diákok tízéves találkozója a már említett „középtanoda", a mostani Berde Mózes Unitárius Gimnázium jelenkori életében jeles eseménynek számít. Hiszen 1993-ban, 200 évvel azután indulhatott újra Székelykeresztúron az unitárius egyház kebelén a felekezeti oktatás, hogy 1793-ban a homoródalmási zsinat július 10-én jóváhagyta a gimnázium építését „nemes Keresztúrfiszékben, a Székely-Keresztúri unitárius ekklézsiában minél hamarabb egy olyan unitárius gymnasium állíttassék fel, melyben az ifjúság avagy csak a rhetorikáig taníttassék..."

Az Unitárius Egyház 1992. december 2–3-án Magyarsároson tartott zsinati főtanácsa elhatározta, hogy az 1993/1994-es tanévtől kezdődően újraindítja az 1948-ban önkényesen bezáratott iskoláit, így az említett tanévtől kezdődően újjáalakult a Székelykeresztúri Unitárius Gimnázium.

„Elmúlt, mint száz más pillanat,
De mi tudjuk: mégis múlhatatlan,
Mert szívek őrzik, nem szavak."

(Nagy László)

1993 szeptemberében a IX. T. osztályban 31-en kezdtünk, 1997 júniusában 26-an ballagtunk és érettségiztünk.

Az ősi alma mater színes fényképét is megjelenítő meghívó 2007. június 9-ére gyűjtött össze osztályfőnöki órára.

Czire Irma magyar nyelv és irodalom szakos tanárnő – aki közel három éven át volt osztályfőnökünk – egykori magyaróráink indítását felidézve imádsággal vezette be a rendhagyó találkozót, amelyen részt vett Ütő László testnevelés szakos tanár is, aki egy évig volt osztályfőnökünk.

Huszonhárom egybegyűlt, egykori osztálytárs beszámolója alapján írhatom, hogy 18-an országhatárokon belül élünk, 5-en külföldön.

Az „úttörő" unitárius osztályos diákok 2007. június 9-én lelkészek, kántortanítók, képzőművészek, színészek, magánvállalkozók, kereskedelmi alkalmazottak. Kevés kivétellel családot alapítottak, van, aki már több gyermeket is nevel.

A Balázs Ferenc unitárius lelkész-prófétáról május 22-én elnevezett díszteremben gazdagon, ízlésesen terített asztalok mellett egykori tanárainkkal, igazgatóinkkal találkoztunk és beszélgettünk, köztük Fekete János egykori igazgatóval, nyugalmazott történelem szakos és Varró Margit matematikatanárral, a jelenlegi igazgatóval.

Az egymásnak szinte „úrvacsoraosztásos", felemelő áhítattal adott friss házikenyér ízét nem felejtjük.

Köszönjük Karda Mária Magdolna osztálytársunknak, hogy vállalta a szervezést és a kapcsolattartást.

A csaknem „kivilágos-kivirradtig" tartó vendéglős táncmulatság során sok-sok diákkori derűs eseményt lehetett közel hozni, s csak úgy özönlöttek a kérdések: „Mesélj már, hogy vagytok, mivel telnek napjaitok?"

E tízéves találkozó kapcsán három székelykeresztúri unitárius, már az örökkévalóság hazájába költözött szellem- és lélekóriás emlékének szeretnék tisztelettel adózni, akik szemem láttára dolgoztak-fáradoztak a felekezeti oktatás ügyének előremozdításáért.

Az első néhai Báró József unitárius lelkész, tiszteletbeli esperes, aki gyermek- és ifjúkorom rajongásig szeretett, Jézus-arcú pap bácsija volt, aki 1979-ben megkeresztelt, 1992-ben megkonfirmált, és 1997-ben a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara I. évfolyamára való felvételizésemet megelőzően ajánlólevelet állított ki. A pap bácsimtól 1996-ban kapott Bibliát használom ma is istentiszteleti és szertartási szolgálataim alkalmával.

A második néhai dr. Molnár István földrajz-néprajz szakos tanár, múzeumalapító, egyházköri felügyelő gondnok, aki a néprajz iránti érdeklődésemet keltette fel. A Magyar Rádió *Szülőföldem híres embere* című pályázatán a róla írt dolgozattal nyertem könyvjutalmat 1996-ban unitárius osztályosként.

A harmadik néhai Gálfalvi Sándor pedagógia-lélektan szakos tanár (aki a székelykeresztúri gyermekotthonban szüleimmel, Pálffy Erzsébet román-orosz nyelvszakos tanárnővel és Pálffy Ákos biológia szakos tanár-igazgatóval volt munkatárs), egyházi főgondnok, aki a cserkészmozgalom beindításában is tevékenykedett a T osztályosok körében.

Pihenésük legyen csendes a székelykeresztúri temetőkben, emlékük örökké áldott!

Mi pedig, a június 9-i találkozón részt vevő huszonhárom „véndiák", most még 28 vagy 29 évesekként ifjúsági indulónk soraival gondolunk a 2017-es, 20 éves találkozónkra: „Letűnt az éj, köszönt a nap,/ Miénk az élet, dalra hát!"

Pálffy Tamás Szabolcs

Harang-villamosítás!

» elektromágneses húzás,
» elektronikus vezérlés
» nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
» többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
» harang és torony számára a legkíméletesebb mozgatás
» 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFŰTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

• DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
• e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

A székelykeresztúri egyházkör nőszövetségeinek közgyűlése

A terméshozó nyár első hónapjában, június 9-én a fiatfalvi nőszövetség fogadta a székelykeresztúri egyházkör nőszövetségeinek küldötteit.

Mint ahogy a Nap fényével és melegével életté varázsolja a búzaszemeket, úgy telt meg a mi lelkünk is melegséggel, amikor ismerősökkel találkozhattunk. A köri nőszövetségi közgyűlésen az UNOSZ részéről Szabó Magdolna és Asztalos Klára elnököket köszönthettük. Az összetartozás érzésével 27 nő vett részt a találkozón.

Már a reggeli órában megtapasztalhattuk a helybéli nőszövetségi tagok szeretetét; szívélyes fogadtatásban volt részünk. A vendéglátó nőszövetség nevében Bartha Márta köszöntötte a megjelenteket. Szombatfalvi Anna imája és köszöntő gondolatai összefogásra, derűlátásra buzdította a jelenlévőket.

A köszöntő beszédek után rátértünk az első napirendi pontra, a kör nőszövetségeinek beszámolóira. A helyi nőszövetségek évi tevékenységéről szóló beszámolókat hallgatva megállapíthatjuk, hogy a nők szívet-lelket melengető munkát végeznek. Függetlenül attól, hogy némely egyházközségben nem működik szervezett nőegylet, a nők minden szükséges alkalommal aktív szerepet vállalnak az egyházközség munkálataiban. Odafigyelnek a felnövekvő gyermekek értelmi és erkölcsi nevelésére, az idősek gondozására. Időt szakítanak a hagyományőrzésre, templomaink, gyülekezeti termeink szépítésére. Ápolják a nőszövetségek közti kapcsolatokat, közös tevékenységeket, kirándulásokat szerveznek.

A beszámolók után Szabó Magdolna elismerően beszélt az eddig kifejtett munkáról, további kitartó együttműködésre buzdította a nőszövetségek tagjait.

Az évi tevékenységek beszámolói után az új köri vezetőség megválasztására, valamint az UNOSZ választmányába való jelölésre került sor.

Asztalos Klára a májusban megtartott vezetőképzőről, a médiaképzés lehetőségeiről beszélt. Felkérte a nőszövetségeket a lókodi öregotthon szervezett látogatására és a látogatásról szóló beszámolók beküldésére a kiadott űrlapokon. Felhívta figyelmünket, hogy a személyi jövedelemadó 2%-ával az UNOSZ-t támogathatjuk.

Közös ünnepi istentiszteleten vettünk részt, a szolgálatot Solymosi Alpár firtosváraljai lelkész végezte. A prédikáció után Bartha Alpár helyi lelkész köszöntötte a közgyűlés tagjait, ezt követően Szombatfalvi József esperes köszöntő- és köszönőbeszéde hangzott el.

A helyi ifjúság ünnepi műsorral tette színesebbé együttlétünket, Gagyi Attila fiatfalvi énekvezér népdalt énekelt, szavalatok hangzottak el, fellépett a fúvós zenekar.

A nőszövetségi és az egy időben zajló egyházköri közgyűlés a kultúrotthonban szervezett közebéddel ért véget. A jövőbeni találkozás reményében vettünk búcsút egymástól.

Berei Enikő

Ahol nincs vakáció

A legnagyobb kánikulában – és ebből nincs hiány az idei nyáron – felüdülés belépni a kolozsvári nőszövetség kézimunkakörének műhelyébe, a belvárosi egyházközség alagsori helyiségébe. Télen a központi fűtés teszi barátságossá, nyáron az alagsor mindenkor hűvöst árasztó falai fogadják a belépőt. De nem csak ez az oka annak, hogy szívesen járnak ide az asszonyok.

De akkor még miért?

Megkérdeztem erről a jelenlevőket. Íme a válaszok sokasága: jól érezzük magunkat együtt, szeretet és megértés van közöttünk, nincs pletykálkodás, itt feledjük az otthoni gondokat, az öregség nehézségeit, jó szót, biztatást, vigasztalást kapunk, rendszeres foglalkozásra az időseknek is szükségük van, és ide mindig el lehet jönni, itt összefonódik a kikapcsolódás és a hasznosan eltöltött idő, egymástól lehet tanulni, tanácsot, útbaigazítást kapunk egészségi problémákra vagy például a gyógyteák használatára. Nem utolsósorban az is sokat nyom a latban, hogy ebben a közösségben azonos nyelvet beszélünk és azonos hitet vallunk, ezért mindannyian testvéreknek érezzük magunkat.

Itt mindenki megtalálja a maga helyét: Bálint Éva, Grobois Irén, Kolumbán Ilona, Vajda Zsuzsa, Orbán Piroska, Szőcs Piroska rongyot vágnak, Vernes Ida varrógépen szorgoskodik, Dénes Rózsika, Incze Gizella, Józsa Polixénia otthon vágják a rongyot és küldik be a rongygombolyagokat. A két szövőszéken felváltva hárman dolgoznak: Zsakó Erzsébet színes gyapjúszőnyeget sző svájci megrendelésre, Sigmond Júlia és Marton Juliska tarka rongyszőnyegeket szőnek többnyire ugyancsak rendelésre. Moldován Baby még dolgozó nő, csak délután tud bejönni. Kolumbán Emese az adminisztrációs nyilvántartást végzi.

A tea mellé rendszerint kalács vagy keksz is kerül. Néha Vajda Zsuzsa szaval szép verseket, vagy közösen énekelnek ked-

folytatás a 14. oldalon

Asztalos Klára

Ahol nincs vakáció

folytatás a 13. oldalról

velt zsoltárokat, világi énekeket. A legidősebb tag, Wirtz Rózsika néni betöltötte a 96. évét, most is bejött egy kicsit „együtt lenni". A legfiatalabb a 15 éves Emőke, saját bevallása szerint szeret varrni, és szeretne megtanulni szövőszéken dolgozni.

Beszélgetés közben sokszor emlegetik a „régieket", akik vagy kiöregedtek vagy már a Házsongárdi temetőben nyugszanak, de akikre hálás szeretettel gondolnak, mint Gergely Mária, Kádár Mária, Nagy Erzsébet, Nyitrai Éva, Ernyő Lili, Poschner Etelka, Mosonyi Ilona, Egri Erzsébet, Derzsi Rózsika. Sajnos hosszú az egykorvoltak sora, de amilyen szeretettel rájuk emlékeznek, épp oly nyitottsággal hívnak és várnak új tagokat minden kedden és pénteken de. 10 és 12 között és szerdán du. 3 és 5 között, főleg a „fiatalabb" 60 éveseket, hisz a jelenlegi átlagéletkor 80 év körül mozog.

A kolozsvári nőszövetség tevékenysége azonban nem csak kézimunkázásból áll. Ott van a kis létszámú segélyező csoport Bulbuka Szende vezetésével. Ők cipelik a használt ruhás dobozokat, és osztják szét a ruhaneműt, élelmiszercsomagokat készítenek az időseknek, gyógyszereket vásárolnak, keresztelői csomagokat állítanak össze. Már hagyomány, hogy júniusban ők vállalják a Lókodi Öregotthon meglátogatását. Ez alkalommal is tartós élelmiszerekkel megrakódott kisbusszal érkeztek Lókodba.

A szabadkézimunkázók köre, másnéven a „klub" hetente egyszer gyűl össze a kolozsvári nőszövetség székhelyén, a házigazda Szakács Ilona. Ki-ki hozza a maga kézimunkáját, varrnivalóját. Beszélgetés közben információkat cserélnek. Kávé és sütemény mellett kulturális eseményekről, könyvekről is szó esik, verseket olvasnak fel, olykor besegítenek a kézimunkakörnek, ha például ballagásra nagyobb megrendelést kapnak. Zilahi Zsófia nagy szakértelemmel babákat öltöztet fel saját készítésű torockói népviseletbe, és másokat is megtanít erre. A csoportban családias a hangulat, figyelnek egymásra, közösen mennek kiállításokra, ismerős betegeket látogatnak.

A kolozsvári nőszövetség télen-nyáron megszakítás nélkül minden hónap utolsó csütörtökén tartja havi összejövetelét a belvárosi egyházközség tanácstermében. Péterffy Enikő szervezésében rendszerint közérdekű előadások hangzanak el. A helyi újságban megjelenő hirdetéseknek köszönhetően nem csak unitáriusok vesznek részt az összejöveteleken. Legutóbb meghívottunk Csép Sándor, a kolozsvári televízió magyar adásának egykori szerkesztője volt, aki a változások utáni újraindulásról elevenítette fel emlékeit, és beszélt az „Áldás, népesség" mozgalomról, amelynek célja az erdélyi magyar lakosság demográfiai mutatóinak javítása érdekében a család szerepének a felértékelése, a gyermekvállalással kapcsolatos szemléletváltás. Az előadó pozitiv példákról is beszámolt. Ifjúsági szervezetekkel karöltve Erdély- és Kárpátmedence-szerte számos összejövetelt, tanácskozást szerveznek, igazi megszállottsággal szolgálják megmaradásunk kulcskérdését. A kérdések-feleletek során sok nehézségre is fény derült.

Azoknak a nőszövetségi tagoknak, akik nyári vakáción vannak – tudjuk, a legtöbben nem üdülőhelyeken, hanem nehéz munka árán küzdenek a szeszélyes időjárással a betevő falatért – kívánunk eredményes munkát, jó termést és ősszel reményteljes folytatást a nőszövetségi közösségi életben.

ifjúsági oldal

Közelednek a nagy nyári rendezvények

Színjátszó találkozó

A Dávid Ferenc Ifjúsági Egyletek XI. Színjátszó találkozójának színhelye idén az udvarhelyszéki Székelyderzs (románul: Dârjiu) lesz, időpontja augusztus első hétvégéjére (3–6.) esik. A rendezvény pénteken délután ünnepi felvonulással és megnyitóval kezdődik. Vacsora után a helybeli fiatalok lépnek színpadra, majd egy meghívott színi társulat mintaelőadása következik. Szombat a színielőadások napja lesz, este pedig fellép Berecz András magyarországi népdalénekes és mesemondó. A vasárnapi ünnepi istentisztelet és ebéd után gálaműsor következik eredményhirdetéssel és a bírálóbizottság értékelőjével. Este zenés táncmulatság zárja a rendezvényt. A hazaindulásra többnyire hétfő reggel kerül sor.

A rendezvényre való bejelentkezés határideje július 16-án lejárt. Az időben elküldött Hírlevélben felhívtuk a figyelmet arra, hogy *nemcsak a szereplőknek, hanem a „műélvezőknek" is be kell jelentkezniük!* Az elszállásolás igény szerint helyi családoknál vagy sátorban történik. Arra kérjük a részvételre készülőket, hogy lehetőleg válasszák ez utóbbi megoldást, s így hozzanak magukkal sátrat és kellő felszerelést. Amennyiben erre nincs lehetőségük, akkor családoknál kapnak szállást. Az étkezést az ODFIE biztosítja. A részvételi díj a színjátszó csapatok tagjainak 15 lej, a „csak" műélvezőknek 25 lej.

Más tudnivalók: A kiválasztott színdarab bemutatásának időtartama nem haladhatja meg az ötven percet. A tavalyi kiíráshoz hasonlóan azt kérjük, hogy a bejelentkezett csapatok az előadás plakátját már otthon készítsék el, és készen hozzák azt magukkal a rendezvényre. Az egyszemélyes fellépésekre is lehetőséget biztosítunk. (A bemutatandó előadás jellegének függvényében a beiratkozáskor döntjük el, hogy erre versenyszerűen vagy versenyen kívüli műsorszámként kerülhet sor.)

XXXI. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia

A konferencia időszaka augusztus 16–19., helyszíne a Nyikó menti Siménfalva. Idei csúcsrendezvényünk témája az egyleti évre kiválasztott téma, vagyis a *béke*. A csütörtökön 19 órától kezdődő nyitó istentisztelet és köszöntő beszédek után Siménfalva sajátosságainak ismertetése, majd a helybeli ifjúsági egylet műsora és egy másik közművelődési előadás következik. Péntek délelőtt az áhítatot a témával kapcsolatos előadások követik, majd kerekasztal-beszélgetés keretében bontjuk részleteire a központi témát. (A kerekasztal témája: a különböző erdélyi nemzeti közösségek egymás mellett élése.) A délutáni szabadidős program keretében kézműves foglalkozásokat, filmklubot, sporttevékenységeket ajánlunk, majd a napot koncerttel és tábortűzzel zárjuk. A szombat délelőtti áhítat után további előadásokat hallgathatunk, melyet egy újabb kerekasztal-beszélgetés követ (a felekezetközi viszonyok és együttműködés témájában). Ebéd után a szokásos vetélkedőre, majd esti áhítatra kerül sor. Éjszaka a Role együttes koncertezik. A vasárnapi záró-istentisztelet után kopjafa-avatás, ebéd és oklevél-kiosztás zárja a rendezvényt.

Annak érdekében, hogy az idei csúcsrendezvényünk lezajlása is rendben és méltóságteljesen történjen, arra kérünk, csak olyan fiataloknak ajánljátok a részvételt, akik viselkedéséért helyi egyletvezetőkként felelősséget tudtok vállalni. A részvételi feltételeket megszegő, rendetlenkedő konferenciázók eltávolításáról kénytelenek leszünk gondoskodni. A hatékonyabb tervezhetőség érdekében a részvételre készülőktől augusztus 6-i határidővel bejelentkező levelet kérünk. Az ODFIE székhelyi címére küldendő bejelentkező levélnek a résztvevők neve mellett azt is tartalmaznia kell, hogy hányan alszanak majd sátorban, illetve hányan igényelnek szállást helybeli családoknál.

A részvételi díj személyenként a három napra összesen 20 lej. Az útiköltséget ez alkalommal is próbáljátok meg egyházközségetek támogatásából vagy más forrásokból fedezni. Abból a célból, hogy pénzhiány miatt egyetlen „oda való" fiatal részvétele se hiúsuljon meg, az ODFIE költségvetéséből szükség szerint kb. 20–30 rászoruló ifjú részvételi díját tudjuk részben vagy teljesen fedezni. A személyenkénti kéréseket rövid, de megfelelő indoklással, a bejelentkezéssel együtt kérjük elküldeni (szintén augusztus 6-ig).

Táborozó július

A *Közlöny* e havi számának szerkesztése közben zajlanak az Erdélyi Unitárius Egyház és az ODFIE közös szervezésében az unitárius ifjúsági táborok. Július 2–8. között Homoródalmáson és Lókodban (ez utóbbi angol nyelvű tábor), majd július 16–22. között Székelyderzsben és Lókodban táboroznak az unitárius gyermekek. A gyermek- és ifjúsági szórványtábor szintén július 16–22. között kerül megszervezésre Várfalván. A fiatal művészek második találkozójára július 9–12. között Lókodban gyűlnek össze a résztvevők.

Következő lapszámunkban visszatérünk a fenti táborok beszámolóival.

Sándor Krisztina

Képzelt riport... kicsit másképp

Újra fölcsendülhettek az LGT együttes *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című, Déry Tibor kisregény-adaptációjából született musicaljének közismert dalai Kolozsváron, a János Zsigmond Unitárius Kollégium udvarán szerdán este. Az öthónapos kemény munkát követően a színjátszó kör fiataljai feleleventették a hippi korszak hangulatát, valamint felhívták a figyelmet a popfesztiválra összegyűlt közel háromszázezer fiatalt fenyegető számtalan veszélyre, ami napjaink fiatal genèrációját sem kíméli.

Az Amerikába emigrált Eszter (Szakács Brenda Leila) és József (Fóris-Ferenczi Gábor) szerelme elveszni látszik ebben a kábítószerek és alkohol által irányított tudattalan állapot világában. Eszter keresése ezért válik reménytelenné, de a szerelmes József mégis keresi, nem törődve bele abba, hogy felesége megszökött tőle egy gondtalanabb élet reményében. A magyar fiatalok egymásra találása, a zsidó Eszter családjának kivégzése, Ábrahám és Izsák bibliai története és Mick Jagger alakjának képei villannak fel, miközben egy 18 éves fiatal srác koncert közben való meggyilkolásának eseményei is körvonalazódni látszanak.

Az élő zene, eredeti woodstocki képek bemutatása, a diákok által a közönség felé közvetített személyes üzenet, és maga a rendezés is újdonság volt, miközben a darab egy nagyon régi problémára hívja fel a figyelmet: a tizenéveseket a kábítószerek, alkohol és elzüllés veszélye fenyegeti. Hogy hogyan akadályozhatnánk meg ezt a folyamatot, arra nem kapunk választ, de talán az a néhány ember, aki átérezte az akkori történéseket, gazdagabban halad tovább az úton, mert „belekóstolhatott" egy olyan világba, amit nem fog ugyan soha a magáénak vallani, de most mégis egy rövid ideig annak szerves részévé válhatott. De nem csak a szereplők (Orosz Klára, Okos Gergő, Gáti Anita, Péterfi Dénes, Kiss Péter Lóránd, Deák Anna, Márton Csaba Botond, Kerekes Éva, Szatmári Sándor, Fülöp Zoltán, Józan Júlia, Becze Csilla, Fülöp Emese, Pál András), hanem a szalmabálákon ülő közönség szívét is megdobogtatták az LGT *Valaki mondja meg, Hogyan mondjam el neked* és *Ringasd el magad* ismert dallamai.

Az élő zenéről szintén a kollégium diákjai (Ádámossy Gábor, Balogh Róbert, Deák Anna, Farkas Ernő, Józsa István Örs és Török Ferenc) gondoskodtak, mint ahogyan a díszleteket is ők építették fel egy „kis Woodstockot" varázsolva a kollégium udvarára.

Aki most nem tudott eljönni, és kicsit hippivé válni, az szeptemberben még megteheti, amikor a musicalt ismét előadják Kolozsváron.

D. E.

(forrás: *Szabadság*)

A János Zsigmond Unitárius Kollégium színjátszó köre a fenti előadást bemutatja Székelyderzsben, a XI. Színjátszó találkozó keretében, augusztus 5-én, vasárnap este 21 órától.

Lapszámunk szerzői: **Beder Tibor** ny. főtanfelügyelő (Csíkszereda), **Berei Enikő** tanítónő és pszichológus, tiszteletes asszony (Kissolymos), **Demeter András** mérnök (Bukarest – Rava), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Krizbai Béla** lelkész, a Kulturális és Egyházügyi Minisztérium Kisebbségi Ügyosztályának igazgatója (Bukarest), **Lőrincz Izabella** diák (Korond), **Paskucz-Szathmáry Viola** építőmérnök, EUE műszaki előadó (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péter Irma** ny. tisztviselő (Szentegyháza), **Szabó László,** az UnitárCoop Alapítvány elnöke (Marosvásárhely), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál), **Török Elek** lelkész (Nyárádgálfalva)

Közmondások

Vízszintes: **1. Magyar közmondás.** 12. Férfinév. 13. Fodor Sándor törpéje. 14. A végén kezd! 15. Lyuk a jégen. 17. Magatok. 18. Ébred. 19. Katedrális. 21. Papagájnév. 23. Becézett Sebestyén. 24. Búzát vág. 26. Nem jó. 28. Ugyanaz, röviden. 29. Idegen szavakban jelentése: föld. 31. Talál. 33. Hidrogén és kálium vegyjele. 35. Szaporításra megmaradt egyetlen példány. 38. Hitvány ló. 40. Lovas nép volt. 42. Arab uralkodó. 44. Magot hint. 45. Kenyeret szel. 46. Határrag. 47. Norvég, olasz és spanyol autójel. 49. Aszszonynévképző. 50. Hernyó módra halad. 53. Winnetou népe.

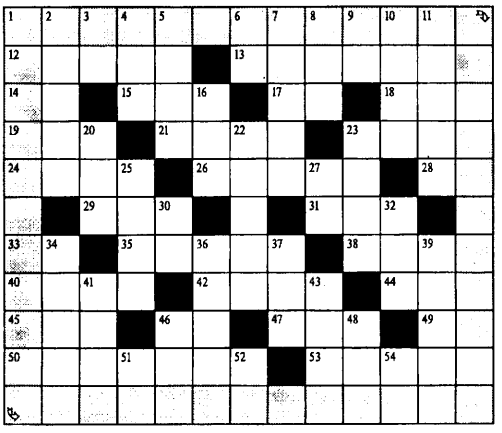

Függőleges: **1. Magyar közmondás.** 2. Férfinév. 3. Zenit két széle! 4. Nóta. 5. Ájul. 6. Zirc határai! 7. Késő délután megy iskolába. 8. 1002 római számmal. 9. Spanyol és portugál autójel. 10. Sportszer márka. 11. ... lovagjai, Riccardo Zandonai operája. 16. Éveink száma. 20. Növény lesz belőle. 22. Támadás. 23. Falba verik. 25. A tea hatóanyaga. 27. Sálvégek! 30. Francia arany. 32. Tolsztoj személyneve. 34. Becézett Klára. 36. Megvéd. 37. Fenyőpálinka. 39. Úz ..., Nyírő hőse. 41. Köcsögtartó fa. 43. Keleti pénzegység. 46. Se ..., se bűze (szólás). 48. A máj váladéka. 51. Saját kezűleg, röviden. 52. Nedv. 54. Indulatszó.

Ovidius gondolata (II.)

Vízszintes: **1. A költő gondolata.** 5. Boldogság. 8. Német és svéd autójel. 9. Van helye neki is. 11. Szintén ne. 12. Lószerszám. 14. Gyermeket kádban mosdat. 16. Nemes ital. 17. Kenyeret vágó. 18. Thaiföldi folyó. 19. Irodai kapocs. 20. Sport trikó. 22. Szénapadlás. 24. Ebédet készítő. 25. Gyergyói nagyközség lakója. 28. Református, röviden. 29. Tova. 30. Marco Polo is ez volt. 32. Igavonó állat. 33. Látószerv.

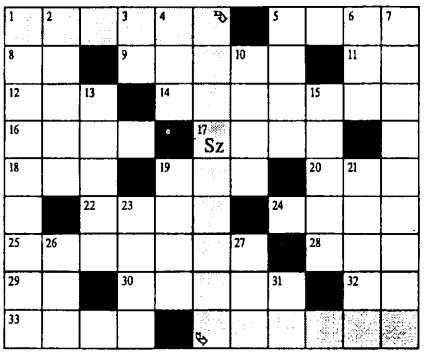

Függőleges: 1. Tiszteletbeli, latinul. 2. Idegbetegség. 3. Magad. 4. Benzin márka. 5. Darál. 6. Az egyik évszak. 7. Az egyik fajta rágószerv. 10. Medália. 13. Egytagú algebrai kifejezés. 15. Vírus okozta hólyagos bőrkiütés. 19. Cseh énekes (Karel). 21. Ennél előbbre, két szó. 23. Te ..., hálaadó mise. 26. Délnémet folyócska. 27. Szavak zsolija. 31. Költői indulatszó.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **szeptember 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét szeptemberi lapszámunkban közöljük.

Májusi rejtvényeink megfejtése: *Kimaradós székely*: Igazad van, asszony. Inkább visszafekszem; *József Attila*: A csodaszarvas, A szív és a szem, Sacrilegium, Mégis elveszem.

Könyvjutalmat nyert **Keresztesi Ida** marosvásárhelyi olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
8. szám. 2007 augusztus
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Igazság, szabadság, szeretet

A mai nap a találkozás és az emlékezés ünnepe. De ez az ünnep ne legyen csupán néhány ismerős szólamnak az ismételgetése, ne legyen egymásra mutogatás, saját igazunk keresése, hanem legyen egy komoly, a szenvedések tüzében megpróbált és megtisztult nép öntudatos hódolata történelmének tanúsága és szép öröksége előtt. Csak így lesz ez a találkozó áldás ránk nézve, a lélek tiszta fürdője, amelyből újjászületve és felszabadultan kelünk ki, erőforrás, amelytől szárnyai nőnek a léleknek.

Jézusnak az evangéliumban megfogalmazott üzenete különösen alkalmas arra, hogy a mai napot a legmagasabb csúcsra emelje fel, s mintegy az örökkévalóság jegye alá helyezze, amikor azt tudatosítja bennünk, hogy „az igazság szabaddá tesz".

De mi az az igazság, amely szabaddá tesz: a fegyver, a hatalom vagy a törvény igazsága? Mai válaszunk kiindulópontja: vallási, népi és nemzeti elhivatásunk tudata.

Isten a történelem ura, minden nép, nemzet, de egyház történelme mögött is az ő terve, célja rejlik. Eszerint a mi történelmünk sem más, mint Isten örökkévaló akaratának, velünk való céljának megtestesült képe. Minden népnek, s ezen belül minden felekezetnek – így az unitáriusnak is – jussa van tehát az élethez, parancsa van az életre, a jövendőre. Nincs hatalom, amely ezt megakadályozhatná vagy tagadhatná. Megismerni az igazság első vetületét tehát azt jelenti: tudjunk minél tisztábban, őszintén, nyitottan, természetesen magyarnak és unitáriusnak lenni, és legyünk büszkék rá, hogy azok vagyunk.

Életünk alapigazsága itt és most továbbgondolkodásra késztet: hogyan élhetjük meg életünk igazságát a szabadság felelősségével, a bátorság és hűség jegyében?

Ma minket az a felismerés kell hogy vezessen: a szabadság csak formai jelentés mindaddig, amíg egyszerű létkérdésről van szó: szabadnak lenni valami*től*. Magasabbrendűvé azáltal válik, amikor a szabadság az erkölcsi rend feltétele lesz: szabadnak lenni valami*re* és valami*ért*! Nincs erkölcsi érték szabadság nélkül, de jaj annak a szabadságnak, amely nem az erkölcsi érték szolgálatában áll.

Isten törvénye nem jelenti a szabadság tagadását, mert az a szabadság törvénye. Nem korlátozza az életerőt, hanem megjelöli az irányt, amelyben az életnek folynia kell, ha adottságait ki akarja teljesíteni. Az az ember, aki belenéz a szabadság tökéletes törvényébe, felfedezheti a legmagasabbrendű boldogságot, amelyet úgy érhet el, ha összhangban él Teremtője céljaival. És mivel Isten maga a szeretet, a szabadság tetőpontja és mélysége is egyben, nem lehet más, mint a szeretet önként vállalt szabadsága.

Törekedjünk tehát a szabadságra, hogy felelősen élhessünk Isten és ember előtt: önmagunk, családunk, egyházunk és nemzetünk eszményeiért és értékeiért.

Most és itt elénk áll a jelen egyéni és közösségi gondjainkkal, s rajta keresztül számon kér a jövendő. Csak úgy tudunk szembesülni az azokat hordozó és mögöttük álló Istennel, ha találkozónkat megnemesíti az elköteleződés: megismerjük az igazságot mint hitünk és életünk szilárd alapját, de úgy is, mint Isten akaratát, mert egyedül benne van a mi szabadulásunk és szabadságunk.

Az igazság, amely szabaddá tesz minket, nekünk, unitárius kereszténynek nem más, mint tanítónk és példaadónk, a názáreti Jézus mint az új, igazi élet megalapozója és ragyogó képe. Benne és általa, evangéliumán keresztül Isten jelenti ki magát mint a legegyetemesebb életelvet: a szabadság és jóakarat, a szeretet és szolgálat világtervét.

Ezt az igazságot kell megismernünk. Ez pedig annyit jelent, mint átalakulni az ő lelke ihletésére, megszerezni az élet jogát, a hivatás öntudatát, és engedni, hogy rajtunk és történelmünkön keresztül Isten igazsága és szeretete érvényesüljön.

Dr. Szabó Árpád

Hamuban sült pogácsa

Lelki kenyér. Valami olyasmi, ami mindennap elkelne. Legalábbis jó lenne, ha jutna belőle. Amolyan mesebeli, hamuban sült pogácsa, ami egy fuvintás lisztből készült, s a legkisebb fiút mégis végigkíséri a „nagy úton", hogy mindig új erőt kapjon tőle. Vagy talán ahhoz hasonló a lelki kenyér, mint amiről Móra Ferenc ír a *Madárlátta kenyér*ben, amikor a szelet kenyér kézről kézre jár anyától, apától gyermekig, mert éppen neki van rá a legnagyobb szüksége. És mielőtt azon morfondíroznánk, van-e valami köze a szűkös anyagi életnek a lelki kenyérhez, arra gondolok, hogyha megkérdeznénk – ahogy mondani szoktuk – az *ezer idegen*t: „Mondja, kérem, ön szerint mi a lelki kenyér?" – bizonyára vallási ügynöknek vélnének, és gondolom, nem sok lehetőség lenne a lényegről beszélni. Megkérdem a nagylányomat, aki épp a kilencedik osztállyal végzett:

„Ágnes, szerinted mi a lelki kenyér?" Kérdésemet hallva elmosolyodik, majd kissé tétovázva mondja „Hát... a jó szó, vagyis – pontosítani akarva habozik – például a... türelem" – és felszabadultan kacag, mint aki nagy tehertől szabadult meg, pihen, és finoman fedezékbe vonul. Tovább csalogatom, ravaszkodom. „Tehát többféle is lehet?"

„Vagy többféle dologból áll össze, miként a kenyér?" – fűzi tovább játékosan a két kicsi, Hunor és Kincső, amint édesanyjuk mellől hirtelen mellénk rajzanak, mert hogy liszt, és mi kell még a kenyérhez?... – kacagják el magukat egyszerre cinkosan.

Te milyen recept szerint készítenéd el, kedves Olvasó, azt a lelki és – tegyem hozzá – *mindennapi* kenyeret, amely oly nagyon elkelne nálad, hogy magadhoz vedd, és te magad is szétoszthasd a melletted élőknek?

Hányszor elhangzik a keserű panasz, hogy csak jó szó, annyi kellett volna, egy kis megértés, egy kevés türelem. És mert ez nincs, barátságok, házasságok bomlanak fel, gyermekek maradnak árván. Hiány van lelki kenyérben? Vagy nem lenne hozzá alapanyag elegendő?

Vajon hol keresheted az okát az öngyilkosok életmegtagadó utolsó mozdulatának, a krónikus depressziónak, az életuntságnak, a végtelen közönynek, ahol csontra szárad az élni-akarás, és „a semmi ágán" ül a szív – amint József Attila írta –, vagy azé, aki éppen a közeledben él, mert éhezi a lélekkenyeret, de nem kap senkitől. Voltál már úgy, hogy hatalmába kerített a „minden mindegy", a jól ismert „Oh, elég Uram, most vedd el tőlem lelkemet" ólomnehéz életérzés?

A lelki kenyér receptje bennünk van. A szívedben élő türelemben, jóakaratban, reménységben, figyelmességben és mindenekfelett a szeretetben.

Igényelem *én*, hogy kapjam, és igényeli a *másik*: tőlem, tőled.

Ha kapok lelki kenyeret, akkor én is adhatok bőven. Van-e olyan ember, aki nem kap(na), de könnyű adnia? És, kérdezlek, kedves Olvasó: hogyan gondolod, amilyen mértékkel lelki kenyeret kapsz, olyan mértékkel adhatsz is? És teszed-e, tesszük-e? Vagy nem mindig könnyű lelki kenyeret adni – noha szüksége annyira egyértelmű.

Újra kell értékelni az életet, a nagy sorsfordulóknál, események után, s ha szükség van rá, akkor – mindennap. Mindannyiunknak van belőlük része. Születés, súlyos betegség, baleset, veszteség, gyász, életünk drámai erejű fordulatai után. Ezek próbatételek. Olykor katarzis értékűek, általuk újjászületik a lélek – szoktuk mondani. Lényegében felismerünk újból fontos dolgokat, tisztábban, egyszerűbben, a megszokások kozmetikuma nélkül látjuk a valóságot úgy, amilyen. Előítélet és fantázia nélkül. Egyszeriben érthetővé válik néhány olyan dolog, aminek az életben nagyobb fontossága van, mint ahogyan addig gondoltuk. Vagy régebben tudtuk ezt jól, de hajlamosak vagyunk arra, hogy időnként elfelejtsük, mintha lenne ennél több, fontosabb dolog is.

Mert bármid legyen is, mindennél többet ér, ha szomorúságodban megsimogatnak és átölelnek, és nincs az a pénz, ami többet érne, mint hitvesed, gyermekeid mosolya és szeretete, megértő türelme, csókja, barátaid biztatása. Pedig egy röpke pillanat műve, egy semmiség, ami – közhellyel élve – „a létezés nagy küzdelmében" szellőként lebben, mégis ez ad erőt a nagy „megvalósításokhoz", mint a mesebeli alig-néhány falat és soha el nem fogyó, hamuban sült pogácsa a kisfiúnak a sárkánnyal vívott harcában.

Újból fel kell hogy fedezd, milyen nagy ajándék az *élet*, szeretteid, hitvesed, kedvesed, gyermekeid, barátaid, ismerőseid, a téged számon tartó, érted aggódó emberek. Újra kell értékelned eddigi életedet. Meg kell fogalmaznod újból önmagadnak, hogy életed *ajándék*. Szokták mondani: szent és csodás. Én azt mondom: nagyon is valódi, és a te személyedre szabott egyedi lehetőség, aminek minden napja, pillanata alkalom arra, hogy ismételten átéld, hogy nem céltalanul imbolygó, akarat nélküli porszemei vagyunk ennek a világegyetemnek, hanem ható tényezői. Alakíthatjuk, igenis a magunk képére és hasonlóságára, ha bírjuk szusszal, van bennünk hit és akarat, és tudunk kitartóak lenni kitűzött céljaink elérésében. Újból kell értékelnünk hitünket: hogy tiszta és világos legyen önmagunk számára, miben bízunk. Kitűzött céljaink elérésében kitartóak csak ekkor lehetünk. Önmagadban csak akkor bízhatsz, ha belső erőid mélyebbről, sérthetetlen helyről fakadnak: Istenből. Újból fel kell fedezned képességeidet, hogy bemérhesd határaidat, megfogalmazhasd korlátaidat, és válogatni tudj a számodra alkalmas kihívásokban. Másként az Élet számtalan feneketlen szakadékába zuhansz. Depressziós leszel. Kiábrándult. Gubólakó. Újból kell értékelned időről időre kapcsolataidat: elsősorban önmagaddal, hogy állandóan ne zúgolódj, és ne hibáztasd mindenért magadat, és azt se gondold, hogy te vagy a világ elfelejtett mártírja, vagy éppen a meg nem értett és mindig mellőzött zseni, hanem szélsőségek nélkül lásd magad, valóban olyannak, amilyen vagy. Hitelesen. Lásd magad annyira önzőnek és elfogultnak, amennyire őszintén rá is mersz kérdezni, hiszen felkészültél, hogy elviseled a *másik* válaszát. Ezért újra kell értékelned kapcsolataidat embertársaiddal is. És ennek tükrében szépítgetés nélkül megismered Istennel való kapcsolatodat is. Újból fel kell fedezned a talán már megszokott, de a mindennapjaidat bearanyozó egyszerű kedvességeket, apró örömöket, amelyek mint kis fénysugarak megvilágítják a körülötted lévő embertársaidat, hogy jobban láthasd őket, és a szemükből rád tükröződő fényben tisztábban lásd magad. Újra kell értékelned bosszúságaidat, hogy apró-cseprő lelki gubancaid hálójából kitekinthess jóval messzebbre is, mint a cipőd orra, amely könnyen megbotlik, ha egyre csak azt bámulod.

Igen, újra kell értékelned életed minden nap, hogy hálás lehess. „És minél hálásabb leszel, annál kevesebbet panaszkodsz

folytatás a 4. oldalon

Fekete Levente

A találkozás és emlékszerzés ünnepe

A IX. Szejkefürdői Egyetemes Unitárius Találkozó

Zengett az ég hajnalban, de mi, akik már rutinos Szejke-járók vagyunk, tudjuk, hogy az időjárás – akár az előrejelzések ellenére is – mindig jól alakul. És azt is tudjuk, hogy amikor megérkezünk, az almási fúvószenekar már javában játszik, és sok az ismerős mindenfelé. Röviden felmérjük a környéket, nini, itt vannak a „régiek" az új arcok között, innen is, onnan is feltűnnek. Milyen biztonságos látvány!

Körbepillantásos „felmérésemet" ezúttal a Kissolymos–Nyikómente gyalogos zarándokainak érkezése szakítja meg. Közel 50 km-t jöttek, és lám, itt vannak.

Harangszó hallatszik, és felvonulnak a díszlovasok, a fúvószenekar és az egyre apadó lelkészi kar.

Kedei Mózes esperes a házigazdák, rendezők nevében üdvözölte a népes gyülekezetet és megnyitotta a találkozót. Benedek Jakab segesvári lelkész beszédének címet adott: *Az együvé-tartozás és az összefogás*. Szerinte az együvé-tartozás és az összefogás egyenlő az Isten és az embertárs iránti feltétlen szeretettel. Dr. Szabó Árpád a szabadság fontosságát hangsúlyozta.

A beszédek után először Gary Smith Concorde-i lelkész kért szót. Üdvözletében a Brigadoon musicalben levő apró kis skót faluról mesélt, ahol a szeretet és igazság honol. Szerinte itt ma Szejkén a saját Brigadoonunkat építhetjük fel, a szeretet és egység helyét. Megköszönte azt a csodát, amelyet közösen hoztunk létre, és átadta az amerikai testvérgyülekezetek üdvözletét.

Majd Elekes Botond, a Magyarországi Unitárius Egyház főgondnoka üdvözölte a találkozó résztvevőit. Ahogy két éve ígérte, következetesen dolgozott azon, hogy az erdélyi és magyarországi unitáriusok köteléke szorosabbá váljék. A magyarországi unitárius közösséget összefogásra indította a két évvel ezelőtti Nyikó menti árvíz szomorú híre, és nagyon rövid idő alatt az elmúlt ötven év legnagyobb pénzsegélyét sikerült előteremteniük és eljuttatniuk a rászorulóknak. S a kapcsolatápolás további fontos mozzanata volt, amikor az ULOSZ szervezésében ez év februárjában negyven erdélyi lelkész látogatta meg a budapesti egyházközséget, akiket az ottani elöljárók önzetlenül láttak vendégül. Elekes Botond – mint mondta – reméli, hogy a közös gondolkodásnak a jövőben is lesz folytatása, és felhívta a figyelmet, hogy meg kell találnunk a tradicionális, ugyanakkor már modern, az őseink hitében gyökerező, de a 21. század valóságát figyelembe vevő unitárius értékeket.

Pécsi Dániel magyarországi heraldikus-zászlótervező a budapesti Bartók Béla egyházközségnek, a füzesgyarmati, a székelykeresztúri és a székelyudvarhely II. gyülekezeteknek átadta a négy új zászlót, röviden bemutatva ezek szimbólumait.

Az ünnepi műsort a Concorde-i kórus kezdte, és meglepetésként magyar dalok is elhangoztak. Meghitt pillanat volt, amikor a Székely Himnuszt a közönséggel együtt énekelték.

A baróti Virág Tímea és a nagyajtai Fekete Hunor és Kincső népdalokat adtak elő, majd Fekete Ágnes és Kófity Annamária verset mondtak.

Az idén ürmösi népi táncokat láthattunk, végül az Orbán Balázs-síremlék koszorúzása zárta a programot.

A találkozó meghittebb, élőbb része azonban csak ezután következett... és, mint lenni szokott, nagy beszélgetésekbe, evés-ivásba, gyermek- és hozzátartozó-keresésbe torkollt.

Simó Melinda

Közösen lépni

Az összefogás ereje mindig elbűvöl. Vággyal és egyesült akarattal a közös célért nagy dolgokat lehet véghezvinni.

Mindig csodálom a templomokat, amelyek az összefogás erejével és Isten segítségével „nőttek fel" egy-egy közösség településén. Szinte látom, akár az összekapcsolódó láncszemeket, miként adták kézről kézre az emberek a téglát, fát, cserepet, és hallom lelkük zenéjét. Ez kell a világnak, és ez kell nekünk, ezt akarjuk, ez a legfontosabb.

Nézz most végig rajtunk: közösen sokat érünk, közösen álmodunk és merünk. Van erő a lelkünkben. Mutasd te is magad, és dolgozz velünk a közös célért. Ilyen gondolatokkal indultunk Szejkére.

Kissolymos – Szejke: kezdet és cél, közben pedig sok falu, arc, hang, biztató szó, és minden lépésnél a felcsillanó remény. Kezdetben tizenegyen voltunk, aztán nőtt csapatunk (Alsóboldogfalváról hárman, Siménfalváról egy ember, Kis- és Nagykadácsból kilencen tartottak velünk), meg-megálltunk, és néha nehezen indultunk. Motorbiciklik zúgtak és kiáltották: „Hajrá, magyarok!", s mi büszkén emeltük meg zászlóinkat, falutábláinkat.

Ismerkedtünk a múlttal, és megnéztük az utunkba eső unitárius templomainkat. Boldoggá tett az út, és ha olykor sántikáltunk is, büszkeség töltött el, este Székelyszentmihályon gitárszó mellett igazi barátokká váltunk, igazi csapat lettünk.

Reggel korán keltünk. Sokan dudáltak ránk, mert ismertek minket, hallottak rólunk, és elismeréssel néztek ránk.

Elmúlt már a fáradtság, de bennünk van az élmény: mi ott voltunk, és jó volt, jövőre is ott leszünk. Addig pihenünk és tervezünk, s kérünk minden bátor unitárius embert, hogy akkor majd tartson velünk.

Berei István

Marosszentgyörgyi krónika

Ötödik éve immár, hogy új év második napjától kezdődően legkésőbb vallásszabadság napjáig, január 13-áig igyekszem minden gyülekezeti tagunk hajlékába eljutni. Új évi áldáskérő látogatásnak nevezem ezt, amelynek menetrendje a következő: egyházi ének (egy versszak), bibliaolvasás (áldáskérő jellegű bibliai szövegrész), (kötetlen szövegű) rövid ima, a Miatyánk és az áldáskérés.

Második éve, hogy kántorunkkal, Tar Imrével és gondnokunkkal, György Lászlóval együtt járunk házról házra az év elején. Idén már a 3. egyházközségi szervezésű táncmulatságra hívtuk a helyi Kultúrházba nemcsak gyülekezeti tagjainkat, de más felekezetű barátainkat is. A január 13-i bál jól sikerült, 115 személy vett részt rajta, négyéves gyermektől hetvenkétéves felnőttig mindenki jól érezte magát. Köszönjük a torockószentgyörgyi-nagyenyedi Lőrincz Csabának, hogy harmadik éve díjmentesen biztosítja a báli zenét. A báli belépők díját templomunk tetőszerkezetének átalakítási és újrafedési munkálataira gyűjtötte össze pénztárosunk, Klócza Anna-Mária. Az egyházközségi gyűjtés mellett előzetes pályázatoknak és pénzkiutalásoknak is tudható be, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa, a Marosszentgyörgyi Tanács és a Maros Megyei Tanács egyaránt hozzájárult az említett munkálatokkal költségeinek fedezéséhez.

Kóruspróbáinkat heti rendszerességgel tartottuk a helyi Szent György gimnázium zene-tantermében. A Soli Deo Gloria Ökumenikus Vegyeskar próbáin már hat unitárius vallású kórustag vesz részt. Így a február 10-i helyi bálon házigazda-szervezőkként voltunk jelen.

A március 6-án tartott, teadélutánnal egybekapcsolt női összejövetelen újraalakult a nőszövetség, amelynek következő találkozóira Beczássy Erzsébet pszichológust emberi kapcsolataink, Marton Erzsébetet préselt virágok művészete témában tartandó előadásra hívta meg Pálffy Anna-Mária.

Március 15-én délelőtt e sorok írója – felkérésre – Marosvásárhely belvárosában, Bernády György egykori polgármester szobra körüli megemlékezésen Petőfi Sándor *Bizony mondom, hogy győz most a magyar* című versét mondta el, és a marosszentgyörgyi önkormányzat képviseletében a marosvásárhelyi postaréti Székely Vértanúk emlékművénél koszorúzott. Aznap délután e versmondás ismétlődött meg a községi római katolikus templomban nemzeti költőnk *A szabadsághoz* című versével kiegészülve. Március 22-én egyházköri gondnok-keblitanácsosi értekezletnek voltunk házigazdái, amelyen az egyházköri vezetőséggel – Nagy László esperessel, Darkó Béla és Szász Dénes felügyelő gondnokokkal, Kecskés Csaba köri jegyzővel, Balázs Sándor közügyigazgatóval – együtt dr. Szabó Árpád püspök, illetve dr. Máthé Dénes és Kolumbán Gábor főgondnokok, egyetemi tanárok is egyházközségünkben voltak. A résztvevőket Simon Ferenc alpolgármester is köszöntötte. Dicséretes keblitanácsi tagjainknak az értekezlet és a közebéd előkészítése és lefolyása során tanúsított lelkiismeretes hozzáállása.

Március 26-a és április 1-je közt zajlottak az imaheti istentiszteletek, amelyeknek perselyes adományait a templomtorony-villámhárító bekötési munkálataira szántuk. Eközben kórusunk az Új Tavasz nevet vette fel.

Április 8-án, húsvétkor az utóbbi évek legnagyobb templomi jelenléte is megörvendeztetett, 74-en vettünk úrvacsorát.

Április 20-án a helyi művelődési házban a hagyományos kórusfesztiválon Új Tavasz kórusunkkal énekeltünk, 21-én lelkészi összeállítású kulturális műsort mutattunk be, 28-án a Szent György Lovagrend Székelyföldi Nagypriorátusa részéről Eigel Tibor nagyprior és dr. Makkai Gergely marosvásárhelyi prior lovagok oklevelet adtak egyházközségünknek, amelyet e beszámoló írója vett át.

Május 6-án a marosvásárhelyi Kultúrpalotában a 16. Bárdos Lajos – Nagy István Kórusfesztiválon, május 13-án a körtvélyfáji református templomban a 7. Reneszánsz Énekkari Találkozón, 27-én, pünkösdkor a szászrégeni református templomban a 16. Zengjen hálaének című kórustalálkozón énekeltünk Hajdó Károly vezetésével a marosszentgyörgyi Soli Deo Gloria kórus tagjaiként.

Pünkösd nagyhetén ez írás szerzője a marosvásárhelyi Bolyai téri unitárius egyházközség templomában Nagy László marosvásárhelyi lelkész-esperes és Baricz Lajos marosszentgyörgyi római katolikus plébános Szent György Lovagrend tagjai közé való ünnepélyes felvétele ceremóniáján vett részt. Az ünnep harmadnapján, kóruspróbánk után az új templom építésére készülő tarcsafalvi unitáriusok lelkészi vezetésű csoportját fogadtuk templomunkban. Jó volt találkozni a hittestvéri szeretet jegyében a Fehér-Nyikó mentéről, a köz- és egyházi élet számára kiválóan képzett embereket adó unitárius Pálffyak falujából érkezett csoport tagjaival. 30-án esperesi vizsgálószéki közgyűlésekre került sor a szászrégeni leányegyházközségben, majd az anyaegyházközségben. A résztvevők számára emlékezetes marad Szilágyi Domokos tiszteletbeli gondnok magyarságtudatunk vizsgálatára késztető, veretes beszéde.

Júniusban megtörtént a villámhárító szakszerű bekötése a György és a Klócza családok tagjai közmunkájának köszönhetően. Hála Istennek a hónap közepén eredményes iskolai vallásoktatást zárhattunk, bár alig több mint tíz I–VIII. osztályos vallásórásunk van, és hat korcsoportról van szó, mégis külön-külön heti egy-egy órában foglalkozunk a vallásórásokkal a lelkészi tömbház-lakrészben. A Bartha Márta és Pál Tünde által írt I–IV. osztályos vallástankönyveket igen jó eredménnyel tudjuk használni.

Júliusban a lókodi angol nyelvű táborban Mihály Olivér, a homoródalmási gyermektáborban Nagy Barna Balázs, Szűcs László Szilárd és Opris Arnold Sándor vettek részt.

Hadd zárja rövid krónikánkat bibliai fohász: „Legyen velünk Istenünk, az Úr, ahogyan őseinkkel volt. Ne hagyjon el bennünket, és ne vessen el magától! Hajlítsa magához szívünket, hogy mindig az ő útjain járjunk, és megtartsuk parancsolatait, rendelkezéseit és végzéseit, amelyeket őseinknek parancsolt." (1Kir 8,57–58)

Pálffy Tamás Szabolcs

Hamuban sült pogácsa

folytatás a 2. oldalról

és morogsz. És ha egyszer eltűnik a panasz, eltűnik a boldogtalanság is. A boldogtalanságot a panasz élteti. A panaszkodáson és a panaszkodó elmén csimpaszkodik. A hála lehetetlenné teszi a boldogtalanságot. Ez az egyik legfontosabb titok, amit meg kell hogy tanulj" (Osho), hogy újra és újra megérthesd: nem terhes Isten gyermekének lenni, mert a benned levő hit, a jóakarat, az együttérzés öröme és a szívedből kiáradó szeretet erőnek, tisztaságnak és megújult életnek a forrása. Ha újraértékeled életed, részed lesz a lelki kenyérben, mert te magad is azzá válsz: az életet megtartó, soha el nem fogyó, hamuban sült pogácsává.

Az Értől az Óceánig

Madártávlatból szemlélve a Homoród a róla elnevezett völgyben, dombok, erdők között, vékony érként húzódik meg, és minden embernek, akinek csak találkozása van vele, szívébe lopja magát. Tette ezt s teszi mindennap e hely szülötteivel, az itt lakókkal, és teszi mindazokkal, akik látogatóba jönnek. Tovaszalad, hogy magával vigye e hely titkos mélyről jövő lüktetését, hogy elvigye a dalt, a derűt s néha a bánatot is.

Homoródszentmártonban, ahol egy másik érrel, Gyepes patakával találkozik, a rendszerint csendes partokon ritkán látott nyüzsgés támadt Áldás havának utolsó hetében. Egy huszonnyolc tagú csoport érkezett a San José-i testvérgyülekezetből. *Munka*látogatás volt ez a javából, hiszen az Óceán közeléből jött látogatóink nem pusztán vendégeskedni akartak ittlétük alatt, hanem tenni, dolgozni is. Dolgozni, *de mit?* – volt a nagy kérdés mindenek elején. Válasz is született a levelezések rendjén erre a korántsem egyszerű kérdésre, és a válasznak három sarkalatos pontja volt: 1) labirintus-készítés; 2) elsüllyedt, régi sírkövek megmentése és 3) a vasárnapi iskolás terem falainak lefestése.

A gyülekezetünk apraja-nagyja tett-vett, hogy kellőképpen előkészüljünk a vendégek fogadására. És várakozással telve lestük a napot, egy újabb munkás hét kezdetét – helyesebben közepét, mert csütörtök volt az a nap.

Megérkeztek! Lelkes, érdeklődő, tenni akaró ifjak, és felnőttek.

És minden mozzanatban volt valami rejtett fény, ami nyilvánvaló ragyogássá vált minden újabb ásónyommal, ecsetvonással, s legördülő izzadságcseppel. Ez a ragyogás nem volt más, mint a barátságnak, a szeretetnek a tündöklése, amelynek révén túl lehet lépni a nyelvi korlátokon, és vállvetve, közösen munkálkodva valami rendkívülit alkotni.

A jól végzett munka eredményeként megszületett a labirintus, amely most már bejárható imádkozva, dalolva, lassan avagy sebesen, kinek-kinek kedve szerint. A közepébe a testvérgyülekezet tiszteletére kopjafát állítottunk. Régi sírkövek is újra felszínre kerültek, hogy ismét láthatóvá váljék, kiknek állítottak emléket egykor e kövekkel. És elkészült a falfestés is, ami mindannyiunk várakozásán felülire sikeredett, köszönhetően a gyermeki és ifjúi képzelőerőnek és munkának.

A közös munkáról Bara Orsolya ekképpen számol be: „Izgatottan vártuk, hogy megérkezzenek. Először féltünk, tartózkodók voltunk, nem mertük egymást megszólítani. A második nap már egy picit bátrabbak voltunk; a Gellérd Imre-ház falait festettük, míg a többiek a sírköveket ásták vagy a labirintust készítették.

A falfestésnek egy aprócska ötlet alapján fogtunk neki, de végül sok minden fölkerült – mindenki hozzáadta a maga ötletét – így: a Nap és a Hold, az unitárius jelképek, az övék és a miénk; a labirintus, kéznyomatok, lábnyomok, a mi és az ő templomuk – és egy szivárvány alatt Noé bárkája és az állatok. Szerintem ez a festés nagyon jól sikerült.

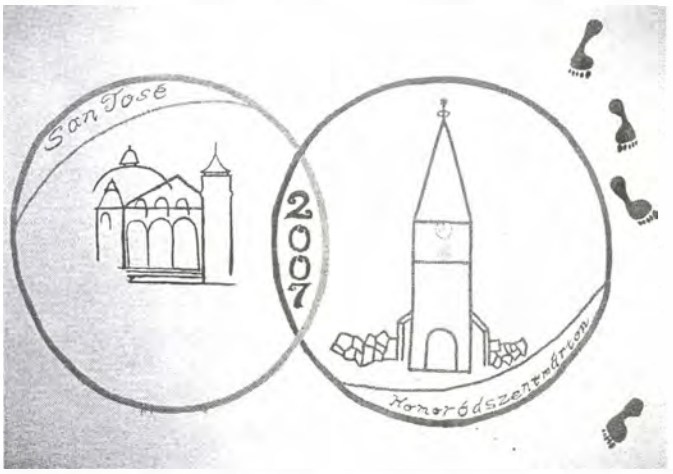

Nagyon hamar elteltek a napok, az egyik jött a másik után, és eljött az a nap is, amikor haza kellett menniük. Szomorúak voltunk.

Nagyon jól érezték és éreztük magunkat. Jó lehetőség volt a kapcsolatteremtésre és az angol nyelvgyakorlásra. Nagyon sok élményt és tapasztalatot szereztünk.

A végén már nem is akartuk elengedni őket, de muszáj volt. Nagyon örülök, hogy itt lehettek, és megismerhettem őket."

E látogatás, úgy gondolom, újabb mérföldkő a két gyülekezet kapcsolatában, hisz e találkozás által barátságok szövődtek, és mindkét gyülekezet arcokat kapott. Ezután, ha San José-ról beszélünk, már nem pusztán az Óceánon túl, ahhoz közel eső, messzi gyülekezetről szól beszédünk, hanem mindazokról az emberekről, akiket szívünkbe zártunk, akikkel barátságot kötöttünk.

A *régi* lett újra a Homoród völgye, ez az „Ér"? Egy kicsit igen, de azért valami változott, hisz naponta látni labirintust járó gyermeket és meglett korúakat, amint hol gyerekes pajkossággal, hol szigorú komolysággal ismerkednek önmagukkal, Istenükkel, új barátokkal, e világgal. Ahogy végigmennek a patakkövek övezte ösvényen s emlékeznek; emlékeik, mint hajnali harmat érbe hulló cseppje, szaladnak tova a patak vizével, hogy az Óceánig visszhangozzák: a szeretet, amely utolsó leheletünkig kitart, csak úgy maradhat meg és nőhet, ha megosztjuk másokkal.

Itt voltak, hazatértek, magukkal vivén mindazt, amit szívükbe lopott a táj, és megosztottak velük az emberek: a szeretetet. Ezt hozták, és ezt vitték magukkal.

Adja a gondviselő Isten, hogy e szeretet örökké megmaradjon, és minél több gyülekezetünkben megtapasztalhassák és átéljék mindazt a munkát, örömet és szeretetet, amelyet nekünk, itt Homoródszentmártonban alkalmunk nyílt átélni.

ifj. Szombatfalvi József

Joe „övéi" közt Homoródjánosfalván

„Ne várj nagy dolgot életedben,
Kis hópelyhek az örömök,
Szitáló, halk szirom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök."

A falutalálkozók kiváló alkalmak arra, hogy felszínre kerüljön a sok-sok rejtett életerő, hogy egy közösség élni akarása megnyilvánuljon.

Homoródjánosfalván 2000 óta augusztus első vasárnapja ünnepnap: ekkor van ugyanis a falutalálkozónk.

Ahogy más ünnepekre, erre is alaposan felkészülünk. A különbség csak annyi, hogy erre nem a saját otthonunkat, hanem a kultúrházat, a templomot, az óvodát csinosítjuk, takarítjuk.

Minden ünnepnek sajátos hangulata van, és úgy érzem, hét év után a falunaphangulat most kezd igazán kialakulni, beépülni a lelkünkbe. Már a „nagyhéten" nyüzsög a falu: egyre népesebb lesz, érkeznek a vendégek, közmunkák zajlanak, tanulják a gyerekek a verseket, szerepeiket.

Vasárnap istentisztelettel kezdődik az ünnep, majd úrvacsoravétel következik. Az idén az Iowa Cityben levő testvérgyülekezetünk tagjai is velünk örültek. Önmagában már az is meglepő, hogy a világ másik feléből ebbe a pici faluba jönnek el évről évre, de Joe már másodjára teszi meg ezt a hosszú utat mankóira támaszkodva. Egy szerencsétlen félrelépés folytán sérült a bokája, rengeteg műtéti beavatkozáson esett át, és most is éppen kezelés alatt áll. De még így is eljön, és arról beszél nekünk: élete legnehezebb leckéje volt, hogy megtanulja elfogadni a szeretetet. És arról, hogy – micsoda egybeesés! – a prédikáció textusa a jó szamaritánus példázata volt, és ő, Joe, élete során megélte, hogy volt már lévita, „szamaritánus", és mivel mankókkal jár, tudja, milyen a sáncban feküdni és segítséget várni. Nőszövetségünk átadta Joe-nak és Steve Eckholmnak azt a terítőt, amelybe minden Jánosfalván élő embernek bele van varrva a neve. A terítőnek két „testvére" van, az egyik idén májusban a hollandiai testvérgyülekezetbe került, a másik itthon marad, hogy a mi szószékünket díszítse ünnepeken – hétköznapokon pedig a falat.

A máshol élő, fontos társadalomépítő munkát végző jánosfalviak évről évre vallomásban mondják el nekünk azt, amit számukra a szülőföld jelent. Most Lukács Éva magyartanárnőn volt a sor, aki a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban oktat. Ő jánosfalvi lányoknak tanította be azokat a verseket, népdalokat, amelyek vallomását segítették. A templomi műsort még a városfalvi Fodor Szilvia Tamási-szövegekből álló előadása is színezte.

A templomudvarban egy gyerekrajzokból és hímzett zsebkendőkből álló kiállítás volt látható. Ezeket a zsebkendőket a lányok a nekik zöld ágat tevő fiúknak varrják.

A kultúrházban a gyerekek a *Hófehérke és a nyolc törpe* című paródiát adták elő. A szentmártoni tánccsoport is fellépett.

Edéd után Joe-t felsegítettük a színpadra, és ő, meg nyolc másik zenész megleptek egy csodával. Ez a kilenc zenész eddig soha nem „muzsikált" együtt, és most némi hangolás után, kotta nélkül húzták, mi meg jártuk a táncot.

S. M.

Petőfi örökké fénylő csillagunk

Eltűnése 158. évfordulóján

„Azok közül, akik alusznak a föld porában, sokan felébrednek majd: némelyek örök életre, némelyek örök gyalázatra és örök utálatra. Az okosok fényleni fognak, mint a fénylő égbolt, és akik sokakat igazságra vezettek, mint a csillagok, mindörökké." (Dán 12,2–3)

Pár évvel ezelőtt Kolozsváron magyar szakos egyetemi hallgató ismerőseim mondták el, hogy Petőfi Sándort nem kedvelik, verseit nem szeretik, költészetét elavultnak tartják, és úgy gondolják, hogy gyermeteg gondolataival nincs mit kezdenie a mai magyar fiatalnak. Megdöbbentett ismerőseim állásfoglalása, hogy ennyire jutottunk az elnemzetlenedésben, hogy mi, magyar fiatalok tudatosan határoljuk el magunkat Petőfi Sándortól, s azt tagadjuk meg, ami a legszebb az életben: az örök fiatalságot.

Csakugyan létezik olyan magyar, aki ne szeretné lánglelkű költőnk őszinteségét, vagy egyszerűen annyira eltunyultunk mi, Petőfi-korú fiatalok, hogy képesek vagyunk lemondani álmainkról?

Emlékezzünk csak vissza: az iskolában sokszor versenyeztünk, hogy ki tudja a legtöbb Petőfi-verset megtanulni, minél több versszakot például a *János vitéz*ből. Verskötete szent könyvnek számított, amelyet csak tiszta kézzel és ünnepi, fehér lélekkel lehetett lapozni. Ezzel a szentségtudattal olvastuk tiszta hangú verseit, s így alakítottuk ki sajátosan egyéni Petőfi-képeinket. Viszont más volt a saját élményként megélt Petőfi-kép, és más volt

az „aranykorszak" tankönyveiből reánk erőltetett Petőfi-portré. Ez utóbbi a viharos, állandóan a forradalommal foglalkozó költőt mutatta, aki a „dolgozó népért" küzdött; királyellenes versei társaságában a Respublika gondolatait tartotta fontosnak a kommunista rendszer. Önkényesen a rendszer szolgálatába állított, agyonelemzett versei egy idő után közhelyszerűvé váltak számunkra.

Ezért kell Petőfi Sándor életművét – lehetőségeinkhez mérten – megismernünk, hogy elkerüljük e torz kép kialakulását. Petőfi ugyanis nem az az állandóan dicsőségre vágyó költő volt, akit nekünk egykor bemutattak; ő is hús-vér ember volt, örvendező és szenvedő, minden iránt fogékony, érzékeny, sértődékeny, mikor heves, mikor szelíd, akiről Ady Endre vallotta, hogy nem lehet magasztosabb jelzőt találni Petőfire, mint azt, hogy *gyermek*: a gyermek ugyanis a hajnalodó életet, a reménységet és a jövő ígéretét jelenti.

A szabadságot álmodó Petőfiben ott van a csendes forradalmár is, akit talán még mindig nem ismerünk. A Petőfi lelkéből feltörő folyamatos tenni-akarást még nem fedezték fel azok a magyarok, akik szemében Petőfi elavult. Csak a költészete avult el – mondogatják –, mert ma már nem lehet úgy verset írni, ahogyan ő tette. Csupán azt felejtik el a bírálók, hogy bátorság kellett úgy verset írni, ahogyan ő tudott. Mert ő teljesen azonosult azzal, amit ma *egyszerűség*nek és *közérthetőség*nek nevezünk.

Számtalanszor próbálták testi mivoltát, arcvonásait megörökíteni. Mindegyik kép más embert mutat. Az egyetlen hitelesnek tartott portréja, egy dagerrotípia sem tud csakis egyetlen hangulatot, egy egyéniségtöredéket átmenteni az időn. De hogyan is lehetne hiteles portréba, szoborba szorítani az ő páratlan szellemiségét? Petőfi annyira nélkülözhetetlen eleme a magyar szellemtörténetnek, hogy magában mindenki újjáteremtheti őt, hiszen ő nem halt meg, örökké fénylő csillag számunkra.

158 nyár múlt azóta, hogy elveszítettük őt testi mivoltában. Rejtélyes eltűnése egész mítosz- és legendavilágot teremtett. A székelykeresztúriak annyira szeretik Petőfit, hogy a timafalvi temetőben a mai napig ápolják legendás sírját.

A Petőfi-legendáknak nincs logikájuk, röpke oknyomozással kitűnik képtelenségük, akár Székelykeresztúron, akár Fehéregyházán, akár orosz bányában látta valaki, akár Szibériában, fogolyként. Minden magyar hitte, hogy Petőfi visszatér. Nem a képzelet, hanem a nemzeti lelkiismeret követelte visszatérését. Majd legalább sírja megtalálását. Kérdezhetjük: miért ez a valóságos ámokfutás? Azért, mert szerették. Legjobb barátai, pálya- és harcostársai szerették és gyászolták őt. De visszavágyták Petőfit azok is, akik nem szerették, akik űri mértékű hiányként mérték föl veszteségét, és visszatérésével lelkiismeret-furdalásaikat szerették volna csillapítani.

Akik visszatérésééért fohászkodtak, elfeledték, hogy valójában nem is távozott el. S ha egy könnyhullatásnyi időre el is ment, úgy ment el, hogy közben velünk maradt, és úgy maradt velünk, hogy belőlünk, magyarokból is magával vitt egy részt. Itt és most minden fajta félelem nélkül elmondhatjuk: több mint másfél évszázada *Petőfi a magyarok nemzeti költője, a világköltészet egyik óriása.* S ha ma közöttünk lenne testi valójában, felróná nekünk, mai magyaroknak, hogy egyre magasabbak épületeink, de egyre alacsonyabb a nemzettudatunk. Egyre nagyobb a házunk, de egyre kisebb a családunk, ijesztően magas a magzatként meggyilkolt magyarok száma.

„Megint beszélünk, s csak beszélünk" – de nem cselekszünk. Gyarapodunk anyagiakban, és közben felhígulnak magyar

folytatás a 8. oldalon

Pálffy Tamás Szabolcs

Embernek lenni – hivatásunk

„...Nem kívánunk a két szomszéd vár harcában igazságot tenni, s ma már a per újrafelvétele sem időszerű, miután Dienes András okmányszerűleg kimutatta a két álláspont tarthatatlanságát. Forduljunk tehát elsősorban a szemtanúkhoz, ilyen is akad néhány. 1860 őszén, az abszolutizmust fellazító októberi diploma megjelenésének idején Pákh Albert ankétot indított a Vasárnapi Újság hasábjain Petőfi eltűnésére vonatkozóan. Tudni akarjuk, tudnunk kötelesség: Petőfi Sándor hol és mikor halt meg?..." – olvashatjuk Dávid Gyula és Mikó Imre *Petőfi Erdélyben* című kötetében.

De én tudom, mi tudjuk, ők is tudták, hogy Petőfi nem halt meg, Petőfi él és élni is fog. Mi mindnyájan tudjuk, akik 2007. július 29-én ott voltunk a fehéregyházi Petőfi-múzeumkertben, az emlékünnepélyen. A koszorúzással egybekötött megemlékezésen ünnepi beszédek, versek, szavalatok hangzottak el, valamint a sárospataki 8Kor színház *Magyarnak lenni hivatásunk* című zenés ünnepi műsora. A fehéregyházi Petőfi Sándor Művelődési Egyesület, az RMDSZ helyi és segesvári szervezete által rendezett ünnepély egyik résztvevőjeként, a lelkészek seregében ülve, arra gondoltam, milyen jó is így, amikor az atyafiak békességben élnek, és megfontolt, átgondolt, emberséges határozatokat hoznak az ünnepi istentisztelet helyszínét illetően.

Történt ugyanis, hogy 2001. június 23-án felavatták a Millenniumi Unitárius templomot és a körülbelül egy hónapra rá következő ünnepi istentiszteletet itt tartották, a helybéli református egyház és vezetősége beleegyezésével. Az unitáriusok szerették volna, ha minden évben a millenniumi templomban lenne az ünnepi istentisztelet, de a reformátusok nem egyeztek ebbe bele, hisz 2001 előtt mindig az ő templomukban volt az ünnepi szertartás. Megszületett a megegyezés: páros évfordulókor a reformátusoknál, páratlan évfordulókor az unitáriusoknál ünnepelnek közösen az atyafiak. Így került sor az idén – immár negyedik alkalommal – az ünnepi istentiszteletre a millenniumi templomban, ahol Máthé Sándor brassói unitárius lelkész szolgált. Gyönyörűen beszélt az álomról, az álomlátásról, és Petőfi *Jövendölés* című verséből idézett: „Az álom ablak, melyen által / Lelkünk szeme jövőbe néz" – és hozzátette, hogy ez esetben a múltba is. A lelkész biztatott, bátorított, hogy merjünk álmodni, és igazi lelki táplálékot kínált a reményvesztetteknek, amilyen akkor én, abban a pillanatban voltam. És az átalvatlan éjszaka után... „mellém álla egy angyala az Istennek, a kié vagyok, a kinek szolgálok is, Ezt mondván: Ne félj..." (ApCsel 27,23–24)... És én akkor már nem féltem.

A hivatalos ünnepélyt követően az Unitárius Egyház újonnan elkészített termeiben megtekinthető volt Nagy Vilmos ötvösművész, Sándor János fafaragó, Sz. Kovács Géza grafikus- és festőművész kiállítása.

2009 júliusában lesz majd a fehéregyházi csata és Petőfi Sándor halálának 160. évfordulója, páros évforduló (páratlan évben), tehát az unitáriusokon lesz a sor. Nagyon remélem, hogy arra az alkalomra is jelentkezik majd egy lelkes lelkész, egy ünnepi szónok, aki hisz abban, hogy Petőfi él, és élni fog miközöttünk, magyarok közt.

Benedek Enikő

Petőfi...

folytatás a 9. oldalról

keresztény értékeink. Eljutottunk ugyan a Holdra, de egyetlen lépést nem tudtunk megtenni felebarátunk felé; „az új Kánaánt" még nem fedeztük fel, „a bőség kosarából" nem juttattunk a rászorulóknak. Meghódítottuk és benépesítettük ugyan a világűrt, de nem tudtuk feltölteni „szabadságra, szerelemre" szomjas lelkünket. Elhagytuk ugyan a Naprendszert, de képtelenek vagyunk elhagyni kishitűségünket, félelmeinket.

Az a Petőfi mondaná nekünk mindezt, aki eltűnése előtt négy hónappal, 1849. március 6-7-én Marosvásárhelyen a következő verssorokat írta: „S én bátran állom a csaták tüzét, / Tudom, hogy a golyó nekem nem vét, / Tudom, hogy a sors őriz engemet, / Hogy engemet megölni nem lehet, / Mert én leszek, nekem kell lenni, ki / Ha elleninket mind a föld fedi, / Megéneklem majd diadalmadat, / Szabadság, és a szent halottakat,/Akiknek vére volt keresztvized, / S halálhörgése bölcsőéneked; / Meg kell, hogy érjem azt a szép napot, / Midőn áldásodat reánk adod, / S mi annyi átokteljes év után / Sírunk, mosolygunk, az öröm mián, / Midőn, mit eltört láncunk ád, a nesz/ Egy szabad nemzet imádsága lesz! / Meg kell, hogy érjem azt a nagy napot, / Amelyért lantom s kardom fáradott!" (*Bizony mondom, hogy győz most a magyar...*)

Bizony, vannak szellemóriások, akik soha nem halnak meg. Általuk megy előbbre a világ!

Ötvenévesek találkozója Pipén

Július 14-én szervezték meg először Pipén az ötvenévesek a korosztályi találkozót. A szélrózsa minden irányából érkeztek azok, akik fontosnak találták, hogy újra együtt lehessenek, mesélhessenek az élet nehéz útjáról, együtt emlékezhessenek a virágos mezőkre, amelyeket egykoron bejártak.

A rendezők a találkozás emlékére állított kopjafára vésett mottóval hívták „haza", találkozni ötvenéves társaikat. „... Áldjon vagy verjen sors keze, / Itt élned, halnod kell." (Vörösmarty Mihály)

A kopjafát a cinteremben állították fel, avatására az ünnepi istentisztelet után került sor. A templom kertje megtelt. Virágcsokor a kezekben, mosoly az arcokon, örömkönny a szemekben és sok-sok emlék a szívekben. Bátortalan kézszorítások, de annál őszintébb örömkönnyek. Csodálkozunk? Nem kellene, hisz vannak, akik negyven éve nem látták egymást. A fényképezőgépek segítségével sikerült megörökíteni a találkozás pillanatait. Ezek után az ünnepi ebédre és bálra került sor, az ez alkalomra kijavított kultúrotthonban.

„Egymást nem látjuk sok éven át, de majd visszatér találkozásra a sok régi barát", és a tizenegy régi barátból visszatért találkozni hat. Ebéd alatt feloldódott a hangulat, a mosolyok bátrabbak lettek, a kézszorítások ölelésekké alakultak át. A „sok régi barát" együtt mulatott hajnalig, nem ötvenévesnek, hanem legalábbis húszéveseknek érezve magát. „Most indulok, mert menni muszáj, de ne felejtsétek... én emlékezni fogok." Ezzel az ígérettel vettek búcsút az ötvenesek, és ment mindenki tovább, szívébe zárva a nap eseményeit, remélve, hogy lesz folytatás...

Isten adjon erőt, egészséget a következő nemzedékeknek, hogy ők is megrendezhessék a maguk szép „ötvenévesét". Az ötvenegy felé haladókat pedig Tóth Árpád soraival köszöntöm:

„Múlt és jövő, kik középen álltok, / S kiket ez ünnep, mint ezüst halom / Emel magasra, honnan messzi láttok, / Szép volt a múlt, várjon ragyogva rátok / Még szebb jövő, még dúsabb jutalom. / S ezek között, bár szerény fény gyanánt ég, / Szeretetünk is hadd legyen ajándék."

Széll Delinke

A kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben július 19-én két évtized után először szerveztek unitárius doktori védést. Czire Szabolcs teológiai tanár: *A történeti Jézus-kutatás a XX. század utolsó évtizedeiben* című doktori disszertációjának nyilvános megvédése ökumenikus bizottság előtt történt, eredményeképpen Czire Szabolcs tanár PhD fokozatot szerzett. A jeles eseményen egyházunk vezetősége is részt vett.

Egyházunk legfőbb kormányzó testülete, a Főtanács július 27–28-án tartotta évi rendes ülését Kolozsváron, a belvárosi unitárius templomban. A főtanácsi istentiszteleten Kotecz József felsőrákosi lelkész prédikált, az énekvezéri szolgálatot Kiss Erika kolozsvár-belvárosi énekvezér látta el. A főtanácsi ebéden a Berde-serleggel a pohárköszöntőt Asztalos Klára, az Unitárius Nők Országos Szövetségének elnöke mondta.

Az ülés során a Főtanács az alábbi fontosabb határozatokat hozta: a lelkészi ügyvitel fogyatékosságainak pótlására kötelező vezetői (menedzseri) továbbképzést szervezni a lelkészek számára; az egyházkörök koordinációs szerepkörét meg kell erősíteni; az év éleji családlátogatást minden egyházközségben kötelező elvégezni minden évben (a nagy lélekszámú egyházközségekben minden lelkész után legalább 250 családot kell évente meglátogatni); a szórványok és leányegyházközségek jellegének tisztázását az EKT elnöksége és az egyházkörök vezetése együtt végezze el; az EKT elnöksége az egyházköri vezetőséggel keresse meg a nagy lélekszámú egyházközségeket azok szervezeti átalakítása, esetleg megosztása céljával; az EKT elnöksége az egyházköri vezetőséggel keresse meg a vitás vagyonmegosztási kérdésekkel küszködő egyházközségeket kompromisszumos megoldás végett.

Augusztus 5-én Komjátszegen falutalálkozót tartottak. Az unitárius templom feljavítása alkalmából tartott hálaadó istentiszteleten dr. Szabó Árpád püspök prédikált, az ünnepély keretében tartott úrvacsoraosztáson Rázmány Csaba, a Magyarországi Unitárius Egyház püspöke mondta az úrvacsorai beszédet.

Augusztus 12-én Kövenden falunapot szervezett az önkormányzat és az unitárius egyházközség. A rendezvény keretében tartott istentiszteleten dr. Szabó Árpád püspök végezte a szószéki szolgálatot.

3. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2007. július 6-án tartott rendes üléséről

Jelen vannak:
Hivatalból: dr. Szabó Árpád, dr. Máthé Dénes, Kolumbán Gábor, dr. Rezi Elek. Szabó László, Nagy László, Nagy Endre, Szombatfalvi József, dr. Kovács Sándor, Popa Márta, Varró Margit, Rüsz Fogarasi Tibor, Asztalos Klára, Sándor Krisztina, Kun Csaba, Székely Botond.
Választott tagok: Bálint B. Ferenc, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka, Csete Árpád, Andorkó Ferenc, Csáka József, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Péterffy Miklós, Czimbalmos Kozma Csaba, László János.
Igazoltan hiányzik: Farkas Dénes, Pap Mária, Balázs Sándor, Kovács István.
Igazolatlanul hiányzik: Kedei Mózes, Farkas Emőd.
Előadótanácsosok: Gyerő Dávid, Vörös Alpár, Dácz Tibor.

32. A 185. sz. egyházi ének eléneklése és Székely Kinga-Réka imája után, Kolumbán Gábor főgondnok-elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozat elfogadását, az esetleges módosító javaslatokkal.

A különfélék tárgysorozati pontnál kívánnak szólni:
- Gyerő Dávid a fizetési bizottság üléséről
- Csete Árpád, az ICUU képviseletről

Dr. Szabó Árpád javasolja, hogy a tárgysorozat első napirendi pontja amerikai látogatásáról történő beszámoló legyen.

Az elnök a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri László János, Nagy László, Bartha Alpár tagokat.

Az Egyházi Képviselő Tanács (a továbbiakban EKT) a megnyitót tudomásul vette, a tárgysorozatot a kiegészítésekkel, a módosító javaslattal, és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

33. Dr. Szabó Árpád püspök beszámolója az észak-amerikai útjáról.

Az EKT Dr. Szabó Árpád beszámolóját az észak-amerikai útjáról örömmel tudomásul vette.

34. Jelentés az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról: az elintézett ügyekről és az és egyházképviseletről.

Az EKT jóváhagyólag, tudomásul vette az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról, az elintézett ügyekről és az egyházképviseletről előterjesztett jelentést.

34. A Misszió Bizottság június 28-i ülésének jegyzőkönyve.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Misszió Bizottság f. év június 28-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

35. A lelkészképzéshez kapcsolódó ügyek: A PTI Szenátusának jegyzőkönyve, a II. félévi vizsgaeredmények, jelentés a húsvéti és a pünkösdi légációról, a szakvizsgáról.

Az EKT a lelkészképzéssel kapcsolatos előterjesztések kapcsán a következő határozatokat hozta:

Az EKT támogatja a PTI Tanácsának kérését arra nézve, hogy a teológiai tanulmányok ideje a jelenlegi 3+2 évről alakuljon át 4+2 évre, amennyiben a vonatkozó állami törvénykezés is eszerint rendelkezik.

Az EKT a teológiai hallgatók vizsgaeredményeit tudomásul vette.

Az EKT a húsvéti és pünkösdi légációról készített jelentést tudomásul vette.

Az EKT a teológiai szakvizsgáról készített jelentést tudomásul vette, felkérte a jegyzőkönyv íróját, hogy Sipos László, vizsgára nem állt teológiai hallható helyzetének rögzítésével egészítse ki a jegyzőkönyvet.

A szakvizsga alapján Árkosi Emese, Bíró Attila, Kiss Sándor, Kovács Mária, Szabó Adél és Varró Amália gyakorló segédlelkészi képesítést szerzett.

36. Jelentés a lelkészképesítő vizsgáról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a lelkészképesítő vizsgáról készített jelentést. Egyben határozatba foglalta, hogy a vizsga alapján Barabás Zsolt, Buzogány Csoma István, Gál Zoltán, Makkai-Ilkei Ildikó, Nagy Adél, Nagy Endre, Pál János, Solymosi Alpár, Szabó Előd és Tőkés Lóránt gyakorló segédlelkészek unitárius lelkészi képesítést szerzett, és számukra elrendelte a lelkészképesítő oklevél kibocsátását.

37. Jelentés az énekvezér-képesítő vizsgáról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az énekvezér-képesítő vizsgán felvett jegyzőkönyvet, megállapítván, hogy a vizsgán Dimény Csilla Júlia és Márk Attila jelölt unitárius énekvezér-képesítő oklevelet szerzett.

38. A Nyugdíjintézet vezető tanácsának július 5-i ülésén felvett jegyzőkönyv.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Nyugdíjintézet vezető tanácsának július 5-i ülésén felvett jegyzőkönyvét

39. A szociális koordinátor jelentése.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Veress Enikő szociális koordinátor által készített jelentést az elmúlt negyedévben végzett munkájáról.

40. Jelentés a valláserkölcsi nevelés terén elnökileg elintézett fontosabb tevékenységekről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az elnökileg elintézett VEN-munkáról készített jelentést.

41. A János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentése a 2006/2007-es tanévről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a János Zsigmond Unitárius Kollégium jelentését, a 2006/2007-es tanévről.

42. A székelykeresztúri Unitárius Gimnázium jelentése a 2006/2007-es tanévről.

Bartha Alpár javasolja, hogy a székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban is szervezzenek kiállítást a muzeális tárgyakról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a székelykeresztúri Unitárius Gimnázium jelentését a 2006/2007-es tanévről.

Az EKT elvileg jóváhagyta a gimnázium vezetősége által előterjesztett iskolacímert.

43. Előterjesztés a kolozsvári Unitárius Kollégium 450 éves ünnepi rendezvényéről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a dr. Szabó Árpád püspök által szóbelileg megtett előterjesztést a kolozsvári Unitárius Kollégium 450 éves ünnepi rendezvényéről.

44. Beszámoló az egyházköri közgyűlésekről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az egyházköri közgyűlések alkalmával felvett jegyzőkönyveket.

45. Előterjesztés tiszteletbeli cím adományozására.

Az EKT jóváhagyta az Alsófelsőszentmihályi Unitárius Egyházközség kérését, hogy Bajka Domokos részesüljön tiszteletbeli gondnoki címben.

A tanács a kérést a Főtanács soron következő ülésén előterjeszti, és megteszi a szükséges intézkedéseket a tárgyban.

46. Tájékoztató a Szejkefürdői Unitárius Találkozó előkészítéséről.

Az EKT 1 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett a Székely Kinga-Réka, Czimbalmos Kozma Csaba, Sándor Krisztina, Gyerő Dávid, Bartha Alpár tagokból álló bizottságot bízza meg a szejkei úrvacsoraosztás körülményeinek megszervezésével. Az EKT 1 ellenszavazat és 2 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy a szejkefürdői unitárius találkozó keretében 2007-ben úrvacsoraosztást kezdeményez.

47. Az Egyházi Főtanács ülésének előkészítése.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az elnökség előterjesztését a Főtanács 2007. évi ülésének előkészületeiről.

48. Az egyházi alkalmazottak nyugdíj-korhatárának lecsökkentése.

Az EKT jóváhagyta az elnökség előterjesztését az egyházi alkalmazottak nyugdíj-korhatárának elvi lecsökkentésére vonatkozóan az eddigi 70 évről 65 évre a férfiak és 60 évre a nők esetében.

Az EKT jelen határozatát a Főtanács elé terjeszti jóváhagyás és életbe léptetés végett.

49. Az alsófelsőszentmihályi egyházközség kérése 0,85 ha földterület eladásának jóváhagyásáról.

Az EKT egyhangúlag hozott határozatával jóváhagyta az Alsófelsőszentmihályi Unitárius Egyházközség kérését földterület eladására vonatkozóan.

A tanács Bálint B. Ferenc javaslatára kimondta, hogy az egyház gazdasági szakembere előzetesen minden adásvételi tervet a helyszínen vizsgáljon meg, a gazdaságosság és az egyházi érdek biztosítása érdekében.

A tanács Czimbalmos Csaba javaslatára kimondta, hogy minden ingatlan-eladás esetében általános érvénnyel bevezeti azon feltétel érvényesítését, miszerint ingatlan eladásából csak újabb ingatlan vásárlását vagy ingatlan-beruházást lehessen megvalósítani.

50. A nyárádszeredai egyházközség kérése épület és telek eladásának jóváhagyásáról.

Az EKT egyhangúlag jóváhagyta a Nyárádszeredai Unitárius Egyházközség kérését imaháza, valamint a hozzá tartozó 4 ár telek értékesítésére vonatkozólag.

Az adásvétel lebonyolítására az alábbi kitételek érvényesítendők: az egyház gazdasági szakembere előzetesen az adásvételi tervet a helyszínen vizsgálja meg, a gazdaságosság és az egyházi érdek biztosítása érdekében; az ingatlan eladásából csak újabb ingatlan vásárlását vagy ingatlan-beruházást lehet megvalósítani.

51. Vörös Alpár előadótanácsos kérése munkaviszonya meghosszabbítására.

Az EKT jóváhagyta Vörös Alpár Vita István VEN-előadótanácsos kérését félállású munkaviszonya meghosszabbítását illetően további egy évre, 2008. augusztus 31-ig.

52. Jelentés az elnökileg elintézett fontosabb gazdasági ügyekről.

Az EKT 2 tartózkodás mellett jóváhagyólag tudomásul vette az elnökség előterjesztését az elintézett gazdasági ügyekről.

53. A Pénzügy Bizottság ülésének jegyzőkönyve.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a pénzügyi bizottság július 5-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

Az egyetemes egyházfenntartás terén felgyűlt hátralékokkal kapcsolatban a Tanács azon határozatot hozta, hogy a hátralékban levő egyházközségek nem részesülhetnek semmilyen egyházi előnyben vagy szolgáltatásban addig, amíg nem törlesztik hátralékaikat.

54. Az egyházi központi hivatal 2006. évi zárszámadása.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az egyházi központi hivatal 2006. évi zárszámadását.

55. Jelentés a 2007. I. évnegyedi pénzmozgásról.

Az EKT tudomásul veszi a 2007/I. évnegyedi pénzmozgásról szóló jelentést.

56. A Bolyai utca 9. szám alatti ingatlan fejlesztési lehetőségei.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az elnökség által előterjesztett tervet a Bolyai u. 9. szám alatti ingatlan fejlesztési lehetőségeiről.

Az EKT egyben megbízta az elnökséget, hogy kezdje meg a tárgyalásokat a lakókkal azok kilakoltatásáról.

Szabó László kérésére határozatba került az is, hogy az elnökség az EKT következő ülésére hasonló tervet nyújtson be a többi központi ingatlan fejlesztési lehetőségéről is.

57. A pénzügyi ellenőr jelentése.

Az EKT tudomásul veszi a pénzügyi ellenőr jelentését.

58. Különfélék: A Képviselő Tanács a Különfélék tárgysorozati pont alatt az alábbiakat vette tudomásul:

Szabó László gratulált a közelmúlt két jelentős kitüntetésének: dr. Szabó Árpád püspök az egyesült államokbeli Testvér-egyházközségi Tanács évi díját, az Élni a Hivatást díjat vette át; Kovács Sándor teológiai tanár pedig sikeresen megvédte doktori dolgozatát, s ezzel PhD fokozatot szerzett a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán.

Sándor Krisztina bejelentette, hogy kapható az ODFIE daloskönyv új kiadása, 20 lejért.

K. m. f.

Dr. Szabó Árpád *püspök*	Kolumbán Gábor *főgondnok*	Dr. Rezi Elek *főjegyző*
	Hitelesítők:	
László János	Nagy László	Bartha Alpár

Megjegyzés: A Jegyzőkönyv 40–50 sorszámai alatti részt, Andrási Benedek lelkész-aligazgató szerkesztette, tekintettel arra, hogy dr. Rezi Elek főjegyző szolgálati elfoglaltsága miatt, ez idő alatt távol volt.

Orbán Balázs, „a legnagyobb székely" (2)

A két mű az erőgyűjtés, a szerkesztés, stilizálás próbája volt nagy művéhez, *A Székelyföld leírásához*. Az elkövetkező hat év alatt Orbán bejárta a székely-lakta tájak minden zegét-zugát, mintegy ötszáz települést. Vonaton, harmadosztályú kocsin utazott, hogy a népet jobban megismerje, aztán rendszerint felfogadott egy-egy szekeret, s kivitette magát valamelyik központi fekvésű településre. Onnan lóháton vagy gyalogszerrel folytatta útját. Tarisznyájába jegyzetkönyvén kívül csak egy kis hideg étket tett: barna kenyeret, szalonnát, kofapecsenyét, retket, hagymát – meg egy ivópoharat, a lépten nyomon kínálkozó ásványvizek kedvéért.

Útközben megszólított minden gazdát, napszámost, menyecskét. Lejegyezte a határrészek, dűlők és csapások nevét. Elleste a népi szokásokat, hosszasan leírta a falusi lakodalom menetét.

Gyenge lovas volt, de kitűnő gyalogló, könnyen mászta meg a kaptatókat és a hegyeket. Feltérképezte a magaslatokon akkor még omladozó várromokat, vázlatokat készített a vidékekről.

Gyakran vitt magával fényképezőgépet. Munkájának képanyaga is többnyire saját felvételei alapján készült. Itt jegyezzük meg, hogy *A Székelyföld leírásához* készített közel kétszáz Orbán Balázs-fénykép elfelejtetten porosodott csaknem száz évig egy iskolai, majd egy megyei könyvtár „ömlesztett" állományában, mígnem csodával határos módon került szakemberek kezébe, gondozásába.

Orbán Balázs korszakalkotó művének teljes címe: *A Székelyföld leirása történelmi, régészeti, természetrajzi s népisme[ret]i szempontból.* A cím részletezése is azt mutatja, hogy a szerző elsősorban történész. Már az *Utazás Keleten* előszavában leszögezte: „Bármily fölséges valamely táj, vidék, ország belső értékét az emberi nemnek ottan lefolyt viszontagságai kölcsönzik, s így a történelmet az utazási leírások érdekére múlhatatlan kelléknek tekintém..." Nem véletlen, hogy a legtöbb támadás éppen történelemszemlélete miatt érte. Ő ugyanis a székelyeket a krónikák, a hagyomány, a várromok és az énlaki rovásírás alapján hun származéknak tartotta, akik Attila birodalmának széthullása után keletre visszavonulva mai lakóhelyükön állapodtak meg, s népi egyéniségüket a magyarok bejöveteléig fenntartották. A székelység ködbe vesző eredetéről nemcsak történelmet írt, hanem mítoszt is teremtett.

Orbán Balázs művének történelmi értéke természetesen nemcsak ebben a néprégébe illő történetszemléletben van, hanem a gyönyörű, szerteágazó anyag összegyűjtésének módjában is, amellyel művelődéstörténetünket gazdagította. Több mint száz templomot, harangot, több száz szárnyasoltárt, mennyezetfestményt, kelyhet, poharat és hímzést mutatott be, és ezek jelentős részét maga fedezte fel. Időközben ezek közül sok elpusztult, és csak *A Székelyföld leírásában* maradt nyoma.

Semmi nem kerülte el a figyelmét! Meglepő, hogy a maga korában fő gondja a székely ipar – és főként a bányászat – ügye volt. Tudta, hogy egy nép felemelkedése és helyben maradása ettől függ. Az iparosítás hangsúlyozásáról a népesedés kérdésére tért át, olyan időszerűen, mintha épp a mához – a mi korunkhoz – szólna: „Ideje azért a székely kivándorlás megakadályozására gondolni, mit leginkább a gyáripar felvirágoztatása által lehet elérni, melyre kiválóan hivatottsággal bir (például) Csiknak tevékeny népessége."

Teljes rokonszenve a dolgozó népé volt. A vasércet a hátán cipelő bányász láttán így kiáltott fel: „Oh gépészet, jöjjön el a te országod!"

Amikor *A Székelyföld leírásának* anyaggyűjtésével és adatrendezésével elkészült – hat év alatt fejezte be a terepmunkát –, felköltözött Pestre, ahol szűkös, bérelt szobájában, a legigénytelenebb körülmények között, de irigylésre méltó kedéllyel dolgozott a formába öntésen, míg el nem készült a nagy művel.

Az első kötet, amely Udvarhelyszéket mutatja be, 1868-ban jelent meg. Utána jöttek sorban: 1869-ben a második (Csíkszék) és a harmadik kötet (Háromszék), 1870-ben a negyedik kötet (Marosszék), 1871-ben az ötödik kötet (Aranyosszék) és végül 1873-ban a hatodik kötet, amelyben a Barcaságot írta le.

Bizonyára parlamenti elfoglaltsága miatt jóval később, 1889-ben jelent meg *A Székelyföld leírását* kiegészítő utolsó nagy munkája, a *Torda város és környéke.*

Életművének elismeréseként 1887. május 17-én a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. 1888. március 5-én tartotta székfoglaló beszédét *A székelyek származásáról és intézményeiről* címen.

Amíg Orbán Balázs faluról falura járt, lassan-lassan oldódott a belső politikai hangulat, de egyáltalán nem abban az irányban és nem azzal a tartalommal, amely őt mint Kossuth buzgó hívét és az emigrációban harcostársát kielégítette volna. A Bach-korszak után a császári alkotmány helyreállítására tett megalkuvó kísérleteket gyanakvással figyelte. Amikor 1863 júliusában Nagyszebenben „tartománygyűlést" hívtak össze, Orbán Balázs lelke megtelt keserűséggel, mert felismerte a rendezők behódoló szándékát. Végképp felháborodott, amikor arról értesült, hogy

folytatás a 10. oldalon

Szabó László

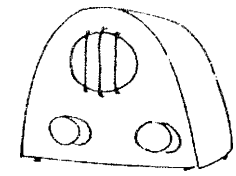

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
augusztus 29.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
szeptember 16.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
augusztus 18., szeptember 1., 15., 29.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádióban*, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Orbán Balázs...

folytatás a 9. oldalról

Fogarasi Mihály gyulafehérvári római katolikus püspök is részt vett ezen a „nemzetáruló" gyűlésen. Felháborodásának azzal adott kifejezést, hogy kilépett a római katolikus egyházból, és 1865-ben áttért az unitárius vallásra.

Személyiségének fennköltségét mutatja, hogy nemcsak ellenállni és dacolni tudott, de kész volt nagylelkűen megbocsátani is – különösen ha népének ügye, érdeke, illetve az erkölcsi példaadás azt megkívánta.

Első ízben Marosvásárhely választotta őt országgyűlési képviselőjévé, 1870-ben. Majd 1872 és 1881 között Székelykeresztúrt képviselte, ahol azonban az új választáskor a kormánypárti jelölttel szemben veszített – amit kedvelt székely népének hálátlansága láttán maga is megkönnyezett.

A keresztúri választókat maga Kossuth is hálátlansággal vádolta egyik levelében. Orbán Balázs viszont a súlyos bántalmat azzal viszonozta, hogy ötszáz forintos alapítványt tett a székelykeresztúri unitárius gimnáziumnak azzal a megkötéssel, hogy ennek kamata évente a legjelesebb tanulónak jusson, nemzetiségi vagy vallási megkülönböztetés nélkül.

Keresztúri kudarca után Berettyóújfalut képviselte a törvényhozásban, de szíve továbbra is szülőföldjéért dobogott, amelynek rejtett zugait felkutatta, történetét kiszínezte, amelyet hálátlanságában is zöldnek látott, s kenyérrel viszonozta a feléje dobott követ.

Végrendeletében is hazagondolt: „Családdal nem lévén megáldva – írta – a magyar népet tekintem családomnak, s azt kívánom főörökösömnek tenni." Tövisi, szombatfalvi és szejkefürdői vagyonát közcélokra hagyományozta.

Orbán Balázs 1890. április 19-én halt meg Budapesten, a parlamenti ülésszak alatt. Családi birtokán, a Szejke-forrás feletti hegyoldalon temették el. Kopjafával megjelölt sírkertjéhez székelykapuk sora vezet, ami a Székelyudvarhelyre menő országútról jól látható.

Konfirmációk Ernyében és Iklandon

A kis lélekszámú egyházközségekben szolgáló lelkész számára nem adatik meg, hogy évente konfirmációi szertartást végezhessen. Lelkész, kántor, gondnok és keblitanácsi tagok, gyülekezet, konfirmandusok és családtagjaik számára várva várt, izgalommal is teljes esemény; „nagy napot" jelent a templomi konfirmációs ünnepség.

Nagyernyében július 29-én hárman konfirmáltak: György Árpád-Botond, Keresztúri Szende és Ráduly Zsolt. A fiatalok az 1909-1910-ben épült templom tetőzetének javítási és újrafedési munkálataihoz előzetesen hozzájárulva pénzadományt tettek.

Iklandon augusztus 5-én három konfirmandus tett bizonyságot hitéről és élt első ízben úrvacsorával. A nyitott és befogadó unitárius úrvacsorázás gyakorlata szerint az esetenként más felekezetű szülők és keresztszülők is éltek úrvacsorával, amelyet Pálffy Anna-Mária lelkész szolgáltatott ki. Major Anna-Zsuzsanna, Mihály Erika és Molnár Sándor konfirmandusok egy úrasztali terítőt és két kehelytörlő kendőt adományoztak szertartási használatra. Az ünnepség előtt a közösséghez való tartozásukat jelezték azáltal, hogy id. és ifj. Major Mátyás (gondnok és fia) irányításával újrafestették a templom melletti kapu-kerítést. Az iklandi gondnok üdvözlő beszédében nagyra értékelte, hogy lelkészük az állandó ingázás közepette eredményesen, szeretetteljesen végzi a gyermekek és fiatalok vallásoktatását, konfirmációra való felkészítését.

Mindkét helyen utoljára 2003-ban volt templomi konfirmációi ünnepség, Ernyében akkor kilencen, míg Iklandon négyen konfirmáltak.

Köszönet illeti Tar Imre marosszentgyörgyi kántort, az Új Tavasz kórus karvezetőjét, aki a lelkész felkérésére mindkét helyen ellátta az énekvezéri teendőket, és harmóniumjátékával emelte a szertartások áhítatát.

P. T. Sz.

Harang-villamosítás!

» elektromágneses húzás,
» elektronikus vezérlés
» nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
» többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
» harang és torony számára a legkíméletesebb mozgatás
» 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFŰTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

• DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
• e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

Svájc – Románia

A kilencvenes évek elején a Svájci Katolikus Nőszövetség megpróbált segítségére lenni az akkor alakulgató, szárnyaikat próbálgató romániai civil szervezeteknek, főként azoknak, amelyek valamilyen formában a nők szociális tevékenységével függenek össze. Megalakították a FOWE (kelet-nyugat-európai kapcsolatok) csoportot, és költségvetésükből jelentős összeget szántak a csoport munkájának anyagi támogatására is.

1994-ben személyes kapcsolataik alapján országunkból harminc nőt hívtak „tapasztalatcserére" Svájcba. A csoport román, magyar, német nemzetiségű tagjai Románia legkülönbözőbb vidékeiről, több mint 20 civil szervezetet/egyházat, legalább 6 vallásfelekezetet képviseltek

A Luzernben tartott egyhetes szeminárium során a csoport tagjai betekintést nyerhettek a svájci demokrácia bonyolult rendszerébe; abba, miként biztosítják a demokrácia keretében az egyenlő jogokat a nőknek – és általában a különböző hátrányos helyzetűeknek. Öregotthonokat, csökkent munkaképességűeket foglalkoztató intézményeket látogattunk meg, elmagyarázták, hogyan próbálnak segíteni azoknak – főleg nőknek –, akik már nem fiatalon, de még „aktív" korban, esetleg gyermekeik felnevelése, szárnyra bocsátása után ismét dolgozni szeretnének a kenyérkeresés vagy „csak" a hasznos elfoglaltság érdekében.

A következő évben még egy csoportot hívtak meg, már az egész kelet-európai térségből. Ebben az esetben a szeminárium témaköre a vallásoktatás különböző formáira, megszervezésére vonatkozott.

Egy idő múlva a FOWE vezetői feltették a kérdést: hogyan hasznosították, alkalmazták a Svájcban tanultakat a szeminárium résztvevői. Az igazság az, hogy voltak, akik lemorzsolódtak, vagy csak kellemes nyaralásnak tekintették a svájci szemináriumokat, a két csoportból mégis maradt vagy harminc személy, akik az 1997-ben Kolozsváron tartott találkozón komoly eredményeket tudtak közösségszervező tevékenység és szociális munka terén felmutatni.

A tapasztalt eredmények alapján a svájci hölgyek rendszeresítették a találkozókat, és a csoport tagjai kétévenként más-más színhelyen találkoztak, hogy tevékenységükről, projektjeikről beszámoljanak. Ezeken a szemináriumokon az avatott előadók vezetésével, csoportfoglalkozások révén mindig közérdekű témákat is körbejártunk: konfliktusok a családban, etnikai problémák stb. Így 1999-ben Brăilán, 2001-ben Marosvásárhelyen, 2003-ban Medgyesen, 2005-ben Brassóban volt a találkozó. Voltak olyanok, akik az évek folyamán rendezett minden találkozón részt vettek, de minden alkalommal csatlakoztak újabb tagok is, olyanok, akik a szervezők szerint az illető közösségnek építő tagjai. Jelenlétük valóban hozzájárult a szemináriumi tevékenységek minőségi javulásához.

Meg kell jegyeznünk, hogy az unitárius részvétel minden alkalommal számottevő volt. Részt vettünk a szervezésben, a programok kialakításában. Nemcsak az UNOSZ szervezetét, kisebb és nagyobb projektjeit ismerhették meg, de a találkozók alkalmával betekintést nyerhettek egyes helyi nőszövetségek (a kolozsvári, a homoródkarácsonyfalvi, a segesvári) életébe, meglátogatták az Unitárius Egyház egyetlen szociális létesítményét, a lokodi öregotthont... és voltak olyanok is, akik először ismerkedtek meg az unitárius vallással, először jártak unitárius templomban.

Ezek voltak tehát azok az előzmények, amelyeket ismerni kell, mielőtt megkezdenénk tudósításunkat a 2007. évi, sorrendben nyolcadik „Svájc–Románia szemináriumról", amely közös megegyezéssel valóban az utolsó volt.

A brassói szeminárium záró összejövetelén mi, kolozsvári unitárius csoporttagok elvállaltuk, hogy 2007-ben otthont adunk az utolsó szemináriumnak. Sorozatos egyeztetések után véglegesítettük a témát és az időbeosztást: *Vallási tolerancia és emberi jogok*, július 10–13. Nagy segítséget jelentett, hogy vendégeinket az unitárius egyetemista-bentlakásban helyezhettük el, és a kollégium szépen berendezett tanári szobájában tarthattuk a közös programokat. A szeminárium résztvevői: a svájci katolikus nőszövetség részéről két asszony, a hazaiak Maros-

vásárhelyről, Segesvárról, Medgyesről és a Kárpátokon túlról, Brăilából érkeztek, és legnagyobb számban a helyiek vettek részt különböző civil szervezetek képviselői, összesen tizennyolc nő.

A négynapos rendezvény július 10-én reggel kezdődött áhítattal és ismert közös énekekkel. Miután mindenki röviden beszámolt az elmúlt két év jelentősebb történéseiről, átadtuk a szót a meghívott előadónknak, dr. Lukács Olga református lelkésznek, egyetemi hitoktatónak, aki történelem-filozófiát is végzett, és egyháztörténetből doktorált. Előadásának a címe: *Egység vagy újabb osztódások a kereszténységben*. Az előadó végigkövette a keresztény vallás és egyház osztódását a kezdetektől napjainkig. Végkövetkeztetése: a szétválás folyamata megállíthatatlan, mert az ember mindig a teljes és tökéletes hitre törekszik, a biztos ismeretre – és ez számára lehetetlen. Az előadást megbeszélés követte.

Ha volt bennünk kezdeti feszültség, az egyértelműen feloldódott a délutáni interaktív foglalkozás során, amelyet Ferenczi Enikő mentálhigiénés szakember tartott. Itt mindenki elmondhatta, személyesen mit jelent számára a vallási és lelkiismereti szabadság. Azután két csoportban konfliktus-megoldási feladatot kaptunk. Percek alatt nagyszerű ötletek támadtak; fantasztikus beleéléssel, improvizációval és mégis összjátékkal bizonyítottuk gazdag képzelőerőnket és a megoldás megtalálását.

folytatás a 12. oldalon

Szabó Magdolna, Paskucz Viola, Asztalos Klára

Svájc–Románia

folytatás a 11. oldalról

A második nap fárasztó, de érdekes volt. Meglátogattunk különböző vallásfelekezetű templomokat: a Horea úti zsinagógát, a főtéri Szent Mihály római katolikus templomot, a Bob utcai görög katolikus és a Farkas utcai református templomot, az ortodox katedrálist, az evangélikus és az unitárius templomot. Mindenütt egyházi vezetők ismertettek meg vallásuk és a templomuk történetével, a liturgiákkal. A távolabbról jöttek is képet alkothattak Erdély vallási sokszínűségéről. Délután meglátogattuk a Kisbácsban működő kisegítő iskolát, ahol sokirányú foglalkozást nyújtanak a fogyatékos gyermekeknek. Este a Reménység Alapítvány vendégei voltunk. Családias hangulatban fogadtak. Vendéglátóink rövid házi koncerttel, finom vacsorával kedveskedtek.

A harmadik napon kirándulást tettünk. Első állomásunk Torda volt. Megtekintettük a katolikus templomot, ahol 1568-ban kihirdették a vallásszabadságot, azután az unitárius templomban Józsa Lajos tiszteletes beszélt a vallásszabadság törvényének jelentőségéről, majd az unitárius nőszövetség szeretetvendégségén vettünk részt. Torda egyik érdekességét, a sóbányát is megtekintettük. Délután Gyulafehérváron a római katolikus és az ortodox székesegyházakról és a környező épületekről hallgattunk meg szakszerű bemutatást.

Az utolsó nap a svájci asszonytársaink beszéltek az emberi jogok és a tolerancia aktuális kérdéseiről a maguk hazájában. Megdöbbenéssel hallgattuk, milyen nehéz és bonyolult kérdésekkel kell szembenéznie a svájci demokráciának a nagyszámú, főként távoli országokból érkezett nem-keresztény vallású (elsősorban iszlám) és más kultúrájú bevándorlók miatt, milyen nehéz egyensúlyt teremteni, közös iskolákat működtetni.

Délután felelevenítettük az előző találkozók élményeit, néhány emlékképet vetítettünk. A csoport részéről a svájci szervezők és finanszírozók iránti hálánk jeléül minden szervezőnek egy-egy albumot adtunk át, amelyben ki-ki a saját fényképe mellé egy mondatot írt arról, hogy számára mit jelentett, miben segített a szeminárium-sorozat, az együttlét. A búcsúeste közös vidám játékkal és énekléssel zárult. A csoporttagok sokszínűsége ellenére vallási nézetkülönbségek soha sem merültek fel, és nyelvi toleranciából is jól vizsgáztunk, mivel minden hozzászólást helyben kellett fordítani magyar-román-német nyelvre, ami sokszor fárasztó és időigényes volt.

Azzal a gondolattal váltunk el egymástól, hogy bár a szeminárium-sorozat lezárult, azért továbbra is kapcsolatban és jó barátságban maradunk egymással.

Kórházlelkészi szolgálat

működik Székelyudvarhelyen,
Sepsiszentgyörgyön
és Kolozsvár 15 kórházában.

Hogy beteg hozzátartozóját
idejében elérjük,
kérjük tartózkodási helyét
(nevét, a kórházat
és a kórterem számát)
a következő telefonszámokon
bejelenteni:
Török Áron,
Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,
Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100.
Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767.

Mindenkire vigyázni akarunk.

Sok szépet láttunk, hallottunk!

A székelykeresztúri nőszövetség ezen a nyáron is megszervezte szülőföldünk megismerését célzó hagyományos kirándulását.

Mostani kirándulásunk egyik fő célja a csíkszeredai Mikó-várban levő Munkácsy-kiállítás megtekintése volt. Gyönyörködve és csodálattal néztük a sok szép festményt, megdöbbenve álltunk meg a Krisztus keresztre feszítését ábrázoló műalkotásánál, fejet hajtottunk Munkácsy Mihály festői nagysága előtt.

Elhagyva a Mikó-várat utunk Zsögöd felé vezetett, ahol kiváló festőnk, Nagy Imre népe sorsát, dolgos hétköznapjait, a Székelyföld csodálatos tájait megörökítő képeiben gyönyörködhettünk.

Kirándulásunk további útvonala a Gyimesek hosszú, erdőkkel, kaszálókkal borított, folyóvizekkel szabdalt festői völgyén haladt át. Csíkpálfalva, Csíkszentmiklós, Csíkszépvíz érintésével a Gyimesi-szoroson át a csángók hazájába értünk. Palánkánál megfordultunk, és ugyanezen a gyönyörű völgyön jöttünk vissza Csíkszereda felé.

A Rákóczi-vár maradványainál megálltunk, és a Tatros folyó hídján átkelve, a várrom 96 lépcsőjén felkapaszkodva festői vidék tárult elénk. Elhaladva a csíkszépvízi duzzasztott tó csillogó víztükre mellett búcsút intettünk e gyönyörű tájnak.

Csíkszeredát elhagyva autóbuszunk a szépséges Hargita kanyargós útján Hargitafürdőre vitt, ahonnan beláttunk a Csíki-medencébe és a lemenő nap sugaraiban fürdő fenyvesek lábainál elterülő vidékre.

Homoródfürdőre érkezve, a friss borvízből szomjunkat oltva Székelykeresztúr felé indultunk.

Így ért véget ez a tanulságos, élménydús nap, amelyért köszönetet mondunk Bálint Júlia kirándulásszervezőnek és Péterffy Miklós túravezetőnek, aki egész útszakaszon ismertette az egyes településekhez fűződő történelmi, földrajzi tudnivalókat, gyarapítva ezáltal ismereteinket.

Ezek a kirándulások meggyőznek arról, hogy minél jobban megismerjük csodálatos szülőföldünket, annál jobban ragaszkodunk hozzá, és tehetségünkhöz mérten munkálkodunk szépítéséért, gazdagításáért.

Péterffy Erzsébet

A *Nők Világa* terjesztésére folytatjuk a 2007-ben bevált előfizetéses rendszert. A 2008. év három számára az előfizetés postaköltséggel együtt 6 lej. Sigmond Júlia várja az előfizetők jelentkezését a torockószentgyörgyi konferencián szeptember 1-jén, majd azután postán vagy személyesen.

az UNOSZ vezetősége

Színt játszani ODFIÉsen

Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet augusztus 3-a és 6-a között Székelyderzsen szervezte meg a XI. ODFIE Színjátszó találkozót.

A vendéglátó falu művelődési háza és iskolája, illetve a helybeli unitárius egyházközség temploma szolgált színhelyül. Mintegy ötszázan vettek részt a találkozón, tizenhét csapat nevezett be a versenyre. Ők a nyitó rendezvényen vázlatosan ismertették a bemutatásra választott színdarabot, és bemutatták a produkciót beharangozó plakátjaikat. Az első nap kiemelkedő eseménye a sepsiszentgyörgyi amatőr (de szakmailag rendkívül gondos, igényes, ihletett és képzett) színjátszó csoport, az Osonó előadása – a *Bolyongások* – volt, amelyet az este során egymás után háromszor, egyenként hatvan néző előtt mutattak be. Vacsora után a helybeli ifjúsági egylet színjátszó csoportjának előadása következett: Szent László életének „legendás" összefoglalása. Az éjszaka tábortűz melletti gitározással és énekléssel ért véget.

A szombati alkalmi áhítat után a verseny-előadások kitöltötték az egész napot (sőt még vasárnapra is maradt belőlük). Délelőtt szabadtéri színpadon folytak a bemutatók, de az esőre

álló idő délutánra „bekergette" a színjátszó találkozót a művelődési ház nagytermébe. Késő este Berecz András magyarországi (származásilag felvidéki, érzelmileg Kárpát-medencei) ének- és mesemondó nagy sikerű előadására került sor.

A vasárnap délelőttre maradt két verseny-előadást követő ünnepi istentiszteleten Bíró Attila gyakorló segédlelkész végzett szószéki szolgálatot. A délutántól estig tartó gálaműsor keretében fellépett a bölöni Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet népi tánccsoportja, majd a bírálóbizottság szakmai értékelője következett. Az eredményhirdetést és díjkiosztást az ODFIE választmányának rövid összeállítása előzte meg, amely az *Így játsztok ti* címet kapta. A gálaműsor után a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjainak előadásában élvezhették végig a résztvevők a *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című musicalt. A rendezvény hajnalig tartó énekkel, tánccal zárult.

A XI. ODFIE Színjátszó találkozó első díját a *kökösi* ifjúsági egylet csapata nyerte el. A dobogó második fokára *Sinfalva* és *Várfalva* közös csapata került. A harmadik helyezést a *segesvári* egyletes csapat érdemelte ki. A bírálóbizottság különdíjat osztott ki a *székelyderzsi* és a *marosvásárhelyi* Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet színjátszóinak, továbbá négy egyéni díjat Lukács Brigittának (Alsófelsőszentmihály), Varga Imolának (Vargyas), Kis Csabának és Szász Károlynak (Felsőrákos).

A találkozó ideje alatt kedves, készséges helybeli vendéglátók, illetve a lelkész-házaspár, Demeter Sándor Lóránd és Újvárosi Katalin segített az eligazodásban. A világörökség részeként számon tartott, híres-neves erődtemplom tövében jóvoltukból (is) otthon érezhette magát minden színjátszó és érdeklődő. A helybeli asszonyok 600 kenyeret, 100 kg krumplit, 170 fej káposztát, 120 kg csirkecombot, 40 kg paradicsomot és uborkát, 38 rúd szalámit áldoztak fel a rászoruló ifjú gyomrokért. Aki ott volt és látta, az tudja, hogy jó helyre került.

UK, ODFIE

Otthonka országa

„Unitárius gyermektábor? Homoródalmáson? Hát... nem is tudom... Tizenegy éves a fiam, s még egy hétig teljesen magára sehova sem engedtük el. Az ételekben is válogatós, meg aztán nem ismerne senkit, egy gyereket sem, ráadásul egy eldugott idegen faluban, ahol lehet, hogy még jel sincsen, hogy felhívhasson... S amúgy is, mit csinálnának ott egy egész hétig?" – Tehette (volna) fel aggodalmas kérdéseit bármelyik szülő, de mintegy válaszként hadd idézzem máris a gyerekek „veszélyhelyzetben" közösen fogalmazott levelét:

„Nem szeretnénk vasárnapig elmenni, mert nagyon jól telik. Jól egyezünk mindenkivel, és sok barátot szereztünk. A táborvezetőkkel is nagyon jól kijövünk, nagyon szeretjük őket. Legalább még vasárnapig lehessünk együtt! Szeretünk együtt lenni, énekelni, játszani. Szeretjük nagyon Margit nénit, a szakács nénit és a mellette lévő szakács-segédet is. Szeretnénk Otthonkában maradni, hogy jobban megismerhessük egymást."

De kezdjük az elején e kis ország megalakulásától, virágzásán keresztül, felbomlásáig és továbbéléséig – ötvenegy emberi szívben, emlékezetben. Negyvenhárom gyerek érkezett a marosi és háromszéki egyházkörből és heten –„mint a gonoszok"? – vezették a tábort.

A megérkezés napját, július 1-jét ismerkedési játékokkal és zenés-mesés

esti áhítattal kezdtük. A második napon a reggeli áhítat után nekiláttunk országunk megalapítása első lépéseihez, azaz meghallgattunk egy előadást a magyarok honfoglalásáról, merthogy mi is hont foglaltunk, hiszen ez „nélkülözhetetlen feltétele" egy ország alapításának. Majd jelezvén, hogy a kántori lak véglegesen az új honfoglalók birtokába került, mindenki elkészített egy saját „cöveket", kifestve, kidíszítve – és beszúrtuk a földbe.

Egy országot megalapítani, megalapozni nem is olyan könnyű, mint gondoljuk: a saját szimbólumok elkészítése után a közös, „országos" szimbólumok létrehozása következett. Így született meg országunk neve: Otthonka, köszöntési formánk: „Hö! Vattan csú!" (plusz egy hüvelykujj-felmutatás), de lett zászlónk

is: narancssárga, mint a vidámság jele, fehér a béke jeleként és zöld a fiatalságot jelezvén. Himnuszunk is született: „Hívj fel, Isten, a csatára / Otthonkának a javára, / áldj meg minket minden jóval, / vidámsággal, boldogsággal..." A következő napon művészeti ismereteinket gazdagítottuk, majd megalapítottuk Otthonka intézményeit. Hét intézmény biztosította Otthonka békés fejlődését: az Egyház, a Törvényszék, a Kórház, az Iskola, a Színház, a Média és nem utolsó sorban a Környezetvédők. E hét intézmény már első nap előrukkolt valamivel: az egyházasok asztali imával, a törvényszékesek az Otthonkára való felesküvés szövegével leptek meg. A színház felvette a Csűrszínház nevet, hisz a csűrben működött, és előadott egy békás-bogaras történetet, miközben a Média máris osztogatta az *Otthonkai Lapok* első számát. A többi intézmény is, bár nem ennyire látványosan, de éppoly hatékonyan járult hozzá Otthonka otthonossá tételéhez.

Ezek az intézmények Otthonka utolsó napjáig tevékenykedtek – bár volt egy nehéz időszak is. Kiderült, hogy Otthonkának nincs elég anyagi forrása ahhoz, hogy hét intézményt fenntarthasson, csak kettőnek tudja a kellő támogatást biztosítani... a hét csapatnak tehát – érzelmi és észérvekkel védekezve-támadva – fenn kellett tartania magát. A nagy nehezen, szavazásokkal, lemondásokkal megszült eredményt (maradt az Egyház és a Kórház) szerencsére nem kellett hatályba ültetni, mert az UNIO fülébe jutott e vészes válsághelyzet és segítségünkre sietett, ezért szívünkhöz nőtt intézményeink tovább folytathatták virágzó tevékenységüket. Így adta elő a Csűrszínház a Piroska és a Farkast, majd a Kórházzal társulva az Iskola által írt darabbal állt elő. De született gyerekek által rendezett előadás is, amelyben „benne volt" mind a hét táborvezető – parodizálva. Közben a Média is közvetítette a történteket: „az egyik menyecske aludni szeretett volna, de a kolleganői hangos kacaja miatt ez nem sikerült neki: Húzzatok bőrt a fogatokra! – mondá szegény."

Otthonka tehát szépen, békében élte napjait, annak dacára, hogy egy alkalommal, egy játék végén fenyegető hangú levél került elő – de ezt senki nem vette komolyan. Nem ám, egészen addig a délelőttig, amikor eltűntek a táborvezetők, mind egy szálig. A reggelizni érkező gyerekek pedig fenyegető-útmutató cédulákra bukkantak a tányérok alatt: „Csináljatok mindent úgy, ahogy parancsoljuk, s akkor nem lesz bántódásuk!" – Így tartottak a gyerekek áhítatot, így énekelték fél lábon és szorongó szívvel a Himnuszt és hajtottak végre, félelemben összekovácsolódva, számos, a láthatatlan ellenségtől rádióadó-vevőn érkezett parancsot. Közben a fásszínben, a csűrben, a tornateremben, a pincei káposztáshordóban megtaláltak egy-egy táborvezetőt lekötözve, megfélemlítve, míg végül – hála a gyerekeknek – mindenki megkerült. Körbeültünk és megbeszéltük, ki mit élt át, mert a rend-

őrségnek szüksége van az adatokra. „Én először azt hittem, hogy játék, hogy próbára akartok tenni bennünket, de aztán kiderült, hogy nem" – hangzott sokak beszámolója. Majd lelepleztük a táborveze-

tők közül kikerült bűnözőket. És a döbbent csend után megtapsoltuk magunkat.

Otthonka ismét békés és derűs lett. Játékos ügyességi vetélkedőn mértük összse erőinket, s közben sokat énekeltünk, beszélgettünk, bőrből karkötőket készítettünk, ettük Margit néni finom főztjét. És végül elérkezett az utolsó nap estéje. Ekkor gyertyás áhítat keretében, olykor könnyfüggönyön átnézve döbbentünk rá, hogy Otthonka a felbomláshoz közeledik. Az a sok élmény és a sok lelkes barát, akit megismertünk, többnyire csak emlékeink segítségével elevenednek meg. Nagy tábortüzet raktunk, és búcsúként elégettük fából készült jelképeinket. De sok minden nem égett el, gyerekszerelmek születtek, barátságok mélyültek el. Otthonka országa egy hétig Isten tenyerében volt.

Kocsis Tünde

Áfonya Balatonalmádin

Ugyan mi lehet a különös ebben, kérdezhetitek, olvasván a címet, hiszen miért ne teremhetne meg az áfonya éppen a Balaton partján? De miért ott, és miért éppen áfonya? – következhetnek a további kérdések. Mert, kedves Olvasó, ez az áfonya nem akármilyen, hiszen ez nagyajtai. Ugyanis 2006. októberében a nagyajtai unitárius egyházközségben megalakult az Áfonya nevű gyermek-citerazenekar.

A dolog úgy történt, hogy a már évek óta Barótra visszatérő Nagy László érdemes citeraművész kérésemre Nagyajtára látogatott, hogy valahogy, ha kezdetben kölcsön-citerákkal is, beindulhasson a citeraoktatás gyermekeink részére. A kezdeti lelkesedés meghozta gyermekeink részéről a várt eredményt. Nagy László, aki Szabadegyháza kultúrigazgatója, népnevelő, történelem-filozófia szakos tanár, a mindannyiunk kedves *Laci bácsi*ja, citerazenekarunk mestere és keresztapja, a nálunk töltött hét alatt megtanította gyermekeinket a citerázás fortélyainak alapjaira. Két vásárolt citerával, Fekete Judit okleveles kántor állandó irányítása mellett, gyermekeink azóta minden egyházi ünnepélyünk alkalmával fellépnek. Laci bácsi ígéretéhez híven a gyermekeinket a szorgalmas gyakorlás jutalmául citeratáborral ajándékozta meg. Erre a különleges élményre Balatonalmádin került sor július 25-e és 31-e között, ahová a Fekete lelkész házaspár kísérte ki ifjú citerásainkat. A táborban részt vevő több mint 40 gyermek között az ajtaiak, Baróthi Brigitta, Benkő Boglárka Melánia, Fekete Ágnes Heini, Fekete Hunor, Fekete Kincső Hajnal és Szabó Ervin László csakhamar barátokra tettek szert. A napi 5-6 óra citerázás „fáradalmait" a Balaton hűs habjaiban pihenték ki, majd örülhettek e gyönyörű vakációnak a bőséges és finom ételekkel terített asztalok mellett.

Az ígéretes kezdet után – reméljük – Isten segedelmével bőséges lesz a nagyajtai Áfonya termése mindannyiunk örömére.

Fekete Levente

Túl az Óperencián...

Hol volt, holt nem, volt egy falu. Inkább szomorú volt, mint vidám, csendes és már-már magányos. Úgy tűnt, mindig vár valamit, valakit. És nem hiába, hisz egy kedves nyári napon közel ötvenen törték meg nyugalmát, és töltötték meg élettel csendes utcáit.

Valahogy így kezdődik minden mese, mint ahogy a miénk is. Helyesebben az övéké. Azoké a gyerekeké, akik július 2–8., illetve 16–22. között táboroztak, a Székelyudvarhelyhez közeli kis falucskában, Lókodban. Az első időpontban angol nyelvű tábor zajlott olyan gyerekek számára, akik úgy döntöttek, hogy a szórakozást összekötik egy kis tanulással, ami ezúttal teljesen más keretek között történt, mint ahogyan ahhoz az iskolában hozzászoktak. A tábor egységét természetesen itt is annak a témának a feldolgozása biztosította, amivel az idén minden táborban foglalkoztunk: a béke. S ahhoz, hogy ennek minél több vetületével megismerkedhessünk, minél több szemszögből megvizsgálhassuk, országot alapítottunk, hisz ahhoz, hogy a békét az ember megtapasztalhassa, közösségre van szüksége.

Így született meg Lókodia és Lokvidámia, két ország egy aprócska falu közepén. Otthont építettünk magunknak színekből, szavakból, mesékből és dalokból, bekerítettük határait, megírtuk alkotmányát, létrehoztuk intézményeit. Megvédtük, ha veszélyben volt, s megtanultuk, az ember csak akkor érzi igazán, hogy mi a béke, ha rövid ideig elveszíti azt. Hogy a béke tulajdonképpen nem egy semleges állapot, hanem egy egészséges egyensúly a fennálló konfliktushelyzetek és nyugalmi állapot között. S közben láthatatlanul építgettük, védtük, alakítottuk önmagunk is. Ha országunkat védtük a külső ellenségtől, akkor egy kicsit a saját árnyaink ellen is harcoltunk, és miközben az otthonunkban próbáltuk megteremteni a békét, tulajdonképpen önmagunkban kerestük azt, amit majd átadtunk a közösségnek, amelyben éltünk. Önnön lényünk felé fordultunk, hogy a békének az igazi lényegét megtapasztalhassuk, s végül rájöjjünk, ez nem valósulhat meg Istenbe vetett bizalom nélkül.

Nehéz a szavak egyszerűségébe foglalni olyasmit, ami csupán akkor teljes, ha az ember megtapasztalja azt. Sajnos nem lehet leírni a gyerekek arcára kiült vidámságot, a pezsgést, ami ilyenkor egész lényünket betölti. Csupán remélni tudjuk, hogy a gyerekek is ugyanannyival gazdagodnak, mint mi, akik táborvezetőknek jelentkezünk.

Fülöp Júlia

Lapszámunk szerzői: **Benedek Enikő** út- és hídépítő almérnök, tiszteletes asszony (Segesvár), **Berei István** lelkész (Kissolymos), **Fekete Levente** lelkész (Nagyajta), **Fülöp Júlia** teológus-hallgató (Kolozsvár), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Paskucz Viola** építőmérnök, EUE műszaki előadó (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péterffy Erzsébet** (Székelykeresztúr), **Simó Melinda** pszichológus, tiszteletes asszony (Homorodjánosfalva), **Szabó László** az UnitárCoop Alapítvány elnöke (Marosvásárhely), **Szabó Magdolna** könyvelő, UNOSZ-tisztségviselő, főtiszteletendő asszony (Kolozsvár), **Széll Delinke** egyetemi hallgató (Segesvár–Kolozsvár), **ifj. Szombatfalvi József** lelkész (Homoródszentmárton)

Nagy mázli

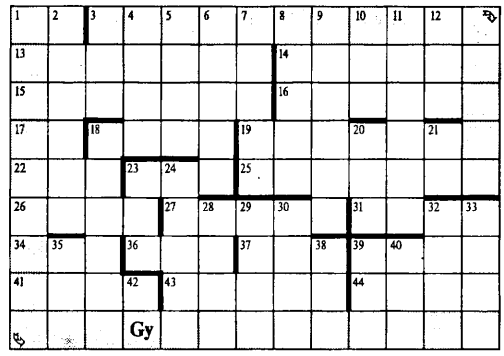

A férj feldúltan érkezik haza, újságolja a feleségének:

– Képzeld, drágám, a barátom tegnap este, amikor hazament, a feleségét egy idegennel találta a hálószobában, és rögtön meghalt, ugyanis már volt régebb két infarktusa!

– ...! – nyugtázza a hírt az asszony. *(Poén a vízszintes 3. és függőleges 1. alatt.)*

Vízszintes: 1. Téli csapadék. 3. **A poén első része.** 13. Agyagfuvola. 14. Textilanyagféleség. 15. Kézimunkaféle. 16. Kuruc ellensége. 17. ... királya, Lalo-opera. 18. Fakultás, tagozat. 19. Egyfajta szájbetegsége van. 22. Alapszámunk. 23. Csonthéjas gyümölcs. 25. ... France, francia író volt. 26. Szénhidrogén-féleség. 27. Nem megy el. 31. Juhász Gyula múzsája. 34. Tagadás. 36. Nyakmelegítő. 37. Magyar kohászváros. 39. Déli étkezés. 41. Női név. 43. Nyári meteorológiai jelenség. 44. Nagy ázsiai állam.

Függőleges: 1. **A poén befejező része.** 2. Tanít. 3. Shelley tündérkirálynője. 4. Érzékszerveivel felfog. 5. Amerikai sivatag. 6. Női név. 7. Rejtvényforma, tömörített tartalom. 8. Ana ..., a Gerovital feltalálója. 9. Nem tilos. 10. Lócsemege. 11. Hiteles mérték. 12. Északi szarvasfaj. 18. Pénzösszeget igazoló papír. 20. Bizonyos ideje. 21. Hamis. 23. Híres molekula! 24. Személyről, országról alkotott kép. 28. Megszégyenít. 29. Sóspálcika. 30. Város Ukrajnában. 32. Idősebb asszony a mesékben. 33. Porció. 35. Elgondolás. 38. Darab, röviden. 39. Szántóeszköz. 40. Memóriaegység. 42. Ész.

A pincér magyarázata

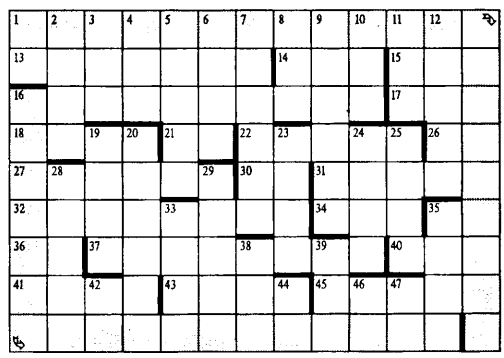

– Miért hívják ezt rablóhúsnak? – kérdezi a vendég, miután a pincér kihozta a rendelt ételt.

– ...! – felel a pincér. *(Poén a vízszintes 1. és függőleges 16. sorokban.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Ruha felvevése. 14. Az egyik szülő, becézve. 15. Magyar ősvezér volt. 16. Egy bizonyos irodalmi folyóirat köré csoportosult irodalmárok neve Nagyváradon. 17. Lapos. 18. Amely ideig. 21. Tiltás. 22. Nagy tengeri emlős. 26. Igekötő. 27. Szeszesital-féle. 30. Cipész szerszáma. 31. Öregotthonáról nevezetes falu Udvarhelyszéken, itt született Jánosfalvi Sándor István is. 32. Irodalmi tehetség. 34. Védő. 35. Szintén ne. 36. Télen hull. 37. Cukorvérűség. 40. Gléda. 41. Norvég főváros. 43. Térbeli mértani alakzat. 45. Gyógynövény-féleség.

Függőleges: 1. Lányunk férje. 2. Alváskor látjuk. 3. Német műholdas tv-csatorna. 4. Közeledik. 5. Moldovai folyócska. 6. Puszták ..., Illyés Gyula műve. 7. Juhász. 8. A madarak királya. 9. Ógörög napisten volt. 10. Kaiserlich und königlich, röviden. 11. Vízben tisztít. 12. Női név. **16. A poén befejező része.** 19. Nem áll biztosan. 20. Tőr. 23. Vezetékben kering. 24. Új csillag. 25. Hordófele. 28. Nagy szláv nép. 29. Magyarország legmagasabb hegye. 33. Szópárbaj. 35. Informatikai kifejezés. 38. Elme. 39. Három római szám: 1-5-1000. 42. Éneklő szó. 44. Hosszú morzejel. 46. Rangjelző szócska. 47. Tetejére.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **október 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét októberi lapszámunkban közöljük.

Júniusi rejtvényeink megfejtése: *Ovidius aforizmája (I.)*: A szépség mulandó adomány; *Madách Imre*: Csák végnapjai, Mária királynő.

Könyvjutalmat nyert **Halmágyi Adél** tordai olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
9. szám. 2007 szeptember
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

„Itt van az ősz, itt van újra…”

– visszhangoznak bennünk Petőfi közismert sorai, miközben reggelente és napközben is érzékeljük a hűvösebb időjárást. Az erdők, mezők lassan színt váltanak, s még bízunk abban, hogy lesz vénasszonyok nyara, és lesz alkalmunk lencsevégre kapni néhány gyönyörű őszi tájat.

Az idő múlásával párhuzamosan a mi életünk is visszarendeződik a megszokott kerékvágásba. Visszatérünk a nyaralások, táborok, hétvégi házak pihentető környezetéből oda, ahol általában mindennapi életünk zajlik. Az újdonságok, változások még néhány hétig hatnak ránk, aztán látszólag minden ugyanúgy folytatódik, mint azelőtt. Természetesen sántít a kijelentés, hiszen egy év nagy idő – mondták régebb –, s a felhalmozott tapasztalatok észrevétlenül épülnek be tudatunkba, és alakítják életünket.

A „visszarendeződés” egyik meghatározója az iskolakezdés. Gyermekek ezrei ülnek be szeptember közepétől az iskolapadokba. Hogy mit hoz az új tanév? Nem célom most felsorolni a tanügyi rendeletek újdonságait, olvashatjuk azokat a napilapokban, megjelennek az elektronikus médiában is. Elég jó ideje központi téma már a román nyelv idegen nyelvként való tanítása a magyar diákoknak. A kérdés még nem talált kellő válaszra a kormányzat részéről, így minden bizonnyal egyelőre nem lesz számottevő változás e téren.

Az új tanév sajnos osztályok megszűnését, összevonását, a magyar oktatás további zsugorodását is magával hozza. A csángó falvakban, de még Közép-Erdélyben is keresik a magyar tanítókat, tanárokat, akiknek jelentkezése megmenthet egy-egy induló magyar osztályt. Társadalmunk és az oktatási rendszer jelen helyzetének visszásságait tükrözi, hogy keresni kell az e téren szolgálatot vállaló tanerőt. Sajnos ezek a visszásságok máshol is megjelennek. Idén is lesz majd olyan diák, aki orvosi igazolással vagy szülői kéréssel felmentést vár a vallásóra alól. A gyermek órarendje túlzsúfolt, fölösleges terhelni a vallásórával – hangzik a sokak fülét sértő szülői vélekedés. Igen, ilyen eset már történt. Bár benne van a tanrendben, ma már vannak, akik jobban szeretnék, ha eltörölnék. Hiábavalónak tartják azt, amiért a közelmúltban meg kellett harcolni, és ami évtizedekig tiltva volt. Sokak számára érthetetlen ez a magatartás, de be kell látni, hogy közel 18 évvel a rendszerváltás után egészen más szemléletmód van terjedőben.

Ma már „készen kapható” a tanrendben is a vallásoktatás, akárcsak a földrajz vagy a fizika. A siker azoké, akik ezt mindvégig akarták és tettek is érte. A várt eredmény azonban sok esetben elmarad. Vannak, akiknek nem kell vagy eddig sem kellett az iskolai vallásóra. Az okok mélyen keresendők, nemcsak az elmúlt 18 évben, hanem az azóta lejátszódott, lejátszódó folyamatokban. A szekularizáció, az egyházi élet beszűkülése Erdélyben is érezteti hatását. Lehet, hogy szerencsésnek tartjuk még helyzetünket, de ez attól függ, milyen irányból vizsgáljuk. Kétségtelen, hogy a nyugati társadalmakhoz képest az erdélyiek egyházi kötődése sokkal szorosabbnak mutatkozik. Ám ha az előbb említett iskolai példát figyeljük, bizonyos térvesztéssel mégiscsak számolnunk kell. A folyamatot természetesen még sok tényező befolyásolja, amelyek felsorolására itt nincs terünk. Csupán arra szerettem volna felhívni a figyelmet, hogy legyünk résen: az iskolakezdés mindenkinek feladatot ad. Ha arról kell meggyőzni a rokont, barátot, ismerőst, miért szükséges a vallásoktatás, akkor azt kell megtenni. Ha úgy érezzük, hogy tanácsainkkal segítünk nemcsak a gyermeknek, a családnak, hanem erdélyi magyar közösségünknek is, akkor ne habozzunk kifejteni véleményünket!

Szerencsés iskolakezdést, eredményes tanévet tanulóknak, tanítóknak, tanároknak egyaránt!

Sándor Krisztina

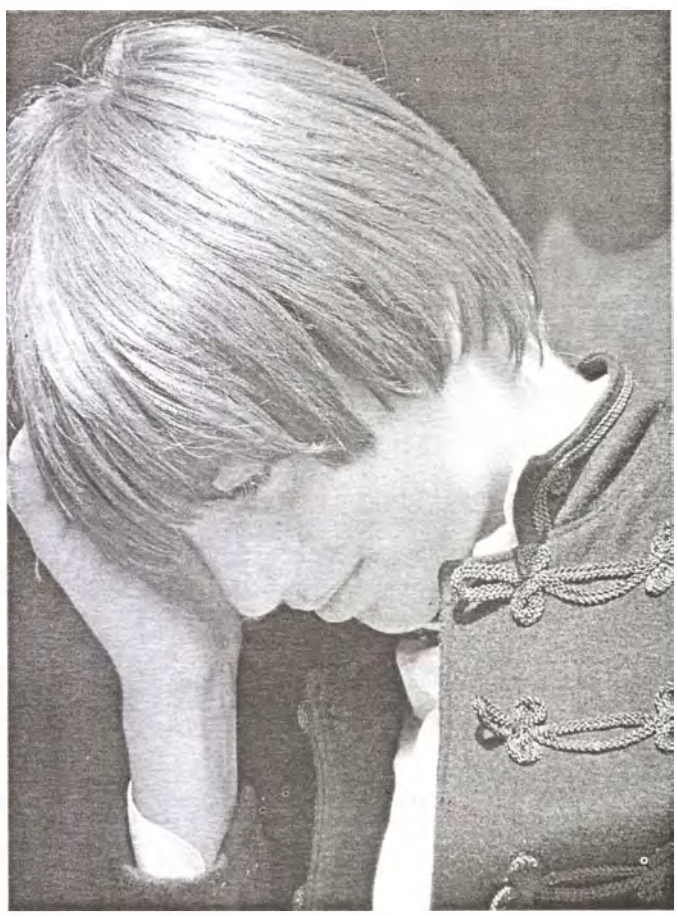

A gyümölcs és a fa

A Bibliában olvassuk: mi, emberek vagyunk „a teremtés koronái". Gondolkodunk, ítéletet alkotunk önmagunkról, felebarátainkról és a világról. Még Istenről is. Értelmes lényekként képesek vagyunk arra, hogy meghaladjuk, fölülmúljuk mindazt, ami látható és hallható. Képesek vagyunk arra, hogy valamit hozzáadjunk a valósághoz, valamivel többek legyünk anyagnál és formánál. Megragadjuk a pillanatot és kiemeljük a mulandóságból. Ezek a mi emberi életünk gyümölcsei, mert a gyümölcs több annál, ami megtermi. A gondolat is több, mint az ember maga. A szeretetem is több, mint aki én magam vagyok. Szavaim is lehetnek „többletek". Egy költemény több, mint a költője. Egy szobor, egy festmény, egy hangszer, egy dallam is több, mint alkotója. Az idős ember is olyan, mint egy őszi tájkép, de sokszor észrevétlen marad előttünk. Ott van az idős ember életében is a „gyümölcs", ott van mindaz, ami meghaladja mulandóságát, homlokára kiülnek azok a pillanatok, amelyeket a mulandóságból élete folyamán kiemelt. Ott van egy gyermek, akire azt mondjuk: a szerelem gyümölcse, meghaladja azt a két embert, aki neki életet adott. Továbbviszi ugyan anyjának és apjának jellemvonásait, de önálló, egyszeri, megismételhetetlen személy.

Akarjuk vagy nem, a lét kényszerít bennünket arra, hogy teremjünk és ontsuk magunkból a *többletet*. Aki nem tudja szüntelenül meghaladni önmagát, az beteg. Csakhogy a betegséget nem pusztán orvosilag tekinthetjük. Az ember beteggé *válik*, mihelyt nem tud termést hozni. Jézus elmondta egyik példázatában, hogy az ember a magot elveti, megöntözi, a növényt kapálja, és mindent elkövet, ami csak tőle telik, de hogy miként lesz abból a magból gyümölcs, azt már nem tudja befolyásolni. Azt Isten adja. Az ember elvégzi a maga dolgát, a munka az emberé. Az áldás azonban az Istené.

De mit tegyünk azzal a „többlettel", amit megtermünk, kiemelt pillanatainkkal? Talán elvesztettük a módját, hogyan adjuk oda (vagy vissza?) kincseinket a fáknak. Amerikában több ezer éves vörösfenyők magasodnak. Ezek a fa-óriások átéltek sok erdőtüzet, és az indiánok szent fái voltak. Most is, nálunk is, amikor esős idő van a mezőn, legelemibb ösztönünk, hogy bemeneküljünk egy nagy fa alá. Pedig tudjuk, hogy veszélyes. De miért épp egy nagy fa alá akarunk menekülni a villámlás elől? Nemcsak azért, hogy szárazak maradjunk. Tudattalanunkban él, hogy a *nagy* fa biztonságot ad. Amikor ránézünk egy hatalmas bükkre, vagy fenyőre, tudjuk, hogy az a fa több száz éves lehet. S ennek a hatalomnak, időtlenségnek a csendje biztonságos. Ki vagyok én a magam hetven-nyolcvan évével egy három-négyszáz éves fához képest?! Ezt ugyan nem tudjuk felmérni a menekülés pillanatában, de összefüggésben vagyunk a természettel. *Egyek vagyunk vele.*

(Amikor esztelenül irtjuk az erdőt, meglopjuk a természetet és a jövőt. Elveszett kapcsolatunk a fákkal, a madarakkal, a vízzel. Termelni akarunk, hiszünk a fejlődésben, és nem számít, mennyire mérgezzük meg a természetet. Amikor eleink az erdőben még a természettel való tiszteletteljes együttélés jegyében vágták a fát, a következő esztendőben nem mentek oda vissza. Úgy tudták: az erdőnek füle van, szíve és élete. Az erdő él. Szent Ferenc is a madaraknak prédikált – mégsem kacagjuk ki, nem tartjuk róla, hogy bolond. Hiszen érezte, hogy életünket valami összekapcsolja más életekkel.)

„Amit mond az ember,
annak a gyümölcséből lakik jól,
és amit tesz az ember, azt fizetik neki vissza."

(Péld 12,14)

S hát akkor mennyi szépség kapcsol össze embert az emberrel! Nincsen elszigetelt embert, csak önmagában élő ember. Aki úgy érzi, hogy körbe kell falaznia életét, az az ember nem tudja megosztani magát, nem terem gyümölcsöt. Beteg. Orvoshoz mehet ugyan, de sokszor már az orvosság sem hat. Konokká válik, agresszív lesz, nem tudja már önmagát meghaladni, szenved. Aki körbekeríti magát, az nem a világra haragszik. Önmagával nincsen békességben. Dél-Kaliforniában láttam tízmillió dolláros házakat. Azok a házak körbe vannak falazva, kapuin nem lehet bejutni. Olyanok, mint egy-egy elszigetelt világ. Ki-bejárnak rajta a háziak reggel és este. Nincsenek barátaik, de van külső gazdagságuk és belső szegénységük. Már csak magukat látják, megrakodtak és elzáródtak a külvilággal való csatornáik. Felrobbantottak minden hidat, nem tudnak átjárni határaikon, mert félnek. Félnek kapcsolatba lépni másokkal, s főleg attól félnek, hogy meg kell osztaniuk életüket.

Szavainkkal gyümölcsöt érlelünk. Amikor egy-egy betegágynál megállunk, láthatjuk, hogy szavainkkal szemeket tudunk felcsillantani. Mert néha a „betegségben" ez a legtöbb, amit tehetünk. Ott állunk egymással szemben, s olyan messze vagyunk embertársunktól! Olyan hosszúak és kanyargósak ösvényeink, hogy – a fizikai távolságon túl – talán valahol a végtelenbe nyúlnak. Persze mielőtt vagy mialatt megosztjuk gyümölcseinket, mi magunknak kell megkóstolnunk, mert bennünk teremnek meg. Ha keserű, persze hogy keserű lesz, amit neked átadok, kedves Testvérem. Ha édes gyümölcsöt eszel társad mellett, tudhatod, hogy az ő szájában is édes a szavak és gondolatok íze.

De miért termek én gyakran keserű, éretlen gyümölcsöt? Mi van az én lelkemben, hogy ilyen pettyes, beteg almákat termek? Olykor bezárul a lelkem, nem merem megmutatni gyümölcsös kosaramat. Nem merlek behívni életembe, hogy nézd meg szőlőgerezdjeimet, almáimat – nem merem megmutatni kertemet, mert szégyellem. S amikor mégis be akarsz jönni, úgy állok szemben veled, mint egy vadmacska – mert védenem kell szégyenemet. El kell rejtenem magamat – mert félek is. Ez is fontos felfedezés: a reménység mellett ott van emberi életünk másik nagy értéke, a félelem is. A félelem óv, életben tart, hogy ne menjünk neki mindennek. Amikor viszont ez a félelem elhatalmasodik bennünk, képzeletbeli várakat építünk és elbújunk benne a valóság elől. S ugyanez van a reménységgel is. Amikor nem mi uraljuk reménységünket, hanem a remény minket, akkor is elveszítjük kapcsolatunkat a valósággal. Rózsaszínnek látjuk a világot.

De hasonló a viszony Istennel is. Ha háborúság és viszály, békétlenség és éretlenség van lelkünkben, Istennel *szemben* is így viszonyulunk, és ezeket a gyümölcsöket kínáljuk fel neki is. Nem Istennel van a baj persze, nem is a világgal – mindig magunkkal kell kezdenünk. Le kell ülnünk kertünkben, megnézni virágainkat. Megnézni a fákat, a füvet, az eget – ki vagyok én? Békesség, csend van-e ebben a kertben, vagy a szél tépázza a fákat? A munkát mindenkinek saját magán kell megkezdenie és elvégeznie. Ez a vallásosság legmélyebb, legszemélyesebb útja.

Minden jó fa jó gyümölcsöt terem, s ha a gyökerek szentek, akkor az ágak is szentek lesznek.

Tódor Csaba

Brassai csellója

A hangszer születésének zenetörténeti körülményei

Brassai Sámuel csellójával kapcsolatban – amely csak az idén keltett nagyobb érdeklődést Kolozsváron – mindenképpen figyelmet érdemel a hangszer háttere.

A feljegyzésekből annyit tudunk, hogy Brassai Sámuelnek sok más adottsága mellett kiváló zenei képességei is voltak. E hangszer szakmai felmérése azonban ennél még többről árulkodik. Nem az én tisztem megállapítani Brassai Sámuel konkrét zenei képzettségét és ismereteit, viszont az alábbiakban összegzett feltételezésem kétirányú. Előbb említeném a kevésbé „hízelgőt". Ez nagyjából arról szólna, hogy „az utolsó erdélyi polihisztor" egy igazán jómódú tisztelőjétől kaphatta ajándékba az akkor már joggal ismertté vált hangszert. Mivel nem rendelkezünk semmilyen konkrét adattal arra nézve, mikor jutott tulajdonába a cselló, én inkább a másik szempontot igyekszem követni, amit sokkal érdekesebbnek tartok.

Tudjuk a magyar zene történetéből, hogy a 19. század eleje egyáltalán nem bővelkedett magyar zenész-híresség ekben, leszámítva azt a néhány „klasszikus" példát, akik között ott van Liszt Ferenc (aki állítólag nem tudott magyarul, de élete végéig magyarnak vallotta magát), Erkel Ferenc, *Himnusz*unk zeneszerzője, vagy Bihari Sándor cigányprímás, a 19. század nagy udvarainak közkedvelt virtuóza. Viszont hosszas kutakodás után sem leltem nyomára bár egyetlen olyan magyar vagy magyar földről származó csellista-névnek, amelyet az utókor valamilyen formában jegyezne.

A cselló valójában a 18. század második felére érdemelte ki szólóhangszer szerepét, nem utolsósorban Johann Sebastian Bach munkásságának köszönhetően, aki a mai napig is felülmúlhatatlan cselló-szólószviteket írta – nyilván nem előzmények nélkül. Közismert, hogy ezek a csodálatos Bach-művek jelentősen meghatározták a cselló későbbi rangját és szerepét. Brassai Sámuel 1800 körül született, abban az időszakban, amikor e hangszer egyre nagyobb teret kezdett hódítani a zeneirodalomban. Ennyit az előzményekről.

Ami a Brassai-csellót illeti, azon ritka esettel állunk szemben, amikor eredeti címkéjéről pontosan tudjuk, hogy ezt a hangszert Christian Neubauer – magyarosított nevén Neubauer Kerestély – készítette Budán, 1835-ben. A Neubauer testvérek – bár azt sem tudjuk pontosan, testvérek voltak-e vagy apa és fiú – bizonyíthatóan 1800 körül érkeztek Füssenből, a kor egyik jeles hangszerkészítő központjából Budára.

Megjegyzendő: a magyar nyelvterületen, illetve a monarchia területén abban a korban működő legismertebb és legsikeresebb hangszerkészítő dinasztiák szinte kivétel nélkül ebből a picinyke városból származtak. Érdekes, hogy a hirtelen fejlődésbe lendülő magyar zenei közeg – a Duna jobb és bal partján fekvő Buda és Pest – ugyanabból a városkából „importálta" hangszerkészítőit, mint London, Párizs, Amszterdam és Bécs, mely városok mindmáig megtartották vezető helyüket a zenei élet alakulásában.

Nos, Christian (vagy Kerestély) Neubauer 1835-ben építette ezt a becsületére váló és minden szempontból tökéletes hangszert. Szerintem – és maroknyi kollégám szerint – nem lehet tudomásunk hat-hét csellónál többről, amely 1800 és 1850 között minden kétséget kizáróan magyar vidéken készült volna. Ez már önmagában is furcsa, hiszen ha elfogadhatjuk is, hogy az általunk nem ismert helybéli csellisták idegen földről hozott hangszereken játszottak, azt is tudomásul kell vennünk, hogy e hangszer honi ismerői igenis élhettek a lehetőséggel, és bizalmas viszonyba kerülhettek a helybéli komoly hangszerkészítőkkel. Valahol itt és ebben látom Brassai csellója megszületésének motivációját.

De visszatérve a Brassai-csellóhoz: először is, egy mai viszonylatban teljes értékű és hivatásos zenész számára készült hangszerről beszélünk, minden jel és minden nyom – értem ezen a kopási nyomokat – kizárólag profi használatra vall; és nem több, hanem egyetlen muzsikus használatára. A személy kilétét nem tisztem és nem áll módomban megállapítani. Talán érdemes lenne a Brassai zenei tevékenységét kutatóknak elgondolkodniuk azon, milyen technikai felkészültségű oktatónál és mikor kezdhette el Brassai Sámuel a csellótanulást. Hangsúlyozom – bár erre sincs bizonyíték –, nem zárhatnám ki annak a lehetőségét sem, hogy egy 34–35 esztendős, jól képzett zenész, aki lehetett akár Brassai is, igyekszik megtalálni

élete hangszerét. Ugyanis a hangszer készítésének időpontjában a maga 35 esztendejével Brassai Sámuel már igencsak számíthatott érett zenésznek, amiként ebben a szakmában ma sincs ez másképp. De senki ne feltételezze, hogy feltevéseim igazak. Én csupán a hangszeren tapasztalható kétségtelen nyomokat elemzem.

A magyar hangszerkészítés történetének ritkán látható, korai mesterpéldánya ez a cselló. Semmiképp nem beszélhetünk átlagos zeneszerszámról. Különösen értékelendő hangszerről van szó, amilyenhez viszonyíthatót ebből a korból magyar hangszergyűjteményeink nem tudhatnak magukénak.

Amennyiben másodlagos feltételezéseim igazak – és hangsúlyozom, ezek is csak feltételezések! –, úgy érdemes lenne az e tárgykörben kutakodóknak alaposabban mérlegre tenni észrevételeim hihetőségét vagy jóindulatú viszonyulásom tévességét. Egy alapos, korszerűsítő restaurálás után nyugodt lelkiismerettel kijelenthetem, ezzel a hangszerrel a világ rangos zenepódiumain egyetlen szólista sem vallana szégyent.

Márkus-Barbarossa János

Érsek Csaba neve nem ismeretlen unitárius körökben. Többször is feltűnt átható, őszinte éneklésével az ODFIE versmondó és népdaléneklő versenyein (2004-ben Csíkszeredában első díjat nyert). Ezúttal mégis különleges szakmájáról, hivatásáról (?) tudhatunk meg néhány részletet.

Látogatás egy sepsiszentgyörgyi hangszerkészítőnél

Érsek Csaba fiatalon vert gyökeret Háromszéken, s bár ereiben csángó és mezőségi vér csörgedez, Háromszék színeiben aratott sikereket nem egy dalosversenyen. Mi azonban a hangszerkészítő Érsek Csabát kerestük, aki nem hangszerkészítőként kezdte pályafutását – faragóként indult. Érdekes módon nagynénje faragott, őtőle tanulta meg kezelni a vésőt. A megszépített fától jutott el a megszólalni tudó fáig, merthogy a hangszereket is fából, nemes fából készíti. Gyimesi származású édesanyja révén az éneklést is magáénak tudja. Amikor megismerte – kimondottan gyimesi hangszerként – az ütőgardonyt, késztetést érzett arra, hogy megpróbálja elkészíteni. Egyetlen fatörzsből vájja ki a hangszer testét, ahogy a dagasztóteknőket szokás, azért nevezi tekenyőgardonynak.

– Még milyen hangszert készít? – kérdezzük a most huszonöt éves Csabát.

– Sámándobot. Utóbbinak csak a kávája és fogantyúja készül fából, a többi része bőr. Együtt dolgozunk Csibi Szabolcs barátommal, sokat tanultam tőle. Készítettünk tamburicát, vagyis kicsi tamburát. Ez egy kicsi testű és hosszú nyakú pengető hangszer. Kedveljük Szabolccsal az egy fából való vájtkoboz készítését is. Eléggé ritka, a moldvai magyarság és a románok használják. Most már a húrokat is saját kezűleg készítjük el, kecskebélből, juhbélből. Kimondottan az én specialitásom a nyírből, nyárból, de fenyőből is kivájt havasi kürt. Saját kezemre készítettem, 2,20 m hosszú. Nemcsak a mócvidék román „fámfárosai" használták, mert a Gyimesekben is láttam, és Uzonka környékén is, hiszen az enyéim az erdővidéki Uzonkában telepedtek le. Van még Gyergyóban is havasi kürt, na meg Moldvában. A moldvaiak rövidebbek. Bátyáim korában még három juhásznak volt kürtje, de azokat bádogból készítették, illetve sárgarézből. A fából való havasi kürtnek is szép a hangja. Én dallamokat, népdalokat is meg tudok szólaltatni rajta. Régen ismertek voltak a kürtjelek, főleg a székely lópásztorok használták – busószékelyeknek nevezték őket. Szerették ezt a zajkeltőjeladó hangszert, de egyszerűbb dallamokat is játszhat rajta az ügyesebb ember.

Érsek Csaba még nem teljesen a hangszerkészítésből él, bár a Szent György napi vásáron már láthattuk különleges portékáival. Uzonkában még van gazdaság, szereti az egyszerű famunkát. Az ütőgardony, a koboz és a dobok iránt azonban egyre nagyobb a kereslet Erdélyben, a Gyimesekben, Moldvában, de Magyarországon is. Elképzelhető hát, hogy ebből a tudományból, művészetből (?) meg tud, meg tudnak élni majd művelői.

Kisgyörgy Zoltán

Micsoda kopjafa

Kövendről el- és visszaszármazottak

Mintha nem jó helyen lennénk, nem jó időben, mintha a koszorút se illő helyre hoztuk volna. Koszorúinkat rendszerint a temetőbe visszük a reformáció ünnepe táján, halottak napjára. Jeles nap az minálunk, ilyenkor úgy néz ki a falu, mintha ténylegesen beindult volna a turizmus, annak központja lennénk. Annyi Kövendről elszármazottat csak az a nap szólít ide, mert sokkal többen vannak a temetőben, mint a faluban. Halottak napján megilletődve visszük koszorúinkat, gyertyáinkat.

Augusztus tizenkettedikén persze nincs halottak napja, sőt: az élők ünnepe. Erre a napra megszólítottuk újságokon, rádión keresztül a falu szülöttjeit, az elszármazottakat. Jöjjenek, találkozzanak, kövendi a kövendivel, ismerős az ismerőssel. Hagyományt akarunk teremteni, hogy legyen egy nap az esztendőben, amelyiken szívesen látunk minden érdeklődőt. Elkerülhetetlen, hogy ilyenkor ne hozzuk a kopjafához a megemlékezés koszorúját. Azért van *itt*, nem a temetőben, mert ez a kopjafa nem személy szerint valakié. Névtelenül állít emléket mindazoknak, akik nagy események áldozatai lettek. Nem temetői, hanem minden halottat megillető kopjafa előtt állunk. Azoké ez az oszlop, akik kötelességszerűen lettek áldozatok a szabadságharcban, 1848-ban vagy a két világháborúban. Furcsa kopjafa-emlékmű ez – ide senkit nem temettek, azok emlékezetét hivatott őrizni, akik valahol névtelenül, a szülőföldtől távol nyugszanak.

A falunap hívta egybe a jelenlevőket, s jöttünk, hogy mindannyiunk hallottjai előtt fejet hajtsunk. Hőseink, áldozataink tudatosítják bennünk a falunapon is az együvé tartozás gondolatát. Ünnepeljünk, emlékezzünk kegyelettel!

Cserés Ferenc

Bencéd öröme

„Ha elfáradsz, a világban: / Gyere haza megpihenni, / Az őreg fák árnyékában / Szép időkre emlékezni. // El ne add az ősi házat, / El ne add az ősi telket, / Hol a csűrön késő őszig / Gólyamadár kelepelget." (Pósa Lajos)

Hányszor mondtuk ki e szavakat hangosan, reménykedve, könnyezve vagy csak önmagunkban vágyakozva, és most, amikor valóra váltak a szavak, szeretnénk világba kiáltani örömünket. Mert ez a kis falu, amely/aki éveken át csak búcsúztatott, integetett, tarisznyált, s hamuban sült pogácsával indította útnak övéit, ma visszakapja kincseit, fogad, megnyílnak máskor csendes otthonok ajtói. Hogy tudnak ölelni a ráncosodó karok!

Úgy örül ma ez a kis falu, és úgy várt, mert nézd: ünneplőbe öltözött a templom, a régi, öreg utca is új színekben játszik, csak a kapu előtti kő a régi, ki tudja, melyik előd helyezte oda őrállónak. Mert megújult az emberi szív és a lélek, és az öreg harangláb is letörölte évszázados ráncait. „Hisz falu nem várt kegyesebben városi bujdosóra. Vagyok tékozló s eretnek, de engem otthon várnak, s szeretnek engem, az én falum vár."

Mindannyian tudjuk és érezzük, hogy ez a föld, ez a hely szent számunkra, mert ahogy ma egymás szemébe nézünk, bölcsőt is látunk s koporsót is látunk, és látjuk az otthoni, áldott, fehér asztalokat, s azokat, akik fáradhatatlanul vitték a család, az élet gondjait. *Édesanyám*: ösvény ez a szó, amely távolról és közelről, de mindig, ma is hazavezet. Mert örökre magához láncolt gyermekkorom játékával, örökre magához kötözött szeme sugarával, a jó szóval, a könnyes búcsúzással, tarisznyámba tett pogácsával, integető karjával. S amikor utánunk jön a nagyvilágban, soha nem jön üres kézzel, mert a tarisznyáló szeretet, a szülőföld hívó hangja a sírhantok mélyéről is hazavár egy ölelésre, várnak a kenyérnövelő, munkára született s a néha nótázgató édesapákkal együtt.

Egy történet szerint egy fiatalember elment otthonról, és hosszú évek után szívében feltört a honvágy. Levelet írt haza, hogy ha várják, ha még van számára hely, az udvaron levő körtefára tegyenek ki egy fehér lepedőt. A vonat lassan közeledett, és a fiú elszoruló torokkal kérte a vele utazót, nézzen ki a kocsiablakon, lát-e az udvaron fehér lepedőt. Az útitárs így szólt: gyere ide, fiú, nézd meg magad is, minden, ami fehér a házban, kinn van a körtefán, így várnak haza.

Így öltöztünk mi is fehérbe, így vártunk, így akarunk találkozni múlttal, jelennel, jövendővel. Így akar ma találkozni a könny a mosollyal, a gyermek a szülővel, testvér a testvérrel a régi játszótárs az idegenbe szakadt immár felnőtt baráttal. És ahogy végignézek az arcokon, boldog öröm suhan át: ez itt az én hazám.

Legyetek büszkék, boldogok, hogy ez a ti hazátok!

Így ünnepeltünk augusztus 26-án Bencédben, a mintegy 170 lelket számláló faluban 400-an! Élmény, öröm, ünnep volt, hogy kis templomunkban nem fértünk el, sok régi barátság évtizedek után talált újra egymásra.

Az istentiszteletet Szombatfalvi József esperes végezte, majd közös ebéd és kulturális műsor következett. Fellépett a Csudálókő néptánccsoport Vargyasról, Sorbán Enikő népdalokat énekelt, és a helyi ifjúsági egylet bemutatta Nóti Károly *Madame Sabin elrablása* című rövid színművet.

Az idegenbe szakadtaknak nem volt közömbös a hazahívó szó, és jöttek Budapestről, a Zsil völgyéből, Szászvárosról, Marosvásárhelyről, Székelykeresztúrról, Székelyudvarhelyről és még sok más vidékről. Nagyon sokan eljöttek, ami bizonysága annak, hogy a bencédi ember valóban szülőföldnek érzi e tájat, érdekli sorsa, jövője, könnye, mosolya. És ez azt jelenti, hogy ígéretes a holnapunk. Adja Isten, hogy így legyen!

Makkai-Ilkei Ildikó

Concordiak Székelykeresztúron

A Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség és a Concordi Unitárius Univerzalista Egyházközség közt 1991 óta tart az egyre bensőségesebb testvéri kapcsolat. Az elmúlt évek során kölcsönös látogatások, folyamatos levél- és információcsere erősítette ezt a kapcsolatot.

2006 novemberében egyházközségünk részéről egy négytagú csoport látogatott az Egyesült Államokba (Concordba) Szombatfalvi József esperes vezetésével, míg részükről egy 25 tagú ifjúsági csoport járt itt július folyamán, majd augusztus 10-e és 13-a közt a concordi egyházközség 45 tagú kórusa látogatott hozzánk Gary Smith lelkész és E. H. Norton karmester vezetésével.

Egyházközségünk vezetősége és hívei nagy izgalommal és szeretettel készültek a csoport fogadására. A kórus tagjait családoknál helyeztük el és olyan programot dolgoztunk ki, hogy az elősegítse egymás minél alaposabb megismerését.

Vendégeink augusztus 10-én érkeztek, s rövid üdvözlés után mindannyian átvonultunk az Unitárius Gimnázium dísztermébe, ahol ebéd mellett folytatódott az ismerkedés. Vendégeink köszöntésére a helyi Unitárius Dalegylet virágénekeket adott elő, amire a concordi kórus vidám dalokkal felelt. A közös ebéd után mindenik család hazavitte vendégeit.

Másnap a vendégek és vendéglátók egyaránt részt vettek a szejkefürdői unitárius találkozón, ahol az ünnepi istentisztelet után a concordi kórus pompás előadással ajándékozta meg a résztvevőket. Műsorukban Kodály- és Bartók-népdalfeldolgozások is voltak, amelyeket magyarul, rendkívül magas színvonalon adtak elő – műsorukat a Székely Himnusz eléneklésével zárták. Délután a vendégek Korondra látogattak.

A csoport két tagja, Larry és Diana Gall, a Péterffy családdal együtt Ágotára látogatott, hisz 1911-ben Larry nagyszülei innen

folytatás a 6. oldalon

Péterffy Miklós

Condordiak...

folytatás az 5. oldalról

vándoroltak ki Amerikába. Az ősi templomban a helyi evangélikus lelkész várt, akinek részletes, a templomra és az ágotai szász közösség sorsára vonatkozó tájékoztatója után Larry Gall az oltár előtt állva könnyezve énekelte Luther Márton énekét: „Erős várunk nékünk az Isten..." – németül (Ágotában jelenleg 140 evangélikus egyháztag van, jórészt öregek; 1990–91-ben több mint 2000 evangélikus hívő távozott Németországba). A templomból a parókiára mentünk, ahol megtekintettük Larry nagyszüleinek anyakönyvi bejegyzését, majd a temetőben rokonainak sírjait is megleltük.

Ugyancsak szombat délután ifj. Dobos Albert a vendégeit Szászcsávásra vitte, az ottani híres cigányzenekar és táncmuzsika megismerése érdekében – épp a tánctábor zárógálájára érkeztek.

A vasárnapi közös istentiszteleten Gary Smith lelkész angol nyelvű prédikációját Szombatfalvi József esperes tolmácsolta a gyülekezetnek. A prédikáció egyik alapgondolata szerint a concordiak úgy érzik, mintha gyökereikhez, nagyapáik életébe látogattak volna!

Az istentisztelet végén Szombatfalvi József köszöntötte vendégeinket, majd a helyi Unitárius Dalegylet négy népdalfeldolgozást adott elő tiszteletükre, Bak Erzsébet karnagy vezetésével. Ezután a concordi kórus műsora következett Elisabeth H. Norton karnagy vezetésével, osztatlan sikert aratva a hallgatóság soraiban. A kórushangverseny a két kórus közös éneklésével zárult, angolul és magyarul énekeltük az E. H. Norton karnagy által megzenésített Székely Áldást (Székely Blessing).

Ezek után kölcsönös ajándékozás következett – a vendégkórus előadását és a tőlük kapott énekgyűjteményt Péterffy Miklós kórustag köszönte meg.

A templomunkból való kivonulás után megkoszorúztuk a két egyházközség testvériségét jelképező kopjafát, majd átvonultunk az Unitárius Gimnázium konviktusába az ünnepi ebédre. Ezután vendégeink Keresztúr életével és nevezetességeivel ismerkedtek három csoportra oszolva, angolul tudó tanárok vezetésével. Az ismerkedés legsikeresebb mozzanata egy-egy mintaszerű székely porta meglátogatása volt (Fodor János gondnok, Márton András énekkari tag, Czerják Lajos gazdálkodó voltak a szíves vendéglátók).

Este pedig az Unitárius Gimnázium dísztermében a vendégek és vendéglátók hagyományos bálon vettek részt.

Hétfőn délelőtt ismét az Unitárius Gimnázium vendégei voltunk, ahol Varró Margit igazgatónő, valamint Lakatos Sándor lelkész-vallástanár és felesége, Nagy Emese tanárnő az Unitárius Gimnázium életét vetítettképes előadás formájában mutatták be, megköszönve azt az anyagi támogatást, amelyet diákjaink a concordi gyülekezettől ösztöndíj formájában kapnak.

Ezt követően, ugyancsak vetített képek segítségével, Szombatfalvi József esperes Péterffy Erzsébet tanárnő tolmácsolásában egyházközségünk életét mutatta be, nem feledkezve el további terveink és a régi konviktus felújítási tervrajzainak bemutatásáról sem. Ezzel ért véget a concordi kórus látogatása. A vendégek és vendéglátók a konviktusban elfogyasztott ebéd után nehéz szívvel, de az újabb találkozás reményével vettek búcsút egymástól.

Első Segesvári Unitárius Nap

Több mint egy hónap állt rendelkezésünkre ahhoz, hogy felkészülhessünk az I. Segesvári Unitárius Napra.

Az istentisztelet után, amelyen a helybéli lelkész, Benedek Jakab szolgált (Zsid 11,1), a templom mögötti kertben gulyásfőző versenyre került sor. Az összesen negyvenkét tagot számláló öt csapat, a négy zsűritag, egy zenész, valamint huszonnyolc vendég (mindösszesen hetvenöt ember) jelenléte óriási örömöt jelentett a szervezőknek. Voltaképpen mindazok nyugodt szívvel eljöhettek a gulyás-partira, akik részt vettek az istentiszteleten. Voltak, akik csak kíváncsiskodtak, de voltak olyanok is, akik türelmesen megvárták, amíg elkészül az étek. Délután két órakor a zsűri elvonult az üstök és az asztalok előtt, ami a verseny végét jelentette, és megkezdődött a kóstolgatás. Az elérhető pontszám kilencven százalékát az üstben készült gulyás minősége adta, öt százalékát a terített asztal látványa, míg öt százalékot a csapattagok megfelelő öltözete. Most nem soroljuk fel a díjazottakat, hiszen mindenki főztje nagyon finom volt – bizonyítja ezt az is, hogy mind elfogyott. Minden csapatnak volt valami figyelemre méltó érdekessége. A pipei csapat például vadhúsból készített különlegességgel, a „pipei tokánlével" rukkolt elő. A házigazda csapatban csupa asszonyok keltek versenyre. A zsákodi csapat volt a legvidámabb, és nekik volt a legnagyobb üstjük, de ugyanakkor a legtöbb vendégük is. A fehéregyházi csapatkapitány férfi volt (természetesen fehér csákóban), és a csapattagok hetvenöt százaléka az Oroszhegyi nevet viselte. A homoródmentiek főszakácsnéja Homoródkarácsonyfalváról érkezett

férjével együtt, de volt Bikafalván letelepedett homoródújfalusi származású csapattag is. Ez utóbbi csapat volt a legszínesebb – összetétel szempontjából –, és a kabala szerepét betöltő sálat viselték a nyakukon. A zsűritagok között volt férfi, nő és gyermek is. Volt füst, zene, zaj és énekszó, a körülöttünk lévő tömbházlakók nagy ámulatára. (Szerencsénkre nem reklamáltak). Szerettük volna, ha ezen a napon a segesvári egyletesek bemutatják azt a színdarabot, amellyel elnyerték a III. díjat az idei székelyderzsi színjátszó találkozón, de mivel a XXXI. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferencia épp ekkor zajlott Siménfalván, így csak a reménnyel maradtunk, hogy majd egyszer bepótolják.

A Homoródmente csapat egyik tagja

Megújulás

„Recsenyéd büszke lehet, hogy ilyen papilakkal várja új lelkészét" – csíptem el a közmunkázó asszonyok beszélgetését azon az augusztus végi délutánon, amikor az említett papilakon lassan az utolsó simításokat végezték a lelkes önkéntesek. Az *ilyen* szócska ebben a mondatban sok mindent takar, többek közt teljesen felújított konyhát és fürdőszobát, kimeszelt és új padlóval ellátott szobákat, újonnan mázolt ajtókat, ablakokat. De benne van ebben lelkesedés, önkéntesség, várakozás és nem utolsósorban anyagi áldozat. Dicséretre és tiszteletre méltó az, ahogyan ez a kis gyülekezet felismerte, hogy erre az átalakításra és felújításra a kornak és az igényeknek megfelelően szükség van, és képes volt olyan anyagi áldozatot hozni, amely lehetővé tette a lelkészi lakás új köntösbe való öltöztetését. Az asszonyoktól elcsipett gondolat tehát jogos és helyénvaló, és jómagam, az új lelkész, köszönöm ezt az áldozatot. Isten áldása legyen a gyülekezet életén!

Nagy Adél

Életerő Csekefalván

Augusztus hónap nagyon mozgalmas volt a Csekefalvi Unitárius Egyházközség életében.

A hónap mozgalmas tevékenységei az aug. 6-12. között megtartott csekefalvi kézműves táborral kezdődtek, melyet az egyházközség szervez. Idén volt az ötödik táborozás, s ez már mérföldkőnek számít a tábor történetében, mert az idén volt a legmagasabb a részvételi szám, magasabb, mint amire számítottunk.

A tábor azzal a szándékkal indult 2003-ban, hogy a táborozni és nyaralni nem járó falusi gyermekeknek is elhozza a tábor-élményeket – haza. Eredetileg a csekefalvi és rugonfalvi unitárius gyerekeknek volt szervezve, de beszállingóztak és rendszeres résztvevői lettek a falu református gyerekei is, továbbá a nagyszülőknél vakációzó, más vidékről jött gyermekek, sőt az utóbbi években Székelykeresztúrról is egyre többen jelentkeznek be.

A táborban délelőtt folytak kézműves tevékenységek: fafestés, üvegfestés, képeslap-készítés, hűtőmágnes-készítés, gyöngyfűzés. A helyszín a papilak tanácsterme és udvara volt. Lelkes oktatók, „visszajárók" és újak vesznek részt a gyerekek oktatásában. Idén a tábor támogatói az Elka International szállítási vállalat, az unitárius egyházközség, illetve egyes szülők voltak. Anyagi támogatás nélkül e tábor megszűnne, hiszen teljesen ingyenes a gyermekek részére. Az első évben még csak 15 gyereknek szerveztünk tevékenységet, az idén minden nap 33–35 között mozgott a résztvevők száma, akik több csoportban folytatták a tevékenységeket.

A kézműves tábor ideje alatt – párhuzamosan a tevékenységekkel – javítási és szépítési munkálatok folytak, hiszen egy hétre rá, augusztus 19-én tartottuk a csekefalvi parókia új részének felszentelő ünnepségét dr. Szabó Árpád püspök részvételével.

A 2002 és 2006 között épült új parókia-rész kényelmes, modern lelkészi lakást, valamint három vendégszobát és fürdőszobát foglal magába. Ennek az épületrésznek a felépítését a csekefalvi gyülekezet Hopedale-i (Amerikai Egyesült Államok) unitárius testvérgyülekezete tette lehetővé, akik maximálisan támogatták tervünk kivitelezését. Az ő támogatásuk mellett a Vallásügyi Minisztériumtól és az Unitárius Egyházi Központtól is kaptunk pénzt. Az új rész felépítése mellett 2006-ban nekifogtunk a több mind százéves régi rész javításához is. A tetőzet megerősítését, teljes cserépcseréjét, a külső vakolás javítást, meszelést, valamint egy nagy tanácsterem kialakítását a homlokzati két helyiségből a gyülekezet tagjainak adományaiból finanszíroztuk. A kicsi unitárius gyülekezet tagjainak 90% erőn felül adakozott, hogy ez megvalósuljon. Ugyanakkor a Megyei Tanácstól és a hódmezővásárhelyi önkormányzattól kapott pályázati összegből a régi fatornácot tudtuk kijavítani, renoválni. A „tornác-ügy" már kilenc évvel ezelőtt is – amikor megkezdtem szolgálatomat Csekefalván – súlyos problémának számított.

A parókia megszépülése mellett a gyülekezet tagjai a templomon és templomkerítésen is javítási munkálatokat végeztek, hogy alkalomhoz illően tudják fogadni a vendégeket az ünnepségre. Az augusztus 19-én megtartott templomi ünnepélyen dr. Szabó Árpád végezte a szolgálatot, majd a gyülekezet nevében Kiss Elek gondnok köszöntötte a vendégeket, Jánosi Zsolt pedig (angolul) az amerikai testvérgyülekezet tagjait. Ezután Tim House, az egyik amerikai kapcsolattartó megható beszédében azt fejtette ki, hogy az elmúlt évek során ő és gyülekezete tulajdonképpen milyen sok lelki ajándékot kapott a tőlünk, erdélyi unitárius testvéreiktől. Ezután jómagam vázoltam fel az elmúlt évek építési munkálatait, köszönetet mondva az adakozóknak. (Egyszer valaki azt mondta: „könnyű nektek, unitáriusoknak építeni, mert van pénz". Pénz pedig éppenséggel nem volt, amikor megálmodtuk a korszerű parókiát, csak az a tudat élt bennünk, hogy szüksége van az egyházközségnek egy nagy tanácsteremre, kényelmes lelkészi lakásra és vendégszobákra, s e terv mellé nagyon sok munka, pályázás, becsületes elszámolás és a bizalom megszerzése kellett.) Az istentisztelet keretében a csekefalvi fúvószenekar is fellépett.

A templomi ünnepség után a gyülekezet átvonult a papilak udvarára, ahol sor került egy emléktábla leleplezésére. Magyarul és angolul szól a tábla az utókorhoz: mikor, kiknek a segítségével épült az új ház. Majd egy gyönyörű kopjafa felavatására is sor került, amelyet a csekefalvi születésű Demeter István szobrász és restaurátor készített. A kopjafa az élők tiszteletére emeltetett, mindazok tiszteletére, akik 2002 és 2007 között adományoztak a parókia újjászületésére. Itt Szombatfalvi József esperes beszélt a kopjafák jelentéséről és mondanivalójáról, majd a leleplezés után a művész beszélt munkájáról.

Ezek után a gyülekezet tagjai a vendégekkel együtt közös vacsorán vettek részt a helyi kultúrotthonban.

Moldován Szeredai Noémi

Együtt ünnepeltünk

„Ah, hol vagy magyarok tündöklő csillaga, / Dicső István király, hazánknak oszlopa, / Hozzád buzgó szívvel mindnyájan járulunk, / Ki voltál mindenkor ügyünkben gyámolunk."

Augusztus 19-én a sepsiszentkirályi unitárius templom ünneplőbe öltözött. Szentkirály utcáján az augusztusi szellő besurrant az udvarokba, hogy figyelmeztesse a gyülekezet tagjait: Szent Istvánt ünnepeljük ökumenikus istentisztelettel. Református, katolikus és unitárius lelkészek közösen imádkoztak, igét hirdettek. „Ahogyan a szarvas kívánkozik a folyóvízhez, úgy kívánkozik a lelkem hozzád, Istenem!" Igen, református, katolikus és unitárius hívek „szomjúhoztak meg" ezen a vasárnapon és igyekeztek megtölteni az ősrégi templomot. Az unitárius templom megtelt hívekkel. A három felekezet képviselői mellett ott volt a magyarországi testvérfaluból, Halásztelekről is tizenhét vendég, akik meghitten ünnepeltek a szentkirályi gyülekezettel.

Az istentiszteletet hat ifjú: Tünde, Helénke, Csengele, Erika, Kincső és Zsolt verses összeállítása követte, és a fiatal édesanya, Mihály Ildikó csodálatos hangjával tette magasztossá a műsort.

A következő vasárnapon, augusztus 26-án a szentkirályi unitárius lelkésznek, Adorjáni Leventének Botfalu társegyházközségben kellett szolgálnia. Kedden megszületett a gondolat: a Szent István-„forrásból" merítve az ifjak műsorát vigyük magunkkal ebbe a kicsiny, lelkes gyülekezetbe is. Az ifjak támogatták ötletünket, így vasárnap újra ünnepeltünk Botfaluban is. Hála illeti ifjainkat, hogy segítségükkel örömet tudtunk szerezni „társainknak". Az istentisztelet és műsor szeretetvendégséggel zárult: szentkirályi és botfalusi sütemény került a tányérokra.

A jó Isten adjon mindkét gyülekezetnek erőt, egészséget, az ifjaknak kitartást, hogy még sokszor tudjunk örömet szerezni híveinknek!

Adorjáni Gyöngyvér

Szeptember 1-jétől a frissen végzett gyakorló segédlelkészek többnyire elfoglalták első szolgálati helyüket az egyházban, a Püspöki Hivataltól érkezett kirendelés értelmében. Bíró Attila Kökösben, Kiss Sándor Petrozsényben, Kovács Mária a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégiumban, Szabó Adél Sepsiszentgyörgyön, Varró Amália pedig Székelykeresztúron kezdte meg gyakorló segédlelkészi szolgálatát.

Szabó Előd lelkész, a székelyudvarhelyi belvárosi egyházközség korábbi segédlelkésze, püspöki kinevezés útján szeptember 1-jétől az Ürmösi Unitárius Egyházközség rendes lelkésze lett.

Székely Mónika Rebeka gyakorló segédlelkész a sepsiszentgyörgyi egyházközségből szeptember 1-jétől áthelyezést nyert a várfalvi egyházközségbe.

Nagy Adél lelkész, a marosvásárhelyi egyházközség korábbi vallástanára szeptember 1-jétől meghívás útján a Recsenyédi Unitárius Egyházközség rendes lelkésze lett. Utódaként a marosvásárhelyi unitárius gyermekeket Aszalos Ilona frissen végzett okleveles vallástanár vezeti be a hit világába.

Jakab Dénes, a Szentábrahámi Unitárius Egyházközség lelkésze, 47 évi szolgálat után szeptember 1-jétől nyugdíjba ment. Teológiai tanulmányait 1956–1960 között végezte a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karán. Gyakorló segédlelkészi szolgálatát a homoródújfalvi egyházközségben kezdte, majd rendes lelkésznek is megválasztották, amely minőségben 1973-ig szolgált. 1973-ban a szentábrahámi egyházközség lelkésze lett, és 34 évig volt annak lelki vezetője. Isten adjon jó egészséget és lelki békességet a nyugdíjas évekre!

Az Unitárius Nők Országos Szövetsége szeptember 1-jén a Torockószentgyörgyi Unitárius Egyházközségben szervezte meg ez évi országos konferenciáját.

Az Unitárius Lelkészek Országos Szövetsége szeptember 7–8-án Székelykeresztúron az unitárius egyházközség közreműködésével szervezte meg az unitárius lelkészi családok V. találkozóját.

Búcsú, újrakezdés

Szeptember 3-án Sepsiszentgyörgyön ünnepi istentisztelet keretében búcsúztattuk Sipos (született Székely) Mónika segédlelkésznőnket, aki kibúcsúzó beszédét 5Móz 34,1–4-re építette. Együtt zengett ajkunkon jól ismert énekünk: Téged keresünk könnyeink közt.

Alább Váncsa Csilla nőszövetségi elnöknő köszöntő szavaiból idézünk:

„Pár szóban meg szeretném köszönni azt a kedves, segítőkész hozzáállást, amellyel nőszövetségünk munkáját segítette e rövid, de örömteli időszakban, amelyet – ígérjük – soha nem felejtünk el.

Kívánunk legelsősorban nagyon jó erőt, egészséget, vágyai teljesülését és nagyon gazdag, hosszú életet szeretett családja körében. Lelkészi pályájához kívánunk sok szép évet. Maradjon meg őszinte, meleg szívű embernek, ahogyan a családi hajlékból elindult, és amelynek áldásából mindnyájunknak juttatott.

Kérjük a jó Istent, hogy segédlelkésznőnk az Életbe kilépve lehessen jó édesanya, hitvestárs, szerető gyermek, egyházához, hitéhez, nemzetéhez mindig ragaszkodó ember. Isten jutalma soha nem marad el.

Emlékül fogadja nőszövetségünktől ezt a kis ajándékot: a kivarrt „házi áldást", függjön ott szobája falán [...]. Isten áldja meg minden lépését."

A Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet részéről Kurta Attila és Fazakas Zsolt, az egyházközség részéről pedig Kató Sámuel gondnok köszöntötte segédlelkésznőnket. Ezután Kovács István lelkész rövid búcsúztató beszéde hangzott el, majd Pál Lenke Reményik Sándor *Tündérfok* című versét szavalta.

Áldásos, békés, szép életet kívánunk, kérjük a jó Istent, Mónikát fogadják épp oly nagy szeretettel Várfalván, mint ahogyan mi fogadtuk annak idején itt, Sepsiszentgyörgyön.

Segédlelkészeink sorában (Gyerő Dávid, Simó Rozália, Pitó Attila Zoltán, Demeter Sándor Loránd és Lakatos Sándor) most Siposné Székely Mónika nevét is örökre szívünkbe zártuk, és épp ilyen nagy szeretettel és tisztelettel fogadjuk a homoródszentpáli születésű Szabó Adél Júlia segédlelkésznőt.

Ferenczi Maria-Magdolna

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
október 3., 24.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
szeptember 16.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
szeptember 15., 29., október 13., 20.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

olvastató

Falufüzetek 17

Megjelent a Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet által kezdeményezett/kiadott Falufüzetek sorozat legújabb darabja. Ajánlásában a falu szülötte, Rostás-Péter István rádióriporter egyebek mellett ezeket írja: „Lokálpatriotizmusról tanúskodik ez a munka, nemes értelemben vett otthonosság-keresést sejtető gesztus, mintegy jelképes határjárás. Azon a vidéken, ahol nem csupán a kincsekre utaló névadó folyó révén gyanít gazdagságot az erre látogató. Van, akinek rév, másoknak origó, egészen felülnézetből csak egy átlagos, térképbeli pont. Hálásan háladatlan feladat a helytörténeti búvárkodás, behatárolt léptékű mozgástérre kényszerít, de ebben a szűknek ható közegben is kitapintható a közösségi memória idősíkokat át- meg átszövő hajszálerezete. És a krónikás alázata, ahogyan a tények garmadáját formába önti, vagy – helybéli sajátossághoz igazodó hasonlattal élve – felfűzi, akár a koszorúba font fényes héjú vereshagymát."

A füzet szöveganyagát Dimény József írta-szerkesztette. A hagyományos besosztás szerint a földrajzi elhelyezkedés, a természeti keretek ismertetése után következik a falu tulajdonképpeni leírása. Aranyosszék összes falui közül Szentmihályról létezik a legkorábbi történeti említés, 1170-ből, így múltját méltán tekinthetjük igen gazdagnak. A település leírásában a református templom és a római katolikus kápolna sommás bemutatásán túl természetesen jelentős hangsúlyt kap az unitárius templom és egyházközség bemutatása, a testvérkapcsolatok alakulásának összefoglalása. A birtokviszonyok és a helyi mezőgazdaság bemutatása után a kulturális élet megannyi megnyilvánulásáról is olvashatunk: a kórusmozgalomról, a színjátszásról, a tánccsoportok működéséről, az Alsófelsőszentmihályi Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet tevékenységéről.

folytatás a 10. oldalon

U. K.

Falufüzetek 17

folytatás a 9. oldalról

Dimény József kiválóan tekinti át a falu jelenét is, rámutatva a faluturizmusban rejlő nagy lehetőségekre (a Tordai-hasadék közelsége folytán). „A falu határán áthalad az észak-erdélyi autópálya – írja a szerző –, amelynek tordai le- és feljárója a község közelében épül. Életminőségünk javulását, az infrastruktúra fejlődését, közösségünk gazdasági fejlődését reméljük ettől a változástól is. Ugyanakkor tisztában vagyunk azzal, hogy az autópálya által komoly veszélyek leselkednek közösségünkre. A külföldi tőke beáramlása általában megváltoztathatja a helyi jellegzetességeket."

„A falu lakói [...] büszkék arra, hogy a nehéz körülmények és megpróbáltatások ellenére is fennmaradtak apáik földjén, és bíznak abban, hogy jövője van itt a családnak és a tágabb közösségnek egyaránt."

nők világa

UNOSZ-konferencia Torockószentgyörgyön

Gyönyörű környezetben, Torockószentgyörgyön zajlott az idei tisztújító közgyűlésünk szeptember első napján. A rendezvény hagyományosan a zászlók bevonulásával kezdődött. Örömmel láttuk, hogy zászlaink egyre szaporodnak, az újakat dr. Szabó Árpád püspök áldotta meg.

Ezután a nyárádszentmártoniak ünnepélyesen átadták a náluk lévő vándorabroszt a helyieknek.

Asztalos Klára elnök beszámolt az UNOSZ egy évi tevékenységéről, Jakabházi Vera felolvasta a titkári jelentést, amelyet Ferenczi Enikő készített. A pénztári jelentést Kádár Ildikó ismertette, majd a közgyűlés elfogadta a jelentéseket.

Szabó Magdolna elnök a közgyűlés elé terjesztette az új választmány jelöltjeinek névsorát, a szavazás során a jelöltek bizalmat nyertek a következő három évre.

Nagy Adél recsenyédi lelkész prédikációja női sorsokat vázolt fel a Bibliából, és asszonyi életünk értelmeként azt emelte ki, hogy szövetségben élni Istennel és egymással mindannyiunk közös hivatása.

Koppándi Botond helyi lelkész röviden ismertette a falu és az unitárius templom történetét. A torockószentgyörgyiekben mindig volt hit az újrakezdéshez – mondta Koppándi –, annak ellenére, hogy falujukat több alkalommal is a földdel tették egyenlővé. Ünnepélyes pillanat volt az új vezetőség eskütétele az istentisztelet keretében.

A szünetben megtekintettük Vernes András torockói származású festőművész kiállítását.

Nagy érdeklődéssel hallgattuk Veres Enikő EUE-szociális koordinátor előadását, az egyház és a nőszövetség szociális szerepvállalásáról, amit a sok hozzászólás is igazolt.

A közgyűlésen elkészült a jövő évi lókodi látogatások programja. Asztalos Klára felolvasta a közgyűlés határozatait és a közgyűlés megszavazta azokat. Szabó Magdolna záróbeszédével véget ért az összejövetel.

A torockószentgyörgyiek vendégszeretetéről árulkodott a közebéd is, a találkozás öröméről pedig a hangzavar. Új ötletekkel és személyes elhatározásokban gazdagon térhettünk haza.

Simó Melinda

Harang-villamosítás!

» elektromágneses húzás,
» elektronikus vezérlés
» nincs mozgó alkatrész, kopásmentes
» többféle programóra (lásd: www.quasi-modo.hu)
» harang és torony számára a legkíméletesebb mozgatás
» 5 (öt) év teljes GARANCIA

Továbbá: » elektronikus nagymeretű ÉNEKSZÁMKIJELZŐ
» PADFŰTÉS
» ÚJ toronyóra

Érdeklődni:

• DEÁK LÁSZLÓ • Szatmárnémeti • Tel.: 0740-473023 •
• e-mail: deak.laci@yahoo.com, deak@quasi-modo.hu •

A vándorabrosz átadása

Életünk folyamán nem egyszer – akárcsak most is – kerülünk kétségbeejtő helyzetbe. Feltesszük magunknak a kérdést, mi ilyenkor a teendő, mi a helyes? Megfontoltnak kell maradni, nem szabad kétségbe esni. Magunk elé kell állítanunk példaként a kis rákos kislány, Jutka anyukáját, aki a következőképpen nyilatkozott: „hála van a szívemben Urunk iránt, aki megengedte, hogy a kis Jutka tizenhárom éven keresztül a miénk legyen."

Mi nem gyermekünktől kell hogy búcsút vegyünk, mégis fájdalom van a lelkünkben, hiszen búcsúzunk. Búcsúzunk egy olyan tárgytól, amely sok apró darabból élettelenként jött ugyan létre, de amikor összeállt, nyolcvankilenc szív egyazon dobbanása született belőle. Életre kelt.

Amikor egy évvel ezelőtt átvettük, ugyanazt éreztük, akárcsak a kis Jutka anyukája, amikor a kisleány megszületett. Büszkék voltunk rá, napunk lett, amely fényével aranyozta be templomunkat, életünket, és alig gondoltunk arra, hogy egyszer majd eljön az elválás órája.

A kislány vidám éneklésével, boldog nevetésével és gyönyörű imáival még inkább fokozta a szülők felé áradó szeretetét, számunkra viszont az érdeklődő, kíváncsiskodó templomlátogatók voltak azok, akik még büszkébbé tettek.

A kislány életében a 12-es szám, a miénkben pedig a 11-es szám jelentette a fordulópontot. A kis Jutka 12 éves koráig nem betegeskedett – néhány gyermekbetegséget leszámítva –, de nagyon tudott tűrni. 12 éves korában következett be a halálos betegsége, amikor neki is, szüleinek is meg kellett járniuk a szenvedés útját. Számunkra az augusztus 11-e volt az a dátum, amikor rádöbbentünk arra, hogy aminek van kezdete, annak van vége is. Addig elvakított a boldogság, a büszkeség, de a Szejkefürdőn tartott IX. Unitárius Világtalálkozón rájöttünk, hogy közelebb van, mint hittük, a megválás órája. Hozzászoktunk, templomunk része lett, örvendeztette lelkünket. Valahányszor ránéztünk, mindig láttuk és éreztük a belevarrt könnyeket és mosolyokat, mert ahány öltés, annyi érzésből állt össze egyetlen egésszé. Ürességet érzünk magunkban, amikor arra gondolunk, hogy innen elindulva nem vihetjük magunkkal, hazaérve hiába keressük, a helye üres... nincs többé. Lejárt egy év, amíg éke volt templomunknak.

Amikor a halálos ágyán a pap bácsija meglátogatta és kérte, hogy mondják együtt az Úr imáját, a kis Jutka csak enynyit mondott: „legyen meg a Te akaratod". Többhöz nem volt ereje. Mi is hasonlóképpen csak ennyit mondunk, Uram, legyen meg a Te akaratod. Lemondunk erről az abroszról, abban a reményben, hogy itt, ebben a templomban és közösségben is otthonra talál, és ugyanúgy vigasza lesz annyi boldog vagy boldogtalan szívnek.

Kérünk, vigyázzatok rá, akárcsak mi tettük. Úgy vigyáztunk rá, mint szappanbuborékra, amely amíg ép, a szivárvány összes színében játszik, de elég egy rossz gondolat, egy mozdulat, és millió parányi cseppé pukkan szét.

A kis Jutka 13. születésnapján még családja körében volt, de ő már nem tudott róla, erős kis szíve még küzdött az életért. Amikor pár hét múlva csendesen megpihent, az egész falu gyászolta és együttérzett a szülők fájdalmával. A mi fájdalmunk nem hasonlítható az édesanya fájdalmához és gyászához, viszont megtanultuk ebből a kis történetből, hogy hálával tartozunk Istennek azért, hogy ez a vándorabrosz a miénk lehetett egy egész éven át. Most hát átadjuk Nektek szeretettel, mert tudjuk, hogy itt is, akárcsak a mi templomunkban, örökmécsesként fog világítani, és mindig visszavár mindannyiunkat.

Demián Ibolya

A vándorabrosz átvétele

A torockószentgyörgyi unitárius nőszövetség nevében tisztelettel és szeretettel köszöntök minden kedves vendégünket, nőtársaimat. Régi nagy álmunk valósult meg a mai napon: megszerveztük az idei esztendő országos nőkonferenciáját. Nagy kihívás, ugyanakkor megtiszteltetés volt számunkra.

Megtiszteltetés számunkra az is, hogy egy éven át templomunk dísze lehet a vándorabrosz.

Meg szeretném köszönni minden nőszövetségi tagunk nevében e gyönyörű kölcsön-ajándékot, valódi *lelki* ajándékot. Hiszen a 2007-es évben vezéreszménkül a korinthusi gyülekezethez írt első páli levél részletét választottuk, mely szerint „Törekedjetek a szeretetre, kívánjátok a lelki ajándékokat" (1Kor 14,1). A legdíszesebb, a legünnepélyesebb ajándékot kaptuk: a vándorabroszt, amely jelzi számunkra női lelkiségünkben való megerősödésünket, az összetartozás, az egység érzését, és a hímzés, a díszöltés által a hagyomány folytatását.

Az abrosz, amelynek ünnepjelző szerepe van számunkra, hiszen valahányszor ránézünk, a pillanatot, az ünnepet idézzük majd fel, erőforrás lesz a dolgos hétköznapokban és az egyszerű vasárnapokon egyaránt. Köszönjük, hogy ünnepet szentelhettünk, hogy ünnepet ülhettünk ma, köszönjük, hogy egy éven át templomunk dísze lehet a vándorabrosz.

Koppándi Éva

Sepsiszéki nők Verespatakon, Tordán, Torockószentgyörgyön

2006. szeptember 2-án a Nyárádszentmártonban szervezett UNOSZ-közgyűlés záróakkordjaként elhangzott a kérdés: ki vállalja a 2007. évi országos közgyűlés megszervezését? Az ódon templom karzatából határozott, kedves hang szólalt meg, Koppándi Éva tiszteletes asszony bejelentette: a torockószentgyörgyiek szeretettel várnak 2007. szeptember 1-jén Torockószentgyörgyre.

Éva tiszteletes asszony törékeny termete, tisztaszívűsége alázatra késztet. Életcéljának mottója ez lehetne: „Kövessétek a szeretetet, kívánjátok a lelki ajándékokat" (1Kor 14,1). Szeretettel vesz körül mindenkit, lelki ajándékokat osztogat. Lélekben mi is meggazdagodunk általa, jobbá válunk. Bizonyosan érezhetjük: Isten küldte közénk.

E hívó szóra indultunk útra augusztus 31-én tizenöt nőszövetségi társammal, árkosi, kőröspataki, kökösi és szentivánlaborfalvi nőtestvéreimmel. Útikalauzunk ezúttal is Horváth Piroska ny. földrajz szakos tanárnő volt. Érdeklődéssel hallgattuk az utunk során érintett vidékek, települések nevezetességeinek ismertetését, a geológiai, földrajzi tudnivalókat.

Tordán Józsa István Lajos unitárius lelkész és felesége, Emese meleg fogadtatásában volt részünk. A lelkész városnézőre kísért, végigsorolva Torda nevezetességeit, emlitve és méltatva Dávid Ferenc e városhoz fűződő ténykedését. Imádkozhattunk az unitárius, katolikus és református templomokban szeretteinkért, utunk sikeréért.

A verespataki nemesfém-kitermelés nemcsak a falu lakóházait, de három felekezet templomát és temetőjét is veszélybe sodorhatja.

Majd Verespatak felé indultunk tovább. Meseszép falu. Sok száz éves házak, földjükhöz, házaikhoz, templomukhoz, halottaikhoz ragaszkodó emberek. A környező hegyek legalább 300 tonna aranyat és ezüstöt rejtenek. Mint közismert: egy kanadai cég újabb aranybányát akar nyitni, épp Verespatak helyén, világszínvonalú technológiával – mint mondják –, külszíni fejtéssel. A lakosokat modern házakba költöztetik, Régi otthonaikat le akarják rombolni. Lesz arany, lesz ezüst – ígérik, lesz „új Eldorádó". Az ajánlat csábító. Csakhogy lesz egy 800 hektáros cianidtározó is, 180 m magas gáttal. Csupán a meseszép falu, Verespatak tűnik el a föld színéről.

Még a szejkefürdői unitárius találkozón egyeztünk meg Pálfi Árpád verespataki lelkésszel augusztus 31-i érkezésünkről. A technika ördöge azonban meghiusította, hogy ismét találkozhassunk vele, de a csütörtököt mondó telefonhálózatnak köszönhetően megismerhettük Eugen Cornea helybeli lakost, tanácstagot, a Soros Alapítvány képviselőjét, önkéntest, és feleségét, az unitárius Máriát. Életcéljuk a verespataki műemlékek megvédése, a falurombolás elleni harc, a történelmi és természeti kincsek megőrzéséért folytatott küzdelem.

Szinte földbe gyökerező lábbal álltunk szemben a megdöbbentő valósággal. Üzleti érdekek tüntethetnek el kulturális értékeket, de ennél is többet: emberi életeket, ősi házakat, természeti kincseket, templomokat, sírokat, közösségeket. Megilletődve álltunk az 1786-ban épített unitárius templom piacán, hallgatva újdonsült barátunk, Cornea úr szavait az együttélésről, egyistenhitről. Kérdésemre, hány unitáriusról tud Verespatakon, a felelet így hangzott: „tizenhat lélek – a tizenhetedik magam vagyok, ortodox létemre." Ortodox és katolikus asszonyok kínáltak meg süteménnyel, hűsítővel.

Ezek az emberek vasárnaponként sorra járják templomaikat, *eljárnak egymáshoz* – román ortodoxok, magyar katolikusok, reformátusok, unitáriusok. Bajban vannak, *összekapaszkodva* imádkoznak. Hiszen nem maradt nekik más, csak a hitük.

A múzeum és a római-kori bányalejárat megtekintése után Torockószentgyörgyre igyekeztünk.

Torockószentgyörgyre is a tanárnő nagyszerű magyarázata kíséretében érkeztünk. A Székelykő, a lovagvár, az Ordaskő megpillantása csendet parancsolt az autobusznyi utasnak. Kevés történelem – és már megpillantjuk az 55. szám alatti Brassai-papilakot, a fehér tornyú unitárius templom vigyázásában a helybeli lelkész, Koppándi Botond édesanyját, unokájával, a kis Botival. Nagy a találkozás öröme. Régi ismerősök Korodiné, Bakk Irénke, Bordás Sárika néni és Márkos Sárika, Zelmike néni; gondnokunk, Samu bácsi és a rokon Horváth Piroska szállnak le autónkról – és további új ismeretségek, barátságok „köttetése" következik Csillával, Jucika nénivel, Magdi nénivel, Erzsike nénivel, Ágival és mindannyiukkal, akik vállalták e hosszú utat.

A bejelentkezés után szállásunkra igyekszünk, majd a püspökné asszony erősségre, kitartásra buzdító szavait fogadjuk magunkba.

Reggel a zászlók felvonulása a legszebb mozzanat; majd a közgyűlés következik.

Nagy Adél prédikációja, Veress Enikő előadása felejthetetlen marad számunkra.

A toróckószentgyörgyi népviseletbe öltözött ifjaknak a tiszteletes asszony által bárorított, színvonalas műsorát élvezzük végig, és szemünk összeragyogásával nyugtázzuk Koppándi Botond lelkész magabiztos mondatait.

Jó volt ismét szeretetben találkozni, együtt lenni.

Sajnáljuk, hogy senki sem jelentkezett a jövő évi közgyűlés megszervezésére; de abban biztosak vagyunk, hogy ott leszünk, képviseljük egyházunkat, körünket.

F. M. M.

A 2007. szeptember 1-jei torockószentgyörgyi UNOSZ-közgyűlés határozatai

1. A kommunikáció javítása az UNOSZ és a köri nőszövetségek között és a helyi nőszövetségek egymás között
2. A köri nőszövetségek szerepének megerősítése, közös rendezvények, képzések (pályázás, vezetőképzés)
3. A nagyobb nőszövetségek karoljanak fel egy-egy kisebb, szórványban működő nőszövetséget
4. Az UNOSZ vezetősége látogassa meg azokat a nőszövetségeket, ahol a tevékenység lankad, és ahol erre igény van.
5. A *Nők Világa* terjesztésére tovább szorgalmazzuk az előfizetéses rendszert
6. Az UNOSZ vezetősége tanulmányozza az alapszabályzat módosításának szükségességét az egyház alaptörvénye és a változó körülmények figyelembevételével.

Sokunknak fáj,

ami Magyarsároson történt augusztus 4-én. Megrendülten értesültünk Balázs Józsefné született László Irénke hirtelen elhunytáról.

Halottainkat eltemetni mindannyiunknak szenvedés. Sok fáradhatatlan munka után egy szék üresen maradt nőszövetségi összejöveteleinken. Mosolya melegséget, derűt, fényt szórt a találkozókra. Hiányzik a templomból, ahol minden vasárnap ott volt, hiányzik a kórusból csengő szopránja. Minden rendezvényen, iskolai ünnepségen jelen volt. Bevallom, csodáltam akaraterejét. Példamutató asszonytárs volt.

Ez volt Irénke néni, aki csendben, búcsú nélkül távozott. Mi már csak az emlékeink között keresgélve találkozhatunk vele. Emlékét őrizni fogjuk.

„Nem bizonyos, hogy kinyílik a rózsa,
Hogy a kenyérből mindig lesz egy morzsa,
Hogy learatjuk azt, amit szeretünk,
Ha elutazunk, hogy megérkezünk,
Mégis építünk, bízunk, remélünk,
gyűjtünk, mulatunk, égünk, ígérünk,
De arra alig-alig gondolunk,
Hogy egy bizonyos: az, hogy meghalunk".
(Váczy Mihály: *Nem bizonyos*)

Isten Veled, kedves Irénke néni, nyugodj békében!

Lukácsi Tóth Ildikó

ifjúsági oldal

A béke konferenciája

Gyönyörködtem a dombokban. Némaságuk az állandóságba vésett örök változásról beszélt. És gyönyörködtem a dombok közt megbújó Siménfalván a XXXI. Unitárius Ifjúsági Konferencia szervezőiben, résztvevőiben. *A béke* téma égisze alatt gyűltünk össze augusztus 16-a és 19-e között, hogy előadásokkal, kerekasztal-beszélgetésekkel, de közben fiatalosan együtt szórakozva kibontsuk e téma számunkra (még) rejtett üzeneteit. A kezdő nap hangulatos felvezetőiből és a tábortűz hamvaiból is kikelő második napon Rácz Norbert előadása révén megközelítettük az egyéni békére, társadalmi békére és világbékére tagolt alapfogalmat. Ez után Kolumbán Gábor, az Erdélyi Unitárius Egyház főgondnokának előadása következett. A globalizáció a 18. század végétől tartó, megkerülhetetlen meghatározó folyamat az emberiség történetében – mondta –, amely ilyetén módon is része kell hogy legyen Isten akaratának. A Gondviselő vélhetőleg globális öntudatot, felelősségtudatot, szolidaritást szeretne ébreszteni az emberiségben – állította Kolumbán –, hogy fájjon „a hargitai erdőirtás mellett a távoli őserdők pusztítása is. Még a multinacionális cégek hatalmának korában vagyunk, de nemsokára eljön az eredeti tudás és a helyi sajátosságok felértékelődésének ideje. Meg kell tehát tanulnunk békességben élni a globális világgal egy olyan közegben, ahol a nagy többség még elítéli, vagy megbélyegzi a globalizációt – mert annak egyelőre nyilván csak negatívumait tapasztalja, és nem hoz elég áldozatot ahhoz, hogy előnyeit is megismerje.

A nemzetiségi kerekasztal-beszélgetés két siménfalvi kosárfonó cigány (saját jóváhagyásuk e kifejezés!) jelenlétében folyt. A kerekasztalon főként az előítéle-

tek által békétlenné tett cigány–magyar viszony „került terítékre". „Hazudnék, ha azt mondanám, hogy nem vetnek meg azok, akik magyarnak születtek" – vallotta a siménfalvi cigány közösség egyik képviselője. És azt is megtudhattuk, hogy teljesen jogtalan az általánosítás, hiszen ahány cigány közösség, annyi életmód és erkölcs.

Délután választhattunk a programajánlatok közül: filmnézést, labdarúgást, kosárfonást és „bőrösködést" (bőrrel való kézműveskedést).

Az előadások folytatásaként Tódor Csaba unitárius lelkész az egyén szintjén megvalósuló békéről kifejtette, hogy ez az a végső meghatározott állapot, amikor megtaláljuk a letisztult teremtő erőt, Isten jelenlétét. Ez az a pillanat, amikor a véges ember átérzi a végtelent; de ezt az állapotot nagyon nehéz elérni. Ugyanakkor a béke-keresésben fontos szerepet játszik, ha elfogadjuk, hogy szeretve vagyunk, és megpróbálunk bátran ráhagyatkozni a Gondviselőre. Éhn József, a Társaság a Kárpát-medence Magyarságáért elnöke előadásában a társadalmi békét közelítette meg. A társadalmi békétlenség oka a jövőbe vetett hitnek, a biztonságnak és a hiteles embereknek, példaképeknek, beszédnek a hiánya. A társadalmi hit megteremtéséhez fontos lenne a civil társadalom határozott szerepvállalása és a választási lehetőségek kihasználása helyes döntések meghozatalával. Éhn azt is hangsúlyozta, hogy a gyermekvállalás, a magyar nyelvű oktatás, a világos, hiteles célok és emberek támogatása nem (lehet) pénzkérdés.

Bár a felekezetközi témájú kerekasztal „lovagjai": a baptista, római katolikus, református és unitárius lelkész-képviselők egyöntetűen a (vallás)béke mellett foglaltak állást, a délutáni ifjúsági vetélkedőn a csapatok megmutatták, hogy a versengésnek, sőt olykor a csatározásnak is meglehetnek a figyelemre méltó eredményei.

folytatás a 14. oldalon

Kocsis Tünde

A béke konferenciája

folytatás a 13. oldalról

A konferenciát minden reggel és minden este hangulatos áhítatok gazdagították, gyakran olyan fiatalok imáival, akik önként vállalkoztak – különösebb teológiai képzettség nélkül is – e „kihívó" feladatra. Meglepetésemre a kezdő és záró istentisztelet szolgálói (ifjú Nagy Endre, illetve Buzogány István) ugyanazt a bibliai verset választották kiindulópontul: „Boldogok, akik békét teremtenek, mert ők Isten fiainak neveztetnek." (Mt 5,9) Buzogány István kiemelte, hogy nem azok boldogok, akik békességben élnek, hanem azok, akik békességre törekszenek. Az ünnepi ebéd előtt zárásképpen kopjafa-avatásra is sor került, amikor Szombatfalvi József esperes a Biblia szavaival az alázat szükségességére hívta fel a figyelmet.

Nagyon sok minden elhangzott, lejátszódott, megesett e néhány nap alatt Siménfalván, „a béke szigetén". E kifejezést magam is jóváhagyom, hiszen három „témába vágó" kellemes meglepetésben is részem lehetett. A polgármesteri hivatal épületében találtam szállást, és e négy nap alatt e hivatali épület ajtaja tárva-nyitva volt, a biztonsági berendezés rovására, amely négy kerek napon át bánatosan pityegte haszontalanságát. A másik meglepetést Szécsi Marika ötgyermekes szentábrahámi tanítónő okozta, aki 58 évesen nemcsak hogy részt vett az ifjúsági konferencia egészén, de számos fiatalhoz alkalmazkodva sátorban lakott. Miközben ő résztvevő volt, egyik fia szervezőként és gitárosként járult hozzá e konferencia gazdagságához, a nemzedékek közti, oly gyakori békétlenség ellenpéldájaként.

És még ott voltak a dombok.

Műzsák Múzsák

Pillanatkép, távirati stílusban:

Lókod Stop Július 9–12 Stop Fiatal Művészek Találkozója Stop Második alkalom Stop Ötvenhárom fiatal Stop.

Nincs több stop, megérkeztünk. Mindenki izeg-mozog, alkot, senki nem ül tétlenül. Még javában él a fiatalokban az érkezéskor őket fogadó, beavató csapat huncutkodása. Megtaláljuk a szállásunkat. Még nem lóg az eső lába.

Kezdődnek a tevékenységek. Mankóink segítségével elindulunk a különböző műhelyek felé (no nem kovácsműhely, sem varroda, hanem amolyan „művészgyúró" műhelyek). A mankóink pedig nem fából vagy alumíniumból, hanem vérből és húsból lévők voltak. Jöttek innen-onnan, ezért-azért, hogy dolgozzanak ebből-abból. Ott volt Kolcsár József és Csoltkó Kinga, akik feltetették és levetették velünk az álarcot, színészetre tanítottak e rövid idő alatt. Béres István lelkünk húrjai helyett a gitár húrjait pengette, de nem egyedül tette, bőven akadt követője. Volt, aki gitárral, furulyával vagy hegedűvel vett részt a kortárs költők verseinek megzenésítésében. Horváth Zoltán és Moldovai Katalin a délutánok folyamán a klasszikus művészeti ágak mellett a művészfilmek és a land art világába is bevezetett. A grafikusok és fotósok segítő jobbja Debreczeni Botond grafikus volt. A közelgő színjátszó találkozóra gondolva meghívtuk Gönczi Hunor teatrológust, aki novellák, mesék, levelezések színpadra alkalmazását tanította az érdeklődőknek. Az alkotás másik formáját, a kézművességet Czirják Szilárd (bőrözés), Bándi Emese (papírmerítés) és Vass Zsuzsa (gyöngyfűzés) vezették. Farkas Wellmann Endre és Bonczidai Éva a kortárs költészetről tartottak előadásokat. Endre a nagyobbaknak interaktív előadás-sorozatot vezetett, Éva pedig a kisebbeket szólította versjátékra. Nagy meglepetésünkre nemcsak a hallottakkal maradtunk, hanem jóvoltukból mindannyian könyvajándékban is részesültünk.

Amíg az eső el nem mosta a tábort, délelőttönként párhuzamosan foglalkoztunk színjátszással, zenével és grafikával, a délutánokat pedig kézműves tevékenységek, irodalmi műhelyek, filmek töltötték ki. Az estéket közös éneklés, játék, tábortűz zárta. A tavalyi találkozó színvonalát emelni kívántuk, igényelve a szakemberek jelenlétét, és az alkotás folyamatára, a minőségi munkára összpontosítottunk. A programot konfirmált fiatalok számára állítottuk össze, így a kisebbekhez kevésbé tudtunk alkalmazkodni. Volt, aki túl sűrűnek érezte a programot, volt, aki lazának tartotta. Magyarázatul szolgálhat az óriási korkülönbség (11-től 32 évesig!), amelyre a jövőben fokozottabban figyelünk.

Kádár Kincső

Biciklivel a Duna mentén

A kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjai június és július fordulóján kéthetes biciklitúrán vettek részt Solymosi Zsolt és Szekernyés Réka tanárok szervezésében. Útvonaluk szokatlan volt: 1. Kolozsvár – Jósikafalva (Bélis) 2. Jósikafalva – Scărişoarai jégbarlang bejárata 3. Jégbarlang – Topánfalva – Abrudbánya – Brád 4. Brád – Surduc tó partja 5. Pihenő, fürdés 6. Surduc tó – Lugos – Bocşa – Oravicabánya – Néra völgye (részben autókkal) 7. Pihenő 8. Néra völgye – Újmoldva – Duna partja 9. A Duna mentén 10. Orsova – Herkulesfürdő 11. Herkulesfürdő – Karánsebes – Hátszeg (részben vonattal és stoppal) – Algyógy 12. Pihenő – Algyógy 13. Algyógy – Torockó 14. Torockó – Torda – Kolozsvár

A bicajzsuk.blogspot.com világhálós naplóban részletesen beszámoltak élményeikről. Az alábbiakban válogatást közlünk az ott található írásokból. Ezek híven tükrözik a biciklitúra nagyszerű hangulatát, csapaterősítő jellegét. Az előkészületek aprólékos gondosságról árulkodnak. Ízelítőként olvashatjuk a szervezők leveléből: *A Kolozsváron levőknek javaslom a Cibinului („Mörösty" negyed, a „spréj blokk" mögötti) utca 14. szám alatt lakó Babos mestert, aki már évek óta jutányos áron rendbe teszi a bringáinkat. Van még pár nap, használjátok ki erre!* [...] *Igyekezz a napi 8–10 órás bringázást minél kényelmesebbé tenni magad számára. Az ülés, a biciklis szivaccsal bélelt nadrág, a feltöltött kulacsod, a titkos kis ropik és csokik mind az erőtartalékaid segítik.* [...] *Az alkohol, a cigaretta, a különcködés, duzzogás, trágárság stb. nem segíti az életünket a két hét alatt. Akinek sikerül ezeket mellőzni, az másként éli meg az egész túrát. Én nem szeretek tiltótúrát vezetni. Akkor válok meg emberektől, ha úgy érzem, átlépték a közösségi élet, az egymásrautaltság határait. De akkor haza kell menni.*

Szemelvények az útinapló bejegyzéseiből:

Az első nap tele izgalommal indult. Sokan közülünk aludni sem tudtunk rendesen, úgy készültünk már hajnali óráktól az indulásra. Aztán reggelre megtelt az udvar, bepakoltunk mindent, és sorban álltunk a kivonulásra [...] Aztán letértünk a főútról, csokis kifliket, szendvicseket gyúrtunk magunkba, és persze sok vizet meg teát, hogy bírhassuk az egyre kitartóbban emelkedő utat. Helyenként hűvös erdős részek, máshol tűző nap kísért. [...] A közeli vendéglőben a bárpultos megengedte, hogy ingyenesen az összes jégakkut és sajt-, kolbász-rakományunkat eldugjuk a sörök mögé reggelig. Reméljük, ott kapjuk őket!

Ennyi mára, nyugis est következik, és holnap civilizáció-mentes bringázás a jégbarlang felé.

Miután mindenki reggelizett [...] *elindultunk a Scărişoarai jégbarlang felé. Nyilván semmi vizet nem vittünk magunkkal, így odajutottunk, hogy már mindenki vízről álmodozott. Végül egy kedves hölgy segítségével 7 km után mindenki ihatott egy pohár vizet (kevés, de higgyék el, nagyon jól fogott). Elértünk a barlang szájához, majd lassan leereszkedtünk a jég felé. Nagyon látványos volt Románia legnagyobb jégbarlangja.*

A „hegymászó" csapat meglátogatta a brádi osztrák–magyar korabeli vasútállomást, mely romokban hever... Mindezek után kezdtek ritkulni a civilizáció jelei. Először az aszfalt, majd a házak és végül maga az út is. Hosszas mászás után elérkeztünk Puiu bácsihoz, aki kiábrándult a civilizációból, és magányosan éli napjait kis gombaházában a hegy tetején. Sajnos nem találtuk otthon, de megnéztük különleges házát. Megebédeltünk, ezután pedig a várva várt lejtő következett. Mindenki egy darabban ért le a hegy aljába (úgyhogy kedves szülők, nincs ok aggodalomra). Mindezek után csatlakoztunk Facsádon az „autós" csoporthoz, akik pizzával és üdítővel vártak minket.

Íme, már a 6. napnál tartunk, most már nagyon közeledünk a Duna felé. Eddig már mindenki belejött a maga ritmusába, rájött arra, hogyan a legjobb neki menni, kivel és mennyire gyorsan. [...] *a mai nap ismét két csapatra kellett válnunk, mivel olyan helyen kellett bringázni, mely nem alkalmas autóknak (mindez csak a biztonságunkért). 14 ember bringázott* [...] *több mint 170 kilométert, viszont érdekes tájakat, lepusztult településeket és különböző embereket lehetett szemügyre venni. Az útvonal Lugos–Bocşa-Resica–Oravicabánya volt, és végül a táborozóhely a Néra völgyében, kb. 20 km-re Oravicabányától, Sasca Romana. A fiúk, de közülük az egyetlen lány – akinek nagy taps jár, – a földrajztanárnő is nagyon jól tekertek egész nap és egész éjjel, ugyanis ez az útvonal magába foglalta az éjjeli bringázást is. Éjjel kettőkor érkeztünk meg a táborhelyre, ahol a már ott lévő fiúk-lányok babfőzelékkel vártak...*

Mindenki fáradt volt az előző napi éjszakai bringázástól [...], majd 12 óra körül nekivágtunk a hegyeknek, hogy elérhessük az Ördög tavát. Nem hiába ez a neve... Izgalmasan kezdődött az út, hisz egy lengőhídon kellett átmennünk (nagyon lengett, amikor átment rajta egyszerre 30 ember), ezután pedig „egyenes" utat vettünk a sziklák felé. Amíg bevártuk a többieket, volt egy félórás beszélgetésünk, amelyben levezettük az elmúlt éjszaka táborfelverési feszültségeit. Bizony, két hétig összezárva élni kihoz belőlünk sok mindent... [...] Kb. fél méter széles útvonalon haladtunk végig a sziklán, a táj nagyon csodálatos volt. A sziklába kis alagutak voltak vésve, ezeken áthaladni egyben érdekes, félelmetes és hűvös is volt. Mindezek után elértünk a Bei-hídhoz, ahol pihenőt tartottunk... Arthúr, aki bringán vágott neki az útnak, leszaladt az egyik lejtőn egyenesen be a folyóba, szerencsére megúszta karcolásokkal. [...] Feri, Mihai és Arthúr a bringájukat is magukkal hozták, nem számolva azzal, hogy ahol nem lehetett rajta ülni, ott hátukon cipelték őket. Egy extrém sportoló mikor elhaladt mellettük, megállt és elismerően suttogta: „Si máj éxtrém". Végül is megérte az ereszkedőért... – mondták.

Az iszonyatos hőségben több pihenőt tartottunk, de a leghosszabb Új-Moldvában volt, ahol ebéd után rendbetettük a bicikliket, hogy mindenki a maga bicaján lássa meg a Dunát. Innen már kb. 20 km választott el a célponttól. [...] *Az első látvány nem maga a víz volt, hanem egy puszta, száraz, homokkal teli rész, de mindezek után megjelent maga a Duna teljes pompájában... Ahogy a Duna beér országunkba, végig hegyek között folyik (a hegyek látványa megér minden fáradtságot). Nagyon látványos kastélyromokat tekinthettünk meg a hegység szerb oldalán, ugyanakkor megnéztük a Ferenc József császár tiszteletére emelt óriási emléktáblát, amely látványosan van a sziklába bevésve, és már jóval több, mint száz éve emlékeztet arra, hogy az osztrák–magyar monarchia idejében kezdték meg a Duna szabályozását.*

Pizzázás után jött a meglepetés, hajóztunk a Dunán! A Danubius Ship-pel utaztunk a kb. egyórás Orşova–Ieşelniţa útvonalon. A naphoz hozzátartozik, hogy Zsolt bevitte Fóris urat

egy tetánusz injekcióra sziklahorzsolások miatt, illetve a nap vége fele elszáguldottak Fülöp Zolival a Drobeta Turnu Severini-i megakórházba, ahol egy bicikliszimpatizáns mentőorvos csodálatos röntgenképeket készített a kezéről, és megállapította, hogy kutya baja.

A mai nap elég nehéz volt, mert nemcsak a 80 km-rel kellett megküzdenünk, hanem az óriási hőséggel is (41 fok) a Duna mentén. [...] *A mai ebédszünet a legextrémebbnek bizonyult. A Kazán-szoros tetején sikerült ráakadnunk az egyetlen árnyékos kanyarra. A menü ismét szerény volt (igaz, egy teljes falusi üzletet kifosztottunk miatta), és miután bekebeleztük a sajtos-szalámis-uborkás-csirkeszárnyas-üdítős falatokat, egyszerűen lefeküdtünk az országút szélére, és egy igazit szunyókáltunk.* [...] *A mellettünk elhaladó járműveknek minden bizonnyal megrázó látványt nyújthatott 31 teljesen érdektelen sárgamellényes, akik a földön fekve masszázs-szesszióban részesülhettek Dezsőke és Szatmári jóvoltából, szundikáltak egymáshoz bújva, mint hontalan vándorok, akik hazát keresnek. Végül* [...] *fel kellett tápászkodni, és a nagy hőségben eljutottunk Orsovára...*

Torockón valószínűleg tudták az emberek, hogy egy nagy biciklis csapat érkezik [...], a falubeliek vártak minket... Nagyon sok ember nézett, ahogyan elvonultunk az úton a Tóbiás-ház fele.

Nagyon megérte eljönni, elszakadni a tv-től, a számítógéptől meg a messengertől. [...] *Megtettük, elmentünk a Dunáig bicikliVel, szórakoztunk, megismertük egymást és a legnagyobb biztonságban vissza is értünk.*

Solymosi Zsolt kollégiumi vallástanár tervei szerint a biciklizö csapat jövőre Rodostóig megy. Hajrá, fiúk és lányok!

Összeállította: Sándor Krisztina

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Cserés Ferenc** (Kövend), **Demián Ibolya** könyvelő, nőszövetségi elnök (Nyárádszentmárton), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Kádár Kincső** egyetemi hallgató (Homoródalmás, Kolozsvár), **Kisgyörgy Zoltán** geológus, újságíró (Sepsiszentgyörgy), **Kocsis Tünde** egyetemi hallgató (Marosvásárhely), **Koppándi Éva** egyetemi hallgató, tiszteletes asszony (Torockószentgyörgy), **Lukácsi Tóth Ildikó** laboráns (Magyarsáros), **Makkai-Ilkei Ildikó** lelkész (Bencéd), **Márkus-Barbarossa János** hangszerkészítő, a Dorotheum hangszerszakértője (Bécs), **Moldován-Szeredai Noémi** lelkész (Csekefalva), **Nagy Adél** lelkész (Recsenyéd), **Péterffy Miklós** ny. tanár (Székelykeresztúr), **Simó Melinda** pszichológus, tiszteletes asszony (Homorodjánosfalva), **Tódor Csaba** lelkész (Homoródszentpál)

Hála Istennek!

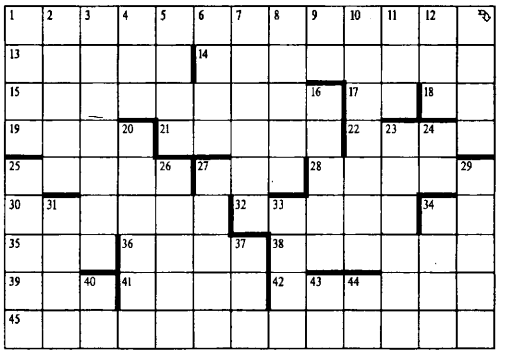

Egy részeg ember rémülten állít be reggel a kocsmába és megkérdezi a kocsmárost:

– Mondja, kérem, jártam és ittam itt az éjjel?

– Ajaj!

– És sok pénzt ittam el?

– Közel egy milliót!

– ...! – sóhajt fel megkönnyebbülve a részeg. *(A poén a vízszintes 1. és 45 alatt.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Ázsiai arab állam lakója. 14. Tetejére terítő. 15. Szép virágú vízinövény. 17. Spanyol és norvég autójel. 18. Kilogramm, röviden. 19. Statisztikus nyersanyaga. 21. Forraszt. 22. Milyen, régiesen. 25. Ebből lesz a kumisz. 27. Az öröklődést hordozza. 28. Marosvásárhelyi ..., írott magyar nyelvemlékünk. 30. Kimegy a divatból. 32. Idegen Pál. 34. Nagy olasz folyam. 35. Talál. 36. Hollandiai sajtváros. 38. Kikötői munkás. 39. Vágóeszköz. 41. Részlet. 42. Tanító. **45. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Japán elektronikai márkanév. 2. Kiöntő (folyó). 3. Katafalk. 4. Amely személy. 5. Magyarországi település. 6. Veterán román labdarugó. 7. Épületben lakók összessége. 8. Norvég drámaíró. 9. Állóvíz. 10. Hangrezegtetés. 11. Egy, németül. 12. Kékfehér budapesti sportklub. 16. Kézimunkaféle. 20. Róma folyója. 23. Ráérősen jegyzetel. 24. Patás igavonó. 25. Rend a ... mindennek (szólás). 26. Áruló tanítvány. 27. Magyar akadémikus (Ferenc). 29. Égéstermék. 31. Életet valahol eltölt. 33. ... atyjának, Mikszáth mű. 34. Bogár tojása. 37. E napi. 40. Kén és vanádium vegyjele. 43. Kicsinyítőképző. 44. A múlt idő jele.

Nyugi, nyugi!

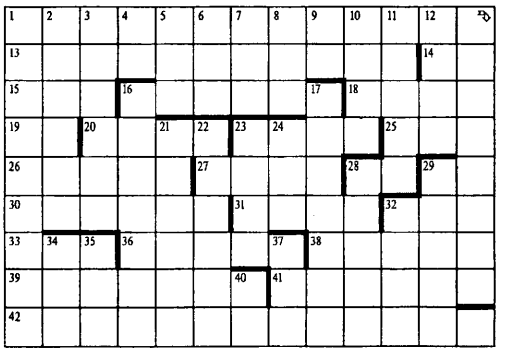

A tanár meglátja temetésre elkérezkedett diákját egy futballmeccsen:

– Nem szégyelled magad fiam, egy rokonod temetésére kérezkedtél el az iskolából, és itt vagy a mecscsen?

– ...! – feleli a diák. *(A poén a vízszintes 1. és 42. sorokban)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Nukleáris fegyverek betiltására vonatkozó egyezmény. 14. Középen megtud! 15. Tengerészital. 16. Mezőgazdasági eszköz. 18. Ötlet. 19. Arzén vegyjele. 20. Ostoba. 23. Árok széle. 25. ...-Tin-Tin, kutyasztár volt. 26. Helyiség a lakásban. 27. Orosz személyautó-márka. 28. Duplán: dajka. 29. Falusi bácsi. 30. Eszelős. 31. Piaci árus. 32. Bór és argon vegyjele. 33. Az első nő. 36. Germán férfinév. 38. Dél-amerikai fekete dögkeselyű. 39. Balti vidék. 41. Fizetési mód. **42. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Hüllő fajta. 2. Vízen keresztül menő. 3. Dúl, tönkre tesz valamit. 4. Japán és máltai autójel. 5. Nehéz, mint ... (szólás). 6. Éveink száma. 7. Irodalmár. 8. Beóciai hős volt. 9. Üres a vám! 10. Házat készít. 11. Családnév. 12. A Földközi tenger egyik melléktengere. 16. Szénsavas vízben képződik gyakran, de szappanos vízből is fújható. 17. Tenger Ausztrália partjainál. 21. Diák. 22. Edwin ..., amerikai űrhajós volt. 23. Félmajomfajta. 24. Illeték. 28. Egész része. 29. Győztesnek termő növény! 32. Az alsó neve a francia kártyában. 34. Seben képződik. 35. Román terepjáró. 37. Bolgár hegycsúcs. 40. Kaon közepe!

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **november 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét novemberi lapszámunkban közöljük.

Júliusi rejtvényeink megfejtése: *Közmondások*: Gazda szeme neveli a vetést. Gazdag, ha van is, kevés lehet; *Ovidius gondolata (II.)*: Az étel fűszere az éhség.

Könyvjutalmat nyert **Zsakó Erzsébet** kolozsvári olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári
Heltai Gáspár
Unitárius Nyomdában.

A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail:
tamas.jakabffy@unitarius.com

A lapszám megjeleníthető
az Erdélyi Unitárius Egyház
központi honlapján:
www.unitarius.com

Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával
kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478

A kéziratok szerkesztőségbe
érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló
olvasói tudósításokat
nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg,
és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket
kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások
nem tükrözik feltétlenül
a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését
a Communitas Alapítvány
támogatta.

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
10. szám. 2007 október
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Örök reformáció

Unitárius falinaptárunk piros betűkkel hirdeti, hogy október 31. ünnep, a reformáció ünnepe. A tudomásulvétel mellett sajnos napjainkban már halványult az ünneplés fénye, talán fogyatékosabb lett a róla való ismeretünk is, és egyre kevesebb unitárius egyházközségben kondulnak meg a harangok figyelmeztetve az ünnepre, és az ünnephez kötődő kötelességeinkre. Nem szolgálhat mentségünkre az sem, hogy még Unitárius Káténk sem sorolja ünnepeink közé (85. kérdés) – pedig ott lenne a helye. Bizony, ott lenne a helye, mert a reformáció nélkül nem lenne protestáns kereszténység, s protestáns kereszténység nélkül nem lenne unitarizmus.

Az „itt állok, másként nem tehetek" szavak súlyát mérlegelve úgy érzem, lelkiismereti kötelességünk minden évben legalább egyszer ünnepet szentelni, emlékezni a reformációra, egyrészt mert azonosságtudatunknak tartalmat és célt ad, másrészt mert múltidézésünk olyan erő, amely a mában a jövőnek szolgál.

A reformáció a szellemnek, a léleknek a felszabadítását jelentette a középkori skolasztika, a dogmák és az egyházi tekintély alól. Ennek a felszabadulásnak két irányulása volt: egyik a múltba, a másik a jövőbe tekintett. A múltba-tekintés kereste azt a szilárd alapot, amelyre támaszkodni akart; visszatekintett egészen a Bibliáig. A jövőbe-tekintés követelte a lélek számára a szabadságot, a türelmet, a haladást, a lelkiismerettel összhangban álló vallásos életet. Valójában az evangélium, a jézusi tanítás diadala volt ez, amely a külsőségekről a lélek belső világára, az intézményről a lélek egyházára irányította a tekintetet.

A reformáció célja az addigi feltétlen, tekintélyelven alapuló hittel szemben a meggyőződésen, a megértésen alapuló hit megélése, a hittudomány és művelődés kiterjesztése a szűk egyházi (klerikális) keretekből a világi (laikus) társadalom irányába. Ennek tudható be, hogy Luther Márton kalapácsütései nemcsak a wittenbergi vártemplom ajtaján koppantak; hangjuk történelemformáló erővel zengett, s nyomában elindult egy új szellem, új lelkiség forradalma: a reformáció.

A reformáció a korszellemtől eltérő *új vallási, teológiai látásmód* és életgyakorlat megalapozása mellett a *nemzeti kultúra* alapjait rakta le. Ez alól nem volt kivétel a magyar kultúra sem. A szellemében is magyar műveltség a reformációval kezdődik.

A magyar kultúra kibontakozását a reformáció három fő törekvésével segítette elő: az *anyanyelvűség*, a *könyvkiadás* és az *iskolahálózat* kialakításával.

Hosszasan lehetne értekezni ezek jelentőségéről, fontosságáról, hasznáról, de engedtessék meg, hogy ez alkalommal csak egyet emeljek ki: az *iskola* s ezáltal a *nevelés* fontosságát. Ez annál inkább időszerű, mert egy néhány héttel ezelőtt ünnepélyesen megemlékeztünk a kolozsvári reformáció-kori iskolánk – a János Zsigmond Unitárius Kollégium elődintézménye – alapításának 450. évfordulójára.

A reformáció-kori iskola nevelési elve tette lehetővé a teológiai, vallási, irodalmi tartalmú munkák anyanyelven történő olvasását, megértését. Ennek köszönhető, hogy nemcsak a kevesek, hanem a „sokak", a nép számára is feltárult a tudás, az ismeret világa. A tudás mellett a keresztény erkölcs társadalmi érvényesülését szorgalmazta, s ezzel a modern polgári társadalom és gazdaság kialakulását mozdította elő. Elutasította a korábbi vagy éppen korabeli szerzetesi és lovagi életeszményt, és helyébe a társadalomban érvényesülő alkotó életeszményt állította. Igazolta, hogy a tudás csak akkor értékes, ha melléje szegődik társként a „jámborság", mert „a szeretet munkája által gyarapszik a szeretet, és az ember jobbá lesz" (Luther Márton 95 tételéből).

A reformáció eszmevilága ma is hat, érvényesülni akar, mert lényegi üzenete ma is örök és időszerű. Ezért minden évben, amikor a reformáció napját ünnepeljük, önvizsgálatot tartunk. Hogyan viszonyulunk egykori üzenetéhez? A reformációt nem letűnt történelemi eseményként kell ünnepelni és rá emlékezni, hanem naponként megélni, sőt egyéni és közösségi életünk mozgatórugójává tenni. Akik előttünk jártak, azok példája és életútja követésre hív, az utánunk jövőknek, nekünk kell utat készítenünk. Nem könnyű munka ez, de gyönyörűséges.

Úgy gondolom, az erdélyi reformáció nagy személyiségének, reformátorunk, egyházalapítónk, Dávid Ferenc szellemi örökségének novemberi megünnepléséhez a reformáció ösvényein vezet az út. Induljunk el az örök megújulás (semper reformandi) reformációi üzenetével a jövő felé!

Dr. Rezi Elek

Az istenképű ember

„Teremté tehát Isten az embert az ő képére...”
(1Móz 1,27a)

Ha szakítanánk időt néha kívülről is megfigyelni magunkat, rohanó, sürgő-forgó embereket látnánk, akik szinte versenyt futnak az idővel és egymással.

Több munkahely, délután későig intézményekben hagyott gyerekek, megfáradt felnőttek, idegesen követelőző főnökök, rettegő beosztottak, este ingerülten hazakerülő szülők, óriási szatyrokat cipelő anyukák, elégedetlen tinik, magukra maradt idős emberek.

És mindenki egyre csak számolgatja, hogy hány nap van még péntekig. Hogy aztán a hétvége se hozzon megállást, hiszen a nagy rohanásban sok minden elmaradt, és pótolni kell. S így marad el a pihenés, együttlét, hálaadás, feltöltődés. És a vasárnap délután már attól rettenetes, hogy másnap már megint kezdődik minden elölről.

Ilyenek a mai, Isten képére teremtett emberek? Ez lenne a 21. század?

Rohanó világ! – halljuk gyakran, mindenfelől.

Bizonyítani kell mindenhol, maximálisan, legalább is úgy tenni, mintha minden, amit nyújtunk, a tökéletességet súrolja.

Szinte divattá vált a stressz. Mintha növelné az emberek fontosságát a folytonos telefonálgatás és rohangálás. És ez a „semmire sincs időm” megmentene attól, hogy mellőzzük azt, ami a legfontosabb.

És akik nem ezt teszik, már különc-számba mennek. Mit képzelnek magukról?

És aztán egyre jobbakat ugrik a statisztika, hogy a lakosság hány százaléka depressziós, iszik, válik – és tobzódik a fiatalság!

Ha engedékenyebbek vagyunk, hát elintézzük azzal, hogy igen, a sok stressz! És ezt oldani kell!

Harmónia. Nyugalom. Önmagunk. Istengyermekiség. Biztonság. Megelégedettség – elérhetetlen messzeségbe kerültek?

Igen. Ha oda helyeztük. Ha nem hiszünk benne. Ha mindent megteszünk, hogy elmeneküljünk az elől, hogy önmagunkat és harmóniánkat megvalósítsuk.

De hát mit tegyünk, ha felismertük magunkat a tömegben? És nem jó!?

Talán induljunk ki abból, hogy Isten egyik legnagyobb ajándéka: a szabad akarat. Ami nagy lehetőség, de nagy felelősség is!

Mit választunk? Mert ha úgy döntünk, hogy önmagunkkal, embertársainkkal, Istennel való harmóniánk mindennél fontosabb, akkor időt kell szakítanunk a nagy rohanásban, le kell vennünk hátunkról a gerincünket elferdítő zsákunkat, amelyet mindenhova magunkkal cipelünk és bele kell néznünk végre, hogy mi is nyomja a hátunkat?

Gondoljunk csak arra, hogy egy kirándulásra való készülődésnek is mennyire fontos mozzanata a csomagolás. Ha tudjuk, hogy sokat fogunk gyalogolni, valószínűleg hátizsákot választunk. A leggondosabbak akkor vagyunk, ha gyalogtúrára megyünk. Ilyenkor jól megfontoljuk, mit teszünk bele. Mert senki sem szeret fölöslegeseket cipelni!

És mennyivel jobb lenne megnézni azt a batyut, amelyet minden nap és mindenhová magunkkal viszünk!

Ezt mindenkinek személyesen kell megtennie, időt és figyelmet szentelve minden darabnak, ami onnan kikerül. S ha túl nehéz a szembenézés, ne szégyelljük a segítséget elfogadni! Olyan ez, mint a nagytakarítás, amit időközönként mégis „meg kell ejteni”.

Vannak dolgok, amik nagyon gyakran ott nyomják hátunkat, zsákunkat.

Ilyen például az *önzés*. Rendkívül súlyos teher zsákunkban. Romboló viselkedési forma, amely mindent magának akar, és csak feltételekkel ad. Ha kap, akkor pedig attól retteg, hogy más még többet kapott. Ezért sokat szorong emiatt, fölöslegesen stresszeli magát, és sokszor magára marad. Kezelni leginkább az alázat gyakorlásával lehet, ami nemcsak *egónkat* (énünket) oldja fel, de megtanít a kívülről való szembenézésre, látni magunkat *túlról*, hibáinkkal és erényeinkkel együtt.

folytatás a 4. oldalon

Ferenczi Enikő

Halottak napja előtt

November az emlékezések hónapja. Elmerülve kutatjuk a múltat, szemléljük a jelent és tervezzük a jövőt. A múlt halványodó, de megszépülő emlékeiben jelenik meg előttünk, emlékeink közt megjelennek az immár érinthetetlen arcok, melyek mosolyognak felénk, és bátorítólag üzennek nekünk. Isten szeret minket, itt van velünk, és azokkal, akik már örök nyugalmat leltek.

A szeretet, amelynek nincsenek határai és betájolási lehetőségei, a sírhanton túl is megmarad, mert „a szeretet soha el nem fogy” (1Kor 13, 8a).

A jelen képe felemelő, a nagy elindulások és megérkezések jelene. Távolról már ébred a remény, itt vagyok, érkezem, lángot gyújtok, kezemben virágcsokor, lelkemben szeretet, érzem, tudom, hogy emberi módon szeretek, úgy ahogy, mindig kellene hogy szeressek.

Jövendő, te ott vársz engem a temetők kapuján túl az életben. Te ismeretlen vagy mindannyiunk számára. Elárulod-e, mit tartogatsz számunkra? Talán még te sem tudod, csak engedsz minket tervezni, engeded, hogy Istenbe vetett hittel mi feléd induljunk, higgyünk, reméljünk és bízzunk benned.

Még egyszer visszanézünk, a gyertyák pislákolnak, a virágok hervadásnak indulnak, az eltávozott szeretteink ott maradnak, talán a csillagútról néznek és mosolyognak.

Felemelő érzés, megkönnyebbítő: van bennem még lélek, előttem az élet, szívemben duzzad a szeretet, lelkemben él a remény és a hit. Valaki vigyáz rám éjszaka és nappal, akitől az életet én is kölcsönkaptam.

Berei István

Az unitárius oktatás 450 éve Kolozsváron

Nyitány: három könyv

Szeptember 21–22-én zajlottak a kolozsvári Unitárius Kollégium fennállásának 450. évfordulójára szervezett ünnepi napok. Az Egyházi Képviselő Tanács azonban már az ünnep előestéjére meghívta a kolozsvári bibliofil közönséget egy hármas könyvbemutatóra. Ilyen vagy olyan vonatkozásban mindhárom könyv kapcsolódik a patinás oktatási központhoz.

Dr. Szabó Árpád püspök köszöntése után Fazakas István lépett a pulpitushoz, hogy a Pallas-Akadémia Kiadó gondozásában megjelent *Erdély nagy pedagógusai* című neveléstörténeti antológiáját mutassa be az érdeklődőknek. Unitárius vonatkozásban a felsorolt hét jeles nevelő – Kereszturi Pál, Apáczai Csere János, Pápai Páriz Ferenc, Kovásznai Sándor, Köteles Sámuel, Bolyai Farkas és Brassai Sámuel – közül természetesen Brassai személye kötődik a nagy múltú iskolához. Brassai nemcsak a tudományok avatott művelője volt, hanem kiváló pedagógus is, a 19. század egyik legjelesebb nevelője, akinek tudása – mint maga vallotta – elsősorban a *módszer*ben állt. Fazakas Istvánt három szempont vezérelte a kötet-szerkezet elképzelésében: a kiemelt pedagógusok erdélyi származása, a külföldi akadémita-időszak utáni hűséges visszatérés a szülőföldre és a honi oktatásügy újból és újból aktuális reformjának sürgetése.

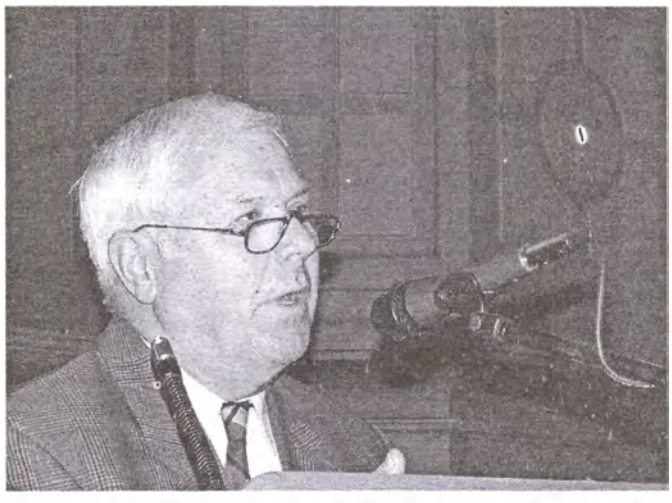

Fazakas István (fönt) az **Erdély nagy pedagógusai** című könyvét ismerteti, Krajnik Nagy Károly (lent) Sánta Ferenc **Isten a szekéren** című novellaválogatását mutatja be.

Másodikként dr. Rezi Elek *Teológia és népszolgálat* című könyvét mutatta be Kovács Sándor frissen doktorált teológiai oktató. A kötet központjában Ferencz József teológus és unitárius püspök alakja áll. Hittudósi munkásságának e felmérése voltaképpen a szerző, Rezi Elek doktori értekezéséből készült „párlat". A kötetet ismertető Kovács Sándor nem is hagyta szó nélkül: talán ajánlatosabb lett volna a teológiatörténet szakértőit célcsoportul választani, s kevésé tekintettel lenni a laikus olvasók vélt megértés-horizontjára.

Sánta Ferenc *Isten a szekéren* című novelláskötetét, amelyet harmadikként mutatott be a szerkesztő, Krajnik Nagy Károly, az első erdélyi Sánta-könyvként üdvözölhetjük, bár a háromszéki születésű, de Magyarországon megtelepedett szerző műveit több mint húsz nyelvre lefordították. A szülőföldi szellemi örökség, majd a kolozsvári Unitárius Kollégium életre szóló meghatározottságként vehető számba a nemrégiben elhunyt Sánta Ferenc életútjának szemlélésekor. Ideje volna, hogy regényei, novellái – akár könyvlapokon, akár filmek révén – egyre szélesebb ismertségre tegyenek szert. Ezt szolgálja az új kötet is, amelyet a kolozsvári Studium Könyvkiadó kínál ez alkalommal az olvasóknak. A könyv megjelenését többek között az Erdélyi Unitárius Egyház és a Pro János Zsigmond Alapítvány támogatta.

A kollégiumi napok szeptember 21-i kezdésekor dr. Szabó Árpád püspök az unitárius kollégium szélesre tárt kapuinak képével nyitotta meg az ünnepi programot. Az ősöket megillető hálánkra és tiszteletünkre hivatkozott, amely egyúttal mozgósító erő is: „tegyük tanúságjelét annak, meg akarunk maradni iskolafenntartóknak, hogy még sok-sok unitárius ifjat indítson útjára ez az iskola." A püspöki köszöntő után Gaal György kolozsvári hely- és művelődéstörténész mutatta be a 450. évfordulóra megjelent oktatástörténeti kötetet.

A kolozsvári Unitárius Kollégium századai

A kolozsvári unitárius egyházi oktatás négy és fél százados múltja – mert történelmünk viszontagságai olykor halmozottan megtépázták – büszkeségre okot adó eredményei mellett tele van repedésekkel, megpróbáltatásokkal. Az új kötet, amelyet Gaal György szerkesztett és részben írt, ennek a történetnek 391 évnyi időszakát fogja át. Amint a szerkesztő/társszerző a könyvbemutatón mondta, a kötet címe (*Fejezetek a Kolozsvári Unitárius Kollégium történetéből*) szerényen jelezni próbálja, hogy a neves iskolaközpont átfogó történeti monográfiája még nem készült el, Gál Kelemen és Benczédi Gergely iskolatörténeti tanulmányai azonban megkerülhetetlen tételek e majdani monográfia elkészültéhez, s az évforduló okán méltó és igazságos, hogy a két nagyérdemű iskolaigazgató dolgozatait (ismét) kézbe vehesse a széles olvasóközönség. Gál Kelemen a kezdetektől az óvári iskola elvételéig (1693-ig), Benczédi Gergely a főtéri („piaci") iskola kezdeteitől 1901-ig tekintette át a kollégium múltját, Gaal György pedig a 20. század első felének eseményeit foglalta össze 1948-ig, a felekezeti iskolák államosításáig.

A 16. századi reformáció lázában a kolozsvári tömeges felekezet-váltásokat (lutheri evangélikusok – szakramentáriusok, vagyis „helvét" reformátusok – unitáriusok) természetesen iskolaalapítások kórították. Az első unitárius oktatási intézmény

folytatás a 4. oldalon

J. T.

Az unitárius oktatás...

folytatás a 3. oldalról

a kolozsvári Óvárban, az egykori domonkos rendházban kezdte meg működését, János Zsigmond és Dávid Ferenc hathatós támogatásával. Az iskolaalapítás éve 1557 ugyan, unitárius intézménynek – a szó mai értelmében – nyilvánvalóan csak 1568-tól, a vallásszabadság kihirdetésének évétől tarthatjuk. A rektor- és igazgató-változások viharaiban edződött ez a korai intézmény, de természetesen az unitarizmus hőskorának aurája veszi körül. János Zsigmond és Dávid Ferenc halála, majd a szombatosság megjelenése és a dési egyezség átmeneti hanyatlást hozott ugyan az unitárius egyház egészében – és közvetve a felekezeti oktatás alakulásában is –, az első évszázad, a 16. mégis olyan erkölcsi és presztízs-alapot jelentett, amelyre a következő századok unitárius oktatása bízvást építhetett. A 17. század a református többségű Erdély (és Kolozsvár) színterében nem hozott különösebb változást az unitárius kollégium tanulmányi és szervezeti rendjében. Amikor azonban I. Lipót császár nevezetes „diplomájával" (1690) megerősítette Erdély Habsburg-függését, ezzel a katolikus egyház újabb térnyerése következett el, s ennek számottevő hatása volt az unitárius oktatás alakulására is. Az óvári kollégiumnak új épületet kellett keresnie. Ezt nevezték később „piaci iskolának".

Az újabb épület a Főtéren épült fel, az ún. Plébániasoron. 1695-ben elkészült az alapozás, jó egy év alatt pedig az egész ház. 1697 májusában azonban a már kész épületet lángok emésztették el. Ekkor Dimién Pál rektor Hollandiába utazott, hogy egykori mestereitől, iskoláitól, támogatóitól újabb adományokat szerezzen a kollégiumi ház újjáépítéséhez. Az erdélyi unitáriusokkal rokonszenvező remonstránsoktól Dimién több mint 17 ezer forintot hozott, ami elégnek bizonyult az újjáépítéshez.

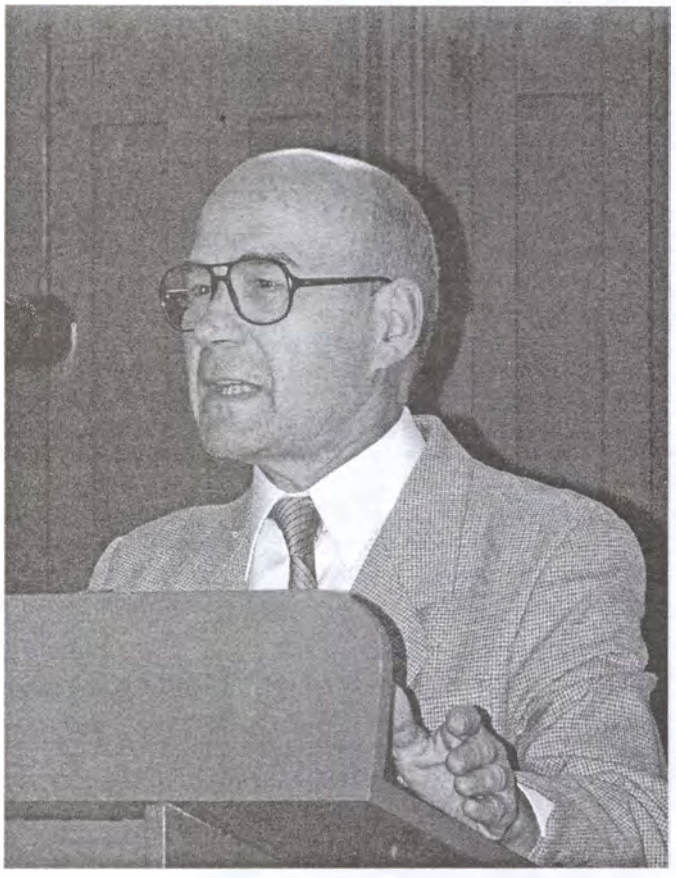

Gaal György a kollégium történetét foglalja össze, és az általa szerkesztett emlékkönyvet ismerteti

Az istenképű ember

folytatás a 2. oldalról

Magunkkal cipeljük csalódásainkat, *sértettség*ünket is. Megbocsátani tudni kell. Sok mindentől felszabadít és megszabadít, ha képesek vagyunk rá. De legfőképpen ne tápláljuk tovább magunkban a rosszat. Ne kapjanak minduntalan elsőbbséget, ne vegyük újra és újra elő sajnálgatva magunkat. Önmagunk nyugalmáért tanuljunk felejteni, lezárni a sérelmes dolgokat. S így talán mi is reménykedhetünk hasonló *megbocsátás*ban.

A folyamatos visszatekintés, a múlt felhánytorgatása ellopja az időt a jelentől.

Egy másik súlyos csomagunk a *sietség*. Mindent gyorsan szeretnénk elérni anélkül, hogy hagynánk megérni. És ha ebbe hajszoljuk gyerekeinket, őket is magunkkal rángatjuk a rohanásba. A sietségben könnyen megfeledkezhetünk arról, ami a legfontosabb: a kedveseinkkel együtt töltött idő fontosságáról, magatartásunkról, amely meghatároz, s amellyel leginkább tanítunk. És elmarad a szakrális idő, amelyet Isten és én töltünk be, a Vele való együttlét, és mindenképpen az általa teremtett világ szépségeinek felismerése és értékelése.

Ne rohanjunk a tegnapba vagy a holnapba, érzékeljük a perc fontosságát, a *most* nagy lehetőségét, amely kétségtelenül Isten ajándéka.

Panasz. Talán nem is tudjuk, mennyire szeretünk panaszkodni. Ez mindig könnyen megy. És nem lehet panaszkodni emocionális ráhangolódás nélkül, aminek az eredménye csakis a rosszkedv lehet. Amúgy is hajlamosak az emberek a rosszkedvre, főleg, ha rosszul érzik magukat a világban. És hajlamosak a depresszióra. A depresszióból pedig az ember sokszor fokozott aktivitásba menekül. Ettől peregne a 21. századi társadalom?

Folyamatosan *szorongunk*: nem vagyunk elég jók; biztos, rosszul alakul majd minden holnap. Szorongunk, hogy társunk nem halad eléggé a ranglétrán. Szorongunk, mert gyermekünk nem úgy fejlődik, ahogy az „elő van írva". Hogy nem olyan személyiség, amilyet mi szeretnénk. És szorongásba kergetjük, mert azt akarjuk, hogy ő legyen a legjobb, hogy zsenit neveljünk belőle, hogy mindent megkapjon, amit a más gyereke, de főleg azokat, amiben nem lehetetett nekünk részünk. Csak arra nem gondolunk, hogy boldog-e? Hogy ebben a nagy szorongásban hogyan valósíthatná meg önmagát?

És ebben a tökéletességre törekvésben a legrosszabbat látja, egy szorongó, önmagával és mindennel elégedetlen szülőt!

A rohanás megsemmisíti életünket. Szorongásunk pedig szorongásba kergeti környezetünket.

Meg kell tanulnunk megállni. Félretenni a kevésbé fontosat. Előhívni és megteremteni magunkban az isteni képmást. Mert lehet lassabban, de biztosan haladni. Mert van harmónia. Lehet önmagunkkal, társainkkal, Istennel békében élni. S ennél nagyobb megvalósítás?

Mert képesek vagyunk megtalálni önmagunkat és azt, amire Isten hívott minket a 21. századi rohanásban is. Mert képesek vagyunk megbocsátani, és képesek vagyunk elfeledni az önsajnálatot. A másokra való figyelés feloldoz minket, és megtisztít. Mert képesek vagyunk jobbá válni, és tudatosabbak lenni.

Meg kell találnunk Istent! Önmagunkban, másokban, a teremtett világban.

És megvalósul a harmónia, és időt nyer minden, ami fontos.

A Rákóczi-féle szabadságharc kimerülése, az 1711-es szatmári béke, majd az 1716-os gyors és erőszakos katolikus restaurációs hullám azonban újabb, még súlyosabb csapást jelentett az unitárius kollégiumra, illetve egy sor további intézményre és ingatlanra, amelyek mind a kolozsvári Főtérhez – egykori „katolikus területekhez" – kötődtek. 1716 augusztusában Steinville erdélyi hadi kormányzó utasítására lezárták az unitáriusok „quártaházát" (iskolaépület-együttesét), majd 1718 márciusában végleg el is vették.

A vagyona jó részéből kiforgatott unitárius egyháznak a 18. század elején így szinte az alapoktól kellett újrakezdenie az oktatás megszervezését. A Belső-Magyar utca (a mai 1989. december 21-e, korábban Kossuth Lajos utca) északi során egy viszonylag szerény ház adományozásával kezdődött az új „megtelepedés". Hat-nyolc szobában indult újra, ami nem sokkal korábban kényelmes, tekintélyes, célirányosan tervezett épületben megszakadt. Az unitáriusok összefogása, adományozó nagyvonalúsága szinte csodát művelt, még ha e csoda nem volt is egyéb, mint az unitárius oktatás fizikai és erkölcsi fenntartása mintegy hatvan éven keresztül a sanyarú körülmények között. 1780 augusztusában azonban már egy összefüggő, egyemeletes téglaépület állt készen a Magyar utcában (ebben az épületben működik ma az állami Egészségügyi Líceum), amelyet 1806-ig folyamatosan – ám nem kis nehézségek árán – bővítettek. A 19. században – az előzményekhez képest legalábbis – viszonylag zavartalanul folyt az oktatás és nevelés. Kiváló pedagógusok, naggyá vált tanítványok és örök érdemű jótevők neve fémjelzi ezt az időszakot. A 19. század unitárius oktatásának jellemzését Benczédi Gergely alaposan dokumentált fejezetek révén végezte el. (Osztályok, frekventálás, egyenruha, házi rend, esküdtszék, büntetésnemek, közvizsgálat, szünidők; Kormányzás, felügyelet; Iskolai hivatalok; Iskolai díjak; Segélyezés, divízió, életmód; Jóltevők; Tanárok képzése, tanárok és tanulók száma, tannyelv, tantervek; Jogi tanszék felállítása, érdemjegy; Tanárok és tanítók fizetése; Iskolai törvények, államsegély iránti szerződés; Felügyelő gondnokok, igazgatók és tanárok a Bel-Magyar utcai kollégiumban 1719 és 1901 között; A Kolozsvár-szentpéteri iskola.)

A 19. század harmadik harmada – és különösen az oktatásügyre nézve rendkívül jótékony hatású „Eötvös-törvény" – gyors felzárkózást hozott a magyarországi és európai tudományossághoz, illetőleg kedvező feltételeket biztosított a felekezeti iskolák működéséhez. A 20. század elején e kedvező feltételeknek köszönhetően az unitárius kollégium is új korszakot kezd. Az előző két évtizedben „válik meg a tanintézet a korábbi, 17. századra visszanyúló erdélyi patriarkális-felekezeti hagyományoktól, s beilleszkedik az egységes magyar tanügyi rendszerbe. Természetesen az adott keretben a felekezeti jelleg továbbra is érvényesül, főleg a nevelés terén" – írja a 20. század első felének iskolatörténetét jegyző Gaal György. A századelő kollégiumi életének meghatározó eseménye volt az iskolaközpont új épületének elkészülte. A Pákei Lajos tervezte monumentális épület 4365 m² területen fekszik, szomszédos a belvárosi unitárius templommal. Gaal György részletesen mutatja be az egyes, kollégiumhoz kötődő intézményeket, így az Unitárius Teológiai Akadémiát, A Főgimnáziumot, az Internátust és a konviktust, a kollégiumi kórházat, a Nagykönyvtárt, illetve az elemi iskolát. Külön fejezetet szentel a háborúk és az államosítás történetének. Míg az Unitárius Kollégium az első világháborút túlélte, „a második következményei felszámolását eredményezték." De a két világégés közötti időszak sem volt gondtalan. Az első világháború veszteségein elsősorban emberanyagot kell értenünk. Számos kiváló ifjú esett áldozatul a frontokon (1914 és 1916 között 90 tanulót soroztak be a kollégiumból). Természetesen a második világháború is súlyos véráldozatot követelt. „1944-ben a VIII. osztályosok nagy része önkéntesen katonai szolgálatra jelentkezett a tanári kar vagy az igazgató előzetes értesítése nélkül. Ezt a sajtó is hírül adta, s a hazafias magatartás szép példájának tartotta."

A kollégium ebédlője a századelőn

Az évforduló emlékére elhelyezett táblák egyike a kollégium lépcsőházában (a többi táblákon: jeles püspökök, tanárok és tanítványok neve)

A hatalomra került kommunista államvezetés már 1948-ban, országlása első évében felszámolta a felekezeti oktatást Romániában. A hírhedt „tanügyi reformnak" esett áldozatul az Unitárius Kollégium is. A Pákei-féle gyönyörű kollégium-épület – néhány helyiség kivételével – állami tulajdonba ment át, hogy csak majd 1999-ben kerüljön vissza újra jogos tulajdonosához, az Erdélyi Unitárius Egyházhoz. Szerencsére a kollégium már korábban, 1993-ban újra megnyithatta kapuit, s azóta is lendületesen fejlődik, kínálata gazdagodik, igazodva a kortárs

folytatás a 6. oldalon

Az unitárius oktatás...

folytatás az 5. oldalról

idő kívánalmaihoz, de tudatosan ragaszkodva hitbeli és erkölcsbeli hagyományaihoz.

A Brassai Sámuel Elméleti Líceum

A könyv ismertetése mentén Gaal György természetesen nem mulasztotta el, hogy a kommunista hatalomátvétel utáni időkben létrejött és ugyancsak tiszteletre méltó történelmet magáénak mondó Brassai Sámuel Elméleti Líceumról is szóljon. Ez alkalomra jelent meg az 1990-es években Kovács Nemere által életre hívott Brassai-füzetek újabb száma, amely így az unitárius oktatás történetét idéző kötet kiegészítő anyagának is tekinthető.

A „brassais" diákok Rónai Éva tanárnő által összeállított és rendezett irodalmi műsora (*Ima 2007-ben*) nagy sikert aratott. Ezután Popa Márta, a János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója a Körmöczi János hajdanvolt kollégiumi igazgatóról, unitárius püspökről elnevezett fizikai kismúzeumot mutatta be. Az ügyesen megvilágított, felújított tárlókban kiállított tárgyak között jó pár 200 évesnél is régebbi darab látható. Komáromi Emese kollégiumi tanár ismertette a Gelei József nevét hirdető biologikum növénytani és állattani gyűjteményét, majd Vajda Zsuzsanna geológia szakos hallgató beszélt a múzeumban kiállított kőzetleletekről.

Az ünnep sűrűjében

A 450. évfordulóra gyönyörűen felújított előcsarnokban és lépcsőházban az ünneplők megtekinthették a kollégium jeles támogatóinak, tanárainak, diákjainak nevét soroló táblákat. Kolumbán Gábor főgondnok az időtálló építés és a jövőre való szellemi előkészület párhuzamának jegyében avatta a táblákat. Az unitárius kollégium és a Brassai-líceum diákjai megkoszorúzták a Brassai-, Berde-, János Zsigmond- és Dávid Ferenc-emléktáblákat, miközben a Péterffy Gyula kollégiumi kórus (Majó Julianna karnagy vezényletével) ismét gyönyörűséget szerzett jól kidolgozott éneklése révén.

Az első nap ünnepi eseményeit Szakonyi Károly *Adáshiba* című színművének bemutatója zárta a János Zsigmond Unitárius Kollégium diákjainak előadásában, Hegedűs Kornélia tanárnő irányításával. Végezetül fellépett a Kis Bogáncs és a Zurboló táncegyüttes.

Szeptember 22-én délelőtt a belvárosi unitárius templomban dr. Szabó Árpád püspök prédikált az ünnepi istentiszteleten, majd köszöntőbeszédek következtek: Máthé Dénes főgondnok, Egyed Judit főtanácsadó a magyarországi Miniszterelnöki Hivatal „Egyházi Kapcsolatok Államtitkárságának" vezetője, Will Saunders, az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház vezetőtanácsának tagja, Kósa Mária, a Brassai Sámuel Elméleti Líceum igazgatója, Popa Márta, a János Zsigmond Unitárius Kollégium igazgatója

A Péterffy Gyula-kórus éneklésre várva a kollégium lépcsőházában

A Romániai Magyar Pedagógus Szövetség nevében Szőcs Judit és Siposné Virág Erzsébet adott át születésnapi ajándékot az iskolák vezetőségének. Végül a Kossuth- és kétszeres József Attila-díjas Sánta Ferenc (egykori kollégiumi diák) vallomásából hallgathattunk meg részleteket, majd kollégisták szavalatai és a Péterffy Gyula-énekkar produkciója zárta az ünnepséget.

Este a kollégium diákszínjátszói Déry Tibor, Presser Gábor és Adamis Anna *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című musicaljét adták elő Solymosi Zsolt vallástanár rendezésében.

Kontextuális pásztoráció

Szeptember 30-a és október 4-e között négy szabadelvű protestáns lelkész vett részt Györgyfalván és Kolozsváron a RORLÉSZ (Romániai Országos Református Lelkészértekezleti Szövetség) és a Holland Protestáns Lelkipásztor Továbbképző Intézet által szervezett továbbképzőn: erdélyi unitárius részről Sándor Szilárd és Pálffy Tamás Szabolcs lelkészek, a hollandiai remonstráns lelkipásztorok közül Harry Brandsma és Greteke de Vries. Az említettek meghívás alapján vettek részt e képzésen. Az erdélyi unitáriusok és a holland remonstránsok közti kapcsolattartás folytatásának is tekinthetjük ezt az alkalmat, hisz a remonstránsok szervezésében Hollandiában 2007 februárjában már sor került egy lelkészek és teológusok közti találkozóra.

Az erdélyi reformátusok és a holland protestánsok több mint harminc éve folyamatos kapcsolattartást tudhatnak magukénak. Mindez a két országbeli teológiai hallgatók, lelkipásztorok és egyházközségek közti viszony szintjén immár általánosnak tekinthető.

A györgyfalvi Bethlen-házban több mint harminc erdélyi és holland protestáns lelkipásztor tekinthetett be a Böszörményi-Nagy Iván-féle kontextuális pásztoráció világába (Böszörményi-Nagy Iván ismert magyar–amerikai családterapeuta). A képzésen részt vevők „avatottabban" segíthetnek gyülekezeti tagjaiknak, lelkigondozói szolgálatuk és egyéni-családi életük terén is hasznosíthatják a képzés során tanultakat.

Az emberek nem különálló „szigetek", mindenki a „kontinens" egy része. Mindenki ragaszkodik ahhoz a családi közösséghez, amelyben született. E lojalitás összeköti az embereket. Az emberi kapcsolatok terén e ragaszkodás építő jellegű, ugyanakkor kapcsolattartási szünetet is okozhat. Egy családi közösségben mindenkinek Istentől kapott joga az, hogy adjon és kapjon.

Fiataloknak és időseknek egyaránt joguk van a szeretet és törődés elfogadásához, és joguk van a családi közösségbe fektetett munkájuk, hozzájárulásuk elismeréséhez, legyen az kisebb vagy nagyobb mértékű. A családok és közösségek életében az „adok és kapok" egyensúlya kiteljesedő együttélést eredményezhet. Az „adok és kapok" egyensúlya felborul-

hat, ha az egyén figyelmen kívül hagyja, hogy embertársai adnak, ő maga pedig nem beszél másokkal saját szükségleteiről. Gyakran megtörténik, hogy az együtt élő szülők és gyermekek nem bíznak meg eléggé egymásban, és képtelenek a köztük történő dolgokról beszélni. A „valódi találkozás" azért marad el, mert egyik a másikat egy önmaga által kialakított „térkép" szerint közelítené meg. Így a kapcsolatban törés áll be, és a családtagok megfosztják magukat az élet nyitott szemlélésétől.

Ilyenkor a lelkigondozó segíthet abban, hogy az emberek egymáshoz közeledjenek, rávilágíthat a családtagok közti – sőt a már elhunyt családtagokra is kiterjedő – „lojalitásokra", ezáltal segítve a valódi találkozások megvalósulását.

E lelkigondozói segítségben részesülők élete jó irányban mozdulhat: lemondanak az italozásról, a verekedésről, önmaguk és mások lekicsinyléséről. Megtörténik, hogy a lelkigondozott személy nemcsak a saját élete, de a gyülekezeti élet iránti felelősségérzetében is megerősödik; hogy már nem másokat hibáztat a saját tévedései miatt; hogy veszi a bátorságot és beszél egy másik személlyel a maga szükségleteiről; hogy hitelesebbé válik azáltal, hogy mások életére nézve építően tevékenykedik.

Mindez akkor lehetséges, ha a lelkigondozott megtalálta a helyét a többi ember közt, ha „saját talaján áll".

Rengeteget lehetne beszélni, írni e reményteljes lelkigondozói lehetőségről.

A legfontosabb most e képzés lényegét megtalálni: azt, hogy lojalitásainkat felismerve félelem nélkül „nyithatunk" az embertárs irányában.

Ily módon a másokról előítéletek alapján alkotott vélekedés megváltozhat, a család- és gyülekezeti tagokról valósághűbb képet nyerhetünk.

Hálásan köszönjük a szervezőknek, hogy bekapcsolódhattunk e képzésbe! A jövőre nézve reméljük, hogy az Unitárius Egyház felismeri az ilyen jellegű találkozások szervezésének értékeit és lehetőségeit.

(Angolból fordította: Pálffy Tamás Szabolcs)

Greteke de Vries

Száz éve halt meg Kőváry László

(1819. július 17. – 1907. szeptember 25.)

A kolozsvári vasútállomás közelében, az öreg víztoronnyal átellenben kezdődik a hajdani Új, ma Kőváry László utca. Hosszan elnyúlik, párhuzamosan a Csucsa–Nagyvárad felé vezető vasúti sínrendszerrel, majd valahol a város peremén zsákutcává keskenyedik. Átvészelte a Ceauşescu-uralom borzalmait, a neve nem változott. Ugyanakkor házszámtábláin a mai napig látható az ékezet nélküli jelölés: Kovary Laszlo.

Amúgy csendes kis zug benyomását keltené, ha nem zakatolnának szinte egyfolytában a jövő-menő utasszállító és tehervonatok, megkeserítve az itt lakók életét. Megtekintését, turizmusa kialakulását szép időben korlátozza az egyenetlen, poros úttest, a sok gödör, míg esős időben a sár, a felgyülemlő feneketlen pocsolyák.

A jobb oldali házak menet közben lassan elfogynak: megnyílik, kitárul a láthatár. Innen integetnek a környék gyermekei az eldübörgő vonatok utasainak, de ez a kóbor kutyák kedvenc találkozó helye is. A bal oldali házsorba viszont a Fellegvár irányából, lejtőről több utca beletorkollik. Takaros családi házakat, dús növényzetű, dombra kúszó kerteket, gyümölcsösöket látni mindenhol. A maga egyszerűségében változatos, sokarcú ez az utca.

Vajon az itt lakók tudják-e, hogy ki volt a névadó, aki talán az egykori Új utca „felavatásán" is jelen lehetett? A kérdés most kivált időszerű, hiszen Kőváry László halálának századik évébe érkeztünk.

Tordától Kolozsvárig

Életével és munkásságával váltakozó terjedelemben foglalkoznak a róla szóló írások, a magyar lexikonok. (Családnevét kétféle alakban használta: i-vel és y-nal. Az utóbbi névalak a gyakoribb. A hajdan volt kolozsvári óvári lakóházának emléktábláján pedig a Keöváry változat olvasható.) Tordai születésű, Bethlen Gábor fejedelem idejében odatelepített hajdúcsaládból származik, 1819. július 17-én látta meg a napvilágot. Apja előbb szülővárosában, utóbb a kolozsvári unitárius kollégiumban tanítatja. A kincses városban többek közt Brassai Sámuel is oktatja, aki nagy hatással volt szellemi fejlődésére. Tanulmányainak folytatásaként joggyakornok Marosvásárhelyen. Kolozsvárra visszatérve, többszöri próbálkozás után végül korrektori állást vállal Tiltsch János könyvárus és kiadó műhelyében. Írásai jelennek meg, *Székelyhonról* (1842) és *Erdélyország statisztikája* című köteteivel megalapozza írói hírnevét.

A szabadságharcos

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc mozgalmas és fontos fejezete Kőváry László életének. Az *Ellenőr* című politikai lap indításával magára vonja a figyelmet. Érdeklődési köre az új demokratikus eszmék felé fordul. A szabadságharc kirobbanását közvetlenül megelőző szervezkedési időszakban több, hasonló gondolkodású társával együtt kapcsolatot keres és talál a pesti márciusi ifjakkal, közleményei jelennek meg a pesti lapokban. Kinevezik az országos statisztikai hivatal titkárává. „A korszellem haladásának semmi emberi önkény nem képes gátat vetni." – írja *A polgárosodás hatalma* című cikkében.

A szabadságharcban tüzér önkéntes volt. Több helyszínen megfordult: Pestről Erdélybe jött, részt vett az agyagfalvi népgyűlésben, majd a hadi helyzettől függően Marosvásárhelyen, Sepsiszentgyörgyön, Kézdivásárhelyen találjuk. Innen Moldvába menekült, de visszatért Kolozsvárra, ahonnan Debrecenbe ment. Végül Bem tábornok haditudósítójaként szolgálta a forradalom ügyét. A zsibói fegyverletétel után a bujkáló Kőváryt letartóztatták, több hónapi marosvásárhelyi, illetve kolozsvári raboskodás után felmentették. A visszanyert szabadság újabb feladatokra ösztönözte. Pestre költözött, nemsokára a *Pesti Lapok* munkatársa lett, közben történelmi kutatásokat végzett. Mivel szállást adott, segédkezet nyújtott szabadságharcbeli felettesének a szökésben, újból letartóztatták, és Kolozsvárra internálták (egyben megfigyelés alatt tartották).

Újságíró és irodalmár

Ez a fejlemény módosulást idézett elő Kőváry László életében. 1854-ben megnősült és végleg letelepedett Kolozsváron. Az anyagi gondoktól mentesülve idejét ezentúl az írásnak és közéleti munkásságának szentelhette. Sorra jelennek meg honismerettel, néprajzzal, statisztikával, közgazdasággal, történelemmel, valamint művelődéstörténettel foglalkozó, ma is sokat idézett, forrásértékű – elismerést, néha bírálatokat kiváltó – kötetei. Cikkeket közöl a korabeli lapokban, folyóiratokban, szerkeszti a *Korunk* című lapot. Érdemei elismeréséül a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta (1883). A teljesség igénye nélkül felsoroljuk fontosabb munkáit: *Györkekönyvtár* (gyermekkönyvek, 1843–1854), *Erdély nevezetesebb családjai* (1854), *Száz*

folytatás a 8. oldalon

N.-H. D.

Száz éve...

folytatás a 7. oldalról

történelmi rege, *Történelmi adomák* (1857), *Erdély történelme* (hat kötet 1859–1866), *Magyar családi és közéleti részletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából* (1860), *Erdély története 1848–49-ben* (1861), *Erdély építészeti emlékei* (1866), *Erdély régiségei és történelmi emlékei* (1892), *A száz évet élt Brassai Sámuel pályafutása és munkái* (1897), *A milleneum lefolyásának története és a millenaris emlékalkotások* (1897), *Visszaemlékezések a forradalom derűsebb napjaira* (1898).

Múzeum, városfejlesztés, Kőváry-telep

Irodalmi tevékenységével párhuzamosan Kőváry László nagy fontosságú közéleti szerepre vállalkozott. Kolozsváron való végleges letelepedése után, házassága folytán a város egyik patríciusi családjába emelkedett, egyben Kolozsvár tiszteletbeli főjegyzője és virilis bizottsági tagja lett. Tele volt ötletekkel, mi több, ha szükségét látta, mecénásként is bőkezűen adományozott. Ámulva szemléljük azt a sokféle működési ágazatot, amit a város fejlődése érdekében véghezvitt. Feladatkörei közül említünk néhányat: a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára, a statisztikai bizottság elnöke, Kolozsvár közgazdasági előadója, a Sétatér igazgatója, a temetői és befásítási bizottság elnöke, az Unitárius Főgimnázium gondnoka. Mindezen feladatköreinek a tevékenységéről nyomtatott előadói jelentéseiben számol be Kolozsvár polgárainak.

Kiállt az erdélyi múzeum létrehozása mellett. Meggyőződése szerint Kolozsvárnak magyar szellemi gócponttá és egy nagyobb régió gazdasági, turisztikai központjává kell válnia. Ennek érdekében először is megfelelő utak kiépítését javasolta. Síkra szállt a biztosítási rendszer meghonosítása mellett is. Tanulmányaiban foglalkozott Kolozsvár lakosaival és lakásaival (az 1870. évi népszámlálás szerint), a közgazdaság fejlődésével, a takarékpénztárral, a Sétatér fejlesztési lehetőségeivel, a Főtér rendezésével, köztisztasági és közegészségügyi problémáikkal, a város tiszta levegőjének megőrzésével. Tanulmányt írt a kolozsvári sport történetéről. Célul tűzte ki a belváros csinosítását, a külváros rendezését, az utcák befásítását. A vízvezetékrendszer, csatornahálózat kiépítését sürgette, árucsarnok, szálloda építését indítványozta. Mindezekkel a fejlesztésekkel hozzá kívánt járulni a korszerű Kolozsvár kialakulásához.

Úttörő kezdeményezései hosszú sorából külön kiemelnénk a Főtér rendezési tervét, a Szent Mihály-templomhoz szinte hozzátapadó gondozatlan, a városképet rontó házak lebontására irányuló erőfeszítéseit, melynek eredményét ekképpen összegzi: „a piaci templom körüli épületeket eltávolítottuk."

Másik kezdeményezése a lakáshiány enyhítését célozta. A Fellegvár mögötti birtokát felparcellázva öt utcából álló új lakótelepet, munkásnegyedet létesített, amit a mai napig Kőváry-telepként ismerünk.

Nem véletlen tehát, hogy Kőváry László írásait és tetteit az írók, tudósok gyakran idézik. Termékeny, sokszínű és időtálló alkotó életművével örökre beírta nevét Kolozsvár és a magyar irodalom Nagy Könyvébe.

Forrás: *Szabadság*

Szeptember 21-én volt az Egyházi Képviselő Tanács III. negyedévi rendes ülése Kolozsváron. Egyházunk legfőbb végrehajtó testülete többek között tájékoztatót hallgatott meg az egyesült államokbeli Harvest Hope Alapítvány tevékenységéről, megvizsgálta a kolozsvári ingatlanok fejlesztési lehetőségeit, és döntött a Főtanács félbe maradt ülésével kapcsolatos tennivalók ügyében.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Kara szeptember 24-én nyitotta meg kapuit az új tanévre érkezők előtt. Az I. évfolyamra a szeptember elején tartott felvételi vizsga eredményeként öt hallgató iratkozott be: Léta Zsolt Havadtőről, Lőrinczi Levente és Mátéfi Tímea Szentábrahámról, Major László Csekefalváról, valamint Molnár Imola Felsőrákosról. A szeptember 23-án a kolozsvári belvárosi templomban tartott tanévnyitó istentiszteleten dr. Kovács Sándor teológiai tanár végezte a szószéki szolgálatot.

A Szentábrahámi Unitárius Egyházközség október 14-én tartotta negyvenhét évi szolgálat után nyugalomba vonult lelkésze, Jakab Dénes kibúcsúzó ünnepélyét. Az istentiszteleten a szószéki szolgálatot az ünnepelt végezte. Egyetemes egyházunk részéről dr. Szabó Árpád püspök köszönettel értékelte a 13 éves homoródújfalvi, majd 34 éven át a szentábrahámi egyházközségben végzett lelkészi munkát.

A III. évnegyedi lelkészi értekezleteket október elején szervezték meg egyházköreinkben: 8-án Tordán a Kolozs-Tordai Egyházkör, 9-én Székelykeresztúron a város nevét viselő egyházkör, 10-én Árkoson a Háromszék-Felsőfehéri Egyházkör, 11-én Magyarzsákodon a Marosi Egyházkör, 12-én Ádámoson a Küküllői Egyházkör és 18-án Lókodon a Székelyudvarhelyi Egyházkör lelkészei számára. Az értekezleteken Rácz Norbert ifjúsági lelkész tartott előadást egy lehetséges unitárius egyházi ifjúsági stratégiáról, valamint Gáspár Mária pénzügyi ellenőr vázolta fel az egyházközségi zárszámadás, illetve költségvetés elkészítésének újabb tudnivalóit.

Az Erdélyi Múzeum-Egyesület, az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége, a Romániai Magyar Közgazdász Társaság, a Bölöni Farkas Sándor Alapítvány, valamint egyházunk október 13-án a Dávid Ferenc-díszteremben Brassai Sámuel-emléknapot szervezett születésének 210., halálának 110., valamint síremléke leleplezésének 100. évfordulóján. Egyházunk részéről a rendezvényen dr. Szabó Árpád püspök mondott megnyitó emlékbeszédet.

Hollandiai kórusútjaink

Szeptember 1-jén a marosszentgyörgyi Soli Deo Gloria (Egyedül Istené a dicsőség) ökumenikus vegyeskar (kuratóriumi vezetéssel) és a marosvásárhelyi Laudate Dominum (Dicsérjétek az Urat) ifjúsági kórus több mint negyven tagja indult hollandiai jubileumi kórusútra, köztük hét „bizonyíthatóan" unitárius egyháztag is. Íme énekléseink-fellépéseink időpontjai, helyszínei, valamint a hat nyelven énekelt (magyar, latin, angol, holland, spanyol és orosz) kórusművek és szerzőik:

2-án *Nagyvárad*, Szent László római katolikus bazilika.

3-án *Budapest*, Árpádházi Szent Erzsébet plebániatemplom (mise keretében).

4-én Wierden (Hollandia), Het Anker protestáns gyülekezeti központ.

5-én Almelo (Hollandia), Pniel római katolikus templom.

J. Clarke: *Jertek, áldjuk Istent*; J. Hayford: *Nagy Király*; Pitoni: *Áldjátok az Urat* (150. zsoltár); Kodály Z.: *A szép énekszó múzsájához*; *Béke Fejedelme* (hollandul: *Vredevorst*); Palestrina: *Már búcsúmat veszem*; P. Kickestat: *Soli Deo Gloria*; M. Gradolnik: *Laudate Dominum*; J. Phono: *Veni, Jesu*; C. Simper: *His name is Excellent*; Tore W. Aas: *Santo*; *Mnogaja-Leta*.

A hollandiai templomi éneklés négy kórust és több százas létszámú műélvező közönséget gyűjtött egybe. Sokunk számára újszerű volt 85 tagú, elektromos hangszer-kíséretű, amerikai evangéliumi énekeket előadó kórust hallgatni, velük együtt énekelni, vagy orosz népi és egyházi, illetve holland vallásos énekeket élvezni. Ez utóbbiakat a wierdeni Hoop op Zegen (Reménység az áldásban) vegyeskarnak, vendégfogadóinknak köszönhetjük. Különleges élményt jelentett Hakob Gazari örmény származású tenoristával spanyol, illetve a wierdeni kórussal orosz nyelven együtt énekelni. Hollandusföldi utazásaink során voltunk Rijssenben és Enterben (az olajpréselő, szélmalom- és facipőmúzeumban), Amszterdamban (sétahajózás a csatornákon, Vincent van Gogh-képtár, Madame Tussauds-féle panoptikum), Apeldoornban, a Het Loo királyi kastélyban.

Élményekkel gazdagon indultunk „haza", utazásunkba még beilleszthettük szeptember 9-én Debrecenben *Az igazi da Vinci* című kiállítás megtekintését is.

A hollandiai kórusúton résztvevők számára a kóruséneklés hasznos lelki táplálékot jelent; hisszük, hogy az egyházi kórusaink által megszólaltatott művekben az isteni üzenet és emberi visszhang összefonódik. Úgy érezzük, ezáltal lelkünket építjük, szépítjük, s e „szép léleklakásban" otthonra talál a szeretet, a béke, az öröm, a türelem, az alázat, a szívesség, a jóság, a megbocsátás, a hűség.

Adja Isten, hogy az egyházi zene kincseiből ajándékozó kórusaink tevékenysége legyen erős, hatékony fegyver lelki-közösségi életünk ellenségei ellen!

Isten áldását kérjük nemes törekvéseinkre!

Pálffy Tamás Szabolcs

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
október 24.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
november 11.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
október 20., november 3., 17.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Összefogás Kisgyörgy Benjaminért

„Harminchárom éves vagyok és súlyosan mozgássérült" – áll a segélykérő szórólapon. „Kilenc éve, egy szerencsétlen fejesugrás következtében bénultam le a Rétyi-tónál." A nyaktól lefelé bénult Kisgyörgy Benjamin azóta is ágyhoz kötötten él. Két karját részben mozgatni tudja. Ujjai bénultak. A kezére erősített segédeszközzel és az ebbe illesztett ceruza segítségével kezeli a számítógépet. Egyelőre ez számára az egyetlen dolog, amit önállóan tud csinálni. De hisz abban, hogy van esélye a jobbulásra, ha kijuthat Kínába, ahol őssejt-beültetéssel segítenének rajta, ami nagy lehetőség a kilenc év reménytelen várakozás után. Szorgalmának köszönhetően sajtó alá rendezte édesapja helytörténeti vonatkozású írásait *Városom, Sepsiszentgyörgy* címmel, amely 2004-ben jelent meg.

Kovács István sepsiszentgyörgyi unitárius lelkész a rá jellemző kitartással és hittel szervezi – Benjamin lelki rehabilitációja és számtalan más irányú teendője mellett – a kínai orvosi beavatkozáshoz szükséges anyagiak összegyűjtését. Mintegy 30 ezer dollárra van szükség – hangzott el már többször lelkészünktől. Kovács István felhívására városunk magyar történelmi egyházainak hívei nagyszabású anyagi támogatásban részesítették Benjit.

Benji: „Egy olyan tiszta lelkű, egészséges értékrenddel rendelkező, őszinte embert ismertem meg Istvánban, aki amellett, hogy fáradtságot nem ismerve teljes önzetlenséggel belevetette magát ebbe a gyűjtési akcióba, hihetetlen jó szervező és intuitív képességeinek köszönhetően most már kétharmada összegyűlt a kezelési költségnek. Nélküle ez az őssejt-beültetés csak álom maradt volna számomra. Csodálatos értékeket képviselő, igaz barát."

folytatás a 10. oldalon

Ferenczi Mária Magdolna

Összefogás...

folytatás a 9. oldalról

A gyűjtési akció a 2007. szeptember 15-én megszervezett, „Bulizva segíts!" szlogen alatt lezajlott jótékonysági rock-koncerttel tetőzött. Felléptek a magyarországi Black Leaves, a Judas Beast, az Agregator, valamint a sepsiszentgyörgyi Mercedes Band, a Kip Project és a Kopor-Show rock-együttesek, vállvetve bizonyítva azt, hogy a rockzene összetartó ereje „örök és elpusztíthatatlan". A belépő ára 15 lej volt, a belépő mellé tombolajegy is járt, amellyel értékes ajándéktárgyakat lehetett nyerni.

A koncert egyik szünetében Benji és Kovács István szólt a fiatalokhoz.

Benji elmondta, hogyan változott meg az élete egy szempillantás alatt, hogyan rendeződtek át teljesen az értékek számára; hogy ez az összefogás most nemcsak róla szól, hanem mindenekelőtt arról, hogy egészségesek és hátrányos helyzetűek végre megtanuljunk odafigyelni egymásra.

Kovács István elmondta, hogy a baleset óta ott van – az ifjúsági egylettel együtt – Benji mellett, és csodálatos látni azt, hogy e súlyos testi veszteség árán Benji milyen lelki gazdaságra és – mondhatni – „megvilágosodásra" jutott. Egy alkalommal úgy fogalmazott Benji, hogyha az lenne a feltétele a teljes gyógyulásnak, hogy le kellene mondania erről a lelki gazdagságról, amelyre szenvedése árán jutott, akkor inkább továbbra is vállalná jelenlegi állapotát. Aki meglátogatja Kisgyörgy Benjamint, pillanatok alatt rájön, hogy ő az, aki lelkiek terén többet kap Benjitől, nem fordítva. Hitével, élni akarásával, derűlátásával Benji sokkal egészségesebb az ép testtel bíró, de „lelki értelemben hátrányos helyzetű" emberek többségénél. A rockker fiatalokhoz szólva elmondta, hogy amennyiben ez az este a szeretet, a hit és a segíteni-akarás jegyében zajlik, akkor bármilyen hangosan bömböl a rock, bármennyire „ráznak" is a rockkerek, ez az együttlét igazi istentisztelet.

A folytatást a szeptember 29-én következő popkoncert jelentette *Érted szól a dal* címmel, amelyen felléptek a helyi Evidence, a Lucasso, az Éli és a Ritmo del Flamenco együttesek. A segélykoncert sztárvendége Zalatnay Sarolta volt, a jelenlévők pedig fergeteges koncertnek voltak szem- és fültanúi. Ez alkalommal is sor került a Benji és Kovács István megszólalására. Elhangzott többek között, hogy a fogyatékosság sorsszerű, emberi akarattól független állapot, de az ezzel járó hátrányos helyzetért vagy annak megszüntetéséért az emberé a felelősség.

Aki nem tudott, vagy nem akart részt venni a jótékonysági koncerteken, a sepsiszentgyörgyi unitárius lelkészi hivatalban adományozhatott. Szép számban éltek ezzel a lehetőséggel is. Benji szállítását Kovács tiszteletes úr Kiss Áron autójával biztosította. A rendezvények fő szervezője a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség és az Erdélyi Rendezvényszervező Iroda volt. Az utóbbi koncerten bejelentették, hogy a Polgármesteri Hivatal 10 000 lejjel segíti Benjit. Czimbalmos Kozma Csaba alpolgármester – aki egyben szentgyörgyi egyházunk egyik alapembere is – önzetlen segítségével, emberségével külön köszönetet érdemel.

Az események beindulása előtt nőszövetségünk rendhagyó ülést tartott, ahol nagy részletességgel megtárgyaltuk a jótékonysági koncert előkészületeinek ránk eső részét. A közös program az idősebb korosztállyal történt úgymond „szakadást" hidalta újra át, ezért igyekezett minket ismét egy asztalhoz ültetni Kovács tiszteletes úr. Sikerült – és remélem ezután is így fogunk munkálkodni: együtt, közös céllal, a szeretet jegyében.

Hosszú lenne mindazok nevét felsorolni, akik Benjiért tettek és tesznek. Az ifjúsági egyletesekkel, a cserkészekkel, a Turulmadár-irodásokkal, egyházfikkal karöltve felvállaltuk a messzi útról érkezett zenészek étkeztetését. Az élelmiszer-alapanyagok városi cégek felajánlásából kerültek össze. A nőszövetségi tagok mellett az újabb egyletesek is szorgosan készítették a több mint 200 szendvicset, majd délután nagy fazékban párolgott a pörkölt. Egyházközségünkben többek között Berde József és Kató Sámuel gondnok azok, akik mindig ott vannak, amikor szükség van rájuk – mint most is.

A szeptember 16-i istentiszteleten lelkészünk örömét fejezte ki a sikeres összefogásért. Megköszönte az önzetlen segítséget, amit egyházunk számos tagja tett a nemes cél érdekében. Beszédének alapigéje Pál apostol korinthosziakhoz írt levelének 1,13 verse, „a szeretet himnuszának" ismert sorai. Kovács István lelkész a segélykoncerteken való felszólalásaiban is kiemelte, hogy a szeretet jegyében szerveződtek a rendezvények, hogy Benjitől tanulhatunk, azt, ahogy vállalja kiszolgáltatott helyzetét. Hitet erősítő, egészséges lelkülete példaként szolgálhat. A hit és az összefogás valóban elmozdítja a hegyeket – mondta a lelkész.

Benjivel találkozni, tiszta tekintetét látni: felemelő érzés. Lelki világának nagyszerűségét csak az tudja megérteni, aki már volt igazi, kínzó lelki mélységekben, és akinek már sikerült onnan „visszajönni", egy jó barát vagy a saját hite segítségével. Kérdésemre, hogy mivel tölti idejét, azt válaszolja: a számítógép jelenti a kapaszkodót, a külvilággal való kapcsolatot. Szereti a minőségi rock- és metál-zenét – mint a fiatalok általában. Amíg beszélgetünk a koncert szünetében, kinn a friss levegőn, Mónika, a barátnője gyöngéden hajol Benji fölé, hogy szomját oltsa egy pillepalackból, szívószál segítségével. Benji azzal folytatja, hogy második emeleti tömbházlakásából nehéz őt lehozni. Legalább két emberre van szüksége ehhez. Ez az egyik oka annak, hogy csak akkor mozdul ki, amikor nagyon muszáj. Nehezére esik, hogy nem oda megy, ahova akar, hanem ahova tolják. A kínai útjára nővére fogja elkísérni, de még szükség lenne egy angolul jól tudó fiatalemberre is, akinek nem jelent problémát a másfél hónapos kínai ott-tartózkodás és az ezzel járó herce-hurca. Benji vágya, elsődleges célja az, hogy javulása után önállóan tudja elfogyasztani ételét, és saját kezével vihesse szájához az úrvacsorát, illetve hogy önerőből ülhessen be

a kerekes székébe. Milyen viszonylagosak a vágyaink! Egyesek számára rettegett állapot a tolószék, más számára a legnagyobb beteljesülés...

Kovács István lelkész örömmel mondta el, hogy egyszerű kisnyugdíjasoktól, vállalkozóktól, az Erdélyi Unitárius Egyház

Kedei Delinke Alapjától, koncertjegyekből, a helyi önkormányzattól, a média, a nőszövetség és az ifjúsági egylet támogatásával a gyűjtési akció eredményeképpen ezidáig sikerült 21 000 USD-t összegyűjteni a szükséges 30 000-ből. Az akció pénzbeli hozadéka mellett nem elhanyagolható annak az értéke sem, hogy beigazolódott: kellő mozgósítással közösségeink készek az összefogásra.

Miként mondja: megható volt a minap egy hajléktalan gesztusa, aki bejött a lelkészi hivatalba, és azzal járult hozzá a gyűjtéshez, amije volt: egy kis tasak neszkávéval.

Benji ügyéről bővebb tájékoztatás a www.kgybenji.uw.hu személyes weboldalon olvasható. Aki átérzi, fel tudja mérni Benji helyzetét, kérjük, bármilyen kis összeggel is támogassa a következő bankszámlákon:

Banca Romana de Dezvoltare, Filiala Sf. Gheorghe.
Lej: RO74 BRDE 150S V086 5929 1500
Euró: RO70 BRDE 150S V086 5937 1500
USD: RO25 BRDE 150S V091 8795 1500
Swift-kód: BRDEROBU

Zarándokkirándulás Kolozson

Fodor Lőrinc alsójárai gondnokkal és Árkosi Alfréd kántorunkkal együtt már július végén felvetettük a Kolozsra utazás tervét. Azért is esett Kolozsra a választásunk, mert Farkas Dénes esperes, lelkészkollégám még az áprilisi esperesi vizsgálószéki látogatása alkalmával szívélyesen meghívott minket.

Az egyeztetés eredményeként szeptember 16-án került sor a közösen megtartott istentiszteletünkre.

Farkas Dénes esperes a lelkészi lakás kapujában várt bennünket, és a szemet káprázta tó, mindig ápolt, virágok szegélyezte ösvényen vezetett fel minket a lelkészi lakás felé. Itt az udvarban az esperes-lelkészhez közel álló tisztségviselők, Imre József gondnok, Deák Erzsébet és Bodor Lívia Emese harmadéves teológiai hallgató, valamint a presbiterek egy csoportja fogadott minket.

Fél 11-kor meg is kezdődött az ünnepi összevont istentisztelet.

Ettől a pillanattól kezdve egy szívvel-lélekkel és hanggal énekelte az egyházi énekeket a Kolozs-Tordai Egyházkör talán két legkisebb, de önállósággal rendelkező egyházközségének hívő serege a gyönyörű kolozsi templomban.

Tudtuk, hogy lelkész testvérem már a múlt vasárnap bejelentette érkezésünket, számunkra így is meglepetés volt a kolozsi hívek nagyszámú – több mint ötven fős – megjelenése. Az úrasztalára a gyönyörű kardvirág-csokrot az éppen Kolozson tartózkodó Marton Melinda, a kolozsvári Állami Magyar Opera művésznője adományozta. Közös istentiszteletünkön az orgonakíséretet Árkosi Alfréd alsójárai kántor-barátom biztosította. Ünnepi beszédemet a 2Móz 3,5–14 és a Mt 9,9 versekre építettem: Isten szól Mózeshez az égő csipkebokor lángjából. Ugyanez az isteni láng fogalmazza meg Jézus szívében a világ legszebb imáját, a Miatyánkot.

A kolozsiak ünnepi műsorral köszöntöttek. A római katolikus Hajós Ferenc meghatóan és teljes átéléssel szavalta Kölcsey Ferenc – és az egész magyarság – *Himnusz*át. Kun Zsuzsanna szintén megragadóan mondott el egy nemzeti érzületet ébresztő verset. Végül Farkas Dénes köszöntött; a kolozsi jelenlevőkkel együtt meghívott minket egy nyílt tűzön főzött bográcsgulyásra. A gulyás mellett persze a hosszú asztalokon süteményestálak is sorakoztak. Szeretetvendégségünket Balogh István kolozsi magyar polgármester is megtisztelte jelenlétével.

Ebéd után megtekintettük a telek felső részén az esperes-lelkész által berendezett történelmi kőtárat, és kegyelettel álltunk meg a honvédemlékműnél. Itt Dehel Gábor színművész mondta el Vörösmarty *Szózat*át. Farkas Dénes és Imre József gondnok ezután kolozsi sétára hívott minket. Először a visszakapott iskolaépületben levő dísztermet és az emeleten szépen és komfortosan berendezett vendégházat látogattuk meg. Majd utunk a kolozsi fürdőbe vezetett, ahol láthattuk a két sósvizes medencét.

S hogy ne essék olyan hirtelen az elszakadás, Farkas Dénes esperes még egy kávézásra is visszahívott minket a lelkészi lakás teraszára. Bizony nehéz szívvel kezdtünk búcsúzkodni a lelkésztől, a gondnoktól és a konyhán szorgalmasan közreműködő és felszolgáló kolozsi asszonyoktól.

Mindőjük mellett és között különösen is szívünkbe zártuk Deák Erzsébetet, aki a kolozsi lelkészi lak és a telek körüli tevékenység irányítója volt. Maradandó élmény számunkra az a szeretetteljes és vendégmarasztaló szívélyesség, amelyyel Farkas Dénes esperes barátom, Imre József gondnok, a presbiterek, Erzsébet asszony s a vasárnap is szorgalmasan serénykedő többi kolozsi asszonyok fogadtak minket.

Búcsúzáskor természetesen mi is meghívtuk Alsójárába a kolozsi testvéreinket – lelkészük vezetésével –, hogy egy tavaszi vasárnap látogassanak el hozzánk. Isten segítsen abban, hogy ezt a szívélyes és barátságos vendéglátást a magunk rendjén majd mi is hasonló színvonalon viszonozni tudjuk.

Szathmáry-Incze Kornél

A tizenhármak és a nyolcvanasok

Kettős emlékezésre került sor a segesvári unitárius templomban október 7-én. Emlékeztünk az aradi Tizenhármakra,

gróf Batthyány Lajosra, a kevésbé ismertekre, a meghurcoltakra, a megbélyegzettekre, a menekülni kényszerültekre, és megemlékeztünk az idős emberekről, egyháztagjainkról, akik betöltötték a nyolcvanadik életévüket. Az istentisztelet keretén belül szavalatok és köszöntők hangzottak el nőszövetségi tagoktól és az ünnepségen jelen levő idősek virágot és csokoládét vehettek át a legifjabb egyháztagoktól. Ezt követően a nőszövetség szervezésében szeretetvendégségre került sor a tanácsteremben, ahol az idősekre terített asztal várt – többek között az elmaradhatatlan tejszínhabos tortával. A templomból kijövő gyülekezeti tagokat pedig kaláccsal kínálták az asszonyok. Az idősek részéről – de lélekben fiatalon – Nagy Ferenc ny. lelkész mondott köszönő szavakat. Sok jóakaratú, segítőkész és adakozó embertársunknak, felebarátunknak köszönhetjük ezt a szép délelőttöt. Akárcsak a templom a sok-sok gyönyörű virággal és ikebanával, úgy telt meg a lelkünk is az idős emberek iránt érzett tisztelettel és szeretettel. (*B. E.*)

Ott voltunk, de mégsem

Ezelőtt két évvel lelkesen írtam a *Közlöny*ben, hogy „Mi is ott leszünk" a 2007 szeptemberi szebeni Európai Keresztény Ökumenikus Találkozón. Tudtuk, hogy az Erdélyi Unitárius Egyház nem tagja a szervező Európai Egyházak Konferenciájának és az Európai Püspökök Konferenciájának Tanácsának, ezért nem kapott meghívást, és hivatalosan nem vehetett részt a programokon.

Ezzel szemben az Unitárius Nők Országos Szövetsége tagja a Romániai Keresztény Nőfórumnak, és hosszas küzdelem után befogadták az országos imanapbizottságba. Ennek következtében hivatalos meghívást is kaptunk, hogy részt vegyünk a szeptember 4-e és 9-e közötti rendezvény idejére elképzelt női – eredetileg „Zöld Sziget", végül „Ruth Café" nevet viselő – találkozó programjában. Az előkészítő megbeszéléseken részt vett megbízott képviselőnk, Jakabházi Vera. Végül úgy alakult a szebeni Friedrich Teutsch Házban – a Romániai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház kulturális központjában – berendezett „Ruth Café" programja, hogy nekünk nem biztosítottak sem teret, sem időt, hogy a többi egyházi nőszervezetekhez hasonlóan mi is bemutatkozhassunk pannókon elhelyezett képekkel és egy rövid előadással.

Mégis kíváncsiak voltunk, mi lett a „Ruth Café" sorsa. Néhányan kolozsvári asszonyok – magánemberként, saját költségen – elutaztunk Szebenbe körülnézni. A legutóbbi, 1997. évi grazi Európai Ökumenikus Nagygyűlés kitörölhetetlen élményével lelkünkben magunk mögött hagytuk a kolozsvári hűvös, esős reggelt. Kellemesebb őszi idő fogadott Szebenben. Öröm volt számunkra egyik kedves svájci ismerősünkkel beszélgetni egy-egy pizza mellett. Azután elindultunk a rendelkezésünkre álló rövid időben megízlelni a város hangulatát, körülnézni a rendezvények színhelyén – és természetesen betérni a „Ruth Café"-ba.

A város valóban megszépült, ahogy ez várható volt Európa kulturális fővárosától. Sok régi épületet renováltak, az utcák kövezetét felújították. A város szász lakossága jórészt elvándorolt, de a szigorú rend, a jellegzetes szász házak, a magas kapuk, a szűk utcák megmaradtak a múlt bizonyságtevőiként. A déli órákban sok idegent láttunk nyakukban lógó, a hivatalos küldötteknek kijáró kitűzővel. Egy időben több színhelyen zajlottak előadások. A legtöbb program zártkörű volt, csak a küldöttek vehettek részt. Ennek magyarázataként az egyik elemző cikkében azt olvastam, hogy előbb az egyházi vezetőket kell meggyőzni az ökumenizmus szükségességéről. Tehát még itt tartunk.

A „Ruth Café"-ban telt házat találtunk. A hosszú terem egyik végén kávéval és süteménnyel kínáltak, miközben a másik végében előadások zajlottak. A hallgatóság középen az asztaloknál ülve váltakozva fogyasztotta a szellemi és testi táplálékot. Voltak szervezeteket ismertető pannók, képkiállítás, információs sarok. A belső udvar az őszi napsütésben kellemes helyet kínált a beszélgetni vágyóknak.

Nem sok időt tölthettünk Szebenben, csak éppen jöttünk, láttunk és megtapasztalhattuk, amit mások is sérelmeztek: a kirakat-ökumenét. Igen, a „Ruth Café" szórólapján szerepelt a nevünk mint szervezők, színesítettük a palettát, de nagyobb szerepre nem érdemesítettek, pedig az ökumenikus találkozó mottója fennen hirdette: „Krisztus fénye mindenkire sugároz". Nagy közösségekben nem lehet mindenki egyenlő. Egyesek az elnöki asztalnál foglalnak helyet és hangadók, másoknak csak állóhely jut az ajtó mellett.

Természetesen ez minket nem térít el a magunk útjáról, tesszük a magunk dolgát, ki-ki ott, ahol élnie és dolgoznia adatott, mert unitáriusként valljuk, hogy Isten munkatársai vagyunk, és Ő nem tesz különbséget kis és nagy egyházak, protestánsok és más vallásúak között. „Mert Isten munkatársai vagyunk: Isten szántóföldje, Isten épülete vagytok." (1Kor 3,9)

Asztalos Klára

Új tanév köszöntése

„De nehéz az iskolatáska..."

Szeptembert, az első „emberes" hónapot sokan nem szívesen fogadjuk. De aztán belátjuk, nincs kiút – és ajtót nyitunk neki.

Az idei szeptember is megmutatta, hogy tud nagyon szigorú lenni, a napsugarak melegét is takaréklángra húzta. Pedig valójában most várjuk a langyos sugárkák simogatását, amikor a kertben terméseinket gyűjtögetjük, és közben gyermekeinket újra útnak indítjuk egy új tanév megkezdésekor. Szokványos tanévkezdés, az iskolacsengő első megszólalása, új tankönyvek a padon – csupa izgalom. Gyermekeink arca tele van töprengéssel: vajon mit tartogat számunkra az új iskolai év?

Imára kulcsoljuk kezünket, hogy ez alkalommal gyermekeink jövőjéért imádkozzunk.

Vasárnap, szeptember 23-án, amikor a sepsiszentkirályi unitárius templom harangjai megszólaltak, szülők, nagyszülők gyermekekkel, unokákkal kézenfogva mentek a templom felé.

Egyesek talán meg is kérdezték: mit ünnepelnek a szentkirályi unitáriusok? Az istentiszteleten elhangzott prédikáció választ ad: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Istennek országa."

Igen, érték a gyermek a számunkra! Amikor kis műsorukkal bevezetnek a mese világába, bizonyságot tesznek, hogy az egyházban is szükség van kicsiny csemetéinkre. Odaadással és szívvel-lélekkel dalolnak, mondják a verseiket, boldogok, hogy ők is szóhoz jutottak. Milyen szép is, hogy gyerek, szülő, nagyszülő együtt kulcsolja imára kezét! Egy kicsiny gyülekezet csemetéi tették ünnepélyessé a szeptember 23-i istentiszteletet. A keresztény hit világába vezethettük őket, mondván: „Kis kacsóid összetéve szépen imádkozzál, édes gyermekem."

Az ünnepi vasárnap szeretetvendégséggel zárult, amelyen mind ott voltunk. Az asztalon – a szülők jóvoltából – sütemény és üdítő várta a híveket. Ünnepeltünk, hálát adtunk, hogy gyermekek vannak, „a jövendő Messiásai, akiknek lelkében épül a jövendő" – ahogy a lelkész mondta.

Isten adja, hogy még sokszor imádkozzunk, és ünnepeljünk együtt!

Adorjáni Gyöngyvér

Zászlóbontás

Avatóbeszéd a tordai templomban szeptember 23-án

Ünneplő Gyülekezet, keresztény Testvéreim, kedves nőszövetségi Tagok!

Nőegyletünk életének egy fontos mozzanatához érkeztünk a mai eseménnyel. Régi óhajunk, álmunk teljesedik be, midőn Szövetségünk zászlaját a gyülekezet előtt bemutatjuk. E zászló egy közösség jelképe. Jelképezi az egyházközség nőtagjainak élni- és tenni akarását, merész álmait és szolgáló szeretetét.

A zászlóavatás egy közösség életében rendkívüli eseménynek számít, mert jelzi annak a közösségnek elkötelezettségét, hűségét, ragaszkodását egy eszme iránt. Nőszövetségi zászlóról lévén szó, nem szükséges találgatásokba bocsátkoznunk arra vonatkozóan, hogy mit kell tenni, milyen eszmét kell szolgálnia az egyházközség nőtagjainak. Mindannyian tudjuk, hogy a legfőbb cél Isten országa megvalósítása a szolgáló szereteten keresztül. Máriák és Márták lelkének áldozatából születik maradandó érték.

A zászlóavatás egyben zászlóbontás is a mi számunkra, mozgalmunk még erőteljesebb beindítása, képviselete. Mivel a zászló egy közösség jelképe, színével és a szimbólumokkal azt jelképezi, milyen értékek fontosak és követendőek számunkra.

A zászló egyik oldala fehér színű. Jelképezi: a tisztaságot, a becsületességet, a gyarlóságok, gyengeségek kiiktatását életünkből. Anyákként, hitvesekként sok a teendőnk, sok-sok terhet hordozunk családunkért, szeretteinkért, magyar és unitárius közösségünkért és ebben a szolgálatban szükségünk van a jézusi biztatásra, bátorításra és hívogató szóra. A zászló másik oldala zöld. Jelképezi: a reménységet, a mindig élni és tenni akarást, hiszen zászlónk nem egy nemzedék zászlója kíván lenni úgy, ahogy a jó Isten szeretete sem csupán egy nemzedék kiváltsága. A zászló anyaga selyem: a finomság, az embertársaink iránti kedvesség, türelem és elfogadás jelképe.

A szimbólumok kiválasztásánál elsődleges szempont volt a magyar és unitárius eszmeiség. Így esett választásunk a népi mintával díszített rozettára és az unitárius címerre. Szövetségünk egyaránt részese nemzetünknek és Egyetemes Egyházunknak. A rozetta: kör alakú díszítmény, ez esetben tulipánminta, amely magyarságunk egyik legszebb jelképe. A kör: az örök élet szimbóluma. Jövőnk csak akkor lesz, ha öntudatosan vállaljuk hovatartozásunkat, megismerjük gyökereinket, s azok alapján keressük a jövő útját. „A múlt nem mögöttünk, hanem alattunk van, annak talaján állunk, annak gyökerein át szívjuk magunkba az éltető erőt, hogy jövőnk fáját felneveljük, kivirágoztassuk." (Zsakó Erzsébet).

„A rád bízott drága kincset őrizd meg!" – ezt írtuk kötelességként zászlónkra. E felhívásnak szellemében kívánunk munkálkodni nőként, anyaként, magyarként és unitáriusként közösségünkért. Célunk: tudatosan megőrizni és továbbadni értékeinket, hiszen a jövőért valamennyien felelősek vagyunk.

A másik szimbólum az unitárius címer. „Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok" (Mt 10,16b). A szív, lélek és értelem erejével szeretnénk tagja lenni Egyetemes Egyházunknak.

Ez a zászló kötelez, figyelmeztet, hogy fel kell vállalni a holnapok feladatait is, vagyis: újra és újra segíteni, jót tenni, gondoskodni. Meg kell becsülnünk e zászlót mindazon értékekkel együtt, amelyeket szimbolizál, és amire ösztönöz bennünket.

Álljunk be alája igazi, jó testvérekként, és legyünk közös célokért és eszményekért küzdő zászlóalj, mert csak így válhat valóra a szolgáló szeretet eszménye életünkben.

Isten áldja meg nőszövetségünket, és adjon erőt, kitartást a további erőfeszítéseinkhez, közös szolgálatunkhoz.

Józsa Emese Rozália

ifjúsági oldal

A kolozsvári unitárius egyetemi lelkészség

Bizonyára sokaknak nem jelent újdonságot az, amikor a kolozsvári unitárius egyetemista kör nevet hallják. Ez a kör azokért az egyletesekért született, akik „szívüket a fogaik közé vették", és a középiskola elvégzése után úgy döntöttek, hogy a kincses városban folytatják tanulmányaikat. Ám az egyetemi tanulás mellett az ember általában igényel egy olyan helyet, ahol barátokra lel, ahol az otthon íze felelevenedik. Így évekkel ezelőtt elindult az a kör, amely csütörtökön este nyolc órától várja az egyletezni vágyó egyetemistákat, hogy egy-két óra erejéig feledjék a nagyváros idegen zúgását, és egy családias hangulatú közösségben szellemileg feltöltődjenek.

Ez az egyetemista kör az elmúlt években átlagosan 20–30 fiatalt tömörített. Ám nem kell különösebb matematikai tudás észrevenni azt, hogy ez a szám távolról sem fedi a Kolozsváron tanuló unitárius és vallásilag szabadelvűen gondolkozó egyetemisták számát. Vajon hol vannak a többiek? Hogyan lehetne őket elérni, és tevékenységeinkbe bevonni – tettük fel magunknak a kérdést az utóbbi időben. A választ a következőképpen fogalmaztuk meg: a többi egyetemista azért nem jár találkozóinkra, mivel az ott felvetett témák nem érintik meg őket. Nincs megfonva az az összekötő szál, amely átszövi a tevékenységeket, mert hétről hétre egymástól teljesen független témákat vetünk fel. Nos, annak érdekében, hogy ezt a problémát kiküszöböljük, ez év őszétől tevékenységünket megsokszorozzuk, és különféle, egy-egy téma köré csoportosuló tevékenységet kínálunk a közösségünkbe belépő fiatalok számára. Ekképp a csütörtöki találkozások mellett még számtalan más kört szerveztünk, amelyeknek tevékenysége remélhetőleg vonzza majd a fiatalokat is.

Hogy az *Unitárius Közlöny*t olvasó egyetemisták is tudják, mit kínálunk, röviden írok néhány sort minden egyes körről és csoportról. Egyben tisztelettel felkérem a lelkészeket és a világi híveket, hogy az általuk ismert és Kolozsváron tanuló diákok körében népszerűsítsék ezeket!

Hétfőnként 20 órától az 1989. December 21. (Kossuth Lajos) út, 16–18. szám alatti termünkben a *Katakomba – avagy bibliai alvilág* nevű kör várja azokat a fiatalokat, akik szívesen szeretnének megismerni néhány tudományos tényt a Biblia világából, illetve Jézus életéről és koráról. Szerfelett elterjedt különböző bibliai tárgyú kérdések világot felforgató szenzációként történő bemutatása. Júdás evangéliuma, a híres *Da Vinci kód* című regény azt sugallja, hogy ez a témakör igen érdekes, ám a felszínesen érdeklődők nem sokat tudnak a valós tényekről. Azért tehát, hogy a média ne butíthasson tovább, szeret-

folytatás a 14. oldalon

Rácz Norbert

A kolozsvári unitárius egyetemi...

folytatás a 13. oldalról

nénk néhány konkrét adat birtokába juttatni fiataljainkat, hogy tudják, hova is helyezzék el ezeket a kérdéseket. Meg szeretnénk mutatni a mi értelmezésünk szerinti evangéliumot, Jézust, az Újszövetség fontosabb eseményeit.

Keddenként szintén nyolc órától, a fenti helyszínen az *Ujjbegy* kézműves körbe kapcsolódhatnak be a fiatalok. Ebben a körben a bábkészítés, a nemezelés, a gyöngyfűzés, a bőrözés, a bogozás, a gyertyakészítés, az adventi koszorú és a karácsonyfadíszek készítése képezi a tevékenység központját. Akik ide betévednek, értékes tudás birtokába kerülhetnek: ruháikat, bútoraikat, lakásukat újravarázsolhatják.

Minden második szerdán (azaz október 17-én, 31-én, november 14-én, 28-án, valamint december 12-én) a Brassai Sámuel utca 6. szám alatt a fiatal felnőttek számára szeretnénk egy kedves találkozási helyet biztosítani. Főként olyanokat várunk, akik kinőttek már az egyetemista életből és az egyletes korosztályból. Ők általában furcsán érzik magukat az egyetemisták között, sajátos gondjaikat nem osztják, és nem járnak egyetemisták közé. Ám ez nem jelenti azt, hogy ők nem igénylik a társaságot, a baráti kört, azt, hogy megosszák valakikkel gondjaikat. Hát, íme, itt van e kör, amelyen pontosan ilyesmiről van szó!

Havonta egyszer, szerdánként, azaz október 24-én és november 21-én, az 1989. December 21. út 16–18. szám alatti termünkben a *Hobo – szociális klub* üléseit tartjuk. Ezekre az alkalmakra azokat a fiatalokat várjuk, akik tenni szeretnének valamit azokért az emberekért, akiknek az élete valamiért zátonyra futott. Többnyire nem ők tehetnek azért, hogy a sors kegyetlen szele olykor elfújta életüket, és most az utcán, szégyenben és szegénységben tengetik életüket. Éppen ezért, amennyire tudunk, szeretnénk valamit tenni értük! Első találkozásunk alkalmával egy őszi ételosztás szervezési kérdéseit tárgyaljuk meg, míg a novemberi találkozásunk középpontjában a karácsonyi ajándékcsomag-osztást szervezzük.

Csütörtökönként a hagyományos egyetemista kör tartja találkozóit. Ám ebben a félévben két alkalommal egy igen sajátos találkozásra hívunk mindenkit. Ezeknek a találkozásoknak a *Cool-túra* nevet adtuk. Ennek lényege az, hogy bár világunk folyamatosan szűkül, és egyre több információ birtokosai leszünk, mégis igen keveset tudunk olyan értékes és évezredes világokról, amelyek e golyóbison léteznek. E találkozások alkalmával néhány ilyen kultúra hang-, kép-, szín-, íz-, és még ki tudja hányféle világába szeretnénk bevezetni a résztvevőket. Így, október 25-én az arab kultúrával ismerkedhetnek meg a hozzánk látogatók, míg november 29-én a japán kultúra rejtélyeiről próbáljuk „fellebbenteni a fátylat".

Végül minden második vasárnap, délután 6 órától a *LángÓl* ifjúsági istentisztelet várja a fiatalos imádkozási lehetőséget kereső egyetemistákat és időseket egyaránt. Ezek az istentiszteletek egyházunk *Dávid Ferenc-imatermében* (1989. December 21. út, 9. szám) zajlanak. Az első találkozásra október 14-én kerül sor, innen már könnyű kiszámítani a többi alkalom időpontját.

Nos, látható, hogy az elkövetkező időszakban igen pezsgő ifjúsági élet zajlik majd Kolozsváron. Reméljük, hogy a pezsgés tartalmasan valósul meg, ám ehhez szükséges minden érdeklődő diák és nem-diák bekapcsolódása.

Meghívó a X. Dávid Ferenc-emlékzarándoklatra

A névadó és egyházalapító püspökünk emléke előtti tisztelgés helyszíne a dévai vár, melynek falai között Dávid Ferenc életfogytiglani börtönt szenvedett. A programban emlékistentisztelet, alkalmi beszédek, várjáték és koszorúzás szerepel. Az eddigi ifjúsági emlékzarándoklatokon átlagosan 600-an vettek részt, a fiatalok mellett sok-sok felnőtt. A jubileumi alkalom időpontja: 2007. november 10. (szombat), 14 órai kezdettel. (Az ODFIE Elnöksége)

Székelykeresztúr-köri egyletek

„Mi nem a meghátrálás emberei vagyunk, hanem a hitéi." Talán ezzel az idézettel lehetne röviden jellemezni a székelykeresztúri egyházkört. Voltak olyan időszakok, amikor csupán egy-két egylet volt életképes. Ám az egyletlátogató körutak, a nyári rendezvények, meg a sok unszolás és noszogatás meghozta az eredményét. Az eddig „alvó egyházkör" újra megtelt élettel, vidámsággal, egyletezéssel. Most több helyen is „folyik az egyletezés".

Az ODFIE több nyári rendezvényén is részt vettünk, például a fiatal művészek találkozóján, a színjátszó találkozón, valamint az ifjúsági konferencián, amelyet a mi egyházkörünkben, Siménfalván rendeztünk meg.

A siménfalvi egylet életében ez nagy kezdetnek számított. A szervezési munka által sok lelkes fiatal kapott kedvet az egyletezéshez. Remélhetőleg nem szalmalángként gyúlt fel szívükben a tenni akarás. Ez a kis „mag" most tápláló napsütéshez jutott, amely ápolással, gyengéd törődéssel fejlődik, növekedik és idővel meghozza gyümölcsét.

Láttam sok érdekes dolgot, részt vettem számtalan rendezvényen, de olyan ki- és összetartást, barátságot, segítőkészséget, mint a bencédi egyletesek részéről, nemigen tapasztaltam. Különböző rendezvényeket szerveznek: gyermektábort, falunapot, előadásokat, szüreti bált (az ebből származó bevételük egy részét az egyházközségnek adományozták!). Egyházköri képviselőként nagyon elégedett és büszke vagyok rájuk. És meg szeretném köszönni a helyi lelkésznőnek a segítséget, a támogatást, hogy az odaérkezése óta eltelt rövid időszakban ilyen egylet alakulhatott ki.

Egyházköri találkozó van kilátásban! A székelyszentmihályi egyletesek az ősz folyamán egyházköri találkozót szeretnének szervezni. Nagy lelkesedéssel készülnek a találkozó megszervezésére.

A tanév elején számos fiatal egyletes kezdte meg középiskolai tanulmányait a Székelykeresztúri Unitárius Gimnáziumban. Egyházköri egyletvezető-társaimmal „suli-egylet" beindítását tervezzük, amelynek tevékenységében kisebbfajta vezetőképző is helyet kapna. Reméljük, hogy ezáltal is segíteni tudunk az egyletezni próbáló lelkes fiataloknak.

Egyházkörünk egyletei „mély álmukból" kezdenek feléledni, és remélhetőleg visszanyerik egykori lendületüket. Egylet, barátság, összetartás, kitartás – nagy szavaknak tűnnek, ám nem elérhetetlenek. Csupán észre kell venni az apró örömöket. Ha ez sikerül, akkor képesek leszünk a boldogságot közel engedni magunkhoz, és sikerül nagyobb célokat is elérni az életben. Mindez talán az egyletezéssel kezdődik...

Kertész Ágnes

Kedves Gyermekek, kedves Barátaink!

Szeretettel köszöntünk, és kívánunk mindannyitoknak sok sikert és örömet az új tanévben. Ehhez szeretnénk mi is hozzájárulni, s így újból jelentkezünk a nyári szünidő után a gyermekrovattal. Gondoltuk, kedvelitek a meglepetést. Ezért közös játékunk új formában jelentkezik.

Ezután egy teljes oldalon találjátok meg azokat a feladatokat, amelyeket nektek kell majd megoldanotok – például betűrejtvényt, keresztrejtvényt –, vagy éppen kitalálni, hogy a különös szójátékban milyen bibliai tanítás olvasható, esetleg megjelölni egy labirintusból kivezető utat, amely egy híres esemény dátumához vezet. Lényegében játéksorozatunkat izgalmas és tanulságos fejtörőnek tervezzük, amely segít, hogy játékosan megismerjétek a Biblia különös és csodálatos világát, egyházunk és magyar népünk tanulságos történelmét, sőt a világban élő hittestvéreink színes életét, szokásait, anyanyelvünk rejtelmeit, szülőföldünk gazdagságát – unitárius hitünk tükrében.

A helyes válaszokat természetesen értékeljük a feltüntetett pontérték alapján, hogy a legtöbb pontszámot összegyűjtött versenyzőink elnyerhessék jól megérdemelt jutalmukat, a felejthetetlen nyári táborokat, jó CD-lemezeket, értékes könyveket. Ezért arra kérünk, a feladatok megoldásait postán küldjétek el a megadott címre.

Kíváncsian várjuk válaszaitokat.

Kívánunk eredményes és kellemes fejtörést Marosvásárhelyről és Nagyajtáról: Nagy Gizella és Fekete Levente játékvezetők.

Beküldési határidő: december 1.

Leveleiteket, megoldásaitokat az alábbi címre várjuk:
Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Aiszoposz – Esopus – Ezópusz
(görög író, i. e. VI. század)

*A halak és a kormorán**

Volt egyszer egy öreg kormorán, akinek öregségére igen nehéz volt halat fognia. Ezért cselhez folyamodott. Elment a halakhoz, hogy megmondja nekik, nagy veszély leselkedik rájuk, mert a nagy ellenségük közeledik, aki majd egytől-egyig fel akarja falni őket.

A halak kétségbeesve kértek tanácsot tőle. A kormorán azt válaszolta, hogy keressenek más vizet maguknak.

– De hát nekünk nincs lábunk, és nem tudunk repülni, hogy jutunk el egy másik tóba?

– Majd én átviszlek benneteket a csőrömben – válaszolta a kormorán.

A halak megörültek, a madár pedig egy sekély tóba telepítette őket, ahol vígan lakmározott belőlük. A halak a saját károkon tanulták meg, hogy hamis barát szavai mögött gonoszság lapul.

* *kormorán:* más néven *kárókatona* – halászmadárfajta

A barátságról: Van ember, aki bajba juttatja embertársait, de van olyan barát, aki ragaszkodóbb a testvérnél. (Példabeszédek 18,24)

Mit olvashatunk még a barátságról a Példabeszédek 16. és 17. részének egy-egy versében? Két verset kell beküldened a Bibliából! (10 pont)

Biblia-virág

A virág szirmaiban szavakat olvashatsz. Ezek mind jellemzőek valamelyik bibliai személyre. **Társítsd a megadott neveket ezekkel a szavakkal: Salamon, Ruth, Dávid, Ábrahám, József, Jonathán.** (12 pont)

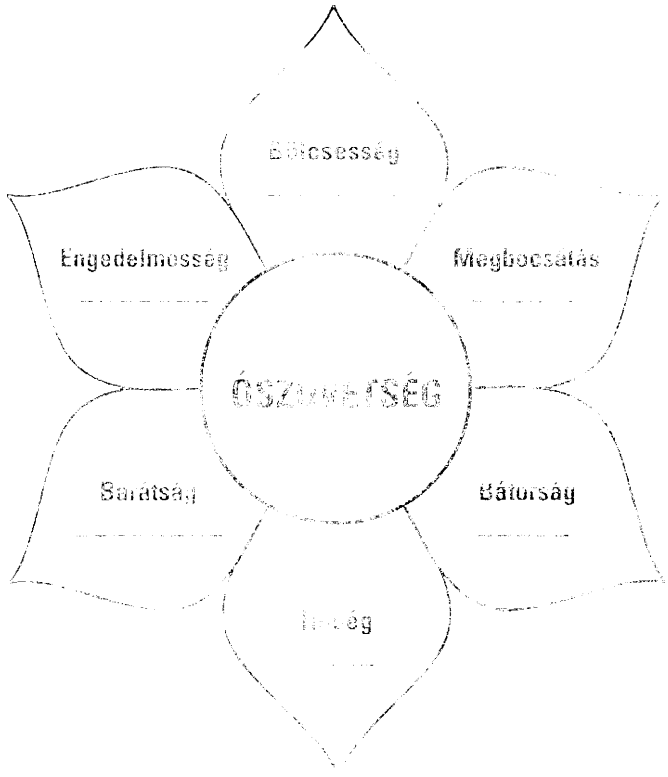

Csupa négybetűs

Ha a keresztrejtvényben a számozott betűket egymás után írod, egy jelentős unitárius ünnep nevét olvashatod. **Küldd be az ünnep nevét, és írjál egy rövid imát ez alkalomra!** (32 pont)

1. Gyomirtó eszköz
2. Kelengyés ...
3. KOROG a gyomra
4. Alföld
5. Eszes
6. Öreg
7. Tejtermék
8. Muzsika
9. ...-bákom
10. Őz kicsije

1.		8		
2.	7	11		
3.		5		
4.				9
5.				2
6.			1	
7.	12			
8.	3			
9.	6			
10.		4	10	

Munkastílus

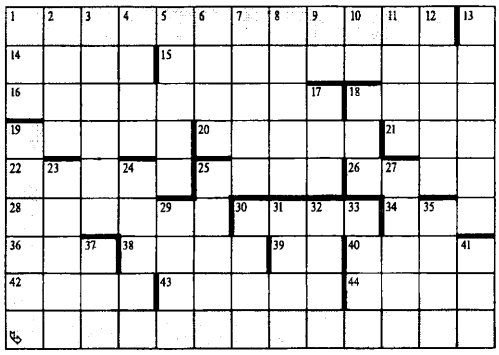

Gyerekek látják, hogy egy férfi az erdőben egy zsebkéssel nyiszál egy fát. Megkérdezik:

– A bácsi mit csinál?

– ...! – feleli a férfi. *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 14. Száraz levélszőnyeg. 15. Spanyol tartomány lakója. 16. Műszaki sebesség ellenőrzés az országúton. 18. Hull. 19. Tragédia. 20. Változik a kamasz hangja. 21. Gotovac hőse. 22. Pemzli. 25. Fundamentum. 26. Eszménykép. 28. Széled a tömeg. 30. Nem csak egy. 34. Sepsiszentgyörgy folyója. 36. Épületmaradvány. 38. Önkiszolgáló, bizalmasan. 39. Fába vés. 40. Tamási Áron hőse. 42. Kairó lakója. 43. Árvíz elleni építmény felvigyázója. 44. Ibsen műve.

Függőleges: 1. Hátsó rész. 2. ... István, magyar színész volt. 3. Piroska megmentője. 4. Vezetékben kering. 5. Malom része. 6. Hegycsúcs. 7. Régi magyar férfinév. 8. Idegen női név. 9. Keleti táblajáték. 10. Nagynap közepe! 11. Francia folyó. 12. Egyiptom fővárosa. 13. Éles hangon kiált. 17. Jogtalan jövedelem. 18. Elemér, becézve. **19. A poén befejező része.** 23. Meztelen. 24. Valamit időben megelőzően. 25. Ősi nép volt. 27. Csomagoló eszköz. 29. Német női név. 30. Jugoszláv diktátor volt. 31. Darál. 32. Björn ..., svéd teniszcsillag volt. 33. Szánó - ..., bánkódó. 35. Adósságot megad. 37. Harap. 41. Kerti házikó.

Felesleges!

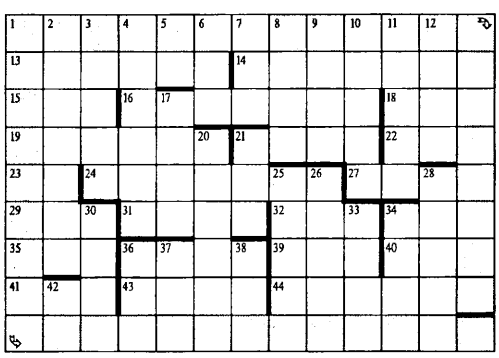

Egy hölgy a macskájának akar vizesedényt vásárolni. Az eladó megkérdezi:

– Legyen rajta felirat: ***A macska edénye?***

– Felesleges! – mondja határozottan a hölgy. ...! *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén második része.** 13. Elmélázik. 14. Óriási. 15. ... right, minden rendben, angolul. 16. Trópusi betegség. 18. Tartó. 19. Furfangos. 21. Amerikai cigaretta márka. 22. Van ilyen halász is, vadász is. 23. Kígyóhang. 24. Magyar focista (Krisztián). 27. ... Miklós, Mikszáth-alak. 29. Mázol. 31. Látószerv. 32. Oroz. 34. Idecipel. 35. Fekvőbútor. 36. Vagdalt húsétel. 39. Kerti szerszám. 40. Középen kever! 41. Kínai kommunista diktátor volt. 43. Paradicsom. 44. Fékez.

Függőleges: **1. A poén első része.** 2. Falu egyik része. 3. Bőrt cserez. 4. Valós. 5. Hajnal része! 6. Én, latinul. 7. Metro Goldwyn Mayer, röviden. 8. Sportszer márka. 9. Az Olsen banda főnöke. 10. Női név. 11. Bolond ..., Arany műve. 12. Hint. 17. Be fog következni. 20. Hírös alföldi magyar város. 21. Motorkerékpár márka. 25. Nem esik tovább az eső. 26. Hidrogén-klorid. 28. A Steaua labdarúgója (LOVIN). 30. Detektív követi. 33. Magyar író-szerkesztő-költő volt (Lajos). 34. Madárriogató szó. 36. Mező. 37. Tromf. 38. Fiat-típus. 42. Latin kettős hangzó.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **december 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét decemberi lapszámunkban közöljük.

Augusztusi rejtvényeink megfejtése: *Nagy mázli*: Még az a szerencse, hogy te nem vagy szívbeteg; *A pincér magyarázata*: Várjon csak, majd kiderül, ha kihozzák a számlát.

Könyvjutalmat nyert **Bényi Balázs** küküllődombói olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár Unitárius Nyomdában.
A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com
A lapszám megjeleníthető az Erdélyi Unitárius Egyház központi honlapján: www.unitarius.com
Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478
A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését a Communitas Alapítvány támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** ny. postatisztviselő, tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Berei István** lelkész (Kissolymos), **de Vries, Greteke**, remonstráns lelkész (Amersfoorti, Hollandia), **Ferenczi Enikő** teológiai oktató, PTI, kórházlelkész (Kolozsvár), **Ferenczi Mária Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Józsa Emese Rozália** tiszteletes asszony (Torda), **Kertész Ágnes** diák, köri vezető (Fiatfalva), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész, ODFIE-alelnök (Kolozsvár), **Szathmáry-Incze Kornél** lelkész (Alsójára)

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
11. szám. 2007 november
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Az egyház és a közösségi létbiztonság

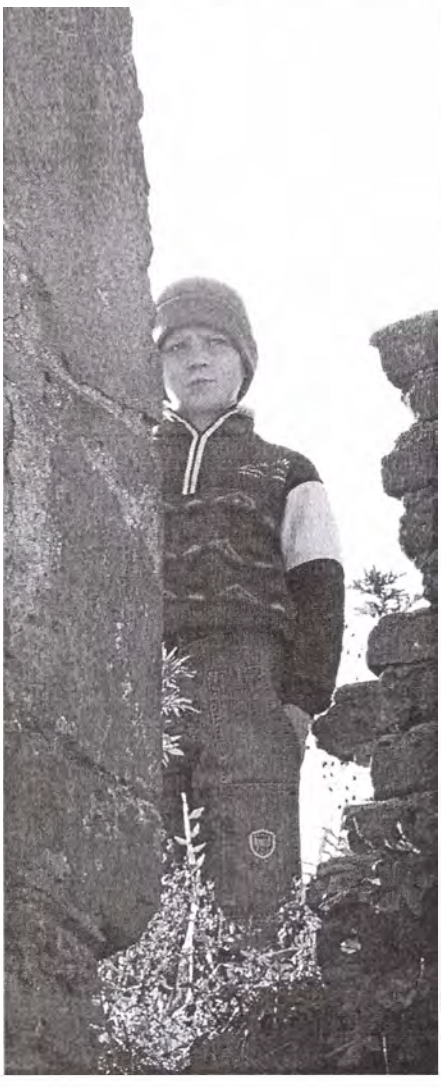

Októberelején országszerte közdöbbenetet váltott ki az a 300 ezres szám, amely a külföldön dolgozó román állampolgárok itthon hagyott gyermekeire vonatkoztatható – legalábbis a romániai Gallup Intézet felmérése szerint, amely a Nyílt Társadalomért (Soros) Alapítvány megrendeléséből készült. Eltekintve attól, hogy ez a szám csak nagyságrendi jelzés – vélhetőleg fölfelé igazítandó! –, egy olyan katasztrofális következményekkel járó folyamat kétes fémjele, amelynek hatásai csak több év vagy évtized múlva válhatnak világossá.

Miért is került ez a hivatkozás az *Unitárius Közlöny* e lapszámának első oldalára? Hiszen a jelek szerint épp *nem* az unitárius-lakta vidékekre a legjellemzőbb az „eperszedő-árvák" jelensége (a nyugat-erdélyi régió megyéi „vezetnek" ugyanis). Azért említjük fel ezt a döbbenetes számadatot, mert a gyermekek és fiatalok lelki épségéért vállalandó felelősségünkre irányítja a figyelmet; a szülői és tágabban értelmezve a családi felelősségre.

Az említett felmérés világosan kimutatja, hogy a „vendégmunkás" szülők gyermekeinek életszínvonala magasabb, mint az itthon dolgozók gyermekeié, anyagi javakban, a technika áldásaiban jóval bővebben részesülnek, mint a „maradóké". Ez volna hát a felelősség – *a valóságra lefordítva*? A másik oldalon ugyanis a fokozott depresszió, az itthon maradó szülőtől való elidegenedés, legszélsőségesebb következményeiben pedig az öngyilkosság áll (2006-ban húsz körüli volt a bizonyíthatóan „vendégmunkás-árvaság" miatt elkövetett gyermek- vagy ifjú-öngyilkosságok száma). Végső soron az a kérdés: miben ragadható meg a család – kivált a szülő – ereje, tudása, kompetenciája, felelőssége?

Tapasztalt pedagógusok tudják: az iskola és a család közötti feladatmegosztás viszonylag jól megragadható; mint ahogy nyilván azt is érzékelik, hogy ez a feladatmegosztás *gyakorlatilag* egyre nehezebben szabályozható. A szülők hajlamosak áthárítani bizonyos klasszikus „otthoni" felelősségeket az oktatási intézményekre, miközben a (gyermeki) személyiségi jogok egyre kifinomultabb körvonalazódása mentén mindinkább számon kérő – nem pedig partneri – pozícióból tekintenek az iskolára. Többnyire mulasztásaikat leplezik vele.

Van-e befolyásuk erre a bonyolult folyamatra az egyházaknak? Az értékrendi átalakulásokra gyaníthatólag csak igen közvetett módon, hiszen az általános korszellem jóval mélyebben szánt és vet bele a társadalomba, mint az egyházak erkölcsi tanítása. Közvetve viszont – elsősorban a felekezeti iskolák működtetése, a családlátogatások, az aktív *és passzív* egyháztagokkal való kapcsolattartás révén – az egyházak igenis sokat tehetnek a szülői felelősségérzet és a családi összetartás ébrentartása terén, illetve a szülő és pedagógus harmonikus együttműködése előmozdításában. Mintákat adhat a közösségformálásra, példával járhat elöl a kölcsönösség, a személyesség, a hitből táplálkozó szolidaritás eszményeinek felmutatásában. Az egyház igenis alkalmas intézmény és közeg arra, hogy érezhetővé tegye: mindenkire szükség van, senkit sem szabad magára hagyni, ha a peremre sodródás veszélye fenyegeti. Az egyháznak – ha figyelmet fordít rá – folyamatos tere és ideje van ahhoz, hogy átvigye a nemzedékek sorába azt a tudást, amely a társadalmi együttélésben évszázadok óta a szervességet, a hitelességet, a megbízhatóságot szavatolja. Az unitárius szellemiségben olyannyira honos és hangoztatott odafigyelés a jellemnevelésre mi más is volna, ha nem a személyközi viszonyok keresztény megalapozásának sürgetése!

Igen, az egyház közvetett védelmet tud nyújtani az *elárvulás* ellen. S ha e „hatalmának" elsődleges megérintettjei nem is az „eperszedő-árvák", érdemes bíznunk benne, és a magunk példájával hozzájárulnunk e lelki „hatalom" láthatóvá tételéhez.

Jakabffy Tamás

Halottak napja, élők napja

Valahol szeptember elején kezdődik. Az őszi bánat. Az első virágot hervasztó dérrel, az első lehulló levéllel. Akkor, amikor „pajkos őszi szél barangol, szőlőskerten, dombon át, s elkapkodja a pitypangok fejéről a bóbitát". Igen, akkor és ott kezdődik valahol a Jézus-kiáltó vagy az Omlás oldalának magasságában, és mire a Küküllő partjára ér, már kabátot s őszi bánatot, szomorúságot akaszt ránk. Ránk, nyugtalan szívünkre. Mert ugye bánatos vagy, Testvérem, amikor barna avaros vagy éppen havas úton temetőbe indulsz, amikor – bár mindig magadban hordozva az elmúlás szomorúságát – megállsz emlékezni? Emlékezni azokra, akik szerettek, s akiket szerettél, mert édesapák, édesanyák, élettársak, testvérek, jó barátok voltak, akiket idejekorán elveszítettél, mert mindig korán jön a halál. Korán, mert van még ki nem mondott szó, elmaradt kézfogás, ölelés, van még valami, amit szerettél volna megmutatni magadból, lelked igazi kincseiből nekik, akik fölött már sírhalmok domborulnak, s őszi virágaidra hull zizegve a megsárgult falevél – suttogva, beszédesen. Azt mondja, hogy te is levél vagy, ma még zöldellve, virágot vagy gyümölcsöt takarva, de lehet, hogy holnap téged röpít az őszi szél, az elmúlás szele. Ezért mondom most, halk testvéri szóval, Testvérem: amikor megállsz a sírhalmok mellett, elhelyezed virágaidat, meggyújtod gyertyádat, s fejedet aláhajtva könnyet hullatsz, tekints fel! Tekints fel először oda, ahova ritkán nézel, a csillagos égre, a jó Isten felé, s lásd meg, hogy életedbe mindig onnan jön, csillagporos úton onnan érkezik a gondviselés. Most is, amikor az elmúlásra gondolsz, amikor fáj, hogy életek hunytak ki, tekints fel az égre, mert gondviselésként jön az örök biztatás, vigasztalás, hogy van folytatás...

Aztán tekints arra, aki melletted van, vagy szemben áll veled, kezét tördeli, ő is könnyet hullat. Tekints rá – van kit szeretned, ölelned, kezét fognod! S ha kérdezted és kérdezed, hogy van-e élet a halál után?, kérdezd azt is, magadtól is – van-e élet a halál előtt? „Vigyázz, életednek nemcsak hosszúsága van, de mélysége is. Ha csak hosszúságával vagy elfoglalva, elveszíted mélységét, s ha mélységét veszíted el, feleslegessé válik hosszúsága is."

Ne feledd, amikor fény és virágtenger a temető, hogy nagyon fontos: kicsivel több virágot az életben, s egy kicsivel kevesebbet a sírokon!

Tekints hát az égre és a melletted élőre november elsején is, és könnyebb lesz a bánat és szomorúság terhe, hittel törlöd le könnyedet, és mosolyogni tudsz újra.

Szombatfalvi József

Advent felé

A temető felé vezető utcát valósággal felbombázták. Földkupacok, gödrök, csövek és rengeteg sár mindenütt.

– Úgy készülj, hogy gyalog megyünk a temetésre! – figyelmeztetett a tiszteletes. (Az amúgy is meredek, keskeny, kockaköves úton való közlekedést autóval, egy-egy temetés alkalmával, sosem kedvelte. A parkolás is mindig gondot okozott neki. Legtöbbször az én kedvemért, az én unszolásomra mentünk autóval. Ha netalán mégis gyalog kellett menni, én valósággal rosszul voltam.)

Két, talpig feketébe öltözött, komor tekintetű ember vonul végig a belvároson. Mindig úgy érzem magam ilyenkor, úgy látom magunkat, mint a halál hírnökeit. Ilyenkor csak ránk kell nézni, és az emberek azonnal tudják, hogy valaki elköltözött.

– Isten áldja, Tiszteletes úr! Ki halt meg, hogy a temetőbe mennek? – A városon szolgáló lelkésznek a kérdés nem okoz meglepetést.

Szerencsémre ez alkalommal velünk volt az egyik gondnok is. Hárman mentünk hát végig a belváros utcáin, és valamelyest oldódtak a bennem vibráló feszültségek. És akkor odaértünk az egyik főtéri üzlet kirakata elé. Még csak november vége. Még legalább egy hét, amíg beköszön az advent. És mit látok?! Már ott egy karácsonyfa a kirakatban!

Úgy tűnik, *megint* úgy tűnik: az emberek türelmetlenek. Sietnek. Persze velem is megtörtént. Lehullott az első hó, és én úgy éreztem, itt a karácsony. Legalábbis itt van a szívemben. De ez az én dolgom. Ezt az érzést megtartom magamnak. Emlékszem, egyszer egy beszélgetés során mégis „elszóltam" magam erről az érzésről, a többiek meg furcsán néztek rám. És azt kérdezték: „Csak nem díszítettél karácsonyfát?!" „Ó, nem – sütöttem le a fejem pironkodva. – Én rendesen kivárom a karácsonyt."

Mert igen, úgy érzem helyesnek, ott, a kirakat előtt is, hogy jó lenne „kivárni" a karácsonyt. Minek ilyen korán a karácsonyfa? Miért nem csak egy adventi koszorú vagy diszkrét fenyőág emlékeztet a küszöbön állóra? S a fa miért csak az utolsó, a Nagy Pillanatban? Mire ez az előrelihegett külsőség?

Nyilván reklám ez, amolyan „légypapír", a fogyasztó ráhangolása az ajándékkampányra, pontosabban felajzás a költekezésre. Ezért nincs helye a boltok kirakatában az igazi, a készületben nemesedő sóvárgásnak, a felfakadó érzéseknek, a várakozásnak, a bizonyosban való reménységnek. Hogy igenis el fog jönni – mint minden évben eddig is – a karácsony. És nem csupán a kirakatokban, de az emberi szívekben is.

Benedek Enikő

Az *advent* szó jelentése: *eljövetel*. Szószerkezetként a latin *adventus Domini* („az Úr eljövetele") a magyarosodott kifejezés végső forrása. Régebben mondták *úrjövet*nek, egyes vidékeken nevezték az időszakot „kisböjtnek" is.

Az advent tartalmilag azt fejezi ki, hogy az egész emberiség tudatos készületben várja Jézus születésének ünnepét. Ez egyfelől önvizsgálattal, számvetéssel jár, másfelől a karácsonyra való következetes készüléssel – lelki és fizikai (például „háztartási") értelemben egyaránt.

Az adventi időszak körülbelül négy hetet ölel fel, de mindenképpen négy vasárnapot tartalmaz. Az első adventvasárnap november 27-e és december 3-a közé esik. A december 25-e (karácsony) előtti utolsó vasárnap a negyedik.

Régente éjféli harangzúgás jelezte az advent kezdetét. Erdélyben szokás volt, hogy reggelente az összes ajtót, ablakot zárva tartották, mivel ilyenkor a boszorkányok állati alakot öltenek, házakba, ólakba próbálnak jutni, s ott rontást okoznak.

Kelemen Lajos emlékezete

Ma már vitathatatlan, hogy Kelemen Lajos a 20. századi erdélyi magyar történetírók nesztora volt. Életútja a Bolyaiak városából indult, régi marosszéki székely családból. Kelemen Miklós ítélőtáblai irodatiszt és Csomoss Janka második gyermekeként született Marosvásárhelyen 1877. szeptember 30-án, 130 évvel ezelőtt. Az unitárius vallást apai ágon örökölte. Ez az ág, a nagyernyei Kelemen családé, a történelem folyamán egyházunknak lelkészeket is adott, valamint egy alapítványtevőt, Kelemen Benjámint.

Kelemen Lajos elemi és középiskolai tanulmányait szülővárosában, a nagy múltú Református Főgimnáziumban végezte 1886 és 1896 között. Nevelői közül történelemtanáráról, Koncz Józsefről beszélt megkülönböztetett tisztelettel és hálával, hiszen ő indította el életpályáján. Koncz József akkoriban a Kollégiumi Nagykönyvtár őre volt, és Kelemen Lajos – amint Szabó T. Attila írja – „ebben a kincses házban ismerkedett meg azzal a bűvölettel, a kutatás szenvedélyével, amely aztán egész életén végigkísérte." Bontakozó érdeklődésére nagy hatással volt Orbán Balázs monumentális műve, *A Székelyföld leírása*, illetve Kőváry László *Erdély régiségei* című könyve – és nem utolsósorban anyai nagyapja, a 48-as honvéd Csomoss Miklós visszaemlékezései a szabadságharcra. Mindezek Kelemen Lajost honismereti kirándulások szervezésére buzdították, ezek során fedezte fel a marosszentkirályi, a marosszentannai és nyárádszentlászlói falfestményeket, valamint az ádámosi unitárius templomban Erdély legrégebbi, a mohácsi csata évéből való (1526) – mennyezetfestményét.

Hetedig gimnazista korában, 1895-ben a kollégiumi önképzőkör egyik aljegyzője lett, a következő évben, utolsó éves korában pedig főjegyző. Az érettségire készülve ezt írta naplójába: „Tisztában vagyok életem céljával. Ha Isten megsegít, leszek tanár, s megírom a Mezőség leírását, ha pedig nem lehetek: leszek hivatalnok, szerényen meghúzom magam, szerzek könyveket és élek egyedül. Ha tanár lehetek: akkor tartok sok virágot magamnak és könyveket, mert a virág egész mennyországgá teszi a szobát...Megházasodni 1904 előtt nem szabad. Ha megcsal reményem, akkor nem házasodom meg soha, hanem gyűjtök pénzt, s emelem családomat. [...] Jó barátaimat segítem, s gyermekőket nevelem." Mennyi finom lelki rezdülés van ezekben a sorokban! Az önmagát szétosztó másokért-élés tudatos előrevetítése.

A millennium évében, 1896-ban, dr. Szádeczky Lajos kolozsvári egyetemi tanár kormánykiküldöttként jelent meg Kelemen Lajosék érettségi vizsgáján. Visszaemlékezett az ígéretes ifjú által két évvel korábban hozzá küldött oklevélmásolatára, és a történelemből jól vizsgázó diákot nemcsak egyetemi továbbtanulásra buzdította, hanem szándékának megvalósításában támogatásáról is biztosította.

Kelemen a Ferenc József Tudományegyetem történelem–földrajz szakát végezte el 1901-ben, és a teljes jogú tanári képesítéshez szükséges vizsgát 1908-ban tette le. „Alapos, történettudományi ismeretekkel, a korszerű forráshasználat kívánalmainak tudatosításával a levéltári munkára felkészülten" hagyta el az egyetem padjait – írja Szabó T. Attila. A múzeumi könyvtárhoz került napidíjasként, itt működött 1907 őszéig. Időközben már harmadszor hívta meg a Kolozsvári Unitárius Kollégium a történelem–földrajz rendes tanári állására. Száz évvel ezelőtt, 1907-ben az Egyházi Képviselő Tanács helyettes tanárnak választotta, s tanári képesítő vizsgája után azonnal rendes tanárrá kívánta előléptetni. A következő évben az Unitárius Egyház levéltárosi állásának a betöltésére is felkérték. Ferencz József akkori püspök a következő elismerő szavak kíséretében adta át Kelemen Lajosnak az egyház levéltárát: „[...] ismerve Önnek odaadó buzgóságát és hűségét, E. K. Tanácsunk teljes bizalommal adja át a levéltárt. Meg vagyunk győződve, hogy okos elmével, legjobb belátása szerint teszi meg rendezését, és őrzi az abban levő becses iratokat, amit bizalommal el is várunk." E két állással párhuzamosan 1908 őszétől az Erdélyi Múzeum-Egyesület titkáraként is dolgozott.

Kelement rendkívüli emberi jellemvonásai tették kiváló tanárrá. A pödört bajszú fiatal tanár a tablókról most is sugárzó tekintettel néz le a mindenkori kollégiumi hallgatókra. Történelemórái felejthetetlen élményt nyújtottak tanítványainak, akik előtt „a történelem legnagyobb alakjai is emberként: erényeik és gyarlóságaik meztelen valóságában jelentek meg".

Tanársága idején is ő volt az Erdélyi Nemzeti Múzeum Levéltára gyarapodásának, fejlesztésének szellemi irányítója és legodaadóbb munkása. A század végén alig 40 000 darabot számláló gyűjtemény az erdélyi történelem és társadalom rendkívül gazdag, több mint 600 000 dokumentumot tartalmazó levéltárává fejlődött.

Az első világháború idején a kórházhelyiséggé átalakított Unitárius Kollégiumban a sebesültek számára megszervezte a tanulók jótékonysági akcióit. Levelezőlapot, borítékot, cigarettát osztogatott a betegeknek. 1916-ban pedig a Kis-Küküllőtől északra eső front mögötti területeket Kelemen Lajos Tavaszy Sándorral járta be, hogy a veszélyeztetett ingó műkincseket és levéltári emlékeket összegyűjtve biztonságba helyezze. A gyűjtés eredményéről az Egyházi Képviselő Tanácsnak tett jelentésében Kelemen azt a javaslatot tette, hogy az Erdélyi Nemzeti Múzeum Régiségtárában állítsák fel a Magyarországi Unitárius Egyházi Múzeumot. Sajnos a világháborús összeomlás óta a múzeum megalapítása még mindig egyházunk megvalósítandó feladatai közé tartozik.

folytatás a 4. oldalon

Molnár B. Lehel

Kelemen Lajos emlékezete

folytatás a 3. oldalról

1918 tavaszán Kelemen Lajost az Erdélyi Múzeum levéltárosának nevezték ki, az őt igazán megillető helyre. Ettől fogva valóságos életterévé, otthonává, műhelyévé a levéltár vált. 1938-ban nyugdíjazták, és ebben az évben a Magyar Tudományos Akadémia kültagjává választotta. A bécsi döntést követően – mint írja – „Horthy Miklós kormányzó úr Őméltóságától 1940. szeptember 15-én átvettem a soha meg se szolgálható legnagyobb magyar kitüntetést, a magyar Corvin láncot".

Nyugdíjazása ellenére a munkabírásának még teljében levő Kelemen Lajost dr. Hóman Bálint, akkori vallás- és közoktatásügyi miniszter az Erdélyi Nemzeti Múzeum főigazgatójává nevezte ki. A második világháború végén végleg nyugdíjazták, de továbbra is nap mint nap eljárt a levéltárba, és kutatóként dolgozott 83 éves koráig. Hosszas ágyhoz-kötöttség után, 1963. július 29-én halt meg.

Kelemen Lajos nem a terjedelmes, nagy összefoglalások, hanem a kisebb közlemények, cikkek, adatközlések, ismertetések mestere volt. Tudományos munkásságának könyvészetét áttekintve megállapíthatjuk, hogy a múltból főként a művelődés-, a művészettörténet, néprajz és egyháztörténet érdekelte, de az irodalom- és nyelvtörténet területén is maradandót alkotott. Így lett Erdély legkiválóbb művészettörténésze, az erdélyi történeti néprajzi kutatások úttörője és első munkása. Az ő nevéhez fűződik a középkor-végi és újkori levéltári anyag helynévtörténeti kutatásainak kezdeményezése. Az elsődleges források sokszínűsége arra ösztönözte, hogy felhívja a figyelmet a rajzos-címeres viseletábrázolások jelentőségére, hogy tanulmányozza a céhélet és ipar fejlődését, valamint kutassa a nyomdászat és könyvtörténet művészeti összefüggéseit.

Kelemen Lajos unitárius kollégiumi tanársága idején elmélyült egyházunk szellemi világában is. Sajnos, indulásának éveiben egyházunk nem mindig úgy viszonyult hozzá, ahogy ezt megérdemelte volna. Önéletrajzában egy helyen így ír: „A Magyarországi Unitárius Egyház 1911-ben megbízott tervezett egyházközségi monográfiáinak – nem megírásával, mely becsvágyam lehetett volna, hanem a történetírásra szakképzetlen papság által írt monográfiák – szerkesztésével." Tudjuk, hogy

Sas Péter, Kelemen Lajos **Művelődéstörténeti tanulmányok** című, frissen megjelent kötetének szerkesztője ismerteti a könyvet

a monográfiák közül csak néhány jelent meg, a többit mind át kellett volna dolgoznia, de erre nem került sor. Ennek ellenére Kelemen egyházunk múltjára vonatkozó adatok egész sorát tette közzé.

Élete alkonyán, 1960-ban az egyház a legmagasabb világi tisztségre érdemesítette, és főgondnokává választotta. Neve ékesen díszítette ugyan az egyházat, de – Kálnoki Kis Tamást idézve – „az unitáriusok hajóját irányító, kormányzó munkában tevőleges részt vállalni 1960 és 1963 között már nem tud(hat)ott".

Kelemen Lajost nem lehet felekezeti korlátok közé szorítani. Egyházához azonban rendkívül ragaszkodott, s ez tettrekészségben és a jobbítás szándékától vezérelt kritikai megjegyzéseiben nyilvánult meg. Az egyházban tapasztalt hiányosságokra magas erkölcsi igényeinek megfelelően kérlelhetetlen ostorozó szigorral mutatott rá.

Nem fér hozzá kétség: a halálával eltűnt emberi alak az emlékezés szépségében még tisztábban hirdeti, hogy a halál nem végső megsemmisülés, hiszen az önzetlen szolgálatban eltöltött ember és tudós élete a maga páratlan gazdagságú eredményeivel, követendő példaadással örökre beleépül a nép és a nemzet erkölcsi, társadalmi, tudományos életébe, tudatába.

Brassai Sámuelre emlékeztek

Egyed Ákos történész Brassai és az EME kapcsolatát idézi fel

Az utolsó erdélyi magyar polihisztor születésének 210. és halálának 110. évfordulója alkalmából Brassai Sámuel Emléknapot rendeztek október 13-án a kolozsvári Egyházi Központban és a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban. Társszervező volt az Erdélyi Múzeum-Egyesület (EME), az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége (AESZ), a Romániai Magyar Közgazdász Társaság (RMKT) és a Bölöni Farkas Sándor Alapítvány (BFSA) is.

Az emléknap előzeteseként pénteken délután a kollégium dísztermében a Romániai Magyar Közgazdász Társaság és a Bölöni Farkas Sándor Alapítvány rendezésében megtartották az *Erdélyi magyar gazdasági gondolkodás a 19–20. században* című vetélkedőt, amelyen – 12 négy-öt fős csapatban – 56 kolozsvári IX–XII.-es diák vett részt. Az első ízben kiírt verseny sikeresnek bizonyult: a résztvevők komoly felkészültsége Balázs Ferencnek, Orbán Balázsnak, Brassai Sámuelnek, Kós Károlynak az erdélyi gazdasági fejlődést támogató munkásságából nem kis fejtörést okozott a Somai József tiszteletbeli RMKT-elnök által vezetett zsűrinek. [...]

Másnap az emlékgyűlést dr. Szabó Árpád püspök nyitotta meg, aki Brassai Sámuel lángelméjének az úttörés szolgálatába állítását hangsúlyozta. Brassai a holtáig tanuló, élő könyvtárként számon tartott és tisztelt tudós fajtához tartozott, akit az unitárius vallás megnyert magának. A püspök szerint megérett az idő arra, hogy kolozsvári köztéri szobor hirdesse Brassai nagyságát. Péntek János, az

Miért nem ismerték fel a mondattan-kutató Brassai újszerűségét? – firtatta Péntek János nyelvész

Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége elnöke Brassai nyelvészeti munkásságának eredményeit vette számba. A polihisztor érdeklődése a nyelvészet iránt folyamatosnak bizonyult, míg a többi tudományág felé általában évtizedenként fordult tüzetesebben. Többek között neki is tulajdonítható, hogy 1841-ben a magyart fogadták el az oktatás nyelveként az addigi latin nyelv helyébe a hivatalos fórumokon. Somai József az erdélyi magyar közgazdaságtan előfutárának nevezte Brassai Sámuelt, aki a polgári haladás egyik hazai úttörőjévé vált. Közhasznúságra törekedve „előkészítette" 1848-at, neki köszönhetően jutottak el a köztudatba a közgazdasági kifejezések. Egyed Ákos, az Erdélyi Múzeum-Egyesület elnöke Brassainak az intézmény 1859-es megalapításában vállalt szerepét emelte ki, amely után a nagy értékű természettudományi gyűjtemény gondozásával, gyarapításával való megbízatása következett. Brassainak az EME-vel való együttműködése az után is folytatódott, hogy Brassai átment az 1872-ben megalapított tudományegyetemre. A tulajdonjogot továbbra is gyakorló EME a gyűjteményeit használatra átadta az egyetemnek, de a beállott politikai változások, az 1940–44-es időszakot kivéve, és az EME 1950-es betiltása megszüntette ezt a helyzetet. Az 1990-ben újraalakult EME most is harcol a gyűjtemény feletti jogának visszaszerzéséért.

Az emléknap a Házsongárdi temetőben Brassai Sámuel síremlékének megkoszorúzásával zárult.

Forrás: *Szabadság*

Ő. I. B.

Az anyanyelvbokor

Száztíz esztendővel ezelőtt, 1897-ben a nagy erdélyi polihisztor, aki tíz nyelvet beszélt, tíz tudományágat művelt s száz esztendőt akart élni, aki sokáig szinte mindent tudott, csak azt nem, hogy mikor született, kezdte mondogatni: „Emlékszem, az anyámtól hallottam, én ezerhétszázkilencvenhétben jöttem erre az árnyékvilágra." Fel is került a torockói szülőházra a márványtábla ezzel a dátummal, s a százéves Brassai Sámuelt még életében megünnepelhette a magyar tudóstársadalom.

A minap, annyi esztendő után, a lábadozó őszben a kedves hegyei ölelésében vackolódó, buzgón vallásos, nagy magyar-székely faluba, mely fölött égetőkatlanok százai kormozzák az eget, hogy aztán a székely fazekasság csillogó termékei jegyezhessenek ígéretes emberi sorsokat – micsoda feltámadás! –, az ősi templom paraszt-barokk méltóságába újra bekopogott az utolsó erdélyi polihisztor.

Azért jött-e, hogy emlékeztessen: „A magyarságot is az atyafiság és az együttes érdek alapján a sors verte egybe, hazát a bátorsággal irányított életösztön szerzett neki, de nemzetté a magyar szó teremtette." (Tamási Áron) Ki tudja? De nem is jött egyedül. Vele volt Kriza János, aki szintúgy vallotta, alázatos főpásztori hittel hirdette is a magyar szó jelképes hatalmát, azt a megtartó erőt, amelyet a teremtő emlékezés varázslatos hatalma éltet, mert egy korondi jegyzésű székely népballada „égbe menő" lánya is az időtlenség érzetét sugalló költői képben így búcsúzkodik: „Sirass, anyám, sirass, hadd halljam éltemben, hadd halljam éltemben, mint siratsz holtomban."

Mi is történt október 28-án Korondon? A helyi Firtos Művelődési Egylet Miholcsa József Brassait és Krizát ábrázoló, nagyméretű gipsz-plakettjeit adományozta az Egyháznak. A plakettek, amelyeknek ércbe öntött változata a korondi „Erős várunk nékünk az anyanyelv" című monumentális térkompozíción találhatók, művészi megformálásban hirdetik majd a műemléktemplom látogatóinak, hogy az erdélyi, „magyar" vallás eme falai között tartott unitárius zsinat határozta el 1841 augusztusában az anyanyelvű oktatás reformját és teljes körű kiteljesítését, amelyet következetesen meg is valósított, mert tételesen kimondta: „...minden tárgy magyar nyelven tanittassék, még pedig az 1841–42-dik tanítási éven elkezdve." Ugyanakkor címzetes teológiai tanárrá nevezte ki Kriza Jánost, a halhatatlan népköltészet-gyűjtőt.

A korondi zsinat anyanyelvű oktatásra vonatkozó határozatainak jelentőségét egész művelődéstörténetünkben a zsinat munkálataiban tevékenyen részt vevő Brassai Sámuel máig ható figyelmeztetése jelzi: „A gymnasiumokban jól végzett ifjú görögül, latinul jól, számvetést, talán kis űrtant, földiratot (Rómáét, vagy Medeáét jobban, mint honáét), Historiát (kivévén a régit mit classicusaitól kapott) szegényül tudott, s az életre közvetlenül tartozó minden ismeretek híjával volt. [...] Valóban ennyi fonákság annyi, mintha elvül tették volna az alsóbb osztályokat olly rosszul tanítani, hogy majd a felsőbbeket minden törekvéssel se lehessen jól. [...] Gondolhatni-e szomorúbb állapotot, mikor anyanyelvünket véljük betegségnek, s vajon iskoláink nem e nyavalya kórházai voltak-e?"

A Székelyföldön, ahová rendszerint nagy diólevélen érkezik az ősz, s apró, piros szívekkel fizetnek a szorgalmas körtefák, nemcsak a nyár szép, hanem a számba vevő ősz is. Tán kései unokáinknak sem lesz végső menedékük a templomok állítatától is rügyező anyanyelvbokor.

Ezért legyen áldásos és felette kedves az ilyen adomány!

Ambrus Lajos

Tiszteletteljes főhajtás egy szolgáló élet előtt

2007. február 28-án, Kiss László lelkész halálának első évfordulóján tordai gyülekezetünk negyvenöt tagja indult Dicsőszentmártonba, szomorúan, csendesen, áhítatos tisztelettel, lélekben még mindig gyászolva, hogy elhelyezzük a kegyelet, az emlékezés, a nem-felejtés virágait a dicsőszentmártoni temetőben a nagyszerű lelkész, meleglelkű ember sírján.

Akkor is – mint ahogy most is – előre tudtuk, éreztük, hogy nehéz lesz a találkozás a fiatalon elhunyt lelkész szüleivel, családjával, a fájó, még mindig sajgó, kínzó emlékekkel.

Akkor is hangsúlyoztam és most is ismételten szóba kívánom hozni: nem akarunk sebeket felszaggatni, lelkileg felzaklatni, fájdalmat kelteni vagy éppenséggel a meglévőt fokozni, hiszen tudjuk, hogy ilyenkor a legszebb szavak is fájdalmas emlékeket ébresztenek, vagy éppenséggel újabb sebeket ejtenek.

Célunk: az emlékjel állításán keresztül a tiszteletadás, tisztelet-nyilvánítás, tiszteletteljes főhajtás egy derékba tört szolgáló élet előtt és egyben akadálygördítés a felejtés útjába.

Úgy érzem, örök igazságot fogalmaz meg egyik közmondásunk: „Csak az hal meg, akit elfelejtenek." Persze, rögtön tegyük hozzá, hogy Kiss László nem olyan lelkész volt, akit könnyen el lehet felejteni! Hiszen akivel találkozott, azt megajándékozta lelkének őszinte szeretetével, jóságával, tisztaságával, vidámságával, élet-optimizmusával, egészséges életkedvével, Istenbe és a holnapokba vetett bizakodó reménységével.

Kiss László lelkészt azért sem lehet elfelejteni, mert ő nem földi, mulandó dolgok közé szőtte be életének fonalát, hanem örökkévaló és örök értékű dolgok közé, ahogy a' költő is vallotta: „Örök dolgok közé legyen híred beszőtt!" (Babits Mihály).

Isten és ember szolgálatára vállalkozott mint számos szellemi-lelki magvető elődje. Vallotta: Istent szolgálni, népünket tanítani, a jó, igaz és tiszta úton megtartani a legszebb élethivatás, a legmagasztosabb életfeladat és életcél. Istenre mutató jel volt! A szépre, jóra és igazra mutató eszköze volt Istennek, és az marad örökre.

Ami mulandó az emberben, az előbb vagy utóbb az enyészeté, az elmúlásé lesz – mert mindannyiunknak fejet kell hajtanunk a mulandóság örök törvénye előtt –, de ami örök érték bennünk, az dacol az elmúlással, mert az érték mindig az életé!

Mint hivatástudattal munkálkodó lelkész tudta, hogy „közülünk senki sem él önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk." (Róm 14,7–8).

Tudta, hogy az Istenre rátalált életnek örök élet a jutalma. Tudta, hogy az Istenre rátalált élet nem lehet más, mint áldozatos, másokért élő és szolgáló élet.

Mert mit jelent igazán az Úrnak élni? Nem valamiféle örömökről lemondó, önsanyargató, aszketikus életformát; nem a realitásoktól, a földi valóságtól elforduló életszemléletet és életvitelt; hanem felismerni, megérteni, miért is érdemes valójában élni – s ha kell, meghalni!

Az Úrnak élni: nem jelent mást, mint elfordulni az öncélú, önös, csak-magamat-szeretem életformától, és isteni parancsként fogadni el a másokért élés belső parancsát! Az Úrnak élni nem lehet és nem érdemes másként, mint küzdeni azokért, akiket szeretünk, akiket Isten reánk bízott. Aki elfogadja a másokért élés belső parancsát, az Istent engedi be életébe, mindennapjaiba. Így engedte be Kiss László is életébe Istent, s így lett Ő életének irányítója, vezérlő csillaga.

De Kiss László lelkészt azért sem lehet elfelejteni, mert élete másoknak világító fáklya, mécses volt. Tudta, hogy a „a lámpást sem azért gyújtják meg, hogy a véka alá, hanem hogy a lámpatartóra tegyék, és akkor világít mindenkinek a házban." (Mt 5,15). A nemzeti elfogultság és szűkkeblűség sötétségében az igazság fényét felragyogtató lámpásnak szánta őt Isten. Élete szövétnekének lángjával nem takarékoskodott, nem is öncélúan lobogott, hanem úgy ragyogott, lángolt, hogy útmutató tűz, fény, láng legyen, hogy világítson nemcsak kicsiny egyházi és nemzeti közösségünknek, hanem mindenkinek.

Kiss László lelkészt azért sem könnyű elfelejteni, mert bátor ember volt. Valaki egyszer úgy fogalmazott: „Nem biztos, hogy aki tűzbe jön elveiért, az tűzbe is menne értük"! Kiss László lelkész nemcsak tűzbe jött elveiért, az igazságért, közösségi jogainkért, hanem félelem nélkül ki is állt azokért. Tudta, hogy nem úgy kell megvédenünk értékeinket, hogy sokat beszélünk róluk, hanem ha kiállunk mellettük, ha azokat megéljük a valóságban, a mindennapokban. Tudta, hogy a jog nem az, amit adnak nekünk, hanem amit nem vehetnek el tőlünk. Tudta, belülről érezte, hogy az anyanyelven tanulás jogát nem veheti el tőlünk senki, mert akkor Sütő Andrásnak lesz igaza: „Nyelvéből kiesve: létének céljából is kiesik az ember!"

Ezért féltette gyermekeinket, maroknyi népünket. Ezért akart magyar iskolát! Érezte, tudta, amit az író így fogalmazott meg: „Mit csináltál a rád bízott talentumokkal? Nincs más számonkérés: csak gyermekeink tekintetében. Ahány szóra váró gyermek: a jövőnek megannyi lámpása a meglódult időben." (Sütő András).

Tordán kopjafát állítottunk egy derékba tört élet tiszteletére.

Az isteni gondviselés úgy akarta, hogy ez a tölgyfa homoródalmásról érkezzék, ide a tordai unitárius templomkertbe, hogy rendíthetetlenül vigyázza hű fia emlékét, mert Kiss László lelkész is annak a vidéknek, földnek volt gyermeke. A százéves tölgyek susogása és a csobogó patakok éneke vigyázta gyermekkori álmát. Annak a vidéknek tisztaságát, jóságát, szépségét hordozta lelkében, és ezt osztotta szét önzetlenül néktek. Az ő lelkének tisztasága, szépsége mindenkiben – bennem is, szeretteiben és Istenben is – tovább él.

Álljunk meg e kopjafa mellett minden vasárnap egy sóhaj, egy röpke ima erejéig, s kérjük Istent, vigyázza szeretteit, áldja meg, örökre áldja meg Kiss László emlékét.

Józsa István Lajos

A tordai unitárius hívek által állított kopjafa
egykori szeretett lelkészük,
a 2006 februárjában meghalt Kiss László emlékére

„De jó nekünk itt laknunk nálad...”

Amikor a csokfalvi templomra nézek – különösen karcsú magasságával (39 m) is magasztosságot sugárzó tornyára –, mindig a dicső múlt jut eszembe. Visszaképzelem azt az időt, amikor a megújulás reményével végigsöpört Erdélyen a reformáció hulláma, beleértve e Kis-Küküllő menti falut is. A szellemi és a lelki fejlődés egyaránt érdekli az itteni embereket, és „beállnak a táncba”, nem a tömeg vonzása miatt, hanem *meggyőződésből*.

Szinte hallom az ellenreformáció dübörgését, amint megzavarta a környék falvainak nyugalmát. A szomszédos helységekben erőszakkal vették el templomainkat, és kényszerítették híveinket más vallásra. Unitáriusnak maradtak a félreeső falvak hívei, de a főút menti települések hívei reformátusok, katolikusok lettek (újra), eleget téve az ellenreformáció kényszeres folyamatának.

A mostoha körülmények között a csokfalvi unitáriusok mégis vállalták a hullámtörő szerepét. Nemcsak hogy megmaradtak unitáriusnak, nemcsak hogy magukban hordozták és ápolták Dávid Ferenc lelki-szellemi hagyatékát, de a székely ember makacsságával vállalták a jövőt is – például akkor, amikor a hitükhöz való ragaszkodás jeleként 1792-ben megkezdték, majd 1798-ra befejezték új templomuk építését. Tették ezt alapítványtevők, állami segélyek, megyei támogatás nélkül – kimondottan önerőből, önszántukból, hitükből. Felocsúdván az erőfeletti munkából 1847-ben orgonával egészítették ki templomuk belsejét, hogy hangja felfogja és továbbküldje a zsoltáros lélek rezdüléseit.

Az évszázadok során több alkalommal is javították lelki otthonukat, többnyire szintén önerőből (1891, 1956, 1976, 1994). Olyan idő is volt, amikor hetente személyenként egy tojással járultak hozzá a renováláshoz. Nemcsak azért tették, hogy büszkék legyenek templomukra, hanem azért is, mert tudták: ez a hajlék lelki otthonuk, amely megtartja és meg fogja tartani őket.

Aztán jött az áldatlan időszak: a városiasodás, az iparosítás, a kollektív haszontalanság, a falvak kiürülése, amely Csokfalvát sem kímélte. Ebben az időben a csokfalvi unitáriusok lélekszáma egyharmadára csökkent. Fogyott, és fogy az erő – mintha egy emberi életről volna szó! –, megöregedett, az élet terhe megrokkantotta. Hogy megmaradhasson, „gyermekeket” vállalt, „leányokat” nevelt – Erdőszentgyörgyön és Szovátán. Mintha csak a szárnyát tárná ki kelet és nyugat felé, hogy főnixmadárként újraéledjen. A megmaradás második pozitívuma, hogy ebben az időszakban, az 1960-as években templomát országos szinten is értékelték, és fölvették a műemlékek lajstromára (15B0600-as jegyzékszámmal.)

Teltek az évek azzal az erőfeszítéssel, hogy az egyházközség a megmaradás szent célját teljesítse. Időközben az egyik „leány” felnőtt, és saját templomot szentelt a bözödújfalui kegyetlen áldozat árán.

Hogyan tovább? Mi lesz velünk? Szétbomlunk a globalizáció folyamatában? Európa felfal bennünket reggelire – faluval, templommal, iskolával együtt?...

Mi tagadás, templomunkat megtépázta az idő. Tornyán a cserép foghíjas, beköltöztek a galambok és varjak, falait megverte a jég, többször is, kisarjadt már a moha is rajta. Odabent – enyhén szólva – „gond van”. A padok kopottak és szürkén kékek. A padlózat nyögve mozog, és vele együtt az úrasztala is – csoda, hogy az úrvacsorai bor mindannyiszor nem lötyög ki. Na és az orgona? 1847-ben Samuel Binder segesvári orgonaépítő mester remekbe szabta, de azóta csak „pockolták” – harapófogóval hangolták, porszívó-motor biztosította a szelet, amely száz lyukon át illant el, míg maradéka elért a sípokig. Csak énekvezérünk a megmondhatója, hogy is tudott játszani rajta.

Nem halogathattuk tovább! Ha egykor hat évig épült, ennyi idő alatt talán mi is megjavíthatjuk! Bizakodva fogtunk hozzá a gyűjtéshez 2004 januárjában. Terveket szőttünk, pályázatokat írtunk, és a szakszerű felmérés után kiderült, hogy a szükséges alap 10%-ával rendelkezünk. Hogyan tovább? Miből? – Zsákutcába jutottunk, úgy éreztük...

Mennyire meggyőző tud lenni az isteni Gondviselés! Mintha az ősök szelleme és a gyökérkeresés, a hovatartozás vágya találkozott volna. Jött a határozat: újból birtokba vehetjük az egykor államosított erdőt – az ősök örökségét. A posztmodern világban élő unitárius univerzalisták (First UUC of St. Louis, Missouri, Egyesült Államok) is segítő jobbot nyújtottak.

Gyökér nélkül nincs élet, nincs gyümölcs!

A munkálat megkezdődhetett, a támogatás pedig tovább gyarapodott egyetemes Egyházunk, a Maros megyei tanács és a makfalvi polgármesteri hivatal jóvoltából. Három év után megújult a templom kívül-belül – de legfőképp mibennünk.

Lenyűgöző a torony cserépsisakja, fehér köntöse, csipkézett felirata, amely megállítja az úton járót, és nemcsak tekintetét, de figyelmét is Isten felé fordítja. Egyszerű belsejét nemzeti színeink varázsolják ünnepélyessé, mint egykor, kétszáz évvel ezelőtt.

És az orgona? Az orgona hitet ébreszt, ha elszenderednénk. Lelket simogat, ha remegnénk. Jóvoltából körülvesz az áhítat hangulata... „De jó nekünk itt laknunk nálad...” – hangzik föl lelkünkből a 312. énekünk.

Október 6-án átélhettük az egykori templomszentelés hálaadó érzését, együtt lehettünk, kicsik és nagyok, itthoniak és

folytatás a 8. oldalon

Lázár Levente

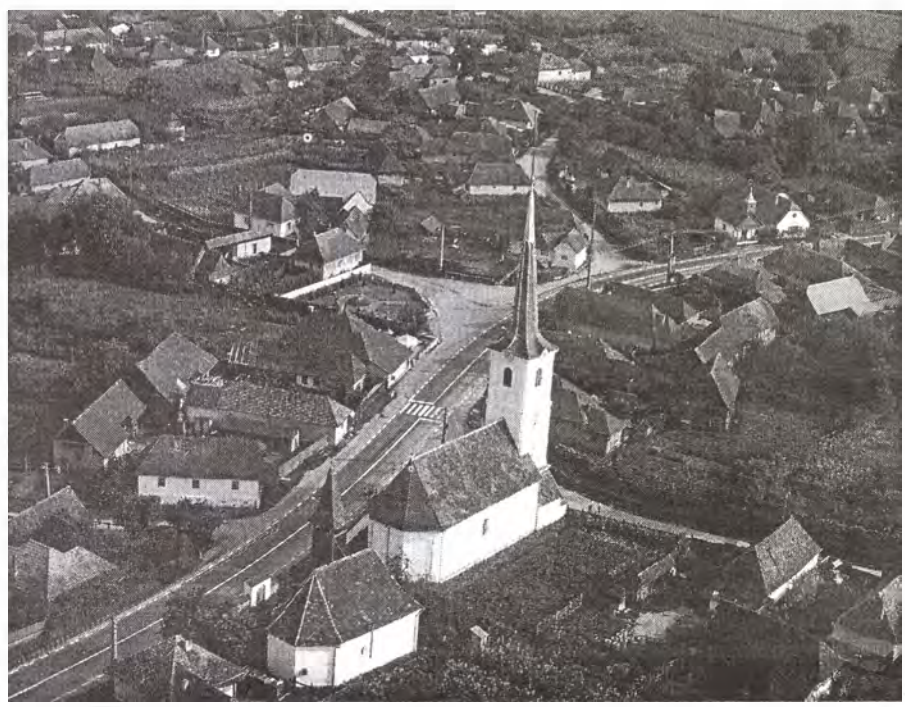

„De jó nekünk…"

folytatás a 7. oldalról

tengeren túliak, halandó és örökkévaló értékek.

Ezt a lehetőséget használom arra, hogy köszönetet mondjak az egyházközség gondnoka és a magam nevében mindazoknak, akiknek segítsége nélkül nem lett volna ünnepünk. Köszönet illeti a csokfalvi egyházközség keblitanácsát, nőszövetségét, Raffay Zoltánt, aki nemcsak erre az alkalomra, de minden konfirmációkor, illetve a zsinaton biztosította az emléklapok keretezését. Isten áldása legyen életükön! Élmény volt együtt dolgozni és együtt hinni. Mint ahogy jó érzés lesz továbbra is együtt remélni.

Aki pedig Csokfalván jár, kérem, figyeljen torony-feliratunkra, hogy soha meg ne feledkezzünk Istenről és egymásról:

„ÁLLJ MEG UTONJÁRÓ KI ITT ALÁ S FEL JÁRSZ,
MUNKÁDÉRT ISTENTŐL MINDENBEN ÁLDÁST VÁRSZ.
NÉZD MEG EZEN TORONY HELYSÉGÜNK DÍSZÉRE,
ÉPÜLT AZ EGY ISTEN HÍV TISZTELETÉRE."

Nagy László Maros-köri esperes köszönti az időseket

Idősek világnapja Marosvásárhelyen

A marosvásárhelyi Unitarcoop Alapítvány több mint tíz éve áll az idősek és betegek szolgálatában. Jelmondata: „Nem egy másért, hanem egymásért." Az elmúlt évben egy hollandiai pályázatból felújíttattuk a Bolyai utca 23. szám alatti székházat és berendeztük a szolgálathoz szükséges eszközökkel. A marosvásárhelyi és a Maros megyei Tanácstól megnyert pályázati pénzekkel élelmiszercsomagokkal segítjük a kisnyugdíjasokat. Közel egy évig minden hétfőn közérdekű orvosi előadásokat tartottak a Bolyai téri és a kövesdombi egyházközség tanácstermében a meghívott orvosok, gyógyszerészek, tanárok. Egész héten működik a nyugdíjasok klubja, ahol találkozhatnak az emberi szóra is vágyók, és hasznosan tölthetik el délutánjaikat. Az alapítvány kirándulásokat és színházlátogatásokat szervez a tagoknak. Így juthattak el nagyon sokan Dévára, Marosvécsre, a helikoni találkozók színhelyére, Szejkefürdőre. Már hagyományossá vált a kosaras bál és az öregek napjának megszervezése. Az idén október 1-jén, az idősek világnapján negyven idős testvérünk találkozott a Kék gyöngy vendéglőben. Az ebéd után verseket olvastak fel és egyházi énekeket, nótákat énekeltek. Kellemes élményekkel gazdagodott mindenki. Vasárnap, október 7-én az Unitarcoop Alapítvány mind a két templomunkban istentisztelet után köszöntötte az időseket, és kaláccsal, üdítővel kínálta őket. (*N. L.*)

Október 13-án a tordatúri unitárius egyházközség templomkertjében kopjafás emlékoszlopot avattak a Tordatúr határában elesett és eltemetett 52 honvéd emlékére. Az ünnepségen Bodor Rozália Piroska lelkész üdvözölte az egybegyűlteket, majd Pataky József, a Tordai Honvéd Hagyományőrző Bizottság elnöke köszöntője hangzott el. Az emlékoszlopot a tordatúri felekezetek lelkészei – Bodor Rozália Piroska unitárius, Geréb Dénes református lelkészek és Kádár István római katolikus plébános-esperes – áldották meg.

Október 31-én, a reformáció napján, az unitárius teológiai hallgatók teológiai tanáraik vezetésével hagyományos módon megkoszorúzták unitárius egyházi és világi vezetők, tanárok és tudósok, valamint közéleti személyiségek síremlékét a kolozsvári Házsongárdi temetőben.

A IV. évnegyedi lelkészi értekezleteket november elején szervezték meg egyházköreinkben, az alábbiak szerint: 5-én Alsófelsőszentmihályon a kolozs-tordai egyházkör, 6-án Székelykeresztúron a székelykeresztúri egyházkör, 7-én Brassóban a háromszék-felsőfehéri egyházkör, 8-án Haranglábon a küküllői egyházkör, 9-én Ravában a marosi egyházkör és 15-én Székelyudvarhelyen a székelyudvarhelyi egyházkör lelkészei számára. Az értekezletek előadását dr. Rezi Elek teológiai rektor tartotta *A hitvallások jelentősége és időszerűsége* címmel.

Az Unitáriusok és Univerzalisták Nemzetközi Tanácsa (ICUU) a németországi, Rajna-menti Oberweselben tartotta kétévenként sorra kerülő közgyűlését és konferenciáját. Egyházunkat a közgyűlésen dr. Szabó Árpád püspök és dr. Máthé Dénes főgondnok képviselte, valamint Kovács István sepsiszentgyörgyi lelkész, a Végrehajtó Bizottság tagja; megfigyelői minőségben jelen volt Gyerő Dávid előadótanácsos is.

A Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karára november elején újabb rangos vendégtanár érkezett: Rosemary Chinnici pásztorálpszichológus az Egyesült Államokból, Kaliforniából. A teológiai hallgatók számára november 5–9. között tartott előadás-sorozatban Chinnici a lelkészek szakmai formálódásának, majd magatartásának egyik fontos vonatkozására: a szakmai etika kérdéskörére összpontosított, *Professional Ethics* címmel.

4. sz. JEGYZŐKÖNYV

az Egyházi Képviselő Tanács 2007. szeptember 21-én tartott rendes üléséről

Jelen vannak:

Hivatalból: Dr. Szabó Árpád, dr. Máthé Dénes, Kolumbán Gábor, dr. Rezi Elek, Szabó László, Farkas Dénes, Nagy László, Nagy Endre, Szombatfalvi József, Kedei Mózes, Pap Mária, dr. Kovács Sándor, Varró Margit, Rüsz Fogarasi Tibor, Asztalos Klára, Sándor Krisztina, Kun Csaba, Székely Botond.

Választott tagok: Bálint B. Ferenc, Kovács István, Csete Árpád, Andorkó Ferenc, Csáka József, Gazdag Géza, Erdő László, Orbán Pál, Péterffy Miklós, Czimbalmos Kozma Csaba, László János, Farkas Emőd,

Igazoltan hiányzik: Popa Márta, Balázs Sándor, Bartha Alpár, Székely Kinga-Réka

Előadótanácsosok: Gyerő Dávid, Vörös Alpár, Dácz Tibor.

59. A 60. sz. egyházi ének eléneklése és Nagy Endre imája után Kolumbán Gábor főgondnok-elnök üdvözli a megjelenteket, megállapítja a gyűlés szabályszerű összehívását a vonatkozó számú meghívóval, a határozatképességét, és megnyitja az ülést. Kéri a tárgysorozat elfogadását, az esetleges módosító javaslatokkal. Üdvözli a Harvest Hope Alapítvány észak-amerikai képviselőit. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri Andorkó Ferenc, Gazdag Géza és Farkas Dénes tagokat. Felkéri dr. Máthé Dénes főgondnokot, hogy méltassa a kolozsvári unitárius kollégium alapításának 450. évfordulóját.
Kolumbán Gábor javasolja, hogy a Harvest Hope Alapítvány képviselőinek a beszámolóját hozzuk előbbre, az első csomag után.
Gyerő Dávid javasolja, hogy az időközben beadott két beadványt is vegyük fel a tárgysorozatra.

Az Egyházi Képviselő Tanács (a továbbiakban EKT) a megnyitót tudomásul vette, a tárgysorozatot a módosító javaslattal, és a jegyzőkönyv hitelesítésére tett javaslatot elfogadja.

60. Jelentés az Egyházi Főhatóság közigazgatási munkájáról: az elintézett ügyekről és az egyházképviseletről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az Egyházi Főhatóság általános munkájáról, az elintézett ügyekről és az egyházképviseletről előterjesztett jelentést.

Kolumbán Gábor főgondnok javaslatára az EKT kérte a jelentés kiegészítését a kellő helyen azon pontosítással, hogy a Főtanács ülését kvórum hiányában be kellett rekeszteni.

László János javaslatára az EKT kérte az elnökséget, hogy a lelkészek menedzseri képzésére nézve tegyen javaslatot egy következő ülésen.

61. A Misszió Bizottság szeptember 20-i ülésének jegyzőkönyve.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Misszió Bizottság 2007. szeptember 20-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

62. Lelkészképzés a PTI Unitárius Karán.

Az EKT a lelkészképzéssel kapcsolatban az alábbi határozatokat hozta:

Az EKT tudomásul vette az I. évfolyamra kiírt felvételi vizsga eredményét, amely szerint az I. évfolyamra a 2007–2008-as tanévben öt hallgató iratkozott be: Léta Zsolt Havadtőről, Lőrinczi Levente és Mátéfi Tímea Szentábrahámról, Major László Csekefalváról, valamint Molnár Imola Felsőrákosról.

Az EKT tudomásul vette a teológiai pótszakvizsgáról szóló jegyzőkönyvet. A pótvizsga eredményeképpen Sípos László 6,59-es általános eredménnyel gyakorló segédlelkészi képesítést szerzett.

63. A Harvest Hope Alapítvány vezetőinek bemutatkozása.

Az EKT meghallgatta Will Saunders és Cecilia Kingman egyesült államokbeli unitárius lelkészek előadását a Project Harvest Hope történetéről, céljairól, terveiről.

64. Jelentés az elnökileg elintézett VEN- és oktatási ügyekről.

Az EKT a VEN és oktatási ügyekről szóló jelentést egyhangúlag elfogadja.

65. A VEN-bizottság szeptember 20-i ülésének jegyzőkönyve.

Az EKT a jegyzőkönyvet egyhangúlag elfogadja.

66. A Nyugdíjintézet vezető tanácsának ülésén felvett jegyzőkönyv.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette a Nyugdíjintézet vezető tanácsának szeptember 21-i ülésén felvett jegyzőkönyvet.

67. A szociális koordinátor jelentése az elvégzett munkáról.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette Veress Enikő szociális koordinátor jelentését az előző ülés óta elvégzett munkáról.

Dr. Szabó Árpád püspök és az elnökség szeptember 20-i ülésén megfogalmazott javaslatára az EKT úgy határozott, hogy egyházközségeinkben az ősz folyamán újabb gyűjtési akciót szervez a Kedei Delinke Segélyalap javára.

68. Jelentés az elnökileg elintézett gazdasági ügyekről.

Az EKT jóváhagyólag tudomásul vette az elnökség jelentését az elintézett gazdasági ügyekről.

69. A Debreceni Unitárius Egyházközség kérése Orbán Erika lelkész munkavállalásáról.

Az EKT az elnökség előterjesztésére a Debreceni Unitárius Egyházközség kéréséről 4 tartózkodó szavazat mellett azt a határozatot hozta, hogy nem járul hozzá Orbán Erika lelkész munkavállalásához a Debreceni Unitárius Egyházközség lelkészi állásában.

Az EKT véleménye szerint a nevezett lelkészi állás betöltéséhez a lelkészi munkában jártas, tapasztaltabb lelkészre van szükség. Ugyanakkor Orbán Erika lelkész szolgálatát a tanács a kórházlelkészség területén kívánja értékesíteni, mint amely területre éveken át szakosodott.

70. A Főtanács félbemaradt ülésével kapcsolatos intézkedés.

Az EKT a Főtanács félbemaradt ülésével kapcsolatosan az alábbi határozatokat hozta:

Nagy László javaslatára az EKT 3 ellenszavazat mellett úgy határozott, hogy az elnökség levélben hozza az igazolatlanul hiányzó, illetve az igazolatlanul eltávozott főtanácsi tagok tudomására azon tényt: a főtanácsi ülés csődje az ő személyes hozzájárulásának is köszönhető.

Az EKT novemberi ülése rendkívüli jelleggel bír: első részében a tanács számba veszi a főtanács júliusi üléséről elmaradt napirendi pontokat, és azokkal kapcsolatban határozatot hoz.

Az EKT Szabó László javaslatait a Főtanács idejére vonatkozólag a 2008. januári rendkívüli EKT idejéig halasztja.

71. Beadványok.

– Pap Mária beadványát, miszerint a külföldön tanult akadémiták tapasztalatainak kiértékelését valamint az ezzel kapcsolatos javaslatokat az év végéig készíthesse el, az EKT egyhangúlag jóváhagyta.

– Az ULOSZ beadványával kapcsolatban dr. Szabó Árpád püspök javaslatára 1 ellenszavazat és 1 tartózkodás mellett úgy határozott, hogy felkéri a bentlakási felügyelő bizottságot, valamint a bentlakási pályázatokat elbíráló bizottságot egy átfogó pályázati rendszer elkészítésére és az EKT elé terjesztésére.

72. Kimutatás a kolozsvári ingatlanok fejlesztési lehetőségeiről.

Az EKT köszönettel tudomásul vette az elnökség kimutatását a kolozsvári ingatlanok fejlesztési lehetőségeiről.

K. m. f.

Dr. Szabó Árpád	Kolumbán Gábor	Dr. Rezi Elek
püspök	*főgondnok*	*főjegyző*

Hitelesítők:

Andorkó Ferenc — Gazdag Géza — Farkas Dénes

Álmunk valóra vált

„Örülni fog a szívetek és senki sem veszi el tőletek a ti örömötöket."
(Jn 16,22)

Botfalu kicsiny unitárius gyülekezet, Sepsiszentkirály társegyházközsége. Egyházközségünk pontos megnevezése tehát: Sepsiszentkirály-Botfalu. A második vasárnaponként megtartott istentiszteletekre a szentkirályi lelkész őszinte szeretettel megy, és hirdeti az Isten igéjét. Az egy Istenben bízó igaz unitárius hívek igyekeznek megjelenni az Isten házában és együtt imádkozni.

Az istentisztelet után próbálunk időt szentelni mindig egy pár perces beszélgetésre, hogy botfalusi híveink is – a távolság ellenére – közel maradjanak Szentkirályhoz.

Egy beszélgetés alkalmával meséltek arról, milyen jó lenne, ha saját úrvacsorai kelyhük lenne. Feljegyeztük a gondok „listájára". Sepsiszentgyörgyön egy régiségkereskedésben akadtunk rá egy ezüstözött úrvacsorai kehelyre és kis üvegkancsóra. Úgy gondoltuk, a célnak megfelel. Közlésünket csillogó szemek és pénzadomány fogadta. Később az egyházközség tagjai elárultak egy meglepetést: a kelyhet Bedő született Csepregi Rozália adományozta az elhunyt szülők emlékére. A kehelybe sikerült bevésetni az adományozó nevét is. Adományával Bedő Rozália örömet szerzett a gyülekezetnek, örök lángot gyújtott meg, a szeretet lángját – elhunyt szeretteire emlékezve.

Bálint György botfalusi gondnok szeme könnybe lábadt, amikor meglátta az asztalon díszelgő adományt, és annyit mondott: „Álmunk valóra vált, és lelkileg is gazdagabbak lettünk." A botfalusiak az úrvacsoravétel alkalmával büszkén veszik majd kezükbe a kelyhet, és hálásak, hogy még vannak ilyen lelkes adakozók.

Erőt, egészséget a Sepsiszentkirály-Botfalu egyházközség tagjainak, hogy egymás terhét, gondját tovább tudják hordozni!

Adorjáni Gyöngyvér

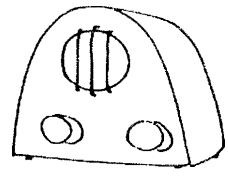

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
december 19.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
november 11., december 2.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert,
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
november 17., december 8., 22.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkesztik: Csáki Levente, Gál Zoltán és Szabó Előd.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

December 2-án van Csanádi Pál teológus-orvos, püspök halálának 375-ik évfordulója. Sírköve 1911-ben még kolozsvári Házsongárdi temető kápolnája mellett volt, azóta viszont nyoma veszett. Vele együtt ma tizenhat unitárius püspök végső nyughelyét nem ismerjük.

Egy régvolt püspök emlékére

Csanádi Pál egy Temesvár környékéről származó, szabad állapotú erszénygyártó fiaként született 1572-ben, miután e buzgón vallásos iparos több gyermeke is meghalt.

Apjának szándékában állt, hogy fiát vallásos pályára adja, de gondoskodni már nem tudott róla, mert a gyermek születését csak pár évvel élte túl. Elözvegyült felesége a neveltetés költségeit nem tudta állni, így az eklézsia közbenjárására egy külsőmonostori, rendkívül vallásos embernek, Csanádi Ferencnek adta a fiút, annak jobb sorsában bízva. Ez a Csanádi – akitől egyébként a későbbi püspök családneve is származik – a fiút a tógás diákok sorába léptette, így Pál Enyedi György tanítványaként vált 1595-ben, huszonhárom évesen a torockói iskola igazgatójává. Itt papi tiszttársa a későbbi Enyedi-fordító, Toroczkai Máté volt. 1597-ben, Enyedi György halála után Toroczkai került a kolozsvári eklézsia élére, s vele ment az ifjú Csanádi is Kolozsvárra, ahol Járai János után segédtanítóként tevékenykedett. Egy év elteltével a tordai gimnáziumban kapott hivatalt, az iskola igazgatójává tették.

1599-ben Mihály vajda fosztogató hadai Tordát is elérték, így Csanádi menekülni kényszerült. Az év végét már Kolozsváron töltötte, ahonnan hamarosan Kromer Andrással együtt itáliai tanulmányútra indult. Öt évi peregrináció után 1608. március 24-én mint filozófia- és medikusdoktor tért vissza Erdélybe. Kromer András hazaérkezett ugyanez év június 20-án, s kettejüket a kolozsvári iskola igazgatásával bízták meg. Csanádi 1613-tól mégis egyedül vitte a hivatalt, mert peregrinustársát abban az évben rablók gyilkolták meg Feleken. 1632-ben, Radetius Bálint halála után Csanádit választotta meg a dicsőszentmártoni közzsinat püspöknek. Több mint négy évi püspökség után, 1636. december 2-án vagy 5-én halt meg Kolozsvárt gutaütés következtében, és december 9-én temették el a Házsongárdi temetőben. Sírjának leírását Herepei János adja, ő fejti meg, hogy egy réztáblát helyeztek el a püspök koporsójában, vélhetően annak nyakába akasztva.

Életműve tekintetében sokkal átláthatatlanabb a helyzet. Az egyháztörténet-írók felettébb nagyvonalúan járnak el, amikor Csanádi munkáit igyekszenek lajstromba venni. Ferencz József pusztán kéziratos munkákat említ, Aranyosrákosi Székely Sándor is csak kéziratokról beszél, illetve egy 1615-ös munkát emel ki közülük.

P. B.

Pásztori kúrálásokról

A népi bölcsesség rövid, magvas szólásokban, közmondásokban fogalmazza meg azt, hogy minden élő e földön „kúrálást", azaz táplálást, gondozást, törődést igényel. Ahhoz, hogy valaki/valami megmaradjon, gondozni kell, „kúrálni" a növényt, az állatot, az embert egyaránt ahhoz, hogy „jó karban" élhessen. Ha az említettek életéből e gondozás kimarad, akkor a kiszáradás, a kimúlása, a megbetegedés vagy akár az időnap előtti kipusztulás következik be.

A jól gondozók tapasztalata, hogy a jól gondozottak jó esetben meghálálják a kúrálást. Ezért születhettek e közmondások: Aki jó magot vet, jó aratást vár. A lovat nem ostorral, hanem abrakkal kell megindítani. Kúráld magadat, ember lesz belőled.

Októberben Illyefalván a KIDA-központban ismét jól fogott a pásztori kúrálás. Újszerű/korszerű, égetően szükséges lelkigondozói képzés folytatásának lehettünk résztvevői.

E képzési lehetőség alapjaihoz, előzményeihez tartozik, hogy a Sepsiszentgyörgyi Unitárius Egyházközség és az Utrechti Remonstráns Gyülekezet testvérkapcsolata, illetőleg Kovács István, az Unitárius Lelkészek Országos Szövetségének elnöke és Florus Kruyne remonstráns gyülekezeti és kórházi lelkipásztor, CPE-képzésvezető személyes kapcsolata erdélyi unitárius papok lelkigondozói képzésének „kiváltságos" alkalmait eredményezte. Holland remonstráns részről 2003 nyarán megtörtént a felajánlás, erdélyi unitárius oldalról pedig annak a felismerése, hogy e lehetőséget meg kell ragadni, a lelkészek és a lelkigondozott híveink javára kell fordítani.

2004 októberében került sor az első csoportos tevékenységre, erről Pap Mária esperes-lelkész tájékoztatta az olvasókat (*Ki vigyáz a vigyázókra?* Unitárius Közlöny 2004 november–december. 7–8. o.).

2007 októberéig 26 erdélyi unitárius lelkész vett részt tevékenyen az angol nyelvű képzéseken, amelyeket Florus Kruyne és Sietse Visser börtönlelkipásztor, kontextuális pasztorációs képzésirányító szakavatottan, gyakorlati segítségnyújtással vezettek.

E képzésekkel járó pénzügyi kiadások fedezése egy – zömében protestáns – holland ökumenikus alapítvány vezetőségi tagja (Jan Kraaijeveld rotterdami protestáns lelkipásztor) segítségével, az ULOSZ anyagi támogatásával és a képzéseken részt vevők személyes hozzájárulásával valósult meg. Felszabadult tanulási légkört teremtett meg, hogy a résztvevők szolgálati helyettesítése a tanulás idejére megoldódott, a napi háromszori étkezés, az elszállásolás biztosítva volt.

Szakvezetőink elmondták, hogy számukra is hasznos tanulást és tapasztalatszerzést jelentenek e csoportmunkák. A jövőre nézve további segítségüket ajánlották fel, jónak látnák (és az eddigi résztvevők is), ha a képzést igénylők legalább ötször öt napos „pásztori kúráláson" vehetnének részt, amelyeken a kontextuális lelkigondozás, a gyakorlati hittudomány és lélektan friss eredményeivel lehet ismerkedni, foglalkozni, majd segítően, építően alkalmazni egyházi szolgálatainkban.

Korszerű lelkigondozói tevékenységünk érdekében úgy látom, hogy élnünk kell e lehetőségekkel, az újszövetségi biztatásból (ApCsel 20,28a) pedig azt is kiolvasom, hogy pásztorokként önmagunkat jól kell „kúrálnunk" ahhoz, hogy az egész nyájat helyesen gondozhassuk.

Pálffy Tamás Szabolcs

Erdély kövei

Bíró Gábor dokumentációs kiállítása

Október 23-án rendhagyó kiállítás-megnyitón vehettünk részt a sepsiszentgyörgyi unitárius egyházközség tanácstermében: id. Bíró Gábor építész munkáiból állított ki, rajzokat és fényképeket Erdély középkori templomairól. Kovács István helybeli lelkész megnyitó beszédében méltatta Bíró Gábort, templomunk tervezőjét. Sajnálatos, hogy három eddig megjelent könyve közül ma már egy sem kapható. Ezek a munkák pedig nagyon megérdemelnék az utánnyomást.

Bíró Gábor röviden bemutatkozott: Kolozsváron született, a budapesti műegyetemen szerzett építészi oklevelet, magyar katonaság alatt amerikai fogságba esett. Később Marosvásárhelyen kapott állást. Korán felismerte a népi építészet szépségét. Munkája során fényképeket és építészeti értékű dokumentációt gyűjtött. Felismerte a globalizáció legfőbb veszélyét, és ahol csak lehet, hangot is ad neki: szót emel a helyi értékek rombolása ellen.

Mi a szép a népi építészetben? – teszi fel a kérdést. – Az őszinteség – hangzik az egyszerű válasz.

– Kívánom – mondja Bíró Gábor –, hogy e kis emlékkel térjünk haza otthonainkba. Nem hagyjuk magunkat elveszíteni a globalizáció révén. Úgy építsünk, ahogy mi szeretnénk, ahogy szüleink, nagyszüleink építettek.

A kiállításon ízelítőt kaphattunk Háromszék, a Küküllő-vidék, Kalotaszeg, Udvarhely, Csík és a Mezőség középkori templomairól, rajzokon és fényképeken. Betekintést nyerhettünk az erdélyi nép rendszeretetéről a nagybaconi, torockói, mérai és zetelaki utcaképek révén. Kiváló térkép szemléltette középkori eredetű templomainkat és az azok hatására épült építészeti emlékeinket.

Ferenczi Mária Magdolna

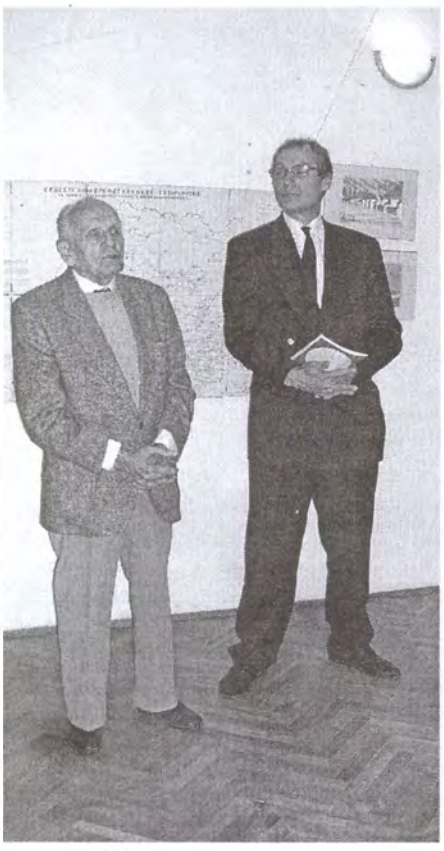

Id. Bíró Gábor és Kovács István lelkész

Nagy Károly tordatúri unitárius gondnok emlékére

„Boldogok a békességre igyekezők, mert ők Isten fiainak mondatnak"
(Mt 5,9)

Isten lángot gyújtott teremtményei lelkében, hogy ez a fény utat mutasson a világban, de egyben az ég felé is, jelezve, hogy az ember élete össze van kötve az ég Urával, gondviselő Atyánkkal.

Ez a fény nem más, mint vallásos hitünk, meggyőződésünk. Ahol e hit fénye világít és beragyogja a családot, a falut, ott szeretet, béke honol és reménység van.

Ilyen fény világított néhai Nagy Károly gondnok életében egész életen át. Tettekkel bizonyította hitét, nem hangzatos szavakkal.

Október 13-án Tordatúrban nagy eseménynek lehettünk tanúi. Kopjafás emlékművet avattunk a második világháborúban elesett 52 magyar honvéd és 11 tordatúri magyar katona tiszteletére. Az emlékművön található kopjafát Nagy Károly gondnok faragtatta saját költségén, és ő maga is leplezte le az ünnepély alkalmával. Mint délceg királyfi, büszkén, egyenes tartással, de örömkönnyekkel a szemében állt a kopjafa mellett, hiszen e nagy esemény alkalmával megmutathattuk, hogy e kicsiny egyházközség nagy dolgokra is képes. Büszkék és boldogok voltunk mindannyian a teljesítményre, hogy aztán két napra rá vigasságunk gyászra forduljon. Futótűzként terjedt el a hír, hogy meghalt az unitárius gondnok! Hirtelenül távozott az élők sorából az az ember, aki a család gondjai, társadalmi kötelességei mellett a tordatúri unitárius közösség ügyeit is magára vállalta. Hű gondnoka volt a szépnek, jónak, nemesnek, igaznak – és az egyházközség javainak, ezért tisztelettel és megbecsüléssel vette körül a közösség. Hisszük, hogy „eltétetett számára az örök élet koronája".

1938-ban született Tordatúrban, a Brassai Sámuel Líceumban érettségizett. Munkáját a túri kőbányában kezdte, majd a tordai cementgyárban dolgozott, majd technikusként a szindi kőbányában. Huszonhárom évesen megtalálta élete társát, Nagy Jolánt, akivel 44 évet élt boldog házasságban. Együtt álmodták tovább a jövőt a pontosság, a rend és a békesség jegyében. Nyugdíjaztatása után a polgármesteri hivatalnál tanácsosként dolgozott, illetve a földmérő bizottságban tevékenykedett, és a magyarság ügyeit is próbálta képviselni, ahol csak lehetett. Az egyházközségben négy évig volt pénztáros, öt évig gondnok. Istenem, mennyi mindent átéltünk ez öt év alatt! Részt vállalt minden közmunkában, amikor templomjavításról vagy akár a lelkészi lakás felújításáról volt szó. Szépen és gondosan megszerveztük 2006-ban a lelkészbeiktató-ünnepélyt és most, október 13-án a kopjafaavató ünnepélyt. Október 15-én szíve megszűnt dobogni, és lelke Istenhez tért vissza. Örökségül élete példáját hagyta ránk: „én példát adtam nektek, amiképpen én cselekedtem, ti is akképpen cselekedjetek."

Nehéz a tragikus tényt elfogadni, és belenyugodni a veszteségbe. A vigasz azonban mindannyiunk számára a köznapi élet gondjai között a helytállás, a segítőkészség, amelynek Nagy Károly élete ékes bizonyítéka volt. *Élnünk* kell, hogy úgy szolgáljunk, ahogyan ő szolgált a maga csendes, szelíd lelkületével. Élnünk és továbbhaladnunk, hogy példáját emlékezetünkben minél hosszabb ideig megtartva közösségünk jövőépítői maradhassunk.

Büszkén valljuk, hogy értünk élt, és ígérjük, hogy sírja örök tisztelet határköve lesz számunkra. Emléke legyen áldott!

Bodor Piroska

Több hónappal ezelőtti mulasztásunkat próbáljuk jóvátenni alább, abban a hitben, hogy az emlékidézésnek mindig ideje van.

2007. augusztus 18-án hosszú és súlyos szenvedés után, 82 éves korában Alsójárában elhunyt özvegy Szathmáry Józsefné, született Bahulka Mária-Rozália.

Kolozsvári polgári családban született. 46 éven keresztül hűséges és öntudatos hitvestársként, mély hittel és áldozatkészséggel töltötte be a lelkész-feleség áldott hivatását néhai férje oldalán. Nehéz életük ellenére is sugározta hitvestársi, édesanyai és nagyanyai szeretetét egész családja felé.

Temetésére augusztus 20-án került sor az alsójárai unitárius templomból. A temetési szertartást Szathmáry-Incze Kornél alsójárai lelkész végezte.

Az alsójárai temetőben Benedek Sándor nyugalmazott kolozs-tordai esperes méltatta az elhunyt életét és idézte föl emlékét.

A temetésen jelen volt Farkas Dénes kolozs-tordai esperes, Bálint-Benczédi Ferenc köri jegyző, Székely Miklós volt esperes, kövendi lelkész és Szabó Zoltán központi közigazgatási ügyintéző.

Drága elhunytunk nyugalma legyen Istentől megáldott a járai anyaföldben, emlékét Isten fényesítse az örök életben! (*Sz.-I. K.*)

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (nevét, a kórházat és a kórterem számát) a következő telefonszámokon bejelenteni:

Török Áron, Sepsiszentgyörgy, **0267-316201**,

Katona Dénes, Székelyudvarhely, **0266-213100**.

Ferenczi Enikő, Kolozsvár, **0740-063767**.

Tiszteletadás az időseknek

„A legfőbb művészet tudod mi? Derűs szívvel megöregedni!"

Október második vasárnapján az „Idősek vasárnapját" tartottuk Csíkszeredában. Istentisztelet keretében ünnepeltük idős, hetven év feletti egyháztagjainkat.

Krizbai Béla lelkész imájában Istenhez szólt az egybegyűltekért, de azokért is, akik nem tudtak eljönni, és azokért, akik már nincsenek közöttünk. A prédikáció alapgondolatát a 2Móz 20,12 adta: „Tiszteld apádat és anyádat, hogy hosszú ideig élhess azon a földön, amelyet Istened, az Úr ad neked!" Az alapgondolat természetesen egyetemes üzenetű, de e napon elsősorban az ifjakhoz szólt. Az istentiszteletet a kántornő csengő hangja és a nőszövetség kis ünnepi összeállítása követte, amelynek keretében csodálatos verseket hallottunk. Jó érzés volt látni az idős arcokon az örömet, hiszen minden idős szeretetre vágyik

Végezetül minden ünnepelt egy szál virággal, emléklappal és édességcsomaggal távozott a templomból. Ezután következett a nőszövetség által szervezett szeretetvendégség süteménnyel, kaláccsal és a gondnokné asszony által főzött édes-aromás teával kínálták meg a vendégeket. Adja Isten, hogy jövőre is együtt lehessünk! (*Kiss Pap Ilka*)

„Adj, Istenem, bölcsességet, / vágyaimnak csendességet, / illedelmes öregséget / s könnyű véget, könnyű véget" (Áprily Lajos)

Október 7-én negyedik alkalommal tartottuk meg az Öregek vasárnapját Homoródjánosfalván. Ezek az idős egyháztagok, akik ünnepelni jöttek, még olyan világban nőttek fel, amikor a ráncoknak tisztelet és odafigyelés járt. A mai ránctalanító krémekkel elárasztott társadalom megfeledkezik erről a tiszteletről és az odafigyelésről, és igyekszik problémaként feltüntetni az öregedést. Az ünnep istentisztelettel kezdődött, amelyen a szépkorúak csoportja együtt, a hagyományos asszonyi padokban hallgatta a lelkészt. Bár évről évre egyre több fiatal jön el megtisztelni az öregeket, ilyenkor látszik, hogy a rendszeres templomlátogatók nagy része hetven év feletti.

Az idősek közösen egyházi énekeket szólaltattak meg, majd a nőszövetség részéről Jobb Aranka verssel köszöntötte őket. A gyerekek átadtak egy-egy szál virágot és egy kis versgyűjteményt, amely öregeknek, öregekről szól.

A kultúrotthonban közös ebéddel folytatódott az ünnep. Az ebéd előkészületeit az öregek bizottsága (Forró Béla, Tímár Mózes és Mezei Irénke) szervezte. Lelkes kisegítőik Bodola Elza és László Erzsébet voltak. A bizottság előrelátásának köszönhető, hogy jó falusi szokás szerint másnap még „kontyolóra" is futotta. (*Simó Melinda*)

„Igen szép ékes korona a vénség, az igazságnak útjában találtatik" (Péld 16,31)

A kedvezőtlen időjárás ellenére húsz nyolcvan évesnél idősebb vett részt az ötödik „Öregek vasárnapján" Magyarszováton október 21-én. Az alkalomhoz illő lelkészi dicséretet rövid, de könnyekig megható ünnepi műsor követte. A jelképes ajándékok, egy emléklap és egy zsebkendő kiosztása után az ünnepség a gyűlésteremben szeretetvendégséggel folytatódott. A finom ételek és a maradandó emlékeket felidéző beszélgetés közben észrevétlenül elröppent több mint három óra.

Azzal búcsúztunk, hogy jövőre ismét megtartatik az „Öregek vasárnapja", annál is inkább, mert „ha az Úr akarja és élünk", jövőre a nyolcvan évnél idősebbek számaránya meghaladja a 10%-ot a 482 lelket számláló egyházközségben. (*Balázs Katalin*)

„Ne félj és ne rettegj, mert veled van Istened, az Úr, mindenütt, amerre csak jársz." (Józs 1,9)

Szeptember 22-én a medgyesi unitárius templom megtelt kedves, találkozni vágyó gyülekezeti tagokkal.

A templomban levő sok virág, a szép őszirózsák és a hideg reggelek után is viruló rózsák mind-mind azt sugallták, hogy az elmúlásban is vannak virágok, vannak szépségek és örömök. Ilyen öröm volt együttlétünk is: a hetven évet betöltött híveink fogadására gyűltünk össze.

Találkozónk istentisztelettel kezdődött. A szószéki szolgálatot Cseh Dénes helyi lelkész végezte. Beszédét a címben idézett (Józs 1,9) bibliai versekre alapozta, hangsúlyozva a következőket: ha belefáradtál az élet küzdelmeibe, ha sokszor úgy érzed, hogy fogytán az erőd, ha magányosnak érzed magad, ha már nincs kibe kapaszkodnod és erőt, biztatást már a társtól sem remélhetsz, ha betegség súlya alatt kell vergődnöd, ne feledd, hogy van valaki, aki meghallgat, átölel, ha hozzá közeledsz.

A nőszövetség tagjai szavalatokkal és énekekkel köszöntötték az ünnepelteket. A templomból kijövet a Millennium házban rendezett szeretetvendégség keretében ünnepeltünk tovább. Az ízlésesen és gondosan megterített asztalok mellett az élénk társalgást a Nefelejcs néptánc-együttes egy csoportjának bemutatója szakította meg. De senki sem bánta, vendégeink vágig tapsoltak és együtt énekeltek a táncosokkal.

A szeretetvendégséget a helyi nőszövetség szervezte az egyházközség számos hívének támogatásával, amelyért ez úton is köszönetet mondunk. (*Cseh Jolán*)

„Áldjon meg téged, áldjon az Úr!"

Október első vasárnapján köszöntöttük a szépkorúakat a székelyudvarhelyi belvárosi unitárius egyházközségben. Nőszövetségünk tagjaival közösen nagy izgalommal készültünk erre a napra, ünnepi lélekkel és ünnepi ruhával biztosítottuk a megfelelő hangulatot, és köszöntő műsorral örvendeztettük

meg a megjelent időseket. Kedei Mózes esperes prédikációjában méltatta az eltelt dolgos, szorgalmas éveket, az aktív élet kiteljesedését, és további nyugodt szép öregkort kért a jó Istentől mindenki számára.

A szép énekek, amelyeket erre az alkalomra tanultunk meg, és az alkalomhoz illő versek méltó kiegészítői voltak a prédikációnak. Az istentisztelet végén személyesen köszöntöttünk minden résztvevőt egy szál virággal és a Csáki Júlia által készített mézespogácsákkal. Ezen az ünnepen hetven idős személyt köszöntöttünk és azon a héten tovább folytattuk a köszöntéseket. Harminc olyan személyt látogattunk meg és köszöntöttünk otthonában nőszövetségünk tagjaival, akik betegség miatt nem

jelenhettek meg az istentiszteleten. Ez igazi nagy meglepetés volt a meglátogatottak számára. A kis ajándék és virág mellett a meghitt beszélgetések jelentették a legtöbbet az egyedül élők számára. (*Blénessy Jolán*)

Isten áldja meg öregeinket!

A vargyasi nőszövetség tagjai az idén is sok szeretettel láttak hozzá az „Öregek vasárnapja" megszervezéséhez. Azokat ünnepeltük meg, akik betöltötték életük nyolcvanadik esztendejét. Harminc ünnepelt jelent meg az ötvennégy meghívottból. Békés várakozás töltötte be a templomot. Minden korosztály nagyobb számban jelent meg, mint más évközi vasárnapokon és a templomban sok volt a virág. Nagy áhítattal csendült fel az istentiszteleten az ének. A lelkész pedig arról szólt, hogy fontos tisztelni az öregeket, és hogy megérdemlik, hogy szeretettel vegyék körül őket hozzátartozóik és a gyülekezet. Az idén a község polgármesterét is meghívtuk, hogy köszöntse az ünnepelteket. A nőegylet részéről Andorkó Rozália köszöntötte az időseket, és figyelmükbe ajánlotta az elkövetkező műsort mint a gyülekezet lelki ajándékát, amelyet nekik készítettek. Énekelt a dalárda, a szeretetiskolások verseket mondtak, az ünneplésből az ifjúsági egylet is kivette részét. Minden ünnepelt emléklapot kapott ajándékba, és sok-sok virágot. Az istentiszteletet szeretetvendégség követte, ahol oldott légkörben elbeszélgettek és énekeltek a résztvevők. (*Andorkó Rozália*)

„Itt minden gyönyörű. És olyan ismerős. / Kemény Zsigmond írta, Jókai mesélte, királyok, költők, / fejedelmek vidéke. / Itt zöldebb a zöld, ízesebb a szó, tagoltabbak a napok, az évek." (*Hulej Emese*)

Igen, itt más súlya van az öregségnek is. Az első októberi vasárnapon Szentegyházán a költészet nyelvén könnyebb volt szólni az idősekhez, amikor az istentiszteletet követően egy elemista fiú és lány szavalattal, piros szekfűvel meg emléklappal köszöntötte a hetven éven felüli egyházközségi tagokat.

A nőszövetség elnöke üdvözölte az „szépkorúakat" és verset mondott tiszteletükre. A nőbizottság egyik tagja Április, Várnai Zseni és Csávossy György egy-egy költeményét olvasta fel.

Az emlékezetbe vésődő lírai gondolatok a meghatódottság könnyeit csalták a szemekbe. (*Péter Irma*)

Kézimunka-kör Torockószentgyörgyön

„Az övet pedig művészi hímzéssel készíttesd!" (*2Móz 28,39*)

Bátran állíthatom, hogy a 2007-es esztendő igen gazdag év volt a torockószentgyörgyi nőszövetség életében. Alig néhány hét telt el az UNOSZ-konferencia óta, még szinte fel sem ocsúdtunk a szeptember eleji lelkesedésünkből, a konferencia lélekemelő, szép pillanataiból, máris új feladatok vártak ránk. Október 24-e és 30-a között kézimunka-kört szerveztünk asszonyaink és fiatal lányaink számára. Segítségünkre voltak budapesti vendégeink, oktatóink: Semsey Ágnes és Devecsey Ildikó, akik csipkeverést tanítottak nekünk, valamint Zsakó Erzsébet (Zsóka néni) Kolozsvárról, aki a hímzés különböző fajtáival ismertetett meg. Célunk volt továbbá – a vert csipke-készítés tanítása mellett – a torockószentgyörgyi babaöltöztetés, illetve a népviseleti darabok megismerése. Vendégeink napról napra egyre több házhoz látogattak el, hogy a még megőrzött népviseletet számba vegyék, lefényképezzék, egyféle digitális archívumot összeállítva. Körülbelül 120 viseleti darabot mértek fel, majd fényképeztek le szakszerűen. Gyönyörű volt látni a még fellelhető torockószentgyörgyi viseleti darabok és kézimunkák sokaságát, a háziak részéről a kedves és nyílt fogadtatást, amelyben vendégeinknek részük volt.

Délelőtti foglalkozásainkon általában csipkeverést tanultunk, délután a fiatalok bevonásával bogozással készült divatos karkötőket készítettünk. A kézimunka-tanfolyam újdonsága volt még a hibás, foszlott népviseleti darabok javítása: kendőket és kötényeket sikerült megjavítanunk modern technikával.

Nemcsak a viseleti darabok, hanem a csipkeverők tábora is gyarapodott, néhányan egymástól tanulták a mesterség egyes fortélyait. Az utolsó napokban a csipke-

folytatás a 14. oldalon

Koppándi Éva

A *Nők Világa* terjesztésére folytatjuk a 2007-ben bevált egyéni vagy csoportos előfizetéses rendszert.

A 2008. év három lapszámára az előfizetés postaköltséggel együtt 6 lej. **Sigmond Júlia** 2007. december 31-ig várja az előfizetők jelentkezését:

- postán: **400750 Cluj-Napoca o.p. 1, c.p. 200**
- személyesen
- a köri elnökök közvetítésével

Kézimunka-kör

folytatás a 13. oldalról

verő párna elkészítését is megtanultuk, valamint botókákat (batyikókat) készíttettünk a faluban asszonyaink számára. Jó volt együtt tanulni, örültünk minden apró sikerélménynek, és azt hiszem, a keresztszemes és a rámán-varrottas hímzés élő hagyománya mellé sikerül újratanulnunk a torockói és torockószentgyörgyi vert csipke mára már kihalt hagyományát.

Egy hét alatt megtanultuk újra értékelni a ládafiában, a fiókok mélyén megbújó népviselet rendkívüli gazdagságában rejlő megtartó erőt. A budapestiek segítségével próbáltuk megtalálni azokat az anyagokat és technikákat, amelyekkel a viselet hiányos, elrongálódott darabjait pótolni tudjuk.

Szeretnénk folytatni a kézimunka-kör által megkezdett irányt, szeretnénk felleltározni a faluban található összes népviseleti darabot, a hiányos, sérült részeket javítani ma létező anyagokból, fiataljainkkal megszerettetni a kézimunkát, és tudatosítani a népviselet szépségét és a benne rejlő lehetőségeket.

„A köntöst lenből szövesd meg mintásra, és a süveget is lenből készíttesd! Az övet pedig művészi hímzéssel készíttesd! [...] Öltöztesd föl azokba testvéreidet." Mózes második könyve adja számunkra az igazi ösztönzést, hogy díszes örökségünket védjük, ápoljuk és – nem utolsósorban! – viseljük.

ifjúsági oldal

A X. ODFIE Ifjúsági Vezetőképző

Az elmúlt két évben sorozatosan jubileumi alkalmak követték egymást az ODFIE rendezvényeinek sorában. A tavalyi tizedik színjátszó találkozó és a harmincadik ifjúsági konferencia után idén ünnepelhettük a tizedik versmondó- és népdaléneklő vetélkedőt, és tortát szelünk majd a tizedik egyház- és nemzettörténelmi vetélkedő, valamint a szintannyiadik dévai emlékzarándoklaton is. E kerek számok mind útjelzők szervezetünk életében, amelyek arról tanúskodnak, hogy egy életerős és biztos alapokon álló Egyletet tudhatunk a magunkénak. No, de hagyjuk az öndicsérő szöveget, és vessünk egy pillantást inkább arra, hogy vajon mi is ennek a sikernek a kulcsa. E kérdésre viszonylag egyszerűen adhatunk választ: a folyamatos – és egyben egyre bővülő – tevékenység legnagyobbrészt annak tudható be, hogy az évek során az egyletnek sikerült kinevelnie olyan fiatalokat, akik képesek mind helyi, mind egyházköri és egyetemes egyházi szinten megfelelő munkát végezni, akik fontosnak tartják az egylet céljait, és készek is tenni annak érdekében, hogy e célok megvalósuljanak.

A fentebb leírt „önkéntes gárda" viszont nemcsak véletlenszerűen nevelődött ki, hanem az okulásukban bizony nagy jelentősége volt annak is, hogy évről évre megszerveztük az ifjúsági vezetőképzőnket is. És láss csodát! 2007-ben e rendezvény is eléri a tiszteletet sugárzó tizedik kiírását. E jelentőségteljes alkalom megköveteli azt, hogy átgondoljuk eme szakmai találkozónknak a hatékonyságát, és lehetőleg fejlesszük is azt.

Midőn ez idei – és jövő év elejére is átnyúló – vezetőképző programtervét összeállítottuk, pontosan a hatékonyság növelését tartottuk szem előtt. Arra a következtetésre jutottunk, hogy az egyleti tevékenység nagyon is szerteágazó, és egy hétvége távolról sem elég ahhoz, hogy bevezetést nyújtsunk az ifjúsági munka fortélyaiba. Ezért idei vezetőképzőnket kibővítettük, és immár négy alkalmat kínálunk az okulni vágyó fiataloknak. E négy hétvége során a résztvevőknek remélhetőleg lehetősége lesz alapos tudást szerezni az egyletezés hogyanjáról. Ám az ilyen felosztású rendezvénynek csak akkor van értelme, ha a fiatalok vállalják, hogy lehetőségeik szerint mind a négy alkalommal részt vesznek. Ez bizony nem kevés elhivatottság-tudatot igényel, de reméljük, hogy a jövő nemzedék ékes képviselői olyanok lesznek, akik az ifjúsági egyletért készek meghozni e fáradságot, és ezzel is bizonyítják majd, hogy mennyire is szívükön hordozzák e kérdést.

Miután általánosan bemutattuk a rendezvényt, valamint azt is, hogy kiket várunk ide, hadd szóljunk néhány szót a programtervről, valamint arról, hogy a felvetett témát hogyan kívánjuk körüljárni majd! A négy alkalom négy külön nagy kérdést vet fel, a következő sorrendben: 1. belkapcsolatok; 2. konfliktuskezelés és kommunikáció; 3. lelki, szellemi tevékenységek, rendezvényszervezés; 4. külképviselet és gazdasági kérdések.

Az első hétvége alkalmával (melyet október 5–7. között tartottunk Homoródalmáson) a helyi egyleti találkozások levezetésének fortélyait kívántuk átadni a résztvevőknek. Megpróbáltuk bemutatni és kipróbálni azt, hogy mit jelent egy-egy játékot levezetni, vagy egy-egy egyleti tevékenységet, vitatémát felvetni. Ugyanakkor arra összpontosítottunk, hogy a kialakuló csapatban egy jó hangulatot alakítsunk ki, és így biztosítsuk a jövő számára is az utánpótlást.

A következő találkozó alkalmával (melyet november 30. –december 2. között szervezünk meg) inkább arra figyelünk, hogy mit jelent kapcsolatot tartani mind a helyi egylettagokkal, mind pedig az egyházkör többi egyletével, valamint az ODFIE központi vezetőségével. Ugyanakkor arra is figyelünk majd, hogy a konfliktuskezelés rejtélyeibe is beavassuk a vezetőképző résztvevőit.

A harmadik alkalom központi témája a lelki, szellemi fejlődés lesz. Tudvalevő, hogy az ODFIE nemcsak szórakoztató szervezet, hanem küldetésének tartja az unitárius elvek átadását az újabb nemzedékek számára. Éppen ezért az unitárius lelkiség újrafogalmazása, valamint annak megélési módjai kulcsfontosságú szerepet töltenek be szervezetünk életében. A harmadik találkozást arra szeretnénk felhasználni, hogy a jövő egyletvezetői számára megmutassuk a vallásos, lelki jellegű tevékenységek lebonyolításának módját. Ugyanakkor a más jellegű (pl. közművelődési, sport stb.), különböző méretű rendezvények megszervezésének gyakorlati tudnivalóiról is felvilágosítanánk az érdeklődőket. Tudvalevő, hogy a különböző egyleti rendezvények kiváló alkalmak arra, hogy a résztvevők új ismeretekre tegyenek szert, ugyanakkor közöttük tartós, jó barátságok alakuljanak ki. Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy olyan személyek vállalják e rendezvények megszervezését, akik megfelelő szakmai tudással rendelkeznek e téren.

Végül az utolsó találkozó alkalmával különféle adományszervezési kérdésekről kívánunk majd beszélgetni, valamint arról, hogy egyleteinket hogyan tudjuk képviselni különböző testületekben vagy más szervezetekkel való egyeztetések során.

Remélhetőleg vezetőképzőink elérik a várt eredményt, és a jövő számára biztosítva lesz egy új csapat, amely majd a mostani vezetők helyét átveszi az egyletek és az ODFIE élén.

Rácz Norbert

Kedves Barátaink, kedves Gyermekek!

Játékunknak ebben a számában Dávid Ferenc egyházalapító mártír püspökünkre emlékezünk. Feladványaink válaszaiból ezért olyan ismeretekre tehettek szert, amelyek által közelebb kerülhettek unitárius vallásunk történelméhez, hitigazságaihoz, e teremtett, gyönyörű világ szépségeihez. Élménygazdag, eredményes fejtörést kívánunk!

Beküldési határidő: január 1-je.
Leveleiteket, megoldásaitokat az alábbi címre várjuk:
Fekete Levente
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Fejtőröke

Fejtsd meg a betűrejtvényeket és a „titkosírásokat"!

LAVSÁLASZDABGÁS (2 pont)
ÉDAV ÁVAR (2 pont)
32 36 29 9 19 9 21 (3 pont)
14 15 32 15 12 1 39 30 2 12 (3 pont)

Dávid Ferenc „mondása"

Dávid Ferenc az unitárius vallás védelmében mondta: „Nincs az egész derék Szentírásban világosabb és nyilvánvalóbb tudomány, mint az egy Istenről szóló tudomány."

Az alábbi bibliai versek közül melyik igazolja ezt a kijelentést? (10 pont)

1. Zsoltárok könyve 34,9
2. Efézusbeliekhez írt levél 4,6
3. Máté evangéliuma 7,12

Aiszóposz – Aesopus – Ezópusz
(görög meseíró, i. e. VI. század)

A földműves gyermekei

(A következő tanmesét Jézus születése előtt a 6. században írta Aiszóposz. Fontos életbölcsességet fogalmaz meg benne.)

Egy földműves gyermekei veszekedtek egymással. Apjuk, miután már sokat beszélt a lelkükre, de szép szóval nem tudta őket rávenni, hogy megegyezzenek, belátta, hogy tettel kell ezt elérnie. Így hát felszólította őket, hogy hozzanak egy köteg veszszőt. Mikor ezt megtették, először együtt adta oda nekik az egész vesszőnyalábot, és megparancsolta, hogy törjék el. A fiúk erőlködtek, de nem sikerült nekik. Másodszor viszont kioldotta a köteget, s egyenként adta oda nekik a vesszőt. Mikor így már könnyen eltörték, így szólt: „Ti is gyermekeim, ha egyetértetek, legyőzhetetlenek lesztek, de ha viszálykodtok, könnyen elbánnak veletek."

Keress olyan népi szólásmondást, amely e tanmese üzenetét tartalmazza. (10 pont)

A következő kijelentések a képen látható kis madárra vonatkoznak:
- Mutatós, mókás kinézetű és mozgású, idegesítő hangú madárka
- Veréb méretű, úgy néz ki, mint egy túlsúlyos minitorpedó
- Napja nagy részét a fák oldalán tölti fejjel lefelé bóklászva
- Az embert elviseli ugyan, de nem nagyon igényli a közelségünket.

Milyen madárról van szó?
Vajon hol fészkel?
Próbáld megtalálni a helyes választ!
a. nádasokban
b. lucfenyők tetején
c. sziklaperemen
d. odvakban
Mit eszik?
a. rágcsálókat
b. ízeltlábúak lárváit és petéit
c. fenyőmagot
d. gyümölcsféléket
(10 pont)

Tudod-e?

Nálunk telelnek a vadászok kedvelt zsákmányai: a foglyok, a fürjek, a fácánok – és a legnagyobb testű madarunk, a túzok. Nem kel útra a ragadozó madarak közül a vércse, a héja, a sólyom, sőt a sas sem.

Készíts madáretetőt, és figyeld meg az etetőbe rendszeresen járó madarakat. Ha leírod megfigyeléseidet, plusz pontot kaphatsz!

Dávid Ferenc szülővárosa

Ha helyesen megoldod a rejtvényt, a vastagon jelzett függőleges oszlopban megtalálod a megoldást. (A teljes rejtvényt kell beküldeni, 10 pont)

1. Háború ellentéte
2. Folyó neve
3. Árpád fejedelem apja
4. Itt mondták ki a világon először a vallás- és lelkiismereti szabadságot
5. Kriza János néprajzi gyűjteményének a címe
6. Ábrahám felesége
7. Maró anyag
8. Folyami hal
9. Dávid Ferenc külföldi tanulmányainak legjelentősebb helye

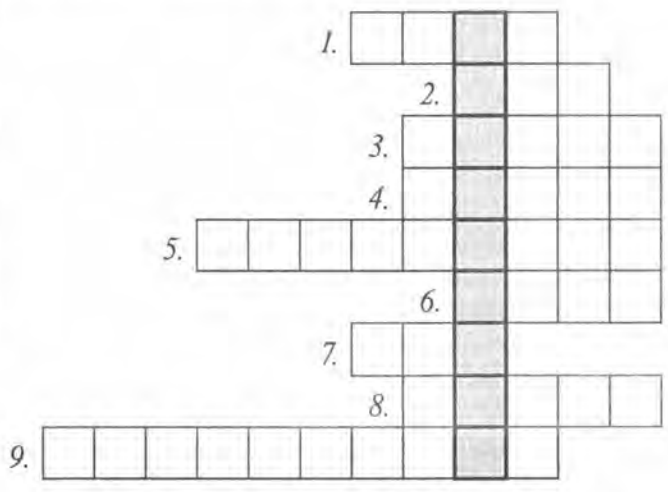

Az semmi!

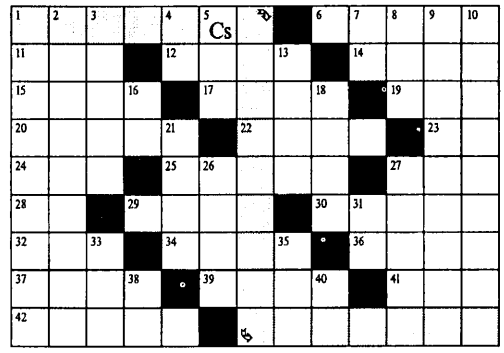

– Nem tetszik nekem a férjének a szíve! Nincs rendben! – mondja az orvos egy asszonynak.

– Az semmi, doktor úr! ....! – mondja a feleség. *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A vicc poénja.** 6. Vízimadár-fajta. 11. Erika, becézve. 12. Biliárdütő. 14. Ajakpirosító. 15. Kézben fog. 17. Közkatona. 19. A mondat eleme. 20. Azon a másik helyen. 22. A Nana írója. 23. Fejetlen rém! 24. Kálium és szamárium vegyjele. 25. Irodalmi művet megváltoztató. 27. Az egyik szülő. 28. Határozott névelő. 29. Gyomai nyomdász volt (Izidor). 30. Mérges a kutya. 32. Latin dolog (RES). 34. Magyar sakkozó (István). 36. Sípmester. 37. Az első férfi. 39. Keleti súlyegység. 41. Berlin része! 42. Disznószőr.

Függőleges: 1. Leborítás pokróccal. 2. Trolibusz része. 3. Román légiforgalmi vállalat. 4. Juttat, népiesen. 5. Női vonzóerő. 7. Jegyzetel. 8. Szomorú. 9. ... tör, apró darabokra zúz. 10. Árú jelző lehet. 13. Régi történelmi időszak. 16. A múlt idő jele. 18. Állat fekhelye. 21. Az egyik művészet. 26. Az anyag megjelenési formája a fizikában. 27. Shakespeare légi szelleme, de mosópor márka is. 31. Nagy szibériai folyam. 33. Latyak. 35. Trikó. 38. Mart szélei. 40. Félholt!

Útbaigazítás

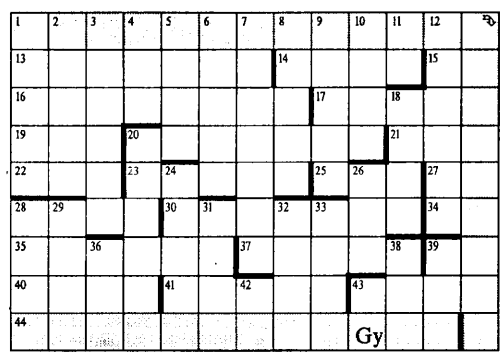

Megy a székely az úton, megáll mellette egy autó, a vezető kiszól:

– Mondja bácsikám, hogy juthatok fel a szőlőhegyre?

– ...! – feleli a góbé. *(A poén a rejtvényben.)*

Vízszintes: **1. A poén első része.** 13. Ócskás. 14. Tanít. 15. Üres tan! 16. Tele van eldobált hulladékkal. 17. Francia Forma 1-es autóversenyző volt. 19. Az elérendő dolog. 20. Muszkliban van. 21. Fában perceg. 22. Amely személy. 23. Kérdőszó. 25. Torreádor-kiáltás. 27. Tőszámnév. 28. Jó barát, falun. 30. Nyelvtani művelet. 34. Libahang. 35. Arra a helyre tesz. 37. Elementáris. 39. Az Etna közepe! 40. Redőny. 41. Kártyaletét. 43. Pataki Attila zenekara. **44. A poén befejező része.**

Függőleges: 1. Puccini operája. 2. Horvátországi város. 3. Arab férfinév. 4. Szintén nem. 5. Idegeivel felfog. 6. Vegyi anyag. 7. Finom étel. 8. Egyszer sem. 9. Szándékozó. 10. Nyílvesszőt útjára enged. 11. A végén hajt! 12. Mértani alakzat. 18. Zuhanás. 20. Magyar futóatléta volt (Sándor). 24. Búzát vágó. 26. Íme! 28. Száraz kukoricaszár. 29. Régies hangulatú. 31. Kerül. 32. Nehéz fém. 33. Muzsika. 36. Negyven rabló „babája". 38. Erre a helyre. 39. Hang- és videokazetta-márka. 42. Skálahang. 43. Határozatlan névelő.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2008. január 5-e**. Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét januári lapszámunkban közöljük.

Szeptemberi rejtvényeink megfejtése: *Hála Istennek*: Már azt hittem, hogy elveszítettem; *Nyugi, nyugi*: Várja ki a végét, tanár úr, a rokonom a bíró.

Könyvjutalmat nyert **Pitó Margit** székelykeresztúri olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár Unitárius Nyomdában.
A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com
A lapszám megjeleníthető az Erdélyi Unitárius Egyház központi honlapján: www.unitarius.com
Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478
A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését a Communitas Alapítvány támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** t.asszony (Sepsiszentkirály), **Ambrus Lajos** tanár (Korond), **Andorkó Rozália** t.asszony (Vargyas), **Balázs Katalin** t.asszony (Magyarszovát), **Benedek Enikő** t.asszony (Segesvár), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **Bodor Piroska** lelkész (Tordatúr), **Cseh Jolán** t.asszony (Medgyes), **Ferenczi Mária Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Gálfalvi Gábor** tanító (Alsóboldogfalva), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Kiss Pap Ilka** özv. t.asszony (Csíkszereda), **Koppándi Éva** t.asszony (Torockószentgyörgy), **Lázár Levente** lelkész (Csokfalva/Szováta), **Molnár B. Lehel** lelkész-levéltáros (Kolozsvár), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péter Irma** ny. tisztviselő (Szentegyháza), **Rácz Norbert** ifjúsági lelkész (Kolozsvár), **Simó Melinda** t.asszony (Homorodjánosfalva), **Szombatfalvi József** lelkész-esperes (Székelykeresztúr)

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888–1948/1990. 17. (77.) évf.
12. szám. 2007 december
Ára: 1 lej, előfizetőknek: 0,70 lej

Minden kedves Olvasójának életújító, áldott karácsonyt és boldog 2008-at kíván

az Unitárius Közlöny munkaközössége

A Gyermekre várva

Négy hetet kapunk az élettől, hogy felkészüljünk Karácsonyra! Négy hetünk, ez évben pontosan huszonkét napunk van arra, hogy lelkünket ünnepivé hangoljuk, hogy kívül-belül felkészüljünk a Szentestére, és az utána jövő három napra.

Kicsit félünk minden évben: meglesz-e a varázs? Lesz-e olyan öröm, mint hajdanán? Megmozdul-e ott legbelül valami? Bár egy kis remegés, izgatottság, urambocsá' meghatódottság lesz-e? Úgy, mint régen, amikor szertartásszerűen bejelöltük a naptárban, hogy hányat kell még aludni! Ahogy megrajzoltuk, majd később megírtuk az angyalnak: tudjuk, hogy nem vagy olyan gazdag, de „légyszí'" azért azt a villanyvasutat hozd el! Félreértés ne essék, nem vagyunk telhetetlenek, de labda mellett talán az is elférne! A focicipő meg legyen ráadás, hiszen te tudod, hogy menynyire vágyódunk utána!

Felnőttekként ezt elveszítettük! Sokak szerint éppen a lényeget: a várakozás szentségét és a készülődés varázslatosságát! Azt, hogy számolni kell a napokat, és mindig visszafelé! Azt, hogy esti imánkban megígérni, hogy mindent megteszünk, jól tanulunk, szót fogadunk, csak teljesedjen be „az a néhány" kívánságunk! Azt, hogy feszülten kell figyelni, mikor szólal meg a csengő! Azt, hogy a *Mennyből az angyal*t úgy kell énekelni, hogy „lássa a Jóistenke, hogy szívből örülünk!"

Most inkább az van, hogy „jajistenem, itt az ünnep, még sehol sem állok!"

Pedig van négy vasárnapunk és tizennyolc hétköznapunk! Ez bőséges idő arra, hogy kihordjuk magunkban az Ünnepet! Katolikus eleink rorátéra jártak, azt énekelték, hogy „Harmatozzatok, egek!", és amikor a sok évszázados ének megcsendült a templomban, akkor lelkük kivirágzott! „Oh, fényességes szép hajnal! / Kit így köszönt az angyal: / üdvözlégy teljes malaszttal!" –énekelték a valóságban és a Gárdonyi-novellában, és az ember érezte, hogy a karácsony várása szent idővé alakult!

Ez az *adventus Domini*, vagy régi, veretes szóval: az újjövet, és most ez tart lázban mindannyiunkat. Itt van a dolgok nyitja: a Gyermek megszületését várjuk! Annak a Gyermeknek a világra jöttét, akit megjövendöltek, akinek a szülőhelyét a betlehemi csillag jelölte meg, és akinek érkeztét az angyalok kórusa adta hírül!

Minden évben, több mint kétezer esztendeje, erre a csodára vár újra és újra a keresztény világ! Minden évben újraolvassuk és újraéljük a történetet: „Az angyal pedig ezt mondta nekik: Ne féljetek, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban." (Lk 2,10–12) Oly sok minden kiolvasható ebből: az, hogy ne féljünk, az, hogy nagy örömet hirdetnek nekünk, az, hogy ez az öröm mindenkinek az öröme lesz, az, hogy üdvözítő vagy – „károlisan" – megtartó született nekünk stb. És végül az, hogy A Jel az lesz számunkra, hogy egy bepólyált kisgyermek fekszik majd a jászolban…

Aki várta már saját gyermeke születését, az tudja, milyen áldott idő az! Aki végigizgulta-imádkozta a kilenc hónapot, az átélte a születés eufóriáját! Aki hallgatta már magzata szívdobogását, az tudja, hogy gyermeke születése maga a teremtés legnagyobb csodája!

Lehet, hogy ez a felnőttek karácsonya: annak a tapasztalata, hogy a vajúdó világnak a betlehemi gyermek jelenti a beteljesülést! Többé már nem az angyal, nem a karácsonyfa, nem az ajándék a fontos, hanem az, hogy egy bepólyált csecsemő újjáteremti körülöttünk a világot!

Ahogy otthon a pásztorjátékban mondták: „Tiszta öröm tüze átég / a szemeken, a harangjáték / szól, éjféli üzenet: Kis Jézuska született"

Fogadjuk be szeretettel házunkba, otthonunkba, életünkbe!

Koppándi Botond

Jézus: a legnagyobb ajándék!

Ha behunyjuk szemünket és néhány pillanatra elmerengünk, elrévedezünk, a legszebb emlékek gyermekkorunk gondtalan világába visznek vissza, abba a mesés, elbűvölő, csodálatos világba, ahol az ajándékozó szeretetet annyiszor átéltük, megízleltük, megtapasztaltuk, s amely annyi felejthetetlen örömet, boldog percet nyújtott számunkra.

Hallani véljük gyermekkorunk angyalainak szárnysuhogását, a csilingelő száncsengőt, a glóriát éneklő gyermekek dalát, szülőfalunk, -városunk templomának karácsonyi harangbongását, s nem tudjuk felejteni ifjúkorunk karácsonyi táncmulatságait sem.

Ugye, milyen szívet-lelket melengető, átforrósító érzés felidézni ezeket?

Bátran, mindannyiunk legkedvesebb emlékei és élményei közé tartozik karácsony, Jézus születésének ünnepe. A költő megfogalmazásában: „Telek jutnak eszembe, telek, / régi, kemény, csillagos telek, / [...] Ó teleim, gyermeteg telek! / Mily bolondul elfeledtelek. / Úgy megfakultatok, mint a gyöngy, ha / nem ringatja eleven meleg. / Némelyik már, mintegy szertehullt / láncnak szeme, halkan elgurult... / Pedig amint fogy-fogy a jövendő, / egyre-egyre drágább lesz a mult." (Babits Mihály: *Emlékezés gyermeteg telekre*)

Milyen szép is az az ünnep, amelyet maga a szeretet hívott életre, teremtett meg! Milyen szép is az az ünnep, amely nem más, mint magának a szeretetnek a megnyilatkozása. Milyen szép és boldogító érzés igaz testvérként, a szeretet jegyében ünnepelni, és elfeledni legalább pár órára sérelmeinket, megaláztatásainkat, a hétköznapokban kapott sebeket.

Milyen jó, hogy e szent ünnep testvérré avat, mert a hétköznapok, a létfenntartás ösztöne, a megélhetés, boldogulás, érvényesülés vágya sokszor egymás ellenfeleivé, vetélytársaivá tesz bennünket. Milyen jó, hogy esztendőről esztendőre magához szólít bennünket a gyermek Jézus, hogy a mindennapok fájdalmaiba, csalódásaiba, csüggedéseibe beleroskadt, szürkeségébe beletemetkezett lelkünket egy megtisztultabb, békésebb, boldogabb, szeretetteljesebb és megértőbb világba emelje fel!

Milyen jó, hogy a „karácsonyi gyermek" komor arcunkra mosolyt tud fakasztani; gyűlölettől szikrázó szemünket szelíd, szerető ragyogásba tudja vonni; sírásra görbülő szánkat mosolyra tudja formálni; munkában megkérgesedett kezünket imádságra és simogatásra tudja igazítani; tekintetünket a földiekről az égiekre, a láthatókról a láthatatlanokra, az anyagiakról a lelki-szellemiekre tudja irányítani.

Karácsony-tájt a legdurvább ember lelke is megmozdul, mert eszébe jut, hogy ő is volt valamikor fehér lelkű, szeretetre szomjazó-éhező ártatlan kisgyermek – talán éppen olyan, mint a kis Jézus –, csak a sok csalódás, a kudarcok, a sziszifuszi küzdelmek, eredménytelen, értelmetlen erőfeszítések, az emberek kapzsisága, álnoksága, harácsolása, tisztességtelen küzdelme kiábrándították minden szépből, nemesből, égiből és eszményiből.

Vedd észre, hogy minden karácsony esélyt kínál arra, hogy újból fehér lelkű, szeretetet sugárzó gyermek légy, s megértsd, annyi megpróbáltatás után, hogy a legfontosabb érték, amire vágyódsz, ami nélkül nem lehetsz igazán boldog: a szeretet!

Vedd észre: minden karácsony újból és újból lehetővé teszi, hogy azzá váljunk, akik mindig is szerettünk volna lenni, örömet fakasztó, szeretetet sugárzó Istengyermekek, jó és igaz emberek.

Alapvető igazság, hogy a szeretet gyakorlásához legalább két emberre van szükség: aki adja és aki befogadja. Éppen ezért akit szeretnek, az nincs egyedül, az nincs magára hagyva. Szilágyi Domokossal azonosulva mondhatjuk: „Az ember arra született, hogy szeressen és hogy szeressék!" Karácsonyt éppen ezért nem lehet egyedül, magányosan ünnepelni. Mert szeretetünket nincs kivel megosztanunk. Szeretet nélkül pedig si-

folytatás a 4. oldalon

Józsa István Lajos

Ne féljünk, örvendjünk a gyermek Jézusnak!

Az angyal pedig ezt mondta nekik: „Ne féljetek, mert íme hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: Üdvözítő született ma nektek, aki az Úr Krisztus, a Dávid városában. A jel pedig ez lesz számotokra: találtok egy kisgyermeket, aki bepólyálva fekszik a jászolban." (Lk 2,10–12)

Milyen jó lenne 2007 karácsonyán is az angyali örömüzenetet félelem nélkül meghallani. Örvendezni, és nem félni! Örvendezni, és nem aggódni! Örvendezni, és nem szorongani! Örvendezni, és hinni!

Templomainkban, istentiszteleti hajlékainkban Isten szeretéből 2007 karácsonyán is hirdethetjük a boldogító örömüzenetet, az evangéliumot.

Van-e szükséged, lelki éhséged, szomjad, igényed, egyházi lapot olvasó Testvérem, a karácsonyi örömüzenetre? Ez az üzenet a magasságokból érkezik, mégis hallhatjuk ma is, ha nem zárjuk be szívünket és lelkünket. Erre a boldogító angyali szózatra lelkünknek ma oly nagy szüksége van, akár egy falat kenyérre, egy korty kristálytiszta vízre éhező és szomjazó, elfáradt testünknek.

E drága örömhírt fogadjuk félelem nélkül, és juttassuk el azokhoz is, akik karácsonykor lelki süketekként, lelki vakokként nem hallják az örömüzenetet, nem látják Isten végtelen szeretetéből eredő ajándékát: a megszületett gyermek Jézust!

Jézus megszületett! Isten – hitünk szerint – közénk adta legjobb gyermekét: Jézust! Ez a legtöbb, ami adható!

Milyen jó lenne karácsonykor rátalálni a legdrágább ajándékra, a minden félelmet elűzni képes, a lelki örömöt megadni alkalmas örömüzenetre: Jézus megszületett! Örvendjünk gyermeki lelkülettel Jézus születésén, és akkor velünk van, velünk lesz az Isten!

Adja Isten, hogy mindannyiunk számára örömteljes, boldog és áldott legyen e karácsony!

Pálffy Tamás Szabolcs

Geoffrey Levermore 1971-ben a londoni Imperial College-ben szerzett fizikusi oklevelet. 1974-ben PhD fokozatot nyert a Johnsen-Rahbek effektusról írt tézisével. Előbb a GEC Hirst kutatási központban, majd a Jules Thorn laboratóriumban dolgozott. 1980-ban alapította meg a London-Boroughs Energia Menedzsment Csoportot. 1991-től a Manchesteri Egyetem Tudomány és Technológia Intézetének munkatársa lett. Jelenleg a CIBSE időjárás-tanulmányozó intézet igazgatója, valamint az IPCC – az Egyesült Nemzetek Szervezetének időjárás-változást mérő kormányközi testülete – vezető szakértője.

Nobel-békedíj egy unitáriusnak

Geoffrey Levermore, az angliai Styal Unitárius Egyházközség tagja, decemberben veszi át – az Egyesült Nemzetek égisze alatt működő Időjárás-figyelő Kormányközi Panell (IPCC) több tagjával együtt – a 2007-es Nobel-békedíjat. Az alábbi beszélgetést John Midgley manchesteri unitárius lelkész készítette vele.

J. M.: Levermore professzor, Ön most valószínűleg nagyon boldog ember, a Nobel-békedíj odaítélésének hallatán!

G. L.: Természetesen az vagyok. A díjazott szervezetben azonban többen dolgozunk együtt, úgyhogy a kitüntetés mindannyiunké.

J. M.: Mi tulajdonképpen az IPCC lényege?

G. L.: Az Időjárás-figyelő Kormányközi Panellt az Egyesült Nemzetek Szervezete hívta életre, engem Nagy-Britannia kormánya küldött a testületbe. Azt tanulmányozza, amit a tudósok kutatásai világszerte előterjesztenek az időjárás változásáról: összegyűjtjük, elemezzük, értékeljük, majd a kormányok elé terjesztjük a legújabb kutatások eredményét. A mi munkánk az a nemzetközi standard, amihez minden többi szakvéleményt hozzámérnek. Amikor például Al Gore filmjét (*An Inconvenient Truth*, „Kényelmetlen igazság") egy ellenséges érdekcsoport bíróság elé vitte, a mi jelentésünkkel hasonlították össze a tartalmát. Az emberek komolyan veszik a munkánkat.

J. M.: Hogyan kapcsolódik össze ez a munka unitárius hitfelfogásával?

G. L.: A legfőbb kapcsolódási pont a bizonytalanság. A szakmában léteznek már időjárás-előrevetítő modellek, de a legtöbbjük kaotikus jellegű. Ezt érzem a hívő ember lelkében is: mindannyian az igazság keresői vagyunk – de mi az igazság? Nincs egyetlen válasz erre a kérdésre, csak sok lehetséges felelet. A nagyközönség, az újságírók nehezen boldogulnak a szakma lehetőségek, feltételezések, bizonytalanságok által átszőtt világában – nekem ez unitáriusként könnyebben megy.

J. M.: Mi vonzotta az unitárius egyházba?

G. L.: Feleségemmel együtt az anglikán egyház tagjai voltunk. Csak amikor beválasztottak egy egyházközségi vezetőségbe, akkor kezdtem el odafigyelni, és gondolkodni a lényegen. Egyre gyakrabban kezdtem ezzel a mondanivalómat: „De várjunk csak egy percet..." Nem tetszett a fundamentalista gondolat sem: „Higgy, és üdvözülsz!" Amikor a nikaiai hitvallást megismertem, azt gondoltam: „Ez nem a Bibliából való!" A prédikációk egyszerűen nem ragadtak magukkal. Aztán egy alkalommal egy unitárius lelkészt hallottam beszélni. Többek között azokról

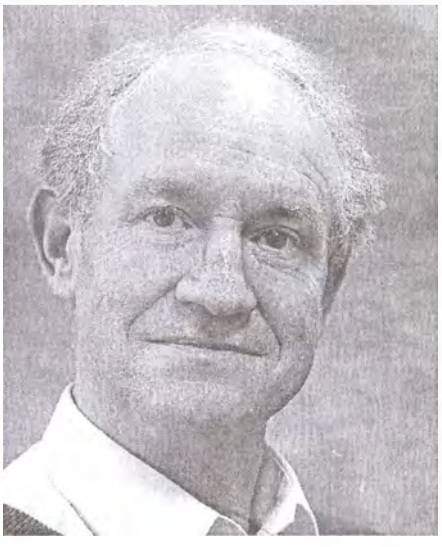

a fundamentalistákról beszélt, akik autójukra *Jézus a felelet* lehúzósokat ragasztanak. „Az én autómra inkább a *Jézus a kérdés!* lehúzóst ragasztanám!" – mondta, és ez szíven talált. „Ezek az unitáriusok éppen azt hiszik, amit én is!" – gondoltam, és azóta a styali unitárius gyülekezet lelkes közössége a lelki otthonunk.

J. M.: Tudósi munkáját az Épített Környezet alapelvére fektette fel. Ennek vannak vallásos vonatkozásai is, a természethez, és az emberi természethez kapcsolódóan. Amikor olvastam, hogy Nagy-Britannia kormánya igényt formált az Antarktisz egyes területeire, felkiáltottam: „Levegyétek róla a piszkos kezeteket!" Mit gondol erről?

G. L.: Az antarktiszi helyzet csak a jéghegy csúcsa. Az igazi harc az alatta fellelhető olajmezőkért és más altalajkincsekért folyik. A kérdés az, hogy nemzetközi közösségként félre tudjuk-e tenni széthúzó érdekeinket, és tudunk-e együtt dolgozni e terület védelméért.

J. M.: Van esélye az együttműködésnek a környezetvédelemben?

G. L.: Lennie kell! A megoldást pedig a hidegháború végét hozó helyzethez hasonlítom: akkor az amerikai fél is, a szovjet fél is rájött, hogy mindenható fegyvereik használatával nukleáris tél áll be Washington és Moszkva legmélyebb föld alatti menhelyein is. Most is azt kell felismernünk, hogy az időjárás változásával együtt is ugyanazt a levegőt szívjuk, szegénynek és gazdagnak ugyanaz az oxigén-szükséglete. Rá kell ébrednünk tehát, hogy védelme közös feladat.

J. M.: A Nobel-díjak közül miért éppen a békedíjat ítélték meg a munkájukért?

G. L.: Az éghajlati változások nyomán a béke kerülhet veszélybe: néhol szárazság lesz, máshol áradások, gyökeresen megváltozik a természeti környezet, és felerősödik a népességmozgás, ami újabb világháborúhoz vezethet. Ez sajnos ilyen egyszerű.

J. M.: A megoldást mégis sokkal nehezebb megtalálni.

G. L.: A tudósok régóta mondják, hogy a globális felmelegedés nagyobb veszélyt jelent az emberiségre, mint a terrorizmus. Évente már most több ember hal meg az áradásokban, a földrengésekben és más éghajlati okokból, mint a fegyverek által. Ha egyből és teljesen leállítanók a szénmonoxid-termelő tevékenységet a Földön, a tengerszint akkor is, továbbra is megállíthatatlanul növekedne a felmelegedés miatt. Londonban a Temze partjaira már most tervezik az óriási védőgátrendszert, Manhattan csak alig valamivel fekszik a tengerszint felett, Bangladesh népének veszélyeztetettségéről nem is beszélve. Mi történik majd e helyeken, ha a mai fenyegetettség valóban bajjá lesz?

J. M.: A világbéke kerül újra veszélybe...

G. L.: Így van. És a vallások közül a fundamentalista keresztények, a fundamentalista iszlám tagjai csak rosszabbítják a helyzetet. Én hiszek a demokráciában úgy, hogy mindannyian felelősséget vállalunk érte. És olyan vallásokat szeretnék, amelyek jobban előtérbe helyezik az erkölcsi felelősséget, a „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat" elvét. A fenyegetések közepette mindannyiunknak felebarátokká kell lennünk.

J. M.: Ezt akár személyes felhívásnak is vehetjük. Gratulálunk, és köszönjük a figyelmeztetéseket.

(Megjelent a The Inquirer *című angliai unitárius lap 2007. november 3-i számában. Fordította Gyerő Dávid)*

Jézus: a legnagyobb ajándék

folytatás a 2. oldalról

vár, boldogtalan és már-már elviselhetetlen az élet.

Kétségtelen, hogy a legnagyobb ajándék a keresztény világ számára: maga Jézus. Isten megnyilatkozó szeretete: Jézus. Isten nem akarja, hogy az ő népe „sötétségben" járjon és félelemben éljen. Ezért szólt azon a bizonyos betlehemi éjszakán ekképpen: „Ne féljetek, mert íme, hirdetek nektek nagy örömet..."

Isten ajándéka egyetemes, mindenkihez szóló. A Jézusban testet öltött szeretet nem személyválogató, nem kirekesztő és nem kizárólagos. Nemcsak a zsidóknak, hanem a pogányoknak is szól. Nemcsak a gazdagoknak, hanem a szegényeknek, a föld népének is szól! Isten olyan egyetemes ajándékot adott karácsonykor, amelyre gazdagnak és szegénynek egyaránt szüksége van. Olyan ajándékot adott, amelyet nélkülözni nem lehet. Ennek hiánya elviselhetetlenné teszi az életet. Olyan ajándék a szeretet, amelyet lehet adni és lehet kapni. „Csak egyet nem lehet: szeretetet zsarolni, erőszakkal megszerezni. És ezt legtöbbször nem tudják azok a szegények és szerencsétlenek, akik szeretetre éhesek" – írja Márai Sándor.

„A szeretetet szét kell osztani az emberek között, hogy el ne fogyjon. Mikor már másnak nem jut, magadnak sem marad belőle." – vallom magam is Garai Gáborral (*Példázat a szeretetről*).

Üdvözítő, Megtartó, Szabadító, Megváltó született a keresztény világ számára. Ennek jele ott és akkor, Dávid városában, Betlehemben egy kisgyermek volt.

Hihetetlen, hogy egy kisgyermek felnőtt embereket meg tud tanítani szeretni! Igen, mert egy kisgyermek sok-sok szeretetre vágyik, sok-sok törődést, odafigyelést, gondoskodást és türelmet igényel. Mi viseljük gondját, mégis ő tanít meg bennünket a szeretetre. Mi emeljük fel őt keblünkre, mégis ő tölti meg szívünket örömmel, boldogsággal, szeretettel. Ugye nélküle milyen boldogtalanok lennénk?!

De a gyermek megtanít az áldozatos életre is. Lemondásra, önfegyelemre és önmérsékletre.

Ha egy kisgyermek ennyi mindenre képes megtanítani a felnőtt embert, mennyivel többre taníthat meg bennünket a *karácsonyi* gyermek: Jézus!

Megtanít arra, hogy nélküle értelmetlen pénzpazarlás, hiábavaló költekezés a karácsonyi ünneplés, hogy minden karácsony lelki életünk gazdagítását hivatott szolgálni és nem újabb alkalom fejedelmi lakomák rendezésére. Megtanít arra, hogy karácsony nem a költekezés ünnepe, hanem a szereteté! Megtanít, hogy a jézusi szeretet teremt karácsonyt, nem pusztán az ajándék-osztogatás. Hiszen ajándékozni bármikor lehet – de attól még nem lesz karácsony! Sőt, szeretet nélkül is lehet ajándékozni. Mert van, aki megszokásból, unott kötelességből, netán a megszólás félelmétől vezérelve cselekszik. De olyanok is vannak, akik számításból, érdekből, hízelgésből osztogatnak ajándékot.

A karácsonyi gyermek arra is megtanít, hogy a szeretet indít ajándékozásra és nem fordítva: az ajándékozás szeretetre. Nem azért adunk ajándékot, hogy minket szeressenek, hanem azért, mert valakit szeretünk, a másik iránti szeretetünket óhajtjuk kifejezni.

S olyan jó lenne végre már megérteni – épp Jézusnak köszönhetően –, hogy karácsony szépsége, öröme, ragyogása nem attól függ, mire futotta pénzünkből. Az ünnep szépségét, gazdagságát, milyenségét sokan ma is az anyagiakkal hozzák összefüggésbe, annak függvényeként értékelik. Minél több pénz, annál nagyobb karácsonyi öröm. Értsük meg végre, hogy Jézus nem ezért született, Isten nem ezért küldte őt a világba, hanem az ember üdvözítéséért, megtartásáért, megváltásáért. Élete, áldozata, evangéliuma egyértelműen arról tanúskodik, hogy az ember a legnagyobb érték, érte történik minden, őt kell szeretni, megmenteni, megtartani a szép, tiszta, igaz úton. Azért jött, hogy megtanítson igazabb, szebb, emberségesebb, áldozatosabb, bízóbb életre.

Igaz, hogy az ajándékozás a szeretet megnyilatkozási formája (lehet), ám tudni kell azt is, hogy az ajándékozás csak *egyféle* formája a szeretet megnyilatkozásának a számos közül. Nem lehet leróni egy évre szeretetünket karácsonykor szeretteink iránt, azt naponta kell gyakorolni felelős, áldozatos, önzetlen jézusi szeretettel. Egy-egy ajándékkal nem lehet felmenteni magunkat már-már megbocsáthatatlan bűneink alól.

A Bibliában az angyalok Isten akaratának végrehajtói, Isten titokzatos hírnökei, üzenetének közvetítői, az emberek őrizői. Gyermekkorom egyik legszebb karácsonyi verse örökre belevésődött emlékezetembe: „Tudjátok-e, hogy az angyal a jóságos szeretet, / s ahol meleg szívvel jártok, / mindig ott van veletek. / Ahol megmozdul a lélek, / hogy az élet szebb legyen, / Bárhol széles e világon, / ott ragyog fel Betlehem". Mozduljon meg legalább ilyenkor lelkünk, és mutassuk meg, hogy tudunk jók is lenni!

Jézus félreérthetetlenül tudomásunkra hozta: „Nagyobb boldogság adni, mint kapni." Adni, átérezni a másik örömét: kétszeres öröm!

Az ajándékok nagyságával, pénzbeli értékével pedig sose dicsekedjünk, mert az nem szeretetünk fokának mértéke, hanem anyagi helyzetünké. Szeretetünk mértékét szeretteink, embertársaink iránti naponkénti áldozatunkban kell megmutatnunk.

Tanítsa meg számunkra karácsony örökre, hogy a dicsőség mindig Istené, s a lelki béke, a nyugalom, a jól és jót cselekvő, jézusi tanítás szerint élő, békességre igyekvő emberé! Ha megértjük ezt, bizonyára boldog, felemelő lesz a karácsonyunk.

Déli kapu

Háromszék székvárosától, a megyeszékhely Sepsiszentgyörgytől alig néhány kilométernyire délre, az Olt bal partján fekvő kis falu Sepsikilyén (Kilyén), amelyet Kylien néven először az 1332-es pápai tizedjegyzék örökített meg. A helységnevet Benkő József a falu régi temploma feltételezett védőszentjének, Würzburg ír származású vértanú püspökének, Szent Kiliánnak a nevéből származtatja. Bálint Sándor szerint a Kélián, Gellén, Kiliyén (s a ma is használatos Gilyén, Kellán) családnevek, valamint a Kilyén, illetve a gyergyói Kilyénfalva helynév arról tanúskodik, hogy már a középkorban is ismertük ezt a szentet. Bár írásos adat eddig még nem került elő, amely a háromszéki Kilyén esetében ezt a patrocíniumot igazolná, Kónya Ádám tanár, a Székely Nemzeti Múzeum nyugalmazott igazgatója szerint az, hogy a templom hossztengelye a keleti iránytól majdnem 30 fokos eltérést mutat északkelet felé, azt valószínűsíti, hogy az épület alapjait Szent Kiliánnak a nyári napforduló tájékára eső ünnepén tették le. Az 1977. évi pusztító erejű földrengésben megsérült templomban az 1978-tól a nyolcvanas évek elejéig végzett régészeti és épületkutatás során kiderült, hogy eredetileg torony nélküli, nyújtott félkörívesen záródó szentélyű egyhajós templom volt, amely a 13. század végén épült a település 12–13. századi temetőjére. A protestánsok által lemeszelt középkori festményeket Huszka József tárta fel az 1890-es évek végén, s készített róluk másolatokat, amelyek ma is megvannak. A templombelsőben feltárt falképeket azonban az egyházi hatóságok kérésére kényszerűen visszameszelte. Az északi és a nyugati falon a Szent László-legenda, a déli falon Jézus életének – mára restaurált – jelenetei

láthatók. A templomot először az 1473. évi első adatolt háromszéki földrengést követően alakították át. Az újonnan épített déli bejárat csúcsíves záródásába vésett 1497-es évszám minden valószínűség szerint az átépítés befejezésének dátuma. Ebben az állapotában vette át a 16. század utolsó évtizedeiben a falu unitárius hitre tért közössége. A 18. század első felében volt a vidéken még két nagyobb földrengés. A templom nagy felújításába az unitárius hívek azonban csak 1799-ben fogtak, s abban az évben el is készült a hajó festett famennyezete, de a munkálatokat 1802-ben újabb nagy erejű földrengés szakította meg. A természeti csapást követő helyreállítás során új, festett deszkamennyezetet készíttettek. A déli bejárat feltehetően szintén megsérült portálját kibontották, díszesen faragott köveit később részben az új torony és a déli portikusz építésénél használták fel falazóanyagként. A kőkeret évszámos darabját látható formában a 19. század elején végzett átalakítási munkálatok alkalmával az új nyugati bejárat szemöldöke fölé építették be. A nyugati homlokzathoz illesztve építették fel a ma is álló favázas, téglafalazású harangtornyot.

Több mint másfél évtizedig nem használták az életveszélyesnek tartott templomot az 1977-es földrengés után. Az értékes műemléktemplom legutóbbi helyreállítási, restaurálási munkálatai az 1986. és az 1990. évi újabb rengéseket követően, 1994-ben kezdődtek meg. A helyreállítási munkák az erősen sérült harangtorony szerkezeti megerősítésével, valamint a tető teljes felújításával kezdődtek. Ezt követte a falak felújítása, a festett kazettás mennyezet restaurálása és a mérműves ablakok helyreállítása, új téglapadló fektetése az első, még román kori templom kirajzolódó alaprajzával, majd az újra feltárt falképek restaurálása. A Szent László-legenda s a többi falkép mellett a helyreállítás leglátványosabb eredménye az egykori késő gótikus déli portál hiteles rekonstrukciója volt: eredeti helyükre kerültek a másodlagosan befalazott faragott kőtöredékek. A külső és belső helyreállítás eredményeként a templom visszaidézi a székelyföldi középkor világát.

A helyreállítást és a restaurálási munkákat javarészt román állami támogatásból végezték magyar (Fekete Márta, Máté László építész, Bodor Csaba statikus, Kiss Loránd, Pál Péter falkép-, Árpási Tamás, Bereczki Csilla farestaurátorok, Hankó Dénes építési vállalkozó) és román (Zsuzsanna Heitel művészettörténész, dr. Dana Marcu régész) szakemberek, de jelentős támogatást nyújtott a magyar Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma és az Európai Bizottság is.

A mintaszerűen helyreállított templom nemcsak építői s a fenntartó közösségek, hanem a helyreállítók által is „megjelölt hely". „Urunk, Istenünk, amit felhalmoztunk, hogy nevednek házat építsünk, mind a te kezedből származik, és a te tulajdonod. Tudom, Istenem, hogy megvizsgálod a szívet, és hogy az egyeneslelkűség tetszik neked. Azért mindezt őszinte szívvel ajánlottam fel neked. [...]" (1Krón 29,16-17) Emlékeztessen a kilyéni templom a helyreállítást tervező és irányító, alapos, gondos, megbízható munkát végző építészre, a nemrégiben tragikus hirtelenséggel elhunyt Máté Lászlóra!

Sebestyén József

Forrás: *Magyar Nemzet, Hétvégi Magazin*

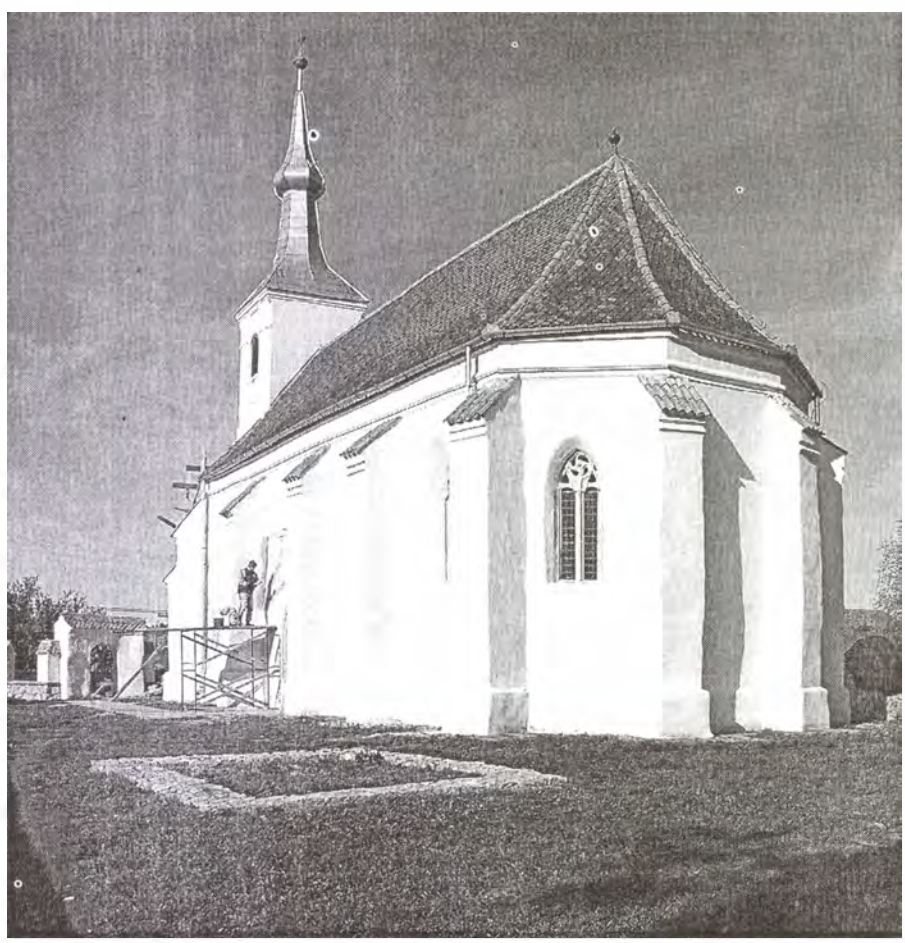

Vége a reverzálisnak?!

„Új" reverzális-törvénykezés

Az itt következő írás azok számára kíván tájékoztatást és segítséget nyújtani, akik (öntudatos) római katolikus vallásúval kötött vegyes házasságban élnek, vagy erre készülnek.

Egyházunk a lelkiismereti és vallásszabadsági törvény (1568) a világon elsőként való kieszközölésétől számítja fennállását, és azóta is következetesen ragaszkodik ezekhez az értékekhez. Tudjuk azonban, hogy a vallási türelem egy türelmetlen világban komoly létszámveszteséget okoz, és az könnyen értelmeződik a tömegek előtt vallási közömbösségként. Öntudatos híveink tudják, hogy a közös mennyei szülő eszméjében felragyogó vallási türelemnek és kölcsönös tiszteletnek semmi köze nincs a közömbösséghez, épp ellenkezőleg: ha számomra fontos a vallásom, akkor tudom megérteni, hogy a másiknak is miért fontos a sajátja.

A szabad vallásgyakorlás joga kiterjed a vallás szabad megválasztására és annak családi értékként és örökségként való továbbadására is. Ebben minket, unitáriusokat (és másokat) nagymértékben korlátoz(ott) a római katolikus egyház által követelt „reverzális".

Amiért tollat ragadtam, az a következő: meggyőződésem, hogy a „reverzális" körüli – szándékosan fenntartott? – tájékozatlanság és félreértések megszüntetésével egy békésebb együttélés lehetősége nyílik meg katolikus testvéreinkkel, miközben kevesebb nemrég született vagy születendő gyermeket „veszítünk el".

Gyakran hallani az összes gyermekét „elkeresztelt" vagy erre készülő egyháztagtól: „Mit tehetnék, tiszteletes úr/asszony, hiszen alá kellett írnom a reverzálist, amiben arra köteleztek, hogy beleegyezésemet adjam minden születendő gyermekem katolikus keresztségéhez. Különben nem esketett volna meg a plébános, vagy most utólag már egyetlen gyerek másként keresztelésééért is megvonná házastársamtól a szentségek kiszolgáltatását." Mint látni fogjuk, az előbbi vélekedés nagymértékű tudatlanságot tükröz, ráadásul óriási veszteségeket okoz mind a családi együttélés, mind az egyházi továbbélés tekintetében.

Lényeges változások a katolikus törvénykezésben

A római katolikus egyház a II. Vatikáni zsinaton (1962–1965) és annak dokumentumaiban érzékelhető lépéseket tett a vallásszabadság mint alapvető emberi jog tiszteletben tartása irányában, még ha annak gyakorlatba ültetése akadozik is. Célszerűnek látszik, hogy először a zsinatot megelőző vegyesházassági törvénykezést tekintsük át, hogy felismerhetővé váljék annak az erdélyi köztudatban való mai (!) befolyása. Ezt követően a zsinat utáni fejleményekre irányítjuk a figyelmünket, és azokra a döntési lehetőségekre, amelyekben az egyetemes vallásszabadság és a katolikus törvénykezés érvénye egyidejűleg valósulhat meg.

Az *1917-es Törvénykönyv* (Codex Iuris Canonici) jó bizonysága testvéreink zsinat előtti nagyfokú vallási türelmetlenségének. *Tiltotta* a házasságkötést egy katolikus és egy más felekezetű megkeresztelt között, de ha az a megfelelő feltételek mellett mégis létrejött, *érvényességét* elfogadta. Egy nem megkeresztelttel nem csak tiltotta, de érvénytelennek is tekintette a frigyet („vallászkülönbség akadálya"). A tiltás alóli *felmentés* feltételei közt szerepelt, hogy *a nem katolikus félnek* ígéretet kellett tennie arra nézve, hogy a katolikus felet nem téríti el hitétől (miközben a fordítottját ajánlotta), és *mindkettőnek* írásban vállalnia kellett, hogy minden születendő gyermeket katolikusnak keresztelnek. A házasságkötést megelőző más jellegű megegyezés az ifjú pár között, vagy a reverzálisban adott ígéretek utólagos nem-teljesülése az „önmagától beálló kiközösítés" büntetését vonta maga után. A mai köznyelv ezt „a szentségektől való eltiltás" kifejezéssel foglalja össze. Az a tény, hogy ezek a feltételek és következmények olyan ismerősök ma is, jól mutatja, hogy az erdélyi köztudat a vegyesházassági törvénykezés újabb fejleményeit még nem tette magáévá, jóllehet már azok is több évtizedes múltra tekintenek vissza. Most tehát ezeket nézzük meg.

A II. Vatikáni zsinat dokumentumai és az annak szellemében fogant pápai megnyilatkozások készítették elő a mai érvényben levő *1983-as Törvénykönyv*et. Ebben külön fejezetet kapott a vegyes házasságok szabályozása (1124–1229. kánonok).

A vegyes házasság katolikusok számára *tilalom* marad ugyan, de nem *akadály,* amelyhez *engedélyt* kell kérni a helyi ordináriustól (a gyakorlatban a helyi plébános). Az engedély megadása egyfelől „megfelelő és ésszerű okokból" történhet, másfelől három feltétel teljesültségéhez kapcsolt. Az okokat a kánon nem részletezi, mintegy a helyi ordináriusra bízza azok mérlegelését. Egyes kommentárok itt pozitív és negatív okokat taglalnak. Pozitívként már az ifjú pár komoly elhatározása önmagában is elegendő, negatív oldalon pedig főként a tiltás veszélyeit kell mérlegelni: esetleg csak polgári esküvőt kötnek, a katolikus fél eltávolodik egyházától stb.

A három feltételt pontosan idézzük, és egyenként magyarázzuk.

1. feltétel (kánon 1125/1): *„A katolikus fél nyilvánítsa ki, hogy kész a hittől való eltávolodás veszélyeit elhárítani, továbbá ígérje meg őszintén, hogy erejéhez képest mindent megtesz azért, hogy minden gyermeke a katolikus egyházban keresztelkedjen és nevelkedjék."*

Mindenekelőtt azt a változást kell észrevenni, amit itt a II. vatikáni zsinat szellemisége hozott: a vallásszabadsági törvény értelmében minden felekezet csak a saját híveitől kérhet bármit is, és őket sem kényszerítheti lelkiismerete ellen cselekedni (vö. pl. *Dignitatis Humanae 2–5).* A gyermekek keresztségére utaló *ígéretet* tehát csak a katolikus félnek kell megtennie. Ígéretről van itt szó, és nem garanciáról, azaz az ígéret meg-nemtartása utólag nem vonhat maga után büntetést, azaz hatályon kívül helyeződik a kiközösítés. (Hogy némely plébános mégis gyakorolja, magatartása jogsértő jellegéért maga kell hogy számot adjon Isten, lelkiismerete, gyülekezeti tagjai és egyházi hatósága előtt.) Mit jelent az, hogy erejéhez képest mindent megtesz? A Törvénykönyv magyar kiadásához készített magyarázó lábjegyzetben Erdő Péter ismert kánonjogász (ma már bíboros-prímás) a következőt mondja: „ha a nem katolikus fél, bár házasságkötés előtt nem tiltakozott, de később válással fenyeget a gyermek katolikus keresztelése vagy nevelése esetére, a katolikus fél morálisan nem tekinthető kötelesnek ígéretének megtartására, hiszen az »meghaladná erejét«." Lukács Róbert, a gyulafehérvári katolikus Hittudományi Főiskola tanára szerint „a katolikus féltől azt kérik, hogy tegyen meg minden lehetségest, és semmivel sem többet egy adott helyzetben... A gyermek katolikus keresztsége a nem katolikus fél hozzáállásától is függ. Egyes esetekben lehetséges a gyermek katolikus keresztelése és nevelése, más esetekben egyszerűen lehetetlen. Ebben az esetben a katolikus féltől nem kérik azt, hogy olyant tegyen, ami lehetetlen." (*Studia Theologica Transsylvaniensia* 9 (2007), 14.p.)

2. feltétel: *„Ezekről a katolikus fél által teendő ígéretekről a másik felet idejében értesítsék, hogy biztos legyen, hogy ő valójában tudatában van a katolikus fél ígéretének és kötelezettségének."*

Értesítésről van tehát szó, és nem *kötelezésről,* azaz *tudomásulvételről* és nem *beleegyezésről* vagy *ígéretről.* A közlés és

tudomásulvétel módjának részleteiről az adott térség püspöki konferenciája dönt, jelenleg nálunk az aláíratás vagy a jegyzőkönyvet felvevő tanúk előtti „igen" van gyakorlatban. Figyelni kell azonban arra, hogy amit kérhetnek, az csak a katolikus fél ígéretének a tudomásulvétele, amilyen ígérettel lényegében mi unitáriusok is mindannyian tartozunk saját vallásunk és egyházunk irányában, még ha ennek formális kinyilvánítására nem is vagyunk kötelezve. A dolog jelentőségére való tekintettel még egyszer: nem reverzálist írunk alá, amelyben kötelezzük magunkat gyermekeink „átkeresztelésére", hanem hitvestársunk ilyen irányú ígéretének tudomásáról adunk számot.

3. feltétel: *„Mindkét felet meg kell tanítani a házasság céljaira és lényegi tulajdonságaira, melyeket egyik fél sem zárhat ki."*

Ezzel a feltétellel messzemenően egyetértünk, és hasonló házassági felkészítőt mi magunk is gyakorolunk. Üdvözlendő, hogy lelkészek jelenlétében legyen lehetősége az ifjú párnak szembenézni kérdéseikkel, megismerni egymás vallásának a házassági együttélésre vonatkozó tanításait, és egyeztetni értékrendjüket, amikor egy életre a közös növekedés és a kölcsönös önátadás mellett kívánják elkötelezni magukat.

A kérdéskörben még három fontos tényezőt kell megismernünk, amelyek jól segíthetik vegyes házasságra készülő híveinket és választottjukat a helyzet mérlegelésében.

Az egyik – hogy kit minősít, azt most ne részletezzük –, hogy a katolikus egyház hivatalosan nem ismeri el az unitárius keresztség érvényességét, mert abban nem szerepel a szentháromsági formula. Katolikus kánonjogi szemszögből nézve tehát az unitáriusokkal a „valláskülönbség akadálya" áll fenn, és a házasság, bár létrejötte után érvényes, az nem minősül szentségnek. Tehát ígéret ide, aláírás oda, a katolikus félnek tudnia kell, hogy egyháza nem tekinti szentségnek egy unitáriussal kötött házasságát. Ugyanakkor a helyi ordinárius hatáskörében áll a döntés joga, hogy vegyes vallásúak esetén engedélyezze a házasságkötés mise keretében történő kiszolgáltatását.

A másik, hogy vegyes vallásúak esetén – és főként az ő esetükben – a katolikus fél kérheti *a kánoni forma alóli felmentést* ordináriusától. A felmentés megadása után a házasságot meg lehet kötni egy nem katolikus lelkész vagy akár csak egy civil hatóság előtt is. Milyen okok mellett kérhető a kánoni forma alóli felmentés? Lukács Róbert a következő példákat kínálja egy dél-afrikai püspöki konferencia anyaga alapján: amikor a katolikus félnek lelkiismereti aggályai vannak egyháza szertartását illetően; amikor fennáll a veszélye annak, hogy a nem-katolikus fél elidegenedik családjától és/vagy vallásától; amikor a nem-katolikus fél azt kéri, hogy hozzátartozói asszisztáljanak házasságkötésénél; amikor a katolikus pap jelenléte kellemetlenséget okoz; amikor nincs a környéken katolikus templom; amikor a csak névleg katolikus egy öntudatos más vallásúval köt házasságot.

A harmadik, hogy az 1983-as Törvénykönyv (1127/3) tiltja a kettős szertartást. E tekintetben teljes az összhang a többi keresztény (beleértve az unitáriusokat is) felekezet felfogásával, és keresni kell a megegyezés és a közösen végzett szertartás útját. Kettős szertartásnak minősül, ha az egyházi házasságkötést egy másik felekezet templomában megismétlik, vagy ha a szertartáson közösen részt vevő lelkész külön-külön veszi be a maga hívétől a fogadalmat/beleegyezést. A kívánatos az, hogy az ifjú pár mindkét tagja ragaszkodik vallásához, a két felekezet lelkésze közösen végezze a szertartást. Számos esetet tudunk, amikor a katolikus plébános és az unitárius lelkész közös istentisztelet keretében, békés egyetértésben áldották meg a házasságkötést. Erre nézve készült szertartási rendtartás, de mivel a kérdés szakmai része a lelkészekre tartozik, itt a hívektől csak a lehetőség ismeretét kérjük, és azt, hogy a kérdésben kérjék lelkészüket a legméltányosabb megoldás megtalálásában.

Minden házasulandó és már házasságban élő testvérünk életére Isten áldását kérem, amely mindig segít a szeretet és békesség áldásos útjának megtalálásában, és annak felismerésében, hogy a másság nem akadály, hanem lehetőség az élet gazdagságának és egymás (azaz önmagunk) megismerésének kiteljesedésében.

Amennyiben a témával kapcsolatban Olvasóinknak további kérdéseik merülnek fel, örömmel várom leveleiket a szerkesztőségbe.

dr. Czire Szabolcs

Isten szeretetének fényében élni

Szilágyi Domokos tiszteletbeli köri felügyelő gondnokkal Pálffy Tamás Szabolcs beszélget

P. T. Sz.: Domi bácsi, öröm Önnel találkozni és beszélgetni. Életének 82. évében csodálatra késztet testi egészsége, szellemi frissessége, lelki gazdagsága, emberi tartása. Bizonyára az *Unitárius Közlöny* olvasói osztoznak az örömömben, és kíváncsian néznek beszélgetésünk elé. Milyen volt Domi bácsi gyermek- és ifjúkora?

Sz. D.: Köszönöm, hogy rám gondoltál. Ez a beszélgetés számomra megtiszteltetés. 1926. szeptember 21-én születtem Kisadorjánban (Nyárádgálfalva község, Maros megye). Szüleim szorgalmas földművelő emberek voltak. Nyolcan voltunk testvérek, sajnos ma már csak ketten élünk az egykori népes családból. Apámat 10 éves koromban elveszítettem, így árvaságban nevelkedtem. Elemi iskoláimat a kisadorjáni unitárius egyházi iskolában végeztem 1939-ben, ugyanabban az évben konfirmáltam. Konfirmálásra a tanító bácsi írt egy rövid köszöntő beszédet, amelynek a felolvasásával engem bízott meg. A beszédet megtanultam, és amikor elmondtam, Papp Gyula tiszteletes úr kezet fogott velem, balkezét a fejemre tette és ezt mondta: „Domi fiam, neked tovább kell tanulnod!" Ugyanezt elmondta anyámnak is, amikor mentek ki a templomból. Ez a felhívás meghatározó volt egész életemre. Íme, mit jelent a papi tekintély! Addig sem én, sem anyám vagy testvéreim nem gondoltunk arra, hogy valóban mehetnék középiskolába. A pap bácsi tanácsától nem tudtam szabadulni, állandóan a fülemben csengett, és egyre hajtogattam hol csak gondolatban, hol hangos szóval: *én tovább kell hogy tanuljak!*

Történt aztán, hogy 1940-ben „bejöttek a magyarok", és amikor megláttam az első magyar katonatisztet, szinte önkívületi állapotban így kiáltottam fel: „Én magyar katonatiszt leszek!" Azonnal beíratkoztam a marosvásárhelyi polgári fiúiskolába, amit sikeresen el is végeztem, de amire befejeztem, a „magyarok" itthagytak bennünket, a 2. világháború elvitte gyermekkori álmomat, vágyamat. Nem lehettem az, amit igaz szívemből kívántam.

P. T. Sz.: Gondolom, serdülőként e családásból viszonylag könnyen kilábalt; miként tervezte-élte fiatalkorát, hogyan alapított családot?

Sz. D.: Más választásom nem volt, beíratkoztam a marosvásárhelyi Taní-

folytatás a 8. oldalon

Isten szeretetének...

folytatás a 7. oldalról

tóképző Intézetbe, amit az 1947–48-as tanévben el is végeztem. Első kinevezésemet – helyettes tanári minőségben – a borszéki általános iskolához kaptam. Ott tanítottam két évet, majd saját kérésemre áthelyeztek a nyárádgálfalvi általános iskolához. Itt megnősültem, feleségül vettem Fekete Éva tanítónőt, aki Erdélyi Fekete Lajos egykori brassói unitárius lelkész-esperes leánya volt.

Egy évi boldog házasság után, 1951. őszén behívtak katonának, feleségem pedig 1952. május 2-án szülés közben meghalt. Kislányom megmaradt ugyan, de ő is életre szóló gyógyíthatatlan sérülést szenvedett. Isten azért nem hagyta el, édesanya helyett édesanyával ajándékozta meg, akivel szeretetben, békében és barátságban élnek. Van egy fiam is, aki sajnos áttelepült Magyarországra, s már csak vendégként jár haza néha.

Miután leszereltem a katonaságtól, Marosvásárhelyen a Tudomány és Kultúra Terjesztő Társasághoz kaptam kinevezést. Itt dolgoztam három évig, ahonnan a Tartományi Közélelmezési Tröszthöz kerültem osztályvezetőnek. Bárhol dolgoztam, hitem szerint becsülettel helytálltam, munkámat, feladataimat fiatalos lendülettel, lelkesedéssel végeztem.

P. T. Sz.: Úgy tudom, első felesége tragikus halála és kislánya gyógyíthatatlan sérülését követően ismét súlyos megpróbáltatás érte...

Sz. D.: 1963. április 3-án reggel az irodámban letartóztatott a Securitate, és hamis vádak alapján koncepciós perben elítéltek három évi börtönre, teljes vagyonelkobzással. Kilencven napot ültem vallatószékben és 13 hónapot izolálva egy cellában, mint oroszlán a ketrecben, teljes tétlenségre ítélve. Hogy ezt a borzalmas sorsot túléltem, csak az isteni igazságban való rendíthetetlen hitemnek és erős élni-akarásomnak köszönhetem. A kibírhatatlan percekben is ez csengett a fülembe: „Isten szeretete olyan, mint a napfény, mindig és mindenhol ott van." Én pedig éreztem, hogy ott van velem a poklok poklában is, és biztos voltam abban, hogy bárhogy büntet is, azért közben szeret, magához ölel és kiszabadít. Nem csalódtam hitemben, Istenemben! 1964. július 28-án általános politikai amnesztiá-

November 30-án volt egyházunk legfőbb végrehajtó testülete, az Egyházi Képviselő Tanács ez évi utolsó rendes ülése Kolozsváron. A testület az ülésen többek között elfogadta az egyházi központi hivatal 2008. évi költségvetését, és határozatot hozott egy új lelkészi javadalmazási rendszer bevezetéséről, 2008. január 1-től. A tanács a 2008-as évre személyenként 50 lej minimális egyházfenntartói járulékot állapított meg, minden egyházközségre nézö kötelező érvényességgel.

Sólyom László magyar köztársasági elnök december 4-én a hagyományos adventi találkozón látta vendégül a határon túli magyar történelmi egyházak vezetőit, köztük dr. Szabó Árpád unitárius püspököt is. Az egyházfők ugyanaznap Szili Katalin, az Országgyűlés elnökasszonya meghívására az Országházba látogattak egy év végi kiértékelő beszélgetésre.

December elején véglegesült az Erdélyi Unitárius Egyház által létrehozott Gondviselés Segélyszervezet jogi bejegyzése. Az egyesületet az egyház az unitárius szociális és karitatív munka kivitelezésére, valamint az egyházközségek ilyen irányú tevékenységének segítésére és koordinálására hívta életre.

Máté Ödön nyugalmazott lelkész életének 82. évében november 11-én Marosvásárhelyen elhunyt. 1926-ban született Kénosban, lelkészi oklevelet szerzett 1949-ben. Lelkészi szolgálatát a Korondi Egyházközségben kezdte 1949-ben; a Nyomáti Egyházközség lelkésze lett 44 éven át, 1996-ban történt nyugdíjazásáig. Búcsúztatása november 13-án volt marosvásárhelyi református temető ravatalozójában, a szertartást Nagy László marosvásárhelyi lelkész, esperes végezte. A szülőfalu, Kénos nevében Csáki Levente lelkész, a Nyomáti Egyházközség nevében a beszolgáló Kiss Mihály nyárádszentlászlói lelkész búcsúzott tőle. Temetése november 15-én volt Magyarországon, az Eger melletti Kálban.

Kovács Domokos, a Székelyderzsi Egyházközség volt gondnoka, életének 75. évében november 20-án hirtelen elhunyt. Több mint két évtizedig állt a közösség élén, előbb egyházfiként, majd keblitanácsosként, végül gondnokként. Hűsége és érdemei elismeréseképpen az Egyházi Főtanács 2004-ben tiszteletbeli gondnoki címmel tüntette ki. Temetése november 22-én volt a helyi temetőben, a szertartást Demeter Sándor, az egyházközség jelenlegi lelkésze, valamint Katona Dénes, az előző lelkész végezte.

val aránylag egészségesen kiszabadultam. Szabadlábra kerülésem után két évig dolgoztam a Bútor Szövetkezetnél, két évig a zöldségkereskedelmi vállalatnál és tizennyolc évig a gyógyszerforgalmazó vállalatnál. Innen mentem nyugdíjba 1987 januárjában.

P. T. Sz.: Fény és árnyék. Tenni-akarás és fogság. Ha képekben kellene mindazt kifejezni, amiről Domi bácsi beszámolt, akkor az előbbieket említeném. Az árnyék és a börtöncella hozzájárult-e ahhoz, hogy egyre jobban keresse és szeresse az örök Fényt, hasznosítsa tenni-akarását magyar unitárius közössége javára?

Sz. D.: E képek helyénvalók, köszönöm, hogy így egymás mellé raktad őket. Mindig templomba járó ember voltam, de az egyházi munkába valójában, csak az 1980-as években kapcsolódtam be, abban az időben tehát, amikor tanácsos volt kerülni a templomot és a papot. Marosvásárhelyen először presbiter voltam, majd az egyházközség jegyzőjeként tevékenykedtem. Kolcsár Sándor esperes javaslatára a Maros-küküllői Egyházkör közgyűlése megválasztott egyházköri felügyelő gondnoknak. Ezt a munkát nagy-nagy szeretettel és buzgalommal végeztem. Kiváló lelkészei, nagyszerű gondnokai és keblitanácsosai voltak az akkori egyházkör gyülekezeteinek, önzetlen barátokra találtam bennük, akikkel örömmel és szívesen dolgoztam. Három ciklusban, tizenkét évig voltam felügyelő gondnok, de ez idő alatt nagyon ritkán fordult elő az, hogy ne vettem volna részt az esperesi vizsgálószék minden kiszállásán, anya- és leányegyházközségekben egyaránt. Kiszállásainkra szorgalommal, lelkiismeretesen készültem, és igyekeztem olyan beszédeket írni és mondani bátran, félelem nélkül –néha talán személyes szabadságomat is kockáztatva –, amelyekkel az elkeseredett és megfélemlített híveket kitartásra, bátorságra biztattam, próbáltam reményt és bizalmat önteni a lelkekbe. Köztudott, hogy az 1980-as években virágkorát élte a Ceauşescu-féle dühöngő falurombolási soviniszta politika, amikor a magyarok és köztük az unitáriusok is félelemben, rettegésben éltek. Akkor igazán kellett a biztató, bátorító szó, és az esperesi vizsgálószék tagjai fontos feladatunknak tartottuk, hogy hirdessük és éljük a szeretetet, a békét, az emberséget, lelkesítsük, bátorítsuk a híveket, reményt öntsünk az emberi szívekbe-lelkekbe.

P. T. Sz.: Hogyan vélekedik az 1989 decemberi események előtti és utáni egyházi életünkről?

Sz. D.: 1989 decemberében boldogan, üdvrivalgással ünnepeltük a diktatúra, a zsarnokság bukását, de hamarosan újabb súlyos csalódások, tragédiák érték az erdélyi magyarságot s benne unitárius népünket: ismét életre kelt az esztelen és féktelen sovinizmus. Talán még veszettebbül, vadabbul próbáltak kiirtani vagy menekülésre kényszeríteni bennünket, mint a cipészinasból lett diktátor, „a Kárpátok géniusza" tette. Ha valamikor égető szükség volt az egyházra, az összefogásra, ha valaha elemi igény volt arra, hogy az embereket kitartásra, bátor ellenállásra biztassuk, akkor ez 1989 decembere előtt életszükséglet volt. Mi ezt tettük! Tettük ezt erdélyi magyarságunkért, egyetemes unitárius egyházunkért, magyar unitárius önmagunkért. Az esperesi vizsgálószék tagjai voltak: Kolcsár Sándor esperes-lelkész, néhai Csongvay Attila, majd Török Elek köri jegyző-lelkészek, Zsigmond Ferenc, Szabó László és jómagam, a felügyelő gondnokok.

P. T. Sz.: Amennyiben felügyelő gondnoki tevékenysége során különösen emlékezetes eseményekben volt része, kérem, ossza meg az olvasókkal.

Sz. D.: Emlékezetes számomra, hogy egy alkalommal, a zsarnokság legkegyetlenebb időszakában, küküllősárdi kiszállásunk alkalmával egy 90 év körüli bácsi jött egy csokor piros rózsát tartva reszkető kezében, átnyújtotta nekem, és ezt mondta: „köszönjük, hogy eljöttek, jöjjenek el minden évben, mert ez a mi számunkra a legnagyobb ünnep!" Mi tagadás, könnyeimmel küszködve szorítottam meg a bácsi remegő kezét, és elérzékenyülve öleltem magamhoz.

Egy másik felejthetetlen emlék az, amikor Bözödújfaluban az istentisztelet és közgyűlés alatt a hívek – nők és férfiak egyaránt – a padokra borulva hangosan sírtak. Velük együtt könnyeztünk mi is, mert templomukban, falujukban az volt az utolsó esperesi vizgálószéki kiszállás. Abban az évben került víz alá Bözödújfalu, templomaival együtt.

Egyházi munkámat világi emberként nagy-nagy lelkesedéssel és szeretettel végeztem. Nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy ez a tevékenység tette széppé, megelégedetté életem ezen időszakát. Örömmel és boldogan tettem eleget minden egyházi felkérésnek, és munkám gyönyört, megkönnyebbülést, megelégedést jelentett számomra, amelyet, nagy lelkesedéssel, egyházam iránti hűségből vállaltam, minden anyagi ellenszolgáltatás nélkül. E tevékenységemért méltó és megtisztelő elismeréseket is kaptam a főhatóságtól. Egyházam püspöke három alkalommal hívott meg a Főtanácsi Bizottságba.

Megválasztottak zsinati tagnak, egy alkalommal felkérést kaptam a főtanácsi, Berde-serleges pohárköszöntő megtartására, sőt megboldogult nagy püspökünk dr. Erdő János engem jelölt a megüresedett főgondnoki tisztség betöltésére. A Maros-küküllői Egyházkör javaslatára dr. Szabó Árpád püspök tiszteletbeli köri felügyelő gondnoki címmel és oklevéllel ajándékozott meg.

P. T. Sz.: Összefoglaló gondolatok, véleményformáló javaslatok megfogalmazására kérem Domi bácsit.

Sz. D.: 1990-től a Protestáns Teológiai Intézet Unitárius Karáról jó képzettségű-képességű, kiváló fiatal lelkészek kerültek ki egyházközségeinkbe. Erre ma igazán nagy szükség van. A magyar történelmi egyházaknak, a lelkészeknek ma is óriási feladatokkal kell megküzdeniük. Mindenáron vissza kell szerezni az istentiszteletnek, a templomnak, a vasárnapnak, a lelkésznek egykori nemes, nagy tekintélyét. Új nemzedéket kell valláserkölcsileg nevelni, amelyik még csak emlékből sem ismeri az átkos, istentagadó kommunista rendszer bűneit. Legyen végre ugyanúgy,

folytatás a 10. oldalon

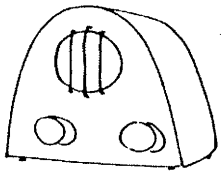

Unitárius rádióműsorok

Meditáció – az elmélkedés műsora
Kolozsvári Rádió, 909 m, 1404 m és 1593 m középhullámon, valamint a 95,6 MHz-es ultrarövid-hullámon, szerdai napokon, 9.30.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
december 19., január 2., 23.

Rádió-istentisztelet
Kolozsvári Rádió, alkalomszerűen, vasárnapokon, 17.30-kor.
Szerkeszti: Solymosi Zsolt.
december 2.

Tavaszi virágcsokor
unitárius gyermekműsor havonta kétszer. Szerkesztik: Kovács Mária, Rácz Norbert.
Kolozsvári Rádió,
szombaton reggel 9.15–9.30 között
december 22., január 5., 19.

Unitárius félóra
a székelyudvarhelyi *Príma Rádió*ban, a 87,9 MHz-en, illetve interneten a *www.prima-radio.ro* címen.
Szerkeszti: Csáki Levente.
minden vasárnap reggel 8.30-kor.

Isten szeretetének...

folytatás a 7. oldalról

ahogy az én gyermekkoromban volt: vasárnap mindenki kötelező módon istentiszteleten vett részt, gyermek, felnőtt, nő és férfi egyaránt. Tapasztalatom szerint manapság kevesbé járnak templomba az iskolás gyermekek, a tanítók, tanárok, tanügyi alkalmazottak, holott éppen ők kellene hogy példát mutassanak az egyszerű embereknek. Hiszen költőnk, Reményik Sándor is mindenekelőtt hozzájuk kiáltott: „Ne hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát!" Szükségesnek tartom, hogy a lelkészek ne csupán „kollégák", hanem társak, önzetlen jó barátok is legyenek, vallásuktól, hitfelfogásuktól függetlenül. Minden magyar papnak, legyen az unitárius, református, római katolikus vagy evangélikus, egy a célja, egy a feladata: népét szolgálni! Kérem, ezt tegye minden lelkész, hogy népe tisztelhesse, becsülje és felnézzen rá! A világi vezetők – keblitanácsostól főgondnokig – pedig szívvel-lélekkel álljanak áldozatos munkát végző lelkészük, esperesük, püspökük, vagyis egyházi vezetőik mellé. Legyenek büszkék arra, hogy világiakként egy gyülekezetnek, egy közösségnek vezetői lehetnek, és küzdjenek, harcoljanak annak a közösségnek a megmaradásáért, felemelkedéséért. Szorítsuk vissza egyházunk életében a legkisebb szórványtól a főhatóságig az önzést, az irigységet, az ellenségeskedést, az intrikát, a klikkesedést! Álljunk egy emberként, egy szívdobbanással egyházunk, népünk, nemzetünk szolgálatába, hogy majd az utókor is büszke lehessen ránk úgy, ahogy mi is büszkék vagyunk elődeinkre, múltunkra.

P. T. Sz.: Dolgozószobájában számítógép működik, látom, világhálós kapcsolat is van. Ez is csodálatra méltó, hogy Domi bácsi elektronikus úton is kapcsolatot tart a világgal...

Sz. D.: Igen, ebbe is beletanultam. Meg is adom a címemet, (dszilagyi@rdslink.ro), hátha valakinek az interjú elolvasása után eszébe jut egy pár sort írni Marosvásárhelyre, Szilágyi Domokosnak.

Kórustalálkozó Küküllődombón

November 17-én mozgalmas napra ébredt a Kis-Küküllő menti Küküllődombó. Egymás után érkeztek az autóbuszok Budapest és Brassó irányából, hogy utasai, a meghívásnak eleget téve, részt vegyenek a már ötödik alkalommal megrendezett *Adjunk hálát mindnyájan* unitárius kórustalálkozón.

E jeles rendezvényt megtisztelte jelenlétével egyházunk főpásztora, dr. Szabó Árpád püspök is. Köszöntőjében méltatta e nagyszerű rendezvényt. A község vezetőségét Sípos József polgármester képviselte. A rendezvény sikeréhez számos támogató járult hozzá: elsősorban az Erdélyi Unitárius Egyház, a Küküllődombói Unitárius Egyházközség, a Communitas Alapítvány, továbbá a Maros Megyei Tanács, Küküllődombó Polgármesteri Hivatala, Küküllődombó Helyi Tanácsa, a Seprődi János Nemzetközi Kórusszövetség, Miklós Levente vállalkozó, Hunyadi László szobrászművész, a Kisgyörgy József dalkör, a Küküllődombói Dalkör.

Jelen volt 21 kórus – összesen mintegy 700 dalos résztvevő –, a következők szerint: Küküllődombói Kisgyörgy József Unitárius Dalkör, Küküllődombói Asszonykórus, a sepsiszentgyörgyi Kriza János Unitárius Vegyes Dalárda, Brassói I–II. Unitárius Egyházközség kórusa, a Halmágyi Unitárius Egyházközség kórusa, Székelyudvarhelyi 2. Unitárius Egyházközség kórusa, a nagyajtai Gazdag Miklós Polgári Daloskör, a Vargyasi Unitárius Egyházközség kórusa, az Olthévízi Vegyesdalárda, a Székelykeresztúri Unitárius Egyházközség kórusa, a Parajdi Református

Vegyeskar, a székelykeresztúri Berde Mózes Unitárius Gimnázium kórusa, a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium Péterffy Gyula kórusa, a budapesti Árpád Gimnázium kórusa, a Marosszentgyörgyi Unitárius Egyházközség kórusa, az Alsófelsőszentmihályi Vegyes Dalkör, a Szabédi Unitárius Egyházközség kórusa, a Marosvásárhelyi Unitárius Egyházközség kórusa, Jobbágyfalvi Ökumenikus Kórus, a dicsőszentmártoni Sípos Domokos Művelődési Egyesület Vegyeskara, a Szászcsávási Református Egyházközség Harmónia kórusa.

Jó volt együtt lenni, ismerkedni, énekelni, és a többieket hallgatni. A résztvevők természetesen szeretetvendégségben is részesültek. Illesse köszönet az elkötelezett szervezőket, akik mindent megtettek a rendezvény sikeréért!

Péterfi Sándor

Énekeink, örömeink

Kis közösségünkben nagy figyelmet fordítunk kórusunk működtetésére, fellépéseinkre, a közvetlen emberi kapcsolatok kialakítására. Új tavasz éneklő közösségünket éltetnünk kell, hiszen kórusunk gyülekezeti életünkre nézve is építő hatást fejt ki. A próbáinkon gyakran tapasztalható felszabadult, barátságos légkörben elhangzó régi történet-mesélések, rövid viccmondások, a megnevettetés segíti egymás jobb megismerését is.

November 17-én a küküllődombói unitárius templomban az *Adjunk hálát mindnyájan!* kórustalálkozó résztvevői lehettünk. Lelki élményekben gazdagon térhettünk haza.

Ady Endre születése 130. évfordulójának napján, november 22-én a helyi római katolikus plébánia tanácstermében tartott emlékesten énekeink után lelkészünk a költő *Köszönöm, köszönöm, köszönöm* című versét mondta el az egybegyűlteknek.

Advent első vasárnapja előtti napjainkba is több egyházi vonatkozású esemény került be: énekvezér-karvezetőnket születésnapja alkalmával köszöntöttük, majd 29-én Marosszentgyörgy település írásos említése 675. évfordulójának alkal-

mával szervezett ökumenikus, kétnyelvű rendezvény társszervezőiként a helyi plébániatemplomban Új Tavasz kórusunkkal és a Soli Deo Gloria ökumenikus vegyeskarral együtt énekeltünk.

Itt tiszteletesünk Lászlóffy Aladár *Óda a másolóműhelyhez* című versét művészi ihletettséggel osztotta meg a három nemzetiségű – magyar, román, cigány – közönséggel.

December 1-jén volt a hatodik évfordulója annak, hogy Pálffy (Szilágyi) Anna-Mária tiszteletesnő, marosvásárhelyi segédlelkész-vallástanár minőségben, az itteni lelkészi szolgálatokra is megbízást kapott.

2-án, advent első vasárnapján örömmel nyugtáztuk, hogy Pálffy Tamás Szabolcs tiszteletesünk istentiszteleti szolgálatával kis gyülekezetünk megalakulása történetében a leghosszabb, folyamatosan végzett lelkipásztori tevékenységnek érezhetjük meg lelkünket gazdagító, hitünket erősítő, egyházi öntudatunkat mélyítő ajándékait.

Kórusunkkal 18-án szeretnénk részt venni a helyi kultúrházban szervezendő adventi kórusesten.

Kovács Réka

Advent Szovátán

Sok mindent szeretünk mi, emberek időhöz kötni. Életünk fontosabb eseményeit dátumokhoz kapcsoljuk, hogy időről időre megemlékezhessünk róluk. Így lesz számunkra és közvetlen környezetünk számára feledhetetlen születésünk, konfirmációnk, házasságkötésünk és a temetések dátuma. Közösségi életünkben is vannak emlékezetes dátumok. Így jegyzünk fel különleges történelmi eseményeket, kiemelkedő természeti jelenségeket, katasztrófák idejét. Ezekről beszélnek a kőből, fából, fémből készült emlékművek.

Ha Isten velünk van, ezek az évfordulók évről évre beteljesednek. Jóérzéssel tölt el egy-egy évforduló megélése, mert nemcsak biztonságot és hitelességet ad, de ad erőt, hitet és a régi idők áldozatkészségének felidézése pedig ad reménységet.

Szovátán is számos eseményt kötöttünk már dátumokhoz. Sokmindenben reménykedtünk, és hála Istennek sok minden be is következett. Aránylag fiatal gyülekezetünk történelmet ír most is. E „történelemben" jó visszaemlékezni 1956-ra, amikor: e nevezetes évben Szovátán megtörtént az első keresztelési szertartás. 1998. november 9-én letettük templomunk alapkövét. 2001. júliusában Szováta – a csokfalvi egyházközség árnyékából kilépve társegyházközség lett. 2003. december 15-én a templom épülete és tornya födél alá került. 2005 szeptemberének utolsó vasárnapján első alkalommal ünnepeltünk a templom falai között, megszólalt a Fazakas János által adományozott orgona, és a zsoltárok hangján is Istenhez közeledhettünk. 2005 októberében egy 200 kg-os haranggal ajándékozott meg Szabó Árpád, egyházközségi tagunk. 2007 november 25-én pedig helyére kerül a szószék.

Itt tartunk most! Új szószéket birtokba venni, új szószékről prédikálni kiváltságos és megtisztelő. Az első advent-vasárnapunk előtti héten majdnem egy órát töltöttem új templomunkban. Nézelődtem, s közben az előttünk álló tennivalókon elmélkedtem. Bármire gondoltam is, figyelmemet minden pillanatban az új szószék vonta magára. Leültem vele szemben, de bármennyire igyekeztem is, *egyszerre* mégsem tudtam megnézni. Részleteiben próbáltam hát. A szószék pedig mesélni kezdett, én meg jegyzeteltem. Alapja – mintha a kereszténység alapja lenne, az a rendíthetetlen jézusi hit, amely biztonságot, békességet és erőt sugall. Az a péteri kőszikla, amelyre fölépül a keresztény egyház. Alapja Jézus korát idézi. A rákövetkező szint a Jézus halála utáni időszakról szól. Érdekes, kissé hajlított, mintha a keresztény egyház hajlításait sugallná. Ez az időszak a zsinatok, egyházi rendelkezések ideje. Kis pántok is vannak ezen a szinten, mintha gyökerek lennének, amelyek az alapba kapaszkodnak, hogy átmentsék a tiszta jézusi kereszténységet. Erre épül rá egy szögletes, sima, szinte semmitmondó sáv, amely még be is ugrik egy kicsit, hogy sötétebb legyen. Ez a „sötét" középkor, az adatok hiánya, inkvizítorok kegyetlensége, mágyák kora – amire inkább nem is jó emlékezni. Ha a szószéknek erre a sávjára nézek, inkább csak azt akarom meglátni, hogy a fa erezetén keresztül mintha csak át szeretne menekülni az élet egy nagyon színes, változatos időszakba. A megújulás vágya, a humanizmus, a reneszánsz, majd a reformáció kora. Előtérbe kerül az emberi gondolkodás és érzés összhangja. Isten és ember kapcsolatának fontossága – amikor teret hódít a vallásszabadság elve. A szószék négy pillérén megjelenik a négy bevett vallás, amely nem akarja megosztani a kereszténységet, hiszen egymásba kapaszkodva alkotnak egységes egészt. Ha egyikük is hiányzik, üres lenne a karfa, de így közösen bezárul a kör. Ha szemből nézzük, egyértelműen kapunk helyet mi, unitáriusok is. Ott a helyünk ebben az időszakban, a mindig-reformálni vágyában, a tiszta jézusi kereszténység üzenetében. Valósággal ránk kiált a szószék, a középen kiemelkedő, vonalaiban eltérő bibliatartója által: Egy az Isten, rá figyeljetek! Tekintetem visszatér az unitárius címer jól ismert szimbólumaira. Különösen a kígyó köti le figyelmemet. Nemcsak az jut eszembe, hogy „legyetek okosak, mint a kígyók...", nemcsak az, hogy a kör a teljesség, az örökkévalóság jelképe, hanem azt is sugallja: elmúlásból – élet. Igen, az a fa, amelyből ez a szószék készült, meghalt, de erezetén át, mestere, Orbán Pál lelkületén át, adományozója, dr. Bartha András áldozatkészsége révén megszólal, és korokról, dátumokról, emberi életekről beszél.

Szószék nemcsak azért van, hogy kiemelje szavainkat, hanem azért is, hogy ihlessen, és felébresztett érzéseinkkel közelebb vigyen Isten országához. A fa a szovátai szószékben megszólal, és beszél melegségével legnemesebb emberi értékeinkről: az áldozatkészségről, a terhek fölvállalásáról, múltról, jövőbe vetett reménységről, és arról az adventi üzenetről, hogy várakozásaink lassan beteljesednek.

Lázár Levente

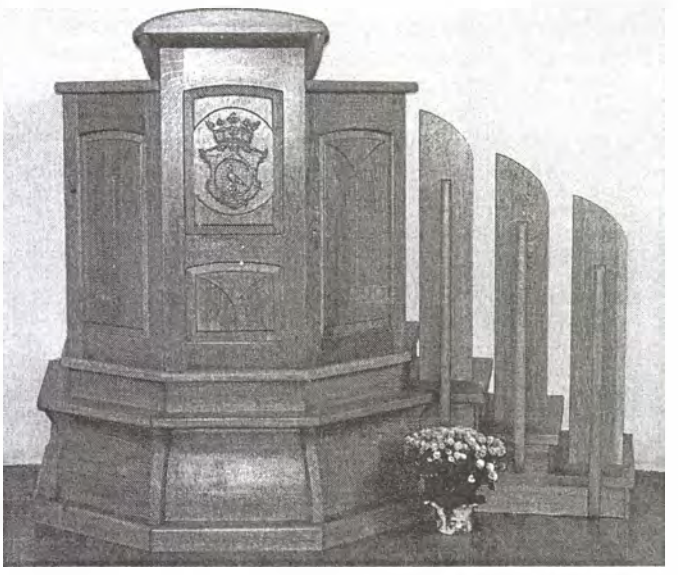

Bodor Péter, a székely ezermester

Bodor Pétert joggal sorolhatjuk a Székelyföld nagyjai közé. Igazi feltaláló-ezermester volt, akinek alkotásait még felsorolni is hosszadalmas volna: zenélő kutat épített Marosvásárhely főterén, bicskával szárnyasoltárt faragott, gazdasági gépeket szerkesztett, templomokat, udvarházakat, sőt hidat épített, és már Stephenson előtt megalkotta – Bolyai Farkassal együtt – a *„magától járó, gőzzel hajtott szekeret"*. Freskókat festett, orgonákat állított fel, amelyek közül a legszebb a kibédi református templom orgonája. Ennek az átadási jegyzőkönyvében a következő önérzetes nyilatkozat olvasható: „Én nem haszonkeresésből építettem meg a kibédi orgonát, hanem meg akartam mutatni, hogy a magyar ember is tud, s más nemzet is tanulhat tőle." Ezt az orgonát 1847 húsvétján adta át, és még napjainkban is működik, bár nagyon ráférne egy általános javítás – ami megfelelő anyagi alapok híján késik.

A felsorolásból nem maradhat ki Bodor Péter nagyszerű gyutacs-gyára, ahonnan 1848–49-ben naponta 50–60 gyutacsot szállított a magyar táborba.

Bodor Péter életéről hiteles adatok híján nagyon keveset tudunk. Valamikor 1770 és 1780 között született Erdőszentgyörgyön vagy környékén. A legenda szerint szerelemgyerek volt. Annyi bizonyos, hogy főúri támogatással – a marosvásárhelyi kollégium alsó osztályainak elvégzése után – már 1806-ban Bécsben tanult a „mérnökiskolában". Itt kitanulta a lakatos, az asztalos és a kertész szakmát.

Később külföldet járta, de 1815-ben visszatért Erdélybe: gróf Bethlen Lajos udvarházában dolgozott mint építész és műszerész.

Három év múlva, 1818-ban Marosvásárhelyen telepedett le. Addigi éveiről, illetve anyagi helyzetéről a következőket jegyezte fel naplójában: „5000 rhénus forint készpénzt gyűjtöttem össze aranyban, ezüstben, és ezen kívül 2000 rhénus forintom van kiadva interesre [kamatos kölcsön]. Kaptam pedig ezeket a pénzeket orgona tsinálásért, vízmesterségért, mechanikai, muzsikai, építési és útcsináló mesterségért." Marosvásárhelyen a város sétakertjében körhintát és hajóhintát állított fel. Néhány garasért mindenféle szabadtéri játékon szórakozhatott az akkori ifjúság.

Megépítette a református vártemplom faragott toronylépcsőjét, s mint „városi geometra" (a geometria tudósa, szakembere) hozta létre az idegenektől is megcsodált, egyetlen vasszeg nélkül épült híres Maros-hídját, a Bodor-hidat, amelynek szélessége 8 méter, hossza 68 méter volt.

A hírnév tetőfokán történt, hogy Bodor nem tudott ellenállni a rosszindulatú emberek kihívó provokációjának. Szakmai hiúságában sértve érezve magát szinte virtusból fogott hozzá a pénzhamisításhoz. Az általa készített bankók tökéletes másolatok voltak, az is rá volt írva, hogy az utánnyomást a törvény szigorúan bünteti. Ő hát nem is nyomta a pénzt, hanem – ahogy a legenda mondja – a küszöbre elhelyezett elmés szerkezet, a kitűnő bankóprés, minden belépő láb nyomására egy-egy ropogós 10 forintos bankópénzt hullatott a pincében elhelyezett kosárba. Ezért a pompás gépezetért persze nem kapott elismerést, sőt majdnem életével fizetett érte, miután egyik irigye elárulta a Bodor-műhely titkát. Végül is csak a marosvásárhelyi polgárok – köztük Bolyai Farkas – kegyelmi kérvényének köszönhette életét. De ennek is köze volt Bodor Péter csodálatos tehetségéhez.

Amíg 1820 és 1822 között vizsgálati fogságban volt, a vásárhelyi magisztrátus megbízta, hogy rendezze át a piactéren elromlott közkutat úgy, hogy a lakossági vízellátás mellett tűzoltósági célokat is szolgáljon. Így készítette el Bodor a híres zenélő kutat. A zenélő szerkezet tulajdonképpen a kútépület talapzatába helyezett orgona volt. Ennek vezérlőművében a bütyköshengert a beáramló víz hajtotta meg. A henger bütykei nyitogatták az orgonasípok szelepeit, az orgona pedig muzsikált, szem- és fültanúk feljegyzései szerint napjában négyszer, határós időközökben.

A 24 óra alatt a kupola tetején álló Apolló-szobor is elfordult, éppen 360 fokos utat tett meg, mutatva az órát. Ezt is a vízkerék forgatta, különböző áttételekkel.

Orbán Balázs a Székelyföld-monográfia *Marosszék* című kötetében így ír a kútról: „A piactér közepén van a híres Bodor kútja, örökösen csörgedező négy vízsugarával. A kút felső része oszlopos, nyílt csarnok. A víz által mozgásba hozott oly gépezet volt elhelyezve benne, mely a nap bizonyos szakában maga magától zenélt."

A zenélő kút 12 m magas és 10 m átmérőjű kupolaalkotmány volt. A vizet Bodor a kb. 300 méter távolságban lévő várdomb alatt fakadó forrásból vezette a kúthoz, a maga építette cserfa csatornákon át. A zenélőgép működtetéséhez a mintegy 15 méternyi szintkülönbség esési

„Öleljétek meg az öregeket, adjatok nekik szeretetet...”

Az ősz folyamán Olthévízen Óbecsey István *Szeressétek az öregeket* című verse idézett sorának szellemében két alkalommal fordultunk megkülönböztetett figyelemmel az öregek felé:

Először az öregek vasárnapján. Ez az ünnepi alkalom – az unitárius és a református egyházközség közös rendezvényeként – közösségi életünk kiemelkedő eseménye minden évben.

Délelőtt hálaadó istentiszteletet tartottunk mindkét templomban. Az istentiszteletet követően a Kultúrotthonban közös ünnepélyre és szeretetvendégségre gyűltünk össze. A Kultúrotthon falait a faluban gyűjtött hímzett konyhai falvédők kiállítása díszítette. Az Olthévízi Vegyesdalárda az erre az alkalomra válogatott énekszámokkal, az egyházközségek egy-egy szál virággal köszöntötték a jelen lévő nyolcvan éves és nyolcvan év fölötti egyháztagokat. A köszöntést szeretetvendégség követte. Erre az alkalomra az egyik idős asszonytestvérünk csipketerítőket készített, amelyeket egyházközségünk támogatására ajánlott fel.

A szeretetvendégség házigazdája ez évben az unitárius nőszövetség volt. Asszonyaink mindenkit kávéval és frissen sült házikaláccsal kínáltak meg. Azokat az idős egyháztagokat, akik nem tudtak eljönni az ünnepségre, otthonukban köszöntöttük virággal és kaláccsal.

Második alkalommal az otthonuktól távol, az öregotthonban élőkre gondoltunk. Számukra október végén egyházközségünkben élelmiszert gyűjtöttünk, és ajándékcsomagot készítettünk. A jelentős mennyiségű alapélelmiszert egyházközségünk küldöttsége vitte el a Lókodi Kiss Rozália Ökumenikus Öregotthonba.

A látogatás alkalmával áhítat keretében köszöntöttük az ebédlőben összegyűlt lakókat, majd mindegyiküket édességcsomaggal ajándékoztuk meg. A mozgásképtelen lakóknak szobájukban adtuk át az ajándékcsomagot.

Ezt követően megható élményben volt részünk. Az öregotthon lakói nevében Kovács Sándor, Burján Dénes, Kiss Rebeka, Vass Katalin, Gerendi Ilona, Ketesdi Irén egy rövid műsorral, versekkel és énekszámokkal köszönték meg a számukra gyűjtött élelmiszert és az ajándékot – de legfőképpen a látogatást.

Isten áldása legyen az öregeken és a rájuk figyelő, róluk gondoskodókon egyházközségeinkben és az öregotthonban egyaránt.

Török István

energiáját használta fel. Egy angol nyelvű újság 1825-ben ezt írta róla: „Háromezer vödör vizet tartalmazó gyűjtőmedencéje van. Középső teraszára hat faragott oszlopon álló, templomszerű kupola borul, s ennek belsejében rejtőzik a csodálatos zenélő szerkezet.”

A kút tehát, a városi tanács megrendelése szerint, a tűzoltóságnak is szolgáltatott vizet, ezért az alépítményben helyezték el a tűzoltószertárt. Bodor Péter biztosan remélte, hogy ezzel a nagyszerű, díjtalanul készített művével kiengeszteli a szigorú bíróságot, és ezért fokozott örömmel és buzgósággal fejezte be remek munkáját.

Ámde töredelmes vallomása ellenére a törvényszék 1823-ban halálra ítélte. Amikor az ítélet kimondása után a szamosújvári börtönbe szállították – a legenda és a szájhagyomány szerint –, mintegy utolsó kívánságára a kútjához engedték, hogy búcsút vegyen tőle. Akkor kivett valamit a szerkezetből, úgyhogy a kút azonnal megnémult, és többé senki sem tudta megszólaltatni.

Az már hiteles tény, hogy a hű barát, Bolyai Farkas és több marosvásárhelyi polgár közbenjárására az „Erdélyi Felséges Főigazgató Tanáts” visszavonta a halálos ítéletet. Idézünk a kegyelmi kérésből: „Mechanikus Bodor Péter, aki papírpénz hamisításért elfogatott, hibája helyrehozására több hasznos, nevezetes munkákat tett anélkül, hogy a város előmenetelére tett fáradságáért a közpénzből nagy jutalmat kívánt, vagy vett volna. Bátorkodunk alázatos tisztelettel Excellenciátoknak könyörögni, hogy feladott okainkat fontolóra venni és Bodor Pétert itten meghagyni s a Felséges Udvar előtt itten leendő hagyattatását kegyesen kieszközölni méltóztassék.” A kérést teljesítették. Így Bodor Péter, megszabadulván a halálos ítélettől és vasbilincseitől, nappal dolgozott, azonban minden éjszakára a vár egyik bástyacellájába zárták. Végleg 1827-ben szabadult meg a börtönből, császári kegyelem folytán.

Érdekes, hogy a szamosújvári börtönben töltött fogságának keservét templomi freskók festésével enyhítette. A börtön igazságtalanságai mégis búskomorságba kergették. Teljesen visszavonult a közélettől, főként orgonákat készített a templomok zárt, hűs tereiben. Ebben a korszakban készült a már említett kibédi orgona is.

Az ezermester, akit öregkorában a magány és a feledés vett körül, az 1848-as forradalmi események hatására még egyszer, utoljára „felszárnyalt”. Székelymagyar lángelméje – úgy érezte – a szabadságharc kimenetelét meghatározó csodafegyvert alkotott.

1849-ben Kolozsvárra utazott, Bem tábornokkal akart beszélni, aztán Kossuthoz szeretett volna bejutni. Jelenteni akarta, hogy feltalálta a sokcsövű orgonaágyút – halálorgonának nevezte –, amelylyel csaták sorsát lehetne eldönteni. De nem tudott beszélni sem Bemmel, sem Kossuthtal. 1849 augusztus 6-án hunyt el Kolozsváron, Bem tábornok főtéri hadiszállásának előszobájában, szívroham következtében. Sírba vitte utolsó titkát, amelyet lázas sietséggel a haza oltalmára kívánt megalkotni.

Bodor Péter megérdemli tiszteletünket, mert kivételes tehetséggel megáldott alkotó volt, és székely-magyar népének adta önzetlen ezermesterségét. Az utókor azzal tisztelgett emlékének, hogy 1935/1936-ban Budapesten, a Margitszigeten felépítette a Bodor-kút mását, amelynek márványtábláján ezt olvashatjuk: „E kút hű mása Bodor Péter székely ezermester 1820–22-ben Marosvásárhelyen épített és 1911-ben lebontott kútjának.”

Úgy érezzük, az utcanévadás mellett Marosvásárhelynek is tovább kellene lépnie a Bodor Péterre való emlékezés útján.

Szabó László

Kórházlelkészi szolgálat

Hogy beteg hozzátartozóját idejében elérjük, kérjük tartózkodási helyét (név, kórház, a kórterem száma) bejelenteni:

Török Áron,
Sepsiszentgyörgy,
0267-316201,
Katona Dénes,
Székelyudvarhely,
0266-213100.
Ferenczi Enikő,
Kolozsvár,
0740-063767.

Múltnak, jövőnek szolgálni

Balázs Antal tanítóval, fafaragóval Ferenczi Mária Magdolna beszélget

F. M. M.: Volt tanítómat és jelenlegi dalostársamat kérdezem. Dalárdánk útjai során Anti bácsi faragja az ajándék-kopjafákat. November 25-én templomunk falára az Ön által faragott öt kopjafa került. Hol ringott bölcsője? Hol végezte iskoláit?

B. A.: A Nyikó mentén, Csehétfalván lettem. Ott a gyermek nem születik, hanem *lesz*, ősi unitárius családban. Csehétfalván, Kobátfalván és a keresztúri tanítóképzőben tanultam.

F. M. M.: Jókedvű, alkotó embernek ismerem. A jókedvet, derűt otthonról hozta?

B. A.: Igen, családi indíttatás és különösen Édesanyám volt derűs, jókedvű asszony. Gyermekkoromban fonóba, táncmulatságba jártunk. Akkor a gyermeket az anyák, keresztanyák tanították táncolni. A figurákat a nagyobbaktól és házasemberektől lestük el.

F. M. M.: Szülőfalumban, Szentiványlaborfalván tanítóm volt első osztályban. „Kultúr Antalnak" mondták akkoriban. Hogy került oda, és hogy alakult életpályája?

B. A.: A tanítói diplomával Gyergyóremetére helyeztek, onnan visszakerültem a Nyikó mentére, onnan Háromszékre kerültem. Szentiványlaborfalván három évet voltam mint tanító és kultúrigazgató, Mikóújfaluban évet.

F. M. M.: Világhírű volt a mikóújfalusi kerékpárcsapat, elhunyt Fehér Ákos vezetésével. Hova kerékpároztak?

B. A.: 1964 és 1973 között bejártuk Romániát, Törökországot, Bulgáriát, a volt Csehszlovákiát, Lengyelországot, Ausztriát, Németországot. Évente akár 5000 km-t is megtettünk.

F. M. M.: A fafaragás, a fa szeretete hozzátartozik életéhez. Dalárdánk útjai során a kopjafákat magyarországi és hollandiai vendéglátóinknak Anti bácsi ajándékozza. Honnan van ez a szeretet és tudás?

B. A.: Egy biztos: a magyar ember szeret fúrni-faragni. A legnagyobb útbaigazítást Siménfalván Kiss Zsigmond egykori tanítóképzői igazgatótól kaptam.

F. M. M.: A régi rendszerben egy ideig tiltva volt a fa használata kerítésnek, kapunak. A szentiványlaborfalvi unitárius templom előtti székely kapuban édesapám merész álmát valósították meg a Haszmann testvérek 1991-ben – ami igencsak ritkaságnak számított.

B. A.: Fenn is maradt egy anekdota erről. Az elvtársak Máréfalván áthaladva dorgálóan kérdezték meg az elöljárókat, hogy miből fognak kaput állítani a továbbiakban. A válasz ez volt: Isten segedelméből.

F. M. M.: November 25-én lepleztük le az Ön által faragott, a templomunk oldalára készített „Lelkészeink" feliratot és öt kopjafát, az 1905-től szolgáló lelkészeink nevével és évszámával: JÓZSEF LAJOS 1905–1938, KOVÁCS LAJOS 1938–1943, ÜRMÖSSY GYULA 1943–1972, TÖRÖK ÁRON 1973–1998, KOVÁCS ISTVÁN 1998–...

B. A.: Ez az ötlet tőlem származott. Már faragtam az anyaországba két ilyen jellegű táblát, úgy gondoltam, hogy e városi, modern templomunk sima fehér falára, no meg az idelátogatók eligazítására – és a presbitérium beleegyezésével – többet alkotok, mint egy egyszerű tábla.

F. M. M.: A kopjafa régi, a harcászattal összefüggő tárgy, amelyet az elesett katona holttestének fejéhez szúrtak az életben maradt társak, majd továbbvitték a kopját, harcoltak vele. Ilyen elgondolásból született az ötlet?

B. A.: Lelkészeinket „Dávid Ferenc katonáinak" tudhatjuk. Nemcsak az elhunytaknak jár emlékfa, hanem azoknak is, akik még élnek és szolgálnak

F. M. M.: 1905 előtt Kilyén volt az anyaegyház. Sorra kerül az ott szolgáló lelkészek nevének a megfaragása is?

B. A.: Természetesen, miután megkapom a névsort, a templomunk bejáratánál, a bal felére, azt is kifaragom.

F. M. M.: Milyen egyéb tervei vannak a Tanító bácsinak?

B. A.: Püspökeink nevét is ki szeretném faragni, ha névsort kapok valakitől, annyival is legyen több az Unitárius Egyház. Tudjunk a méltó nevekről, ne csak a levéltárban lehessen fellelni nevüket. Szeretném megfaragni Izsák Ferenc csehétfalvi szülőháza előtt 1770-ben állított faragott kapu másolatát. Olyan motívumai vannak, amelyek máshol nem lelhetőek fel. És eleget szeretnék tenni még sok-sok felkérésnek.

F. M. M.: Tetszett faragni már Kossuth-, Sütő-kopjafát és sok-sok emlékkopjafát Magyarhonban, Udvarhelyre és Háromszék sok helységében.

Mi jellemző a Tanító bácsi kopjafájaira? Milyen motívumokat használ, és azoknak mi a jelentése?

B. A.: Leggyakoribb a név és a két évszám, a születés és elhalálozás évszáma. A motívumokat úgy faragom, hogy tudjam elmondani, hogy azok szerintem mit jelentenek. Így például a buzogány harciasságot jelent, a kenyér és a kehely (unitárius) a keresztény hovatartozást, a reformátusoknál a kenyér és a kehely alatti részre három választógyűrűt faragok, a szentháromság jelképeként. A férfi jelképe a lámpás, a nőé a tulipán.

F. M. M.: A Tanító bácsi híres vőfély is. Amelyik esküvőn ott van, ott a jó hangulat biztosított. Hány esküvőn „vőfélykedett"?

B. A.: Nem jegyeztem fel, de biztos, hogy ezer fölött van.

F. M. M.: A Tanító bácsi éveivel „hetvenkedik", mégis ilyen sokszínű tevékeny-

Gyülekezetek számára úrvacsorai kelyhek készítésével és restaurálásával foglalkozom (finomezüstből). Érdeklődni a **0264-433241**-es telefonszámon lehet.

Imrei Imre
ötvösmester,
Kolozsvár

séget folytat. Dalárdánk oszlopos tagja. Énekelt még más dalárdában is?

B. A.: A Cantus Firmusban 25 évet, a keresztúri képzőben 3 évet, a mikóújfalusiban 5 évet, a katonadalárdában 3 évet, a gyergyóremeteiben 2 évet, itt a Kriza János Unitárius Vegyes Dalárdában is már 7-ik éve.

F. M. M.: Visszatérve végül még egy kicsit a kopjafákhoz: mi a kopjafa üzenete?

B. A.: Jó volna minden unitáriusnak tudni, hogy a fa (és ekként a kopjafa is) hosszú életű. Túléli a betont. Szomorú, hogy temetőinkben még mindig a beton az uralkodó anyag. Porból lettünk és porrá válunk. Az anyaföld kellene hogy befogadjon, nem a műkő és a betontömeg.

Álmaim és terveim közé tartozik a kopjafa-kultusz folyamatos élesztgetése. Szeretnék még dolgozni, alkotni, hogy két leányom s két unokám, utódaim legyenek mire felnézzenek, nem feledve magyar unitárius gyökereiket.

A szeretet ünnepe

Ilyenkor, karácsony közeledtével mi felnőttek is szívesen hallgatunk mesét. Szívesen vesszük tudomásul: egykor milyen csodálatosak voltak a karácsonyok egy tipegő kislány számára, annak, akinek „anyánk könnyű álmot ígért."

Pár év múltán, már kíváncsi kislányként, lopva szerettem volna az angyallal találkozni. Emlékszem, édesanyám igazi szaloncukrot készített, és színesebbnél színesebb papírba csomagolva küldte az angyalnak, hogy ő majd újra belopja a „jó kislányok" karácsonyfájára.

Levelet írtunk – azaz rajzoltunk, hisz írni még nem tudtunk –, de kérésünk mindig szerény volt. Az alvóbabát hétköznapi ruhában is elfogadtam, és ha mellette egy kis édesség „büszkélkedett", örülni tudtunk – még a krumplicukornak is. Milyen szép volt!

Nagyhéten havazott, mintha szigorú rendelet lett volna: „Hó nélkül nincs karácsony." Édesanyámék szánkózni küldtek, és mi boldogan engedelmeskedtünk. Szinte látom a szánkóval fényesre vert domboldalt, szinte érzem a hótól megvizesedett nadrágom, aztán a didergő kislány alakját látom, amint a nagy ródlit behúzza a kert végéből.

Pityeregni szerettem volna, de beérkezéskor a meleg szobában a fenyő illata és édesanyám csillogó szeme fogadott. Édesapám megerősítette, hogy az angyal most surrant ki. Szerettem volna megkérdezni, miért nem várt meg? Aztán a latyakos, vizes nadrágomra nézve tudomásul vettem: biztosan szófogadatlan voltam. Édesanyám megsimogatott, magához ölelt, és annyit mondott: az angyalnak még sok helyre el kell jutnia, ma, karácsony szombatján még sok jó gyerek van, akik megérdemlik az ajándékcsomagot.

„Anyám könnyű álmot ígért", és elhittem, hogy ma különösen jók a gyermekek, és megérdemlik a szépen feldíszített karácsonyfát, a meséskönyvet, az alvóbabát és sok mindent, sok-sok gyermeknek elosztva a szeretet papírjaiba csomagolva.

Most, felnőttként a régi karácsonyi meséket olvassuk, közben találgatjuk, ha Katalin kopog... karácsony locsog... Pedig igazán úgy szeretnénk, hogy havazzon, lassan-lassan, méltóságteljesen, békésen hulljanak a földre a csillogó hópelyhek. Bent a kályhában pattogó tűz mellett, finom illatok áradásában, a szobákon elnyúló fenyő illatában a nagy család minden tagja örüljön együtt az angyal érkezésének. Lopva mindenki a karácsonyfa alá rejti a szeretet szalagjával átkötött csomagját, ajándékát.

Karácsony szombatján a szeretet gyertyáját gyújtjuk meg, és együtt énekeljük a „Mennyből az angyalt".

Emlékszel? – kérdezzük egymástól. – Emlékszel a szaloncukorra? És egymás fülébe súgjuk: Boldog karácsonyt!

Ugye, mi, felnőttek is szeretjük a mesét? Pillants vissza az élet nagy meséskönyvébe, és meséld el másnak is karácsonyi emlékeidet!

Adorjáni Gyöngyvér

Új zászló, régi öntudat

Bár Alsóboldogfalván az unitárius egyházközség a 17. század közepétől fennáll, amit bizonyít az a tény, hogy már 1630-ban unitárius lelkésze volt a gyülekezetnek Korondi Miklós személyében (*Keresztény Magvető*, XXXIX. évf. 148. old.), mostanig a nőegyletnek nem volt „jelképe", mely szimbólumával még nemesebb célok elérésére ösztönözze tagjait.

Történelmünkből ismerjük, hogy egy nemzet zászlója milyen összetartó erőt képviselt a legnemesebb eszme, a haza védelme érdekében. Addig volt győztes a csata, ameddig a zászlót a zászlótartó az élen hordozhatta. Ha a zászló a sárba hullott, nemcsak a csata, de a haza is elveszett.

Az újonnan felavatott nőszövetségi zászló a helyi gyülekezeti nőszövetség elnöknőjének, Bíró Erzsébet tiszteletes asszonynak a kezdeményezésére jött létre. Anyaga fehér vászon, melyre a szimbólumot Bakos Magdolna iparművésznő tervezte a következőképpen: felső és alsó felét piros pamuttal hímzett magyaros szegőminták díszítik, közepén az unitárius egyház címere található, mely rátekintve azt hirdeti, hogy nőszövetségi tagjaink okosak, mint a kígyó, és szelídek, mint a galamb. A címer felett félkörben Unitárius Nőszövetség, a címer alatt fordított félkörben falunk neve, Alsóboldogfalva, alája az évszám, 2007 van ráhímezve. E két félkör, mintegy koszorúként öleli a közepén levő címert. S bár a nőegylet eddig is elkötelezett tevékenységet fejtett ki nemcsak a gyermekek Isten iránti szeretet és ragaszkodás terén, de a rendszeresen megszerveződött „nők órája" keretében komolyan foglalkozott tagjainak vallásos, kulturális, tudományos nevelésével is. Minden egyes alkalomra jól felkészült előadókat (orvosokat, egészségügyi dolgozókat, pedagógusokat stb.) hívnak meg. Emellett számtalan jótékonysági akciót is szerveztek. Nem egy alkalommal keresték fel a lókodi öregek otthonát, akiket élelmiszerekkel, édességekkel ajándékoztak meg, de kedves, időseknek való műsorszámokkal is megjutalmazták őket. Bíró Mihály lelkészünk nem csak bibliamagyarázatokkal gazdagítja is-

folytatás a 16. oldalon

Gálfalvi Gábor

Új zászló...

folytatás a 15. oldalról

mereteinket, de az egyházi énekek mellett népdalokat is tanít a jelenlevőknek.

Felemelő érzés volt az újonnan felavatott zászló mellett, melyet Gagyi Rozália és lánya, Fazakas Rozália díjmenetesen hímeztek ki, megemlékezni egyházalapítónk, Dávid Ferenc halálának évfordulójára.

E zászló immár a jövő nemzedéknek is hirdetni fogja, hogy Alsóboldogfalva asszonyai, leányai egyházunkat szerető, egyházunkért tenniakaró buzgó lelkű, Istenimádók, okosak, mint a kígyó és szelídek, mint a galamb.

Igazi, őszinte hálaérzés, amikor sikerül a lehető legközelebb kerülni Istenhez. Úgy érzem, a zászlóavatás pillanatában őszinte hálaérzés járta át minden egyháztagunk szívét.

A *Nők Világa* terjesztésére folytatjuk a 2007-ben bevált egyéni vagy csoportos előfizetéses rendszert.

A 2008. év három lapszámára az előfizetés postaköltséggel együtt 6 lej. **Sigmond Júlia** 2008. január 31-ig várja az előfizetők jelentkezését:

- postán: **400750 Cluj-Napoca o.p. 1, c.p. 200**
- személyesen
- a köri elnökök közvetítésével

Kézimunkásaink gyásznapja

2007. november 21-én szomorú alkalomra gyűltünk össze: hosszú, nehéz betegség után végső búcsút vettünk Nőszövetségünk egyik alap-emberétől, Orbán Sándorné Forrai Erzsébettől, kézimunkatanfolyamaink lelkes szervezőjétől, előadójától, a mindenki által tisztelt és szeretett Bogyótól.

Bár a koporsót a család és számos tisztelője mellett csak mi, a kolozsvári társak és a kőhalmi Sípos Márta álltuk körül, magunk mellett éreztük azt a 75 vidéki tanítványt, akik 29 egyházközségből jöttek el Kolozsvárra a 9 kézimunka-tanfolyamra tanulni, valamint azokat, akik a kihelyezett tanfolyamokon Olthévízen, Torockón, Vargyason, Dicsőszentmártonban és Oklándon csodálták meg varrottas-gyűjteményét, és tanulták a varrás, előnyomás titkait.

Forrai Erzsébet tizenkét éves korában vesztette el édesapját, aki orosz fogságban halt meg. Özvegy édesanyja sok nehézséggel nevelte őt és három évvel fiatalabb öccsét, korán megszokta a nélkülözést, és ő is igyekezett keze munkájával segíteni a kis család megélhetési gondjain. Tanítóképzőbe járt, ahol Molnár Károly tanár irányította figyelmét a népi hímzések megismerése és szeretete felé. Tőle tanulta meg, hogy csak tiszta forrásból merítsen, az eredeti mintákat gyűjtse és varrja.

Munkásságának megkoronázása volt az a 2005-ben megrendezett kiállítás a

kolozsvári Gy. Szabó Béla galériában, ahol kiállította eredeti varrottas-gyűjteményét, amelyben a vásárolt régi darabok mellett a saját munkáit és tanítványai varrottasait is bemutathatta, bizonyítva, hogy élete jelszavához végig hű maradt: „Egy lángot adok, ápold, add tovább és gondozd híven..." (Reményik Sándor: *Örök tűz*)

Emlékét kegyelettel őrizzük.

Zs. E.

„A hit Isten ajándéka"

A Székelyudvarhely-belvárosi unitárius nőszövetségben ünnepi megemlékezést tartottak november 15-én délután az unitárius parókia termében.

A Dávid Ferenc emlékét idéző műsort a nőszövetség tagjai mutatták be. A meghallgatva átélt kezdő ima, amelyben hálát adtunk unitárius hitünk közös megéléséért, az elhangzott versek és unitárius énekek az emlékezés szép pillanatait varázsolták a résztvevők közé.

Ünnepi meghívottunk Kedei Mózes esperes történelmi-vallástörténeti előadásában méltatta hitünk apostolát, Dávid Ferencet, aki az Unitárius Egyház megalapítója és első püspöke volt. Közvetlen, érthető módon mutatta be egyházalapítónk emberi nagyságát. A múlt felidézése olyan eseményeket tárt elénk, amelyek megértése nagyon fontos az egyistenhívők számára. Dávid Ferenc célra törő akarata, erős kitartó munkássága tette lehetővé a hit útját járó ember számára a lelkiismeret szabad megnyilatkozását.

Nőszövetségünk tagjai fontosnak tartják, hogy egyházi megemlékezéseink méltóak legyenek az alkalomhoz, mert ezek által erőt nyerünk hitünk további megerősödéséhez és továbbéltetéséhez.

A megemlékezés a vasárnapi istentisztelet alkalmával is folytatódott, ahol a vasárnapi iskolába járó gyerekek versekkel, énekekkel és jelenetekkel idézték fel Dávid Ferenc történelmi alakját.

Blénessy Jolán

Mikulás apó levele

Tisztelt UNOSZ Választmányi tagok, kedves Olvasók!

A nevem Mikulás apó, a hagyományos, de már nem sokáig! Ugyanis... Hát elmesélem Önöknek, mi történt velem nemrégiben.

Régi szokás szerint december elején felpakoltam a nagy piros zsákomat, és elindultam a hargitai hegyi kunyhómból többek között Kolozsvárra, hogy megajándékozzam Önöket, és jó munkát kívánjak az új választmánynak. Mikor aztán leérek az úgynevezett aszfaltos útra, megállít egy rendőr és igazoltat: hova megyek, mi célból, mi van a csomagomban? Mondom neki a színtiszta igazat, és megmutatom a zsák tartalmát. Mire az atyafi azt mondja: Apó, innen egy tapodtat sem mehet tovább, hát nem tudja, hogy ilyen termékeket nem szabad fogyasztani az Európai Unióban?

Hát ez meg miféle dolog – kérdem én –, mikor én minden évben ezeket az édességeket ajándékozom Mikulás napján. Ja, kérem – mondja a rendőr atyafi –, hát nem tudja, Apó, hogy

amióta beléptünk az Európai Unióba, más regulák vannak? Nézzük csak, mit ír elő a szabályzat: az ISO 825.693. számú nemzetközi szabvány 537.842. paragrafus 15.300. bekezdés x és y pontja szerint az Ön öltözete nem felel meg. Először is a kabátgombok átmérője nem szabványos, azután a szakálla túl hosszú, a sapkája bojtja túl kicsi. Lássuk továbbá az élelmiszerekre vonatkozó előírásokat: a feketeeperzselé nevében túl sok az *e* betű, a Mozart csokoládé-bombonokon hiányzik Mozart eredeti aláírása, a nápolyi szelet hamisítvány, mert nem Nápolyban gyártották. Ezeket a finomságokat mind elkobozta a törvény nevében. Gondolom, volt annyi esze, hogy ne dobja a szemétbe, inkább adja a gyermekeinek. Csak a Milka csokoládét hagyta meg. Látszik, hogy nálunk is terjednek a keleti vallások. Milkát szent tehénnek vélte és nem mert fellépni ellene.

A rendőr atyafi továbbá azt mondta, ha folytatni akarom a Mikulás apó mesterségemet, akkor előbb el kell végeznem egy tanfolyamot. Éppen most kezdődik Vásárhelyen egy európai-uniós alapokból finanszírozott tanfolyam, ahol pályázatírást és projektmenedzsementet tanítanak. Ott megtanítják, hogyan lehet az Európai Unió strukturális alapjaiból pénzeket lehívni, például mikuláscsomagokra.

Nosza, el is mentem Vásárhelyre arra a tanfolyamra. Mondhatom, nagyon tanulságos volt. Egy fiatal, csinos kisasszony tartotta. Én nem sokat értettem abból, amiket mondott, pedig nagyon figyeltem. Először azt hittem, idegen nyelven beszél. Néhány szót fel is jegyeztem, hogy majd megkérdezzem a tiszteletes urat, hátha ő érti. Hát ilyenek voltak, hogy aszondja: tím, trend, humán erőforrás, menedzsement, projekt, stratégia, paradigma, internet, honlap, imél, cédé, oké, sopping, infrastruktúra, logisztika stb.

De annál érdekesebb is volt ám a tanfolyamon, mégpedig az előadó kisasszony öltözete. Hát kérem szépen, nem kereshetett sokat a fehérnép ezzel a munkával, mert csak igen-igen rövidecske szoknyára telt neki. De azért nem fázott, sőt a blúzát hasig kigombolva hordta. Aztán csak kinőtt pulóvereket viselt, kilátszott a köldöke, és úgy látszik, sietett a lelkem reggel a mosakodással, mert egy szappandarab benn maradt a köldökében, ott csillogott, meg aztán fésülködni is elfelejtett, mind szerteszét állott az a gyönyörű veres haja.

Szóval elvégeztem a tanfolyamot, van papírom róla. Azt mondták, két hét múlva jelentkezzem Brüsszelben és 500 euró ellenében megkapom a „Nemzetközi Európai Uniós Mikulás" jogosítványt, addig haladékot kaptam. Így hát sietve jöttem Önökhöz a megmaradt Milka csokoládékkal.

Isten áldja meg Önöket, eredményes munkát, jó együttműködést kívánok. Ha élünk, ha Isten is úgy akarja, ha pénzem lesz, és ha az Európai Unió is létezik még, akkor jövőre már mint nemzetközi uniós jogosítvánnyal rendelkező Mikulás jövök el Önökhöz.

Addig is itt hagyom Önöknek emlékbe a hagyományos mikulás-sapkámat, ezt már úgy sem használhatom többet.

Tisztelettel és szeretettel

December 6-án

az utolsó hagyományos Mikulás apó

ifjúsági oldal

Ebédosztás hobóknak

Idén ősszel megalakult az Unitárius Egyetemista Ifjúsági Lelkészség keretén belül a szociális csoport. A csoport elsődleges célja a hajléktalanok segítése, ugyanakkor más jellegű szociális tevékenységek megszervezését is vállaljuk.

Első próbálkozásunkra november 16-án került sor Kolozsváron, a hídelvei református egyházközség gyülekezeti termében, ahol meleg ebédet osztottunk a hajléktalanoknak. A szervezésbe többen is bekapcsolódtak. Többszörös megbeszélések után körvonalazódott, hogy kire milyen feladat jut. Más-más személy foglalkozott a teremszerzéssel, a bevásárlással, az ebéd elkészítésével. A feladatok szerteágazók voltak, de a jó csapatmunka eredményeként péntek reggel tíz órára minden készen állt.

Pénteken 10–14 óra között hirdettük meg az ebédosztást. Az első két órában kevés hajléktalan jött el, ezzel szemben egyre több kíváncsi egyetemista és szervező gyűlt össze. Az alacsony jelenlét miatt kissé elcsüggedtünk. Amikor láttuk, hogy a városban itt-ott előzetesen kifüggesztett felhívás nincs hatással, elindultunk a város különböző pontjaira toborozni. Az állomás aluljáróitól a Széchenyi térig és a Főtérig mindenhol kerestük a hobókat. Különleges érzés volt, amint kimondottan ezeket az embereket próbáltuk kiszúrni a tömegből. Gyakran kerültünk abba a helyzetbe, hogy nem mertünk megszólítani valakit, mert nem tudtuk eldönteni, hogy meghívásunk sértő lesz-e vagy sem. Végül 23 ebédet sikerült kiosztani. Az ételosztás után mi is megebédeltünk, megköszönve egymásnak a segítséget.

Ilyen jellegű tevékenységet decemberben is szervezünk. Azt tapasztaltuk, hogy hasonló akciók megszervezésében mindig lehet olyan lelkes emberekre számítani, akik nem közömbösek, és szívesen segítenek, csupán a hírverést kell hatásosabban megszervezni.

Demény Enikő

Lehet-e forradalmár egy mai fiatal?

Ezt és efféle kérdéseket boncolgattunk az unitárius egyetemisták és főiskolások október 27–29-én Tordatúron megrendezett hatodik találkozóján.

A rendezvény témáját így lehet összefoglalni: *forradalmak kereszttüzében*. Mielőtt bármilyen sommás megállapítást tennénk ennek kapcsán, vizsgáljuk meg a fentebb említett kérdéseket.

A forradalom hirtelen érkező, megrázó társadalmi jelenség, amely meghatározott idő alatt teljesen átalakítja a társadalmi és politikai intézményrendszert, vagy komoly kulturális, gazdasági áttörést hoz benne – olvashatjuk az értelmező szótárban.

Egyetemistának lenni – hallhatjuk gyakran idősebbektől – ma korántsem jelenti ugyanazt, mint pár évtizeddel ezelőtt. Nemcsak azért, mert a rendszer megváltozott, hanem mert mára éppen olyan természetessé vált ez a létforma, mint az, hogy valakinek személyi számítógépe vagy mobiltelefonja van.

folytatás a 18. oldalon

Vas Réka

Lehet-e forradalmár...

folytatás a 17. oldalról

Olyan korban élünk, amikor egyetemre járni már-már divattá vált, olyan hóborttá, amely igenis meg tudja rázni a társadalmat, akár egy forradalom, mely a veszteségek ellenére busás nyereségekkel kecsegtet – ez esetben a tudás és a fejlődés lehetőségével.

Egyetemistának lenni új életformát jelent. Külsőségeiben talán csak annyit, hogy új környezetbe kerülünk, megtapasztaljuk azt, hogy valóban csak magunkért és magunknak dolgozunk. Bennünk viszont – főként a külső hatások miatt – valójában forradalom zajlik. Néha valódi keresztтűzbe kerül az ember: az elvárásai és a tapasztalásai keresztтüzébe.

Egyetemistának lenni nehéz, de kihagyni nem szabad! – szokták mondani. Fel kell ismernünk azt, hogy kezünkben van a lehetőség a fejlődésre, művelődésre és a fejlesztésre. A tanulás egy lehetőség, mely egyre többek számára elérhető. Így arra kell törekednünk, hogy kiálljunk amellett, amit meg szeretnénk valósítani, és ezt a lehető legjobban véghez is vigyük!

Válaszként és egyfajta következtetésként: igen, lehetünk mi, egyetemisták forradalmárok. Azok is vagyunk, ha felismerjük a bennünk és a világban rejlő lehetőségeket és adottságokat, és elég éberek vagyunk ahhoz, hogy jó célokra felhasználjuk azokat.

Vetélkedő és dévai zarándoklat

Tíz évvel ezelőtt útjára indult egy olyan vetélkedősorozat, amelynek nem feltétlenül a versengés a célja, és nem egy – mondjuk – görögországi kirándulás a tétje, hanem közösségformáló szerepe van, és lehetőséget nyújt az ismeretek gyarapítására. Az Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) szervezésében zajló kettős jellegű vetélkedőre idén is több mint harmincan érkeztek Erdély különböző településeiről. Az egyháztörténeti versenyre érkezőknek a kolozsvári János Zsigmond Unitárius Kollégium történelmét kellett áttanulmányozniuk, míg a nemzettörténeti vetélkedőn Luxemburgi Zsigmond uralkodásának időszaka volt a téma.

A vetélkedőt az elmúlt évekhez hasonlóan Kolozsváron szervezték, a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban november 9-én. Délután dr. Szabó Árpád püspök nyitotta meg a vetélkedőt, majd az egyéni versenyszámok következtek. Még mielőtt sor került volna a vetélkedőre, a résztvevők megtekinthették a kollégium felújított fizika és biológia szertárát.

Az egyéni versenyt követően csoportos vetélkedőre került sor, ahol már nemcsak a tudás, hanem az ügyesség is sokat számított, hiszen a zsűri még a testtartást is pontozta. A résztvevőknek tetszett a játékos vetélkedés, amelyet éjszakába nyúló gitáros éneklés követett.

A vetélkedő nyertesei: *egyháztörténeti* részen: I. díj: Dimény Hajnalka (Vargyas), II. díj: Fazakas Noémi (Sepsiszentgyörgy), III. díj: Jakab István Barna (Sepsiszentgyörgy); *nemzettörténeti* részen: I. díj: Kisgyörgy Réka (Sepsiszentgyörgy), II. díj: Hening Eszter (Sepsiszentgyörgy), III. díj: Bencze Melinda (Sepsiszentgyörgy).

Másnap reggel a résztvevők autóbusszal Dévára indultak leróni kegyeletüket az első unitárius püspök és egyházalapító, Dávid Ferenc emlékcellája előtt. Az egyházalapító életére és munkásságára emlékezve zarándokolnak el az unitáriusok minden évben Déva várához, hogy leróják kegyeletüket. Ezt a zarándoklatot 1998 óta évente az ODFIE szervezi. Több százan igyekeznek fagyban-sárban Déva várába érkezni, és méltón emlékezni az első unitárius püspökre.

November 10-én Erdély minden tájáról siettek fel a várba az unitáriusok, meghallgatni az ünnepi istentiszteletet, és meggyújtani az emlékezés lángjait a cellában. A fagyos, hideg időjárás ellenére több mint háromszázan vettek részt az idei zarándoklaton. Az ünnepi istentiszteletet Bartha Alpár fiatfalvi lelkész, az ODFIE korábbi elnöke tartotta, és dr. Szabó Árpád, az Erdélyi Unitárius Egyház püspöke is köszöntötte a zarándokokat. A tizedik alkalommal megszervezett zarándoklat az istentisztelet után az emlékcella megkoszorúzásával, valamint gyertyagyújtással és virágok elhelyezésével ért véget.

Jobágy Júlia

Kedves Gyermekek!

„Szeretnék én messze szállni, / pásztor gyermek lenni / betlehemi szép mezőben / fényességre lelni". Asztalos Zoltán *Négy kívánság* című versével köszöntünk titeket szeretettel karácsony közeledtén, amikor mindannyiunk otthonában és templomában felragyog a gyertyaláng, hogy fénye köré gyűljünk, és egymást átölelve köszöntsük a kis Jézust, aki maga a földre szállt Szeretet. Játékunkban ezért találkoztok jó tündérekkel, királyokkal, és természetesen elröpülhettek arra a helyre is, ahol Jézus fényes csillag alatt jászolban született.

Kívánunk sikeres fejtörést, Istentől megáldott karácsonyt és boldog új évet mindannyiotoknak

Nagy Gizella és Fekete Levente

Beküldési határidő: 2008. február 1-je.
Leveleiteket, megoldásaitokat az alábbi címre várjuk:

. ***Fekete Levente***
527005 Aita Mare
Str. Főút 349. jud. Covasna

Mese

(Sienkiewicz meséjét átdolgozta Sebők Éva)

Messze, messze, még az Óperenciás-tengeren is túl, szép Csodaországban kis hercegnő született. Bölcsője köré gyűltek a tündérek meg a tündérkirálynő. Nézték a kislány álmodó arcocskáját, majd a királynő fölemelte a kezét és így szólt:

– Ajándékozzátok meg ezt a gyermeket azzal, amit legértékesebbnek gondoltok. Az első tündér az alvó fölé hajolt, s ezt suttogta:

– Én varázserőmből olyan szépséggel ajándékozlak meg, hogy aki rád néz, úgy véli, tavaszi virágot lát.

– Én – mondta a második – olyan szemmel ajándékozlak meg, mely áttetsző és mély, mint a tenger kékje.

– Én olyan sudár alakot adok neked, mint amilyen a fiatal pálma törzse – ígérte a harmadik.

– Tőlem – szólt a negyedik – a földbe rejtett kincseimet kapod.

A tündérkirálynő elgondolkodott.

– Az emberek s virágok szépsége elhervad – mondta halkan. – A szem bűbája kihuny az ifjúsággal, de fiatalon is gyakran borítja homályba a könny. A szélvihar derékba töri a pálmát, a kor szele meghajlítja a karcsú alakot. Az emberek meggyűlölik, aki aranyát nem osztja szét köztük, aki meg szétosztja, maga marad szegény. Semmi maradandót nem adtatok ennek a gyermeknek.

– De hát mi maradandó az emberben, s mivel ajándékozod meg őt te, tündérkirálynő? – kérdezték a többiek.

– Én jóságot ajándékozok neki – válaszolta mosolyogva a tündérkirálynő. – A nap pompás, fényes, de csupán világító szikla volna, ha nem melegítené a földet. A szív jósága olyan, mint a nap melege: életet ad... Jóság nélkül olyan a szépség, mint illat nélkül a virág. Jóság nélkül a gazdagság csupán az önzés gyámola. Jóság nélkül még a szerelem is csak tűz, mely pusztít és éget. Tudjátok meg, hogy a ti ajándékaitok mulandók, de a jóság maradandó: olyan, akár a forrás, melyből minél többet merítesz, annál bőségesebben buzog. A jóság – az egyetlen kiapadhatatlan kincs.

S itt ráhajolt az alvó gyermekre, szívét gyengéden megérintette, s ezt suttogta:

– Légy jó!

Szerinted mi a kapcsolat a fenti mese és a karácsony ünnepe között? (25 pont)

Karácsonyi rejtvény

Egészítsd ki a táblázatot a szólásokból hiányzó szavakkal, majd olvasd össze az oszlop betűit, hogy megtudd, melyik karácsonyi szokásunkat rejtettük el! (15 pont)

1. Késő ..... ebgondolat.
2. ..... tervez, Isten végez.
3. Van mit aprítania a ..... .
4. Minden ..... kanál.
5. Vedd elő a jobbik ..... .
6. Se híre, se ..... .
7. Nem látja fától az ..... .
8. Most ugrik a ..... a vízbe.
9. Se ....., se veleje.
10. Elment ..... hegyezni.
11. ..... áll a haja.
12. Nesze ....., fogd meg jól.

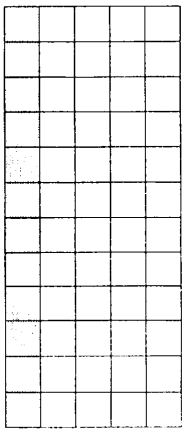

Vásárlás

December a vásárlás hónapja is. Figyelj arra, hogy mit vásárolsz! Néhány szempont vásárláshoz:

• Válasszátok az egyszerűen, környezetbarát anyagba csomagolt árukat!

• Előbb próbáljátok megjavítani a gépeket, ruhaneműket stb., és csak azután vásároljatok újat!

• Vásároljatok olyan árukat, amelyeket nem kell több ezer kilométerről szállítani!

• Ne vegyétek meg azokat a termékeket, amelyekből veszélyes hulladék lesz! Ha nem nélkülözhetők, csak keveset vegyetek belőlük, és minél ritkábban használjátok!

Kedves meglepetés lehet családod, barátaid számára, ha általad készített tárggyal ajándékozod meg őket, amelyet újrahasznosított anyag segítségével készítesz el.

Írd le, mi volt számodra a legkedvesebb ajándék életedben! (15 pont)

Rejtvény az ajándékozásról

Ajándékot soha ne . . . . . ből vásárolj, hanem azért, hogy örömet szerezz vele!

Ha a karácsonyfa celláiba beírod a megfejtéseket, és a számozott betűket kiírod, megtudod, **hogyan nem szabad ajándékot vásárolni. Vajon miért?** (10 pont)

1. Személyes névmás
2. ...öl-hatol
3. Majszol
4. Becézett Gábor
5. Király angolul
6. Válaszol
7. Ilyen a cukor
8. Fejfedő

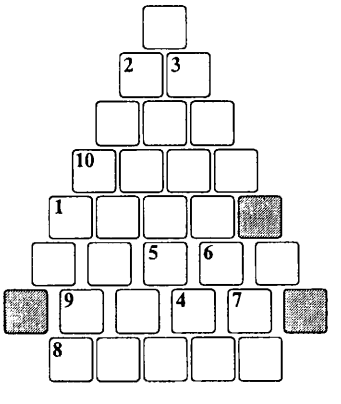

Karácsonyi versszak

Alábbi két rejtvényünkben Móra László *Karácsonyi csengők* című versének utolsó szakaszát találja meg a rejtvényfejtő. Ezt kell beküldeni.

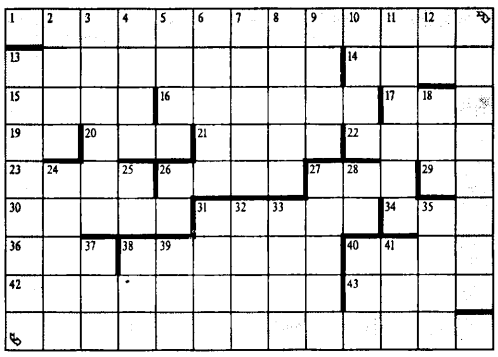

Vízszintes: **1. A versszak első sora.** 13. Egyfajta kézimunkázás. 14. Francia folyó. 15. Zenei műfaj. 16. Híres énekes. 17. Sürgető szó. 19. A cink vegyjele. 20. Lábbal durván érint. 21. Heveny. 22. A hónap közepe. 23. Viselkedési szabályoknak megfelelő. 26. Szép táj jelzője. 27. ... victis, latin mondás: Jaj a legyőzöttnek! 29. Vonalzófajta. 30. Illatos kerti virág. 31. Nincs probléma! 34. Sok idővel ezelőtt. 36. Szül az állat. 38. Könnyed. 40. Ebben az irányban. 42. Híres egyiptomi királynő volt az ókorban. 43. Balti nép.

Függőleges: 2. Oxigén-módosulat. 3. Gyógynövény-fajta. 4. Afrikai nép. 5. Vén. 6. Az olasz főváros lakója. 7. Rőtvad kicsinye. 8. Óramutató. 9. Megtörtént dolog. 10. Mosópor márka. 11. Hazai történész (Pál). 12. Valamint. **13.A versszak második sora.** 18. Kint, angolul. 24. Francia város. 25. Gyilkol. 26. Kicsinyítőképző. 27. Van ilyen béka is. 28. Középen hajt! 31. Cérna. 32. Napszak. 33. Alban ..., zeneszerző. 35. Személyéért. 37. Albán pénznem. 38. Kacat. 39. A máj váladéka. 40. Az orrához. 41. Költői napszak.

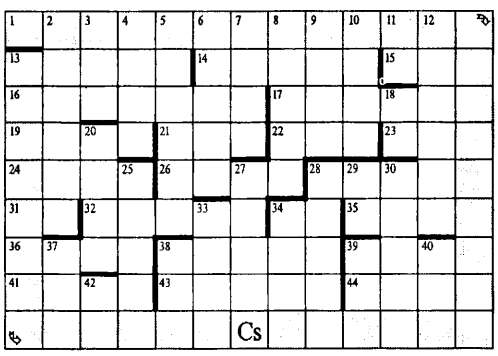

Vízszintes: **1. A versszak harmadik sora.** 13. Telepes növény szaporító része.. 14. Nagy szláv nép. 15. Spanyolország rövidítése sportversenyeken. 16. Maradona egyik neve. 17. Rendszer. 19. Orosz bolygóközi műhold. 21. Jerry társa a rajzfilmben. 22. Irodalmár. 23. Szófaj. 24. Muszkli. 26. Tejtermék. 28. Nem végtelen. 31. Ásványi fűszer. 32. Legendás finn futó volt (Paavo). 34. Puskát használ. 35. Körbe melléje. 36. Norvég utazó volt, a Kon-Tiki expedíció vezetője, ... Heyerdahl. 38. Édes szeszes ital. 39. Férfinév. 41. Az Európai Unió pénze. 43. Női név. 44. Rossz bor.

Függőleges: 2. Kis darabokra osztó. 3. Épületmaradvány. 4. Kiönt a folyó. 5. Matematikus volt, a halmazelmélet jeles művelője. 6. Fonalat készít. 7. Hegycsúcs. 8. Vízkiemelő szerkezet. 9. Belgiumi folyó. 10. Villanyégő. 11. Szintén ne. 12. Belső szerv. **13. A versszak utolsó sora.** 18. Téli sport. 20. Enyhe fenyegetés. 25. Sárgarépa. 27. Cipész vágó eszköze. 28. Piros. 29. Feszítő eszköz. 30. Hellén. 33. Rövid szoknya. 34. Durván taszító. 37. Attila népe. 38. Világító dióda. 39. Az orrához. 40. Írország jele sportversenyeken. 42. Skálahang.

A rejtvényeket Forrai Tibor készítette

A rejtvény-megfejtések beküldési határideje: **2008. február 5-e.** Csak azok vehetnek részt a könyvnyeremény-sorsoláson, akik mindkét rejtvény helyes megfejtését eljuttatják szerkesztőségünkbe. A nyertes nevét februári lapszámunkban közöljük.

Októberi rejtvényeink megfejtése: *Munkastílus*: Favágó vagyok, de órabérbe dolgozok; *Felesleges!*: A macskám nem tud olvasni, a férjem nem iszik vizet.

Könyvjutalmat nyert **Szabó Rozália** dicsőszentmártoni olvasónk. Gratulálunk!

Unitárius Közlöny

ISSN 1220-8418

Kiadja
az Erdélyi Unitárius Egyház
Kolozsvár
Alapítási év: 1888
Új sorozat (1990-től)

Szerkesztőbizottság:
dr. Rezi Elek főszerkesztő
Jakabffy Tamás szerkesztő

Munkatársak:
Gyerő Dávid
Asztalos Klára (Nők Világa)
Sándor Krisztina (Ifjúsági Oldal)

Szedés: **Rezi Éva**
Tördelés: **Ruzsa István**
Korrektor/olvasószerkesztő:
Kürti Miklós

Készült a kolozsvári Heltai Gáspár Unitárius Nyomdában.
A szerkesztőség postacíme:
400105 Cluj,
B-dul 21 Decembrie 1989 nr. 9.
tel./fax: (0)264-593236, -595927
e-mail: tamas.jakabffy@unitarius.com
A lapszám megjeleníthető az Erdélyi Unitárius Egyház központi honlapján: www.unitarius.com
Lapterjesztés és adminisztráció:
Szabó Zoltán
A lapok kiszállításával kapcsolatos felvilágosítás:
Verbum Egyesület,
Simon Ferenc, tel: 0264-596478
A kéziratok szerkesztőségbe érkezésének határideje:
minden hónap 5-e.
15 napnál régebbi eseményről szóló olvasói tudósításokat nem teszünk közzé.
Kéziratokat nem őrzünk meg, és nem küldünk vissza.
Közlésre szánt fényképeket kérésre visszaküldünk.
A lapban közölt írások nem tükrözik feltétlenül a szerkesztőség nézeteit.

A lapszám megjelenését a Communitas Alapítvány támogatta.

Lapszámunk szerzői: **Adorjáni Gyöngyvér** tiszteletes asszony (Sepsiszentkirály), **Blénessy Jolán** óvónő (Székelyudvarhely), **dr. Czire Szabolcs** teológiai oktató, PTI (Kolozsvár), **Demény Enikő** egyetemi hallgató (Kolozsvár), **Ferenczi Mária-Magdolna** agrármérnök (Sepsiszentgyörgy), **Gálfalvi Gábor** nyugalmazott tanító (Alsóboldogfalva), **Jobágy Júlia** diák, JZSUK (Kolozsvár), **Józsa István Lajos** lelkész (Torda), **Koppándi Botond** lelkész (Torockószentgyörgy), **Kovács Réka** tanár, tanítónő (Marosszentgyörgy), **Lázár Levente** lelkész (Csokfalva/Szováta), **Pálffy Tamás Szabolcs** lelkész (Marosszentgyörgy), **Péterfi Sándor** lelkész (Küküllődombó), **Sebestyén József** építész (Budapest), **Szabó László** az UnitárCoop Alapítvány elnöke (Marosvásárhely), **Török István** lelkész (Olthéviz), **Vas Réka** egyetemi hallgató (Sepsiszentgyörgy)